

۱
۲
۳
۴
۵
۶
۷
۸
۹
۱۰
۱۱
۱۲
۱۳
۱۴
۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰

۸۳

بازرسی شد
۳۲-۴

بازدید شد
۱۳۸۲

بازدید شد
۱۳۸۲

کتابخانه مجلس شورای اسلامی
۵۲۷۴

۸۲۳۵

کتابخانه مجلس شورای ملی

کتاب

مؤلف

موضوع

شماره ثبت کتاب

۹۸۵۴۴

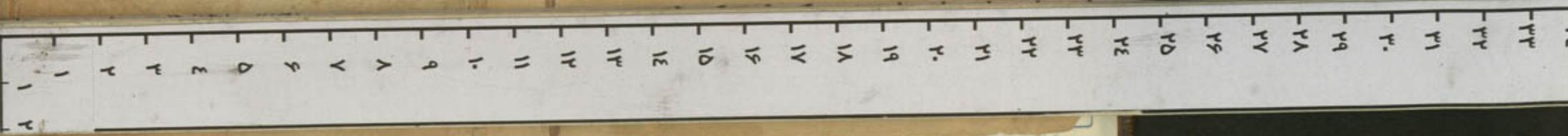
خطی - فهرست شده
۴۹۹۳

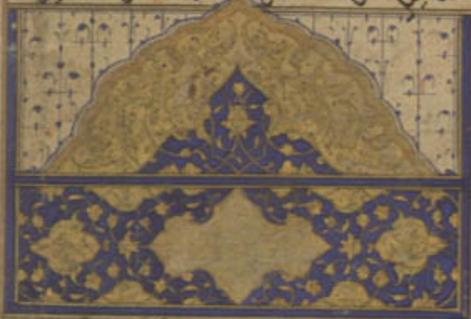
بسم الله الرحمن الرحيم

حضرت مولوی ابرو عیارین را پشت مشوی خود نوشند بودند که
مشوی را چندان نکند نام که جا بل کند و تکرار کند بلك زبر
پا خند و بالائے آسمان روند که مشوی زرد بان معراج
ند آنکه زرد بان را بگردن کج و شمشیر بگردی هرگز بر بام
مقصود زوی و بملاد دل زوی

زرد بان آسمان است این کلام هرگز نین بر سپرد آید پیام
نہ پیام چرخ کو اخضر بود بل بیای کز فلک برتر بود
بام کرده و در امان آید نوا کردش باشد همیشه نان هوا

وله القاب أخر لقبه القليل وهو جافظا وهو زعيم الرابطين طاعته والله يصدقه ويرقيه بالطل من بين يديه ولا من عنده إلا المطعون لإياديه

بسم الله الرحمن الرحيم

هذا كتاب الشورى وهو اصول اصول الدين في كشف سر الراد الوضوح واليقين وهو فقه الله الاكبر وشرح الله الازهر وبرهان الله الاظم مثل نوره كشكوف فيها مضباح يشرق اشراقا انور من الاشباح وهو جنان الجنان في العيون والاعضاء فهما عين تسمى عند انباء هذا السبيل تسليلا وعند اصحاب المقامات والكرامات خيرة مقامات واحسن مقملا الاثر فيه يأكلون ويشربون والآخر ان منه يخرجون ويظربون وهو كنه مضر شراب للصابرين وحسن على الافرغون والكافرين كما قال صلى به كثير او يهدي به كثير واته شفاعة الصدور وجله الاحزان وكشاف القران وسعة الارض وتطيب الاخلاق بايدي سفير كرام بريرة يمنعون ان لا

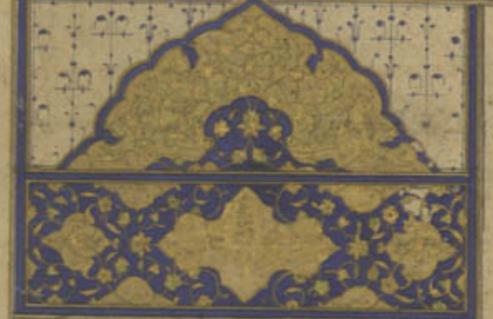
يدل على الكبر والجفنة تدعى على الغنيد والجفنة تدعى على الكبر والغبنة تدعى الحاج الى محمد الله تعالي عدي بن محمد بن الحسين البجلي عيل الله ما منه اجعلت في طيب الالطوم الشورى

ونورا القالات ودرر الالاف وطوبى الزهاد وحقبة العباد قصبة الميامن كثير المعاني لاستدعاء سيدي وسندي

جسدي وخنزير يومي وغري وهو الشيخ قدوة العارفين امام الهدى واليقين عيش الوري امين كنوز العرش والدين حسنين بن محمد بن الحسين المعروف بابن ابي ترك ابو زيد الوقت جيد الزمان صدق الصديق في الله غنة

وعندهم الاموى الاصل المنسب الى الشيخ المكرم بما قال امسيت كديبا واصبحت فمد الله روحه وارواح اخلافة فغم السلف ونعم اخلت له الفت الشمس عليه رطه وحسب ارحمت الجحيم لديه انواء هالم ينزل فناؤهم قبلة الاقبال توجه اليها بوالالة وكعبة الامل يطوف بها وفود العفاة ولا زال كذلك ما طلع نجم در شارق ليكون معصما لا اول البصائر الروحانيين الربانيين السماويين العرشين التوريتين السكوت النظار الغيب المختار الملوك تحت الاطراف اشراق القبائل اصحاب الفضائل انوار الدلائل امين رب العالمين وهذا دعاه لا يرد لانه دعاه لاصناف البريه شامل والمحمد وجدته وصلى الله عليه محمد وآله وعترته وحننا الله ونعم الوكيل

روزها با سوزنها هر روز
 دردم مار و زهرها هر روز
 در زبان استوری هر روز
 غم این غم هر روز
 قضا می عشق شون میکند
 نصیبی راه و خون میکند

روزها گرفتار تو ایست
 تو بمان ای نیکو تو ایست
 هر که جزای تو ایست
 هر که در این دنیا ایست
 در دنیا بد حال ایست
 این سخن کو تا آید و السلام
 بد بکسل باش از دای پسر
 چند باشی بد سب و نندارد

بشنو از این چون حکایت میکند
 کز نیستان نامرا بپریا
 سینه خواهم شرحه شرحه از
 هر کسی کوه و رواندا از اصل
 من بهر جمعیتی نالان شدم
 هر کسی از ظن خود شده یار
 سوز از ناله من دور نیست
 من جهان و جان ترن مستور
 آتش این ناله نای و نیست
 آتش عشق است کند ز فغان
 ز جریب هر که از یاری برید
 همچو ز جری و تریاتی کردید

کریز می خورد از کوزه
 چند کجی قیامت یک روز
 کوزه چشم خندان پر نشد
 با صد حرف نایب عشق جا ایستد
 هر که ایام از عشق جا ایستد
 او خردش ای عشق خوش بود ای
 ای طیب جمله طمتهای مع
 ای تو افلاطون و مالینوس
 جسم خاک از عشق بر افلاطون
 کوه در بر اصل بود و افلاطون
 عشق جان طور آمد حاشا
 طومر است و خرمی صفا

شده طیب این جمع کرد از حجاب
 گفت جان هر دو در دست تمام
 جان من بهلست جان با تمام
 هر که در میان کوه مرغان است
 بود پنج و دو در مرغان است
 جمله گفتندش که با ما ای کیم
 فهم کرد ابریم و انباری کیم

باله ساز خود کرد جفتی
 هر که او از هم زبانی شد جدا
 چون که کل رفت و گلستان زد
 جمله معشوقست و عاشق پر
 چون نباشد عشق که پروای او
 من چگونه هوشم ارم پیش او
 عشق خواهد کین سخن پر بود
 آینه ت انی چراغماز نیست

همچو من گفتنمها گفتی
 تی زبان شد که چه دارد صد
 نشوی زبان پس ز بلبل سر کند
 زند معشوقست و عشق تو
 او چو مرغی ماند بی پروای او
 چون نباشد نور یارم پیش او
 آینه نماز نبود چون بود
 ز آنکه ز کار از خوش نماز

حکایت شاه عاشق شد ز کینک و چو بد زاری

بشنو ای دوستان از داستان
 نود شاهی در نهانی نثار این
 اتفاقا شاه شد روزی سوار
 یک کینک دید شاه بر شاه
 مرغ جانش در قصر چون طبل
 حوز خرید او را بر زحور و دار
 از یکی خریدت بالان کرد
 کوزه بود شب می نامد بد

خود حقیقت نقد حال است
 ملک دنیا بودش و هم ملک
 با خواص خوش از بهر شکار
 شد غلام آن کینک پادشاه
 داد مال و آن کینک را خرید
 از کینک ار قضا بهما شد
 یافت بالان کرد که خرید
 آب چون یافت خود کوزه

ای سنان آورده است با لطف
 جان و جان است با لطف
 هر چه کردند از علاج و اردو
 کشت هیچ از نفع و جان با لطف
 از کینک از نفع و جان با لطف
 چشم شاه از آنک خون جوی
 از قضا کینک خون جوی
 مدون باد ام خدای
 از طبله نفس شاه طلاق
 از آتش آمد شد همچو
 نام نایب حکایت از کینک
 کوزه کینک و کوزه
 کوزه کینک و کوزه
 کوزه کینک و کوزه
 کوزه کینک و کوزه

ان خیالاتی که شده در خواب دید
در رخ مهمانی آمد دید
شده بجای طبعان در پیش
پیش آن مهمان غیبی خوش
ورد و جوی آشنا خوش
ورد و جان بد و خوش دیدان
ورد و جان بد و خوش دیدان
کفن مشوم تو و دوستی ندان
لیک کار از کاخ خود در جهان
ای مایه تخطی من جور می

رفت در مسجد سوی محراب شد	بجود گاه از اشک شده برآید شد
خون بخورش آمد ز غرقا رفنا	خوش زبان بکشد در رملح و شفا
کای کینه بخشند ملک جهان	من چه گویم چون تو نیایدی هفا
ای همیشه حاجت ما رانپاه	بار دیگر ما غلط کردیم راه
لیک گفتی کرچه نیل نام برت	زود هم پیدا کنش بر طاهرت
چون برآوردن از میان جان خوش	اندر آمد بجز بخشایش خوش
در میان کرید خوابش در رویه	دید رخ خواب و که پیری رویه
گفت ای شده مرده حاجتت را	گر غریبی آیدت فرد از ماست
چونکه آید او حکیم خادقت	صادقش در آن کو امین وصا
در علاجش شمر طلق را این	در فرجش قدرت حق را بین
چون رسید آن وعده گاه بر عهد	آفتاب از شرق اختر سوسر شد
بود اندر منظر شده منظر	نابیند آنچه نبودند منظر
دید شخصی فاضل بر مایه	آفتابی در میان سلاطیه
می رسید اردو و رملند هلال	نیست بود و هست بر سگاله
نیست و شر باشد خیال اندر	تو جمانی بزخیالی بن رویان
بزخیالی صلحشان و جنگشان	وزخیالی فرخشان و تنگشان
ان خیالاتی که دام اولیا	عکس مه رویان بستان خدا

ان خیالاتی که شده در خواب دید
در رخ مهمانی آمد دید
شده بجای طبعان در پیش
پیش آن مهمان غیبی خوش
ورد و جوی آشنا خوش
ورد و جان بد و خوش دیدان
ورد و جان بد و خوش دیدان
کفن مشوم تو و دوستی ندان
لیک کار از کاخ خود در جهان
ای مایه تخطی من جور می

لیک کار از کاخ خود در جهان
ای مایه تخطی من جور می
ان خیالاتی که شده در خواب دید
در رخ مهمانی آمد دید
شده بجای طبعان در پیش
پیش آن مهمان غیبی خوش
ورد و جوی آشنا خوش
ورد و جان بد و خوش دیدان
ورد و جان بد و خوش دیدان
کفن مشوم تو و دوستی ندان
لیک کار از کاخ خود در جهان
ای مایه تخطی من جور می

کلمه ای که در این کتاب است

بجز این که شده در خواب دید
در رخ مهمانی آمد دید
شده بجای طبعان در پیش
پیش آن مهمان غیبی خوش
ورد و جوی آشنا خوش
ورد و جان بد و خوش دیدان
ورد و جان بد و خوش دیدان
کفن مشوم تو و دوستی ندان
لیک کار از کاخ خود در جهان
ای مایه تخطی من جور می

بد گمانی کردن و خوص آوری	کهو باشد پیش جوان مهری
زان کهار و بیان نادین زار	آن در رحمت برایشان شد زار
ابو بر نیایدی منع زکات	وز زنا افتد و با اندر مجا
هر چه تو باید از ظلمات و غم	آن زنی باکی و کست اخفست
هر که کست اخی کند در راه دو	ره زن مردان شد و نام او
از ادب بر نوگر کشتن است	وز ادب عصوم و پاله آمد
بدو کست اخی خسوف آفتاب	شد غزالی بی زجرات رد با

ما قاما دشاما بر طبیب الهی که در خوابش نشان داد

دست بکشد و کنارانش گرفت	میجو عشق اندر دل و جانش گرفت
دست و پیشانش نویسد گرفت	از مقام و مراد پرسیدن گرفت
پرس بر زبان می کشید تا صد	گفت کجی یافت آخر صبر
گفت ای نور حق و دفع حرج	معنی الصبر منقح الفرج
ای لقای تو جواب هر سوال	مشکل از تو حل شود بی سوال
ترجمانی هر چه ما اراد دلست	دست گیری هر که پایش در
ترجمانی یا منی امر قضی	ان تعب جاء القضا صوات
انت مولی القوم من لایتهی	قد رو اکلا لئن لم ینتهی
چون کشت آن مجلس خوان	دست او بگرفت و برد اندر

چون کشت آن مجلس خوان
دست او بگرفت و برد اندر
چون کشت آن مجلس خوان
دست او بگرفت و برد اندر
چون کشت آن مجلس خوان
دست او بگرفت و برد اندر

دوستان شهر او را بر شمشیر
بعد از آن شهر کور نام بود
گفت چون بیرون شدی از شهر
در کلامین شهر بودستی
نام شهر کتک است هم زمان
ز یک روی و فضل او دیگر است
خواجهان شهرها را یک یک
باز گفت از جای از نان و نمک
شهر و خانه خانه صد کرد
فی کس خنید و فی کس کشت کرد
باز پرسید از تو چه جوفد
کز سبب تو می شوخ و زنده
وز سبب تو می ز کوفد شد
وز سبب تو می ز کوفد شد
وز سبب تو می ز کوفد شد
وز سبب تو می ز کوفد شد

چون سخن در وصف آن حالت رسید عقل در شرخش چو خرد گل	هم که شکست و هم که عد درید شرح عشق و عاشقی هم عشق گفت
افتاب آمد دلیل آفتاب از وی از سایه نشان نیند	کرد لیلیت باید از وی زینستا شمس هر دم نور جانی نیندهد
سایه خواب آرد ترا همچو بوم خود غریب و جهان چون نینست	چون بر آید مثل نشرق القمر شمس جان باقی کش آمنت
شمس در خارج اگر چه هست لیک آن شمس نیک نشناید	می توان هم مثل او تصور کرد نبودش در ذهن و در خارج نظیر
در تصور ذات او کج کج گو چون مدتش روی شمس لایق	تا در آید در تصور مثل او شمس چرم آسمان در کشید
واجب آید چون که آمد نام او این نفس خازد اسم بر بافت	شرح ز غری که زن از انعام او بوی پراهان یوسف یافت
کر برای خو صحبت سالها باز کوی از آن خوش حالها	عقل و روح و دیده و چندان گفت ایهای فلا الحی شنا
باز زمین و آسمان خندان شو لا تکلفی فانی فی الفنا	عقل و روح و دیده و چندان گفت ایهای فلا الحی شنا
کل شیء قاله غیر المیسوق من به کونم بیک هم هشاد	ان تکلف او تصلف لایق شرح آن یاری که او را یاریست
شرح این جوان و این خون گوی این زمان بگذران وقت دگر	چون بگویم در این زمان بود بهر تکلف شکست با لایق بود

عقل در شرخش چو خرد گل
هم که شکست و هم که عد درید
کرد لیلیت باید از وی زینستا
شمس هر دم نور جانی نیندهد
چون بر آید مثل نشرق القمر
شمس جان باقی کش آمنت
می توان هم مثل او تصور کرد
نبودش در ذهن و در خارج نظیر
تا در آید در تصور مثل او
شمس چرم آسمان در کشید
شرح ز غری که زن از انعام او
بوی پراهان یوسف یافت
کر برای خو صحبت سالها
باز کوی از آن خوش حالها
عقل و روح و دیده و چندان
گفت ایهای فلا الحی شنا
ان تکلف او تصلف لایق
شرح آن یاری که او را یاریست
چون بگویم در این زمان بود
بهر تکلف شکست با لایق بود

دوستان شهر او را بر شمشیر
بعد از آن شهر کور نام بود
گفت چون بیرون شدی از شهر
در کلامین شهر بودستی
نام شهر کتک است هم زمان
ز یک روی و فضل او دیگر است
خواجهان شهرها را یک یک
باز گفت از جای از نان و نمک
شهر و خانه خانه صد کرد
فی کس خنید و فی کس کشت کرد
باز پرسید از تو چه جوفد
کز سبب تو می شوخ و زنده
وز سبب تو می ز کوفد شد
وز سبب تو می ز کوفد شد
وز سبب تو می ز کوفد شد
وز سبب تو می ز کوفد شد

کر ندارد کوش در دهلها خانه خالی ماند و بیک یاری	تا بپرسم زین کین ز کین چیزها جز طبیب و جرمهمان بیمار فی
نرم نرمک گفت شهر تو کجاست و ندان شهر از تو قزاق کینست	که علاج اهل هر شهری جداست قوت و بنوستگی با چیست
دست بر نفسش نهاد و بیک چون کسی با خار در پایش محمد	باز می پرسید از جور فلک بای خود را ترس زانو نهد
و ز سر سوزن می جوید سر خار در پایش چنین شور با	وز نیاید میکند بال بترش خار در دل چون بود و او جود
خار در دل را که بدید می جویدی کس بریزد دم خر خاری نهسد	دست کی بودی عثمان را بر خون ناند دفع آن بر محمد
بر محمد و آن خار محکم ترزند خوز بهر دفع خار از سوزن تو	عاقلی باید که خاری بر کند جسته می انداخت صد جارم
آن حکیم خارجین استاد بود زان کین ز کین بر طوق استان	دست می زد جای می از مود باز می پرسید حال و ستان
ما حکیم از قصهها میکفت فلش سوی قصه گفتنش میداشت	از مقام و خواجهان و شهر تو سوی نفس و جستنش میداشت
تا که نفس از نام که کرد دجهان او بود مقصود جانش در جهان	او بود مقصود جانش در جهان او بود مقصود جانش در جهان

کر ندارد کوش در دهلها
خانه خالی ماند و بیک یاری
نرم نرمک گفت شهر تو کجاست
و ندان شهر از تو قزاق کینست
دست بر نفسش نهاد و بیک
چون کسی با خار در پایش محمد
و ز سر سوزن می جوید سر
خار در پایش چنین شور با
خار در دل را که بدید می جویدی
کس بریزد دم خر خاری نهسد
بر محمد و آن خار محکم ترزند
خوز بهر دفع خار از سوزن تو
آن حکیم خارجین استاد بود
زان کین ز کین بر طوق استان
ما حکیم از قصهها میکفت فلش
سوی قصه گفتنش میداشت
تا که نفس از نام که کرد دجهان
او بود مقصود جانش در جهان

کتابخانه ملی ایران

عالم فیاض فیاض

بدرمال و خلعت بسیار دید
 زود کردد با مراد خویش
 سر او سر سبزی بستان شود
 پروشش که یافتندی زیکا
 کرد آن رنجور را این زیم
 و عدها باشد حقیق دل پذیر
 و عن اهل کرم نقد روان

کف پیغمبر که هر که شهنش
 دانه چون اندر زمین نهان
 ز تو نقش کرم بود ندی نهان
 و عدها و لطفهای آن حکیم
 و عدها باشد حقیق دل پذیر
 و عن اهل کرم نقد روان

**در بیان از وی مرغ کنگر را و جسد اشکانی
 و مرصفتگی را پیش پادشاه**

بعد از آن برخواست عزم شاه
 شاه از شمه آگاه کرد
 گفت تدبیر آن بود کان مرددا
 حاضر آیم از برای دزد را
 مرغ دزد کرد را بخوان زان شهردو
 باز در خلعت بد او را غرود

فرستادن پادشاه سولان اسم قند با او در غم زهر مکر

چونکه سلطان از حکیم آنرا
 پند او را زد که از جان کوبد
 پیش فرستاد آن طرف یکدو
 خادقان و کافیان بر علو
 ناسر قند آمدند آن دو امیر
 پش آن زرد کرد شاهنشهر
 کای لطیف استاد صاحب معرفت
 فاش اندر شهرها از تو صفت
 ناک فلان شه از برای زگرگی
 اختیار کرد ز زیر امهری
 اینک این خلعت کرم و زرقا
 چون بیای خاص باشی و ندیم

تا بخت آمد آن خضر تمام
 بعد از آن ز بغر او سرب با
 تا بخورد و در پیش خوری کدایت
 چون ز بخوری جمال او بخاند
 جان خرد و وبال بخاند

تو کومار با بان شده با نیت
 با کز میان کارها دشوار نیت
 در میان آن که گفتن ز کز با نیت
 کشتن آن مرغ بر تو با نیت
 فزونی آید بود و فی ز نیت
 او بکشتن از برای طبع شاه
 تا نیامد امر و العام آله
 از سپهر کشتن خضر بدین طعن
 سر آن را در نیاید عام طعن
 آنکه از تو باید او و جوی
 آنکه از تو باید بود غن حوی
 آنکه جان بخشد اگر کس کردی
 تا بایست دست او دست خفا

چونکه دشت با خوش و رخ زرد
 عشقهای کز پی رنگی بود
 کاشکی کان تنگ بودی کبری
 ناز فقی پروی آن بده اوری
 دشمن جان وی آمد روی او
 ای باشه را بکشته فر او
 ریختن صیاد خون صافین
 سر بریدندم برای پوستین
 ریخت خونم از برای استخوان
 ی ندانند که بخشند خون من
 خون چون من کس چنین ضایع
 باز کردد سوی او آن سایر باز
 سوی ما آید نداها را صدا
 آن کز کز شد ز عشق و مرغ یا
 ز آنکه مرده سوی ما آید
 هر دم باشد ز غنجه تازه تر
 کز شراب جان فرات سنا
 یافتند از عشق و کار و گیا

تا بخت آمد آن خضر تمام
 بعد از آن ز بغر او سرب با
 تا بخورد و در پیش خوری کدایت
 چون ز بخوری جمال او بخاند
 جان خرد و وبال بخاند

دو تا یکدیگر را نگاه دارد
بوسه زدن و نگاه کردن
دیدن در وقت طوطی گاو خور
بودن گاو بنشیند و گاو بنشیند
از روی خانه بنامد و جادوی
نیشهای بد و کل را بر این
جستار سوره گاو بنشیند
بهر روی و طوطی گاو بنشیند
کریمه کلاه و کلاه

گر نبودی کارش الهام اله	اوسکی بودی در از اندک نه شا
پاک بود از شهوت و حرص	نیک کرد اولیک نیک بد نما
کو خضر ز بحر کشتی را شکست	صده رستی رخسخت خضر است
و هم موسی با همه نوره هیز	شدانان محجوب تویی بر سیر
آن کل سخت تو خوش بخوان	مس عقلت و تو بخوش
گر بدی خون سلیمان کام او	کافر مگر بودی من نام او
می بلرزد عرش ز مدح شقی	بد گان کرده ز مدح شقی
شاه بود و شاه بش آگاه بود	خاص بود و خاصه الله بود
آنکسی را کس چنین شاه کشته	سوی تخت و بنظرین جا هم کشته
گر نیدی سود او در قهر او	کی شدی از لطف طوطی قهر او
پچه می لرزد ز نیش و استخمام	مادر شفق دران غم شاد کام
بیم جان بنشانند و صد جان دهند	انکه در وقت نباید آن دهند
توقیاس از خوشی گیری و لیک	دود و برافزاده بیکر تونیک

حکایتقال طوطی و مرغین طوطی در رنگارنگ

بود بقالی او را طوطی	خوش نوای سبز و کویا طوطی
بود گاو بودی که زبان کان	نکنه کفتی با همه سواد گران
در خطا بادی با طوطی بدی	در نوای طوطیان جادو بدی

تمام روزی سوی خانه رفت بود
درد گاو طوطی و کویا طوطی نمود

دین بر میگردد و میگردد در مرغ
گاو بنشیند و میگردد در مرغ
دست زدن گاو بنشیند و میگردد
گاو بنشیند و میگردد در مرغ
گاو بنشیند و میگردد در مرغ
گاو بنشیند و میگردد در مرغ

بعلیه روزی سوسه شجران و زار
بود گاو بنشیند و میگردد در مرغ
ما هزاران غصه و غم کشته
کای عجیب این مرغ کی آید بکفت
تا کاهی جو بگفتی میگردد
ما سوزی جو بگفتی میگردد
آمدند بگفت طوطی از زبان
باید کردی بگفتی میگردد
از تو که از شنیده روغن پنجه
تو که از شنیده روغن پنجه
از تو که از شنیده روغن پنجه
از تو که از شنیده روغن پنجه

بیاورد آنکه در آن کفایت
بیاورد آنکه در آن کفایت

کافران ادمی بوزینه طبع
کافران ادمی بوزینه طبع

جمله عالم زین سبکمه شد	کرم کسی زابد الچه آگاه شد
هنسری با انبیا برداشتند	اولیا را همچو خود پنداشتند
کنند اینک ما بشر ایشان بشیر	ما ایشان بسته خواهیم و خود
این ندانستند ایشان از عی	هست فرقی در میان پستهها
هر دو کون ز نور خود ندانند	لیک شد زین نیش و زان عمل
هر دو کون آهو یکا خوردند	زین یکی سر کین شد و زان شاغ
هر دو و بی خوردند از یک آب	این یکی خالی و آن پرازشگر
صد هزاران همچین شباهتین	فرقشان هفتاد ساله راه
این خورد کردد پیلیدی زو	آن خورد کردد همه نور خدا
این خورد کردد همه بخل و حد	آن خورد زاید همه نور احد
این زمین پاک و آن شورست	این فرشته پاک و آن دیو ست
هر دو صورت کریم مانند بود	آب تلخ و آب شیرین را صفا
جز که صاحب و کوشش است	او شناسد آبخوش از شور آب
سخن را با معنی کرده قیاس	هر دو را بر مگر پندار دایا
ساحران موسی را دستینه را	بر گرفته چون عضای و عصا
زین عصا تا آن عصا تو وقت	زین عمل تا آن عمل راهی نکرد
لغنه الله این عمل را در قضا	رحمة الله از عمل یاد زونا

مت بکسری که آدم بخورد
مت بکسری که آدم بخورد

کرم کسی زابد الچه آگاه شد
اولیا را همچو خود پنداشتند
ما ایشان بسته خواهیم و خود
هست فرقی در میان پستهها
لیک شد زین نیش و زان عمل
زین یکی سر کین شد و زان شاغ
این یکی خالی و آن پرازشگر
فرقشان هفتاد ساله راه
آن خورد کردد همه نور خدا
آن خورد زاید همه نور احد
این فرشته پاک و آن دیو ست
آب تلخ و آب شیرین را صفا
او شناسد آبخوش از شور آب
هر دو را بر مگر پندار دایا
بر گرفته چون عضای و عصا
زین عمل تا آن عمل راهی نکرد
رحمة الله از عمل یاد زونا

کرم کسی زابد الچه آگاه شد
اولیا را همچو خود پنداشتند
ما ایشان بسته خواهیم و خود
هست فرقی در میان پستهها
لیک شد زین نیش و زان عمل
زین یکی سر کین شد و زان شاغ
این یکی خالی و آن پرازشگر
فرقشان هفتاد ساله راه
آن خورد کردد همه نور خدا
آن خورد زاید همه نور احد
این فرشته پاک و آن دیو ست
آب تلخ و آب شیرین را صفا
او شناسد آبخوش از شور آب
هر دو را بر مگر پندار دایا
بر گرفته چون عضای و عصا
زین عمل تا آن عمل راهی نکرد
رحمة الله از عمل یاد زونا

بهر پادشاه از صد غلاف
ظاهرش را بقت و باطنش را بخل
شاه گفتش پس گوید بر عیبت
تا پاره آن کرد آن تو زو عیبت
تا نامند در جهان تضارانی
فیه و یاریدین فی نهانی
گفتای شد گوش و دستم را بید
ببینم بنگار و لب و حکم من
بعد از آن در زردار آوردم
تا بخوانم شفاعت کورا
بویادی که کن این کار تو
بسر راهی که باشد چار سو
انگام از خود بران تا شور دور
تا در اندازم در ایشان صد تود

ز شستی بز نام بد از خربت حرف طرف آمد در معنی چو بحر تلخ و بخور شیرین در حجاب و آنکه این هر دو بیک اصلی ز زلف و نر نیکو در عیار هر که در جان خدای بند محک درد هان زندگ ناخاشا کج دو هزاران لقمه یک ناخاشا کرد چرخ نیارزد بان جهان صحت این چرخ جوید از طیب صحت این چرخ معموری تن راه جان چرخم را و بر آن کند گردد و بران خانه بهر کج ز آب را بیزید و جو را پاک کرد پوست دابش کافت بکار کشید قلعه ویران کرد و از کار بست کار چون را که کیفیت نهاد	تلخی آن آب مجاز ظرف نیست بحر معنی غنای ام کتاب در میان نشان بربخ لایغیان در گذر زین هر دو در واقع اصل بی محاکم هر که ندانی ز اعتبار فرقی با باز داند او ز شک آنکه آرد آمد که پیر و بی نقد چرخ درآمد چرخ ندانی بی برید چرخ عقیق زرد بان آسمان صحت آن چرخ جوید از جنیب صحت آن چرخ ز خرب بدن بعد و برایش آباد از کند وز همان کجش کند معموری بعد از آن رجور و آن کرد آنچه پوست تازه بعد از آنش برید بعد از آن بر ساختن مدیج و این که گفته از ضرورت چرخ محمد

بوسلم را لقب کتاب ماند
فرموده اولی الایمانه
آن سر را بچو خاشاک
باده را بختش بود که کند غلاب
فان استارین را چو
کنصل از این بقیص
بودستای و بچو ان ظلمت
دشمن عیبت و نصرانی کلان

بهر پادشاه از صد غلاف
ظاهرش را بقت و باطنش را بخل
شاه گفتش پس گوید بر عیبت
تا پاره آن کرد آن تو زو عیبت
تا نامند در جهان تضارانی
فیه و یاریدین فی نهانی
گفتای شد گوش و دستم را بید
ببینم بنگار و لب و حکم من
بعد از آن در زردار آوردم
تا بخوانم شفاعت کورا
بویادی که کن این کار تو
بسر راهی که باشد چار سو
انگام از خود بران تا شور دور
تا در اندازم در ایشان صد تود

عهد عیسی بود و نوبت آن او شاه احوال کرد در راه خدا گفت استاد احوالی با کانند را گفت احوال زان و شیشه نیکم گفت استاد آن و شیشه نیک گفت ای استاد مرا طعنه مزن چون یکی شکست هر دو شد آ شیشه یک بود و بچشمش دو نمود خشم و شهوت زرد را احوال کند چون عرض آمد هنر تو شید چون همدقاضی بدل شهوت قرار شاه از خد محمودانه چنان صد هزاران مؤمن ظلمت کشت	جان موسی و موسی جان او آن دو مساز خدای را جدا دو برون آرزو تا آن شیشه را پیش تو آرم بکن شرح تمام احوال بگذار و افزون بر شو گفت استاد زان و بیک را در مرد احوال کرد دوازده میلان و نیم چون شکست و شیشه را بیک ز استقامت روح را بشد کند صد حجاب زد لیسوی بدن کی شناسد ظالم از مظلوم را گشت احوال که الا مان بایر ایمان که بنام دین موسی او پشت

امو حق و وزیر مکر شاه مکره را

شاه وزیری داشته هر ز شو گفت تو میان پناه جا کشته کم کش ایشان را که کشتن سود	کو بر آب از مکر برستی کوه دین خود را از ملک پناه کشته دین ندارد بوی مشاک و عود

از دین تو در روز بیستم سال تو
کشتی تو چو در آن روز
شاه بوی بود از آن سال
بیم شد پیشش که گفتار من
خواستم تا من ز شه پنهان کنم
فان نقیب کرد قصه جهان من
شاه و او وقت کشت از ایمان من
خواستم تا من ز شه پنهان کنم

توبه و دره در مکر کفر
 و شناسید بنده چون کار کفر
 و شکافان عجب جمله شان
 و کشتی دران و غم و مغان
بجودن
تا بقضای آن که در دزد

از جلال پریم اشترافه و اندک ایشان افکند صدمه
 که نبودی جان عینی چاره ام
 او جهودانه بکردی باره ام
 بهر عینی جان سپارم سردم
 صد هزاران منتش بر خودم
 جان در غم نیست از عینی بیک
 واقف بر علم بدیش نیک نیک
 خفته آمد مرا کان زمین پاک
 در میان جاهلان کرده هلاک
 شکر بزد را و عینی پاکه ما
 کشته ایم این کیش حق را ره ما
 از جهود و از جهودی رسته ایم
 نابز تازی میان را بسته ایم
 دور دور عینی استای مردمان
 بشنودید اسرار کیش او بجان
 چون وزیر این مکر بر برشته
 از دلش اندیشه را کلی برد
 کرد با وی شاه آن کاری که
 خلق حیران ماند زان مکر هفت
 راند او را جانب صرافیان
 کرد در دعوت شروع او بعد از آن

قبول که در رضای مکر فزین را
 صد هزاران مرد ترسائی
 اندک اندک جمع شده رکوی
 او میان میکرد با ایشان برآز
 سر آنکلیون و ز تار و نماز
 او ظاهر و اعظ احکام بود
 لیک در باطن صغیر ام بود
 بهر این بعضی صحابه از رسول
 ملتزم بودند مگر نفس عول
 کچه آمیزد را غراض نفعان
 در عبادتها و در اخلاص جان
 فضل طاعت را بچسندیدند
 عیب ظاهر را بختی که کو

از نفس زاریا و برین شد
 و آنکه اندک جمع کردند خوش
 بشو از انجا آن صدر صلک
 لاصلق هم الا بالخصو

دل بود دادند ترسان تمام
 خود چه با شلقت قلب تمام
 دزد دون سینه مهر کاشند
 نایب عیش چه پیدا شدند
 او بسرد جمال بی چشم لعین
 ایضا فریاد در غم المومنین
 صد هزاران نام و اندک از آن
 مایه و غم آن جنس در ضلوع

اسبابها را کند عاری ز زمین
 من التعم انج الموتان
 لیک بهر آنکه روز آید باز
 بیغدر برایشان بند دراز
 تا که روزش و آنگه از آن غم
 و زنجیر گاه آردش دور زیاده
 کاش چون اصحاب کعبه از بیخ
 خط کردی یا چو کشتی فوج را
 حفظ کردی و سیداری و موش

کر نه موش دزد در انبار ما زیزه و بزه صدق هر روز میرا بن ستاره آتش از آهر حمید لیک در ظلمت یکی زنده نهان میکشد ستاره را نوایل میک که هزاران دام باشد در قلم هر شبی از دام تن آن واضح می دهند ارواح هوشب تبیین شب زندهان بجز زندهان فی غم و اندیشه سود و زیان حال عارفان بود بخواهم خفته از احوال دنیا و شرق آنکه او بچه نبیند دزد هم شمه زین حال عارف و انعم رفته در صحرای چون جانش و ز صغیری باز دام اندک کیش چونکه نور صیحه سبز برزند فالق الاضاح اسرار اخیل وار روحهای منبسط را ترک کند زار آید و کند با او مقلد	کندم اعمال چهل ساله بکرات جمع می ناید درین انبار ما و از دل سوزیدم پذیرفت و کشید می نهد آنکشت بر استارگان تا که نفرو زنجیر غمی از فلک چون تو بلای نباشد هیچ غم می دهانی می کنی الواح را فارغان فی حکم و محکوم کن شب ز دولت بجز سلطانیا فی خیال این فلان و آن فلان گفت ای زدم ر قود زین هم چون قلم در پیچیه تعلیق رب فعل بنماید بچش از قلم خلق هر هم خواب حتی در بید روحشان آسوده و انداننا جمله را دزد آدود در او کیش که کس زین کردون برزند جمله را در تصویر تیار در زان هر تنی با بار آستن کند

از دزدان و زان که در کوه
 در زان و سوز و از خوف و زوال
 قضایای آسمان راه سفر
 قضایای آسمان راه سفر
 خفته از آید که او از غم
 زار آید و کند با او مقلد

قبول که در رضای مکر فزین را

کندم اعمال چهل ساله بکرات
 جمع می ناید درین انبار ما
 و از دل سوزیدم پذیرفت و کشید
 می نهد آنکشت بر استارگان
 تا که نفرو زنجیر غمی از فلک
 چون تو بلای نباشد هیچ غم
 می دهانی می کنی الواح را
 فارغان فی حکم و محکوم کن
 شب ز دولت بجز سلطانیا
 فی خیال این فلان و آن فلان
 گفت ای زدم ر قود زین هم
 چون قلم در پیچیه تعلیق رب
 فعل بنماید بچش از قلم
 خلق هر هم خواب حتی در بید
 روحشان آسوده و انداننا
 جمله را دزد آدود در او کیش
 که کس زین کردون برزند
 جمله را در تصویر تیار در زان
 هر تنی با بار آستن کند

کندم اعمال چهل ساله بکرات
 جمع می ناید درین انبار ما
 و از دل سوزیدم پذیرفت و کشید
 می نهد آنکشت بر استارگان
 تا که نفرو زنجیر غمی از فلک
 چون تو بلای نباشد هیچ غم
 می دهانی می کنی الواح را
 فارغان فی حکم و محکوم کن
 شب ز دولت بجز سلطانیا
 فی خیال این فلان و آن فلان
 گفت ای زدم ر قود زین هم
 چون قلم در پیچیه تعلیق رب
 فعل بنماید بچش از قلم
 خلق هر هم خواب حتی در بید
 روحشان آسوده و انداننا
 جمله را دزد آدود در او کیش
 که کس زین کردون برزند
 جمله را در تصویر تیار در زان
 هر تنی با بار آستن کند

دیده خون از روی
 در صحنه ای که در
 با خودی او لیک خون جگر
 در صحنه ای که در

بجودن تا بقضای آن که در دزد

این جسد را با لایه پاکیزه
که جسد خانه خدا مدبر است
ظهور این میان پاکیزه
که نور دست از طلسمش پاکیزه
چون کسی برین جسد مگر در حد
زان جسد دل را بسیار رسد
غالب شود در حق از بوی
غالب شود در حق از بوی
غالب شود در حق از بوی

حکایت از نوری

دیور چون جور پندار و جورا
چونکه تخم نسل داد رشوده
ضعف سر پندازان و زین بید
مرغ بر بالای پران و سایه آن
ابلی صیاد آن سایه شود
پنجگان عکس آن مرغ هوا
تیر اندازد بسوی سایه او
ترکش عرش تهنی شد عمر فت
سایه نردان چو باشد دایه
سایه نردان بود بدن خدا
دامن او کیز و تری کمان
کیف مدام ظل نقش و لیا
اندین وادی مروی اندلیل
روز سایه آفتابی بر میاب
وه نمانی جانب این سوره عرس
و ز جسد کرد ترا در هر کلو
کوز آدم ننگ دارد از جسد
عقبه زین صعبتر در راه
این جسد خانه خدا مدبران

آن فیض را در جسد بودش نژاد
تا باطل کوش و بی با د داد
بر ایستاد که از نیش جسد
زهر او بویان سیکان ز سر

هر کسی که از خدا بینی کند
خوشی بانی کوش و بینی کند
آن بود بینی که او بوی بسود
بوی او را جانب بوی بسود
هر که بوی نیست بوی بسود
بوی آن بویست که بوی بسود
چونکه بوی بود و شکرتان کرد
کفر نیست مد و پیش خورد

فکر که در میان نطق
که در میان نطق
که در میان نطق

حکایت از نوری
ساخت طومار در یک سالی
مکملای هر یکی نوعی در یک
این خلاف آن ز با یان تا بس
در یکی راه ریاضت را و جمع
در یکی گفته ریاضت سوز نیست
در یکی گفته ریاضت سوز نیست
در یکی گفته ریاضت سوز نیست
در یکی گفته ریاضت سوز نیست

هر که صاحب وق بود از کفایت
نکنها میگفت او آینه
ظاهرش میگفت در زهر چش
ظاهر نقره کراسیدت و نو
آتش از جبهه سرخ رویت از
برق اگر نوری نماید در نظر
هر که جز آگاه و صاحب وق
مدت شش سال در هجران شا
دین و دل را کل بد و بسپرد

بیخام شاه پنهان بر ایمن و زمین

در میان شاه او پیغامها
پیش او بنویست که بی قلم
گفت اینک اندر آن کارم شما
کافکم در دین عیسی فتنها

بایز در آینه سبط نصاری

قوم عیسی را بد اندر او کس
هر فرقی مرا حیری را تبع
ایزه و این دو امیر و قوما
اعتماد جمله بر گفتار او
جان بدادی که بد و گفتی هم

لذت میدید و تلخ جفا
در جلاب قند زهری ریخته
وز اثر میگفت جانراست
دست و جامه می سه کرد از
توز فعل او سیه کاری کمر
لیک هست از خاصیت درد
گفت او در کردن او طوری
شد و زیر اتباع عینی پنا
پیش او وحلم او می مرد خلق

شاه را پنهان بد و آراهما
وقت آمد و د فارغ کن دم
کافکم در دین عیسی فتنها

قدرت تو نیست او در آن که
قدرت تو نیست او در آن که

اخرا الاما بر ابرار ک مود و بهر نطق است سارا یاد

و در کتب روفا سهاك ابن معنوی

در کتب سید بن طاووس ابن معنوی

در کتب سید بن طاووس ابن معنوی

در یکی گفته که صدیک چون زود
از یک قولیت مناهل
چون یکی باشد یکدیگر
ما از هر دو از یکدیگر
کی تو از کلزار و صفت بود
کی تو از کلزار و صفت بود
کی تو از کلزار و صفت بود
کی تو از کلزار و صفت بود

باینجا اختلاف در معنی
ازینکه در یکی معنی نوبناست
و در مزاج هم معنی نوبناست
تا به صدف نیک از آن هم صفا
ساده و بلیغ نیک استی چون

نیست بگریزی که در خیزد ملال
بلبلان ما و آب زلال
که چه در خشکی هزاران تکلمات
ماها نیز با بیست و یک کلمات
کیت ما می چیت و یاد در شل
تا بدان زمانه ملک عز و جلال
صد غزلان بخور ما هر در وجود
خون آرد پیش آن اگر ام بود
خدا باران عطا باران شاد
تا بدان آن جور در آفتاب شاد
چند خورشید که در آفتاب شاد
تا که بخور او بود آفتاب شاد
موی ز آتش زده بر آب و جین
تا شدن دانه پدید زین زمین
خاک امین و هر چه در وی کاشتی
نیچنانست غنیل بر دشتی

در یکی گفته بکش باکی مدار که کشتن شمع جان افزون شود ترك دنیا هر که کرد از هر چه در یکی گفته که آفرین ادحق بر تو آسان کرد و خوش از آبیگر در یکی گفته که بگذار آن خود راههای مختلف آسان شد که میسر کردن حق تره بدی در یکی گفته میسر آن بود هر چه ذوق طبع باشد چون چو پشیمانی نباشد ربع او آن میسر نبود اندر عاقبت تو معتران میسر باز دان در یکی گفته که استاد طلب عاقبت دیدند هر کون ملکی عاقبت دیدن نباشد دست در یکی گفته که استام تویی مرد باش و سخن مردان شو در یکی گفته که این جمله بگیت	تا عوض پنی نظر را صد هواد لیلیت از صبر تو چون شود پیش آید پیش او دنیا و پیش بر تو شیرین کرد و طبع ایجا ادحق خویشتر زاد در سیفک در جز کان قبول طبع تو در دست هر یکی را ملکی چون جای شد هر چه خود و کبر از و آ که بدی که حیات دل غنای جان بود بر نیارد همچو شور ربع و کشت جز خسارت پیش نارد بیع او نام او باشد معتر عاقبت عاقبت بنگر جمال این و آن عاقبت پنی نیابی در حسب لاجرم کشند اسیر ز لپی و رنه کی بودی ز دینها اختلا زانکه اشاراتنا نام تویی رو سر خود کیر سر گردان شو هر که او دو بیند حول کیت

در یکی گفته که صدیک چون زود
از یک قولیت مناهل
چون یکی باشد یکدیگر
ما از هر دو از یکدیگر
کی تو از کلزار و صفت بود
کی تو از کلزار و صفت بود
کی تو از کلزار و صفت بود
کی تو از کلزار و صفت بود

شربت با تم دل با جسمه جان پرور رو بر تو کشم از اول شربت با تم دل با جسمه جان پرور رو بر تو کشم از اول	شربت با تم دل با جسمه جان پرور رو بر تو کشم از اول	شربت با تم دل با جسمه جان پرور رو بر تو کشم از اول
شربت با تم دل با جسمه جان پرور رو بر تو کشم از اول	شربت با تم دل با جسمه جان پرور رو بر تو کشم از اول	شربت با تم دل با جسمه جان پرور رو بر تو کشم از اول
شربت با تم دل با جسمه جان پرور رو بر تو کشم از اول	شربت با تم دل با جسمه جان پرور رو بر تو کشم از اول	شربت با تم دل با جسمه جان پرور رو بر تو کشم از اول

Handwritten text in a large, decorative frame on the right page. The text is arranged in several lines and appears to be a formal document or a significant passage from a book. The script is a clear, cursive style.

امرا مانست از امانت یافتن
 تا نشان زین بار در نهان
 آن جواد می جواد می ابداد
 بر جواد بر اکتد فضلش خیر
 جان بود له امانت آن جوست
 هر کجا که می بود از وی چشم گشت
 کیسا سازست چنود کیسا
 از رخ گشتن ز من تر گشت
 بنده هست و باید بدست بود
 که بودی کور و بیگانه سخن
 و در نوبی او کیوه از تعزیت

در بیان غمناکانه بر همه بزم مکر
 حضور شاه نادان با قافل بگو
 با چهره خاد خدا می کرد
 سد چو عالم در نظر میداد
 که همان بدست بر زلف و لب
 این جهان خود جفت باها و تمام
 از همان جمله و آن خود بود
 سده را از این رخ فرخ و خور با

صهرا از امانت جان بود
 پیش خورشید و درین بار
 اینجور با امانت و امانت
 بر او بود که در امانت
 بر او بود که در امانت

Handwritten marginal notes on the left side of the right page, written in a smaller, more cursive script. These notes appear to be commentary or additional text related to the main content.

Handwritten marginal notes at the bottom of the right page, continuing the commentary or providing further context.

Handwritten text in a large, decorative frame on the left page. The text is arranged in several lines and appears to be a formal document or a significant passage from a book. The script is a clear, cursive style.

Handwritten marginal notes at the bottom of the left page, continuing the commentary or providing further context.

ای که چون تو در زمانه نیستی
آب را بکنند چو بکنند
جمله درختی چو مای میسند
نی تو که دند از آن حاصلان
میدهد دل بر تو آینه دلان
چون کن امر و در ما فزاد کن
الله الله اینها با ما کن

در گفتن بزرگ تر
گفتن های سخن کان گفت و گو
و عظم و کفایت زبان و گوش
غیبه اندک سخن تو گویند
بند سخن از چشم خود پدید آورین

کر جهان پر برف کوه در سپر و در او وز چون اوضه هوا عین آن تخیل راحت کند آن کان آنکند سازد بقیه پرورد در آتش ابرهیم را از سبب سوزش بر سویدیم مگر دیگر آن وزیر از خود بیت و عظم را بگذاشت در خلوت	تا بخود بگمازد شایان نظر نیت کرد اند خدا از بل شرا عین آن ز هوا بر آبر شربت کند شهرها رو با نازا سبب کین ایمیی روح سازد پیم را در خیالاتش چو سوظایم و عظم را بگذاشت در خلوت

انگشتن در بزرگتر در اضلال قنوم

در میان در فلکناز شوق خلق دیوانه شد ناز شوق لا به و زاری می کردند او گفته ایشان بی خود در شرم و از سر کرام و از بهر خدا ما چو طفلانیم و ما را دایه تو گفت جانم از حجاب دور نیست ان امیران در شفاعت آمدند کین چه بد بخت ما را ای کیم تو بجانه میکنی و ما زرد ما بگفتار خوشت خود کرده ایم	بود در خلوت چهل پنجاه روز از فراق حال و قال و ذوق او از ریاضت کشته در خلوت بی عصا کش چون بود احوال او پیش ازین ما را مدار از خود جدا بر سر ما کس تران آن سایه تو لیک بیرون آمدن شست و از میان در شفاعت آمدند از دل و دین مانع مای تو بستم می زیم از سوز دل های شرم ما ز شیو حکمت تو خود ده ایم

بند آن کوش سر کوش سر است
تا بگردد این گران باطن است
بی حس و قی کوش و قی کوش شود
تا خطاب از جی را بشنوید
تا بگفت کوی پداری در یک
تو گفت جواب جوی کی بری
سز پروریت قول و فعل سا
سیر باطن هست بالا ای سلسا
خس خسکی دید که خسکی بزاد
عین جان ز پای بود در انهاد
سیر چشم خشک بر خشکی قناد
هر که عمر اندر در انهاد
کاه کوه کاه در کاه داشت
آب جوی از آنجا خواهری یافت
سویج در بار آنجا همی کسافت

کر امینم ششم نبود امین
کر بگویم آسمان از امین زمین
کر کلام با کمال انکار نیست
و در نیم این رحمت او از رحمت
سخن خواهم شد ازین خلوت برون
زانکه شغول با جلال درون

اختصاص مریدان از خلوت
جمله گفتنای وزیر انکار نیست
گفت ما چون گفتن اخبار نیست
اشک درین است از فراق تو دور
آه آهت از میان جان روان

موج خاکی وهم و نلام و کفر ما تا درین مگر بی زان مگری تو گو گفت و کوی ظاهرا اند چون غبار مدق خاموش خون هوش دار	سوج آبی محو و سگرت و وفا تا ازین سستی از ان جامی نغور مدق خاموش خون هوش دار

مکر بزرگتر در بزرگتر در خلوت را بشکن

جمله گفتنای حکیم رنج جو چار پا را قدر طاقت بار نه دانه هر مرغ انداره ویت طفل را که ناز می بر جای شیر چونکه دندانشها بر آرد بعد از مرغ پر نارسه چون بران شود چون بر آرد بر پرز او بخورد دیو را نطق تو خاش میکند کوش ما هوش است چون کوبای با تو ما را خاک بهتر از فلک بی تو ما را بر فلک تا بر یکیت صورت زهت بود افلاک را صورت زهت برای جسمها	این فریب این جفا با ما بگو بر وضعیت از قدر قوت کار نه طعمه هر مرغ انجیری کیست طفل سکین را از ان ناز دریم هم بخورد طالب شود آن طفلان لقمه هر کوبه در ان شود بی تکلفی صغیر نیک و بد کوش ما را گفت تو هوش میکند خشک ما بچوست چون در آبی ای همای از تو منور تا سلسه با تو ای ماه این فلک بازی معنی زهت روان پاک را جسمها در پیش معنی اسمها

جواب گفتن بزرگتر در خلوت زاری شکست

گفت جبهتای خود کوه کنیدی نید را در جان و در دل رده	کسید

جمله گفتنای وزیر انکار نیست
گفت ما چون گفتن اخبار نیست
اشک درین است از فراق تو دور
آه آهت از میان جان روان
کر دید اگر چه دیده بداند نه
زاری از ما بی تو زخمه میزنی
ما چو نایم و تو زاری می کنی
ما چو کوهیم و نواد در ما زنت
ما چو غنچه ایم اندر در ما زنت
پرده همت ما زنت ای غنچه
تا که ما باشی ای تو ما را جان
ما عده ما ایم و هستی ما

هر امیری را چنین گفت او حیا
نست نایب جز تو در دنیا
هر یکی کرد او یک یک غنیمت
هر چه آفت این گفتن است
مردکی او یکی طومار داد
مردکی صندل و کبر بود المراء
مردکی شکل از ضایع المراء
مردکی طومار و صندل را
هر که او پیدا کرد در دست تو
هر که او آگاه تو رخ زد تو
هر که در زنجیر آن که زار است
هر که در زنجیر آن که زار است
هر که در زنجیر آن که زار است
هر که در زنجیر آن که زار است

لنت هستی نمودی نیست را	عاشق خود کرده بودی نیست
لنت انعام خود را و امیکر	نقل و حرم و جام خود را و امیکر
و بگیری کیت جت و جو کند	نقش با نقاش چون بر و کند
منکر اندر ما مکن در مناظر	اندر اکرام و سخای خود نکر
ما نبودیم و تقاضا مان بود	لطف تو ناکفته ما می شود
نقش باشد پیش نقاش و قلم	عاجز و بسته چو کودک در شک
پیش قدر تجله خلق بار که	عاجز آن چون پیش سوزگار که
گاه نقشش بود که آدم کند	گاه نقش شادی و که غم کند
دستش نادست چنان بدیع	نطقش تا دم زنده در صغر و رفع
تو ز قرآن باز خوان غنیرت	گفت ایزد ما میت از دست
کر بپزائیم تیر ازین زمانست	ما کان و تیر اندازش خدا
این نه جبران معنی جباریت	ذکر جباری برای زاریت
زاری ما شده لیل اضطرار	خجالت ما شده لیل اختیار
گو نبودی اختیار این شرم	وین دریغ و خجالت و ازرم
ز جو استادان شاگردان چرا	خاطر از تدبیرها گردان چرا
و در تو کوئی غافلت از چرا	ما چو پنهان کند در برابر او
هست این خوش جواب زشتی	بگردد از کفر و درین بر کوی
صورت و زاری که آن چهارت	و متپماری همه پنداریت
ان زمان که میشوی بیمار تو	میکنی از حرم استغفار تو

در تو می بینی که با تاسته اند
بر تو سر هکشان نه بنده اند
پس تو سر هکلی کن با جان
زانکه نبود طبع و جوی جان
چون می بینی مگو از جبار او
و در می بینی نشان دیدگان
دوران کاری که میلت است بان
قدرت خود را می بینی عیان
و در آن کاری که میلت است بان
خویش را جبری کنی که این است
انبار در کار دنیا جبر نیست
کانون در کار دنیا جبر نیست
انبار در کار دنیا جبر نیست
کانون در کار دنیا جبر نیست

میدان او در این جهان
میدان او در این جهان
میدان او در این جهان
میدان او در این جهان

هر امیری را چنین گفت او حیا
نست نایب جز تو در دنیا
هر یکی کرد او یک یک غنیمت
هر چه آفت این گفتن است
مردکی او یکی طومار داد
مردکی صندل و کبر بود المراء
مردکی شکل از ضایع المراء
مردکی طومار و صندل را
هر که او پیدا کرد در دست تو
هر که او آگاه تو رخ زد تو
هر که در زنجیر آن که زار است
هر که در زنجیر آن که زار است

کان فران چون جنس سحر آمدند	سحر دنیا را خوشایر آمدند
انبا چون جنس علی بن بدند	سوی علی بن جان و دل شدند
این سخن پایان ندارد لیک ما	ما ز گویم آن تمام قصه را

فرید که در زنجیر مریدان از امر قرض خلوت

آن وزیر از درون و از داد	کای مریدان از من این معلوم
که مرا عیسی چنین پیام کرد	کر همه خویشان و یاران باشم
روی در دیوار کن نهانترین	و در وجود خویشم خلوت گیرم
بعد ازین دستوری گفتار	بعد ازین با کت و گویم کار
الوداع ای دوستان من زنده	رخس بر بچشم فلک بر برده ام
نا بزیر چرخ ناری چون حطب	من نسوزم در عنا و در عطب
پهلوی عیسی نشینم بعد ازین	بر فراز آسمان چارمین

ولی عهد ساختن و زهره یک امنه را جدا جدا

و آنکه مانی آن امیرانو انجواند	یک بیک تنها بفریاد حرف اند
گفت هر یک بدین عیسوی	نایب حق و طلیعه من تویی
و از امیران که اتباع تو	کرد عیسی جمله را اشباع تو
هر امیری که گوشتش کرد ز کبیر	یا بکش یا بخور همی در اشیر
لیک تا من زنده ام اینر امکو	تا نمیرم این ریاست مرا بچو
تا نمیرم من تو اینر پداسکن	دعوی شاه و استیلا مکن
اینک این طومار و احکام سیخ	یا بیک بر خوان تو بر امت صبح

از امیران که گفتند ای جهان
بده ما هر یک گفتند ای جهان
از امیران که گفتند ای جهان
بده ما هر یک گفتند ای جهان

لیک از تمام تا لغز خاطر می
تکلیف چون تیغ بولا دست تیز
که نغاری تو سیاه این کوی
زین بی تیغ را بنویس
تا که از خون نغزید صراف
تا که از خون نغزید صراف

تا بجای او شناسمش اسم
چونکه شد خورشیدها را کرد
چونکه شد از پیش دین وصل
چونکه کل بگذشت کلش شد
چون خدا اندر نیاید رعینا
فی غلط کفتم که ناسیایم تو
فی و باشد تا توی صورت
چون بصورت زنگری چشم تو
نور هر دو چشم تو از فرق کرد

هر پادشاه که جمله رعایا را از حق نماند آنرا نیکو نماند
ده چراغ از حاضر آید در مکار
فرق تو توان کرد نور هر یک
کرد و صد سبب صدای تبری
در معانی قسمت و اعداد نیست
اتحاد یار یا یاران خوش است
صورت شرکش کما از آن کس بیخ
و در تو بگذارد عینایهای او
او نمایدم بد طها خوش را
منبسط بودیم و یک جوهره

پیش آن قوم وفا اندیش رفت
نایب عیبی منم اندر من
این کینات بعد از آن منت
از این روی دیگر آمد از کین
از بغل او نیز طوماری نشود
تا بر آید هر دو را چشم خود

تا مبارک خندان آن لاله بود
کز دهان او سواد دل نمسود
باز خندان باغ نخلان کند
صحت بردانت از نردان کند
که تو سبک سخن و تر شوی
چون بصاحت لایسی کو شوی
نخود پاک از در میان جان نشان
دل من آلا بهر دل خوشان
دلمن آلا بهر دل خوشان
کوی نویسی سرو آمد هات
سوی کار یکی بود خوش شید هات
دل تو در کوی اهل دل کشد
تن تو در جسد آب و گل کشد
تن تو در جسد آب و گل کشد
مین نمای دل بن از همدل
رو بچو اقبال را از استقبال
دست زن در زین مهر دو تیغ
تا ز انباش بیلا تیغ

آن امیر از کرم یک قطار
هر یکی مرا تیغ و طوماری دست
صد هزاران مرد ترا کشته شد
خون روان شد همچو سیل از جبه
تخمهای فنخها کو کشته بود
چو زها بشکست از کان غزدا
کشتن و مردن که بر نقش تر
اچنه شیر نیست و شند ناردا
اچنه با معنیست خود پیدا شو
رو بمعنی کوشای صورت پرست
همشین اهل معنی باش تا
جان فی معنی درین تر نه غلا
چون غلاف اندر بود با قیمت
تیغ چون برام بر در کار زار
که بود چون برود بیکو طلب
تیغ در زراد خانه اولیات
جمله دانا یان همین گفته همین
کو اناری سحری خندان بخبر
ای مبارک خندان اثر کوزدها

بر کشید تیغهای ابدار
درم افتاد ند چون پلارست
ناز سرهای برین پشته شد
کوه کوه اندر هر ازین کرد تو
افت سرهای ایشان کشته تو
بعد کشتن روح پاک نغزدا
چون نار و سیب را بشکست
و آنکه بوسیدست نبود غیر
و اچنه بوسیدست او بر هوا
زانکه معنی برتن صورت پرست
هم عطایای وهم باشی فتا
هست همچو تیغ چون بر غلا
چون برون شد سخن ز اللت
بنکو اول تا نکرد کار زار
و در بود الماس پیش با طرب
دیدن ایشان شمارا کیمیات
هسته انار حقه للعالمین
ناد هدهده ز دانه او خبر
می نماید دل چو در از درج جان

رو نهادندی بران وصف لطیف
اندین نشه که کفیم آن کوه
ایم از فتنه بد و از کوه
ایم از شر امیران و وزیر
ایم از شر امیران و وزیر
دینا نام احمد بسیار شد
نسل ایشان نیزم بسیار شد
نوز احمد تا آید بار شد

نظمی نعت مصطفی صلوات
تو در این جهان نام مصطفی
آن سر سیمونان بخش مصفا
تو در کوه کعبه و شکل او
تو در ذکرت و وضو و اکلاو
طایفه ضحیان بفر تو اب
چون رسیدندی ببا قیام و خطا
بوسه دادندی بران نام شریف

دردی نوی و نوی کثیر
آب ایما از زعفران سرد
دست را اندام و احدی
ای بود و دارد از جگر
از اضماع طهری اشک
یک زنی طفل آورد آن
بیش از آن و اشک در شعله بود
طفل از وی شده را اشک کند
زن تیرسید دل از ایان کند
خواست تا او جان آرد پیش
ماتک ز او طفل آید آفت
اندر ای ماد را جانم چشم
کرده در صورت میان آفت
ششم بنیست آن در چشم
دقت ای سر بر آورده ز چشم
اندر ای در بین برهان حق
تا بلی غشوت خاصان حق
اندر او آب بین اشک
از جهانی کاتب است اشک
اندر او آب بین اشک
کود را اشک است اشک
مردی دیدم کوی دران زنتو
مردی دیدم کوی دران زنتو
مردی دیدم کوی دران زنتو
مردی دیدم کوی دران زنتو

وان کرده دیگر از ضرانیان	نام احمد اشندی ستهان
مُستهام و خوار کنند ازین	از و ز شوم رای شوم فن
هم مختلطه دینشان و حکشان	از و طوهای کرشیان
نام احمد این چنین یاری کند	ناکه نورش چون که ماری کند
نام احمد چون حصاری سید	ناچه باشد ذات آن صبح الای
بعد ازین خون ریزد زمان پذیر	کند را افتاد از بلای آن وزیر

حکایتی از شاهزاده علی بن موسی عمیر

یاد شهی دیگر ز نسل آن محمود	در هلاک قوم عیسی و عمود
کز خیر خواهی ازین دیگر خیر	سوره بر خوان و التماسات الروح
ست بد که شه اول براد	این شه دیگر قدم بر روی نهاد
هر که او بگذاشت ناخوش سنتی	سوی او غزین رود هر ساعتی
نیکوان رفتند و ستهایمانند	وز لیمان ظلم و لغتهایمانند
ناقایت هر که جنس آن بدان	در وجود آید بود رویش بدان
دک در کستان آب شیرین و آب شکر	در خلافتی رود تا فتح صور
نیکوان از است بر لاش از خوش	آنچه میراث است او تنها الکتا
شد نیاز نیکوان کز نیکری	شعبها از کوه هر پیغامبری
شعبها با کوه را کردان بود	شعله آن جانب بود دم کاز بود
نور روزن که در خانه می بود	زانکه خورد بر بی بیوی میرود
هر که با اختری پوست سبکیت	مرو بر با اختر خود هم بکیت

بایران در آسمانهای کوه
را سخن در تابان نور خدا
نی هم پوسته فزاید جدا
هر که باشد ظالم و زان بخوم
غفل و کفار سوزد در بخوم
خشم بر حق باشد خشم او
منقلب و غالب بود مغلوب

نور عالمی از نقص و عین
در میان اصعبین نور حق
توقان آن نور را بر جانها
مقلان برداشته دامانها
و از تبار نور را و ایا فتنه
روی از غیر خدا بر کافتنه
هر که در امان عشقی با بدن
زان تبار نور بی نور شدن

از درون جوی کسب و خیر
دکها غایت از خم صفات
دک زشتان از سیاهای بیخا
لغة الله بوی از دلک کزین

دردی نوی و نوی کثیر
آب ایما از زعفران سرد
دست را اندام و احدی
ای بود و دارد از جگر
از اضماع طهری اشک
یک زنی طفل آورد آن
بیش از آن و اشک در شعله بود
طفل از وی شده را اشک کند
زن تیرسید دل از ایان کند
خواست تا او جان آرد پیش
ماتک ز او طفل آید آفت
اندر ای ماد را جانم چشم
کرده در صورت میان آفت
ششم بنیست آن در چشم
دقت ای سر بر آورده ز چشم
اندر ای در بین برهان حق
تا بلی غشوت خاصان حق
اندر او آب بین اشک
از جهانی کاتب است اشک
اندر او آب بین اشک
کود را اشک است اشک
مردی دیدم کوی دران زنتو
مردی دیدم کوی دران زنتو
مردی دیدم کوی دران زنتو
مردی دیدم کوی دران زنتو

انچه از دریا بد یا می رود	از همانجا که آمد انجای رود
از سر که سیلها آید رو	وز تن سا جان عشق آمیزد
اشک در زار شاهجی و تیر بهای و اشک هر که این است	
آن محمود سک بین چه رای کرد	بصلوی آتش تپی بر پای کرد
کانک این ت را سجود آرد برت	وز نیارده در دل آتش نشت
چون سزای این ت نفس او نداد	از ت نفسش تیر دیگر نداد
مادر بهایت نفس شماس	زانکه آن ت مار و این تاردها
آهن و سنک است غنر و بشتر	آن شراد از آب میکند قرار
سنک و آهن ت با یک ساگر شود	آدمی با این روی ایمن شود
سنک و آهن در درون زنده نا	آب بر نارشان نبود کنار
آب چون آبر بر وی را کشد	در درون سنک و آهن کرد
سنک و آهن چشمه نازند و د	قطرهاش از کهر ترس او جمود
آب ت و کوزه کوفانی شود	آب چشمه ناز و باقی نبود
ت سیاه است در کوزه نه	نفس بر آب سیه را چشمه دان
آن ت بخور چون سیل سیاه	نفس تگر چشمه بر شاه راه
صلب سورا بشکند یکپاره سنک	و آب چشمه می هاند پی در تک
بت شکستن سهل باشد نیکه سهل	سهل بد نفس را جملت حمل
صورت نفس را بخوبی ای بسوز	قصه دو رخ سنجوان با هفت
هر نفس مگری و در هر مکرزان	غرقه صد فرعون با فرعونیان

مردی دیدم کوی دران زنتو
مردی دیدم کوی دران زنتو

دردی نوی و نوی کثیر
آب ایما از زعفران سرد
دست را اندام و احدی
ای بود و دارد از جگر
از اضماع طهری اشک
یک زنی طفل آورد آن
بیش از آن و اشک در شعله بود
طفل از وی شده را اشک کند
زن تیرسید دل از ایان کند
خواست تا او جان آرد پیش
ماتک ز او طفل آید آفت
اندر ای ماد را جانم چشم
کرده در صورت میان آفت
ششم بنیست آن در چشم
دقت ای سر بر آورده ز چشم
اندر ای در بین برهان حق
تا بلی غشوت خاصان حق
اندر او آب بین اشک
از جهانی کاتب است اشک
اندر او آب بین اشک
کود را اشک است اشک
مردی دیدم کوی دران زنتو
مردی دیدم کوی دران زنتو
مردی دیدم کوی دران زنتو
مردی دیدم کوی دران زنتو

این سبب را محرم آمد غلظت
وان سببها را مستحرم انبیا
اندرین چه این رسن آمدن
کردن چه رسن رسن رسن
چون که کرد انرا ندیدن زلفت
این سببهای سببها و در جهان
هان و هان زین سببها و در جهان
تا نوزی صفر و سوره کرد انرا
تا نوزی تو زنی مغزی چون
ماد آتش میشود از امر حق
هد و سرت آمدند از حق
ارجم و آتش خشم ای پس
هر سخن بد چو کتابی بصد

چشم بندست از عجز یا هوش بند	وان همان نیست شکل و ثبات
جادوی کردت کسی با سیمیا	اندر آما در بیخ مادری
گفت آتش من همانم ای شمن	اندر آما در که اقبال است
طبع من دیگر نکست و عنصر	قدرت آن سک بدید می نند
برد و خو که سکان تو کان	من ز رحمت سیکشتم پای تو
و در خو که بگردد پیکانه رو	اندر آو دیگر آنرا هم بخوان
من ز نسک کم نیستیم در بند	اندر آید ای مسلمانان همه
آتش طبعت اگر نمکین کنده	اندر آید ای همه پروانه وار
آتش طبعت اگر شادی دهد	بانگ می زد در میان آن کوه
چونکه غم پنی تو استغفار کن	خلق خود را بعد از آن به خود
چون خواهد عین غم شادی شود	و موکل به کشت از عشق تو
ماد و خاک و آب و آتش بند	ناچنان شد کان عوانان خلق را
پیش خواتن همیشه در قیام	آن یهودی شده سیه روی خجل
سنگ بر آهن ذنی بیرون جسد	کندر ایمان خلق عاشق تر شدند
آهن و سنگ هوا بر هم نزن	مگر شیطان هم در و چید شو
سنگ و آهن خود سیاه و لولک	اچنه می مالید در روی کسان
کین سبب آن سبب آورد پیش	انکه می زید جامه خلق حیت
وان سببها کانیاد را هر سبب	
کین سبب آن سبب عامل کند	

کس خواند ز آتش من که نام هر اصل از آتش من بخواند
آن هان که کرد و از تسخیر خواند
نام احمد را هانش که بماند

دوایش کرده کای تند خو کند
زین جهان سوز طبیعتی خود کند
باز چنگل او بر آتش نیست
می خشتای تو بر آتش نیست
انکه بدست تو او چو زوت
هر که ای آتش تو صا بر نیستی
چون نوزی صفت نادر نیستی

این سبب را محرم آمد غلظت
وان سببها را مستحرم انبیا
اندرین چه این رسن آمدن
کردن چه رسن رسن رسن
چون که کرد انرا ندیدن زلفت
این سببهای سببها و در جهان
هان و هان زین سببها و در جهان
تا نوزی صفر و سوره کرد انرا
تا نوزی تو زنی مغزی چون
ماد آتش میشود از امر حق
هد و سرت آمدند از حق
ارجم و آتش خشم ای پس
هر سخن بد چو کتابی بصد

چشم بندست از عجز یا هوش بند	چون نوزی اند چنین شعله بلند
جادوی کردت کسی با سیمیا	ما خلاف طبع تو از بخت است
گفت آتش من همانم ای شمن	اندر آما تو بپسین تاب من
طبع من دیگر نکست و عنصر	تبع حتم هم بدستوری بزم
برد و خو که سکان تو کان	چاپلوسی کرده پیش سیمان
و در خو که بگردد پیکانه رو	حمله بپنداز سکان شیرانه
من ز نسک کم نیستیم در بند	کم ز تو کی نیست حق در زین
آتش طبعت اگر نمکین کنده	سوزش از امر ملوک بدین
آتش طبعت اگر شادی دهد	اندر و شادی ملوک بدین
چونکه غم پنی تو استغفار کن	غم با هر خالی آمد کار کن
چون خواهد عین غم شادی شود	عین بند پای آزادی شود
ماد و خاک و آب و آتش بند	ما من و تو موده با حق ندین
پیش خواتن همیشه در قیام	هیچو عاشق دوز و شب بچان
سنگ بر آهن ذنی بیرون جسد	هم با هر حق قدم بیرون نهاد
آهن و سنگ هوا بر هم نزن	کین و می زانند همچون مرد و زن
سنگ و آهن خود سیاه و لولک	تو بیا لاتر نکرای مرد نیک
کین سبب آن سبب آورد پیش	بسیب یک شد سبب هر که ز خویش
وان سببها کانیاد را هر سبب	آن سببها زین سببها بر تو
کین سبب آن سبب عامل کند	باز گاهی بر تو عاقل کند

دوایش کرده کای تند خو کند
زین جهان سوز طبیعتی خود کند
باز چنگل او بر آتش نیست
می خشتای تو بر آتش نیست
انکه بدست تو او چو زوت
هر که ای آتش تو صا بر نیستی
چون نوزی صفت نادر نیستی

دخست در بر بیان م

کس خواند ز آتش من که نام هر اصل از آتش من بخواند
آن هان که کرد و از تسخیر خواند
نام احمد را هانش که بماند
دوایش کرده کای تند خو کند
زین جهان سوز طبیعتی خود کند
باز چنگل او بر آتش نیست
می خشتای تو بر آتش نیست
انکه بدست تو او چو زوت
هر که ای آتش تو صا بر نیستی
چون نوزی صفت نادر نیستی

باد نقش میکند که کانیست
اصلا او غر غلار در پیر
مادر فرزند جوان و پیر
باد نقش میکند که کانیست

میچین باد اجل با عارفان
آتش از اهریم را دندان نزد
ز آتش شهوت نسوزد اهل
موج دریا چون با هر حجت
خاک فارون را چون از دم عیب
آب و گل چون از دم عیب
هست سبب بخار آب و گل
کوه طور از نور موسی شد
چه عجب که کوه صوفی شد نیز

طنز و نظر هم چون قول از کز نصیحت ناصحان
این عیاشی دید آن شاه جمود
ناصحان ز گفتند از حد مکلفان
ناصحان را دست بست و بند کرد
بانک آمد کار چون اینجا رسید
بعد از آن آتش جمل کز بر فرو
اصل ایشان بود آتش زانجا
هم ز آتش زاده بود دندان فرو
آتش بود نه مومن سوز و بس
انکه بودست آتمة اطاویه

کان طریقی باشد خود یقین
زوق جزو از کل خود با تائیدین
بایک آن قابل جنبی است
چون بدو میوست خصل و نشو
آن بان که خصل مانیست
نقش جنبی با نود را فرود
ز اخبار آن جزو از اجتناب آن

ایضا بگویم تا بیانی و درش
ایضا بگویم تا بیانی و درش
ایضا بگویم تا بیانی و درش
ایضا بگویم تا بیانی و درش

ایضا بگویم تا بیانی و درش
ایضا بگویم تا بیانی و درش
ایضا بگویم تا بیانی و درش
ایضا بگویم تا بیانی و درش

بافضا بگویم تا بیانی و درش
بافضا بگویم تا بیانی و درش
بافضا بگویم تا بیانی و درش
بافضا بگویم تا بیانی و درش

ورز غیر جنس باشد ذوق ما
انکه ماندست باشد عادت
مرغ را کردوق آید از صغیر
تشنه را کردوق آید از سراسر
مغلسان کز خوش شوند از در
ماز را ندودیت از ره ننگند
از کلیلله باز جوان قصه را
طایفه نخچیر در وادی خوش
بهر که آن شیراز کین در می بود
جمله کردند آمدند ایشان شیر
کز وظیفه ما تراد ارم سیر
نا نکرد تلخ بر ما این گیاه

توجه بکنند که کس از رضایت خلق
نیت کجی از تو کل خوب بود
چسب از تسلیم خود مجبور بود
بس که زنده از بلا سوییلا
چله کرد از ما سوییلا زوها
انکه جان نداشت خون شام بود
در بخت و دشمنی اندر ظاهر بود
جمله فرعون ازین افانه بود
صد هزاران طفل کشتن ازین کشت
و انکه ای جستان اندر خاندان
دین ما چو بی علی در دست
دو فغان دید خود در دید دو
دید ما را دیدم و غم العوض
هست اندید و کل غرض

بافضا بگویم تا بیانی و درش
بافضا بگویم تا بیانی و درش
بافضا بگویم تا بیانی و درش
بافضا بگویم تا بیانی و درش

کشفین
کشفین
کشفین
کشفین

مرد پنداری و چون پنداری
مرد پنداری و چون پنداری
مرد پنداری و چون پنداری
مرد پنداری و چون پنداری

مرد پنداری و چون پنداری
مرد پنداری و چون پنداری
مرد پنداری و چون پنداری
مرد پنداری و چون پنداری

تجربیه نهاده شتر محمد را بنام ق کلم ۵

کفت شیر آری ولی رب العبا
پایه پایه رفتن باید سوسایم
پای آری چون کنی بود اولنگ
خواجه چون علی بدست بندد
دست همچون پل اشارت های او
چون اشارت هاشم بر جان نهی
پس اشارت های اسرار ت همد
حامل محمول کرد اند ترا
قابل امر و فی قابل شوی
سعی شکر نعت قدرت بود
شکر قدرت قدرت افزون کند
چو تو خشن بود در هر محبت

مرد پنداری و چون پنداری
مرد پنداری و چون پنداری
مرد پنداری و چون پنداری
مرد پنداری و چون پنداری

مرد پنداری و چون پنداری
مرد پنداری و چون پنداری
مرد پنداری و چون پنداری
مرد پنداری و چون پنداری

کسب جز نامی مدانی نامدار
محمد جز و همی پندار ای عیار
ساده مردی چاشت گدای
دویش زدم زرد و هر دو گدای
کفت عزرا ایل در من از چنین
کفت همین اکنون چه میخواهی بخا
نام را از بیجا بهندستان برد
نک زد رویشان کز بر نمانند
ترس درویشی مثال از هر آ
باد را فرمود تا او را شتاب
روز دیگر وقت دیوان و لقا
کان سلیمان از چشم از چه
ای عجب این کرده باشی بهر آن
کفتش ای شاه جهان پسر واله
مرد در وار چشمی که درم نظر
که مرافق بود حق کامروز همان
از عجب کفتم که او را بر صلب
تو همه کار جهان را همچین
از که بگویم از خود ای حال

مرد پنداری و چون پنداری
مرد پنداری و چون پنداری
مرد پنداری و چون پنداری
مرد پنداری و چون پنداری

مرد پنداری و چون پنداری
مرد پنداری و چون پنداری
مرد پنداری و چون پنداری
مرد پنداری و چون پنداری

مرد پنداری و چون پنداری
مرد پنداری و چون پنداری
مرد پنداری و چون پنداری
مرد پنداری و چون پنداری

عقل چون خیزد بکوهی بلند
بعد از آن شد عقل شاکردی دور
چون معکم بود عقل زانجا
عقل او از روح محفوظ است
لوح حافظ لوح محفوظی شود
فان ایاد او ز غفلت و سیر
بسیج کل سیر و کار طلب
شوی کف از تر تیزی و خم

گفته هر دازی نشاید باز که
از صفا کردم زنی ما آینه
در میان این سه کم جیازیت
کین سه را خصم است بسیار
و در کوی با یکی دوا لوداع
کرد و سه پرتک را بنده بهم
مشورت دارند سر پوشیدن
مشورت کردی هم بر بسته
در شال بسته گفتی سری را
اوجوب خویش بگفتی از او

قصه مکر کوش

ساعتی تاخیر کرد اندر شدن
زان سبک ندر شدن و ماندن
گفت من گفتم که عهد آن خان
دمدمه ایشان مرا از خود کند
سخت و ماند امیر و شش
راه هموارست وزیر ترش اما
لفظها و نامها چون در امهات
آن کی بودی که جو شد آب از او

در رسید او را بر او بر شد
حامل در نبود او و محمول شد
قابل فرمان بد او و محمول شد
تا کنون فرمان رسد و بیاید
بعد از این باشد اسیر اختر او
که تر اشکال آید در نظر
بسیج کل سیر و کار طلب
شوی کف از تر تیزی و خم

عقل چون خیزد بکوهی بلند
بعد از آن شد عقل شاکردی دور
چون معکم بود عقل زانجا
عقل او از روح محفوظ است
لوح حافظ لوح محفوظی شود
فان ایاد او ز غفلت و سیر
بسیج کل سیر و کار طلب
شوی کف از تر تیزی و خم

گفته هر دازی نشاید باز که
از صفا کردم زنی ما آینه
در میان این سه کم جیازیت
کین سه را خصم است بسیار
و در کوی با یکی دوا لوداع
کرد و سه پرتک را بنده بهم
مشورت دارند سر پوشیدن
مشورت کردی هم بر بسته
در شال بسته گفتی سری را
اوجوب خویش بگفتی از او

شوی کف از تر تیزی و خم
کوزه کوشم عدو بر بستیم
مکوهای جبین ما بر بستیم
زین پس من نشنوم آن سیده
بابک دیوانست و غولان آینه
نبردان ای تو ایاتنا را مایه
پوست چو بود کفهای دنگ رنگ
چون زده بر آب کش نبود دنگ
ان سخن چون پوست معنی نوزان
ان سخن چون نقش معنی هجران
پوست باشد بفریدار اعیان
مغز کبوتر از غیرت غیب بوش

تازه کنایمانه از کف زبان
ای هو انا زه کرده در نما
ناهو انا زه ستایمان زاده
کین هو انا زه قتل از روان
کرده تاویل حرف بکورا
خویش را تاویل کنی ز کورا
بر هو انا و یل قران میکنی
پست و کوشش از تو معنی سنی

تفاوت تاویل کبک تکس

ماند احوالت بدان طرفه کس
از خود او سر مست کشته بی شراب
وصف باز از اشکین در دنیا
آن مکر بر برک کاه و بول و خر
گفت من دریا و کشتی خواندم ام
لینک این دریا و این کشتی و من
بر سر دریا همی ناند او عمد
بودی حمان چنین نسبت بد
عالمش چندان بود کس نیست
صاحب تاویل باطل چون کس
کرمکس تاویل بکنداره برای
آن مکر نبود کس این غیر بود

قولیکه شکر در بر انداز مکر کوش

هیچ آن مکر کوش کو بر شیر زد
روح او کی بود اندر خورد قد

ای هو انا زه کرده در نما
کین هو انا زه قتل از روان
خویش را تاویل کنی ز کورا
پست و کوشش از تو معنی سنی
کوه می نپداشت خود راهت کس
ذره خود ز ابدین افتاب
گفته من عنقای و قتم بی کمان
هیچ کشتیدان همی امراشت سر
مدقی در فکر آن همی مانند ام
مرد کشتی باز و اهل و داری زن
می نمودش آن قدر بیرون زد
آن نظر که پسند آنرا راست کو
چشم چندین مجرم چندینش آ
و هم او بول خرو تصویر خس
آن مکر مرا بحت کرد اندهای
روح او کی در خورد صورت پر بود
چون ز یاد ستانم قدر ز آب
هر چه می نوشی و ناکرد شارب
نقل است از ده قاصدی از آن
باز کردی در شتای خود کوان
چون هر مردم هو او از زود
خویش بود بیکدانش پیغام
کوز سر پایای بایست کرد کار
نظمه شاهان بیکدانش پیغام

نام احمد نام جمله انبلیست
نام احمد تا ابد بر روز من
از صدم هانا ما نشان بگوشد
باز نامه انبیا از کبریا
ز آنکه دوش پادشاهان از کبریا
چون کما و خطبهای کرد کار
بسیج کل سیر و کار طلب
شوی کف از تر تیزی و خم

کفت کوشن الامان غلیم
کرفت عفو خا و نلینت
کفت چمعدن را تو صورت
این زمان این در پیش نهاد
من غی و حق سرت باید برید
عذر آخو را نمی باید شنید
عذر نادان ز هر دو آتش شود
عذر ای کوش را ز آتش نمی
عذر ای کوش که در کوش نمی
من نه کوش که در کوش نمی
کفت ای شنید کسی را کوش نمی
عذر ایتم دین را کوش در
عذر ایتم کوه جا کوش
عذر ایتم کوه جا کوش
عذر ایتم کوه جا کوش

همه در بیان مکر کوش

در شدن کوش بر تاج کرد	مکر با باغوشش تقریر کرد
دوره آمد بعد تا خیر دراز	تا کوش شیر کوید بیل و دراز
ناچه عالمهاست در سودای	ناچه با پهناست این درمای
صورت ما اندرین بحر عذاب	می و در حوز کاسها و زوی
ناشد بر سر در پلچو	چونکه بر شد طشت در وی
عقل پنهانت و ظاهر علی	صورت ما موج یا از وی
هر چه صورت می و سیلت	زان و سیلت بگرد و اندازد
تا نبیند ز دهنش راز را	تا نبیند تیر و در انداز را
اسب خود را یاوه داند از	می و اندا سب خود در راه
اسب خود را یاوه داند از	و اسب خود او را کشتان کرده
در فغان و جت و جوان خیر	هر طرف جوان و پیر سان و رید
کانه در دید اسب مارا کوه	این که در برانست ای خوانه
آری این سبست لیکن اسب کو	با خود آیی شهنوا را سجو
جان ز پیدایی نزد یکیت کم	چون شکم پر آب و لبشکی خوجم
کاپی سب و سبز و فوز را	فانینی پیش ازین هر سه ضیا
لیک حوز و رنگ که شد صورت	شد ز نور آن نکهار و پوش
چونکه شب آن رنگها مستور بود	پس بدیدی دید رنگ از نور بود
نیست بید رنگ و نور برون	هیچین رنگ خیال اندرون

باز نور فز دل نور جلاست
فوز چشم از نور خطاست
فوز نور چشم خود نور دلست
و آن درون از عکس نور اول
این برون از اقا بود از همه
باز نور فز دل نور جلاست
فوز چشم از نور خطاست
فوز نور چشم خود نور دلست
و آن درون از عکس نور اول
این برون از اقا بود از همه

پس جانها بر جسد پیدا شود
چون که کوش از اینست خدینجان بود
پس جسد نور دانیست نور نور
خدا خد را می نماید در صورت
نور حق از اینست خدای در وجود
تا جسد او را تو آن پیدا نمود
لا حرم ابصار ما لا تدركه
و هو یدرک بین تو از نور می که
صورت از من می جوئی از اینست
یا چو آواز و سخن ز اندیشه جان
پس سخن آواز از اندیشه جان
پس سخن آواز از اندیشه جان
پس سخن آواز از اندیشه جان

کفت کوشن الامان غلیم
کرفت عفو خا و نلینت
کفت چمعدن را تو صورت
این زمان این در پیش نهاد
من غی و حق سرت باید برید
عذر آخو را نمی باید شنید
عذر نادان ز هر دو آتش شود
عذر ای کوش را ز آتش نمی
عذر ای کوش که در کوش نمی
من نه کوش که در کوش نمی
کفت ای شنید کسی را کوش نمی
عذر ایتم دین را کوش در
عذر ایتم کوه جا کوش
عذر ایتم کوه جا کوش
عذر ایتم کوه جا کوش

از سخن صورت بزاد و باز زد	موج خود را باز اندر مجرود
صورت از بی صورتی آمد برو	باز شد انا الیه و اجون
پس ترا هر لحظه مرگ و حینت	مصطفی فرمود دنیا است
فکر ما تیر است از هر دو رهوا	در هوا می باید آمد تا خدا
هر نفس نومی شود دنیا و ما	نی خیر از نوشدن اندر بقا
عمر همچون جوی نومی رسد	مست می می نماید جوی رسد
آن ز تیزی مست شکل آمد	چون شرر کش تیز جانی بد
شاخ آتش را بجانی بیاز	در نظر آتش نماید کین راز
این درازی مدت از تیزی صنع	ی نماید سرعت نکیزی صنع
طالب این بر اگر علامت است	نک حجام الدین که سانی نامه

رسیدن خبر کوش بشیر

شیر را فرو د خشم و شد غم	دیدگان کوش می آید ز دور
مید و ذبی دشت کشتاخ	خشمکین و تند و تیز و توش
کوشکته آمدن آهسته بود	وزد لیری دفع هر دیدت بود
چون رسید او پیشتر نزدیک	مانند بوزد شیرهای بی ناطق
من که پیلا نرازم بد برین ام	من که کوش شیر نور مالید ام
نیم خر کوشی باشد کوشین	امهارا افکند او بر زمین
ترک خواب و غفلت کوش کن	غره این شیرای کوش کن

عذر کوشن خبر کوش بشیر

باز نور فز دل نور جلاست
فوز چشم از نور خطاست
فوز نور چشم خود نور دلست
و آن درون از عکس نور اول
این برون از اقا بود از همه
باز نور فز دل نور جلاست
فوز چشم از نور خطاست
فوز نور چشم خود نور دلست
و آن درون از عکس نور اول
این برون از اقا بود از همه

حال آن که گوید در این حال
حال آن که گوید در این حال

کفت شاهنش که باشد سرم
هم ترا و هم شهت را بر درم
کفتش بکنار تا با بر و کور
کفت هر ره را که و نه پیشین
لابه که در پیش بسوی خود کرد
یارم از رفیق سه چندان بد
بعد ازین زان شیر این زه بسته
از وظیفه بعد ازین میدور
که وظیفه بایدت ره پاک کن

جواب کفایت شیر که در شکر و زعفران است

کفت بسم الله یا نا او کجا
ناسزای او و صد چون او دم
اندک آمد چون قلا و نری پیش
سوی چاهی که نشان کرده بود
میشد نه آن هر دو تا نزدیک
آب گاهی را بهامون می برد
دام مکرو او کند شیر بود
موسی فرعون را بار و دنیل
یشه نمود را با نیم پسر

جواب کفایت شیر که در شکر و زعفران است
جواب کفایت شیر که در شکر و زعفران است
جواب کفایت شیر که در شکر و زعفران است
جواب کفایت شیر که در شکر و زعفران است
جواب کفایت شیر که در شکر و زعفران است
جواب کفایت شیر که در شکر و زعفران است
جواب کفایت شیر که در شکر و زعفران است
جواب کفایت شیر که در شکر و زعفران است
جواب کفایت شیر که در شکر و زعفران است
جواب کفایت شیر که در شکر و زعفران است

با سلیمان گفته که کوه چله
ازاد بیبود پیشش متعال
فاصله خود لا فاضل و غایت حال
جوزید بدی ز بر شستی خاک دام
جوز کفر از آمدی در دام او
جوز کفر از آمدی در دام او

جمله مرغان ترک کرده چله
هم ز باقی خویش و پیوندت
ای بسا هندو و ترک هم زبان
پس بران محرم خود دیکرت
غیر نطق و غیر ایما و سحر
جمله مرغان هر یکی سرا خود
با سلیمان یک بیک و امینود
از تکبری و از هستی خویش
چون نباید برده را از خواجه
چون که دارد از خود یاد ریش
نوبت همد همد رسید و بسته
کفایتی که یله همگان کفایت
کفت بر کون تا کدام است آن
بنگرم از اوج با چشم یقین
تا کجاست چه عمقش چه در
ای سلیمان بهر لشکر کاه را
پس سلیمان کفایت ما را شوق
تا بیایی بهر لشکر آب را

قصه نایخ در دعوی همد همد

از قضا دان کوه خارا استوار
از قضا دان کوه خارا استوار

با سلیمان گفته افسح من اخیله
مرد با ناعومان چون بدیت
ای بسا دو ترک چون پیکان
هم دلی از هم زبانی بهتر است
صد هزاران ترجمان خیزد دل
از هنر و ز دانش و واز کار خود
از برای عرضه خود را می شود
بهر آن تاره دهاد و زایش
عرضه دارد از هر دو بیابه
خود کند پمار و کوشل و
و از بیان صنعت اندیشه اش
ماز که کیم کف کونه بهتر
کفت من آنکه که باشم اوج پر
من بیدیم آب در قعر زمین
از چه سچو شد ز خاکی باز سنک
در سفر میدار این آگاه را
در سیاه باغهای نیل آب می شفتی
در سفر سقا شوی اصحاب را

جواب کفایت شیر که در شکر و زعفران است
جواب کفایت شیر که در شکر و زعفران است
جواب کفایت شیر که در شکر و زعفران است
جواب کفایت شیر که در شکر و زعفران است
جواب کفایت شیر که در شکر و زعفران است
جواب کفایت شیر که در شکر و زعفران است
جواب کفایت شیر که در شکر و زعفران است
جواب کفایت شیر که در شکر و زعفران است
جواب کفایت شیر که در شکر و زعفران است
جواب کفایت شیر که در شکر و زعفران است

با سلیمان گفته افسح من اخیله
مرد با ناعومان چون بدیت
ای بسا دو ترک چون پیکان
هم دلی از هم زبانی بهتر است
صد هزاران ترجمان خیزد دل
از هنر و ز دانش و واز کار خود
از برای عرضه خود را می شود
بهر آن تاره دهاد و زایش
عرضه دارد از هر دو بیابه
خود کند پمار و کوشل و
و از بیان صنعت اندیشه اش
ماز که کیم کف کونه بهتر
کفت من آنکه که باشم اوج پر
من بیدیم آب در قعر زمین
از چه سچو شد ز خاکی باز سنک
در سفر میدار این آگاه را
در سیاه باغهای نیل آب می شفتی
در سفر سقا شوی اصحاب را

چون ز خون هست باز اندر راه
دیده در دوزخ از کارگاه
دینا تا ظلمت کت و
بسی مد ظلمت و کت و
انقضا بر وی دوزخ سپردن
شیر و از درها شود دوزخ و
شیر و از درها شود دوزخ و

تو ای شرک و علم الاسماکت	صد هزاران علمش اند هر کس
اسم هر چیزی چنان که از چیز	تا بسایان جان و او را دادند
هر لقب که بود آن میداند	آنکه جانش خواند او کاهل
هر که آخر مؤمنست اول بدید	هر که آخر کافر او را شد بدید
اسم هر چیزی تو از دانا نشنو	سز در مزل علم الاسما نشنو
اسم هر چیزی بر نما ظاهرش	اسم هر چیزی بر خلق سرش
نزد موسی نام جوبش بدعصا	نزد خالق بود نامش از دها
بدعمر را نام اینجاست پرست	لیک مؤمن بود نامش را کت
آنکه بد نزدیک ما نامش منی	پیش حق این نقش بد که با منی
صورتها بدین نمی اندر عدم	پیش حق موجودی پیش و نه کم
حاصل این آمد حقیقت نام ما	پیش حضرت کان بود انجام ما
مرد را بر عاقبت نام نهاد	فی بران که عاقبت نامش نهاد
چشم آدم چون بود پاک دید	جان و سز نام ما کشتش بدید
چون ملایک نور خود دیدند	جمله افشادند در سبحان برو
مدح این آدم که نامش می برم	فا صرم که تا قیامت بشیرم
این همه دانست چون آمد قضا	دانشی بدی نفی شد بزوی خطا
کای عجب نفی از بی تو هم بود	یا سبأ و یلی بد و تو هم بود
درد لشرا و یل چون ترجیح یافت	طبع در جرت سوی کندم شتا
باغبان را خا چون در پای رفت	دزد فوست یافت کالابرده رفت

ای خنک آنگو تا کای کای
روز در بکناشت از زاری کای
هم قضا و شد سیه همی کای
هم قضا و شد سیه همی کای
هم قضا و شد سیه همی کای

این قضا خدا را اگر راست زنده
بر تو از هیچ خنک کت زنده
از کرم دان ای یکم تو را اند
تا بملک ای می نشاند
از سخن با زبان نمار کت وین
کوش کن تو قضا که کوشش کن
با او پس کشید زنج کت
از سخن تو زنده ای کت

چون که تو چاه آمدش در دین
سز از آن خروش با او کشید
کت با او کشید کوشش کن
بای او کشید تو چکل
کت با او کشید کوشش کن
کف کوشش کن کوشش کن
ما زین از زید و دل از زید
زنگ رویم را می بینی چو ز
زاند و ز خود می دهد کت

حال در با اضطرار و جوع
فهم کن تبدیلیهای هوش از
چینی سرگردان که اندر جیب
مال او چون حال فرزندان او
که خضیف و که میانه گاه او
اند و از سعد و خسی فوج
از خود ای جزوی را که اغناط
وزم میکن حالت هر مندبسط
چون که کلیات را در پشت و در
جزو ایشان چون باشد روی و در
خاصه جزوی که از صادر است
و آب و خاک و آتش و باد است
این پنج بود که نمیشد از کت
این پنج کین نمیشد از کت

چشم عارف سوی سیمامانست	حق جو سیمار معرفت خواندست
از فرس که کند مانک فرس	رنک و بوغما ز آمدن جو برس
نابدانی مانک خراز بانک د	مانک هر چیزی رساند زو خبر
مر و مخفی لدی طی اللسان	گفت پیغام بر بقینیز کسان
رحمت کن مهر من در د نشان	رنک و زو از حال لدر در نشان
رنک روی زرد باشد صبر کن	رنک روی سرخ دارد مانک
رنک روی و قوت سیمابرد	در من آمد آنکه دست و پا برد
هر در حنا زنج و بن او بر کند	آنکه در هر چه در آید بشکند
آدمی در جانور حاد منابت	در من آمد آنکه از وی کشتن است
زرد کرده رنک و فاسد کرده	این خود اجزا اند و کلیات زو
بوستان که حله پوشد کاه عو	ناجمان که صابرست و که شکو
ساعتی دیگر شود او سز کون	آفتابی کو بر آید نار کون
حفظه حفظه منبلا ی اخر	اخرانی نافه بر چار طاق
شد زرنج دق و همچون هلال	ماه کو افزود ز اخر در جمال
اند و آرد زلزله شد در لطف	این زمین با سکون با ادب
کشته است اندر جهان او خرد	ای بسا که زین بالای مرد ریک
چون قضا آید و با کت و عین	این هوا با روح آمده متن
درد غیری زرد و تلخ و تین	آینخوش کو روح راه مشیره
هم یکی بادی برو خواند میو	اتنی کو باد دارد در مرو

این سبب که خاصه کت
کشت آن شیر اندین چه سبب
اندین قلمه ز اوقات
تو چه بگریز هر که غافل
ز آنکه در خلوت صفاهای
شیر کشت تو ز اسباب
این سبب که خاصه کت
کشت آن شیر اندین چه سبب
اندین قلمه ز اوقات
تو چه بگریز هر که غافل
ز آنکه در خلوت صفاهای

بای کشید زنج کت
بای کشید زنج کت
بای کشید زنج کت
بای کشید زنج کت
بای کشید زنج کت

این قلم می نماید و در کمال
در کمال نهاده ای بر است
این کلام را با خود در کمال
در کمال نهاده ای بر است
این کلام را با خود در کمال

تو هم بخشید و دل را نوزاد
از بر حق رسد غنایها
خوب دور و نوبت نماند
سینما بد اهل نظر و دیدار

بنده از خورشید بخیزد از آنکه بدین شاد شویید

هین ملک نوبتی شادی کن
آنکه ملکش بر ترا نوبت نماند
بر ترا نوبت ملوک باقید
ترک این شرب را بگو و بپوش
ای شهان کشتیم ما خمیر
ماند خصمی زوبه در اندرون

نفسه خجسته از اضر الی الحجاد الیه کن

کشتن این کار عقل و هوش است
دو زخت این نضر دو رخ آرد
هفت دیار در آشامد هنوز
سنگها و کافران سنگدل
هم نکرد ساکن از چندین غنا
سیر کشی گوید و چون کوی
عالی با لقمه کرد و در کشید
خو قدم بر روی نهاد از لادنکان
چونکه جزوی و زخت این نفس

مردی که از او نماند
ای بود چون بی بی قصی
چونکه در چشم دلت رست
و آنکه از تو و علت باک آرد
هر که است از هوش خشم دار
زود بیند خضر و ایوان باک

بانی اندام چهار اوصوفیه
تو شادانی تو هم در قوفی
تا بسوزن بر کیم این کوه قاف
سها نشیوی آن که صفای کینه
شیر آنت کلمه در این کینه
آفتاب منور و در غم
و دیدن کرامات غمگین

این کلام را با خود در کمال
در کمال نهاده ای بر است
این کلام را با خود در کمال

آمد او از دور آنجا ایستاد
مهر را دید و در لرزه نشاند
صیقل از خطه آمد بر زین
مالی خوش کرد بر جانن زین
مهر و هیت هست صد همد
این جسد را دید جمع اند چیک
کفت با خود من شاد از دیدن ام
پیش لطانان و نه بیکر زین ام
از شانه هیت و تری نبود
صیت این سرد هوشم وار نبود
دیده ام چشم شاد و پلک
روی من زیشان نکند اندیدند
بیش چشم در مصاف کارزار
همچو شیران کم که باشد کارزار

خون محمد پاک شد از نار و زور
چون زینتی و سوسه بدخواه
هر که باشد ز سینه فتح باب
حق بدیدست از میان دیگران
دو سر آنکشت بر چشم نه
کر بینی این جهان معدوم
تو چشم آنکشت بر دراهین
نوح را کفندامت کو ثواب
رؤی سرد جامها پیچید اید
آدمی بدست باقی پوست
چونکه دید دوست نبود کوریه
چون سیرول دوم این الفاظ تر
دین را بر جستن عمر کاشت
هر طرف اندر پی آن مرد کار
کین چنین مردی بود اندر جهان
جست و در ناز جان بد شود
دید اعرابی زنی و را خیل
زیر خرمابن ز خلقان او جدا
هر جا رو کرده وجه الله بود
کی بدانی نتر وجه الله را
بیدار و بر خج دل صدافنا
همچو ماه اشکبان اختران
هیچ بینی از جهان لضاف
عیب جز ز آنکشت نفس تو م
و آنکهانی هر چه میجو اهریمن
گفتا و زان سوی واستغشوا
لاجرم بادیده و نادیده اید
دید آنت آنکه دید دو
کر سلیمانست زوی مویه
در سماع آورد شد شتاق تر
دخت را واسب اراضیع کذا
موشدی پرسان او دیوانه و
ور جهان مانند جان باشدها
لاجرم جویند یابنده بود
کفت عمر تک بزیر آن خیل
زیر سایه خننه بین سایه خدا

باوق رسول محمد صلی الله علیه و آله

صلیک عقی از خواب جسد
باز از سر
کود خدمت می بخور اسلام
کفت سیفا میر سلام آنکه سلام
کفت سیفا میر سلام آنکه سلام

بانی اندام چهار اوصوفیه
تو شادانی تو هم در قوفی
تا بسوزن بر کیم این کوه قاف
سها نشیوی آن که صفای کینه
شیر آنت کلمه در این کینه
آفتاب منور و در غم
و دیدن کرامات غمگین

از فزون او عدلهاد و زود
از فزون او عدلهاد و زود

مت در خود از برای خایقان	لا تخافوا هست نزل خائفان
مردل ترسند را ساکتند	هر که ترسد مرد را از کینه
درس چه دم نیست و محتاج	آنکه خوش نیست چون کوی مهر
خاطر و برانش را آباد کرد	آن دل از بارقه راد نشاد کرد
وز صفاتی نعم الرقیق	بعد از آن که نقش سخنانی قیق
نابداند او مقام و حال را	وز نوازشهای خجابدان را
وین مقام آن خلوت آمد با عرو	حال چون جلوه مستران زیبا
وقت خلوت نیست جز شاه عزیز	جلوه بیند شاه و غیر شاه نیز
خلوت ندر شاه باشد با عرو	جلوه کرده عام و خاصان از عرو
نادرست اهل مقام اندر میا	هست بسیار اهل حال از صوفیا
وز سفرهای روانش یاد داد	از نمازهای جانش یاد داد
وز مقام قدس کاجلالی بدست	وز زمانی که زمان خال بدست
پیش ازین دیدت سر و آفتاب	وز هوای کاندن و سیم و هیچ
وز امید و نهمت شتاق پیش	هر یکی پروازش از آفاق پیش
جان او را طالب اسرار یافت	چون عمر اغیار دور بر یاد یافت
هر چه چاره بود و کردی در کبی	تبیح کامل بود و طالب شستی
نغمه پالماند زمین پالاکا	دید آن مرشد که او را شاد داد

سؤال رسول خدا از عمر

مرد گفتش گای امیر المؤمنین
جان زبا لایحوز و آمده زین

از آنم آن گفت یا خورشدان
هر حق تیغ باید یک طرف
زان و یک را بر کزیند از آن
که فشار آن بید اندر کوشان
تا کجای آن بماند کوشان
بجای آن که در تو فاشان
وین محال و می کرد کوشان
وین محال و می کرد کوشان

گفت با سبک و عین کاش کرد
گفت با جسم بی تابان شد او
گفت با خورشید از خفا شد
از در کوشش مدینه کله خود
در رخ خورشید افد صلیک

تا کوش این کو لایحوز اند
کو سبک از دین خود اند
تا کوش خال تیغ چو اند
کو مراقبت و خاشاک است
در نزد هر که او آشفته است
حق کوش او معر کله است
تا کوش پیش اندر دوات
از آنم آن گفت یا خورشدان

افسانه کن در دل این زلف
عجیب که زلف از لب این کز ما
کوش جان و چشم جان خراب
لفظ جرم عشق با بی صبر کرد
این معیت با حست و جبر
و بود این جبر جرم عامه
جبر را ایشان شناسند ای
غیب آید بر ایشان کشف
اختیار و جبر ایشان دیگرست
هست پر و زقطره خود و بزد
طبع نافر اهرست آن قوم را
تو که کین نافر و زخون بود
تو که کین مس بر و ز بدخضر
اختیار و جبر در تو بد محال
نان چو در سفره ستایشان
در دل صغیر نکرد دستمال
تو جانست برای ریشخوان
کوشن پاره آدمی ز زلف جان
ز و جان کوه کز شتو محجور
کوشاید دل سر لایحوز راز
کز زبان کوید ز اسرار جان

کوش عقل و کوش جرم نطلان	کوش جان و چشم جان خراب
وانکه عاشق نیست جبر جرم کرد	لفظ جرم عشق با بی صبر کرد
این تجلی مه است از برین	این معیت با حست و جبر
جبران آثاره صد کاسته	و بود این جبر جرم عامه
که خدا بکشد شان در دل بصیر	جبر را ایشان شناسند ای
ذکر ماضی پشایشان کشف	غیب آید بر ایشان کشف
ظواهر اندر صد فها کوه	اختیار و جبر ایشان دیگرست
در صد مده رهای جرم دست	هست پر و زقطره خود و بزد
از بر و زخون و در و نشان	طبع نافر اهرست آن قوم را
چون رود در ناف شکی چون	تو که کین نافر و زخون بود
در دل کسیر چون کشتن زین	تو که کین مس بر و ز بدخضر
چون را ایشان رفت شد نور	اختیار و جبر در تو بد محال
در تن مردم شود چون ریح	نان چو در سفره ستایشان
سختی اش جان کندان سلیل	در دل صغیر نکرد دستمال
ناچه باشد تو شان جان جان	تو جانست برای ریشخوان
میشکا فلک کوه مرابیح و کان	کوشن پاره آدمی ز زلف جان
ز و جان جان در اشتغال	ز و جان کوه کز شتو محجور
جان بسوی عرش سازد توله تا	کوشاید دل سر لایحوز راز
آتش افروزد بسوزد ایرتجان	کز زبان کوید ز اسرار جان

زان که بر خود زدن او و بخورد
بند و بکفش ای دم بد من
اومدم در تو آن جرم
که بقدر و قضای بر جان
چون زلف عدلان کردی نهان
گفت ز سبک و عین کاش کرد
گفت با جسم بی تابان شد او
گفت با خورشید از خفا شد
از در کوشش مدینه کله خود
در رخ خورشید افد صلیک

گفت آن فعل ما محاربا
و خوا که از ما که از ما

گفت ایروز جان از اس کرد
چون نازان کز او ز کس د

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على
 سيدنا محمد وآله
 وبعد

این عجب است که کتب اینده ما را
 مچو بلبلان بیسایان نام
 و انقدر از زمین غار در پستان
 ما این چنین ماست این فرود
 ما شمع زرق و برق و لطف
 هر که صبر کرد دیگر در زمین بود
 هر که سواد آورد و این تیز بود
 توانست نفسی غافل از آن کند
 که سواد آرد و چون آن کند

صفت اهل حق طیب عوالم
 اهل حق طیب عوالم
 صفت اهل حق طیب عوالم
 اهل حق طیب عوالم

کفت طوطی در چه خواهی آمد
 کفتن آن طوطی که اغاظ طویان
 کان فلان طوطی که شتای تمام
 بر شما کرد او سلام داد خوا
 کفت میشا بید که من را شنید
 این رو باشد که من در شنید
 ای چنین باشد و فای و
 یاد آید ای همان نیز مرغزار
 یاد یاران یار را میمون بود
 ای چنینان نیز موزون سخن
 یک قلع می نوش کن بر یارین
 یا یاد او فناده خاکه بین
 ای عجب آن عهد و آن سوگند
 کوفراق نه از بد بند کست
 ای بدی که تو کنی در چشم چیک
 ای جفای تو زد و لست خوبتر
 نادر تو اینست نورت چون
 از طلا و تها که دارد جور تو
 نالم و تو رسم که او باور کند
 کارستان ز خطه هند و ستان
 چون بیدی کن ز حال من عیان
 از فضای آسمان در جبین ما
 و دشما جاره رده و ارشاد خوا
 جان هم ایجا میوم از فراق
 که شما برسین کاهم بر دست
 من درین جسر و شما در کشتا
 یک صبوحی در میان مرغزار
 خاصه کان لیلی و این مجنون بود
 من قدمهای خودم نیز چون
 کرهی خواهی که بدی داد من
 چون که خوردی جرعه بر خاکه
 و عهای آن لب چون قند کو
 چون تو باید بد کنی پس قوت
 باطر برتر از سماع و بانگ چنگ
 و انتقام تو زبان محبوب است
 ماتم این ناخود که سوت چون
 و ز لطف کس نباید غور تو
 و ز کرم این جور را کتر کند

بیش کفر تو جمله ایمانها طاق
 هر چه در یکی معراج خاص
 بر سر تاجت ز بد صد تاج خاص
 صورتش بر خاک و جان لاسکان
 لاسکانی فوق و هم لاسکان
 هر چه در دو و پنج ایان زایت
 بلکان و لاسکان در حکم او
 هر چه در کس بهشتی جبار جیبی

هر که صبر کرد دیگر در زمین بود
 هر که سواد آورد و این تیز بود
 توانست نفسی غافل از آن کند
 که سواد آرد و چون آن کند

شرح این کوه کن و در زمین تیا
 ماز سیکو دیم از نیای دوستا
 مرد باز کارن بد ز فتنه پیام
 کورساند سوی جبر از وی پیام

دیدن خراب طویان هندوستان از کت و بیخام بیانند

چو کند و اقصای هند و ستان
 سر کبستانید پس آواز داد
 طوطی زان طویان لرزید
 شد پشیمان خواه از کت
 این مگر خوشتر است با آن طو
 این چرا کردیم چرا دم پیام
 ان زبان چون سنک و هم
 سنک و آهن ازین بر هم کراف
 ز انکه تار یکست هر سو بید
 ظالم آن قومی که چشمان و خند
 عالمی را یک سخن ویران کند
 جانها در اصل خود عیسی
 کوحجاب زانها بر خواستی
 کورسخ خواهی که کوی چون کور
 صبر باشد شتهای نیز کان
 در میان طوطی چیدی بدید
 آن سلام و آن امانت باز داد
 او فناد و مرد بکستش نفس
 کفت رسم در هلاک جانور
 این مگر دو جسم بود و روح
 سوختم پچاره را نیز کف تمام
 و آنچه بجمد ز زبان چون
 که ز روی عقل که از روی
 در میان پینه چون باشد شرار
 زان سخنها عالمی را سو خند
 رو بهان مرده را شیراز کند
 یک زمان ز خند و کاهم
 کفت هر جانی شیخ آساستی
 صبرن از حرم این جلو اتخود
 هست لولو آرزوی کودکان

صاحب دل را ندارد آن زبانت
 که خورد او ز هر قاتل را احیان
 و انکه صحت یافت و در دست
 طالب سکن بیان تدرست
 کفت بیخام که ای طالب جری
 هان کن ای بیخام طویان سوری
 در تو غم و دست آتش در سر
 رفت خواهی اول او را همیشه

در میان طویان چیدی بدید
 او ز تو غم و دست آتش در سر
 او ز زبانها سواد بر آورد
 کلاسی که خاکه
 ناهل از زرد خال کت
 دست او در کارها دست غفلت
 دست ناقص دست بیخام
 ز انکه اندر نام آتش شود
 کلاسی که خاکه
 ناهل از زرد خال کت
 دست او در کارها دست غفلت
 دست ناقص دست بیخام
 ز انکه اندر نام آتش شود

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على
 سيدنا محمد وآله
 وبعد

تندله که تو نخواهی خل
 این سکن با بیخام

مدح است او تابع استادی
 سید جمله در عرف هم در مقال
 باقیار هم در عرف هم در مقال
 تابع اوست او صاحب کمال
 زین سخن که در و در است
 دل و اشک که در و در است
 دل و اشک که در و در است
 دل و اشک که در و در است

**تعظیم کردن سحران یعنی بر اعیان که اول و آخر آنان
 و اجازت میدهند از حضرت میر بشیر سخن ایشان
 و پنجگشتند ایشان دید آنکه ادب را عایشه کردند**

سحران در عهد فرعون لعین	چون ری کردند با موسی کین
لیک موسی را مقدم داشتند	سحران او را مکرّم داشتند
زانکه گفتند که زمان آن است	که هر خواهی عصا آفتگشت
گفتی اول شما ای سحران	آنگند آن مکرها را در میان
این قدر تعظیم دیشان بخوبی	کز می آید دست و پاهایشان
سحران چون حق او شناختند	دست و پا در چرم آن درختند
لقمه و نکنه دست کامل اصلا	تونه کامل خود می باش لال
چون تو کوشی از زبان من	کوشها را حق بفرمود انصوا
کودک اول چون بر لبش برید	مدتی خامش بود او جمله کوش
مدتی سپیدش برید و حشر	از سخن تا او سخن آموختن
ورن باشد کوش بی می کند	خویشتر رکنک کیتی میکند
که اصلی کوش نبود آغاز کوش	لال باشد که کند و نطق کوش
زانکه اول سمع باید نطق را	سوی نطق از زرع سمع اندر را
و اذ غلوا الایات من ابوابها	و اطلبوا الاغراض من انبوابها
نطق کان و قوف راه سمع نیست	چون که نظر جان لوی طبع نیست

تا بود که آمد آدم و وزین
 آدم و نوزدهمین از ابوالفضل
 پای میان از برای عذر فرست
 کرد پشت آدمی و در ضلوع او
 در طلبه ایشان هم در طلب او

زانکه اول سمع باید نطق را
 و اذ غلوا الایات من ابوابها
 نطق کان و قوف راه سمع نیست
 چون که نظر جان لوی طبع نیست

بعد از آن سبک است و کمال
 تا تواریک و اول و تیر
 آنکه با دو بعین مشرب
 لقمه کو بود از اول و تیر
 آن بود که در ده از کمال
 روحی بدی چراغ ماکشده
 آری چون از آن چو چراغ
 عابد مکتوب از دید لقمه حلال
 مشرب و وقت از اید از لقمه حلال

صلوات بر عیال ترا از ادبیت
 آن مویش بچشم خلوتت
 زید تو ایندینوی نسبتان عیالت
 عمر و راکبوت توی سوی عمرو
 مدت سالی منی ایید در د
 دردهای آن دم از مرد از جبل
 زید را ز اید ایجانا اجل
 دردهای آن دم از مرد از جبل
 زید را ز اید ایجانا اجل

چون ز لقمه تو حصد پیچیدم	بجمل و عطلت ترید آنرا
هیچ کدم کاری وجود همد	دید اسبی که گوه خرد همد
لقمه تخم است و برش اندیشها	لقمه بخور و کوهش اندیشها
زاید از لقمه حلال اندر هها	میل خدمت نرم سوی آنجا

**گفتن این که از طوطی از دید احوط او شنیدند
 اعمار جز حلال این حضور در دل بافت تو و در دیده نو
 این سخن بایان نذر رای کیا عبت باز کان بلوطی کن بیا**

کرد باز در کان تجارت اتمام	بار آمد سوی منزلت و ستکام
هر غلامی با بیاورد از معان	هر کیزک را بخیشد و لثا
گفت طوطی از معان بند کوه	انچه دیدی و آنچه گفتی باز کوه
گفتی من خود پشیمانم از آن	دست خود خایان و ساعدها
من چرا پیغام خامی از کز اف	بردم از رخ انشی و از نشاف
گفتی خواجه پشیمانی چیست	چست آن کین خشم و غم را
گفت گفتم آن شکایت های تو	با کوهی طوطیان هتای تو
آن یکی طوطی ز دردت بوی بر	زهره اش بدرید و لوز زید و
من پشیمان گشتم از آن گفت چه تو	لیا چون گفتم پشیمانی چه تو
نکنه کان جت ناکه از ز با	هیچ تیری از که جت آن ز کا
و آنکد در از ره آن تیرای پیر	نبک باید کرد سیل را ز سر
چون گذشت از سر جمانی که کوفت	کر جان و بران کند نبود شکفت

دردهای آن دم از مرد از جبل
 زید را ز اید ایجانا اجل
 دردهای آن دم از مرد از جبل
 زید را ز اید ایجانا اجل

دردهای آن دم از مرد از جبل
 زید را ز اید ایجانا اجل
 دردهای آن دم از مرد از جبل
 زید را ز اید ایجانا اجل

چون در ده از کمال
 روحی بدی چراغ ماکشده
 آری چون از آن چو چراغ
 عابد مکتوب از دید لقمه حلال
 مشرب و وقت از اید از لقمه حلال

این کتب در این کتابخانه است
 در سال ۱۰۰۰ هجری قمری
 در شهر تبریز
 در کتابخانه ...
 در ...
 در ...

حال آنکه بگوید که در دست
 تو قیاس از آن است که در
 جوهر احسان رخ و شادمانی
 سجده ای سجده ایست و بیبا
 مده جواهر عقل که جان تو
 تا نشوید و صوم از نور تو
 در صوم جوی ای تصویر تو
 داده که بود که طرب کرده مرا
 بوح در کرد که کای من بر ما
 فانیان نباشند که در ما از
 مانده تا که کرده تا اینچنین

سجده حکایت سجاد
 بیرون از ستار بعد از خواب
 خوابه ای از تو در چوین
 که شایسته که نیاز و کاه مان
 ز غرقه کشیده جان میبند
 تا که شمشیر سبک بود در خط
 دوسته اردیوار آن اشک
 آنکه او شایسته و بیبا
 بهوار فرمود در من ای پسر
 کل بوم هر که شای ای پسر

در این کتابخانه است
 در سال ۱۰۰۰ هجری قمری
 در شهر تبریز
 در کتابخانه ...
 در ...
 در ...

این کتب در این کتابخانه است
 در سال ۱۰۰۰ هجری قمری
 در شهر تبریز
 در کتابخانه ...
 در ...
 در ...

چشمها و چشمها و در شکله
 درستان از نور از نورین بود
 آنکه غافل بود از آنکه بهار
 در زبان لطیف با یکدیگر
 تا بیرون ز دنیا و جزو دنیا
 بوح و کو سویا نه دروایا
 آنرا بر اهر بر او قلعه کرد
 کوی بجزو یا نه سوز خوشی
 کفالت بی بجزو یا در من کویر

دعای کوه خواجه را طویلی و بی سلسله
 یکدو و نیکو در اوطاق بر ما
 خوابه که قشقه اما از شکر بود
 الوداع ای خوابه کرده بر
 الوداع ای خوابه زخم بر این
 خوابه با تو در کف کوی پسر
 جان تو که بر در اوطاق یکدیگر

بیت اخلاص در وصف کوه خواجه
 در غریب و اهلان در خواجهان
 وانشو کوی بی سلسله است
 در این کتابخانه است
 در سال ۱۰۰۰ هجری قمری
 در شهر تبریز
 در کتابخانه ...
 در ...
 در ...

بیش از آن که با او هفتاد سال
 که همچون نقش کند تو قادری
 کن از اینها و استانی و انجری
 قطع کرد در هوای تو کی که خیزد
 از خزانه قدرتت تو کی که خیزد
 کرد ز دیده در علم یا صد غم
 چون بخوانی او کند از سر قدم
 صد هزاران صلوات بر او فرستد
 بازشان حکم تو بدو نیکند
 از عهد ما سوره سوره قرآن
 مت یارب کار و روزگار و آن
 خاصه قوتش جمله انکار عوول
 نیست کرد در غرق در بحر غم و غم

چون شکری با دیدن از تاثیر او نفس از بس مدحها و عورت شد تا توانی بند شو سلطان و در نه چون لطف نماید وین آن جماعت کشته دادند ربو جمله کوسیدند چون بیندند میجو امر که خدا ناست کنند چون به بد نامی میامد ریش او دیو سویی دم شد بهر شر تا تو بودی آدمی دیو از بدت چون شدی در خوی دیوی آنکه اندر آمد امن او بخناو	بعد چینی نبل آورد نیش جو کن دلیل آنش هونا لاشند زخم کش چون کوی شو چکان از تو آید آن حرفها ز املا چون به بیندندت بگویندند مرده از کور خود بر کرد سر تا بدین سال لوح رد اش کنند دیو راتک آید از غنیش او سوی تو نماید که از دیوی می و پیدوی چنانند اویت میگرد از تو دیونا بکار چون چنین کشتی تو بیکر بخناو

تفسیر ماشاء الله کارها لکنها لکن

از همه گفتیم لیک اندر هیچ فی عنایات حق و حاصلان حق ای خدا ای فضل تو حاجت روا این عهد از شاد تو بخشید قطره دانش که بخشیدی پیش قطع عملت اندر جان من	فی عنایات خدا هیچیم هیچ که ملک باشد سیاهستن با تو ماید همچو بخش تو روا تا بدین پس عیب ما پوشید متصل کردن بدله باهای تو و ارهانش از هوا و خاک من

ای برادر عقل کلیم با خود آ
 مایع دل را بسوزد تو را و درین
 زانجی بر یک نماندند شام
 زانجی کل نماندند شام

باز وقت صبح آن اعیان
 بوزند از جویس چون با صیان
 و در آن آن صد هزاران شایع
 از هر وقت رفته در دایره
 شیک سینه چون زنده
 در کلمات زنده کرد بر بن
 باز فرمان آید از بالا
 موعود ای که ای کس
 از نجات تو در آورده ای کس
 ای برادر عقل کلیم با خود آ
 مایع دل را بسوزد تو را و درین
 زانجی بر یک نماندند شام
 زانجی کل نماندند شام

باز در این بود اسرافت
 که ز ما عیش بر پرستی نبل
 سازد اسرافت و نبل
 با در این بود اسرافت
 که ز ما عیش بر پرستی نبل
 سازد اسرافت و نبل

بوی آن گلزار و سوسو و سبیل جوش ملبیدی که انجمن بود می برد تا خلد و کوتر مر ترا شد ز بوی یاقوت و یاقوت بوی یوسف دیدن رایاری کند همچو او در کربیه مطلوب باش بشنو این پند از حکیم غزوی	این سخنها که از عقل کست بوی کله دیدی که انجمن بود بوقلا و زست و وهب مر ترا بود و ای چشم باشد نوبت بوی یوسف دیدن رایاری کند همچو او در کربیه مطلوب باش بشنو این پند از حکیم غزوی

چون نداری کرد بدخوی کرد

چون نداری کرد بدخوی کرد سخن بکشد چشم نابینا و در جز نیار و آه یعقوبی مکن در نیار و فقر خود را مرده همچو خویشت خوب و خوش خاک شو تا کل بر روی رنگ از من هر آتوزمانی خاک باش	نادر آوی بیاید همچو ورد ز شتابش وی از نیاب و ناز پیش یوسف از ش و خوی مکن معنی مردن بنطوطی بد نیاب نام عیسی ترا زدن کند از بهاران یک شود سر سبز سالها تو سنک بودی لاجرم

داستان پیر چنگی که در محمد در کوهستان چنگ زد از بهر خدا

بود چنگی مطرب با کتوف یک طریب نماز خوشتر و خند و ز نوای اوقیامت خواستی مرده کار اجازت آورد در بد	ان شیدستی که چنگی در بلبل از آواز او بی خود شد مجلس و مجمع دمش آراستی همچو اسرافیل کاوازش سخن

باز در این بود اسرافت
 که ز ما عیش بر پرستی نبل
 سازد اسرافت و نبل
 با در این بود اسرافت
 که ز ما عیش بر پرستی نبل
 سازد اسرافت و نبل

باز در این بود اسرافت
 که ز ما عیش بر پرستی نبل
 سازد اسرافت و نبل
 با در این بود اسرافت
 که ز ما عیش بر پرستی نبل
 سازد اسرافت و نبل

باز در این بود اسرافت
 که ز ما عیش بر پرستی نبل
 سازد اسرافت و نبل
 با در این بود اسرافت
 که ز ما عیش بر پرستی نبل
 سازد اسرافت و نبل

کفایتی که در این اوقات را
اندین ایام می رود و در وقت
کوشش و کوشش این غفلت را
در زیاده ای که در این غفلت
نفته اند و در این غفلت
هر که ایضا است حال غفلت
تا ازین هم و ازین غفلت
باید آتش زود آتش کوشش
باید آتش زود آتش کوشش

کوید این او از زواها جدا
ما بودیم بکلی کاسیم
مانک حق اندر حجاب و حجب
ای فغانان نیست کرده زیر تو
مطلق آن او از خود از شه تو
گفته او را من زبان و حیم تو
زو که بی شمع و بی صیر توی
زنه کردن کار او از خدات
مانک حق آمده بر خاستیم
آن دهد که داد من هم از آن
باز کردید از عدم ز او زد تو
کوه از حلقوم عبدالله بود
من جواس من رضا و حیم تو
سرتوی چه جای صلب سرتوی

بیان حدیثی که از نبی کان الله له

چون شدی من که از نبی از وله
که توی کویم تو اگاهی منم
هر کجا تا هم ز مشکاتی بیع
ظلمتی با کافان بر نداشت
آدمی با او بخوشی اسم نمود
خواه ز آدم کیر نورش خواه از
کیر کد و باخم به پیوست سخت
کفن طوی من را بی مصطفی
چون چراغی نور شمع را کشید
همچین تا صد چراغ از نقل شد
خواه از نور بین بستان توان

از برای تقیه این خار خار
وقت تقاضای تقاضای کوه
بهر تقیه کت در آمد و تقیه
نغمه خدی در این غفلت
دوش در یک کون این غفلت
نغمه خدی در این غفلت

عمل جزوی عشق با نگر بود
که چه بنما یکد صاخب بر بود
زیرک و دانست از انانیت
تا فرشته لاند از انانیت
موی حکم حال آری لا بسود
لا بود چون او شد از نیت
چون که طوعا لا نشکر کوا کبیت
چون کالت و نمای او کال
جان کالت و نمای او کال
مصطفی فرمود از آن ایالات
ای بلال از آن ایالات
زان در می کند در دیده بود
زان در می کند از او مدونیت
موش اهل آسمان به هوش
مصطفی نبی است از آن ایالات
شد غلامش از شکرش بود
تا از آن خواجه باک بر ندا
در شب غم آمد بیجا شمش
دست جان پاکه ایقان از غم
شکر و شکرش خوانند و شکرش
از بلال بار خاکی بلدی

در کفنا و خار و سایه سبز
خاردان او را که خرمادین
جان لثمان که کستان خدا
اشتر آمدن وجود خار خود
اشتر انک کلی بر پشت است
میل تو سوی میغیانت و ربک
ای بکشند زیر طلب از کوی
پیش از آن کین خار با بیرون
آدمی کوی بکجد در جهان
مصطفی آمد که ساز دهمی
ای خمیرا انشاند نه تو نعل
این خمیرا لفظا نیست و نعل
لیک تا ز تانیت جان را پاک
از موت و ز منکر بر ترست
این نه جانست کافرا دیده زان
خوش کنست و خوش و غم
خون تو شین از شکر باشی تو
چون شکر کردی ز تاثیر وفا
عاشق از خود چون غمنا یا بدین
لیکنان از حوصان قیامت
زانکه بس نان کور و بس نادین
پای جان نشسته خاری حیرا
مصطفی ز آدمی برین شتر سوار
کوزیمش در تو صد کلزار است
ناچه کل چنین خار مرد ربک
چند کوی این کستان کوی کوی
چشم تار یکست جولان چون
در سر خاری می کرد در دنیا
کلمینی با خیرا کلی
ناز نعل تو شود این کوه نعل
نام تانیتش نهادن تازیا
روح را با مرد و وزن اشک
این نه آن جانست که خشک تر
یا کوی باشد چنین کاه چنان
پیشی نبود خوشی ای بر شی
کان شکر کاه ز تو غایب تو
پس شکر کی از شکر باشد جدا
عقل ایچا کی بماند بی رفیق

از برای تقیه این خار خار
وقت تقاضای تقاضای کوه
بهر تقیه کت در آمد و تقیه
نغمه خدی در این غفلت
دوش در یک کون این غفلت
نغمه خدی در این غفلت

سوی صفاها صد اشارت میکند
مستجاب میکند انداز می کند
این در مقامند همچون فکیران
زین خاک آرد آنه اش ازین کرد
غایر داد رکورد او کند کرد

چون بمانست کنی کز افقت بر مثال چوب باشد ز نبات ز آنکه هر دو بر وجهم و جان خو جسم یا کان عین جان قاده صا جمله جان طلق آمد بی نشان چون زیاد از نزد او اسم است این ملک شد و کل پاک شد ز آن حدیث با ملک او اصح است با تو ندان وارتان او بچو پیش مست جان پیش اندازد بسته جسی و محرومی ز جان بی خصمها ذات جان روشنست تا پنداری چون کوبه نظر ای عدم کومر عدم را پیش و پس خا زان باران از ان باران رب	گفتم نسبت بجای تو حکمت است و در یکی عیبی بود با صد حیث در تراز و هر دو را یکسا کنند پس بزکان این گفتند از کراف گفتشان و نفسشان و نقششان جاند شمدارشان جسم است آن خاک اندر شد و کل پاک شد آن ملک کز وی محمد المص است این ملک باقیست از میراث او پیش تو شسته تر خود پیش کز تو خود را پیش و پس درای کان زیر و بالا پیش و پس و نیست بر کشا از نور پاک شه نظر کو همین دغم و شادی و پس دور باد است می و تابش

**سوال کرد ز عایشه از مصطفی صلی الله علیه و آله که امر بود
بازان را بد و تو سوی کورستان رفتی جامه
مبارک تو چو نیست که تر نشد**

مصطفی دوزی کورستان بر
باجازه یار با یاران برفت

آن کل از اسرار کل کوی بود
بوی ایشان در غم افزایست
کرد عالمی و در پرده دران
مگر از آن چون بجز آن بود
چشم می زدند از لعان برفت
چشم می زدند از لعان برفت
چشم می زدند از لعان برفت
چشم می زدند از لعان برفت

از صیقل خاک و یادست زان
همچو بطن سرفرد و پاره با
کنه طارسان و دو می چون
در زمستان آن کج بود کرد
آن غرابان از اعطای او سر کرد

در زمستان آن کج بود کرد
ز آن شاکر از بهار داد برک
این چراغ اندیم بر دت کیم
کوری ایشان درون بوستان
حق بود زانید باغ بوستان
هر کی کند درون بوی ایسود
آن کل از اسرار کل کوی بود
بوی ایشان در غم افزایست
کرد عالمی و در پرده دران
مگر از آن چون بجز آن بود

این دم ابدال باشد زان بهار
در دل و جان روید از روی زمین
فعل از ان بهاری با درخت
آید از ان افشان درخت
کرد درخت خشک باشد در مکان
غیاث از بار جان قرامعات
باید که ز خویش کرد و برون کرد
آنکه جان داشت بجا بش کرد
از معنی زمین که اغنی شود
از بیج قانده فصل آید باکم
باشکار کم و اخذ شود از خوش
قانه بعل با یاد کم نایل باشان کم
کنع چای بر سر های بهار
تن پوستانند باران ز بهار

حون ز کورستان پیمبر از کشته چشم صدیق جو بر رویش فراد بر عمامه و روی او و موی او گفت پیغام بر چه میجوی شاد جامه ات میجویم در طلب گفت چه بزرگ هکند ای ازاد گفت بهر آن نمود ای پاکه جیب نیست ز باران از زین بر شما	سوی صدیق شد و هم از کشته پیش آمد دست بروی چینه ها بر کویان و برو بازوی او گفت باران آمد امر و زانجا ترنی بنم ز باران ای عجب گفت کردم آن رد ای تو خمار چشم پاکت را خدا باور از غیب هست آید یکرود یکرود کوسما

**حکیم سنائی غزوی و زیاید
آسمانها در ولایت جان
کار و فرمای آسمان همان
در ره روح بست و بالاها
کوههای بلند و دریاها**

اینجین باران ز ابری دیکرت غیب را ابری و آبی دیکرت ناید آن الا که بر خاصان بد هست باران از پی پروردگی نفع باران بهاران بوا العجب آن بهاری ناز پروردش کند هیچین سر ماو باد و آفتاب هیچین مرغیا نوع است این	رحمت خود در نولش حضرت آسمانی و آفتابی دیکرت ماقیان ز لیسین خلوجله بد هست باران از پی پرورده کی باغ ز باران پاییزی چو آب وین خزان ناخوش و زردش کند بر تفاوت دان و سرشته سب در زیان و سود و در رخ و

مقلوب با عین بهارست و بقا
تو ترا اسقلبت چو روغن بهار
کامل القابل چو اندر بهار
چو تو تو را کل او کل شود
مقلوب کل بر نفس چون غل شود
پس بتان با یاد کافا سر پاک
چون بهارست و جان ز یاد پاک

در معنی زمین که اغنی شود
از بیج قانده فصل آید باکم
باشکار کم و اخذ شود از خوش
قانه بعل با یاد کم نایل باشان کم
کنع چای بر سر های بهار
تن پوستانند باران ز بهار

کلیک با جان شما آن یکند
کلیک با کوی نید از سرد خزان
راوینان این را با ظاهر بود و الله
هم بران صورت قانع کرده الله
کوه را دین ندیدم کان کوه
آن خزان زنده خمارت و بقا
مقلوب با عین بهارست و بقا
تو ترا اسقلبت چو روغن بهار
کامل القابل چو اندر بهار
چو تو تو را کل او کل شود
مقلوب کل بر نفس چون غل شود
پس بتان با یاد کافا سر پاک
چون بهارست و جان ز یاد پاک

دیکر سوال عیاشه از مصطفی علیه السلام
 در جواب بفرمود که اگر چه در این دنیا کرم و نیکو باشی در آخرت نیکوتر باشی

از حدیث ابیسیانم و درود
 کرم کرم کرم کرم کرم کرم کرم
 کرم و سرد شوی به از زمین
 زان کرم و بستان جانها زنده آ
 بردل عاقل هزاران غم بود
 کرم ز باغ دل خلاصی کم شود

دیکر سوال عیاشه از مصطفی علیه السلام
 در جواب بفرمود که اگر چه در این دنیا کرم و نیکو باشی در آخرت نیکوتر باشی

پس سؤالش کرد صدقه صد
 کای خلاصه هستی و زنده و جو
 این ز بارانهای رحمت بود یا
 این از ان لطف بهار یا تابو
 گفت این از بهر تسکین غم است
 کرم بران آتش بماندی آدمی
 این جهان و بران شدی نماندی
 استنای عالم ایما جاع غفلت
 هوشیاری زان جهان است و چون
 هوشیاری آفتاب و حرم صبح
 زان جهان اندک تر شرح میکند
 کرم تر شرح بیشتر کرد در غیب
 این نماند حد سویی آغاز و

از حدیث ابیسیانم و درود
 کرم کرم کرم کرم کرم کرم کرم
 کرم و سرد شوی به از زمین
 زان کرم و بستان جانها زنده آ
 بردل عاقل هزاران غم بود
 کرم ز باغ دل خلاصی کم شود

دیکر سوال عیاشه از مصطفی علیه السلام
 در جواب بفرمود که اگر چه در این دنیا کرم و نیکو باشی در آخرت نیکوتر باشی

دیکر سوال عیاشه از مصطفی علیه السلام
 در جواب بفرمود که اگر چه در این دنیا کرم و نیکو باشی در آخرت نیکوتر باشی

تا بگو درستان بی ثرب آه کو
 کوبه نیکوی بد برد قلبها
 چنگ با این کرم و بر کوری فنا
 چنگ و چنگی دارها کرد و بخت
 در جهان ساد و سحر ای جان
 کند زین جا کرم بمانندی را
 هست این سحر و غیبی لاله زار
 بی لب و دندان شکری خود کرد
 کرم می با ساکنان چرخ لاغ
 ورد و در بحان بی کفنی چه چید
 عینل یونی شواب غیبی
 مالک شد از بجهل خون نور
 در بختی دیدی در زمینیم برخ
 کرد از تنگی دم را سلخ شاخ
 از کشتایش پرو با لم را کتو
 کرم کسی یک لحظه اینجا بدی
 چون زیبایت خوار پرو شدی
 در فضایی رحمت و احسان او

چنگ زار داشتند الله جو
 کرم خواهم از حق پریشم بها
 چنگ زد بسیار و کرم بماند بها
 خواب بردش مرغ جانش خجسته
 کشت از ادا ز تن و درخج حتما
 حاز و انجا سرامیان ماجرا
 خوش بدی جانم درین باغ و بنا
 بی پرو بی پاسگری کرد مج
 ذکر و فکری فارغ از درخج و دعا
 چشم بسته عالمی دیدی
 مرغ آبی غرق در دریای عمل
 که بدان آتوب از با تا بفرقت
 شوی در حرم کرم و ی چرخ
 کرم زمین آسمان پس سوراخ
 و ز جهان کندین خواهد نمود
 آن جهان را هسل و میدی
 امری آمد که در طامع مشو
 مولی موی ز دنیا جان او

دیکر سوال عیاشه از مصطفی علیه السلام
 در جواب بفرمود که اگر چه در این دنیا کرم و نیکو باشی در آخرت نیکوتر باشی

دیکر سوال عیاشه از مصطفی علیه السلام
 در جواب بفرمود که اگر چه در این دنیا کرم و نیکو باشی در آخرت نیکوتر باشی

دیکر سوال عیاشه از مصطفی علیه السلام
 در جواب بفرمود که اگر چه در این دنیا کرم و نیکو باشی در آخرت نیکوتر باشی

دیکر سوال عیاشه از مصطفی علیه السلام
 در جواب بفرمود که اگر چه در این دنیا کرم و نیکو باشی در آخرت نیکوتر باشی

دیکر سوال عیاشه از مصطفی علیه السلام
 در جواب بفرمود که اگر چه در این دنیا کرم و نیکو باشی در آخرت نیکوتر باشی

از کرد و مال و طب کوه خوار
 زانکه کوه کوه است طوطی از انظار
 نیکو در آن مرغی است از ان خند
 سوزگ کوهستان کوهستان مال مار

در غیر ما نه اصحاب رسول
 گفته بغایر چه نوالی است
 شسته نریه ام ازین کتاب
 گفته صیقا هی تر افغانی گفته
 یاد راز ما محنت سوری گفته
 گفته صیقا هم که در این شده
 آری ستونی را در می گوید که
 تا جان هر کوزه را بچواند
 هر کوزه باشد زنده از آن روز
 آنکه او را شیوه از اسرار دانا
 گوید که یزید از بهر وفایان
 کندید و با اقتضای امر کوش
 سه هزاران راهی نقل گفتند
 کوشن تکلمه و دانش لانتها
 شبیه آنکه زود آن سلطان زود
 با بی استه لالی از بهر یزید
 قرین قطب نما جان و بیگ و
 با بی بیضا حضا باشد حضا
 آن سواری کشته را شسته

از کرد و مال و طب کوه خوار
 زانکه کوه کوه است طوطی از انظار
 نیکو در آن مرغی است از ان خند
 سوزگ کوهستان کوهستان مال مار

از کرد و مال و طب کوه خوار
 زانکه کوه کوه است طوطی از انظار
 نیکو در آن مرغی است از ان خند
 سوزگ کوهستان کوهستان مال مار

از کرد و مال و طب کوه خوار
 زانکه کوه کوه است طوطی از انظار
 نیکو در آن مرغی است از ان خند
 سوزگ کوهستان کوهستان مال مار

مردم هم مهورات انبیا
 تا با مومن سلیمان زرسند
 میجو فلا بان بران نظیر تمام
 ظاهره الفاشقان تمجید و
 فلسفی ما زهره تمام زنده
 دست و پای و جواهر و جان
 باز ما ز کوه که تهنه بریده

سرکشین منکران بر یکجا
 در کتب با امان کوه کندی
 کوهستان کوهستان کوهستان
 کوهستان کوهستان کوهستان
 کوهستان کوهستان کوهستان
 کوهستان کوهستان کوهستان

انظار در همین پیام بر علیه الشیخ والشمس و اجتناب از دنیا
حضا و در دست بر جمل بر حقیقت خنوت و مشا الاشیاء

سکها اندر کوه بر جمل بود
 کوهستان کوهستان کوهستان
 کوهستان کوهستان کوهستان
 کوهستان کوهستان کوهستان
 کوهستان کوهستان کوهستان
 کوهستان کوهستان کوهستان

از کرد و مال و طب کوه خوار
 زانکه کوه کوه است طوطی از انظار
 نیکو در آن مرغی است از ان خند
 سوزگ کوهستان کوهستان مال مار

اینها را در میان
 توین از آن که در میان
 مایه ای که در میان
 تا صفتی که در میان
 تا صفتی که در میان
 تا صفتی که در میان

و بر او دید و با خدا گفت
 که در میان ما از تو بود
 چون نظر اندوخ آن پر کرد
 پس بر گفتن مقرب از پر کرد
 چند بود از دست خودی بود
 پیش از پیشین و بخود سوز
 حق به لایست میسخت می بود
 ناله تراست همه در پیش بها
 بر لرزان کشید چو زان در
 بانگین دکای بعلی بنظر
 چون نسبی برست و زسد بود
 کشای پر چهارم از آله
 او بنورده خون به چشاش
 اینها با عطای نا و عشا
 داد حق هر چه هر روز آرا
 خرج کردم هر خود را دم هم
 آمو یاد ره و پرده عرف
 وای که روی ز بر افکند خود
 وای که آواز از بیست میساز
 فرمود و دید و با خدا گفت
 که در میان ما از تو بود
 چون نظر اندوخ آن پر کرد
 پس بر گفتن مقرب از پر کرد
 چند بود از دست خودی بود
 پیش از پیشین و بخود سوز
 حق به لایست میسخت می بود
 ناله تراست همه در پیش بها
 بر لرزان کشید چو زان در
 بانگین دکای بعلی بنظر
 چون نسبی برست و زسد بود
 کشای پر چهارم از آله
 او بنورده خون به چشاش
 اینها با عطای نا و عشا
 داد حق هر چه هر روز آرا
 خرج کردم هر خود را دم هم
 آمو یاد ره و پرده عرف
 وای که روی ز بر افکند خود
 وای که آواز از بیست میساز

اینها را در میان
 توین از آن که در میان
 مایه ای که در میان
 تا صفتی که در میان
 تا صفتی که در میان
 تا صفتی که در میان

اینها را در میان
 توین از آن که در میان
 مایه ای که در میان
 تا صفتی که در میان
 تا صفتی که در میان
 تا صفتی که در میان

اینها را در میان
 توین از آن که در میان
 مایه ای که در میان
 تا صفتی که در میان
 تا صفتی که در میان
 تا صفتی که در میان

همچو جان پنا کو بی غنا
 جری آینه زو نشانی زبان
 حست و خوین زو لوستی
 مال و قالی زو رای حال
 نرقه که غلامی باشدش
 عقل جزو او کل کو با نیست
 چو زلفا سار تر قاشا و سوز
 چون که قصه مال بر او ایستاد
 بود امین از کت و کوفت
 از دین پیش و عشق سزا
 در شکار و زدن از غناش
 ما ریش از غنا دخی بشیله
 جان قش از غنا که در معوی
 در وجود آه چنان و در
 همچو جان پنا کو بی غنا
 جری آینه زو نشانی زبان
 حست و خوین زو لوستی
 مال و قالی زو رای حال
 نرقه که غلامی باشدش
 عقل جزو او کل کو با نیست
 چو زلفا سار تر قاشا و سوز
 چون که قصه مال بر او ایستاد
 بود امین از کت و کوفت
 از دین پیش و عشق سزا
 در شکار و زدن از غناش
 ما ریش از غنا دخی بشیله
 جان قش از غنا که در معوی
 در وجود آه چنان و در
 تصدیق جان در دست که هر چه زهر باران در میسازد
 که اللهتم اللهتم اللهتم اللهتم اللهتم اللهتم اللهتم اللهتم
 و اینان سبب چاه که در دست چاه همد را در است
 کشید خدای که در دست چاه همد را در است
 کای معایا مستغنا از سوز
 کای معایا مستغنا از سوز
 کای معایا مستغنا از سوز
 کای معایا مستغنا از سوز

اینها را در میان
 توین از آن که در میان
 مایه ای که در میان
 تا صفتی که در میان
 تا صفتی که در میان
 تا صفتی که در میان

اینها را در میان
 توین از آن که در میان
 مایه ای که در میان
 تا صفتی که در میان
 تا صفتی که در میان
 تا صفتی که در میان

اینها را در میان
 توین از آن که در میان
 مایه ای که در میان
 تا صفتی که در میان
 تا صفتی که در میان
 تا صفتی که در میان

اینها را در میان
 توین از آن که در میان
 مایه ای که در میان
 تا صفتی که در میان
 تا صفتی که در میان
 تا صفتی که در میان

و آنکه در انبار ماند و صرغ کرد
 از جهان نقی است در اثبات
 جان شود تلخ پیش تبع بر
 در عقیداتی شدن زین است

و آنکه در انبار ماند و صرغ کرد
 از جهان نقی است در اثبات
 جان شود تلخ پیش تبع بر
 در عقیداتی شدن زین است

قصه خلیفه که در زمان خود از حاتم طای کشته بود

یک خلیفه بود در ایام پیش
 رایت اکرام و داد افزاشته
 محروم را از بخش صاف آمد
 در جهان خاک ابر و آب بود
 از عطایش بجز و کان ز زلفه
 قبله حاجت زود دروازه
 هم عجم هم روم هم ترک و عرب
 آبرویان بود و دریای کرم

قصه اعرابی و ماجرای زن یا اوسبسته که بود در شب

پادشاهی نری بر شوی
 کین همه فقر و جفا ما می بینم
 ناخانی ز نان خورشید در دو
 جامه ما و ز تاب آفتاب
 قوس مه را قوسان نینداشته

و آنکه در انبار ماند و صرغ کرد
 از جهان نقی است در اثبات
 جان شود تلخ پیش تبع بر
 در عقیداتی شدن زین است

که چشم را بکشد و اندر مان کس
 چشم میمان برسد کرم منم
 شب بخشد و نقش از تن بر کرم
 زین خط زین ما بر او گفت و گو
 برد از حد عبارت پیش شو
 کز غنا و فقر کسبیم حصار
 سوختم از اصطراب و اضطرار
 تا یکی ما این چنین جواری کشیم
 غرقه اندر بحر زرق آتشیم
 که اوردوی در آید میمان
 لک مساری ما بزم از و جهان
 ز آنکه گفتن میمان سازد قوت
 معرود شدن میمان صلاح

و آنکه در انبار ماند و صرغ کرد
 از جهان نقی است در اثبات
 جان شود تلخ پیش تبع بر
 در عقیداتی شدن زین است

شیخ و اصل نپداستن و نقل از نقد فرق تا کردن و بوسه را از بر رسته نشناختن بدین مسشال

بهر این گشتند دانایان بخت تو مرید و میهمان آنکسی	میهمان محضان باید شدن کوستان حاصله را از جسم
نیست جبین چون تو را جبین کند چون و را نوری نبود اندر فرا	نورند همد مرتابین کند نورکی یابند از وی بکران
میخواهش گویند داروی چشم حال ما ایستد فقر و عنا	چو کشته در چشمها الا که چشم هیچ مهمانی مباحغرو بر ما
ظاهر ما چون درون مدعی از خدا بجزی و اوری اشرف	در دلش ظلمت با نشت شمع دعوتش از فزون ز شیت و ثواب
دیو نموده و راهم نقشش حرف درویشان بدزدید بی	او همی گوید تا بدایم پیش ناکان آید که هست او خودی
خرده کیرد در سخن بر یزید بناوا از نان و خوان آسنا	ننگ دارد از درون او یزید پیش او ننداختن جوی استخرا
اوندا کرده که خوان بنهاد ام الصلا ساده دلان هیچ هیچ	نایب چشم خلیفه زاده ام ناخورید از خوان جودم سیر
سالمها بر وعث فردا کسان دیو باید تا که ستر آدمی	کرد آن در کشته فودانار سنا آشکارا کردد از پیش و کبی
زیر دیوار نقش کجیست یا بورد خست و بولک شتابنا	خانه ما رست و مور و آژدها بورد خست و بولک شتابنا

و آنکه در انبار ماند و صرغ کرد
 از جهان نقی است در اثبات
 جان شود تلخ پیش تبع بر
 در عقیداتی شدن زین است

و آنکه در انبار ماند و صرغ کرد
 از جهان نقی است در اثبات
 جان شود تلخ پیش تبع بر
 در عقیداتی شدن زین است

و آنکه در انبار ماند و صرغ کرد
 از جهان نقی است در اثبات
 جان شود تلخ پیش تبع بر
 در عقیداتی شدن زین است

دین تو می گفت با زن تا روز
مرد قانع از سر طاعتش بود
تو چرا سوسنی شناعی بی روی
نزدوم سوسنی قانع دل قوی
از یک عالم و این پر مال مال
راست ناید و در جفت جوال

محمد میگوید خدا را عندلیب باز دست شاه واکرده نوید همچنین از پشه کبری نابریل این همه عنما که اندر پسته ها از عثمان بیخ کن چون داسا و آنکه هر بیخی ز مردن پاره آ خون زجر و مرگ نشانی کوشید جز و مرگ از کشت شیرین تر دردها از مرگ می آید رسول هر که شیرین می زید و تلخ مرد کوسفند از صحرای کشته شب گذشت صبح آمد ای عمر تو جوان بلدی و قانع تر بلدی ز ز بلدی پر میوه چون کاسد میوه ات باید که شیرین تر شود جفت میای جفت باید هم صفت جفت باید بر مثال همدگر گر یکی کفش از دستک آید پیا جفت در یک خود و آن دیگر بزرگ	کا عماد و زوق برست ای محبت از همه مردار بیری امید شد عیال الله و حق نعم المیل از بخار و کرد باد و بود میا ایچنین شد و ایچنان و سوا جز و مرگ از خود بران کر طایه و آنکه کشتن بر سرش خواهد و آنکه شیرین میکند کل را اند از رسولش و مگردان ای حضور هر که او تن را پرستد جان پر آنکه فریبه تر سوا آنرا می کشند چند کبری ای فسانه ز ز سر ز طلب کشتی خود اول ز رید وقت بیوم بخفت فاسد شد چون دست با زنه و این ترید تا براید کارها با مصلحت در دو جفت کفش و موزه در کمر هر دو جفت کفش را ناید سرترا جفت شیر پشته دیدی هیچ کرک

دو ز سوسنی و دم و باد بروت
ای ترا خاندی بیست العنکوت
از قانعها تو جان افروختی
گفت بیجا مبه قانع خبیث
این قناعت تو و انبیا زین
تو زین لافهای عمر و زج روان

تقصیر کردن دین تو شوی را
ما و قبول از عوالم مال و نون
این قناعت تو کل تر نیست دین
زین داد در کبر عظمی
الله با شکر

زن بر وزد بانک کانی ناموس
نزد تو تو نخو اهرم خود پیش
رو تو از دعوی و از دعوت کس
تو عات از کبر و از نخوت کس
چند حرف طعنه و از شرم دار
کار و حال خود بین و شرم دار
بگوشت و از کارها از دست تو
دو ز سوسنی و دم و باد بروت

سرد چو زین طبعها از زین شفت
سنتع شد بعد از زین با کفت
بجای کردن نمود زین کمال
تقدیران بخوار زین کس و در کمال
کن و دیدین نقصان بکنر طغنه مر
خیال و کان با سلسله زین قوی خود
کفتای زین توفی با ابو الحون
فتوخر آمد مرا بر سر مزین
مال و ز سر بود همچو کلاه
کل بود او که کله سازد پناه
آنکه زلف جعد و رضا باشدش
چون کلاه مثل وقت خوشتر آید
مرد خورشید بماند با صبر
ببین و نه ده که بوشیای نظر

تو بخوانم جفت که تو زین بعل چون قدم باشاه و بابک می با ساکن بر استخوان ز رحاشی سوی من نگر بخوار زین است عقل خود را از من افزون همچو کرک زشت اندر ما چه چونکه عقل تو عقیده مردست خضم ظلم و مکر تو الله باد هم تو ماری هم فسونگر ای عجب زاغ اگر زشتی خود بشناخته مرا فسونگر بخواند چون عدو گر نبودی ام او افسون مار مرد افسونگر ز جرم کس کار مار کویدای فسونگر همین تو بنام حق فریبی تر سوا نام حتم بست فی آن رای تو نام حق ایستاد ز من ادس یا ترخم من درک جانت برود زن ازین گونه خشن گفتارها جفت انصاف نیم جفت و غل خون کس را در هوا رک می چون فی اشکم نمی درناشی تا نکویم آنچه در رکهای است موسین کم عقل را چون دیدی ای زینک عقل تو بی عقیده آن نه عقلت آن که ما و کرده دست مکر تو ز ما کونا ه باد مار زشت و مار کبری ای عمر همچو برف از در دو غم بکدام خسته او فسون بر مار و مار افسون کی فسون مار را کشتی شکار در دنیا بد آن زمان افسون مار آن خود دیدی فسون من همین تا کفی رسوای شود و شورا نام حق را دم کردی های تو من بنام حق سپردم جان و تن یا ترچون من بزندان می بسود خواند بر شوی جوان طومارها	جفت انصاف نیم جفت و غل خون کس را در هوا رک می چون فی اشکم نمی درناشی تا نکویم آنچه در رکهای است موسین کم عقل را چون دیدی ای زینک عقل تو بی عقیده آن نه عقلت آن که ما و کرده دست مکر تو ز ما کونا ه باد مار زشت و مار کبری ای عمر همچو برف از در دو غم بکدام خسته او فسون بر مار و مار افسون کی فسون مار را کشتی شکار در دنیا بد آن زمان افسون مار آن خود دیدی فسون من همین تا کفی رسوای شود و شورا نام حق را دم کردی های تو من بنام حق سپردم جان و تن یا ترچون من بزندان می بسود خواند بر شوی جوان طومارها

کشت دلم را از طبعها با کوش
دو کله کویدای سخن چون ز کوان
ز دنیا بد کاله او در کوان
کار در و بی و بی بیکار مست
سوی در و بی و بی بیکار مست
را آنکه در و بی و بی بیکار مست
زوی و بی و بی بیکار مست

کفتای زین توفی با ابو الحون
فتوخر آمد مرا بر سر مزین
مال و ز سر بود همچو کلاه
کل بود او که کله سازد پناه
آنکه زلف جعد و رضا باشدش
چون کلاه مثل وقت خوشتر آید
مرد خورشید بماند با صبر
ببین و نه ده که بوشیای نظر
تو کله از این جامه خنجر
در بود عیبت بوهنه کس
بل بجان نه خنجر با وی کشند
از بوهنه کردن و از زور مد
خواهد در عیاست زنده تا کوش
کو طبع عیبت نه بیدار مایه
کشت دلم را از طبعها با کوش

کم بود شان وقت و لطف رود
 ز آنکه حیوانیت غالب بر نهاد
 مهر وقت و صف انسان بود
 چشم و شهوت و صف حیوان بود
 بر زحمتان کویا غلو نبرد
 غا و الحسان کویا غلو نبرد
 تسلیم کردن بر خود را باقی
 ز آنها سر زدن بر طلب نیست

درم کن پنهان ز خود ای شکم
 زین نسو میکت با لطف کشاد
 که میخورد از صد کشت و هائی
 شد از آن یاران یکی برقی بلید
 آنکه بنک روی خویش بود مر
 آنکه از کبر شد لت لرزان بود
 آنکه از ناز شد له جان خوش بود
 آنکه در جور و صحت اش دام مس
 زین الماس حق آراست
 چون بیایکین التهاش فرید
 دستم زال از بود از حمزه پیش
 آنکه عالم مست گفتش آمد
 آرزو باشد بر آتش از زینب
 چونکه دیکر جای آمد مهر دورا
 ظاهرا بر زن جواب ارغالی
 اینچنین خاصیتی در آدمیت

در میان آنکه اتمی تغلب بر اعاقل و تغلب بر الجاهل
 گفت پیغام بر که زن بر عاقل
 با زبون جاهلان خص شوند

چونکه غفلت و بر کرم
 حضرت پرور حلت و بر کرم
 ماست او هم وجود هم عدم
 کفر و ایمان بافتان کن کبریا
 من و ذوق منیل آن کیمیا
 در دنیا آنکه موسی و فرعون
 بود و سخن زبونان شایسته را
 ظاهر آن ردا و راز آن موی
 موسی و فرعون یعنی راهی

مردان گفتن پنهان شد چنان
 کف عوان ساعی بودن عوان
 کف خصم جا نمان چون آمد
 بنوس جان من لکه ها چون زدم
 چون قضا آید فرود شود نظر
 تا نماند عقل با بار از سر

چون قضا آید کشت خود را بخورد
 برده بدید که زبان می راند
 سر گفت ای زن پشیمان می شو
 سر گفت کافر و مسلمان می شو
 بر کیم کافر و مسلمان می شو

چونکه بدی است بزرگ شد
 موسی با موسی بزرگ شد
 چون بدید بزرگی بزرگ شد
 موسی و فرعون د از ناداشتی
 کرد از آید بر بزرگی شوال
 رنک کی نالی بود از قبیل قوال
 این عجب کین رنک از قبیل قوال
 رنک با بزرگی از آبا استرشد
 چونکه دروغی از آبا استرشد
 آری با بزرگی بزرگ شد
 اصل دروغی از آبا استرشد
 عاقبت با آب خند چون می شود
 چون کل از خار است و عاقل از کل
 هر دو در جنگند و اندر ما چرا
 با بزرگی از آبا استرشد
 هر دو در جنگند و اندر ما چرا

نیم سبزه عیون هم کربار شد ورنه غل باشد که کویا من نم مر موازان هم مکه رکود ماه جانم راسیه رو کوه چون خسوف مدیحه باشد چنان مه کوفت و خلق نیکوی زنند ماه زان زخمه و سوا می کنند زخم طاس آن ربی الاعلا می میشکافد شاخ را در پیشه شاخ دیگر را معطل میکند هیچ شاخ از دست نیشه از کرم کن این کز نهامه تور من نه در یار تبا ام جمله شد چون عوسمی در ستم چون می شو پیش آتش چون سیه رو میشود لحظه مغرم کند یک لحظه پو خود چه باشد غیل بن کار الله زرد کردم چون که کوبید زشت می دویم اندر مکان و لامکان	دو روز موسی پیش خوانا از شد کین چه غلستای خناب بر کردم ز آنکه موسی را منور کرده ز آنکه موسی را تومنه رو کرده بهتر از ما می نمود استاره ام نوبت که ریت و سلطان می زند می زند آن طلس و غوغا می کند من که فرعونم ز شهر تو ای من خواجه تا شایم اما تیشه ات باز شاخی را موصول میکند شاخ را بر تیشه دست می کشد حق آن قدرت که آن تیشه ترا باز با خود گفته فرعون می کشد در نهان خاکی و موزون می شو رنک زرد قلبه تو می شود فک قلب و قالیم در کم اوست یکدی می هم کند یکدم سیاه سبز کردم چون که کوبید کشت پیش جو کانه ای حکم کن کفان

در زردون می در اندک با بزرگی
 بلکه او از تو که زان است
 ظاهر ای کله و موسی خود
 در عمارت هستی و بجای بود
 نیست ما از هسته تان کرد
 ز که هست از نیستی فریاد کرد
 ز کوه کوه کن کوزانم ز غم
 ز کوه کوه کن کوزانم ز غم

عقد ایشان بیک اختر اخبار
دین کار دین بیند آفتاب
چند قلاوون و چند اختر باین
این قلاوون دست عالیه هزار
عقد ایشان بیک اختر اخبار

فصلها تا کونه ستای سلیم	نصرت فرعون می از زکیم
سبب خرمی اشقیاء از دوجان خیرالدین و اللاحق	
چون طبعی اعتقادی کرده آ گفت سایل چون بماند ز خاک هیچ وقت بلی معلق در هوا آن طبعی گشت که جذب سما چون زمین طبعی قوی رفته آن در کت آسمان با صفا بلکه در فض می کند از ششما پس زده غلط اهل کمال پس زد فاع این جهان و آن جهان سرکش از بندگان ذوالجلال که بر باد از بند چون پیدا کنند که بر بای خویش چون پنهان کنند آنچنان که مرتبه حیوانیت مرتبه انسان بدست اولیا بنده خود خوانده اسماء در شأ عقل تو همچو ششتر با من تو شتر عقل عقلم اولیا و عقلمها	کاسمان بیضه زمین چون زده در میان این محیط آسمان فی و اسفل می رود فی و علوا از جهات شش می ماند اندر هوا در میان همان آفریننده کی گشته در خود زمین تیر و زان بماند ز میان عاصفا جان فرعونان بماند ز ضللا مانند اندام بدو هان ز این دانکه دارند از وجود تو ملا گاه هستی ترا شیدا کنند زود تسلیم ترا طغیان کنند کو اسیر و سغبه انسانیت سغبه چون حیوان شاست جمله عالم را بخوان قایل عباد می کشاند هر طرف در حکم شتر بر مثال اشتران تا اننها

خبر و بختم زین دیدهای
وای تو که عاقبت اندیش نیست
ایلمها گفتند مردی پیش نیست
کی صغیف است که شده باشد
ایلمها نشنوخ دیدند و ضعیف
کرو خود را در همین نفسی خورد
عالم کبری تقدیرت محروم کرد
خبر و بختم زین دیدهای
وای تو که عاقبت اندیش نیست
ایلمها گفتند مردی پیش نیست
کی صغیف است که شده باشد
ایلمها نشنوخ دیدند و ضعیف
کرو خود را در همین نفسی خورد
عالم کبری تقدیرت محروم کرد

این خورشید نهان در دوزخ
نظر موقوف خورشید است
ظلمت در این خورشید است
پایین که غایب در دوزخ
استباه و کالی در دوزخ
در حقیقت استباه در حقیقت
هر چه بود آمد در حقیقت
زود بود صلیبها نشد در نهان

کردند پیش که ققنوس است
در نه خود مرغ آمد از دام
کن تانت اندران کوزه رسید
رفت در که سار هاشد نا پدید
گفت دیدت آن قضایم است
سوفن آمد آن کوزن دست
کوزه ناقه چه باشد خاطرش
که جبار دیدن رسید از ان
کویجا آید دلش ساعها کزان
در نه نویسد بدو ساعها کزان
چون شنیدند این وعید نکند
چشم نهادند آنرا مستظرف
روز اول در وی خود دیدند ز
می زدند از نا امید آه سر

از برای اسب چون خصم شدند ناقه الله آب خورد از جوی بیخ ناقه صالح چون چشم صالحان تا برانانت ز حکم مرگ و درد شحه فقر خدا زیشان بخت روح همچون صالح و تن ناقه آ دو صالح قابل آفات نیست روح صالح قابل آزار نیست جسم خاکی را بدو پیوست جان بخیر کار از این ازار اوست زان قلع کرد باجسی که کریا بد بردل ایشان ظفر ناقه جسم ولی را بند باش گفت صالح چون که دید این چند بعده سه روز کز جانستان انکه روی چلمان کردد دگر دو را اول رویتان چون غمرا در سیم کرد همه ز هاسیا کوشان خوا آرزین وعید نان کور و آب کور ایشان دهند آب خورد ایشان از حق دریغ شد یکی در هلاک طالحان ناقه الله و سقیاها چه کرد خونهای اشتری شهری در دست روح اندر وصل و تن در فاقه زخم بر ناقه بود ذات نیست نوریزد آن سغبه کفار نیست تابیا زارند و بینند امتحان آب این خم متصل با آب جوست ناکه کردد جمله عالم را پناه بر صدق آید ضرر نه بر کس ناشوی با روح صالح خواهد بعده سه روز از خدا تقرب رسد آفتی آید که در لرد سه نشان رنک رنک مختلف اندر نظر در دم و دوشخ همچو خون بعلازان اندر رسد قصر اله کرة ناقه بسوی که دوید	از برای اسب چون خصم شدند ناقه الله آب خورد از جوی بیخ ناقه صالح چون چشم صالحان تا برانانت ز حکم مرگ و درد شحه فقر خدا زیشان بخت روح همچون صالح و تن ناقه آ دو صالح قابل آفات نیست روح صالح قابل آزار نیست جسم خاکی را بدو پیوست جان بخیر کار از این ازار اوست زان قلع کرد باجسی که کریا بد بردل ایشان ظفر ناقه جسم ولی را بند باش گفت صالح چون که دید این چند بعده سه روز کز جانستان انکه روی چلمان کردد دگر دو را اول رویتان چون غمرا در سیم کرد همه ز هاسیا کوشان خوا آرزین وعید نان کور و آب کور ایشان دهند آب خورد ایشان از حق دریغ شد یکی در هلاک طالحان ناقه الله و سقیاها چه کرد خونهای اشتری شهری در دست روح اندر وصل و تن در فاقه زخم بر ناقه بود ذات نیست نوریزد آن سغبه کفار نیست تابیا زارند و بینند امتحان آب این خم متصل با آب جوست ناکه کردد جمله عالم را پناه بر صدق آید ضرر نه بر کس ناشوی با روح صالح خواهد بعده سه روز از خدا تقرب رسد آفتی آید که در لرد سه نشان رنک رنک مختلف اندر نظر در دم و دوشخ همچو خون بعلازان اندر رسد قصر اله کرة ناقه بسوی که دوید

نصف دنیا نومه کویان با بدید
ناله از اجزای ایشان و شش
شهر دید اندر میان دو دوزخ
صالح از بطون بسوی شهر رفت
فقر آمد نیست که در آن شهر
منظر گشتند زخم قصر
ز چرخ زانو زدن بی شکست
زانو آن دم زان قلعی گشت
شوخ این زانو زانو آمدند
در می آورد جویب اسب
همچو مرغی در دوزخ زانو آمدند
همچو مرغی در دوزخ زانو آمدند
شوخ این زانو زانو آمدند
در می آورد جویب اسب
همچو مرغی در دوزخ زانو آمدند
همچو مرغی در دوزخ زانو آمدند

بجز ز جیب کس
بجز در یک کواکب
بجز در یک کواکب

ز آنکه ایضا ظاهر ظاهر است
بویختن سراسر این دروغ
ظاهر است که راست باشد که دروغ
سنگی را زدی که می پیداکند
دوغ خورده سرگرا اینها کند
های هوی و سرگرا اینها کند
آن سراید در سیام و در ضلالت
تا کتان آید که اوست ولایت
ما سلف فعل در دوزخ دیگرست
تا نشان بیاورد بر اینچه منورست
بایدی این تیزباز ما را بخوانست
تا شایب آن نشان از دوزخست
چرا تیزباز دوزخ چون بسوزد
آنکه خیز نظر نور الله مشرود

بلجان قوت که او را بودم چون پرویشست زین اندود شد شفیع و کفایتین ملک هر که ابدی و بخشی از کرم اونباشد بعدی او باشد می شرح این فرض است گفتن لیک	سوج آن ملکش فردی نیستیم بر همه شاهان عالم رحم کرد با کمالی ده که دادی مرا اوسلیمانست و آنکس هم منم خود مع چه بود منم بی مدعی باز میگردم بقصه مردوزن

تخلص باجری عرب و جنت او

ماجرای مردوزن را مخلصی ماجرای مردوزن افتاد نقل این زن و مردی که نصرت و درد و پایسته درین خاکین را ز زهر خواهد چوچ خانکاه نفس چون زنی بیچاره کری عقل خود زین فکرها آگاه نیست کوچه سر قصه از دانه است و لم کویان معنوی کافی نشدی کو بخت فکرت و معنیست هدیه ای دستان باهد کرد تا کواهی داده باشد هدیه	باویجوید درون مخلصی آن حال نفس خود میدان وجود نیل یا بست بمرنگ و بد روز و شب و بخت و آنکه بر او یعنی آب و روان و خوان تو گاه خاکی جوید و که سروری درد ما غش جز غم الله نیست صورت قصه شنو اکنون تمام خلق عالم عاطل و باطل بدی صورت منوم و نماز تائیت نیست اندر دستنی الا صور بر بختهای ضعیف در خصا

چون بخت نبود زین سوختن
صورت از معنی درین سوختن
درد لاله معنی آینه بود درخت
چون باهت دروغی و دزدی
ترک ما هفتاد و خطبات
شرح کن احوال او در دوزخ

کین تعلق بعبت با این خاکان
چون سرشت ما بعبت از آسمان
آدم از انوار باطلات است
ز آنکه جسته ازین زمین بدنا بود
خیم ماکت را از اینجا بافتند
نور پاکت را در دوزخ بافتند
این که جان ما ز دوزخ بافتند
پیش پایش از خاک آن می بافتند
در زمین بودیم و با خاک از زمین
خام از کجی که در روی بدین
چون سفر بود ما را از ان مقام
بلخ شد ما را از ان نحو بیگام

دل نهادن عرب با التماس جنت خویش

مرد گفت اکنون که شتم از خلا هر چه گوین من ترا فرمان برم در وجود تو شوم من معدم گفت زنی آیا عجب یار منی گفت والله عالم السراحنی در سه کرفال که دادش را تو تا ابد هر چه بود او پیش پیش تا ملک سجود شد از تدریس آن کشاد ایشان کو آدم رو در فضای عرضه آن پاک جا گفت بیغایم که حق فرموده است در زمین و آسمان و عرش نیز در دل تو من بکنم ای عجب گفت خلیفه عبادی التلمی عرش با آن نور با پنهای خویش عرش با باشد بزرگ مدید هر ملک یکت ما را پیش ازین تخم خدمت در زمین می کاشیم	سکم داری تیغ برکش از خلا در بد و نیک آمد آن تنگرم چون محبت حق یعنی و بصم با بحیثت کشف سترم میکنی کا فرید از خاک آدم راضی هر چه در الواح و در رواج بود در سر کرد از علم الاسما قدس یکریا فزاد تقدیر او در کشاد آسمانها شان نبود شک آمد عرصه هفت آسمان من بکنم حج در بالا و پست من بکنم این یقین دانی عزیز کو مرا جوی در آن طحاطب جنت من ز تو بی یا مستحق چون دید او را بر نواز جای لیک صورت چیست چون منی القی می بود بر روی زمین زان تعلق ما عجب چه داشتیم

عین من بخرم با یک ملک
ازین اظهار این تکیه
در تو بکنم در این تکیه
تا کوی تو بکنم در این تکیه
تو بکنم در این تکیه
سید پادشاهان در این تکیه
گوش زاید در این تکیه

ای تو راست ازین نافرمانی
 تو چه دران محو سکر العیال
 دریا بی تکت ازین شوی صیقل
 بجز قوت با ما حق نیست
 ای تو که در این صحنه ای
 کز این صحنه ای که در این صحنه ای
 کز این صحنه ای که در این صحنه ای
 کز این صحنه ای که در این صحنه ای

سار ایشا ز کت جرم است
 خود چه کنم پیش آن را
 حق آن که حق آن را
 از سر چه وفا است
 کز پیشش تا نشان
 سزای کز آن را
 در این پرتو
 کز آن که در این پرتو
 کز آن که در این پرتو
 کز آن که در این پرتو

کفین ز جلا تا وفا
 تا ز جهان طریقه کرد
 کرد به پنداری بر آن
 دوستان شریک آن
 چشم احمد بر او
 کز آن که در این پرتو
 چشم بدیده را
 کز آن که در این پرتو
 کز آن که در این پرتو
 کز آن که در این پرتو
 کز آن که در این پرتو

کفین ز جلا تا وفا
 تا ز جهان طریقه کرد
 کرد به پنداری بر آن
 دوستان شریک آن
 چشم احمد بر او
 کز آن که در این پرتو
 چشم بدیده را
 کز آن که در این پرتو
 کز آن که در این پرتو
 کز آن که در این پرتو

ای تو راست ازین نافرمانی
 تو چه دران محو سکر العیال
 دریا بی تکت ازین شوی صیقل
 بجز قوت با ما حق نیست
 ای تو که در این صحنه ای
 کز این صحنه ای که در این صحنه ای
 کز این صحنه ای که در این صحنه ای
 کز این صحنه ای که در این صحنه ای

سار ایشا ز کت جرم است
 خود چه کنم پیش آن را
 حق آن که حق آن را
 از سر چه وفا است
 کز پیشش تا نشان
 سزای کز آن را
 در این پرتو
 کز آن که در این پرتو
 کز آن که در این پرتو
 کز آن که در این پرتو

کفین ز جلا تا وفا
 تا ز جهان طریقه کرد
 کرد به پنداری بر آن
 دوستان شریک آن
 چشم احمد بر او
 کز آن که در این پرتو
 چشم بدیده را
 کز آن که در این پرتو
 کز آن که در این پرتو
 کز آن که در این پرتو

کفین ز جلا تا وفا
 تا ز جهان طریقه کرد
 کرد به پنداری بر آن
 دوستان شریک آن
 چشم احمد بر او
 کز آن که در این پرتو
 چشم بدیده را
 کز آن که در این پرتو
 کز آن که در این پرتو
 کز آن که در این پرتو

مع خانه ست و به سینه مهر
لوت نوشد از نوشد از غذا
عاشق حواس او بفرز اول
بست جان عشقش در حال
گرم تو هم بکنند او صفات
دان نمودم ایها و صفت
وصف زاینه ست اولی و اولت
عاشقان دوم اگر صادق بود
آن جازا و حقیقتش شود
شرح بخور اهدایان سخن
لیک می تو هم را فهم کن

از سلیمان تا بمورد رسد	زند کشته چون جمان از نفع صو
اهل صورت از جواهر یافته	اهل معنی بجز معنی یافته
آنکه بهمت به باقت شد	و آنکه با همت به باقت شد

دربیان آنکه چنانکه کما عاشق گوشت گرم گویم هم عاشق کما
اگر کما را صبر پیش بود گویم بکاف و آید و اگر گویم را صبر پیش
باشد کما تر در او آید صبر کما کال کما است و صبر گویم نفس کما

بانگ می آمد که ای طالب بیبا	جود محتاج کما یا چون کما
جود میجوید کما یا بی وضعا	میجو خوبان کما نه جوید صفا
روی خوبان زاینه زینا شو	روی احسان از کما پیدا شو
پس ازین فرمود حق در سخن	بانگ کم زن ای محمد بر کما
چون کما آینه خود است همان	دم بود بر روی آینه زیان
آن کی جودش کما آرد بدید	وان در کج بخش کما یا نرزمید
پس کما یا آن آینه جودش اند	و آنکه با جود جود مطلق اند
و آنکه جز این دو بودند خود	او برین در نیست نقش پرده آ
لسک درویشی که کشته غیر شد	او حقیر و ابله و بی خیر شد

صفت زویش که از غیر خدا تشنه است

نقش زویش است و فی اهل نا	نقش سگ را تو بیند از استخوان
فقر لقمه دارد او فی فقر حق	پیش نقش مرده که نه طبق
ماه خالی بود در ویش نان	شکل ماهی لیک از دریا مان

فصلی که گفته است که نظر
صد خال بد در آرد در فکر
رسام راست هر حسن جز نیست
لقمه هر سر علی بجز نیست
خاصه سخن ز مرده پوشان
پوختی غمناک در یاد رسام
نقش ماهی را چه در یاد رسام
نقش زویش است و فی اهل نا
فقر لقمه دارد او فی فقر حق
ماه خالی بود در ویش نان
نقش سگ را تو بیند از استخوان
پیش نقش مرده که نه طبق
شکل ماهی لیک از دریا مان
نقش زویش است و فی اهل نا
فقر لقمه دارد او فی فقر حق
ماه خالی بود در ویش نان
نقش سگ را تو بیند از استخوان
پیش نقش مرده که نه طبق
شکل ماهی لیک از دریا مان

تا از آن صورت شود معنی
موتش بکین نقش از بهر
پیش آن شاد می اند و غایت
از روی تو سوزید که چون با ما
از روی تو سوزید که چون با ما

مهری که آب از چو کشید
آب جویان از رخ و نطفه کشید
ز نطفه سوزی که آتش آرد بدست
آتش دید او که از آتش برست
جست علی تو را هدا از دشمنان
مردش آن سخن بچارم آسمان
دام آدم خوشگند مردم شد
با وجودش خوشگند مردم شد
از آب سوزی دام از بهر خود
ساعتش یاد او اقبال و قدر
طغیان شکست کبک و هفتاد
بر این طاعت با نهر بسند
پس بکتاب آن یکی حدیث
ما هانده داد و بد در حدیث

تا بروی جامه بپوش و بس	جامه بیرون کن درای ای صبر
زانکه با جامه در آن سوراخ	تن زجان جامه ز تن آگاه نیست
باز میکردم سوی قصه عرب	از بیان سرور از نو العجب

دشمن ز عرب و پیش آمدن تعیینان خلیفه از نهر کرام عرب
و دید رفتن همدیه او را

ان عربی از بیابان بعید	بود در آن الحلاف چون رسید
پس تعیینان سوی عربی شدند	پس کلاب طبع بر رویش زدند
حاجت و فهم شان شد بوقت	کار ایشان بد عطا پیش از سوا
پس بد و گفتند یا وجه العرب	از یکلی چو بی از روح و تعب
گفت و جرم گویم ترا و جوی دید	فرد جو هم کر پس چشم نهید
ای که در درویشان صفت	فردان خوشتر ز در جعفریت
ای که یکله بد از تازیدارها	ای تار و پفتازیدارها
ای همه نظر بنور الله شد	از بر حق بهر بخشش آمد
تا زیند آن کیمیا های نظر	بر سر اشخاص شمای صبر
من غریبم از بیابان آمدم	بر امید لطف سلطان آمدم
بوی لطف او بیابانها گرفت	ذرها و ریگها جانها گرفت
من بد نیجا بهر دینار آمدم	چون رسیدم مست به دار آمد
بهر تاز شخصی سوی نا آبادید	داد جان چون حسن نا آبادید
بهر تاز شد بیک تالکستان	نوحه او شد جمال باغستان

بر این طاعت با نهر بسند
پس بکتاب آن یکی حدیث
ما هانده داد و بد در حدیث
تعیینان احمد را استیز دین
در خلافت او در زنتان او
آینه عبرت بقصد صراط
نیز در کفایت او شافعی
کنند شرح ابوالوین
پیش او مقتدا ای اهل دین
بخار و کعبه تا که زده
تشنه آینه سوی جوی آمد
دید اندام جوی خود عکس
من بدین حد طالب جوی آمد
صد گشت چون بد هلیز آمد
آورددم خنده بهر تاز
تو ز این سوی جویان
تو ز این سوی جویان

روزیکه شد حکایت کردی
از رخ پیاکان نهار دای غلام
پس چه پیوندندشان چون بلبلند
در نسو در سولان ازین پیوستند
جز و بیکری و بیست پیوسته بکل

نان برین راند آمدی از
رستم از آب و زنان همچون
غیر چشم و غیر جان عاشقان
در میان آنکه عاشق دنیا هیچ عاشق تو از نیست که بر تو تا آب آفتاب
زند و جله و جمله کرد که فهم کند کما آفتاب و در وقت از در تو نیست
بلکه از قرص آفتاب است در آسمان چارم لاجرم کلی در بر تو آ
چون تو آفتاب آفتاب نیست او محروم ما نیست که
و حیل نهیم وین نمانستیمون

ماشقان کلنه این عشاق جزو
چونکه جزوی عاشق جزوی عشق
ریش کاو و بند غیر آمد او
نیت حکم تا کند تیمار او
فاز ناله جو فی این شد مثل
بند سوی خواجهدا و ماندند
او یمانه دور از طلوب و جیش
همچو صیادی که کیرد سایه
سایه مرغی گرفته مرد سخت
کین مدقع بر کدی خندد عجب
در نو کوئی جز پیوسته کلت

آب از او در دوا و دستیا که
چون آفتاب که در دوش تو خاک
مردی آید هندوش تو خاک
مردی آید هندوش تو خاک
مردی آید هندوش تو خاک

سید درین تا غلامان از طلیفه
آن سوی آید در پیش کاش
تخم نهدت را در پیش کاش
کفایت نهاده بیان سلطان بود
سال شاه راز جلعت و اخوند
آب شیرین و سوسوی پیروز
ز آب بارانی که جمع آمد بگو

خند می آمدتیا از ازارت
لیک نید رفتن آفتاب
ز آنکه لطفت شاه خوب با حبس
کرده بود اندر همه از کان اثر
خوشی شاهان در رعیت جا کند
چرخ اخضر خاک را خضر آرد
شاه چو خوی از چشم لولوی کما
آب از او در دوا و دستیا که

یکی حلقه از تو خرمی بخت اندک
این زمان چون خرم برین کل مایند
کر تو عاده ز مایه در جهان
مرد خوی بر زبان از در و نصیم
تا شاد از خوی بر زبان از در و نصیم
فقه فقه و خوی خوی و نصیم
در کم آمد با پای یا شاکر
آن سوی آب در انشای ماست
و ان طلیفه جمله علم غم است
ما سبها بر بیدله می بر شمس
کر نه خرد انیم خور ما خرمی
آن خرمی بار بیان معذ و ربود
کوز در جمله خان کوز در ربود
او ز در جمله با خرمی بودی چو ما
که از بیدری آن سوسو را جابجا
آن سوسو را از جمله آفتاب بدید
تجمل که در ان طلیفه هدیه را در
و عطا بود و با کمال مایان
چون عیال دید و لوی اندیشید
آن سوسو را با زرد کرد و در بید
آن توین آکر از ان طلیفه مایان

لطف عقل خوش نهاد خوش نصیب
لطف آب بجز کوی چون کورست
عشق شنک پیمبر بر بی سکون
هر هنر کاست بدان هر وقت شد
پیش استاد اصولم اصول
پیش استاد فقیه آن فقه خوان
پیش استادی که او خوی بود
باز استادی که او محوره است
زین همه انواع دانش روند

حکایت ماجرای خوی و کشتی سیاسات

آن یکی خوی بکشتی در نشست
کف هیچ از خوی خواندی کف لا
دل شکسته کشتی آن زمان
باد کشتی را بگردانی فکند
بچه دانی آشنا کرد ز بسکوی
کف کل عمرت ای خوی فتا
محموی باید نه بخوانی بجان
آب دریا مرده را بر سر نهاد
چون نمردی تو ز اوصاف شهر
بحر اشرار تغد بر فرق سر

از ده جمله بود ز نیکوتر
از ده جمله بود ز نیکوتر

چون در آرد کل تر آرد و آرد
سنگ ریزش جمله در و کوه
چون همه تر بر آرد در خون
جان شاکر آن بدان بوضوح شد
خواند آن شاکر دچست اصول
فقه خواندنی اصول اندر دنیا
جان شاکر دوش از خوی شود
جان شاکر دوش از محوشه آ
دانش صورت ساز راه و بر
رو بکشتی این نهاد آن خود پرست
کف نیم عمر تو شد در فنا
لیل آن دم کرد خاموش از جوا
کف کشتی با آن خوی بلند
کف نیا از من تو سباجی مجو
ز آنکه کشتی غرق این کرد آنها
کر تو محوی بی خطر در آب دریا
و کرد زنده ز دریا که دهد
بحر اشرار تغد بر فرق سر
داو بخششان سلطنتی مایان
کین سوسو را ز نیکوتر
کین سوسو را ز نیکوتر
کین سوسو را ز نیکوتر
کین سوسو را ز نیکوتر

دست حق میرا نشانی نماند
ز آن چه بود جان پندین کن
هر که در آنجا در این راه برسد
هر بیرون همت بیرون رسد
دست او جز قیسه الله نیست
غایب از طایبان لاشک نیست
حاضران از طایبان نواله نیست
غایبان از طایبان ناله نیست
پیش مصمان تا بعد نعمتها نیست
کوی کسی کو پیشان ندد کمر
تا کسی کو هست او بیرون ندر
چون کویدی بر از آن دل نایان
ست و زینان چون آرزو کلایان

پس خزان او را بهار است و
باغبان هم در اندام نوازد خزان
خود جهان آن یک سر است و ابله
پس می گویند هر نفس و نهار
تا بود تا با ن شکوفه چون زده
خون شکوفه ریخت میوه سوزند
میوه معنی و شکوفه صورتش
چون شکوفه ریخت میوه شد بد
تا که ناز شکست قوت که دهد
تا هلیله نشکند با آدویه

در صفت بزرگوار و متابع و عی
ای ضیاء الحی حجام الدین بکیر
کر چه جبهت نازکت و لب نزار
کر چه مضباح و زجاجه کشته
چون برشته بدست و کام تست
بر نوبت احوال پیرو راه دان
پرتابستان و خطان پیر ماه
کرده ام بخت جوانانام پیر
او چنان پیر است کس آغاز نیست

ز آنکه غنچه تو برفت و اهلش
کوی کیم تو برفت و اهلش
اورده و فرست که سوی خطیش
دشمن راهت سرست عادتش
ای که لب خنک را کرد اولغ
کر دانی ده هر آنچه خوش است
عسکرتان خون خود بود آن راه تا
شاوورد و هر وقت و آنکه خالصا
آن من لای بصیرت تبلیغ

دست حق میرا نشانی نماند
ز آن چه بود جان پندین کن
هر که در آنجا در این راه برسد
هر بیرون همت بیرون رسد
دست او جز قیسه الله نیست
غایب از طایبان لاشک نیست
حاضران از طایبان نواله نیست
غایبان از طایبان ناله نیست
پیش مصمان تا بعد نعمتها نیست
کوی کسی کو پیشان ندد کمر
تا کسی کو هست او بیرون ندر
چون کویدی بر از آن دل نایان
ست و زینان چون آرزو کلایان

بها و آرزو کم باشد دست
این هواری نشکند اندر چرخان
وصف رسول الله علیه و آله و سلم
عزیز الصلوة و التواضع و جوی بخصب غاقل
و بند مغرور خندا

گفت پیغامبر علی را کی علی
لیک بر شیری مکن هم اعتماد
انداد در سایه نخل امید
انداد در سایه آن عاقلی
طلب او انداز زمین چون کوه قاف
کر بگویم تا قیامت نعت او
در بشر و پوش کرد ستافنا
یا علی از جمله طاعان راه
هر کسی در طاعتی بگر بخندند
تو برود در سایه عاقل کوبین
از همه طاعات ایلت بهتر است
چون گرفت پیرو همین تسلیم شو
صبر کن بر کار حسی بی نفاق
کر چه کشتی بشکند تو دم نون
دست و بر لحن چو دست خویش

کف و مد و ضعف صورتش
کف و مد و ضعف صورتش

فلانین با اندوختن الشوره را
 در دانه بر سر بود و غنیمت خطا
 تا بماند در میان این استان
 شوره این فکری دهن فاش
 مال دنیا شد تبقیهای حق
 کرم مار است و مغز و درون
 نغز و غنیمت است ای سبک
 کان نسیم ام خود را رکن
امتحان شیر کرم راه
بخش کرم ضایعها
 کف شیر ای که این بخشن کن
 معدت را کن ای که کف کن

چونکه او سوزن فرو بردن کرد ناشود پشم قوی درونم بود به صلوات در ناله آمد کای منی گفت آخر شیر فرمودی سرا گفت از دمه گاه آغازین ام از دم دمه گاه شیرم دم گرفت شیر در دم باش کوی شیر ساز جانب بگر گرفت آن شخص زخم مانک کرد او کین چه اندام است گفت تا کوشش نباشد ای حکیم جانب بگر خلس آغاز کرد کین سیم جانب چه اندام است گفت تا اشکم نباشد شیر را خیم شده لاله و لبر چران بر زمین زد سوزن اندام او شیر در دم و سر اشکم که دید چون نمار ری باق سوزن زدن ای برادر صبر کن بر درد پیش کان کرومی که رهید ندانم	درد او در شانک مسکن گرفت با چنین شیر زبان در عزم و جزم سر مرا کشتی چه سوسه تنی زنی گفت از چه عضو کردی ایندا گفت دم بگنارای دودین ام دمه که او دمگم حکم گرفت که دم سستی گرفت از دم کاز تی مجابا و مواسایی و رحمة گفت این کوشش است ای مردنگو کوش را بگذار و کونه کن کلیم باز قزوینی فغان ساز کرد گفت اینست اشکم شیرای غیر گفت افزون درد کم زنی تنها نامدیرا نکش در دنا زمانه گفت هر عالم کسی را این فریاد اینچنین شیری خلع خود نافرید از چنین شیر زبان تو دم مرن ناهم از نیش نفس کرم خوش چرخ و مهر و ماهشان از سجو

رفته بودند از طبع کرم کار
 تا به پشم آمد با و قیدها
 سخت بر بند با و قیدها
 هر دو با هم اندازان سخنانی زلف
 کرد چه زیشان شیر زبان کوفت
 لیک کرد اکرام و صلوات
 اینچنین شد از لنگ و زخم است
 لایق بود و شایسته حاجت

فلانین با اندوختن الشوره را
 در دانه بر سر بود و غنیمت خطا
 تا بماند در میان این استان
 شوره این فکری دهن فاش
 مال دنیا شد تبقیهای حق
 کرم مار است و مغز و درون
 نغز و غنیمت است ای سبک
 کان نسیم ام خود را رکن
امتحان شیر کرم راه
بخش کرم ضایعها
 کف شیر ای که این بخشن کن
 معدت را کن ای که کف کن

اینچنین مه را ز اختر تنگهاست امر شا و مهر پیمبر در رسید در تراد و جز رفیق ز رشک روح قالب را کون هر شد چونکه رفتند این جماعت سویی کا و کوهی و بز و خرگوش رفت هر که باشد در پی شیر حراب چون ز که در پیشه آورند شای کرک و زوبه را طمع بود اندام عکس طمع هزد و شان بر شیر زد هر که باشد شیر اسرار و امیر همین که در ای لاندیش جو د اندا و خر و همی راندیش خوش شیر چون دانستان و سواش لیک با خود گفت بنمایم سزا سر شمارا این نیامد رای من ای وجود رایتان از رای من نقش بانقاش چه سکا لد که اینچنین نظر خیسانه بمن	او میان اختران مهر سخاست کرم چه رای نیست با را این دید فیاز آنکه جو جو ز جو هر شد ملق سگ مار سر در که شد در ره کابشیر با فو و شکوه یافتند و کار ایشان پشرف کم نیاید روز و شب او سر کباب کشته و مجروح انده جو کشتا کرد و دقت بعد از خروان شیر دانستان طمعها رساند او بداند هر چه اندیشد بنمیر دل ز فکر هنها بد در پیش او در رخصت خند برای روی خوش وانگف و داشت آن دم پاشا سر شمارا ای خیسناز کما ظنشان اینست در اعطای من از عطا های جهان آرای من چون سکا لش او ش بخشید سر شمارا بود دنکان زن

اینچنین مه را ز اختر تنگهاست
 امر شا و مهر پیمبر در رسید
 در تراد و جز رفیق ز رشک
 روح قالب را کون هر شد
 چونکه رفتند این جماعت سویی
 کا و کوهی و بز و خرگوش رفت
 هر که باشد در پی شیر حراب
 چون ز که در پیشه آورند شای
 کرک و زوبه را طمع بود اندام
 عکس طمع هزد و شان بر شیر زد
 هر که باشد شیر اسرار و امیر
 همین که در ای لاندیش جو
 د اندا و خر و همی راندیش خوش
 شیر چون دانستان و سواش
 لیک با خود گفت بنمایم سزا
 سر شمارا این نیامد رای من
 ای وجود رایتان از رای من
 نقش بانقاش چه سکا لد که
 اینچنین نظر خیسانه بمن

فکستون بودی ز زندان و زنجاره
در محاق از راه نو کردی دو تا
کرمه زرد آمد به معاق کوفتند
کدامی از بیجا که انداختند
بهر زنگار خوشها بر باخته
بار دیگر کوفتندش ز آسبیا
قیمتش افزود و نان شد جان فزا
باز نان را ز بر دندان کوفتند
گشت عقل و جان فزوم شستند
باز آنجا نیمی که خوشگفتند
بهر آواز آمدند گشتند
تو سخن بیا از درد باز کرد
تا که با یوسف جلفان نیک بود
طلبگر خرد یوسف غمگین
از معانی از صفی غمگین
بیدار گشت گفتش کنایه فلان
در بریان تعجب است آمدن
هست بکندهم سوسه طغوزند
تو قالی طعن را گوید بچشم
از دندان کوفتندش ز آسبیا
بهر زنگار خوشها بر باخته
بار دیگر کوفتندش ز آسبیا
قیمتش افزود و نان شد جان فزا
باز نان را ز بر دندان کوفتند
گشت عقل و جان فزوم شستند
باز آنجا نیمی که خوشگفتند
بهر آواز آمدند گشتند
تو سخن بیا از درد باز کرد
تا که با یوسف جلفان نیک بود
طلبگر خرد یوسف غمگین
از معانی از صفی غمگین
بیدار گشت گفتش کنایه فلان
در بریان تعجب است آمدن
هست بکندهم سوسه طغوزند
تو قالی طعن را گوید بچشم

عاقلان باشد که عیب کرد از
رو به آندم بر زبان صد گویا
گرم اول بزم بودی که تو
پس سپاس آنرا که ما را در محقا
ناشنیدم آن سیاستهای
تا که ما از حال آن کرکان پیش
امت ز جوید زین ز جوانان
استخوان و لیشم آن کرکان
عاقلان سر نهید از هستی باد
و ز بنهاد مکران ز حال او

تهدید کردن در حق عیال سلمه فخر که با هم رسیدند که مدتی
نوح گفت ای سرکشان من نیم
خون مردم از جاسات بشیر
چون که من نیستم این دم زهو
هست اند نقش این زویا بشیر
کن زوی صورتش چه نکروی
گر نبود یوح را از حق بدی
صد هزاران شیر بود او در تنی
چون که من یاس عشر او ند آ

این همه دولت خدایا که در
ملک و دولتها که کار آید و را
پیش شکار زین که دارید و را
تا که درید از کان بد جنگل
همچو آمد ز شیر غاصتای تو
انکه او نفس داد به سینه
تو قالی طعن را گوید بچشم

فکستون بودی ز زندان و زنجاره
در محاق از راه نو کردی دو تا
کرمه زرد آمد به معاق کوفتند
کدامی از بیجا که انداختند
بهر زنگار خوشها بر باخته
بار دیگر کوفتندش ز آسبیا
قیمتش افزود و نان شد جان فزا
باز نان را ز بر دندان کوفتند
گشت عقل و جان فزوم شستند
باز آنجا نیمی که خوشگفتند
بهر آواز آمدند گشتند
تو سخن بیا از درد باز کرد
تا که با یوسف جلفان نیک بود
طلبگر خرد یوسف غمگین
از معانی از صفی غمگین
بیدار گشت گفتش کنایه فلان
در بریان تعجب است آمدن
هست بکندهم سوسه طغوزند
تو قالی طعن را گوید بچشم
از دندان کوفتندش ز آسبیا
بهر زنگار خوشها بر باخته
بار دیگر کوفتندش ز آسبیا
قیمتش افزود و نان شد جان فزا
باز نان را ز بر دندان کوفتند
گشت عقل و جان فزوم شستند
باز آنجا نیمی که خوشگفتند
بهر آواز آمدند گشتند
تو سخن بیا از درد باز کرد
تا که با یوسف جلفان نیک بود
طلبگر خرد یوسف غمگین
از معانی از صفی غمگین
بیدار گشت گفتش کنایه فلان
در بریان تعجب است آمدن
هست بکندهم سوسه طغوزند
تو قالی طعن را گوید بچشم

سرمه با پای کان موی شود
خون ز بند او نقد مار بر محک
چون شود جانش محک نقدها
پس بیدند نقد را و قلب را
**بسیار نشانند ز این شاهزادگان پیش روی
خویش**

پادشاهان از چنان مادی بود
دست پشیمانها نازا باشند
مشرق و اهل قلم بردست
صوفیان را پیش و موضع دهند
سینه صیقلها زده در کوه
هر که او از اصل فطر خوب
عاشق آینه باشد روی خوب
هر که داد روی خوب با نظام

آمدن محسن پیش یوسف علیه السلام و تقاضای یوسف از یوسف
آمد از آفاق بار سهریان
کاشتا بودند وقت کودکی
باد داد شجره را خوان و حسد
عاز نبود شیرو از سلسله
شیر را بر کردن از نخیر بود

یوسف صلیق ارشد سهران
بر و ساد آشنای شکم
گفتگان ز نخیر بود و ماسد
نیست ما از قضای حق کله
بر همه ز نخیر سازان هر بود
از دندان کوفتندش ز آسبیا
بهر زنگار خوشها بر باخته
بار دیگر کوفتندش ز آسبیا
قیمتش افزود و نان شد جان فزا
باز نان را ز بر دندان کوفتند
گشت عقل و جان فزوم شستند
باز آنجا نیمی که خوشگفتند
بهر آواز آمدند گشتند
تو سخن بیا از درد باز کرد
تا که با یوسف جلفان نیک بود
طلبگر خرد یوسف غمگین
از معانی از صفی غمگین
بیدار گشت گفتش کنایه فلان
در بریان تعجب است آمدن
هست بکندهم سوسه طغوزند
تو قالی طعن را گوید بچشم

فکستون بودی ز زندان و زنجاره
در محاق از راه نو کردی دو تا
کرمه زرد آمد به معاق کوفتند
کدامی از بیجا که انداختند
بهر زنگار خوشها بر باخته
بار دیگر کوفتندش ز آسبیا
قیمتش افزود و نان شد جان فزا
باز نان را ز بر دندان کوفتند
گشت عقل و جان فزوم شستند
باز آنجا نیمی که خوشگفتند
بهر آواز آمدند گشتند
تو سخن بیا از درد باز کرد
تا که با یوسف جلفان نیک بود
طلبگر خرد یوسف غمگین
از معانی از صفی غمگین
بیدار گشت گفتش کنایه فلان
در بریان تعجب است آمدن
هست بکندهم سوسه طغوزند
تو قالی طعن را گوید بچشم
از دندان کوفتندش ز آسبیا
بهر زنگار خوشها بر باخته
بار دیگر کوفتندش ز آسبیا
قیمتش افزود و نان شد جان فزا
باز نان را ز بر دندان کوفتند
گشت عقل و جان فزوم شستند
باز آنجا نیمی که خوشگفتند
بهر آواز آمدند گشتند
تو سخن بیا از درد باز کرد
تا که با یوسف جلفان نیک بود
طلبگر خرد یوسف غمگین
از معانی از صفی غمگین
بیدار گشت گفتش کنایه فلان
در بریان تعجب است آمدن
هست بکندهم سوسه طغوزند
تو قالی طعن را گوید بچشم

کفتم پنجاه از معانی چشم ترا
از معانی در نظر بیاورد
چند از اجابت کاین چون بود
چند از سوی عین چون بود
قطر را سوی کمان آورد
زیره را سوی جان آورد
کریمش بود لبان از نیست
نیت نمی گاندد بنابر نیست
غیرش تو که آنرا یاری نیست
لایق آن دیدم که من نیست

و عدل مصما نیش را منکوی
ورنه منکر چیز دست نهی
اندک صرغ بکن از خواب خود
شو قلیل التوم نما تجعون
جیشی اندک بکن همچون جبین
وز همان چون درم پرور و
آنکه ارض الله واسع گفته اند
دل نکوردنک از آن عرصه تو
عاشق تو مرخواست را اکنون
چونکه محو نماد ما را و عشق او
چاشنی از تو حال خواب را
اولیا اصحاب کفندای عیون
مکشند از کلف در فعال
چیت از ذات الهمین فعل حسن
می رود این مرد و کار از اندیا
کو صدای شنو اند خروش

**کفتم نه هجده بیست و یکم که آینه
آورده است از معانی**

کفتم یوسف همین بیا و از معانی
او ز شرم این تقاضا زد فعنا

کفتم یوسف همین بیا و از معانی
او ز شرم این تقاضا زد فعنا
کفتم یوسف همین بیا و از معانی
او ز شرم این تقاضا زد فعنا

کفتم پنجاه از معانی چشم ترا
از معانی در نظر بیاورد
چند از اجابت کاین چون بود
چند از سوی عین چون بود
قطر را سوی کمان آورد
زیره را سوی جان آورد
کریمش بود لبان از نیست
نیت نمی گاندد بنابر نیست
غیرش تو که آنرا یاری نیست
لایق آن دیدم که من نیست

کی شود چون نیست و بخود نژاد
خواری و دوفی مشها ای کجا
کرد و پا کر چار پاره را برود
نقصهای آینه وصف کمال
زانکه صد را ضد کند ظاهر
هر که نقص خویش بد بد و شت
زان نمی پرد بسوی دل و الحلال
علتی بد تو زیندگار کمال
از دل و از دیدن اتسین چون
علت ایدلس ناخیزی بدست
کو چه خود را بر شکسته بیند
چون بشوراند تو را در امتحان
در تنک جو هست سرکین ای فشا
هست هر راه دان بر فطن
جوی خود را کی تواند پاک کرد
کی ترا شد قیغ دستم خویش را
بر سر هر دیش جمع آمد کس
آن کس را ندیشهای مال تو
ور نه بد مرهم بر آن دیش تو

کفتم یوسف همین بیا و از معانی
او ز شرم این تقاضا زد فعنا
کفتم یوسف همین بیا و از معانی
او ز شرم این تقاضا زد فعنا

کفتم پنجاه از معانی چشم ترا
از معانی در نظر بیاورد
چند از اجابت کاین چون بود
چند از سوی عین چون بود
قطر را سوی کمان آورد
زیره را سوی جان آورد
کریمش بود لبان از نیست
نیت نمی گاندد بنابر نیست
غیرش تو که آنرا یاری نیست
لایق آن دیدم که من نیست

کفتم پنجاه از معانی چشم ترا
از معانی در نظر بیاورد
چند از اجابت کاین چون بود
چند از سوی عین چون بود
قطر را سوی کمان آورد
زیره را سوی جان آورد
کریمش بود لبان از نیست
نیت نمی گاندد بنابر نیست
غیرش تو که آنرا یاری نیست
لایق آن دیدم که من نیست

۱۰۸
مقدمه ایستار از ما بر یک
باین عمل امتحان ما را بجای
تلبه بوی نهند باز در شب
انتظار رو در زیند از دهب
باز باین حال گوید ز که باش
صد هزار تا بر آید و ز فاش
بود ز آیدان و امیر المؤمنین
چند ز آیدم از نازی که داشت
گفت رسو محو کن وقت شایسته
دعا کن بر ایمن کن
در اعدای ما از زمین ببرد
سخت داده است بی
میراد با بزرگان

کرد حق ناموس با صدم چوید گیر و کفر آن سان بستان ره گفت اغلا لا فهم به مقرون خلفهم سدا فاعشیتنا هم رنک سحر ا دارد آن سدی کتا شاهدت سده روی شاهت ای با کفار رسودای دین بند پنهان لیک از آهن برتر بند آهن ن توان کرد ز جدا مرد را ز نور اگر نشی زند زخم نیش اما چو از هستی هست شرح ایزا ز سینه بیرون جمل فوشو نویسد خود را شاد کن کای محب عفو از ما عفو کن عکس حکمت آن شی را یا وه کرد ای برادر بر تو حکمت جاریست کر چه در خود خانه نوری یافت شکر کن غزه مشو بینی ممکن صد هزاران آه کبر عاریتی	ای بناسته بینه نابدید گویند کرد کرد ظاهر آه را نیستان اغلا لهما از برون می نبیند بند را پیش وین اونی اند که آن سده قضاست سُرشد تو سگ گفت مُرشه است بندشان ناموس کبر و آن این بلد آهن را کند یاره تابر بند بخنی ز اند اند کس دوا طبع آن لحظه برد قبی تند غم قوی باشد کدر د در دست لیله ترسم که نویدی هد پیش از فر باید رس فریاد کن ای طیب ریخ ناسور کن خود بسین نابریارد از تو کرد آن ز ابداست و بر تو عاریت آن ز شمع باد شاهان ناقت کوشد ا رو هیچ خود بینی مکن امثال ترا دور کرد از امتی

مقدمه ایستار از ما بر یک
باین عمل امتحان ما را بجای
تلبه بوی نهند باز در شب
انتظار رو در زیند از دهب
باز باین حال گوید ز که باش
صد هزار تا بر آید و ز فاش
بود ز آیدان و امیر المؤمنین
چند ز آیدم از نازی که داشت
گفت رسو محو کن وقت شایسته
دعا کن بر ایمن کن
در اعدای ما از زمین ببرد
سخت داده است بی
میراد با بزرگان

۱۰۹
مقدمه ایستار از ما بر یک
باین عمل امتحان ما را بجای
تلبه بوی نهند باز در شب
انتظار رو در زیند از دهب
باز باین حال گوید ز که باش
صد هزار تا بر آید و ز فاش
بود ز آیدان و امیر المؤمنین
چند ز آیدم از نازی که داشت
گفت رسو محو کن وقت شایسته
دعا کن بر ایمن کن
در اعدای ما از زمین ببرد
سخت داده است بی
میراد با بزرگان

جان چنان کرد که جان نبد نا کو اه من بود در یوم دین ایز زمین باشد کو اء احاطا در سخن آید زمین و خارها گو بر و سر را بر از دیوار زن هست محسوس حواس اهل دل از حواس و لیا پیکانه است بهر خیالات آورد در را ی خلق این خیالات منگری هر از بیرون در همان دم سخنه دیوی بود بخان نبود گویدی بر چین فلسفی منکر نهانست آن رک فلسفه کند و تریشا در شما بر عالم بیوتهاست وه که روزی آن برادر بر قوت هیچو برک از بیم این لوزان بود که تو خود را نیک مردم دیدی چند و ایلا بر آید ز اهل دین زانکه سنک امتحان بهمان شد	جان چنان چون وا کتد پارا سر از آن وی هم من بر زمین یوم دین کز زلزلت ز لواطنا کو حدت سحر اخبارها فلسفی منکر شود در فکر وطن نطق آب و نطق خاک و نطق کل فلسفی کو منکر چانه است گوید او که بر تو دای خلق بلکه عکس آن فساد و کفر او فلسفی مردیورا منکر شود کو میدی دیورا خود را بسین هر که رادرد اشک و بیجانست سیمای اعدا عقاد و کاه کاه المجدرای مؤمنان کان در سما جمله هفتاد و دو ملکت رتوا هر که او را برک آن ایمان بود بر بلبل و دیوان از خندیدن چون کند جان باز کونه پستین در دوگان هر روز بمخاشد

مقدمه ایستار از ما بر یک
باین عمل امتحان ما را بجای
تلبه بوی نهند باز در شب
انتظار رو در زیند از دهب
باز باین حال گوید ز که باش
صد هزار تا بر آید و ز فاش
بود ز آیدان و امیر المؤمنین
چند ز آیدم از نازی که داشت
گفت رسو محو کن وقت شایسته
دعا کن بر ایمن کن
در اعدای ما از زمین ببرد
سخت داده است بی
میراد با بزرگان

کرمی بود تا به پیش از آنکه
تیر خواهد کاورد با کاش
که بعد از آن با دست
بیا به دست آن باد
وضع نماید آن را در
دم کرد ای دل تو درخت
عقله را از انوشیروان
که هر اسیر بود به پیش
لیک بود که بدو پیش
که بودی در لایق از خودت

درنگ هفتم زمین زبر آوردت تا بدانی کاندیا را ناز گشت شد با ز غم نفس ناطقه جمله انسان را بکش از بهرش هوشر جروی هوش بود اما ترند باشند از حیوان اضی در کی هم زانکه وحشی اند از عقل طلیل که مر انسان را مخالف آمدست چون شدی حق حرم مستغفرو چون شود وحشی شود خوش گویا هیچ معذورش نمی آرد و دود که بود معذور ای بارسی همچو وحشی پیش نشاید و مباح زانکه در عقل و مروت و دود کرد از عقلی حیوانات عقل اعتماد بر حقیقت و امانت از بطر خوردند زهر الودتیر چیت بر شیر اعتماد کاوش شاخ شاخش شیر نوباره کند	کر ذی بر ما زین ترا خودت قصه عاد و نمود از بهر حیت این نشان خف و غلبه و عفا جمله حیوان را بی انسان بکش فهرجه باشد عقل کل هم نمند جمله حیوانات وحشی ز آدمی خون آنها خلق را باشد سیل عزت وحشی بدین افتادست پس عزت باشد ای نادره خوشاید گشت از بهر صلاح که چه خوراد انش از آخر بود پس چو وحشی شد از آدم آدمی لاجرم کفار را شد خون مباح جفت و فرزندانشان جمله باز عقلی گوید از عقل عقل همچو هاروت و جهمار و شعیب اعتمادی بودشان بر قدمش که چه او باشد صد باره کند

تو قایم از هیچ دو لایق بکبر
گوشش از کیت از عقل شیر
گوشش بی ناله همچو کاس
مست از روح سترای ایست
گوشش با د از معنی اوست
همچو کمان اسیر است
جز در مود و دخل و خرج این نفس
از که باشد جز زبان پر موم
گاه چنین سیکه که ما و ال
گاه مکتب سیکه که ما و ال
همچنان از یاد را زردان ما
باز هم این یاد را بر موشان
کرد و بدین طبع و مرادات و ان
گفت بعضی موانع شیخ زینت
مغنیهای رت العالمین

مکن غافل از او و صفتش
بوسه مرغ کی واقف شوی
که با یوزی صفتش بگویی
و در بیان از قیاس و از کلمات
چون در کسب خان کانه ای کلمات
صفت مرغی که بر عبادت
همه پر ای مرغی که بر عبادت

جمله اطلاق زمین و آسمان جمله او و قصه خاشاک اندر آید چون کسی که خواهش کرد از سر چون کشان ساحلش در روح کا این حدیثش خواند در زبان همچو خاشاک در آن چوروان هم ز آب آمد بوقضا طراب سوی ساحل آنگند خاشاک را انگند با او که آتش با گیاه جانهاروت و مار و تاجی	چون کمانه و صفت خلق جهان دست خاییدن گرفتند چشم خویش را آینه دیدان زشتی خویش بر چو زان کسی چو مید حیثه بر خوانده او آن کبر را حیثه بر با نقای و یکرست کف حششان که شمار و شکرید شکر گوید ای سپا و جا کوان که از آن معنی نهم من بر شما عصمتی که مر شمارا در تن آ آن من بیندینه از خود همین انچنان که کاتب و حج رسول خویش را هم صوت مرغان خدا	می شد بر هر دور و شتر آن لیک عیب خود ندیدند چشم رو بگرد آینه از این وحتم کرد آتش بر وی زد و زخ شد بد شکر در خویش نفس کبر را که از آن آتش جهانی حضرت در سیه کاران مغفل شکرید رسته اید از شهوت و ارشاد مر شما را پیش نیندرد سما آن ز عکس عصمت و خط من آ تا چو بد بر شما دیو لعین دید حکمت رخود و نور اصول می شود آن بد صغیر بد صدا

چون که او آمد شود کارش
باید در آن بود سیم
بوی خاشاک بود سیم
این جوابی است که در
پیش از آنکه در آن
گفت و گفت مردم گفت
شکلان ز خود پر از او

ان گری گفت از تو ز ماب
که ترا بخشد منسایه
گفت خود کرد که گوش کران
من بود و ایم گفت آن جوان
خاصه ز مجور و ضعیف او شد
لیک باید رفت خایید
نویسیم کان بخش جان شود
نویسی کم از ام ز خورد
او بخو اهل گفتن با چشم
از کوی بد شری با ما
از طیبان پیش تو کو دیوان
نویس بسیار که ایات او
چون که او آمد شود کارش

کف قیاسی که در آن کف از کف است
کف قیاسی که در آن کف از کف است
کف قیاسی که در آن کف از کف است

کف چه شکر است و کف با آمد
بعد از آن کفش چه خوردی کف
بعد از آن کفش از کف است
کف عی را شیل می آید بسود
کف بر و ن آید و نه شادمان
کف بخور این عد و جان آسا
خاطر بخور جوین صد قط
چون کسی کو خورد به شادمان
کف عی است که می آید
چون بود شکر می بخورد او
تا بریزم بروی آنچه کف بود
حون عیاد تبهره لار امید
تا بید شمن خود را نزار
بر کسان کایشان ز طاعت
خود حقیقت معصیت است
هیچ آن که کوهی نباشد
اونش نه خوش که خسته کرده ام
بمخورد او آتشی فروخت
فاتقوا نار التي اوقدتتم

کف قیاسی که در آن کف از کف است
کف قیاسی که در آن کف از کف است
کف قیاسی که در آن کف از کف است

کف قیاسی که در آن کف از کف است
کف قیاسی که در آن کف از کف است
کف قیاسی که در آن کف از کف است

کف قیاسی که در آن کف از کف است
کف قیاسی که در آن کف از کف است
کف قیاسی که در آن کف از کف است

ایز قیاسات و تخوی ووز بر
لیک با خوردشید و کعبه پیش رو
کعبه نادین مکن زور و متاد
چون سفیری بشنوی از مرغ حق
و آنکه از خود قیاساتی کنی
اصطلاحات است بر اندالیا
منطق الطیر بصورت آموختی
هیچ آن بخورد لها از توخت
کاتبان و سخن آن آواز مرغ
مرغ بوی زد مر او را کوه کرد
هین یکی باطنی هر شهما
کوه هار و تید و ما و توت
بر مدیعیای بدان رحمت کنید
هین مباد اغیر تا بیداز کین
مرد و کفندی خدا و نیا تو
این همی گفتند و دلشان عطید
خار خارد و فرشته هم نهشت
پس همی گفتند کای رکانیان
ما بریز کرد و نفعهای تبیم

کف قیاسی که در آن کف از کف است
کف قیاسی که در آن کف از کف است
کف قیاسی که در آن کف از کف است

کف قیاسی که در آن کف از کف است
کف قیاسی که در آن کف از کف است
کف قیاسی که در آن کف از کف است

همه باقی بیخفید پس
باز کاف و لام کل را چسب
اسم خوانند و روشی را
میبالاد آن نه اندک
گرد و خود را خود همین کسری
یا که خود را خود همین کسری
همه آنرا از این رو
در ریاضت آینه برونش
خوش و ساقی از او صاف شود
تا بدین اوقات پاک صاف شود
در دلت بی غلوم آینه
فکتاب و روغن صاف شود
کفنیغ را که در دست
که بودم که در دست

چندین آن کند یک خانه بما
بودد و خانه مقابله در یک
چینیا ز صده رنگ از سه خوا
هر صباچی از خزینه رنگها
رو میان کشند و نقش رنگ
در فرزندش و صفتی از
از د و صد رنگی به بی رنگ
هر چه اندر بر وضو بینی و تا
چینیا چون از عمل فارغ شد
شده در آمدید با نخانشها
بعد از آن مدهسوی و وسای
عکس آن تصویر آن کرداها
هر چه ایجاد بدینجا به نمود
رو میان آن صوفیاندی بدی
لیک صفت کرده اند آن سفیها
آن صفای آینه و صفت
صورتی در صورتی در صفت
که چه صورتی که در رنگ
زانکه عجل و دست و معود

کین خاکی است آمد با صفت
ز آنکه در اوقات با خود او تامل
عکس هر نقش نماید تا ابد
خرد دل هم با عدم بود
تا ابد بر نقش تو کایستد
مغایب و بجای استند
اهل عقل همه اندازند و تو
هر چه بدین صفت رنگ
نقش و نقش علم را بکشد
رایت عن القیاس افراستند
وقت فکر و شنای بافتند
فهر آشنای بافتند
مور از آن بودید بافتند
کین از آن بودید بافتند
بی چینی و اما در اوقات
بکشد در اوقات
تا آینه علم را بافتند
از آنجا علم را بافتند
و در اوقات بافتند
فصلی که در این باب
در صفت علم را بافتند

عقل خاکی است آمد با صفت
ز آنکه در اوقات با خود او تامل
عکس هر نقش نماید تا ابد
خرد دل هم با عدم بود
تا ابد بر نقش تو کایستد
مغایب و بجای استند
اهل عقل همه اندازند و تو
هر چه بدین صفت رنگ
نقش و نقش علم را بکشد
رایت عن القیاس افراستند
وقت فکر و شنای بافتند
فهر آشنای بافتند

چندین آن کند یک خانه بما
بودد و خانه مقابله در یک
چینیا ز صده رنگ از سه خوا
هر صباچی از خزینه رنگها
رو میان کشند و نقش رنگ
در فرزندش و صفتی از
از د و صد رنگی به بی رنگ
هر چه اندر بر وضو بینی و تا
چینیا چون از عمل فارغ شد
شده در آمدید با نخانشها
بعد از آن مدهسوی و وسای
عکس آن تصویر آن کرداها
هر چه ایجاد بدینجا به نمود
رو میان آن صوفیاندی بدی
لیک صفت کرده اند آن سفیها
آن صفای آینه و صفت
صورتی در صورتی در صفت
که چه صورتی که در رنگ
زانکه عجل و دست و معود

کین خاکی است آمد با صفت
ز آنکه در اوقات با خود او تامل
عکس هر نقش نماید تا ابد
خرد دل هم با عدم بود
تا ابد بر نقش تو کایستد
مغایب و بجای استند
اهل عقل همه اندازند و تو
هر چه بدین صفت رنگ
نقش و نقش علم را بکشد
رایت عن القیاس افراستند
وقت فکر و شنای بافتند
فهر آشنای بافتند
مور از آن بودید بافتند
کین از آن بودید بافتند
بی چینی و اما در اوقات
بکشد در اوقات
تا آینه علم را بافتند
از آنجا علم را بافتند
و در اوقات بافتند
فصلی که در این باب
در صفت علم را بافتند

انرا با خدا چنانچه از زمین آید چون
که خدای عز و جل در روز قیامت
فرمان کند که ای آدمی که در دنیا
بودی و در آخرت با ما بودی و ما
را در دنیا دوست داشتی و ما را
در آخرت دوست داشتی و ما را
در دنیا از یاد ما دور داشتی و ما
را در آخرت از یاد ما دور داشتی
و ما را در دنیا از یاد ما دور داشتی
و ما را در آخرت از یاد ما دور داشتی

گفت عباداً مومناً باز او شن	گفتش از باغ ایمان که شکفت
گفت تشنه بوده ام من زوهرها	شب بخت قسم ز سوز و غمها
تا ز روز و شب بکن ز کرد چنان	که ز اسپر بگذرد ناله سنان
که از آن سوسم ولد و مادیت	صد هزاران سال و یک ساعت
مست از لهر و ابد را اتحاد	عقل واره نیست نمان سوز اتفاقاً
گفت ازین سو کوره آوردی بیا	در خوردنم و عقل لاین دیار
گفت خلقان چون ببینند آسمان	من بیدم عرش را با عرشیان
هشت جنت هفت و زنج پیش	مست پیدا هجوت پیش من
یک یک ازین سنا سبخلق را	همی کشدم من وجود آسیا
که بهشتی کست و مکان کست	پیش من پیدا چو مار و ماهیت
این زمان پیدا شد بر این گروه	که در جنت بودند یا از این گروه
پیش ازین هر چند جان پر عیب	در جحیم بود و ز خلقان غیب
التقی من شقی بنظن امر	من همان لحظه تیر و محارم
روز زادنم و ز مریه هر گروه	یوم بنیض و نسود و ووجه
من چو ماد و طفل جانز احامله	مرگ درد زادنست ز لوله
جمله جانهای گذشته منتظر	تا چکونه زایدان جان بسطر
ز تکیان کوبیده خود از ناست	رو میان کوبیدن زیباست
چون زاید در جهان جای وجود	پس نماید اختلاف بعض و سو
گرنه زکی بردشان ز تکیان	جنس خود را برده و روحی از میان

این سخن را با این مقدار از زبان
فانی کرد که تو کامیابی که گروه
شد و عبادت زکات پیش هر گروه
چون نکرید این پیش از روز قیامت

جان گفتن رسول اصل است
را که آنرا خلقان برین
روشن است و من شنید
بیت

جمله راجع بود ز دستاخرین
فانی بدینم عیان از مودون
همین گویم با تو و بدیدم نفس
بگردیش صطفی یعنی که بس

تا کسوف آید ز من خوشبیدار
تا انعام بگذرد ز من خوشبیدار
تا انعام بگذرد ز من خوشبیدار
تا انعام بگذرد ز من خوشبیدار

انرا با خدا چنانچه از زمین آید چون
که خدای عز و جل در روز قیامت
فرمان کند که ای آدمی که در دنیا
بودی و در آخرت با ما بودی و ما
را در دنیا دوست داشتی و ما را
در آخرت دوست داشتی و ما را
در دنیا از یاد ما دور داشتی و ما
را در آخرت از یاد ما دور داشتی

دستها بپرید اصحاب شمال	و انعام و نیک کفر و نیک آل
و اکشایم هفت سوادخ نفا	در ضیای ماه بی ضعف و حیا
و انعام من پلاس اشقیای	بشنو انم طبل و کوسر انبیای
دو زنج و جئات و بر زنج دید	پیش چشم کافران کرم عیای
و انعام حوض کوثر را پیش	کار بر بردوشان زند ما نکش
و انکسار که تشنه بر گردن	گشته اند این دم تمام ز عیای
می سایده و ششان بر دوش من	نعره هاشان می رسد بر کوش
اهل جنت پیش چشم ز اخیار	در کشید یکدیگر را در کنار
دست هم در گزیرا دست میکنند	هم ز لبها بوسه غارت میکنند
گر شد این کوشم ز با نکه آه	از خنان و نعش و اختر ناه
این اشارت با ست گویم از نغو	لیک می ترسم ز آزار رسول
همچین میگفت سر مست خراب	داد پیغام بر کربا نشیناب
گفت همین در کش که است کرام	عکس حی لایستی زد شر م
آینه توجبت پیروزان غلا	آینه و میزان لجا کوبید خلا
آینه و میزان بجا بند نفس	بهر آزار و حیای هیچ کس
آینه و میزان محکهای سنی	گردد صد سالش توجه تنها
گر برای من پریشان راستی	بل فروزن هما و منما کاستی
اوت کوبیدیش و سبک بر	آینه و میزان و انکدر نو بند
چون خدا مار برای آن فریاد	که بمان توان حقیقت را شناخت

انرا با خدا چنانچه از زمین آید چون
که خدای عز و جل در روز قیامت
فرمان کند که ای آدمی که در دنیا
بودی و در آخرت با ما بودی و ما
را در دنیا دوست داشتی و ما را
در آخرت دوست داشتی و ما را
در دنیا از یاد ما دور داشتی و ما
را در آخرت از یاد ما دور داشتی

ببینند غور در دیار این ضریح
همچین در عالم کرم بشد
مت در عالم سلسله زنجیر
باید بر وی جفا کند و ملامت

در بخوانند سو و یله برات را
در بخوانند سو و یله برات را
در بخوانند سو و یله برات را
در بخوانند سو و یله برات را

تا کسوف آید ز من خوشبیدار
تا انعام بگذرد ز من خوشبیدار
تا انعام بگذرد ز من خوشبیدار
تا انعام بگذرد ز من خوشبیدار

انرا با خوف در پرده نبود
تا بپایان پرده پرورده نبود
چون در پرده پرورده نبود
غیب از پرده پرورده نبود
در این زمان که در پرده نبود
تا بپایان پرده پرورده نبود
چون در پرده پرورده نبود
غیب از پرده پرورده نبود

مجنین هر پنج حسرت خون نازیه	بر مراد و امر دل شد جایزه
هر طرف که دل اشارت کرد شا	می رود هر پنج حسرت از انگشت
دست و پا در امر دل اندر لا	همی اندر دست و سوز آن عصا
دل بخواهد با در آید زو برص	یا که ز بسوی افزونی ز بقصر
دل بخواهد دست آید بر حیا	با اصابع تا نوید او کتاب
دست در دست بختی مانند	او در رونقین را بر و نیشا
که بخواهد بر عد و ماری شو	و بخواهد بر و ملی باری شو
و بخواهد کفچه در خورد	و بخواهد همچو کوزه می
دل چه میگوید بدیشانی ای	طرف و صلت طرف پنهانی سب
دل که مهر سلیمان بافت	کو مهار پنج حسرت بر تافت
پنج حسرتی برون میسورا و	پنج حسرتی از درون مأمور او
ده حسرت و هفت ندامت کرد	انچه اندر کفتم ناید می شمر
چون سلیمان با دل در معتری	بر پری و دیو وزن آنکستری
کردین ملک پری باشد دیو	خاتم از دست تو نستانده دیو
بعد از آن عالم بیکد اسم تو	دو جهان محکوم تو چون خیم
ورزد دست دیو خاتم را بپو	پادشاهی فوت شد بخت بپو
بعد از آن و احسرت باشد ای عبا	بر شما محنم تا یوم التاد
مگر خود را که توانا و آوری	از تراد و و آینه که جانری

قصه منقصر که در غلامان از بر لقمه زکات می خورده

منقصر که در غلامان از بر لقمه زکات می خورده
قصه منقصر که در غلامان از بر لقمه زکات می خورده
قصه منقصر که در غلامان از بر لقمه زکات می خورده
قصه منقصر که در غلامان از بر لقمه زکات می خورده

انرا با خوف در پرده نبود
تا بپایان پرده پرورده نبود
چون در پرده پرورده نبود
غیب از پرده پرورده نبود
در این زمان که در پرده نبود
تا بپایان پرده پرورده نبود
چون در پرده پرورده نبود
غیب از پرده پرورده نبود

انرا با خوف در پرده نبود
تا بپایان پرده پرورده نبود
چون در پرده پرورده نبود
غیب از پرده پرورده نبود
در این زمان که در پرده نبود
تا بپایان پرده پرورده نبود
چون در پرده پرورده نبود
غیب از پرده پرورده نبود

حکمت لغتان چه دانند این بود	پیر چه باشد حکمت و بل وجود
یوم تلی و اکثر ایرکها	باز بکم کامن لایشها
چون شو اما که جیما اقلعت	جمله الاستار مما اقلعت
نار از آن آمد عذاب کاوانی	که چو رانار باشد امتحان
آن چون سنگ را ملحدید	نرم میگفتم و نمی پذیرد
ریش بر رادار و بی بیافیک	مر سر خور اسود دندانیک
الحیثات الحثین حکمت	دشت را هم زشت جفت و بیست
پیر و مهر را می بخواهی بود	سجود هم شکل صفات و نشو
نور خواهی مستعد بنو شو	دو خواهی خویش پیر و دیو شو
و در می خواهی ازین سخن خرب	سر کشت از دست و اشجور

بقیه قصه زید در جواب رسول الله علیه و آله

این سخن با پان ندارد خیز زید	بر بوق ناطقه بر بند قید
ناطقه چون فاخته آمد غیبدا	می خواند پرده های غیبدا
غیب طلوع سخن آمد چرخد کاه	این دهل زن را بران بر بند راه
تک مران در کشت عنان ستور	هر کس از پیدا خود مشورده
حق می خواهد که نویدمان او	زین عبادت هم نکود اندند و
هم با تیدی مشرف می شوند	چند روزی در کاش می روند
خواهد آن رحمت تابید بر همه	بر بد و نیک از عموم مرجه
حق می خواهد که هر میر و اسیر	بار جا خوف باشند و حدیر

انرا با خوف در پرده نبود
تا بپایان پرده پرورده نبود
چون در پرده پرورده نبود
غیب از پرده پرورده نبود
در این زمان که در پرده نبود
تا بپایان پرده پرورده نبود
چون در پرده پرورده نبود
غیب از پرده پرورده نبود

انرا با خوف در پرده نبود
تا بپایان پرده پرورده نبود
چون در پرده پرورده نبود
غیب از پرده پرورده نبود
در این زمان که در پرده نبود
تا بپایان پرده پرورده نبود
چون در پرده پرورده نبود
غیب از پرده پرورده نبود

دینوی از دجبان کالجواب
زهره تا دفع کوید با جواب
خوش این چون می لوزی بیجا
مردم را نیز لوزان دان تقسیم
و تو دست اندر نداشتی زنی
هر چه جز عشق ندای احسن است
کرشگر تو ایستای آن کند تا
چیت جان کند سوی که آمدن
دست در آبجای ناز دست
ملق را دودین در خاک و مات
صدکان از اند در آبجیات
جهدان تا صدکان کرد دود
شبر و در تو بخشی بود

مدفوعه عکوشند کارها	شخه داد زد آورد بردارها
ناکه بر سلطان عالی همتی	بنده بند خود آید مدتی
قلعه داری کوکنار مملکت	دور از سلطان و ساسد سلطان
پاسدار و قلعه را از دستمان	قلعه نفر و شد بمال می گران
غایب از شه در کنار قنبرها	همچو حاضر او نکه دارد وفا
پش شه او به بود از دیگران	که بخیر دست حاضرند و جان فشا
پیر بغیبت نیم ذره حفظ کاد	به که اند حاضر زان صد هزار
طاعت ایمان کون محمود شد	بعد مرگ اند عیان برود شد
چونکه غیب غایب بود و پویش	پس دهان بر بند و دل خاشوش
ای برادر دست و ادا را ازین	خویشا پیدا کند علم لاف
بس بود خورشید دار و تیر کوا	ای شی اعظم آتشا هکواه
فی کوم چون قرین شد در میان	هم خدا و هم ملک هم عالمان
یشهدا الله و الملك اهل العلو	انکه لاری الامن بودم
چون کوا هم داد حق بود ملک	ناشود اندر کوا هم مشترک
زانکه شعاع و حضور آفتاب	بر نابد چشم و دطای خراب
چون خاشی کو قف خورشید	بر نابد بکسلد امید را
پس ملایک و اجوام باز دان	جلوه کو خورشید بر آسمان
کین صیاما ز آفتابی یافتیم	چون غلیغه بر ضعیفان یافتیم
چون نه نوباسه روزه پاک بود	هر ملک دارد کال او نور و جود

کنتن نظامی صراحتا در نامه
مردم را که این سخن را شنیدند
که در روز از اسم و سلطان از این
هر کسی که نظر بودی از دود
کو که فی ذاتی با بیخ زدود

کستاره حاجت مستی از لیل
کری بر روز و خورشید و لیل
ماه می کوید با بر خاک و قین
من بترین شکم بر می الح
چون ناما را بر ایو دم در زهار
و می خوشیدم چنین توئی باد
خلق تو ادم نسبت با تموس

نود دارم به نظرات تو
زان صغیر تا تو تابی آوردی
کنه مرد آقا یلغوری
همچو خلدوس که درم یافتیم
تا بر بخوردی دل در یافتیم
چون غلغله و ایدیکوی مین
سکه را بکند و میخورد آکب مین
تخنه را می خورد و میخورد آکب مین
توی از توین علی العرش استوی

دینوی از دجبان کالجواب
زهره تا دفع کوید با جواب
خوش این چون می لوزی بیجا
مردم را نیز لوزان دان تقسیم
و تو دست اندر نداشتی زنی
هر چه جز عشق ندای احسن است
کرشگر تو ایستای آن کند تا
چیت جان کند سوی که آمدن
دست در آبجای ناز دست
ملق را دودین در خاک و مات
صدکان از اند در آبجیات
جهدان تا صدکان کرد دود
شبر و در تو بخشی بود

حکم برد بعد ازین به واسطه	خو کنه چون یافتد لای رابطه
نیست حکم کفایت می اسرار را	چون قیامت می رسد ناظرها را
این سخن پایان ندارد زید کو	ناکه کو نم نیست رسوایی کو

مرجع کردن بحکایت زید

زید را اکنون نیای کو کو سخت	جستار صفغال او فصل سخت
تو که باشی نیدم خود را یافت	همچو خمر که بر تو خورشید تا
خازان نقش میایی به نشان	خو کمی با بی بره طکشان
شعر اس و نطق بی پایان ما	مخو نورد آتش سلطان ما
حتم و عقلمها شان زود زود	سوج در موج کدینا محض و
چون شب آمدن از وقت باز شد	انجم نهان شدن در کار شد
نیشان ترا وادهد حق موشها	حلقه حلقه حلقه هاد رو شها
پای کو بازان دست افشان زینا	نار نازان زینا آیدینا ه
آن جلوه و آن خطام ریخته	فارسان کشته غبار آکینه
حمله آرنان عدم سوی سوز	در قیامت هم کند و هم شکور
سر چه می پیچی کنی نادیدن	در عدم ز قول نه پیچیدن
در عدم افشرده بودی پای تو	که مرا که بر کنان جای خویش
ی پندنی صنع و بابت را	که کشیدان سوی پیشاندت را
ناکسیدت اندرین انواع خا	که نمودت در کان و در خیال
آن عدم او را همیشه بند آ	کا و کین دیو اسلیمان ز نه آ

در شب از این بوی از دوزخ
در شب از این عقل طلعت سوز را
آری چون در این شب تاریکی بود
کز خصل از لوزان برود آتش
باین سخن خفا غفلت کا کشتن
خواهید که همه مرده بیار شد
توی در این خصم خود خاک کیند

نار یا خصم خود در میان او
ناز خصم آید ز میان او
همچو آنکه آن خصم از او
آتش را کشته ز تو که او
خضم فرزند آن است عدو
بعد از این نار از تو
کاندار و اصل کتا و زلفت

نار یا خصم خود در میان او
ناز خصم آید ز میان او
همچو آنکه آن خصم از او
آتش را کشته ز تو که او
خضم فرزند آن است عدو
بعد از این نار از تو
کاندار و اصل کتا و زلفت

تازان نامی بر زمین و لاینها
همچو جوینشکن می خورد
آتش افکند در عقده
تازان نامی بر زمین و لاینها
همچو جوینشکن می خورد
آتش افکند در عقده

نار پیرونی با بیغ سرد	نار شهوت تا بد و رخ می بود
نار شهوت می نیا را مد آب	زانکه دارد طبع دوزخ در
نار شهوت را چه چاره نود	نور کم اطفاء نازک فرین
چه کشد این نار را نوجدا	نار از بهیمه را ساز اوستا
نار تا نفس چون فرود تو	وار همدان نفس همچو نمود تو
شهوت ناری بر اندم کشد	او بماند کم شود می چه بد
ناکه همیزم می بر آتشی	که میزد آتش از همیزم کشی
چونکه همیزم باز گریه نمود	زانکه تقوی آب سویی نار بود
کی سیه کرد در آتش روی خود	کوهند کلک کوه از تقوی اقل بود
نار یا کاز اندارد خود زینا	کی ز خاشاکی شود در میانها
هر که تریاق خدا شوی را بخورد	که خورد زهری می گویش که خورد
که طبیعت گویدای می خورد	از زهر بر همین کن پس هوشدار
که جوابش گوید از جمل آن تقیم	پس چرا تو می خوردی زهر تو
آب چشم خویش بر آن شد تو	آب چشم خویش خوردن شد کون
خورد کند بخورد سر بخورد تر	وانکه معمر است خود معمر تر
گویش در دل میکم مهربان	که قیاسی کرد چون ابلیحان
در تو علت می فرود می نوار	هین مکن با نار همیزم را تو بار
زین دو آتش خانه ات بر آن شو	فالمی نمان از وی جان شو
در سن از نار دست است همچو تو	نار محبت زین افزاید حضور

نار
تازان نامی بر زمین و لاینها
همچو جوینشکن می خورد
آتش افکند در عقده

حلق آمد جان غیر شتاب
کاش تا می پیرد همچو آب
گفت آن آتش ز آیت شتاب
شعله از آتش خال شتاب
آب بر سر که خیت از خال شتاب
خال کله را بیا که آل شتاب
خالی کفندش در یک شو ما ب
ما سخن و او فست بود ایم
گفتان در رسم جادان آید
دست از بعضی خاکشاد آید
بعضی و بعضی لوش و بعضی از
نه از برای تن و قوی نیار
مال ختم است ای شوخ بیار
تن را در دست هر روز زین
اهل دین را باز داران اهل کرب
منه خیر می جو با آتشین

تا چهل سال آن لطیفه و اعطای
که نشد بگردد زان اهل جا
تا هر ایقان از خبیثی خاستند
کن با تو توره و سخن خواستند
تا قایت هست با آن طعام
تا قایت هست با آن طعام

هر کسی بر تو خود ایثار کرد	کاخه پندارد که او خود کار کرد
خداوند آن خصم ز روی علی صلوات الله علیه و آله	
از علی آموز اخلاص عمل	شیر حق برادان طهر از عمل
در غزای بر پهلوانی دست با	زود شمشیری بر آویز و ستا
او خند و انداخت بر روی علی	افتخار هر نبی و هر ولی
آن خند وزد بر روی که روی ما	سجد آمد پیش او در سجده
در زمان انداخت شمشیر علی	کرد او اند غزایش کاهلی
گشت حیران آن مبارزین علی	وز نمودن عفو و رحمت علی
سوال کرد که از این ائمه علی صلوات الله علیه و آله	
گفت برین تیغ تیر افراستی	از چه افکندی بر ابلیحان
از چه دیدی بهتر از پکارین	ناشدی تو سینه را شکارین
از چه دیدی کین چنین شمشیر	تا چنان برقی نمود و با جت
از چه دیدی که مواز آن کس	در دل و جان شعله آمدند
از چه دیدی بر تر از کون و مکان	که به از جان بود و بخشندیم
در شجاعت شیرد با نیستی	در مروت خود که داندا کستی
در مروت با ز موسی نبیه	کامل از وی خوان و نازت
ابرها گندم دهد کاز اینجند	پخته و شیرین کند مردم جو
ابرموسی پر رحمت بر کشاد	پخته و شیرین بی رحمت باد
از برای بخند خواران کوم	رحمتش افراشد در عالم علم

تا چهل سال آن لطیفه و اعطای
که نشد بگردد زان اهل جا
تا هر ایقان از خبیثی خاستند
کن با تو توره و سخن خواستند
تا قایت هست با آن طعام
تا قایت هست با آن طعام

تا چهل سال آن لطیفه و اعطای
که نشد بگردد زان اهل جا
تا هر ایقان از خبیثی خاستند
کن با تو توره و سخن خواستند
تا قایت هست با آن طعام
تا قایت هست با آن طعام

این کف از نسیان و لی
از سستی و لذت با علی
که بغیر ما یا سایر المومنین
تا جنبه با این چون چنین
مفتانند هر چنین را می
میکنند از جان نبسته
چونکه وقت آنکه ما را
افشای از سال کردیم

ان یکی ماهی می بیند عیان	وان یکی تاریک می بیند جفا
وان یکی سه ماه می بیند بهم	این سه که بنشسته بیکر وضع بهم
چشم هر سه باز و گوش هر سه	دو تو آواز و از من در گویند
سحر عین است از عجب لطافت	بر تو نقش کرد و بر من سفت
عالم از هر ده هزار است و فزون	هر نظر را بیست این هر ده زبون
راز بکنا ای علی مرتضی	ای پس سو القضا حسن القضا
یا تو و اکوانچه عقلت	ما بگویم آنچه بر من یافتت
از تو بر من یافت چون آری	می فغانی نور چون به می زبان
لیک کرد که گفت آید هر ماه	شب و روز از زود ترا در راه
از غلط ایمن شوند و از دهر	مانند غلبه غالب شود بر با غلبه
ماه می گفتن جو باشد در همنما	چون گوید شد ضیا اند ضیا
چون تو با بی آن مدینه علم را	چون شعاعی آفتاب علم را
باز باشی باب بر جویای با	تا رسد از تو قوت و اندر لبها
باز باشی ای باب رحمت ابد	بار کامله کفرا احد
هر هو او ذره خود منظر است	ناکشا که کود کا بخا در است
تا بنکشا دیدی را دید بان	در درون هر که بنخند از کمان
چون کشاده شده ری حیران	مرغ آید طمع پر آن شود
غافل نا که بویران کج یافت	سوی هر و بر آن از آن پس شافت
ناز در ویشی نیانی تو همد	کی که جوی ز در ویشی دگر

آفتاب چرخ را پس از اوقات
آن در می که زریا بد تو تازد
وان در می که سنج ساز کمال
وان در می که بخند سازد مینو
وان در می که دل همد کا لیور

تبع مسلم کردن چشم ز دست
چشم حق برین همه وقت شد
غرق نورم که چه بستم بفر
روزه کشتم که چه بستم بفر
چون در آمد علی اندر شتر
تبع را دیدیم نه از کون سنز
تا اکت الله آید نام من
تا که آفتاب الله آید کام من
تا که آفتاب الله آید جو من
تا که آفتاب الله آید بو من
تا که آفتاب الله آید بس
تا که آفتاب الله آید من آن کس
تا که آفتاب الله آید بکم تغلبت
تا که آفتاب الله آید بکم تغلبت

باز گوی باز پر افروخته	باشه و با ساعدش آفروخته
باز گوی باز عنقا کیر شاه	ای سپاه اشکن بخود با سپاه
انت صدی یکی و صد هزار	باز گوی بندک باز تر اشکا
در محله قران رحمت رحمت	از دهارا دسته ادن راه

**جواب مرتضی علی صلوات الله علیه که سبب افکندت
شعر چه بوده است**

کف من تبع از حق می زدم	بنک حتم نه ما مورد تنم
شیر حتم نیست شیر هوا	فصل من بر دین من باشد کوا
مار میت از میت در جواب	من چون تیغم و آن زنده آفتاب
رخش خود را من زده بر اشم	غیر حق را من عدم انکاشتم
سایه ام من که خدایم آفتاب	باجم من نیستم او را حجاب
من چون تیغ بر کوه های وصال	زندگ کرد اتم نه کشته و قتل
خون پوشد کوه هر تیغ مرا	باد از جاک می برد میغ مرا
که نیم کوهم ز علم و صبر و داد	کوه را که در باید تند باد
انکه از بادی و دوازده خیمت	زانکه باد ناموافق خود
باد خشم و باد شهوت باد از	برد او را که نبود اهل نماز
کوهم و هستی من بنیاد او	ور شوم چون کاه باد م یاد او
جز بیاد او بنخند میل من	نیست خیر عشق احد سر خیل من
خشم بر شاهان و شه مارا	خشم را هم بسته ام برین کلام

از غرضم تو قولی درستی
که شود بندگان زرد در دوی
در ترغیب خود شهادت من را
نیت قدری و فتنه و بی و هفتا
که هر از این بنده با شدت کوا
در بنده این ترا بجگاه
دست خدایان بود کما در رسول
عین بود این بود کما در رسول
از غرضم تو قولی درستی
که شود بندگان زرد در دوی
در ترغیب خود شهادت من را
نیت قدری و فتنه و بی و هفتا
که هر از این بنده با شدت کوا
در بنده این ترا بجگاه
دست خدایان بود کما در رسول
عین بود این بود کما در رسول

چون بیدار میکند و میثبات
چون نکماتند طاعت است
تا اسیدی را خاک کردن ز دست
معصیت طاعت است ای قوم غصابت
کندیدندی عصا و عصا
ز کتیدنشان بر غوغا
کوبیدی چو شان و آن چو د

از غلام و بندگان مستوف	بیک شهوت بر تو زدیک جی
وان زید شیرین و میر سخت	کین سیک لفظی شود از خوابه
جز بفضل ایزد و انعام جان	بند شهوت ندارد خود خلا
در خود قعرش نمی با هم رس	در چچی فنا خزا و خود را کرس
وان کنده اوست غیر چون نیست	در چمی افتاد کار اغوی نیست
خود جگر چه بود که کار خون	بس کم کر این سخن افزون شو
غفلت مشغولی و بد بخت نیست	و بر جگر هانوز نشد نمر بخت
خون شوان وقتی که خون درود	خون شود روزی که خوش بود
عدا او باشد که بند غول نیست	چون گواهی ندان که قبول نیست
زانکه بود از کون او خراب هم	کشتار سلناک شاهد در بند
نیست اینجا جز صفات حق در را	چونکه چو چشم که بند مرا
زانکه رحمت داشت بر مشرق	اندا و آکا زاد کردت فضل
سنگ بودی که آردت کهر	اندا را اکنون که رستی از خطر
چون کلی بشکف بر و ستان او	رسته از کفر و خارستان او
تو علی بودی علی با چون کشم	تو منی من توام ای محشم
آسمان بیپوده در ساعتی	معصیت کردی به از هر طایفه
فی رخای بود مدد او راق و د	بر سجسته معصیت کار کرد
می کشیدش را بد راه قبول	فی کناه عمر و قصد رسول
می کشید و کشت دولت عوشتا	فی اسجوا حرا ن فرعونشان

و زخسد او بطل فدا کردد تویم
او بکوشد تا کاهی پیرو رود
چون ببیند کار که شد طاعتی
کرد او را با با راه ساعی

اندا من کشادم سرترا
تغ زدی تخته دادم سرترا
موجا که را چندی نماندم
پیش پای جیب جیسان سرترا
پروفا که را چه بخشم تو بدات
کنجا و یکم ای جاود ات
نخچان مردم که بر تو خوش
نور لطفش نشد در قهرش

گفت بیجا مگر علی را که کشید
که با بد علی را علی را که کشید
علی علیه السلام را که کشید
کوبیدی چو شان و آن چو د
کرد که آن رسول از و حق تو
که ملاکم طایفه دست او

خاک بنیامین را صلح شد
صلح این عزیزان زان خاک شد
صهاران از برید آن اهل جهان
تا امان باید سب اهل جهان
تا با یاد نخل تاها و مصلی
مکنند از باغ و میخ تویش
تا غماید باغ و میخ تویش
مکنند ندان بد آن طیب

او همی گوید بکش پیشین مرا	تا نیاید از من این منکر خطا
من همی گویم جو مرگ من رست	با هضم من چون تو انم حمله
او همی افتد پیشش که ای کرم	سر مرا کن از برای حق دویم
تا نیاید بر من این انجام بد	تا نوزد جان من بر جان خود
من همی گویم برو جفا لقم	زان قلم بس سر نکون کرد علم
هیچ بعضی نیست در جانم تو	زانکه این با من میمانم ز تو
آن حق تو فاعل دست حق	چون زخم بر آنست حق طعن و دق
کفنا و پس این قصاص از بهر	گفتم از حق و آن سرخصیت
کر کند بر فعل خود او اغراض	ز اغراض خود برویاند را
اغراض او بر آمد بر فعل خود	زانکه در قهرت در لطف
اندرین شهر جواد شمر او	در ممالک ممالک تدبیر او
آتش خود را اگر او بشکند	آن شسته کشته را نیکو کند
در من نفع آیه او ننگها	نات خیرا در عقب میدانها
هر شریعت را که حق منسوخ کرد	او کیا برد و عوض آورد
شکند منسوخ فعل روز را	بهر جهادی خود افروز را
باز شب منسوخ شد از نور و د	تا جمادی سوخت زان آتش و د
کو چه ظلمت آمدان نوم و سبا	فی درون ظلمت آت حیات
فی دران ظلمت خود ما ناره شد	سکنه سرمایه آواز شد
که ز ضد ما ضرها آمد بد	در سویدار و شنای آفرید

تا غماید باغ و میخ تویش
مکنند ندان بد آن طیب
تا غماید باغ و میخ تویش
مکنند ندان بد آن طیب

چون برین کشت خلق ز تو خوار
بزرگون تو خشن شد کوار
چون برین کشت خلق ز تو خوار
بزرگون تو خشن شد کوار

روگردان از مقام کانزل
جامه شکر در خواهی ای فلان
بفشار آرد ز کوهان تو من
کو غار در صخر زان جان من
کاب رو بودی قیامان پسند
زان غاری میوه مانند بسند
تا کت باشد حق جان بسند
بس کن ای و ن شکو تیبان
بس کن ای و ن شکو تیبان

الایقنیه معلوم غایب
کلج شود چون آب بسیار
کلج شود و همچون خاک
م کلج شود اگر بناشاید
درد یک طعام اگر بناشاید بود
بود و اگر بسیار باشد عطر
نموان خورد و قله گل و طلا
و الشاه رفته و قله گل و طلا
و نه در میزان الاکساف که از عالم
غلق سیدان است اندون تالیق
لم یدر

پرسید کسی که عاشق چیست
گفتم که چو ماشوی بدایق
عشق حجت بن حسابت همان

گفته اند صفت عاشق است بختیست
و نسبتا و بدید عجز است که تمام
بختیست و بختیست بختیست
بختیست که است و الحاله حق
و الصلح و السلام علی عبید
عقله و ظلمه خد خدا و اله
الطیبین العالمین و آله
و به العصمه و التوفیق

بیان بعضی از حکمت در تاخیر این جمله و دم که اگر جمله حکمت الهی
بنده را معلوم شود در فواید آن کار بند از آن کفر و ماند و کت
بی پایان حق ادراک او را و بر آن کند و بدان کار نبرد از پرس حق
سبحانه و تعالی شمه از آن کت بی پایان ادراک او را سازد و او را
بدان کار کشد که اگر او را از آن هیچ فایده نباشد هوس او هیچ
نخند بر اجنبانند از بهرهای آدمی است که از بهر آن مصلحت
کند و اگر حکمت آن بر او فرود نبرد هم نتواند ببیند چنانکه اگر در
بلی شتر هم نرود و اگر هم نرود که نرود و فرود
کات الله تعالی و ان من شی الا عندنا خزائنه ان الله و ما یتزلله

مقدق این شوی تا غیر شای
صالحی است تا غیر شای
تا تا تا بخت تو زدن نسو
خون کرد و شتر شتر بن خوش شو

چون زنده ای و فوایدی شوی
زیر لیل بار خورشید شوی
رو چو بار خورشید شوی
چون خای آن در غما بار تو زود
آنکه بر طلوت نظر بود و نیک
آنرا از راهم زار آموخت
خلوت از اخبار یاد زنی بار
پوشیدن بجز آید زنی بار
عقل با عقل در کرد و باشو
نور از نور کشت در بشود
نفس با نفس در خندان شود
طاعت از نور کشت در بچان شود
باید چشم کشت ای در شکار
از نفس و غناشک او را دور دار
هو چو باد بر زبان کردی میکن
چو کرمی در آوردی میکن
در وی از آینه تو من نبود
در رخ آینه است با این نبود
تا نپوشد در ای جان دم نوز
دم نرود در نور از دست
که ز خاک چو بیدار دست
از بهاری صدهزار بار بخت
آن در رخ کسود بار بخت
از هوای خوش زنده بار بخت
دو خزان چون زنده بار بخت
دو کسب از روی شکر بار بخت
گفت با این بخت بار بخت
چو نکر و کسب از بخت بار بخت

چون ضیاء المحترام القدر
چون بعر اج حقایق فقه بود
چون زدی سوس ساجل باز کشت
شوی که صیقل ارواح نبود
مطلع تاریخ این سودا سود
بلبل ز بخت برفت و باز کشت
ساعده مسکن این باز یاد
آفتاب در هوا و شوکت
این دهان بر بند تا بی عیان
ای دهان تو خود زیاده و نخی
نور باقی پهلوی نیای دون
حوز رو کای زنی بی احتیاط
یک قدم زد آدم اندر نوق
هیچ دیوار وی نرشته میکش
کر چه یک موبد که کوشه بود
بود آدم دین نور فایم
گودان آدم بگردی مشورت
زانکه با عقلی چو عقلی خن شد
نفس با نفس که چون یار شد

باز کرد اندید ز اوج آسمان
بی بهارش غنچه اشک فقه بود
چند شعر مشوی با ساز کشت
باز کشتش در و است فلاح بود
سالانده شصت و شصت و دو
هر صید این معانی باز کشت
تا ابد بر خلق این در باز یاد
ورنه اینجا شربت نده شورت
چشم بند آن همان خلق و دهان
وی همان تو بر مثال بر زخی
شیر صافی پهلوی بوهای خون
شیر تو خون میشود از اخلاط
شده فرق صد چیت طوق نفس
بهر نای چند آب چشم ریخت
لیک آن مودر گدین رسته بود
سوی روی که بود کوه عظیم
در شیمان بکف می عذرت
مانع بد فعلی و بد گفت شد
عقل خرد و عاقل و سکار شد

و انحال در مغز و کلاه
که در میان ناخوردگیها
که در میان ناخوردگیها
که در میان ناخوردگیها

باز می بیند آن خوش در راه دو کونه کون می بیند ناخوردگی کف چاره صفت از آن جسته باز میگفت ای عجب آن زمانه من کردم با وی لطف و لین هر عداوت را سبب باید سنده باز میگفت آدم با لطف وجود آدمی مرمار و کوزه دم را چه کرد کوک را خود خاکیست بد بید باز میگفت آن کان با خطاست باز گفت این جرم شو المظنت صوفی اندر دوسه و آن خوجا آن خرمسکین میان خاک و سنک گفته از جمله شب بد علف خو همه شب که میکرد ای الله باز با زمال میگفت ای شها کن ایچه آن خود دید از رخ و عدا بر چه جلوت کش آن شب تا سحر روز شد غلام بیامد با ممداد	که بجای همی فدا و کله بگو فانچه میجو اندا و القارعه رفته اند و جمله در هاسته کی که با کشت هم نان و نمک او چرا با من کند بر عکس کین ورنه جنیت و فالتقی کند کی بر آن بلیس جوری کرده بود کو همی خواهد مرد را مرگ و درد این حسد در خلق آخر و شست بر برادر را پنجه ز غم چراست هر که بدظن نیست کی ماند در کا پختن با د اجزای دشمنان که شاه با لایزین پالنهک گاه در جان کندن و کله در تلف بوره اگر دم کم از یک مشتک رحمی که سوختم زین امتحان مخز خاک بینه اندر سید آب آن خوجاره از جوع الکفر زود با لایحست بر شستن نهان

از سلام علیکشان که بر آمدن
از دم دیو آنکه اولاً خورد
هر که در دنیا خورد در زمین
در دوزخ است و در دوزخ است
در دوزخ است و در دوزخ است

چون تو بجز خود ز خودی بیرون
جز و سوی کل خود کردی قس
که تو جز و جنتی ای ناسمان
عشیر تو باشد زت با سمان
تلخ با تلخان تبین مخلق شود
کلام باطل قرین سخن شود
ای برادر تو همان اندیشه
ما بقوا استخوان و کله شی

دلم بین این مرو تو بر زمین آدمنا ابلیس را در مار بین تا چو قصاصی کشد از دست پو و ای آن کرد دشمنان افشون شد دم دهده تا ریزد خون زار سرفه بر پای تو قصاص وار چو شیران سید خود را خویش کن همچو خادم دران مراعات خان در زمین مردمان خانه مکن کیست پیکانه تن خاکی تو تا تو تن را چوب و شیرین مید کر میان مشک تن را جا شود مشک را بر تن مزن بر دل جمال آن منافق مشک بر تنی نهاد بوزمان نام حق و در جان او ذکر با او همچو سینه کفنی است آن منافق با حقین عاریت طیبات آید بسوی طلبین کورشان بچلوی کین داران نهاد جزو آن کلت و خصم دین تو	عشوهای یار بد می شود همین صد هزار ابلیس لاجول آر بین دم دهد که بدتر ای جان و دوست دم دهد تا پوشت بیرون کشد سرفه بر پای تو قصاص وار چو شیران سید خود را خویش کن همچو خادم دران مراعات خان در زمین مردمان خانه مکن کیست پیکانه تن خاکی تو تا تو تن را چوب و شیرین مید کر میان مشک تن را جا شود مشک را بر تن مزن بر دل جمال آن منافق مشک بر تنی نهاد بوزمان نام حق و در جان او ذکر با او همچو سینه کفنی است آن منافق با حقین عاریت طیبات آید بسوی طلبین کورشان بچلوی کین داران نهاد جزو آن کلت و خصم دین تو

چون همش بود بی چون شب روان
کار آمد آفتاب آفتاب
کندی غش و در شصت و بیست
بشم داند فرق کردن رنگ را
بشم داند لعل را و سنک را

کرم باشد آموخته زین
خوشتر بنامش آموخته زین
باز گفت ای پسر جانم
تو به کردم نو مسلمانی بشو
آنگاه دوستش کنی و بشو
که دوستی از درود خداش
برگردد منم چه خورشید
در عهد تو ز نیت چون بخواهم
و در عهد تو ز نیت چون بخواهم
چون بازی که می کنند در بازی
کردم منم چه خورشید
آخر از نیت که باشد نیت
ملاک کردی بدید هر نیت
در وضعی تو بر پای کعبه
هر یک خم بر لوح بنام کعبه
قد فدا کردم انکم بنام کعبه
دیدم تو در فعل صد چون بخشن
زد بر آن فرعون در پیشگاهش
هر رسول یک کشته در پیشگاهش
در عهد آفاق کشته در زرد
نوع چون کشته در پیشگاهش
مخ طوفان کشته در پیشگاهش
امداد خود کشته در پیشگاهش
ماه من در پیشگاهش
ماه الله در پیشگاهش
تو هست از دور در پیشگاهش
تو هست از دور در پیشگاهش
تو هست از دور در پیشگاهش
از دوری از دور در پیشگاهش

چشم داند که هر مناشاک را	چشم زان می خلد مناشاکها
دشمن روزند این قلابکان	عاشق روزند آن زهایکان
زانکه روز ستاینه تعریفی	نابیند اشرفی تشریف او
حق قیامت را لقب دان ز کرد	دو ز بنیاد جمال سرخ وزرد
پس حقیقت ز دست او لیاقت	دو ز پیش هر شان چون سایهها
عکس از مرد حق داند روز	عکس ستار پیش شام چشم دوز
زیر سبب نم بود زدن و کفخی	والضحی نور ضمیر مصطفی
قوله بگو کین سخن با خواست دوست	هم برای آنکه این هم عکس اوست
ورنه بر فانی قسم گفت خطاست	خود فنا چه لایق گفت خداست
لا احب الالفین گفت آن خلیل	کی فنا خواهد ازین رب خلیل
باز واللیل است شاری او	دان تن خاک ز نکاری او
آفتابش چون بر آمد زان فلک	باشب تن گفت همین ما و عک
وصل پیدا گشت از عین ببالا	زان جلالت شد عبارت ماقالی
هر عبارت نمود نشان جمال نیست	حال چو ز دست عبارت التیست
آلت ز در که بدست کفش کرد	هیچ دانه کشت کرد هر یک در
و آلت اشکاف پیش بر ز کرد	پیش سکه که استخوان در پیش خور
بود انا الحق در لب منصور و زور	بود انا الله در لب فرعون زور
شد عصا اندر گفت موسی کوا	شد عصا اندر گفت ساحر هبها
زین سبب عیسی بیان همراه خود	در تیا موزید آن اسم محمد

دوسته گوید آن می یکی گوید آن می یکی
کریکی کوف و در میدان او
کرد و میگرد از چوکان او
کوی تکر راست بقصا ن شود
کوزنم دست در قصا ن شود
کوتی را ای حول انبار ابعون
داروی بدین بکتل از کوش
پس کلام پاک در طهای دور
منی پای می سر و در طهای دور
و از نسون دیو در طهای کوش
می در و چون کفش کرد در پای کوش
کوچه حکمت کجکبار آوری
چون تو نا اهل نشود از توری
که چو بنویسی نشان می کنی
در عصای با نش می کنی
کوز تو در در کشته ای کوش
بندها را بکشد بعد کوش
در نخازی و بند سوز کوش
عالم باشد شرح دست آسوز کوش
اونیا بد پیش ما او سوز کوش
هیچ ما و می بخاند روستا

چشم داند که هر مناشاک را
دشمن روزند این قلابکان
زانکه روز ستاینه تعریفی
حق قیامت را لقب دان ز کرد
پس حقیقت ز دست او لیاقت
عکس از مرد حق داند روز
زیر سبب نم بود زدن و کفخی
قوله بگو کین سخن با خواست دوست
ورنه بر فانی قسم گفت خطاست
لا احب الالفین گفت آن خلیل
باز واللیل است شاری او
آفتابش چون بر آمد زان فلک
وصل پیدا گشت از عین ببالا
هر عبارت نمود نشان جمال نیست
آلت ز در که بدست کفش کرد
و آلت اشکاف پیش بر ز کرد
بود انا الحق در لب منصور و زور
شد عصا اندر گفت موسی کوا
زین سبب عیسی بیان همراه خود

کرم باشد آموخته زین
خوشتر بنامش آموخته زین
باز گفت ای پسر جانم
تو به کردم نو مسلمانی بشو
آنگاه دوستش کنی و بشو
که دوستی از درود خداش
برگردد منم چه خورشید
در عهد تو ز نیت چون بخواهم
و در عهد تو ز نیت چون بخواهم
چون بازی که می کنند در بازی
کردم منم چه خورشید
آخر از نیت که باشد نیت
ملاک کردی بدید هر نیت
در وضعی تو بر پای کعبه
هر یک خم بر لوح بنام کعبه
قد فدا کردم انکم بنام کعبه
دیدم تو در فعل صد چون بخشن
زد بر آن فرعون در پیشگاهش
هر رسول یک کشته در پیشگاهش
در عهد آفاق کشته در زرد
نوع چون کشته در پیشگاهش
مخ طوفان کشته در پیشگاهش
امداد خود کشته در پیشگاهش
ماه من در پیشگاهش
ماه الله در پیشگاهش
تو هست از دور در پیشگاهش
تو هست از دور در پیشگاهش
تو هست از دور در پیشگاهش
از دوری از دور در پیشگاهش

نایق با پادشاهان از بخت و کینیز نیت

علم بازی نیت کوازشه کویخت	سوی ز کپیبر کویارد چنخند
تا که تماشای نزد اولاد را	دید آن باز خوش خوش زاد را
پاکش بخت و پرش کوا گاه کرد	ناخسش بید و قوتش گاه کرد
گفت نا اعلان نکردند بساز	پر فرود از سد و ناخسش در اند
دست هر نا اهل بیماریت کند	سوی ماد را که بیماریت کند
بهر جا اهل را چنین دانی دین	کر و در جا اهل همیشه در طریق
دو نر شه در رحمت و جوی کاه	سوی ز کپیبر و آن تو گاه شد
دیدنا که باز زار در و و کرد	شهر بر و بگریشت و نوسه کرد
گفت هر چه این سزای کارتست	که نباشی در وفا می ماد درست
چون کنی از خلد در و زخ قرار	غافل از لایستوی اصحاب نار
این سزای آنکه از شاه خبیر	خیبر بگریزد بخانه کندن پیر
بازی می مالید پر بردت شاه	بی زبانی میکش می مردم گناه
پس بجا زار دکا ناله لشیم	کر تو نپذیری بخونیک ای کرم
لطف شه جا ز اجات جوی کند	زانکه شه هر زشت را نیکو کند
رو مکن زشتی که نیکهای ما	زشت آمد پیش آن زیبای ما
خدمت خود را سزا بنداشتی	تولوی جرم از آن افراشتی
چون ترا ذکر و عداستود شد	زان دعا کردن دلت مغرور شد
هر سخن دیدی تو خود را با خدا	ای بسا کوزین کان افند جدا

چشم داند که هر مناشاک را
دشمن روزند این قلابکان
زانکه روز ستاینه تعریفی
حق قیامت را لقب دان ز کرد
پس حقیقت ز دست او لیاقت
عکس از مرد حق داند روز
زیر سبب نم بود زدن و کفخی
قوله بگو کین سخن با خواست دوست
ورنه بر فانی قسم گفت خطاست
لا احب الالفین گفت آن خلیل
باز واللیل است شاری او
آفتابش چون بر آمد زان فلک
وصل پیدا گشت از عین ببالا
هر عبارت نمود نشان جمال نیست
آلت ز در که بدست کفش کرد
و آلت اشکاف پیش بر ز کرد
بود انا الحق در لب منصور و زور
شد عصا اندر گفت موسی کوا
زین سبب عیسی بیان همراه خود

دستم بود و توان خوش کردی است
صلوات از خود بر من میگرداند
مکن بر زبان ظاهر
چون که موسی رو بن دور تودید
گفت یا رب آن چه دور سر است
غوطه ده موسی خود را در
گفت یا موسی بدان نموت
که تو زان دوری درین دوری
من گویم نان نمایم بنه را
ببینی طفلی بمالد مادری
که گویند خنده باشد بچهر
کن کترا دهنه مخفیته
هر که امانی که میجویی بجان
چندت بشکت احمد رحمان
که نبودی گوش احمد تو هم
این سورت و از شتاز بچشم
که بکوی شکو این رستن بگو
مر سرت چون رهانید از نان
سوزش کردین از آن بر تافتی
نمود میراثی چه داند قدر مال
چون بگو یا نم بچو شد رحمت
که بخوام داد خود تمامیش

و ام داران کرد او بنفشه جمع
و ام داران کشته نو میدور
شیخ گفت این بد که تا ترا نکس
کو در کی حلوا ز پیروز بانک زد
شیخ اشارت کرد خادم را بر سر
تا غریبان چون که آن حلوا خوردند
در زمان خادم بر و ن آمد بد
گفت او را کو تره حلوا بچند
گفتی از صفایان افزون بچو
او طبع نهاد اندر پیش شیخ
کرد اشارت با غریبان کز نوال
چون طبع خالی شد آن کردک شد
شیخ گفت از کجا آرم درم
کو در که از غم در طبق با بر زمین
بانک میگرد و نهان و هابی های
کاشکی من کرد کلنج کشتی
صوفیان طبل خوار لقمه جو
از غم بود که ایجا خیر و شر
پیش شیخ آمد که ای شیخ در

چون خلت داد ستان جان و شفا
مان این از غم و رنج و شفا
شیخ و ای سلاطین و شفا
میستد می داد همچو بای سلاطین
تا بود در روز ابل میا اهل
چون که عمر شیخ در آخر رسید
در دیو بود نشان کرد

کردم من پیش او دست همی
او مرا بکشد اجازت میدوی
وان غریبان هم باک در محجود
روشنی او در کین بار میگری
مال را نمودی غلام دیگر برسی
از چو بود این غلام دیگر برسی
تا نماز دیگر آن کو در که کو نیست
شیخ درین است در وی تکو نیست
شیخ تا فرغ از بیضا و از خلاف
در کشید روی چون بود در کام
باز از خوش با جان خوش شاکام
تا فرغ از شمع و کف خاص عام
آنکه جان در روی او خلد چو
از ترش رویی نلش چه کردند

شیخ بر خود خوش گداوان همچو
در دلهای او شد با در دشمن
نیست حق را بر صد نیار تر
لا فحلوا بر امید انک زد
که بر او آن جمله حلوا را بخر
یک زمانی تلخ در من نگو کند
تا خود او جمله حلوا را بزد
گفت کو در که نیم دینار آوردند
نیم دینار تدهم دیگر مسکو
تو بین اسرار سر اندیش شیخ
نک تهر که خوش خود بدین لایلا
گفت دینارم بن ای با خود
وام دارم میروم سوی عدم
ناله و گوید بر آورد و حین
که مرا بشکسته بودی هر و پای
برد ازین خانقه نکذ شتی
سک دلان همچو که روی شو
کرد اندکش بر کو در که حشر
تو بچین دانک مرا شاد گشت

ابن سانی می رود بی شتاب
صفتی مدعی کاند نیم شب
ز آن بیخاید از زیند
آن سحاحی در زین سبک
زان محمود از خرم در کون
بانک هر که رسد در کون
تا صد باقی بود غاسم الله

کرمی خواهی که از غلظت رسد
کام خود موقوف برای آن در
ای برادر طفل طبل خیمه
مخرد من در غی ای بد بجز
تا که در کودک حلاوت در من
سویان طفل دین بر جسد
سویان طفل دین بر جسد
زبان طفل دین بر جسد
زبان طفل دین بر جسد

موجود شد بر لب جو تا سحر هم شدی توزیع کودک دانک تا کسی ندهد بکودک هیچ چیز شد نماز دیگر آمد نماز می صاحب مالی حلی پیش پیر چار صد دینار بر گوشه طبق خادم آمد شیخ را اکرام کرد چو طبق را از غطا واکرد آه و افغان از همه برخواست از چه سرستان چه سلطانند ماند انبیا ما را عفو کن ما که کورانه اعضاها فریم ما چو کران ناشین یکخطاب ما ز موسی بند نکو قیمت کو با چنان چشمی که بالمشاف کودک با چشمت تعصب موسی شیخ فرمود آن همه گفتار و حال سزای آن بود که حق جو استم گفت آن دنیا را که چه اندکست	در سماع از بانک جفنان هفت شیخ آن سخا را کرد بند توت پیران ازین پیش است یک طبق بر کف ز پیش حاجتی هدیه بغرستان دگروی با جبار نیم دیناری دیگر اندر شرف و از طبق نهاده پیش شیخ فرود خلق بدینان کرامت هر ازو کای سر شیخان و شاهان این چه بود ای خداوند خداوندان راز بس بر کنده کرد فنا ز ما سخن لا جرم خند بلها را بشکنیم هرزه گویند از قیاس خود جواب کشنا زانکا و خضری ز مرد رو نور چشمش آسمان را می شکافت از حراف چشم موش آسیا من بجل کردم شما را آن حلال لا جرم نبود راه راستم لیک موقوف غریو کودکت

بر دل عیسی مند تو هر زمان
مجان آید که اندر داستان
ذکر او کردیم بهر راستان
کام فرعونی از جوار عیسیست
دل خود کرد اندک اندک معاش
عین کرم نماید تو بر کاره باغی
این بدین کاره آمد روح با
باشال کشتی موم را

مخرد من در غی ای بد بجز
تا که در کودک حلاوت در من
سویان طفل دین بر جسد
سویان طفل دین بر جسد
زبان طفل دین بر جسد
زبان طفل دین بر جسد

خواند عیسی نام حق بر استخوان حکم بردان از فی آن نام مود از میان بر جنت یک شیر سیاه گله اش بر کند و مغزش بر جنت کودک را مغزی بلدی بیکنش گفت عیسی خورشش کوفتی گفت عیسی خورشش کوفتی ای بسا کس همچو آن شیر زبان قیمتش که هر نه و خورشش جو کوه ای میسر کرده ما را در جهان طعمه نموده نما و آن بوده شش گفت آن شیرانی همچو از شکار کو مراد وزی بدی اند جهان این سزای آنکه باید آب صاف کو بداند قیمت آن جوی حشر او بیابد آنچه آن پیغامبری	خاصه چون باشد غریز دگر تمامی قصه زنده شدن استخوانها با القاسم از جهان بدای عیسی علیه السلام از برای القاسم آن جوان مورد آن استخوان ترا زنده کرد پنج روز کوه نقش را آتیه مغز جوی کانه در مغزی بود خود نبودی نفس الا بر دیش گفت زان رو که تو زو آشرفی گفتی قیمت نبودم ز زو خود صید خود ناخوردی و زنده از جهان جسته و نیمی و جوه از هر کوه سخن بکار ما را و او رهان آنچنان بنمایم آنرا که گفت بود خالص از برای اغشبار خود چه کارستی مرا با مردمان همچو خود جویمید از کراف او بجای بدهد در جوی سر میر آب زنده کانی پروری

از بودی تا بی راهت بلیک
آن سوس را زان سخن بودند
سستی اردد کف خود بلیک
کرمی خواهی که از غلظت رسد
کام خود موقوف برای آن در
ای برادر طفل طبل خیمه
مخرد من در غی ای بد بجز
تا که در کودک حلاوت در من
سویان طفل دین بر جسد
سویان طفل دین بر جسد
زبان طفل دین بر جسد
زبان طفل دین بر جسد

و آنکه همت از قصد این بکار بر
از غارت و تصرف و بکار بر
و آنکه همت از قصد این بکار بر
و آنکه همت از قصد این بکار بر

چون مکر حاضر شود در هر طبع پیش او هیچ است و کوشش مرد ز نانی نیاید لغت در زمان پیش از آن دو رخ زین چیز خط سه ساله داد باز ز نمان قار و دین کاوش ای تو خوش هم تو هم آنات سوی قاضی شد و کیل با تمک خواند از نمان قار قاضی به کشت ثابت پیش قاضی آن همه کف قاضی چیز از نمان بود کف نمان و مان مزاحز است کز نمان برانی تو بر د همچو ابلسی که سیکفای سلام کانه بر نمان دنیا من خوشم هر که اوت هم از ایمان بود می ستانم که بگو و گه بر سو که بدر ویتی کم تقدیدشان	از و قاضی صلواتی سلام که کند خود را اگر کوشش و رصده حلیت کشته طعمه تختش این که شد کشته کلو ظلم مولانا ابد پانین باد با وظیفه کن و قوی لغت دادده المشغاث المشغاث کف قاضی شکایت یک بیک پس شخص کز از اعیان خویش که نمودند از شکایت آن همه سوی خانه مرد در یک خویش همچو کافر جیم ز نمان است خود بپیرم من زرد ویتی و کد رث آنظر خالی نوم اقیام ناک دشمن زاد کا ز ما یکشم و ز برای زاده یک نمان بود نا بر آید از پشیمان غسرو که بر لغت و نمان بدم دیدشان

این بر بیدار و بیدار
این بر بیدار و بیدار
این بر بیدار و بیدار
این بر بیدار و بیدار

ببینم تمام و هر از رکنه
کرده مردم جمله در شکلت
دو منادی که بولند آواز بان
تک و کر و و و میان و از بان
جملگان آواها برداشته
کین همه خنجرها ما کاشته
مغلس است از نمان در حدیث
تا کس او بر او نمان در حدیث
تا هر و باطن نمان در حدیث
مغلس قاضی دعا می دشت
بوزاشی بد آوا می دشت
نان را با می زکامی بد آوا
هان و هان او بر نمان در حدیث
و هر که بیدار کن حکم کن
و هر که بیدار کن حکم کن
و هر که بیدار کن حکم کن
و هر که بیدار کن حکم کن

کف قاضی مغلسی را و انما کف نمان شتم باشند چون از تو می خواهند و آرند جمله اهل محله کشته مسا هر که بر پرسید قاضی حال او کف قاضی کس نکرد آید فاش کو بگو او بر نمان در حدیث همچو کس نیده بنفرو شد بعد هر که دعوی آوردش بیجا بن پیش نمان فلاس و ظاهر شد آدمی در حدیث نمان بود مغلسی دیورا یزدان مسا کو دعا و مغلس است و بد سخن ورکنی او را بهانه آوری حاضر آوری چون فتنه فرو کرد پیمان بی بر باد کرد اشرش بر نمان از نمان جا بر شتر بنشت آن قطران سوی سو و کو بوی تا خنشد	کف نمان اهل نمان است کوا می کوزند از تو می کوزند چون زین عرض باطل کوا می دهند هم باد بار و با فلاسش کوا کف مولادست از نمان مغلس کرد شهر از نمان مغلس است بر نمان طبل از فلاسش عیان هر جا زید قرض ندهد همچو کس او را تسو پیش نمان شوخام کرد من نقد و کالای نمان چیزی بد نا بود کافلاس و ظاهر شود هم منادی بود در قران مسا همچو با او شرکت و سود امکان مغلس است و صفر از وی کم بود اشر کردی که هنرم می فرو هم موکل را بد آنکی شاد کرد نا شب و افغان او سودی نمان صاحب شتر بی اشر در وان نا همه شهر شمعان نمان خنشد

ببینم تمام و هر از رکنه
کرده مردم جمله در شکلت
دو منادی که بولند آواز بان
تک و کر و و و میان و از بان
جملگان آواها برداشته
کین همه خنجرها ما کاشته
مغلس است از نمان در حدیث
تا کس او بر او نمان در حدیث
تا هر و باطن نمان در حدیث
مغلس قاضی دعا می دشت
بوزاشی بد آوا می دشت
نان را با می زکامی بد آوا
هان و هان او بر نمان در حدیث
و هر که بیدار کن حکم کن
و هر که بیدار کن حکم کن
و هر که بیدار کن حکم کن
و هر که بیدار کن حکم کن

کیمی دار که بنده یی
کیمی دار که بنده یی

طبل افلاسم بچرخ سابعده	رفت و نوشتند این واقعه
کوش تو پر بوده است از طبع خام	بر طبع کو میکند کوی غلام
ناکالنج و سنک بشند این بیان	منگست و منگست از قلش بیان
ناشیکند و در صاحبش بر	بر نژد کوا از طبع پر بود پیر
هت بر جمع و صبر مهر خندا	در محبت سرورست و برین صدا
انچه او خواهد رساند او چشم	از جمال باز کال و از کرشم
واچنه او خواهد رساند او گوش	از سماع و از بشارت و از خود
کوچه تو هست کون غافل از آن	وقتی حاجت می کند آترا عیان
کفتی مغامبر که بر دامن مجید	از پروردگار در دامن آفرید
لیک تا در دامن نه بینی رنگ و بو	بهر در دخیوش نه فرمان او
چشم را ای چاره جود در لامکان	هین بدین چون چشم کشته سوی
کون پر جاره ست هیچ جاروی	ناکه نکشاید غنایت روزی
این جهان از تو حجت پنداشت	هم ذبح جوی جهان را جاشدست
باز کرد از هت سوی نیستی	طالب رفیق و ربان نیستی
جای دخیلستان عدم از وی پریم	جای خوجستان از وجود پیشو کم
کارگاه صنع حق چون نیستی	جز معطل در جهان نیستی
یادده مارا سخنهای دقیق	که ترا دم آورد آن ای رفیق
هم دعا از تو ایات هم زتو	ای معنی از تو معانی هم زتو
کو خطا کنیم اصلاحش تو کن	صیقل تو ای تو سلطان سخن

زین عم و شادی و غم
بزرگه از خویشتن و بوی خوش
هر چه محسوس است آورد میکند
و آنچه باقی است مستعد میکند
عشق و پیدا و مشغول نهان
مادر پرورنده او در جهان
نیت بر صورت نه بر روی استی
انچه مشغولت صورت نیستی
خواه عشق این جهان و آن جهان
آنچه بر صورت تو عاشق کشته
چون بود شد با زجر از کشته
عاشق و آو که مشغول تو نیست
آنچه محسوس است که مشغول است
عاشقش که او را حس است
چون وفا آن عشق افروز میکند
تو خود رسید بر دیوان یافت
تا بشنوا زین بیار یافت

نبردنده بر تن این بر الفصول
نبردنده که را ک شد رسول
آنچه در یک مشت بود
و آنست که قیل ما قیل
خدا بر نفس تو بر خفتن بسند
خدا بگوید کار و بار چندان
خواهد در صد ساله او را برود نیت
همه و از در و در غری به نیت
همچین در در و در غری به نیت
طبع نام است از خود نام ای سر
نام خود نیت آرد در در ریش
کار نیت نیت کنی با کسان
بسی تو هم جویم در کاب

بر کونخ چه لبه بندای سلیم	و اطلب اصلی که تا بد او مقیم
ای کتو هم عاشقی بر عقل خویش	خویش بر صورت پرستان دین
پر تو عقلت آن بر حسن تو	عاریت میخ آن ذهب بر حسن تو
چون زرد اندر دست خویش ریش	وزنه چون شد شاهد تو بر رخ
چون فرشته بود همچون زیوشد	کان ملاحظه اندر و عاریت بد
انده اند که میستان آن جال	انده اند که خشک میگردند ها
رو نعمت نیکه بخوان	دل طلب کن دل منته بر استخوان
کان جمال دل جمال باقیست	دو لقتن از آب حیوان باقیست
خود همو آبت و هم ساقی و	هر سه یک شده چون طلسم تو شکست
آن یکی را تو ندانی از قیاس	بنده کنن زار کم خاناسیاس
معنی تو صورتت و عاریت	بر مناسب شادی و بر وفایت
آن بود معنی که بستند سرا	بی نیاز از نقش کور داند سرا
نبود آن معنی که کور و کور کند	مردم را بر نقش عاشق تر کند
کوزار از قسمت خیال غم فزاست	بهر چشم این خیالات قیاست
حرف قرقر از اضر نوزان معدند	خرنه بینه و بیبالان بورتند
کر تو بدینا بی خودی و کجاست	چند ازین بالان کریمای پرت
خروجت آید یقین بالان ترا	کمر نکرد دنان جو آید خان ترا
پشت خود گاز و مال و مسکیت	دژ قلبت مایه صد قابلیت

در می بودش سوی خانه خواب
آن غریب مایه سخن از شب
روز نیت این سخن از شب
آرزو با با کرم سخن از شب
حکایتی معنی این نیت که
کلمه نیت
نیت از کلمه نیت

گفته اند که این را اگر سفیدی
 هم عیال تو یا سودی اگر
 گفت آری پهلوی را خوش
 این همه عالم طلب کار خوشند
 طالب ز کشته جمله پر و نام
 بر توی بر قلبه دخا صی بین
 کرمک واری کزین کن ویزو
 با محک با بدیا زجان خویش
 بانک غول ز هست بانک آشنا
 بانک میهارد که همان ای کاروا
 نام هر یک می برد غول ای فلان
 چون رسد آنجا ببند کرک و شپ
 چون بود آن بانک غول ای نیک
 از درون خوشتر این آوازا
 ذکوحی کن بانک غولا تراشون
 صبح صادق را ز کاذب و اشا
 نابود کردین کا ز هفت رنگ
 رنگها یعنی بخیر این رنگها
 گوهری چه بلکه درمای شوی

بعلوی می بر ترا سکن شدی
 در میان داشتی حجج هم در
 لیکای جان را کز نواز نش
 و ز خوش تدو بر اند آتشند
 لیک قلب از ز رندان چشم عام
 ز محک ز در امکان از ظن کزین
 نزدد انان خوشتر کن کز کز
 و رنه نداری تر مروتها تو پیش
 آشنای تو کشد سوی فنا
 سوی می آید نیک راه و نشان
 ناگهان آنخواهد را از افلان
 عمر ضایع راه دور بود و زدی بر
 ما لخواهم جاه خا هم و آب و رو
 منع کن تا کشت کرد درازها
 چشم تو کس را زین کرکس بود
 رنگ حق را از دان از نیک کس
 دیده پیدا کند صبر و درنگ
 گوهر این یعنی بجای سنگها
 آفتاب چرخ پیمای شوی

گفته اند که این را اگر سفیدی
 هم عیال تو یا سودی اگر
 گفت آری پهلوی را خوش
 این همه عالم طلب کار خوشند
 طالب ز کشته جمله پر و نام
 بر توی بر قلبه دخا صی بین
 کرمک واری کزین کن ویزو
 با محک با بدیا زجان خویش
 بانک غول ز هست بانک آشنا
 بانک میهارد که همان ای کاروا
 نام هر یک می برد غول ای فلان
 چون رسد آنجا ببند کرک و شپ
 چون بود آن بانک غول ای نیک
 از درون خوشتر این آوازا
 ذکوحی کن بانک غولا تراشون
 صبح صادق را ز کاذب و اشا
 نابود کردین کا ز هفت رنگ
 رنگها یعنی بخیر این رنگها
 گوهری چه بلکه درمای شوی

گفته اند که این را اگر سفیدی
 هم عیال تو یا سودی اگر
 گفت آری پهلوی را خوش
 این همه عالم طلب کار خوشند
 طالب ز کشته جمله پر و نام
 بر توی بر قلبه دخا صی بین
 کرمک واری کزین کن ویزو
 با محک با بدیا زجان خویش
 بانک غول ز هست بانک آشنا
 بانک میهارد که همان ای کاروا
 نام هر یک می برد غول ای فلان
 چون رسد آنجا ببند کرک و شپ
 چون بود آن بانک غول ای نیک
 از درون خوشتر این آوازا
 ذکوحی کن بانک غولا تراشون
 صبح صادق را ز کاذب و اشا
 نابود کردین کا ز هفت رنگ
 رنگها یعنی بخیر این رنگها
 گوهری چه بلکه درمای شوی

گفته اند که این را اگر سفیدی
 هم عیال تو یا سودی اگر
 گفت آری پهلوی را خوش
 این همه عالم طلب کار خوشند
 طالب ز کشته جمله پر و نام
 بر توی بر قلبه دخا صی بین
 کرمک واری کزین کن ویزو
 با محک با بدیا زجان خویش
 بانک غول ز هست بانک آشنا
 بانک میهارد که همان ای کاروا
 نام هر یک می برد غول ای فلان
 چون رسد آنجا ببند کرک و شپ
 چون بود آن بانک غول ای نیک
 از درون خوشتر این آوازا
 ذکوحی کن بانک غولا تراشون
 صبح صادق را ز کاذب و اشا
 نابود کردین کا ز هفت رنگ
 رنگها یعنی بخیر این رنگها
 گوهری چه بلکه درمای شوی

او جو فرعون و تنش موسی او
 نفسش اندر خانه تن نازنین
 او بیرون می و ده که کو عدد
 برد کس دست بخا بد ز کین
بلاست که در هر شخصی را که مادرش را بگفت بگفت
 آن یکی از چشم مادر را بگفت
 آن یکی گفتش که از بد گوهری
 هر تو ماد را بر آگشتی بسکو
 تو بر آگشتی و در ای زشت خو
 گفت کاری کردی که آن عار منست
 گفتا نکس را بگشت ای محشم
 کستم اور رستم از خونهای خلق
 نغز گشت آن ما در بد عاصیت
 همین بگشت او را که بهر آن دینی
 از وی این دنیا ای خوش ترست
 نغز گشتی باز رستم ترا اعتماد
 کر شکال آرد کسی بر گفتنا
 کا نمیا را نی که نفس گشته بود
 گوش نه ای تو طلب کار صواب
 دشمن خود بوده اند آن سنگران
 دشمن آن باشد که قصد جان کند

گفته اند که این را اگر سفیدی
 هم عیال تو یا سودی اگر
 گفت آری پهلوی را خوش
 این همه عالم طلب کار خوشند
 طالب ز کشته جمله پر و نام
 بر توی بر قلبه دخا صی بین
 کرمک واری کزین کن ویزو
 با محک با بدیا زجان خویش
 بانک غول ز هست بانک آشنا
 بانک میهارد که همان ای کاروا
 نام هر یک می برد غول ای فلان
 چون رسد آنجا ببند کرک و شپ
 چون بود آن بانک غول ای نیک
 از درون خوشتر این آوازا
 ذکوحی کن بانک غولا تراشون
 صبح صادق را ز کاذب و اشا
 نابود کردین کا ز هفت رنگ
 رنگها یعنی بخیر این رنگها
 گوهری چه بلکه درمای شوی

گفته اند که این را اگر سفیدی
 هم عیال تو یا سودی اگر
 گفت آری پهلوی را خوش
 این همه عالم طلب کار خوشند
 طالب ز کشته جمله پر و نام
 بر توی بر قلبه دخا صی بین
 کرمک واری کزین کن ویزو
 با محک با بدیا زجان خویش
 بانک غول ز هست بانک آشنا
 بانک میهارد که همان ای کاروا
 نام هر یک می برد غول ای فلان
 چون رسد آنجا ببند کرک و شپ
 چون بود آن بانک غول ای نیک
 از درون خوشتر این آوازا
 ذکوحی کن بانک غولا تراشون
 صبح صادق را ز کاذب و اشا
 نابود کردین کا ز هفت رنگ
 رنگها یعنی بخیر این رنگها
 گوهری چه بلکه درمای شوی

دوشنبه و کوش و اولاد
در میان و فتنه این کوش
اولها اهل اهدک کم شود
پس از مقصد بکنند و او کم شود
پس از مقصد بکنند و او کم شود
پس از مقصد بکنند و او کم شود

آن بلیس از ننگ و عار کتری از حسد میخواست اما بالا بود آن ابو حبل از ننگ ننگ داشت بوا حکم نامش بدو و حبل شد من ندیدم در جهان جنت و جوی انبیاء را واسطه زان کرد حی زانکه کس را از خدا عاری نبود انگلی کش شل خود پنداشتی چون تفر شد بزور کس رسول پس بهره وری و لیلی قایمست هر کز اخوی نکو باشد برست پس امام حق قایم آن ولایت مهدی و هادی و یسای نیکو او چون نورست خرد خیریل و است وانکه زین قد بلک شکسته ما زانکه هفتصد پوره دارد تو از پس پرده قوی بر مقام اهل صفت آخوین از ضعف خویش وان صفت پیش از ضعفی بصر	خوشتر اقلند در صد بتری خود چه بالا بلکه خون بالا بود وز حسد خود را بیا فریشت ایضا اهل از حسد نا اهل شد مجم اهلت به از خوی نکو نابید آید حسد ها در خلق حسد خود هیچ دتاری نبود زان سبب با او حسد برداشتی پس حسد با یلکی بر از قبول نا قیامت از ما شد ایمت هر کسی کوشیده دل باشد شک خواه از نسل عجم خواه از عدلت هم زمان و هم نشسته پیش رو وان و نسک از وقت بل و است نور داد مرتبه ترتیبهاست پرد های نور در آن چندین طبق صفه صفه باین پرده ها شان اما چشمش طاقت ندارد نور پیش تاب ندارد و شعاع بیشتر

شعاعها را با وجودش از آن است
پس از عالم ولایت بر آن است
زان باشد تن به داند گفت و گو
دلجو باین چه داند گفت و گو
پس نظرگاه شعاع آن افش
باز این در طایر خردی چون
با در صاحب کی کو معدن است

کوش و اولاد چشم اهل
شبه صاحب حال و کوش اهل
در شبید کوش تبدی با صفات
در میان دیدها تبدی با صفات
ذاتش از علت تعیین شد در سخن
تختگی خود در تعیین منزلت سخن
تا نور زینت از عزیز القین
این عزیز خواهد بود در آتش زین
این عزیز خواهد بود در آتش زین
کوش و اولاد کوش مجرب شود
وزند قل در کوش مجرب شود
این سخن ایان دارد باز کرد
تلاش با آن غلامان سخن کرد
غلامان و اربابان سخن کرد

پس مثال و شرح خواهد این ناکورد و نیکوی ما بدی بای کز راکش کز بهتر بود ایضا اهل از حسد نا اهل شد مجم اهلت به از خوی نکو نابید آید حسد ها در خلق حسد خود هیچ دتاری نبود زان سبب با او حسد برداشتی پس حسد با یلکی بر از قبول نا قیامت از ما شد ایمت هر کسی کوشیده دل باشد شک خواه از نسل عجم خواه از عدلت هم زمان و هم نشسته پیش رو وان و نسک از وقت بل و است نور داد مرتبه ترتیبهاست پرد های نور در آن چندین طبق صفه صفه باین پرده ها شان اما چشمش طاقت ندارد نور پیش تاب ندارد و شعاع بیشتر	لیک ترسم تا لغز دو هم عام اینکه کفتم هم بند بجز خودی موکدا رادشکه بر تو بود پادشاهی دو غلام از آن نبرد ما قفس ز پرک در دل شیر جوی آدمی مخفیست در روزبان چونکه بادی پرده را دم کشید کانه آن خانه کفر با کند است یاد در و کجست هماری بر کوان نقش مثل او سخن گفتی چنان گفتی در باطنش در راستی نور هر کوه کوزان تابان شدی نور فرقان فرق کردی بهتر ما نور کوه نور چشم ما شدی چشم که کردی و دیدی حق راست کردی چشم پرده را نقاش فکرش هم کز همین نیکو نکو هر جوابی که از کوش آید بد

پس از عالم ولایت بر آن است
زان باشد تن به داند گفت و گو
دلجو باین چه داند گفت و گو
پس نظرگاه شعاع آن افش
باز این در طایر خردی چون
با در صاحب کی کو معدن است

چونکه عثمان آن عیان را عیب کشف کرد
نور تابش بود و ذوالقورین کشف کرد
کشت او را برینا که در تریخ جان
کوشا و کوشا هم چنین و هم چنین
چون خدیو از خدایا و دیدار آمد
خود تمام آن ترش و شادان آمد
بازیرازند ز زردیش راه دید
نام قطب المارین از حق شسته
چونکه کوشی کرخ او را شسته
شد عیبه حق و زبانی نفس
پوراد هم کربان سوزانند شد
کشت سلطان سلطانان را دید

با همه نشین و سده دستان کوی	تا به بدین صورت محفل نسکو
آن که در این برسد او بکار	سوی تمامی کرد و خود رنجار
وین دگر را گفت چه تو زور یکی	صد علایح در حقیقتی یکی
آن نه که از خواهد تاش تو نمود	از تو ما را شرح میکند آن حسو
کفنا و دزد و کز دست تو نشین	خیز و نامرد و چنین است و چنین
گفت پیوسته بدست او را کس تو	راست کوی بی نده بدست چه دود
راست کوی در نهاد تو غلط نیست	هر چه که بدین نکویم تحریف نیست
کردند آنم آن نکواندیش را	مشتمم دارم و خود خوش را
باشد او در من به بنده عیبها	من نه بدینم در وجود خود شما
هر کسی که عیب خود دیده باش	کسی بدینم فارغ وی را از عیبش
غافلند این خلق از خود این بدید	لا جرم کویند عیب همه دگر
من نه بدینم ز روی خود را این چنین	من به بدینم ز روی تو روی کن
انکس که او به بدیند روی خوش	نور او از نور خلتا نیستش
کو عیب برد نور او باقی نبود	زانکه دیدش ز بد حلاقی بود
نور حسنی نبود آن نور یکی او	نور خود محسوس بیند پیش رو
گفت قوم عیب او کومو عیب تو	آنچنان گفت عیبت را هم تو
تا بدانم که تو عیب تو را میخیز	گدندای ملک و پادشاه میخیز
گفت ای شه من کویم عیبهاش	کر چه هست او مرا خوش خواهد
عیب او هر دو قای مرد می	عیب او صدق و وفا و ممدی

باید عیبی که بچنان عیبش
چون که عیبی که بچنان عیبش
بهر یک عیبی که بچنان عیبش
که عیبی که بچنان عیبش
داند او را در این خود در این
که عیبی که بچنان عیبش
هر زمان عیبی که بچنان عیبش
چون که عیبی که بچنان عیبش
باید عیبی که بچنان عیبش
چون که عیبی که بچنان عیبش

چونکه عثمان آن عیان را عیب کشف کرد
نور تابش بود و ذوالقورین کشف کرد
کشت او را برینا که در تریخ جان
کوشا و کوشا هم چنین و هم چنین
چون خدیو از خدایا و دیدار آمد
خود تمام آن ترش و شادان آمد
بازیرازند ز زردیش راه دید
نام قطب المارین از حق شسته
چونکه کوشی کرخ او را شسته
شد عیبه حق و زبانی نفس
پوراد هم کربان سوزانند شد
کشت سلطان سلطانان را دید

مالک الملک برمن الرحیم	گفت فی الله بالله العظیم
فم حاجت بل بفضل و کبریا	آن خدای که فرستاد انبیا
آزید او شهنشواران خلیل	آن خداوندی که از خاک زلال
بگذرانید از تک افلاکیان	ما کشتان کرد از مزاج خاکیان
وانکه او بر جمله انوار تاخت	بر گرفت از نار و نور صافا
تا که آدم معرفت زان نور یافت	آن سابقی که بر او روح تافت
پس خلیفه شد کرد آدم کان بدید	آن که آدم رست و دست شد جدید
در هوا بیخیر جان در بار بود	نوح از آن کوه که بر خود اربو
بی خبر در شعلهای نار رفت	جان ابراهیم از آن انوار رفت
پیش رفته آبدار سر نهاد	چونکه اسمعیل در حوض نهاد
آهن اندر دست بافش نرم شد	جان د او در شعاش گرم شد
دیو کشتش بین فرمان و مطیع	چون سلیمان بد و مالش ارضیع
چشم روشن کرد از نوبی سپر	در قضا یعقوب چون نهاد سر
شد چنان میدارد تعمیر خواب	یوسف مه و وجود بدین افنا
ملکت فرعون را یک لقمه کرد	چون عصا از دست موسی آرخ کرد
بر فراز کند چارم شنافت	زرد بان عیسی مریم جویافت
قرص مه را کرد او در دم دوخت	چون محمد یافت آن ملک و نعم
با چنان شه صاحب صدق شد	چون ابو بکر آید تو نوشد
خود باطل را چو در لاف رویت شد	چون عمر شیدای آن معشور شد

باید عیبی که بچنان عیبش
چون که عیبی که بچنان عیبش
بهر یک عیبی که بچنان عیبش
که عیبی که بچنان عیبش
داند او را در این خود در این
که عیبی که بچنان عیبش
هر زمان عیبی که بچنان عیبش
چون که عیبی که بچنان عیبش
باید عیبی که بچنان عیبش
چون که عیبی که بچنان عیبش

این وقت کردن غرض از آنست که
سایه زری را بر قلب
کفت تا هاید و غرض از آنست که
کر و فرمای که ایام این نیست
پادشاهها جز که با این نیست
که غرض کان رفت با این نیست
که غرض کان رفت با این نیست
که غرض کان رفت با این نیست

چند کوفی آن این و آن او وز تک دریاچه در آورده نور جان داری که یار دل شود هست آنچه کور از روشن گشته پرو بالست تا جان بر آورد جان باقی با بدت بر جان نشاند آن حسن را سوی حضرت برد این عرضها کفنا شد چون بری چونکه لایق بی زمانین افتا لیک از جوهر بر بند امراض بر چون ز پر هیزی که زایل شد شده همان تلخ از پر هیز شهد داروی مکرر مورا اسلبله جوهر مرزند حاصل شد زما جوهر کرم بزایدن غرض کشت جوهر کشتیستان بکشت جوهری زان کیمیا که شد بسیار فرز غرض جوهری زاید صفا دخول آن لواضع را بنما هم	شاه کفت اکنون از آن جوهری توجه داری وجه حاصل گز روز مره این حسن تو باطل شود دار لحد کین چشم را خاله آکنده آن زمان کین دست و پا پست آن زمان کین جان حیوانی نماند شوط تن جان با حسن کین گشت جوهری او بی نشان باخوی این عرضهای غماز و روزه را نقل توان کرد مرا عرض بر نامبدل کشت جوهر ز پر هیز کشت پر هیز عرض جوهر بجهت از ذرات خاکها شده سنبله آن کماح ذر غرض بد شد فنا جفت کز آن اشب و آستر بر کوی هست آنستان نشاندن هم غرض هم عرض آن کیمیا بردن کار صیقلی کردن غرض باشد شها پس مگو که من عملها کرده ام

این غرضها عمل است که در ک
شرم فانی بود کوفی که
نقل هر چیزی بودم لایق
لایق که بودم لایق
وقت غرض هر چیزی بودم
صورت هر غرض را ازین

بگو اند خنده تو بودی عرض
جستی بستی با غرض
بگو اند خانه و کاشانه
در مهندس بود چون آفا
کان ملاز خانه کما داید غرض
بود موزون غف و سف و در
از مهندس آن غرض و اندیشه
آت آورد و ستون از بندها
چین اصل مایه هر پشته
جز خیال و غرض و اندیشه
جمله اجزای همان از غرض
در نکو حاصل شد جز از غرض
او فکر آخر آمد در غرض
مبت عالم جان از راز
میوه ها در کون اول و اول
در عمل ظاهر آن غرضی شود

خوب بود پس پادشاهان
وز صوغها عملها صد در
تو نشانی که من دانستم تمام
ماه در برون می پوشند تمام
کفت تا بر آن کفت من تصویب
خود تو میدانی که آنچه بودی
کفت شد حکمت از لایها جان
انکه دانسته بودی آنکه دان
انچه میبانت تا بپایان کرد
انچه میبانت تا بپایان کرد
بر جان نهاد در نج طلق و در
یک زبان یکا ز تو نانی گشت
تا بدی یا کجی از تو نخت
این غرضها جای کار از بجهت آن
شده مکرر تا شود شری عیان

چون عمل کردی شو بپاشندی کوچه شاخ و برگ و بخش اول پس سوری که مغز آن فکله بود نقل اعراض است از بحث و مفا جمله عالم خود عرض بود ندیا این عرضها از چه زاید از صوغ این جهان یک فکر است از عقل عالم اول جهان امتحان شاکرت شاهانیا نشت میکند بنده است چون خدمت نایب این عرضها جوهر آن بیضه ست کفت شاه هفت چنین کرد المراد کفت بختی داشت آن آخر ز آنکه کو پیداشدی شکار فکر پسر عیان بودی نه غیبی شاه کدی درین عالم بشو و بگو بدی پس قیامت بودی از دنیا می کفت شه پوشید حق پادشاه کو بدی ای فکتم من یک امید	اندر آن سرفراز خواندی آن همه از بصر منوع مرسل است اندر آن خواهی لولا که بود نقل اعراض است از سیر و شغال اندرین معنی باید همل آنی وین صوغم از چه زاید از فکر عقل چون شامت و صوغ هر کجا عالم نشانی جزای بز آن آن عرض نخبیر و زندان میشود آن عرض خلعتی شده زین بود این ازان و آن ازین زاید این عرضهای تو یک جوهر زیاد نابود غیب این جهان یک بود کاف و مومن کفتی جز که ذکر بغرضین و کفر بودی بر چنین چون کسی از هر حق سخن بدی در قیامت که کند مجرم و خطا لیک از عامه نه از خاصان از امیران خضیه دارم نه از اولاد

این غرضها جای کار از بجهت آن
شده مکرر تا شود شری عیان

چون کلایدن کجای آن شود
چون سیر شد غرضی میکند
تا سله تو شد نشان آن
بر تو بیکار بودی چون پادشاه
این جهان و آن جهان را بپایان
چون از زاید آن از اولاد
تا بپایان او از غرضی میکند
این غرضها جای کار از بجهت آن
شده مکرر تا شود شری عیان
دین بپایان غرضی میکند
شاه با او در حق ایثار سید
باید از وی نشانی بپایان
کو پیدایش شاه مجاد و نور
لک ما از کون دستور است
چون ز کرمه بیاید آن غلام
کو پیدایش خود از آن شاه هم

چند باری عاقل شو و زین کج
طالب می شود و معنی سب
چند باری عاقل شو و زین کج
چند باری عاقل شو و زین کج
چند باری عاقل شو و زین کج

کف حاکم نعیب دایم	بسر لطیف و ظریف و خوب رو
پس شوی کاری فرستاد از تو کرد	نا ازین دیگر شود او باخبر
پیش نشانده صید لطف و کرم	بعد از آن کف نای چوماه اند
ماه روی جمدوی شد بو	نیاید خوبی نیک خوبی نیک خو
ای درینا کو نوی در توان	که همی گوید برای تو فلان
شاد کنی هر که رویت دیدی	دیدت ملک جهان از نزدیک
کف در می زان کو ای پادشا	که برای من بگفت آن زین باه
کف ناول و صف نور و دیدی	کاشکارا تو د و ای خصمه در
خج یارش را چو از شد کو کس	در زمان در بای چشمش چو کس
کف بر او در آن غلام و سنج	ناکه موج همچو او از شد کدشت
کو ز اولم که با من یار بود	همچو سگ در خط بر که خوار بود
چون در مادم که در خوش چو کس	دست بر لب ز شهنشاهت کس
کف از انتم تو از وی بیان	از تو جان کند ست و از یارت
پس نشین ای کنه جان از دور تو	تا امیر و باشد و ما مور تو
بهر این کف ناکا بود در جهان	راست الا انسان یحفظ اللها
در صد شام که تسبیح از در یا	همچو سبزه کو خن در ان ای کیا
پس بد آنکه صورت خوب و کسو	با خضمال بد نبرد یک تسو
و در بود صورت خیره و نا پذیر	چون بود خلقش کسو در پایش میر
صورت ظاهر فیا کرد در بیان	عالم معنی عباد جاودان

کرم بجهت زنده اند از بجز جان
چشم بکشا در در هر یک کرم
کان به داد در در هر یک کرم
زانکه کم باستان در زمین
که صورت بر روی کوه و بیجا
در بر زمین هست صید جهان

هم بصورت دست و پا و چشم نو
هست صید جهان که نقش چشم نو
لک تو شیک باشد بر تو این
کرده احسان و چشم آمد کس
از یک اندیشه که آمد در خون
صد جهان کرد در سبک سر کون
چشم سلطان او صورتش بود
صد هزاران لشکرش در بی تو
باز شکل و صورت شاه صفت
هست محکوم یکی فکر سخن
ملوک با این زین اندیشه این
کنند چون سبیل و راه نوز بین
هست آن اندیشه پیش خلق
لیکن سبلی سبلی از خود بود
چون می کشی که از اندیشه
قائم است در جهان پیش

انچه کنم کاشتمند کس
چند باری عاقل شو و زین کج
طالب می شود و معنی سب
چند باری عاقل شو و زین کج
چند باری عاقل شو و زین کج

خافها و قصرها و شهرها	کو همها و دشتها و نهرها
هم زمین و بحروم مهر و قلم	زنده از وی همچو از در با ستم
پس چرا از املی پیش تو کرد	تن سلیمانست اندیشه چو
سینما دید پیش چشم که بزور	هست اندیشه چو موش و کوه
عالم اندر چشم تو هول و عظیم	ز بر و سر عد و چرخ داری لیز قوم
وز جهان کفری ای کمر زخر	این غافل چو سگی پخته بر
زانکه نقی و ز خردی بهر	آدی خود نیستی خر کس
سایه را تو شخص می بینی ز جمل	شخص از آن شده زد تو بازی و
باش تا روزی که آن فکر و نیما	بر کشایدی بجای بز و مال
کو همایی شن چون چشم نرم	نیست کشته این زمین سر و کرم
نی همایی نه آخری وجود	چو خدای واحدی و دود
یک فسانه راست آمد با درو	ناده سر راستیها را فروغ

حسد که در چشم غلام خواص شاه

پادشاهی بنک را از کرم	برگزین بود بر جمله حشم
جامکی او و طیفه چل امیر	ده یک قدرش ندیدی صد و نیز
از کال طاع و اقبال و بخت	او یا زاری بود و شه محمود
روح او بار و روح شده در اصل	پیش ازین تن بود هم پیوند
کار آن دارد که پیش ازین بد	بگذراند اینها که نوحادش شد
کار عارف است کوفی اول است	چشم او بر کشهای اول است

کر برود و در بر کشته آله
عاقبت بر بیاید آن کشته آله
شست و کارند بر کشت تخت
این دو م فایست و آن اول است
نغمه اول کامی و بکرم است
تخم تانی خاسد و یوسین است

انچه از آن دیدی خود را پیش تو
کرم بجهت زنده اند از بجز جان
کرم بجهت زنده اند از بجز جان
کرم بجهت زنده اند از بجز جان
کرم بجهت زنده اند از بجز جان

خافها و قصرها

من غدا را با ما از غدا
در غدا را با ما از غدا
آن غدا را با ما از غدا
دل ز غدا را با ما از غدا
جان ز غدا را با ما از غدا
صورت ز غدا را با ما از غدا
چشم ز غدا را با ما از غدا

کو تو کوئی فایده هستی بود	در سؤالت فایده هستی
کو ندارد این سؤالت فایده	که شنود این را عیب بر عیان
در سؤالت را سب فایده ها	پس همان ز فایده آخر است
و همان از یک جهت فایده	از جهت های کبر عیادت
فایده تو کو مرافا نیت	متر چون فایده ست از روی
حسن یوسف عالمی را فایده	کو چه بر او خوان عیب بدتر است
مگر نه او دی جان محبوی بود	لیک بر محروم نامطلوب بود
آب شیل از آب حیوان بدتر بود	لیک بر محروم و منکر بود
هست بر مومن شهید بی نیت	بر سناق مرد نیت و زنده کی
چیت در عالم بگو یک لغتی	که نه محرومندان روی استی
کاوش مرافا فایده در شکر	هست همان را یکی قوتی در کر
لیک آن قوت بر روی غازی	کرد نیت و مرافا نیت را سب
چون کسی کو از مومن کلاه است و	که به پندار که آن خود قوت است
قوت اصلی را فراموش کرده است	روی و قوت مرن را فراموش کرده است
نوشهر را بگذاشته سه خوره است	قوت صلیت همچو جویش کرده است
قوت اصلی بشر نود هفت	قوت حیوانی مر او را یکی است
لیک از عتق دین افتاد دل	که خورده او زو و شب بر آب است
روی زده و پای نشسته است	کو غنای و آسما ن آتیا کجاست
آن غنای ناصحان حضرت است	خوردن آن بی کلو و آلت

از تقای هر کسی جز خودی
و ز تو را هر قرین چیزی بودی
چون ستاره با ستاره توین
لایق هر دو را تو زاید یقین
از قران مژد و نین زاید یقین
و ز قران سنگ و آهن مژد

و ز قران خاک با باران
میوه ها و سبزه و میوه ها
و ز قران سبزه با آب و میوه
و ز قران میوه با آب و میوه

چون را دید از قران خود بود
سرخ روی از قران خود بود
خون ز خون شیشه و کلون بود
قوت آینه قوت آینه بود

من غدا را با ما از غدا
در غدا را با ما از غدا
آن غدا را با ما از غدا
دل ز غدا را با ما از غدا
جان ز غدا را با ما از غدا
صورت ز غدا را با ما از غدا
چشم ز غدا را با ما از غدا

این معانی راست از جرح نهم	بقی همه طاق و طرم طاق و طرم
خلق را طاق و طرم عار نیست	امر و اطاق و طرم ماهیت
از بی طاق و طرم خواری کشند	بر امید عجز در خواری خوشند
بر امید عجز ده روزم شد و ک	کردن خود کرده اند از غم چو دو
چون نمی آیند اینجا که منم	کاندین عجز آفتاب در غم
شرق خود شید بوج قیر کون	آفتاب ما ز مشرقها بیرون
مشرق و غربت ذرات او	نی بر آمدنی فرو شد ذات او
ما که واپس ماندن ذراتیم	در دو عالم آفتاب بی قیم
با ز کرد شمس میگردم عجب	هم ز فر شمس باشد این سبب
شمس باشد بر سببها مطلع	هم از و خجل سببها منقطع
صد هزاران بار بیدیم امید	از که از شمس این شما ما کیند
تومرا با ورمکن کز آفتاب	شیر دردم من یا ما هلی ز آب
و در شوم نو مید نو میدی من	عین صنع آفتاب است ای حسن
عین صنع از نفس صانع چون	هیچ هست از غیر هستی چون پر
جمله هستها ازین وضع بود	کو براق تا زبان ز خود نبرد
لیک آسب کور کو رانه چو د	می بینند در وضع را زانست
و آنکه کردشها از ان در یاد	هر دم آرد در و بخور جدید
او ز جو عذاب بشو ز خورد	نا که آب شور او را کور کرد
جو میگوید بدست راست خود	ز آب سب ای کوی تریابی جسر

با ز کردش کور کو رانه چو د
با ز کردش کور کو رانه چو د

پیش از آن که ایام پیری در آید
کندت بندد بچل کس
خاک سوز که در دو درون تو
هرگز از تو نباشد غافل
آباد و آسایش و دیگران
آرزوی تو بادم بر آید
از تو چون آمد تازی شدن
چشم را هم آمد تازی شدن

یا چو بانگ عدایام بهار	باغ می باید از چیدن کار
یا چو برد درویش ایام ز کار	یا چو بر محبوس بیام نجات
چون دم در همان بود کان از همین	بی سدا سوی محمدی همن
یا چو بوی احمد مرسل بود	کان باصی در شفاعت می
یا چو بوی یوسف خور لطیف	می زند بر جان یقین خف
فایده دیگر که مرخصی کزین	بر کم آیم سوی مکه سعین
کز کمی خستد یوار بلند	بست ترک کرد بهر دمه کند
پستی یوار قریب میشود	فصل او در زمان وصلی بود
سجده آمد کند خستد	موج خیزی که باو بخند و آفرین
تا که این یوار عالی کردنت	مانع این سرفرو آوردنت
سجده توان کرد بر آب حیات	تا نیامد زین خاک نجات
بر سر یوار هر کوشنه تر	زود تر میکند خست و مدد
هر که عاشق تر بود بر بانک آ	او کلوخ زفت ترکند از حجاب
او ز بانک آب پری تا عنق	نشود پیکانه جز بانک خلق
ای خشک او که او ایام پیش	مغنم دارد کز او دوام پیش
اندران ایام کش خلدن بود	صحت و زور و دل و قوت بود
و آن جوانی همچو باغ سبز و تر	میرساندنی در بیغ بار و بر
چشمهای قوت و شهوت و با	سبز میکرد در زمین تن بدان
خانه معمور و سفش بر بلند	معدله از کان و بی خلط و

آن مرد درشت خوش سخن
در میان زنانشان خادین
ز کندی بازش ملاست شد
بر کفشد کس کین این آینه
هر آن که از آن خرم آن چون
بایستی خلق بد بد خلقی خوار
باید و نشان بختی از آن

کودش بگذرد ز ایام پیری
هنر کز نورت سوز نار بر آید
بهر هلاک نادر نور مومنت
ز آنکه زنی صند دفع صلا نمکنت
نارضا نور باشد و غیر عدل
کان ز قصر آنکجه شد این
کرمی حوای تو دفع شست و
آب رحمت بر دل آتش کما
چشم این آب چشمی است
چشم این آب چشمی است

چونکه ما کم را خبر شد آن صد	یافت آگاهی ز فعل آن خبیث
کفت آن کمره را کین را کین	کفت آوی بر کم و بر زمین
مردی فرد او فردا و عین دوا	شده رخسار او حکم نهاد
کفت روی ما کشتی و عدل	پیش او کار ما و این معش
کفت الایام یا عمر بیننا	کفت بخل لا تمنا طلب دنیا
تو که میگوئی که فردا این بدان	که بهر روزی که می آید زمان
از رخت بد جوان تر میشود	وین کنند پیر و مضطر میشود
خار بر در قوت و بر خاستن	خار کن در پیری و در کاستن
خار بر هر روز و هر دم سبز	خار کن هر روز ترا و خشک تر
او جوان تر میشود تو پیر تر	زود باش و روزگار خود پیر
خار بر دانه هر یکی خوی بیت	بارها در پای خارا آخر دقت
بارها از خوی خود خسته شد	خسنداری سخت بی خردی
کز خسته کشتن دیگر کسان	کز خلق زشت تو هست آن شقا
غافل باری ز رخ خود نه	تو عذاب خویش و هر پیکانه
یا تیر بر کمر و مردانه بز	تو علی واد این در خیمه بکن
یا بگلین وصل کن این خار را	وصل کن نانا ز نور بار را
تا که نور او کشد نار ترا	وصل او کشد کند خار ترا
تو مثل زور خا و مومنت	کشتن آتش مومنت نمکنت
مصطفی فرمود از کف بحیم	که بمومنت لایه کرد او ز بیم

بگریسند روی را خوار شایقی
سال پیکه کشد و وقت کشی
کرمی کشت و منزلت فرمود
اندر آن غم بود بی امید
باز کرمی خوا مداره بکبار
باز زنی دیدم از راه
لا اله الا الله و شهادت
عبداللّه پیری که کار بود
تا شود از رخ نعل تو سوزد
تا شود از رخ نعل تو سوزد
تا شود از رخ نعل تو سوزد
تا شود از رخ نعل تو سوزد

چشم دل آینه است که در آینه بکار
هر سواری داد او مال و موار
شاه انداخته را که هتبار
باید این چشم بود نو و دیگر
چشم مالک باغاه افلا نظر
غلام جوانی در دست باد

گر دم در ریخ درخت تن فناد میدش بر کند و در آتش نهاد	هین و هنر ای راه رویگاه این و بر زکرا که هر وقت
این قدر سخنی که ماندت با باز نامت دست این چراغ با کهر	هین کوفرد اگر فردا ها کند پند من بشنو که تن بند تویت
لب بند و کف پیر بر بر کشا ترک شهوتها و لذتها سخاست	این بخا شایسته از سر بهشت نابرد شاخ سخا ای خوب کیش
عروة الوثقی ستان تر که همی یوسف حسنی و این عالم بچاه	یوسف آمد رسنه زین دوزخ محمد لله کین رسن او بخند
نابینعی عالم طایر جدید این همان نیست چون هستان شن	خاله بر ما دست و باز می کند این که بر کار دست و کار است و تو

چشم دل آینه است که در آینه بکار
هر سواری داد او مال و موار
شاه انداخته را که هتبار
باید این چشم بود نو و دیگر
چشم مالک باغاه افلا نظر
غلام جوانی در دست باد
چشم دل آینه است که در آینه بکار
هر سواری داد او مال و موار
شاه انداخته را که هتبار
باید این چشم بود نو و دیگر
چشم مالک باغاه افلا نظر
غلام جوانی در دست باد

ز آنکه خورشید سوزی موی
نور خورشید سوزی موی
ز آنکه خورشید سوزی موی
نور خورشید سوزی موی

چونکه نور حسن بی بینی چشم
نور حسن با این غلیظی چشم
این جهان چون حسن بدت و آباد
که بلندش میکند کاهش بدت
که غلیظش می برد کاهش بیاد
که بجزش می برد کاهش بدت
دست جهان و قلم بین خط کردار
بیزیران بین و ناپیدا کان
تیر را سخن که این تیر شهت
مار میست از دست کف سخن
خشم خود بکن تو سخن تیرا
بوسه ده بر تیر و پیش شاه بر
انچه پیدا عاجز بسته وز تو
ما شکاریم اینچنین دایمی کرا
می دردی می وزد این خیط کو
ساعتی که فرزند صدیق را
ز آنکه مخلص در خط باشد ز دام
ز آنکه در راهت و در زنجیر
آینده خالص گشت او مخلص

چون بد بینی نور آن بینی چشم چون خبی بود ضیای کان صبی	عاجزی پیشه گرفت و د آفت که در شدنش میکند کاهش بدت که کلنتاش کاهش خار کا دشکش میکند کاهش تر اسب در جوان و ناپیدا سوار جانها پیدا و پنهان جان جان نیست پرتابی ز دست الهت کار حق بر کارها دار سبق چشم خشم خون نماید شیر را تیر خون آلوده از خون تو تر واجبه ناپیدا جان تند و جوف کوی چو کانیم چو کانی بکاست می مد می می خورد این نقاط کو ساعتی که فرزند صدیق را ز آنکه مخلص در خط باشد ز دام ز آنکه در راهت و در زنجیر آینده خالص گشت او مخلص

چونکه نور حسن بی بینی چشم
نور حسن با این غلیظی چشم
این جهان چون حسن بدت و آباد
که بلندش میکند کاهش بدت
که غلیظش می برد کاهش بیاد
که بجزش می برد کاهش بدت
دست جهان و قلم بین خط کردار
بیزیران بین و ناپیدا کان
تیر را سخن که این تیر شهت
مار میست از دست کف سخن
خشم خود بکن تو سخن تیرا
بوسه ده بر تیر و پیش شاه بر
انچه پیدا عاجز بسته وز تو
ما شکاریم اینچنین دایمی کرا
می دردی می وزد این خیط کو
ساعتی که فرزند صدیق را
ز آنکه مخلص در خط باشد ز دام
ز آنکه در راهت و در زنجیر
آینده خالص گشت او مخلص

چونکه نور حسن بی بینی چشم
نور حسن با این غلیظی چشم
این جهان چون حسن بدت و آباد
که بلندش میکند کاهش بدت
که غلیظش می برد کاهش بیاد
که بجزش می برد کاهش بدت
دست جهان و قلم بین خط کردار
بیزیران بین و ناپیدا کان
تیر را سخن که این تیر شهت
مار میست از دست کف سخن
خشم خود بکن تو سخن تیرا
بوسه ده بر تیر و پیش شاه بر
انچه پیدا عاجز بسته وز تو
ما شکاریم اینچنین دایمی کرا
می دردی می وزد این خیط کو
ساعتی که فرزند صدیق را
ز آنکه مخلص در خط باشد ز دام
ز آنکه در راهت و در زنجیر
آینده خالص گشت او مخلص

چون زکوه آن لطف بیرون
از خون که دست را بر من برون
از من بر تو که شد بینه
از من بر تو که شد بینه

چون زکوه آن لطف بیرون	آبها در چشمها خون میشود
زان شهشاه همایون زعل بود	که سراسر طور سیدنا لعل بود
جان پذیرفت وجود انور کوی	تا کم از سنگیم آخر ای کدو
فی زمان بد چشمه جوشان میشود	فی بدن از سنز پوستان میشود
فی صلابی مالک مشتاق در	فی صفای جریعه ساق در
کو حمت تاز نقشه و زنگند	اینچنین کدر با بگی بر کنند
بو که بر اجزای او تابند سخی	بو که در وی تابنده با بگند
چون قیامت کوها را بر کنند	بیز قیامت این کرم کی میکند
این قیامت زان قیامت کی کم آ	آن قیامت زخم و این چون هم آ
هر که دید این مردم از زخم ایمان	هر بیدی کین حسن دید او و سخن
این خنک زشتی که خوشتر شد بر	و ای کل روی که جفتش شد بر
ناز مرده چون حریف جان شود	زنگ کرد زان و عین آن شود
هیزم تیره حریف نار شد	تیره بی رفت وهمه انوار شد
در ننگ لان چون خرمزده فنا	آن خرمی و مرده کی میکسوفنا
صیغة الله هست زلف خرمی	پیشها بیک رنگ کرد اندر
چون دران خرم آفتد و کوبینم	از طرب کوید سنم خرم لاشم
آن سنم خرم خود آنا اشک گفتن آ	رنگ آتش دارد آراهن آ
رنگ آهن محو رنگ آتش آ	ز آتشی می لافد و خاشاکش آ
چون بر سرش کشند همچون زنگان	بیلنا القارست لافش فی زمان

حلقه که کز بودنی بودت
ای آن آلوده بگر سوسن کرد
بالیکی کرد و برون حوسن کرد
او ز نظر حوسن هم دور افتاد
بای این حوسن بیایان بود
بای این حوسن بیایان بود
بای این حوسن بیایان بود
بای این حوسن بیایان بود

رؤی خود بر روی من بیدم
آدمی چون تو ز کین از انما
هست بچو در ملائک ز انما
رشته باشد ما را از انما
دین نشسته منته را انما
بای در در بیامید کم کی انما
بوی کید در انما من لب کوان

بوی کید در انما من لب کوان
بوی کید در انما من لب کوان
بوی کید در انما من لب کوان
بوی کید در انما من لب کوان
بوی کید در انما من لب کوان
بوی کید در انما من لب کوان
بوی کید در انما من لب کوان
بوی کید در انما من لب کوان

چون زکوه آن لطف بیرون
از خون که دست را بر من برون
از من بر تو که شد بینه
از من بر تو که شد بینه

با یکی محدود تو خواهد کرد	و زنده اندر خرج که کرد دعد
آب گفت آوده را در من شتا	گفت آوده که دارم شوم آ
گفت آب این شرم فی من کی زدو	فی من این آلوده زایل کی شو
ز آب هر آوده کوبنجان شود	الحیا که تمنع الايمان بود
دل ز بایه حوض تن کلنا شد	تن ز آب حوض دلها پاک شد
کرد بایه حوض دل کرد ای سپر	هان ز بایه حوض تن میکنم سپر
چون بر وجود دل برهم زمان	در میا نشان بزوخ لا یغیا
کر تو باشی راست و ز باشی تو	پشتی غمزد بود و آس مغز
نیش شاهان کخطر باشد بجای	لیک نشکندتد عالی همتان
شاه چون شیرین تر از شکر بود	جان بشیرینی ز خوشتر بود
ای سلامت که سلامت مر ترا	ای سلامت چون تویی و ای الف
جان من کور هست با آتش جوش	کوره را این لبر که خانه آتش
هیچ کوره عشق هر سوزید	هر که آفرین کور باشد کورست
برک بی برکی تو چون برک شد	جان باقی بافتی و مرک شد
چون ز غم شادیت افروز کردی	روضه حانت کل و سوسن گرفت
انچه خوف بیکران آن آمنت	بط قوی ز جرم و مرغ خانه
باز دیوانه شدم من بطلیب	باز سودای شدم من بطلیب
حلقه های سلسله تو ذ و خون	هر یک حلقه دهد یک خون
داد هر حلقه خون دیگرست	بهر امر آدم خون دیگریست

عالم از وی سگت و خوشد
عالم از وی سگت و خوشد

چون زکوه آن لطف بیرون
از خون که دست را بر من برون
از من بر تو که شد بینه
از من بر تو که شد بینه

چون زکوه آن لطف بیرون
از خون که دست را بر من برون
از من بر تو که شد بینه
از من بر تو که شد بینه

چون زکوه آن لطف بیرون
از خون که دست را بر من برون
از من بر تو که شد بینه
از من بر تو که شد بینه

چون کلمه در دست غدار بود
چون سفینه از استان کازان
انبیاء گفته قوم راه کمر
جمله ترسباین امان انگینده
چون بقول اوست صلوات جمود
چون دل آن شاه زینا خون
ز رخا لیس او زگر ز خطر
یوسف از شکر زشتا مخفیند
یوسف از مکر اخوان در پند

بیگان منصور برداری بود
لازم آمد یقتلون الانبیا
از سفته انا تطیرنا بکم
نا ز خداوندی که کشا او بجه
پس را بر اسن که تاند نمود
عصمت و آنت فیم چون بود
باشد از قلاب حاین پیشتر
کز عدو خو بان دواش می پند
کز حسد یوسف بکرکان می پند

فکر حک و مکر موش

از حسد بر یوسف صریحه
لا جرم زین کوه یغیور بصل
کره نظام کرد یوسف خود
زخم کرد این کره و زعد رقیق
صد هیز از آن کره را این مکر
زانکه حشر خاسمان زو بکرید
حشر بر حشر خن مردار حوار
ز اینا نرا کند انعام نمان
کند محفی کان بدطهار رسیده

این کلمه از درون حاران
چونکه مایل است یوسف را بر طرف
چونکه در روی زو آن در لطیف
چونکه در آلتون سوزن زبان است
چونکه در آلتون سوزن زبان است

جمع بخلت و خالت
مشرقی و مغربی
چون رسید آن غم ز نیک او
ایا که بر روی کمانند از دوستان
تعب بر پیش آمدیم اینجا بجان
کی کسوف عو عقل و قوت
این بر طاعت بر عقلت خون
این بر سگ در آفتاب

دوستان از هر طرف بهادر و
سوی زندان بهر پریش نود او
ضم کردن نوبیدان و دوستان
مستعدا از صورتها آمده

دوستان در قصه دالتون شد
کین سکو قاصد کند یا حکمت
دور دور از عقل چو زه را می
او ز شرم عامه اندر خانه شد
او ز عار عقل کند تن پرست
که بیدم ای فبی از ساز کاو
نا ز زخم سخن یا هم من خبات
نا ز زخم لخت کاوی خوش شوم
ز نه شد کشته زخم دم کاو
کشته بر جنت و بکف اشرا را
کفش روشن کین جماع کشته
چونکه کشته کرد این جسم کوا
جان او بیدک بهشت و نار را
و انعامی خونیا ن دنیو را
کاو کشتن هست از شرط طریق
کاو نفس خویش را زو بر بکشن

سوی زندان و دران را می زد
او درین دین قبله و آیت
کابو بیاری بشود ماه او
او ز تنک عاقلان دیوانه شد
قاصدما رقت و دیوانه شد
بر سر و پشت بز این رامکاو
چون قیل از کاو موسی یوقا
هیچ کشته کاو موسی کش شوم
هیچ سوز از کتیا شد و رساو
و انمود آن زمره خواخوار را
کین زمان در خصیم آشفته اند
ز نه کردد هستی اشرا بر دان
باز دانه جمله اسوا را
و انعامی دام خدعه دور بود
نا شود از زخم دشمنان مینوی
نا شود روح حقی زندگ و بعضی

کف او دو انگه زری و قاف
کف او دو انگه زری و قاف

در وقت که در خواب بود و در وقت که در بیداری بود و در وقت که در غم بود و در وقت که در شادی بود و در وقت که در غم بود و در وقت که در شادی بود

کی کو آن کبر در رخ دوست
رخ مغرود و دوستی از چو پو
فی نشان دوستی شد سرخوشی
در بلا وقت و محنت کشتی
دوست همچون زربلا چون اس
زربلا صفت در دل آتش خوش آ

انتخاب کردن از خواجگان لقمه زین کی لقمه بر آید

خی که لقمه نوا که نه پاک بود
رو و شوب در دیده که چالاک شده
خواجده اش میداشتی در کار پیش
بغتر شد بدی ز زلفان خوش
کر چه بن بود و بن زاد بود
خواجده بود و از هوا آزاد بود
گفت شاهی شیخ را اندر سخن
کز من از بخشش تو چیزی خواستگ
گفت ای شه شرم ناید مر ترا
کین چنین گویی مرا زین بر ترا
مزد و نیت دارم و ایشان چه
وان دوبر تو کا کنند و امیر
گفت شه آن دو چه اندان ز
کفت آن یک خشم و دیگر کشتی
شاه آن دان کوز شاهی فارغ
فی مه و غور شهید نورش باز غ
مخزن آن دارد که مخزن ذائق
هستی و دار که با هستی عدلی
خواجده لقمه زین ظاهر خواهد
در حقیقت است لقمه زین خواهد
در زمان باز کوه زین بیست
در نظرشان کوهی کمر از خنیت
مریبا با نر ا مقاره نام شد
نام و در کی عقلش از آدام شد
یک گره را خود معرف جامه آ
دربیا کونید کوز عامه آ
یک کوه از ظاهرا لور زهد
نور باید تا شود جاشوس مه
نور باید پاک از تقلید و غول
ناشتا مر در ای فعل و قول

در وقت که در خواب بود و در وقت که در بیداری بود و در وقت که در غم بود و در وقت که در شادی بود و در وقت که در غم بود و در وقت که در شادی بود

تا ناید زو کجا که ششون
کودک بینه تور و صندل شون
من کبر لقمه زین کین کین
تور شیخ کن سر و شام بود
تور شیخ کن سر و شام بود
تور شیخ کن سر و شام بود

هر که نیت کند آنکه در خواب
خواب غفلت را در وقت بیداری
خواب غفلت را در وقت بیداری
خواب غفلت را در وقت بیداری

چشم پر بودند و سیر از خواب
وین علامان هوا بر عکس آن
آید از خوابه ره افکند کن
پس از آن عالم بدین عالم چنان
خواجده لقمه زین از حال جهان
راز می است خوش می زند
مر و از آزاد کودی از بخش
لیک لقمه زین مراد این بود تا
چه عجب که سیر زین بدنه ان کنی
کار جهان کن تو از چیمان خود
خویش تسلیم کن بر آدام سرد
و هند ایقون به مرد زخم سست
و قمر که از ریخ او رای درند
چون بهتری که دل خواهی سپرد
پس بدان شعول شوکان بهت است
هر چه اندیش و تحصیل کنی
بار باز در کای خود آید او فند
چونکه چیزی فوت خواهد شد
نعمایمانرا اطاعت کوش دران

تا ناید زو کجا که ششون
کودک بینه تور و صندل شون
من کبر لقمه زین کین کین
تور شیخ کن سر و شام بود
تور شیخ کن سر و شام بود
تور شیخ کن سر و شام بود

بوز افل باشد و درین وقت درین که ما علی الاشی حقیقه
بهر نفسان بدان آمد و چون جمله از نقصان عقل آید بدید
که در عین حال که کبر نفسند

بوی که در آید بر نور آید
بوی که در آید بر نور آید

نوش چون کردی تو چندین روز این چه صبر است این صبوری از چون نیاید زدی بخت حقیقی کف من از دست نعت بخش شو شرم آمد که یکی تلخ از کف چون همه اجوام از انعام تو کز یک تلخی کم فریاد داد لذت دست شکو بخت بداشت از بخت تلخها شیرین شود از بخت درد هاضافی شود از بخت مرده زنده میکنند این بخت هم بختی است دانتر تا قصر کجا این عشق زاد بر جمادی زنگ مطلق بود دانش ناقص نداند عشق را چونکه مکتوب خواند ناقص را زانکه ناقص بن بود سرخوم نقص عقل است آنکه بدرد بخورد زانکه تکمیل خود هاد ورنیت	لطف چون انکاشتی این قهر را مانگر پیش تو این جانت عدوت که مرا عدوتت بر کن باستی خورده ام چندانکه از شرم بدو من نوشتم ای تو صاحب معرفت رسته اند غرق دانه و دام تو خالص صد ره بر سر اجرام باد اند زین بیخ تلخی که گذاشت از بخت مسها زین شود از بخت درد هاضافی شود از بخت شاه نین میکنند کی کز آنقدر بر چنین تختی نیست عشق ترا بد ناقص اما بر جماد از صفیر کایانک محبوبی شد لاجوم خورشید داند برقی بر بود در تامل نقصان عقول نیست بر سرخوم لایق و نتم موجب لعنت سزای ورنیت لیک تکمیل بدان معد ورنیت

آن نظر که بیکرد این خرد و
آن زان می بودی سعادت نصیب
فصلی پیدا آنان در انجمن
تاد و بر ما شکی که سرخ و یک بود
عاجز آید از بریدن ای سستی

شاه از آن انبیا و اوصیای
مهر و کرم و بی ادب و کوران
در تمامای بد دل بد کوران
مگر می سازند قوی جلد مند
آه شد را در قفا عین کشته
باید هم پس عظیم کس کرات
در قفا عین کشته

یارها کن تا نیامیم در کلام ورنه این خواهی نه آن فرمان تو جان ابواهیتم باید تا بنور پایه پایه بر سر زده بر ماه و خور چون خلیل از آسمان هفتمین این جهان بن غلط انداز شد	یابن دستور تا کوم تمام کن چه دانند ترا مقصد کجا ببینانده نافر زده و س و قصور تا غمانده همچو حلقه بند در بگذرد که لا احب الا فلین جز مر آنرا کوز شهوت باز شد

تمت کمال آن خرد بر این غلام خواص که داشتند

قصه شاه و امیران و حسد دور ماند از جزو آن کلام باغبان ملک با اقبال و بخت آن درختی را که تلخ و رد بود کی بر برد اند اند مرتب کان درختان نهایت چست شیخ کو نظر بیور الله شد چشم آخرین بیست از بهر حجت آن حسودان بد درختان بوده از حسد جویشان و کینه تا غلام خاص بر کردن زنده چون شود فانی چون جانش شاه بود	بر غلام خاص و سلطان خود باز باید کشت و کرد آنرا تمام چون درختی را ندانند از درخت و آن درختی کش یکی هفتصد بود چون ببینندشان بچشم عاقبت کر چه یکسانند این دم در نظر از نهایت و از نخست آگاه شد چشم آخرین کشاد اندر سقی تلخ گوهر شور بخان بوده اند در ضایعی مگر می نیکبختند بچ او را از زمانه برکنند بچ او در بخت الله بود

از برای شاه دایم در غمتند
آخرین تدبیر از او استاد سخن
تختش از کردی که با او استاد سخن
عسری آغاز دوی آید پیش
با کلام استاد استاد جهان
پیش و یکبار بود با و نمان

از درهای محفل را بر زده
بدره بندید پیش آن حسیب
هر دهانی گشته انتظاری بران
کویید آن استاد موشا کورد
خودم از مسکنیت با من وفا
همچو خود سازد و کورد و روان
بها از دست یاریست در روان
نقش من این یک کورد و روان
بمردن کارگاه غمت
بها تکی این کارگاه غمت
کویید این کارگاه غمت
فی قبال از قلب بلند روزنه

بکشتار که بزکرم گسار
بکشتار که بزکرم گسار

بکشتار که بزکرم گسار
بکشتار که بزکرم گسار
بکشتار که بزکرم گسار
بکشتار که بزکرم گسار
بکشتار که بزکرم گسار
بکشتار که بزکرم گسار
بکشتار که بزکرم گسار
بکشتار که بزکرم گسار
بکشتار که بزکرم گسار
بکشتار که بزکرم گسار

هر دلی را سجد هم دستور
هین به پستان مکن جرم و کناه
می باید تاب و آبی توبه را
آتش و آبی میاید سیوم را
تا نباشد بقره دل و بورد چشم
کی بر ویسین و دوق وصال
کی کلستان بلز کوبید با چمن
کی چاری کفت کشاید در دعا
کی شکوفه آستین بر نشار
کی زوزد لاله را رخ همچو خون
کی بیاید بلبل و کل بوکتند
کی کوید ککلیغان لاله کنگار
کی نماید خاک اشزار ضمیر
از کجا آورده اند آن حلهها
این لطافتها نشان شاهیت
آن شود شاد از نشان کوه دید
روح آنکس کوهنکام آست
او نشناسد بوی کوی مویچورد
زانکه حکمت همچو ناقصه است

خود را تاش
خود را تاش

چند پیش تیغ زلفی همچو خود
زین چنین بیچار کجا صند هزار
چونکه شب بخراب دیدگار
چشم گردان کرده از چپ و راست
بر مثال برک می ارزیک وای
می روی ز کوی بازاری و سرا
خواه خیر ستاین ز وادوست
کودیش خیرت لیک این خیرین
کوبویم یک نشاغم قیمت شد
بکوی کی روی هر مرد سوار
کوبیش مین صاحبی کم کرده ام
دولت پانین باد ای سوار
چون طلب کردی بخیر آمد نظر
ناکمان آمد سواری بیکبخت
تو شدی بیخوش و افتاد بی حال
اوجه می بیند ز و این شود
این نشان در حق او باشد که بد
هر زمان کز روی نشان می رسید
ماهی بیچاره را پیش آمد آب

بیر نشانی که اندر انبیاست
خاص از جان بود کوشانست
این سخن با قاصد کوشانست
دل نماند بی نام معدود دار
زرها که بی نواند کس شمسوار
خاصه آن کوشانست شمسوار
در شمارم بکجا می باغ را
می خادام بایک یک زانرا
در شمار اندر پادشاهان
می شمارم بهر شد سخن
خسرتان پاکه ستمشوری
ناباید گفت کرم به شریب
لیک هم بعضی ازین هر و اثر
شرح باید کرد یعنی نغم و صر
هین با و از نشانز تو کفت
وین سخن داد اندر دل نصفت
تا شد شانش کین از یک وید
این نشان باشد که سخن آیدت
هونش از کوی کوش شکر
این چه باشد صد نشان کور
این نشان از پادشاهان آیدت
که همچو بی بی از آله
انکه بیکر بی شجای راز
و انکه بی سوزی سخن در بیان
و انکه بی و زوزنار کیش
چون زکی کزنت باو کیش
و انکه داد بی پنداری
رخها داد بی سخن و کلام
خود را کوی کشتی همچو

چند پیش تیغ زلفی همچو خود
زین چنین بیچار کجا صند هزار
چونکه شب بخراب دیدگار
چشم گردان کرده از چپ و راست
بر مثال برک می ارزیک وای
می روی ز کوی بازاری و سرا
خواه خیر ستاین ز وادوست
کودیش خیرت لیک این خیرین
کوبویم یک نشاغم قیمت شد
بکوی کی روی هر مرد سوار
کوبیش مین صاحبی کم کرده ام
دولت پانین باد ای سوار
چون طلب کردی بخیر آمد نظر
ناکمان آمد سواری بیکبخت
تو شدی بیخوش و افتاد بی حال
اوجه می بیند ز و این شود
این نشان در حق او باشد که بد
هر زمان کز روی نشان می رسید
ماهی بیچاره را پیش آمد آب

چند پیش تیغ زلفی همچو خود
زین چنین بیچار کجا صند هزار
چونکه شب بخراب دیدگار
چشم گردان کرده از چپ و راست
بر مثال برک می ارزیک وای
می روی ز کوی بازاری و سرا
خواه خیر ستاین ز وادوست
کودیش خیرت لیک این خیرین
کوبویم یک نشاغم قیمت شد
بکوی کی روی هر مرد سوار
کوبیش مین صاحبی کم کرده ام
دولت پانین باد ای سوار
چون طلب کردی بخیر آمد نظر
ناکمان آمد سواری بیکبخت
تو شدی بیخوش و افتاد بی حال
اوجه می بیند ز و این شود
این نشان در حق او باشد که بد
هر زمان کز روی نشان می رسید
ماهی بیچاره را پیش آمد آب

چند پیش تیغ زلفی همچو خود
زین چنین بیچار کجا صند هزار
چونکه شب بخراب دیدگار
چشم گردان کرده از چپ و راست
بر مثال برک می ارزیک وای
می روی ز کوی بازاری و سرا
خواه خیر ستاین ز وادوست
کودیش خیرت لیک این خیرین
کوبویم یک نشاغم قیمت شد
بکوی کی روی هر مرد سوار
کوبیش مین صاحبی کم کرده ام
دولت پانین باد ای سوار
چون طلب کردی بخیر آمد نظر
ناکمان آمد سواری بیکبخت
تو شدی بیخوش و افتاد بی حال
اوجه می بیند ز و این شود
این نشان در حق او باشد که بد
هر زمان کز روی نشان می رسید
ماهی بیچاره را پیش آمد آب

کلمه عشق از همه قویها محکمات
 عاشقان را مدهد و بی محکمات
 در حق آن بی محکمات

مناجات شبانی با خدای تعالی بخندش می کند

دیدم موسی یک شبانی را براه
 تو کجایی تا شوم من جا کربت
 جامه ات شوم پیشها انکم
 دستکت بوسم ب عالم یا بکت
 ای خدای تو همه بزهای من
 این بنظت بیفوده میگفت آن شب
 گفت با آنکه کم مارا آفرید
 گفت موسی های خین سرشده
 این چه ترا زست وجه کفرش
 گفت کفر تو جهارا کند کرد
 چاروق و پاتابه لای تو مر ترا
 که بیدیدی زین سخن تو جلوت را
 آتی کر نامدست این دود
 که می دانی که بزدان داورت
 دوستی بی خود خود دشمنیت
 با که می گویی تو این با عم تو حال
 شیر او نوشده که دریشو و نما
 و در برای بند است این گفتگو

کرمه یکی بنده که در روزنامه
 قلمه خود را که در آنجا
 کرمه خود را که در آنجا

تو بگویم تو بگویم تو بگویم
 والدی مولود را او مال است
 هر چه چشم آمد ولادت و غفلت
 هر چه مولود است و زین موسی
 و آنکه در کون و نو سار است و معین
 ما داشت و محله را آمد یقین
 گفت ای موسی هاهام تو سخن
 و در شبانی تو نامت موسی

و در شبانی تو نامت موسی
 جامه دیدم و ای موسی
 سعاد آورده ای تو را
 و در شبانی تو نامت موسی
 و در شبانی تو نامت موسی
 و در شبانی تو نامت موسی

کلمه عشق از همه قویها محکمات
 عاشقان را مدهد و بی محکمات
 در حق آن بی محکمات

مناجات شبانی با خدای تعالی بخندش می کند

تا قوی با منده اندم قزاق
 هر کس بر اسیرت بنهاده ایم
 در حق او معج و در حق تو دم
 ما بری ز پاک و ناپاکی همه
 من کردم خلق تا سودی کنم
 هند و انرا اصطلاح هند
 من نکردم پاک از تسبیحشان
 ما ز ما نرا بتکریم و قال را
 نامر قلیتم اگر خاشع نبود
 زانکه دل جوهر بود گفتن عرض
 چندان زلفاظ و ایشمار و مجاز
 آتش از عشق در جان بر فروز
 موسی اد آب انان دیگرند
 عاشقان را هر نفس سوزید نیست
 که خطا گوید و را خاطی سکو
 خون شهیدان را از آب ولایت
 در دزدون کعبه رسم خیرت
 تو ز سرستان قلاوژی مجر
 لعن اگر مفر نبود پاک نیست

ابفض الاشیاء عنیدی الطلاق
 هر کس را اصطلاحی از ایم
 در حق او شهید و در حق تو دم
 از کرا انجانی و چا لاک همه
 بلکه تا بر نبین کان جودی کنم
 سند یا نرا اصطلاح سند
 پاک هم ایشان شوند و در قضا
 ما در و نرا بتکریم و حال را
 که چه گفت لفظ نا خاشع بود
 پس طفیل آمد عرض جوهر عرض
 سوز خواهم سوزد با آن سوز
 سر بسر فکر و عبارت را بسوز
 سوزده جان قدر و انان دیگرند
 برده ویران خراج و غش نیست
 که بود بز خون شهیدا و را مشو
 این خطا از صد صواب و لیت
 چه غم از غم امر و یا سجده نیست
 از رفو مر حانه چا نرا امکو
 عشق در در رای عم غمنا ای نیست

تو بگویم تو بگویم تو بگویم
 والدی مولود را او مال است
 هر چه چشم آمد ولادت و غفلت
 هر چه مولود است و زین موسی
 و آنکه در کون و نو سار است و معین
 ما داشت و محله را آمد یقین
 گفت ای موسی هاهام تو سخن
 و در شبانی تو نامت موسی

و در شبانی تو نامت موسی
 جامه دیدم و ای موسی
 سعاد آورده ای تو را
 و در شبانی تو نامت موسی
 و در شبانی تو نامت موسی
 و در شبانی تو نامت موسی

امروز

خداوند بفرستد او را بر سر
خداوند بفرستد او را بر سر
خداوند بفرستد او را بر سر

کفر تو نیست و دینت نبوی است	ای معاف یفعل الله ما یشاء
کفت ای نبوی از آن بگفته ام	من ز سده هفتها بگفته ام
ناز یا نه برزدی اسپ بگشت	محم ناسوت مالات باد
مال من اکنون برون از گشتن	نقش بینی که در آینه است
دم که مرد ناشی ندهد نای کرد	هان و هان که حمد کوفی با سپاس
چند کوی چون غطا برداشند	از قول که تو از جهنت
با نماز او بیالودست خون	خون پلندست و باقی میرود
کان بغیر آب لطف کرد کار	در سجودت کاش بر کرد ای
کای سجود چون وجودم ناسر	این زمین از صدمه آرد اثر

خداوند بفرستد او را بر سر
خداوند بفرستد او را بر سر
خداوند بفرستد او را بر سر

خداوند بفرستد او را بر سر
خداوند بفرستد او را بر سر
خداوند بفرستد او را بر سر

خداوند بفرستد او را بر سر
خداوند بفرستد او را بر سر
خداوند بفرستد او را بر سر

خداوند بفرستد او را بر سر
خداوند بفرستد او را بر سر
خداوند بفرستد او را بر سر

کفر تو نیست و دینت نبوی است	ای معاف یفعل الله ما یشاء
کفت ای نبوی از آن بگفته ام	من ز سده هفتها بگفته ام
ناز یا نه برزدی اسپ بگشت	محم ناسوت مالات باد
مال من اکنون برون از گشتن	نقش بینی که در آینه است
دم که مرد ناشی ندهد نای کرد	هان و هان که حمد کوفی با سپاس
چند کوی چون غطا برداشند	از قول که تو از جهنت
با نماز او بیالودست خون	خون پلندست و باقی میرود
کان بغیر آب لطف کرد کار	در سجودت کاش بر کرد ای
کای سجود چون وجودم ناسر	این زمین از صدمه آرد اثر

خداوند بفرستد او را بر سر
خداوند بفرستد او را بر سر
خداوند بفرستد او را بر سر

خداوند بفرستد او را بر سر
خداوند بفرستد او را بر سر
خداوند بفرستد او را بر سر

خداوند بفرستد او را بر سر
خداوند بفرستد او را بر سر
خداوند بفرستد او را بر سر

ناله خوشنوی هم آیدت
رخم بر عیسی کن و بر خرمکن
طبع را اهل تا بگرد زار و زار
سالمه خرمکن بودی بر بود
ز آخر و هر مرادش نفس است
هم مزاج خوش شدست بر عقل
آن خرم عیسی مزاج دل گرفت
زانکه غالب عقل بود و دل
خود در ضعف عقل تو ای خرمینا
کز عیسی کشته ز خور در
ای مسیح خوش نفس جوئی ز رخ
چون بود عیسی در دینار محمود
تو شب و روز از پی او هم عمر
آه ازین صفر ایسان بن همن
تو همان کن که کند خود شمشیر
تو عسل با سر که درد نیاورین
سر که افروزم ما قوم ز صیر
این سوزید از ما چنان آمدن ما
آن سوزد از تو ای اکل عزیز

پس ندانی خور می فروم آیدت
طبع را بر عقل خود سرور
قوان و بینان و وام جان کرد
زانکه خرمین ز خو و ابر بود
کو با خود می گفت نخست
فکوش آن که چون علف آرد بد
در مقام عاقلان منزل گزید
از سوار رفت کرد در خرمین
این خرمی ز مرده کشتت آرد
هم از سخت رسد او را اهل
که نبود اندر جهان بی مار کج
چون بود یوسف ز کار و جوش
چون شب و روزی که بخشای
چه هنر زاید ز صفر آرد سر
مانفاق و حیل و دزدی و دزد
دفع این صفر بود شیر کنگین
تو عسل بغیر اگر مرا و امگیر
ریک اندر چشم چه قرارید ما
کیا بد از تو هر پاییز چنین

این صفتی بود که در اوصاف
زانکه از اطفال چنانی که زود
از و کای بی جمل آن بی بود
گفت بیغیا به بر و عاقل آن بی بود
بغیر از غیر که از اطفال بی

بجا بدین سبب است
که با در برها نشنیدند

چونکه از عقلش فرزان بداند
چند بوس زخم آن در بوس خسته
ز کوی زان شد بد بود که در
کفت ازین سخن ای بدید او
شبیان بود در آرد و خورد
کار و عاقل با در بر و عاقل
با یک سوز که ای اندر خرمین
فصل کن در پی تو ای جان

فصل کن در پی تو ای جان
کتابت کرد از تو ای جان

شادمانی که کرد از تو ای جان
کتابت کرد از تو ای جان

کو ترا از اصلت با جانم ستیز
شوم ساعتی که شدم بر تو بد
بی خیاست پکنه بی پیش و کم
بی چه خون از دهانم با سخن
هر زمان می گفت ز غیر بر تو
زخم د بوس و سوار می بود
تمتلی تو با بنایک و دست بد
ناشاید آنکه می کشید و می کشا
ز و بر آمد خورد هارشت و تو
چون بدید از خود بر و فان باز
سرم از مار سیاه زشت رفت
گفت تو خود بجز بیل رحمت
ای مبارک ساعتی که دیدیم
تو بر اجویان مثال مادران
خرگ زرد از شما و ندان خرمی
نه از پی سوز و زان بیخوش
ای خنک آنرا که بیند و بی تو
ای روان باک بیستوده ترا
ای خندان و ندو شهنشا و امیر

تبع زین یکبار که خرم بریز
ای خنک آنرا که روی تو بد
شکوه آن جایز ندارد زان ستم
ای خدا آخر مکارا تشر تو میکن
اوش میزد کاند ز بر تو ابد
بی و مید و باز در روی خنک
بای و در ویش صدمه زان رحم
نار صغری شدن بروی خنک
مار با آن خورده بیرون جفت
ببخن آورد آن کو کو در آرد
چون بدید آن زدها از روی
با جیبی با وی تو عمیق
مرده بودم جان تو بخشیدیم
مزگر بزبان از تو مانند خوران
صاحبش ز پی زین کو کوهی
لیک تاگر کشند ز یادش
یاد را فتد تا کمان ز جوی تو
چند کفتم ترا ز و می بوده شوا
سز کفتم جمل ز لغت آن میگیر

دست ما از دست تو ای جان
کتابت کرد از تو ای جان

خون چو ز یاد کرده از او دریا
شیر مردی کرد از چنگش
حالت موم در بی بیم دادند
از دهارا او بدین وقت گذشت
انهارا هست قوت چنگش
نیز فوق حال تو بخند است
خیز شود از جدیدی با او
کز کا آمد سوی آغار و
کر کا آمد سوی آغار و

پس بر دست دراز آمد
دستش بود بر کرد و در
این صغیر هم بر صغیر
خود بدلی چون بر آید
موت او قدر است خوردن بدی
می شنیدم بخش و حرم بر اندم
از سبب گفتن مراد استور
هر زمان میگفتم از درد در
بچه ها میکرد آن رسته
از خدا یا بی خواها ای شریعت
شکر حق گوید تو ای پیشوا
دشمنی عاقلان زین سازد
مهرها آنکه بود در رخ و ضلال

حکایت از عقدا کردن بر تملق و وفای خرس
از ده های خرس مرد در جکشد
شیر مردی در وقت و فرادش
ان زمان کا فغان ظلومان رسد
آن طرف چون رحمت حق می رسد
آن طبیبان مرضهای نهان
هیچ حق فی حلت و فی شروتند

تا برود آینه صد گوئی بخوبی
کند بر لب زبانی از چنگ
تا که بخوان بود آن چمن
فل جلال دست او در کون
وز نمانی بگفتی لطفت کند
تر صد کن بخار کنی بر او
زاری کردی قوی سواد
در سنگی قوی تو راه است

دایه و مواد در جهان خوب بود
طفل حاجات شمارا آفرید
گفت ادعای الله بنوری
هوئی هوئی یاد و شیر افشان
فی السما و زرکم نشیند
ترس و نوبت در آن آواز
هر غم کو تو را بالا کشید
هر ندایی کو ترا عرض آورد
این بلندی کیست از روی مکان
هر سبب بالا ترا آمد از اش
آن فلاخی فوق آن سر کشید
فوقی آنجا است از روی شرف
سنگ و آهن زیر جبهه ساق
و آن شرف از روی مقصود
سنگ و آهن اوله یا با شرف
کان شرف کانه زمان و این
در زمان شاخه از عمر سابق
چونکه مقصود از شرف آمد
در رخ حکایت خرس و شیر و شیر و شیر

تا که کی آن طفل از زبان خود
فانسانید و شود شیر بر بدید
فاجو شد شیرهای مهرها
در غم ما اندیک ساعت و صبر
اندین بیستی چه بر جسید
می کشد کوش تو تا قهر سغول
آن ندایی که از بالا رسید
مانک کرکی مان که آن مردم
این بلندیهاست سوی عقول
سنگ و آهن فایق آمد بر شرف
کر چه در صورت بپهلوی
جای دور از صند باشد
در عمل و بی این دولت باشد
ز آهن و سنگ زین رو پیش
لیک این هر دو تنند و جان شیر
در صفحان سنگ و آهن بر تر
در هزار شاخه او فایق ترست
پس اول بود آخر شجر

وز سبب چشم ز بود و خوش
لاجرم نویی در کله او بود
تا که آن باری و جان را بود
ای بسا در انکه الله سر بود
طش و سر و زبان خود بود
سوخا که رود تو بی باش
دریناه قطعه ملتی می باش

خبر چو ز یاد کرده از او دریا
شیر مردی کرد از چنگش
حالت موم در بی بیم دادند
از دهارا او بدین وقت گذشت
انهارا هست قوت چنگش
نیز فوق حال تو بخند است
خیز شود از جدیدی با او
کز کا آمد سوی آغار و
کر کا آمد سوی آغار و

عاقبت بدی نشان نور زنت
شعوت عالی جلال مور زنت
عاقبت بدی که صد بار بی بدید
شلال آن بود که یک بار بی بدید
زان یکی با زین چنان مهر و شرف
کریکوار او سوادان دور شد
سایوی و آن هردو خود بود
اوردن موی از یکدیگر خود بود
اوردن موی از یکدیگر خود بود

عاقبت بدی نشان نور زنت
شعوت عالی جلال مور زنت
عاقبت بدی که صد بار بی بدید
شلال آن بود که یک بار بی بدید
زان یکی با زین چنان مهر و شرف
کریکوار او سوادان دور شد
سایوی و آن هردو خود بود
اوردن موی از یکدیگر خود بود
اوردن موی از یکدیگر خود بود

کردن چوین بکنان و در را
لفظ آواز درین آواز را
و آنکه آواز درین هم می آید
از سینه کوری در وی می آید
لیک و در آن که درین می آید
نویسد سینه ایست و درین
نویسد آواز درین و درین
نویسد آواز درین و درین
نویسد آواز درین و درین

کرمه شاه خورشید تو
فکر تو نفس است و فکر او است
او توئی خود را بچو در آوی
و رخو امی خدمت آسای من
و ترش می آیدت قد و رضا
بویک استادی زها ندر ترا
زارئی میکنی چو زو تینیت
تو کم از خوسری عالی زرد
ای خدا این سنک دل را موم کن
کرمه شاهی جز نباشد او
نقد تو قلبت و نقد او است
کرمه شاهی جز نباشد او
در دهان از دهایی همچو خوسری
همچو خوسری در دهان از دهایی
و ز خطر بیرون کشاند ترا
چونکه کوری سر مشک از سر
خوسری است از در چوین فریاد کرد
ناله اش را تو خوش و موم کن

**گفتن پانچای سالیله صاف کدائی که مرجه
کوری دارم ۵**

بود کوری کوهی کف الامان
بند و باره رحمت آردید هان
کف یک کوریت می بینم ما
کف زشت آوازم و نالخورش
مانک ز شتم مایه غم میشود
زشت آوازم بهر جا که رود
بود کوری زخم را دو ناکند
زشتی آواز کم شد زین کله
منم و کوری آدم ای اهلیان
چونم و کوری آدم و منم
آن دکوری چه باشد و انما
زشت آوازی کوری شد تو
مهر خلق از مانک من کم میشود
مایه خشم و غم و کین میشود
ایچنین ناکج را کجا کند
خلق بروی شد بر حمت یک کله

خوسری از دهام وارید
وان کم زبان بود موانه ناکند
چون سیک اصحاب کفان غم زین ناکند
شد ملازم درین آن خود ناکند
آن کوی با داشت کف و کف
ای برادری از خوسری

ناله آواز درین و درین
نویسد آواز درین و درین

دانه با یوسف کوری کوری
یا زخون نیکای من خورده
تو بکن و ز تو به استغفار کن
و ز جودت کف شد و در کف
باز کرد از کوری ای در باره
فکر از خوسری طلبیم نصیحت
تو چو کالی برین و آن را ناکند
نویسد آواز درین و درین

بجسته آواز درین و درین
کرمه شاهی جز نباشد او
نقد تو قلبت و نقد او است
کرمه شاهی جز نباشد او
در دهان از دهایی همچو خوسری
همچو خوسری در دهان از دهایی
و ز خطر بیرون کشاند ترا
چونکه کوری سر مشک از سر
خوسری است از در چوین فریاد کرد
ناله اش را تو خوش و موم کن

گفته واکت و حقیقت از دهان
دوستی ز با بله بر آرزو شینت
گفت و الله از حسودیکه در این
گفت مهر با بلهان عشق و دست
هیچ با من بران این خوسری
گفت و در کار خود کولی ای
من کم از خوسری باشم ای شینت
بر تو دلیل میلو زدم زانندیشه
این دم هرگز نکل زید از کزاف
تو موم نظیر یور الله شد
این همه گفت و بگو شتر در
دست او گرفت و دست از وی کشید
گفت در برین تو غم خوار و مسام
باز گفتش منم عدوی تو نیستم
گفت خوابستم مرا بکف از و ز
ناچیندی ز پناه غما قسلی
در خیال افلا در مرد از جلا او
کین مگر قصه منم مغبوبیت
با کور بستیست یا از ان بدین
گفت بر خوسری منم دل آلهها
او بهر خلیله که دانی زان نیست
و ز نه نوس چه بگرد این نوس
این حسودی من از مهر نوس
خوسری را مکن منم مغال منم
گفت کارم این بدو بخت نوس
تو کم از من نامنت باشم هر چند
با چنین خوسری سرور و میشه
تو رحمت این عوی و نولا
هان و هان بکوز ازین آتش کن
بد کافى مرد راستدیت رفت
گفت در خوسری نه یار و رشید
بوالفضول معرفت مکتور تراش
لطیف یعنی کوری بیای در پی من
گفت آخر یار را شقاوت بشو
در جوار دوستی صاحب جلی
خشم کز شد زود کرد آید
باطم دار دکدا و تو نیست
که تیر ما ندر از هم نشین

کرمه شاهی جز نباشد او
نقد تو قلبت و نقد او است
کرمه شاهی جز نباشد او
در دهان از دهایی همچو خوسری
همچو خوسری در دهان از دهایی
و ز خطر بیرون کشاند ترا
چونکه کوری سر مشک از سر
خوسری است از در چوین فریاد کرد
ناله اش را تو خوش و موم کن

بجسته آواز درین و درین
کرمه شاهی جز نباشد او
نقد تو قلبت و نقد او است
کرمه شاهی جز نباشد او
در دهان از دهایی همچو خوسری
همچو خوسری در دهان از دهایی
و ز خطر بیرون کشاند ترا
چونکه کوری سر مشک از سر
خوسری است از در چوین فریاد کرد
ناله اش را تو خوش و موم کن

گفت بر خوسری منم دل آلهها
او بهر خلیله که دانی زان نیست
و ز نه نوس چه بگرد این نوس
این حسودی من از مهر نوس
خوسری را مکن منم مغال منم
گفت کارم این بدو بخت نوس
تو کم از من نامنت باشم هر چند
با چنین خوسری سرور و میشه
تو رحمت این عوی و نولا
هان و هان بکوز ازین آتش کن
بد کافى مرد راستدیت رفت
گفت در خوسری نه یار و رشید
بوالفضول معرفت مکتور تراش
لطیف یعنی کوری بیای در پی من
گفت آخر یار را شقاوت بشو
در جوار دوستی صاحب جلی
خشم کز شد زود کرد آید
باطم دار دکدا و تو نیست
که تیر ما ندر از هم نشین

کرمه شاهی جز نباشد او
نقد تو قلبت و نقد او است
کرمه شاهی جز نباشد او
در دهان از دهایی همچو خوسری
همچو خوسری در دهان از دهایی
و ز خطر بیرون کشاند ترا
چونکه کوری سر مشک از سر
خوسری است از در چوین فریاد کرد
ناله اش را تو خوش و موم کن

بجسته آواز درین و درین
کرمه شاهی جز نباشد او
نقد تو قلبت و نقد او است
کرمه شاهی جز نباشد او
در دهان از دهایی همچو خوسری
همچو خوسری در دهان از دهایی
و ز خطر بیرون کشاند ترا
چونکه کوری سر مشک از سر
خوسری است از در چوین فریاد کرد
ناله اش را تو خوش و موم کن

این صفت چه بدین و چه بدین کرم
بانگ زد کوسه از سادوی
آن تو هم صفات سراسیلا بپوش
چون بودی بدکان در حجاب
چون خالت نامندان تو زین بود
سامری خود که باشد ای صفا
چون درین تو در بر او یکد اشک
کاوی شایه خدائی را بلاف
پیش کاوی سخن کوردهای زنجیر
چشم می زدی نور دل و لاله
شده بران عقل که زینش که تو را
کا و زین بانگ کرد آنچه
زان عجز تو دین از من بسی
باطلا مزاجه زاید باطلی
زانکه هر بنی با بدی جگر خود
کز ک بر یوسف بجای عشق آورد
چون ز کورگی و از هد محرم شود
چون بگویم از عهد برد بسو
چون بند بوجمل از انجمن بر

از تو ای مرد آن تو هم کم لکری
سخن کردی که خدای من تو را
زیرکی بار دلت را خواب بود
چون نهادی سر چنان ای برت
وز فساد سخن آهنگ کبر ای
که خدای بر ترا شد در جهان
وز همه اشکها عاقل شده
وز رسوم تو چون کوهی خلاف
کشت عقلت صید سخن سامری
اینت جمل و او تو عین خلاص
چون تو کان جمل را کشتن سزا
کا همقا تو این همه ز غایت تکلفت
لیک سخن یکی بد بود هر سخن
عاطلا مزاجه خوش آید باطلی
کا و سویی شیر تریکی زونده
جز سگوار مکرنا او را خورد
چون سگ کهن از بی آدم شو
کفت هذا لغیر وجه کا زین
دید صد شوق قهر با و در نگرید

این صفت چه بدین و چه بدین کرم
بانگ زد کوسه از سادوی
آن تو هم صفات سراسیلا بپوش
چون بودی بدکان در حجاب
چون خالت نامندان تو زین بود
سامری خود که باشد ای صفا
چون درین تو در بر او یکد اشک
کاوی شایه خدائی را بلاف
پیش کاوی سخن کوردهای زنجیر
چشم می زدی نور دل و لاله
شده بران عقل که زینش که تو را
کا و زین بانگ کرد آنچه
زان عجز تو دین از من بسی
باطلا مزاجه زاید باطلی
زانکه هر بنی با بدی جگر خود
کز ک بر یوسف بجای عشق آورد
چون ز کورگی و از هد محرم شود
چون بگویم از عهد برد بسو
چون بند بوجمل از انجمن بر

از تو ای مرد آن تو هم کم لکری
سخن کردی که خدای من تو را
زیرکی بار دلت را خواب بود
چون نهادی سر چنان ای برت
وز فساد سخن آهنگ کبر ای
که خدای بر ترا شد در جهان
وز همه اشکها عاقل شده
وز رسوم تو چون کوهی خلاف
کشت عقلت صید سخن سامری
اینت جمل و او تو عین خلاص
چون تو کان جمل را کشتن سزا
کا همقا تو این همه ز غایت تکلفت
لیک سخن یکی بد بود هر سخن
عاطلا مزاجه خوش آید باطلی
کا و سویی شیر تریکی زونده
جز سگوار مکرنا او را خورد
چون سگ کهن از بی آدم شو
کفت هذا لغیر وجه کا زین
دید صد شوق قهر با و در نگرید

او کان دار که با من بخورد
بکند آرایه من و فکند
تعلق کنی مرا با اینجانبین
کفت ای بیوس با احباب کسوف
مرا تا آن فلان دار و دعد
این دو کفستان بوی کای تو فسون
ایزد و نواهند از بصر حوت
دو از تعلق کسوف این کفت شو
دو از تعلق کسوف این کفت شو
کفت و من کوهیک دیوانه بود
ساقی در روی من خوش کن بود
چشم که در آستین من در بند
گر نه جلالت بدی من از تو
کلیج آوردی من آن زشت و

مردم هم نیکو دیم در وقت تنگ
اخمدا نزد خدا این یک خبر من
یاد الناس معاد من بیلان
معدن لعل و عقیق و کنگس
اخمدا ایچا ندارد مال شود
آغی روشن لآمد درد مند
کرد و سه ابله ترا متکر شد
کرد و سه ابله ترا نصت بده
کفت از اقرار عالم فارغم
کز خاشاک ز خورشید بیخورد
نفرت خفاشکان باشد لیل
کر کلابی با جمل راغب شود
کر شود قلبی خریدار محاسب
دزد شبخواهده روزان بر
فارقم فاروقم و غریب وار
آرد را بیدم کم من از سبها
من چو مین از خدایم در جهان
کا و راد اند خدا کوساله
من نه کام کلا که کوسالم خورد

این نصیحت می کنم نه از خشم و
بغض از صد قصرت و صد
معدن باشد فرو ناز صد هزار
بغضت ستان صد هزار آن کان
سینه باید بز عشق دزد و
بند او راده که سخن و شند
طبع که کردی جوهری کان قند
حق برای تو کواهی میدهد
انکه حق باشد گواه او را چه غم
از دلیل آمد که آن خورشید
که من خورشید تا بان جلیل
آن دلیل نا کلابی میکند
در محلی اش و باید نقص و شک
شب بیم روزم که تا به در جهان
نا غایم کین نقوش است آن نقوش
و انما یم هر سبک را از کوان
خرم بیداری و در خور کاله
من نه خام کاشتری از من خورد

این نصیحت می کنم نه از خشم و
بغض از صد قصرت و صد
معدن باشد فرو ناز صد هزار
بغضت ستان صد هزار آن کان
سینه باید بز عشق دزد و
بند او راده که سخن و شند
طبع که کردی جوهری کان قند
حق برای تو کواهی میدهد
انکه حق باشد گواه او را چه غم
از دلیل آمد که آن خورشید
که من خورشید تا بان جلیل
آن دلیل نا کلابی میکند
در محلی اش و باید نقص و شک
شب بیم روزم که تا به در جهان
نا غایم کین نقوش است آن نقوش
و انما یم هر سبک را از کوان
خرم بیداری و در خور کاله
من نه خام کاشتری از من خورد

آن بخت و خوشی را بدست
ازین بخت و خوشی را بدست
ازین بخت و خوشی را بدست
ازین بخت و خوشی را بدست

آن یکی خورد شنید علی بن بود	وین در کشف اش که سنجین بود
آن یکی نوری زهر عینی ری	وین یکی کوری کدای هر دین
آن یکی ماه که بر پروین زند	وین یکی کوی که در سر کین زند
آن یکی یوسف سخن عینی نفس	وین یکی کوی ویاخر با جوس
آن یکی پیران شدن در لامکا	وین یکی در کاها در همچو سکا
ما زبان معنوی کل با جعل	این می گوید که ای کین فعل
کر کوزانی ز کشتن در کان	هست آن ز غرت کال کستان
غیرت بر سر بود و در باش	می نند کی خوش زینجا در
و در سیامیزی تو با من ای دینی	این کان آید که از کان
بلبلانوا جای می زیند چین	مر جعل برادر حسن خوشتر چین
چو بر آچون از بلیدی پاک دعا	چون سزد برین بلید ترا کاست
یک دم ریشان بد و آترا بود	در من آن بدرک کجا خواهد
یک نشان آدم آن بود از ازل	که ملایک سر هفتاد از اجل
یک نشان دیگر آنک که آن بلیس	نهش سر که من شاه و رئیس
پیرا که بلیس هم ساجد شدی	او نبود دی دم او غیری ندی
هم سجود هر ملک میزان او	هم سجود آن عدو برهان او
هم کواه او ستا قرار ملک	هم کواه او ستا کفران سلاک
این سخن پایان ندارد باز کرد	ناچه کرد آن خوش آن نیک تر

همه حکایت از غرور من خلق هر س د

کای طالع ماه دیده تو شیب
کای طالع ماه دیده تو شیب
کای طالع ماه دیده تو شیب
کای طالع ماه دیده تو شیب

تو ز او تو با بعقود شرس شو	احفظوا ایمانکم ما ارمکو
و آنکه داند عهد پاکه میکند	تو کند چون تار و کوز او
بسم الله الرحمن الرحیم	
از محابه خواهد تمیاز شد	و اندران تمیازش چون تار
مصطفی آمد عبادت موی او	خون همه لطف و کم بد خوئی
در عبادت فتن تو فایده	فایده آن باز بر تو عاید است
فایده اول که آن شخص علیل	بوی که قطعی باشد و شاه جلیل
چون دو چشم دل اندازی غنوی	که عینانی تو هیرم را ز غنوی
چون که کجی هست در عالم مرغ	همچو ویران آمدان خالی ز کج
قصه هر درد ویش میکن از کوا	حق نشان با بی مجید میکن کوا
چون ترا آن چشم باطن من نبود	کجی می پندار اندر هر وجود
و در باشد قطب بار ره بود	شده نباشد فارس بر اسپه بود
پس صله ما را نیره لازم شما	هر که باشد کربساده کرسوا
و ز عدو باشد همین احسان کند	که با احسان دوست کرده در عدو
و در کورده دوست کیشم کوشو	زانکه احسان کینه را مرهم شو
پس فواید هست غیر این ولیک	از درازی خاییم ای بار شک
حاصل این آنکه که با جمع باش	همچو تنگراز جور داری تراش
زانکه آتشی جمع کاروان	ره زمان را بیکدشت و سنان

بسم الله الرحمن الرحیم
بسم الله الرحمن الرحیم
بسم الله الرحمن الرحیم
بسم الله الرحمن الرحیم

بوی که قطعی باشد و شاه جلیل
بوی که قطعی باشد و شاه جلیل
بوی که قطعی باشد و شاه جلیل
بوی که قطعی باشد و شاه جلیل

بسم الله الرحمن الرحیم
بسم الله الرحمن الرحیم
بسم الله الرحمن الرحیم
بسم الله الرحمن الرحیم

از صدای هم بار آید سویی تو
ایچین کو هست کتف و کوی تو
دین چنین شریک جوی تو
بغض من خوردم نمل خورد
چون در صوفی کتف باغ حسن آن
بلکه با همه کرد از این جفتان
کای شریفین در و سویی تو
کاز بر او چاشت بخیم من ز قاف
تا یاد آن از قاف و قاف را
چون برده کردش بگفتن بیرون
تو فقیه ظاهر مستان و عین
از تیرینی میکند دعوی سرد
مادر او ز که دانند ناله کرد

گفت با اینها مراد صحبت	لیک جمع اند و جماعت تو کت
بر نیایم بیک تنه با سه نفر	پس پوزشان نخست از عهد
هر یکی را من سویی افکنم	چونکه تنها کت و نشن بریم
حیله کرد و کرد صوفی بر راه	تا کند با را نشن با بی او تنه
گفت صوفی را بر و سویی و کتا	یک کلمه آور برای این رفقا
رفت صوفی گفت خلوت با دو با	تو فقیه وین شریف نامدار
ما بفتوی تو نانی می خوردیم	ما پزده انش تو می پریم
و بزده کوشه زاده و سلطان ما	سیدست از خاندان مصلحتا
گفت آن صوفی شکم خوار خیس	تا بود با چون شما شاهان کلین
چون بیاید مرود پند کند	هفته بر باغ و زاغ سر زیند
باغ چه بود جان ما زان شما	ای شما بوده مزاج چون چشم را
و سوسه کرد و مرا ایشان از او	آه کز باران نمی شاید شکست
چون بر کردند صوفی را و رفت	خشم شد اندر پیش با چوبیند
گفت ای سگ تو که باشی کز ستر	آندرا نمی باغ مردم تیز تیز
این جنیدت گفت یا خود با برید	از کدما من شیخ و پیر تیز رسد
گفت صوفی آن کتک داشت لیک	نیم کشتش کرد و سز شکافتش
مروا اعیار دانستید همان	ای رفیقان با من خود دارید
رفت بر من بر شما هر وقت	نیم اعیار تو زین قلیان
	چون قهرش بر شما را خود رفت

بر زن و بر فعل ز زار و بر
عقل ناقص و آنکافی عقید
گوشین ز بر علی و برین
استاد و از زانان
هر که باشد از نا و ز انیان
این بود خلق در حق با انیان
هر که بر کرد سز شل و خیر
همچو خود کردند بیدگان
ایچ کفتن باغبان بود
مال او بلند و از او لادری
کریب و یاز نیکه سز تمان
کچین استغی برای خاندان
در دین حق و اعدا وین استکار سفه
گفت ای حق اندرین بافتن
از پیر و زینت میر انعام

سایه شاهان الملکون تمیثا
ناشوی زان سایه نظر افقا
روغش آید دنیا مقبلی
که از آردت کد صلیحین
و ز خصم باشان زین نکت سیر
در دید ز می کرد سویی تو
جستجوی کت جت و کت
تا تو را ز اولیای او بر سب
گفت و الله اعلم بالصواب
گفتن سخن با این دل
علم که کعبت ستم کرد
لطاف
سوی که تخیل است با سزید
از برای حق و عین می ویند

شیر را چیده می ماند بدو	تو به پیغام بر چه می ملای بود
باشریف آن کرد مرد ملجی	که کند با آل یا سیز خارجی
تا چه کین دارند با ماد تو	چون برید و شیوا آل رسول
شد شریف از خم آن ظالم خرا	با فقیه او کت من جستم ز باد
با پیدار اکنون که کشی ز تو	چون دهل شو و چو میخورم
کر شریف و لایق و همد نیم	از چنین ظالم تو را من کر نیم
تو مراد ای بدین صانع	آخبر کردی ترا بکس العوض
شدار و فارغ بیامد کای فقیه	چه فقیه ای تو تنک هرقه
فتوت ایست کای بیزیند	که در آیی و نکویی آبروت
اینچنین خصص بخواندی در	یا بدستان مسئله اندر
گفت حضرت بزین دست رسد	این جزای آنکه از باران برید
من سزاوارم با این و صد جن	تا سزا بریدم از باران بکین
کوش کردم از همه افسوس	می زخم بر سوسه شدنا موس
زد و زالقصد بسیار و	کرد بیرونش ز باغ و در وقت

شرح بقصه رضی و عیادت بغلام رسول الله علیه و آله

این عیادت از برای این جمله	و ز جمله از صد محبت حاصله
در عیادت شد رسول زینده	آن محبتی با حال نزع دیده
چون شوی و زار حضور پدیا	در حقیقه کشته دور زندا
چون نیکه هر هر ان عست	کی فراق روی شاهان زان کت

گفتن سخن با این دل
علم که کعبت ستم کرد
لطاف
سوی که تخیل است با سزید
از برای حق و عین می ویند
بهر شمی که در حق از غیبت
کردی کشتی که الله شکر است
کوید از کت نصیحت نیک است
گفتن کاوند سفر هر جا روی
باید اول با لب مژدی نوی
فصل کجی کن زین سود و زان
در تیغ اید تو زین سود و زان
هر که کار ز قصد اولیش
کلاه خود آید تا کتایی
کا کار می دردی بود
مردی چو کردی بود
فصل کجی کن چو دردی بود
فصل کجی کن که دردی بود
بهر کت دردی دیده و سز بود
فصل در مواج دیده و سز بود
فصل کجی کن که دردی بود
در تیغ و سز و سز بود

وینا بدین که بیست و دو روز
در روز اول از هر روز یک
بار در روز دوم از هر روز
دو بار در روز سوم از هر
روز سه بار در روز چهارم
از هر روز چهار بار در روز
پنجم از هر روز پنج بار
در روز ششم از هر روز
شش بار در روز هفتم از
هر روز هفت بار در روز
هشتم از هر روز هشت بار
در روز نهم از هر روز
نه بار در روز دهم از هر
روز ده بار در روز یازدهم
از هر روز یازده بار در
روز بیستم از هر روز
بیست بار در روز سی و دوم
از هر روز سی و دو بار

هین که بیست و دو روز
دو روزی فرودت بروی
چو مکاریت بنموده کنی
زان غاید مختصر در چشم تو
همچنانکه لشکر انبوه بود
نا پدید ز در ایشان خط
آن عنایت بود و اصل از بی
کم نمودن سرور را فیروز بود
کم نمود او را و اصحاب را
نا میسر کرد یسری را بدید
کز نمودن بر نجسته زوین
آنکه حق پیشش نباشد و طعن
وای کوصدرا یکی بپندرد
زان غاید و الفقاری چوبه
نادید و اندر فدا آحق چینه
نا به پای جوش باشد آمد
گاه بر کی غاید با تو زود
هین که آنکه که همها بر کن
می نماید تا بکشد آن آب جو
صبح نو بکش از شمای سی
ای دم تو از دم دریا زبون
دو زخست از مکر بنموده کنی
ناز بون بینش چند خیم تو
مربیمیر و با چشم اندک نمود
و ز خون و بدی از آن کردی
احمد او نه تو بدی می شنید
زان نمودن زود او تو زود
در جهان ظاهر و باطن خدای
وز چنان غسری نکرد اندک
که حشش را و طریقی آموزد
دانک خورشید غاید شیرین
نا بچالیش اندر آید از غرور
زان غاید شیرین چون کرم
واندر آرد شان بدین جمله بچند
مرد و آن او جانب آتش کن
تغ کنی کویا بر ای از وجود
ز جهان کز زبان و آواز خندان
صد چو عوج بن عشق شد غرور

دین بینا از راهی خوش بود
چون کما هم راهی خوش بود
فدای بیند آن بود در هر روز
راه بیند آن بود در هر روز
ای غایب در نشسته آسروان
چون در دین آن آسروان
نیش هر آلوده در خندید

ای غایب از چشم حق آموزم
بر دین تو از آن زین جویبارم
حق آنکه چرخه چرخ چرخ
کرد کرد آن بزوزان این سلسله
که در کویا کردی چرخ
پیش از آنکه بنام ما را بکنی
حق آنکه در ایکی که بیست
تا حال ما از آن و طاعت
حق آن شده که مواصاف فرود
کرد چندان مغموم و باوق
تا که در هر روز از آن
زینیا از چشم آسروان
آدمی اندک خانه ساویان
عقبی و آن که در دین

وینا بدین که بیست و دو روز
در روز اول از هر روز یک
بار در روز دوم از هر روز
دو بار در روز سوم از هر
روز سه بار در روز چهارم
از هر روز چهار بار در روز
پنجم از هر روز پنج بار
در روز ششم از هر روز
شش بار در روز هفتم از
هر روز هفت بار در روز
هشتم از هر روز هشت بار
در روز نهم از هر روز
نه بار در روز دهم از هر
روز ده بار در روز یازدهم
از هر روز یازده بار در
روز بیستم از هر روز
بیست بار در روز سی و دوم
از هر روز سی و دو بار

نود و نهم
از بیست و دو روز
شور از آن بدو در شکلی
آن یکی گفت که آن یکی
نیست عاقل جز که آن یکی
بویکشته سواره نیک نالان
در جهان خج نهان جان جان
می و آید در میان کوه گمان
کوی غیبی از بر و زان و شبان
صاحب است و آتش باغ
استان قدرت و اعتبار
قوت او زوایا از اجازت
او زین دین و دنیا بازش

پشیمانی دانکه این باغ است
کرم کاند چوب را بدست
وز بدان کرم از ما پیش
عقل خود را می نماید ز کما
از ملک بالاست به تاجی
کرمه عقلت سویی الا می
علم تقلیدی و بالجان ست
زین خود جاهل می باید شن
هر چه بینی سود خود زان می
هر که بیستاید ترا دشنام ده
ایمی بکند او جای خود باشن
از نمودم عقل دور اندیش را
کوهان از زاد و مرگش در
کی بداند چوب را وقت نهان
عقل باشد کرم باشد صود
چون بری دورستان از هر
تو مکن بری به پستی بی
برع تقلیدی به پستی بی
عاریه است و ما نشسته کانا
دست خردی با یکی باید زدن
ز هر نوح و آب حیوان از برین
سود و سر مایه بمغلق نام
بکند از ناموس و رسوا باش
بعبارتین دیوانه سازم خود را

عذر گفتن دلت که با سبب آن که چو از آن غایب شده را نکاح کردی

گفتند دلت که شی سید اجل
ما من این را باز می بایست گفت
گفت نه مستور و صالح خوا
خواستم این تجربه را می معرفت
عقل دامن از نمودم هم پس
تجبه را خواستی تو از عجل
نایکی مستور کردی نیت جفت
تجبه کشت او از غمش تر کام
نابه بدین چون شود این عاقبت
زین پس چویم چنان غسری

بجمله در سخن او درین سبب آن که چو از آن غایب شده را نکاح کردی

کرمه کاند چوب را بدست
وز بدان کرم از ما پیش
عقل خود را می نماید ز کما
از ملک بالاست به تاجی
کرمه عقلت سویی الا می
علم تقلیدی و بالجان ست
زین خود جاهل می باید شن
هر چه بینی سود خود زان می
هر که بیستاید ترا دشنام ده
ایمی بکند او جای خود باشن
از نمودم عقل دور اندیش را
کوهان از زاد و مرگش در
کی بداند چوب را وقت نهان
عقل باشد کرم باشد صود
چون بری دورستان از هر
تو مکن بری به پستی بی
برع تقلیدی به پستی بی
عاریه است و ما نشسته کانا
دست خردی با یکی باید زدن
ز هر نوح و آب حیوان از برین
سود و سر مایه بمغلق نام
بکند از ناموس و رسوا باش
بعبارتین دیوانه سازم خود را

دین بینا از راهی خوش بود
چون کما هم راهی خوش بود
فدای بیند آن بود در هر روز
راه بیند آن بود در هر روز
ای غایب در نشسته آسروان
چون در دین آن آسروان
نیش هر آلوده در خندید

ای غایب از چشم حق آموزم
بر دین تو از آن زین جویبارم
حق آنکه چرخه چرخ چرخ
کرد کرد آن بزوزان این سلسله
که در کویا کردی چرخ
پیش از آنکه بنام ما را بکنی
حق آنکه در ایکی که بیست
تا حال ما از آن و طاعت
حق آن شده که مواصاف فرود
کرد چندان مغموم و باوق
تا که در هر روز از آن
زینیا از چشم آسروان
آدمی اندک خانه ساویان
عقبی و آن که در دین

وینا بدین که بیست و دو روز
در روز اول از هر روز یک
بار در روز دوم از هر روز
دو بار در روز سوم از هر
روز سه بار در روز چهارم
از هر روز چهار بار در روز
پنجم از هر روز پنج بار
در روز ششم از هر روز
شش بار در روز هفتم از
هر روز هفت بار در روز
هشتم از هر روز هشت بار
در روز نهم از هر روز
نه بار در روز دهم از هر
روز ده بار در روز یازدهم
از هر روز یازده بار در
روز بیستم از هر روز
بیست بار در روز سی و دوم
از هر روز سی و دو بار

فهرست از قبیل و در وقت و در وقت
مهر و نور و مهر و نور و مهر
دو بار در سخن او در حال
از آن در آن حال معلوم کرد

چون بدزدد دزد بنیادی
کوه شناسد که دزد اوله
چون کرد سگ کور صاحب
که شناسد آن سگ دزدین را

حمله کردن سگ بر کور کما

یک سگی رکوی بر کور کما
سگ کده آهنگ در ویشان
کور عاجر شد ز بانگ و نیم سگ
کای می رسید و ای شیر سکا
کز ضربه زدیم حران یکم
گفتاوم از ضربه ز کای
کور می کز بند یا رانت بدست
کور می جوید یا رانت بصدید
آن سگ عالم شکار کور کرد
علم چون آموخت سگ رشت
سگ چو عالم کشت شد جلایک
سگ شناسا شد کای می رسید
کور شناسا شد از پنج جهت
نیست خود بی چشم تر کور از زمین
فور مویی بد و مویی را نوا

بعضی کلام اندر جمله الهی
فهم کرد از حق که بار از انبیا
ایستاد و با در بار با انبیا
فهم کرد از حق که بار از انبیا
بعضی کلام اندر جمله الهی

چون بدزدد دزد بنیادی
کوه شناسد که دزد اوله
چون کرد سگ کور صاحب
که شناسد آن سگ دزدین را
چون بدزدد دزد بنیادی
کوه شناسد که دزد اوله
چون کرد سگ کور صاحب
که شناسد آن سگ دزدین را

تا کوبد که چه بود آن
اولا در دین کمال بیات
چون سگ با زبان بی قهرت
کاله حکمت که در دست
تا کوبد که چه بود آن
اولا در دین کمال بیات
چون سگ با زبان بی قهرت
کاله حکمت که در دست

فهرست از قبیل و در وقت و در وقت
مهر و نور و مهر و نور و مهر
دو بار در سخن او در حال
از آن در آن حال معلوم کرد

سؤال سگ از دزدین و در جوابش او

نشود تجویند آمد نزد او
گفت روزی در حلقه کز روز
کور مر خود قوت ز قهر بدی
کور مکان نزاره بدی در لامکا

خواندن محبت مستافان را بر منداست

مخمسب در نیم شب جانی رسید
گفت هستی مستی چه خوردستی
گفت آخر در سب و او که بیست
گفت آنچه خورده آن چینیان
دور میشد این سوال و این جواب
گفتا و را محبت و آه کن
گفت گفتم آه کن و هو می کنی
آه از درد و غم و بیداری
مخمسب گفت این ندانم خیر خبر
گفت رو تو از کجا من از کجا
گفت مستی محبت بگذارد
کور مر خود قوت ز قهر بدی
من اگر با عقل و با امکان می

کتابت سگ که آخر یک نصف
ای سوال در بر زبان سوار
دانه می و کله همین و تو کوی
کتابت سگ که آخر یک نصف
ای سوال در بر زبان سوار

در من دیوار سستی خفته دید
گفت زان خوردم که هست اندی
گفت از آن که خورده ام گفتا
گفت آنچه در محبت آن
مانه چون خر محبت باند خلاب
مست هو هو کرد هنگام سخن
گفت من شاد و تو از غم سخن
هو می هو می سخن از آن شاد
معرفت من تراش و بگذا این
گفت مستی خیز تا زندان بسیا
از برهنگی کی توان دیدن کور
خانه خود رفتی و این کی شدی
هیچو شیخان بر سر دگانی

تا کوبد که چه بود آن
اولا در دین کمال بیات
چون سگ با زبان بی قهرت
کاله حکمت که در دست
تا کوبد که چه بود آن
اولا در دین کمال بیات
چون سگ با زبان بی قهرت
کاله حکمت که در دست

از تو غافل بود و غفیل بودی
مخزن از ان عبادت است
مطهر است بکسبتم عبادت
میدانم بود و قتل را کشتی
فرا میدونی راه کشتی
من هوام و دست و چو ما قتل
او میکند که ای بلای من
از کتاب آفرین و دستش
و تحقیق آری
از خط ما بر عسوا و قتل
چاه ابله را بر کردند خیار
تا غایت حیات اینجا کشیدند
که بر بند و عاقل و لیس و زود
بیک کردند و چو خیز بود
تغافل از بند از آن رخ بود
مندان در وصف این جهان
سپه با شد رخ دنیا بنیان
از خنک آن کو مجاد می کشید
بر بدن زنجیری و دایه نیک
تا زنجیر بخانی و راه رسید
در خود از زنجیر و راه رسید
من همی کنم که باران غبار
هم درین عالم فراغ شد
تا در عالم فراغ شد
در چنین دوزخ است عاقل
ایچنین بر زمین پیدا شد
جان من از رخ زار بود
را تمام از زار او را بود
بجز آنستم زنجیر نیک بود
کارش از انجور ای سید

وان که هیچ آن خیال اولد منه کل خاطرش آن سو رو دور شوتا ایندازد کد های هوئی که شرح و باز راند باز با نکتش کرد آن سائل بسا باز بر انداز شوک و ترسید کف تایی شه با چنین عاقل و اد تو و رای عقل کلی در میان کفت این او باش هر ای میزند دفع می کفتم مرا کفشدن با وجود تو حرام است و بیست در شریعت نیست دستوری زیر ضرورت کیج و دیوانه عقل من کجست و من ویران اوسته دیوانه که دیوانه نشد دانش من چو مر آمد بی عرض کان بدم نیست از شکرم علم تقلیدی و تعلیمت آن چون خدانه نه بفر و شینت	از چه ما بچاره کانی این سید ایچنین قفل کو انرا ای و د ماز خود سوی تو کرد انیم سر این در عام بخشش و تعلیمت در میان خون و روده فهم و عقل از دویار و پنه این نور روان کوشتا پاره که زبان آمد از و سوی سو را سخن که نامش کوشتا شاه را باغ جا نفاشع است اصول و سر حشمت خویش است ان انچه شدیست شه فکست آفتاب رخ چون چو رخشان ناد زین شهر خردم قاضی کشند نیست چون تو عالمی صاحب حق که کم از تو در رضا کو میدهند مکتر از نوشته کنیم و پیشوا لیک در باطن هم نام که بدم کنج اگر پیدا کنم دیوانه ام این عسکر را دید و در خانه این بهای نیست به هر عرض هر من نمی بودی و من بخوردم کز نفور مستمع دارد عفتان هیچ طالع علم ز نیای نیست

از آنکه کل خوار است از خوار
دلجو تا دایما با شیخ خوار
از تو خوی خوی از تو خوار
ارادین بخشش از تو خوار
لطیف و لطیف خوی از تو خوار
مست از از دست ما را از بخش
تو در ما بر دار و بر شو ما تمه
باز خود ما را از زین نفس پند
کارش از انجور ای سید

از تو غافل بود و غفیل بودی
مخزن از ان عبادت است
مطهر است بکسبتم عبادت
میدانم بود و قتل را کشتی
فرا میدونی راه کشتی
من هوام و دست و چو ما قتل
او میکند که ای بلای من
از کتاب آفرین و دستش
و تحقیق آری
از خط ما بر عسوا و قتل
چاه ابله را بر کردند خیار
تا غایت حیات اینجا کشیدند
که بر بند و عاقل و لیس و زود
بیک کردند و چو خیز بود
تغافل از بند از آن رخ بود
مندان در وصف این جهان
سپه با شد رخ دنیا بنیان
از خنک آن کو مجاد می کشید
بر بدن زنجیری و دایه نیک
تا زنجیر بخانی و راه رسید
در خود از زنجیر و راه رسید
من همی کنم که باران غبار
هم درین عالم فراغ شد
تا در عالم فراغ شد
در چنین دوزخ است عاقل
ایچنین بر زمین پیدا شد
جان من از رخ زار بود
را تمام از زار او را بود
بجز آنستم زنجیر نیک بود
کارش از انجور ای سید

یک کشایدی شه بواج و سخت که تو اندم چون که فضل تو کسود چون تو بی زما اما تو دیکسو کرنه در کج کلستان از چه ر جز زاکرام تو نتوان کرد نقل منع نورش برین نرند بر آسمان میرود سبلا بکست همچو جو نا باغ جان که منیع شرع و شها باغ و گشتانهای عالم فرع است زود تجوی تحها الا نفاخو	از چه ما بچاره کانی این سید ایچنین قفل کو انرا ای و د ماز خود سوی تو کرد انیم سر این در عام بخشش و تعلیمت در میان خون و روده فهم و عقل از دویار و پنه این نور روان کوشتا پاره که زبان آمد از و سوی سو را سخن که نامش کوشتا شاه را باغ جا نفاشع است اصول و سر حشمت خویش است ان انچه شدیست شه فکست آفتاب رخ چون چو رخشان ناد زین شهر خردم قاضی کشند نیست چون تو عالمی صاحب حق که کم از تو در رضا کو میدهند مکتر از نوشته کنیم و پیشوا لیک در باطن هم نام که بدم کنج اگر پیدا کنم دیوانه ام این عسکر را دید و در خانه این بهای نیست به هر عرض هر من نمی بودی و من بخوردم کز نفور مستمع دارد عفتان هیچ طالع علم ز نیای نیست

تتمه نصیحت رسول علی الله علیه و آله علیه السلام

چون عیاد دگر د یار زار و را از جمالت زهر با بی خود ده چون مگر نفس می آشفته دار تا من بادم آمد ساعی پیش خاطر آمد او بر آن دعا روشی که فرق حق و باطلت آن دعا که کف تمام من بود الغصو غرقه دست اندر حشایش زدم	گفت بعام بر مر آن بیمار را که مگر نوعی دعا می کرده یاد آورده دعا می گفته گفت یاد من نیست الا صفت از حضور نور بخش مضطعی نافت زان و زان که از دل یاد گفتا نیک یادم آمدای رسول چون گرفتار کنه می آمدم

از آنکه کل خوار است از خوار
دلجو تا دایما با شیخ خوار
از تو خوی خوی از تو خوار
ارادین بخشش از تو خوار
لطیف و لطیف خوی از تو خوار
مست از از دست ما را از بخش
تو در ما بر دار و بر شو ما تمه
باز خود ما را از زین نفس پند
کارش از انجور ای سید

ما را سینه در دست راستان
هر دو در آرد ما را جان جان
دست سبزین و کشت کرد کار
دزم بدیم آدم از او میداد
بیت عم کرد بیفت او ماند
در بر کبیر و سخت کبیر تخت
بیدت غایب بداد تخت
کر تو خواهی شرح این فضل
از سر اندیشه میخوان و آیت
در تو گوئی هم دنیا از دست
لیک آن نھان فضل و آیت
کریدی ادراک او استم
من شاگرد کوشای محتشم

کوئی دیدم کنون من روی تو	ای خجسته وی مبارک خوبی بو
من شدیم از بندین بیکبار کی	کردیم شاهانه این غم خوار کی
گفت همی می نزد عادیکن	بر سکن تو خوشتر از پنج وین
طاقت چه بود تو ای موزن	که نهاد بر تو جان کوه بلند
گفت توبه کردم ای سلطان	کز سر جلدی نلام هیچ فن
این جهان تیفست و تو موی	از کنگه در تپه مانن تپه لا
سالمه ای رویی و مود و اخیر	همچنان در منزل اول آسیر
قوم موسی راه می پموده آ	آخر اندر کام اول بوده اند
کرد موسی ز ما را ضعیف بی	شیر راه و گران پداشدی
و ریکل نیز از بودی و ز ما	کی رسیدی بخوان ما هیچ از ما
کی ز سگی چشمها جو شان شد	در بنا ناها اما جان شدی
بل بجای خون خود آتش آمدی	اندرین منزل طرب بر جان زد
چونکه موسی شده بود در کار ما	گاه خضم مات کاهی ما
خشمش آتش می زنده بر خست ما	حلم او زد منیکند تیر رسا
کی بود که سلم کرد و خشم نیز	نیست این نادر ز صلت ای عزیز
سبح حاضر و حشمت از بهر آن	نام موسی می بریم قاصد چنین
ورنه موسی کی زواد از کنگه	پش تو باید آدم از صحن
عقد ما بستک صد بار و هزار	عقد تو چون کوه ثابت بر قرار
عقد ما کاه و مهرادی زبون	عقد تو کوه و و صد که هم فرو

بهرانه بهر آن لطیف خجسته
که تو کردی کوه نازل ما را
چون بودی قدرت بنماید
ای عاده جمهادر خجسته
ازین عا کر خشم افزا بدست
نود عا تعلیم و ما میخواست
انجان کادم بیفتاد ازین
بختش دادی که دست که ازین
دیوه بود کوز آدم بکنند
بچین نظری از او بازی برد
در خجست نفع آدم شده
لغت طاعت شد آن در مد
بار روی عدو و صدای خجسته
پیش تو از خجسته بکنند مکران
آبش زده شد بکنند مکران
بار موسی کشت او کرد تو را

ما را سینه در دست راستان
هر دو در آرد ما را جان جان
دست سبزین و کشت کرد کار
دزم بدیم آدم از او میداد
بیت عم کرد بیفت او ماند
در بر کبیر و سخت کبیر تخت
بیدت غایب بداد تخت
کر تو خواهی شرح این فضل
از سر اندیشه میخوان و آیت
در تو گوئی هم دنیا از دست
لیک آن نھان فضل و آیت
کریدی ادراک او استم
من شاگرد کوشای محتشم

چشم ندیدی بود و لعنت تو را	تا زبان خضم دیدان تو را
هر زبان حال او شد تو او	خود تو کوئی بود آدم دیو
لغت این باشد که کز نینش کند	حاسد و بر کین خود بینش کند
تا بداند که هر که بد کند	عاقبت با آید و بر خود کند
جمله فرزین بندها بیدند	مات بروی کرد آن نقصان
زانکه کرا و هیچ بیند خوشی	مصلک و ناسور بندید تیر
در دخیز در زین بدیدند	در د او را از حجاب رد برو
تا آنکه کرد ماد را نادر در ز	طغالی را اذن بناید هیچ ره
این امانت در در امان کامل	این ضعیفها مثل اقامت
قابله کویم که نذر آورد	در د با بدیدر کویم که راد
آنکه او بی در د باشد	زانکه بی در د بی نا الهی
آن آتشی وقت کفتر لعنت	آن آتشی وقت کفتر لعنت
آن انا منصور خجسته	آن انا فرعون لغت شد بین
لاجرم هر مرغی هنگام را	سر بریدن چیت کشتن نفس
سر بریدن چیت کشتن نفس	در جهاد و ترک کردن اسیر
انجانکه ندیش کز دم بر کنی	تا که با بداد و کشتن ایمنی
بر کنی در ندان بر هر شرمار	تا رهد ما از سراسر سنگسار
هیچ نکشد نفس از خطای	دامن آن نفس کش را سخت
چون بگیری سخت آن تو فوای	در تو هر توت که آید جد

ز آنکه جوای هر ما و قاصد
لیله و مومنان که طوعا لبلا
و صلا بدند هر مومنان
پس ازین دو که در ایمان لبلا
زین سبب غلامان که در خط
در نماز و عبادت کردن با خدا
بیکر استادین و سواد
تا کمال دانش پیدا شود
مجلسه در غایت زنی کند
زنی او نیست از او
زنی او نیست از او
زنی او نیست از او
مجلسه در غایت زنی کند

خود را که کتب حسان
بیشتر آن کتب است که در کتاب
همچون آن طفلی که بر طفل تندی
شکل می نویسد را از آن که در کتاب
مورد بود جز که تعیین زبان
شود در خانه ای که در کتاب
کودکان در خانه ای که در کتاب
این جهان با یکی که در کتاب
کار کردی که در کتاب
سوی خانه که در کتاب
مانغان و آخرت را در کتاب
کتاب اقبال است و در کتاب
فایده نیکو در کتاب
کتاب فی خواص است و در کتاب
خجسته کتب کی که در کتاب
نفس خجسته کی که در کتاب
حیله و مکاری بود آنرا در کتاب
تعیان کردن آن را در کتاب
کتاب خجسته وقت نماز است
در بعضی کتب که مال و ثمن آن
قدر را از آن در کتاب
گزیله در کتاب
نکات شخصی در کتاب
چون یکدیگر در کتاب
کتاب فی خواص است و در کتاب
کتاب اقبال است و در کتاب
فایده نیکو در کتاب
کتاب خجسته وقت نماز است
در بعضی کتب که مال و ثمن آن
قدر را از آن در کتاب
گزیله در کتاب
نکات شخصی در کتاب
چون یکدیگر در کتاب

مگر ما که برم یزدان پرست
قلعه سلطان عمارت میکند
کشت عاصی تا که ملک او شود
مؤمنان قلعه برای بارش
زشت گوید ای شده زشت
خوب گوید ای شده حسن
حمدک و التکرار باذالم
ای تو بر هر پادشاهی پادشاه
لیک قصدا و مرادی دیگر
آنکه دعوی امارت میکند
عاقبت خود قلعه سلطان بود
می کند معمور بخوابد
فادری بخوب و برتر است
باله کرد اندید میان علیها
فادری و ناظری بر حال من
کار سازی بفعل الله ما نشاء

آمن حق بقرآن علی الله علیه و آله و سلم

کفتم ما بر سر آن پیام را
آینا فی دار دنیا نا حسن
راه را بر ما خوب است آن کس
مؤمنان در حشر گویند ای الله
مؤمن و کافر بود و باید که داد
نیک بهشت و بارگاه ایمین
پس ملک گوید که آن روضه
دو رخ آن بود و سیاستهای
چون شما این زمین و فرخ خوبی
جهد ما کردید و او شد بر ضلالت
این کوه که سهل کن دشوار را
آینا فی دار عقبایا حسن
ممنون ما خود تو با تویی ای حق
فی که دو رخ بود راه نشد
ماندید ما اندرین راه و دود
پس کجا بود آن که رگه دینی
که فلان جا دیدن اندک کند
بر شما شد باغ و بیستان و درخت
آتی که زمین روی را
نار را کشتند از بنو خدما

بر خط و فرمان او سوی پیغمبر
مانند من را که در کتاب
ما که در کتاب
سازی و آن پیام ما
بر خط و فرمان او سوی پیغمبر
مانند من را که در کتاب
ما که در کتاب
سازی و آن پیام ما

خود را که کتب حسان
بیشتر آن کتب است که در کتاب
همچون آن طفلی که بر طفل تندی
شکل می نویسد را از آن که در کتاب
مورد بود جز که تعیین زبان
شود در خانه ای که در کتاب
کودکان در خانه ای که در کتاب
این جهان با یکی که در کتاب
کار کردی که در کتاب
سوی خانه که در کتاب
مانغان و آخرت را در کتاب
کتاب اقبال است و در کتاب
فایده نیکو در کتاب
کتاب فی خواص است و در کتاب
خجسته کتب کی که در کتاب
نفس خجسته کی که در کتاب
حیله و مکاری بود آنرا در کتاب
تعیان کردن آن را در کتاب
کتاب خجسته وقت نماز است
در بعضی کتب که مال و ثمن آن
قدر را از آن در کتاب
گزیله در کتاب
نکات شخصی در کتاب
چون یکدیگر در کتاب
کتاب فی خواص است و در کتاب
کتاب اقبال است و در کتاب
فایده نیکو در کتاب
کتاب خجسته وقت نماز است
در بعضی کتب که مال و ثمن آن
قدر را از آن در کتاب
گزیله در کتاب
نکات شخصی در کتاب
چون یکدیگر در کتاب

وز بلاها تر از چون جوشتند
در میان جان ایشان خانه کبر
چون عطار در دفتر دل و آفتند
پیش خویش از باش چون او
جز و سر از کل خود بر همت
جنس را به نفع کشته در سر
ناچون عیش و خری ای خرد
چاپلوسی لفظ و شیرینی فریب
مر تو از شنام و سبلی شهنا
ضعف شان بخور خود شهنا
زانکه زیشان غلغله کتوت
هر کجا بینی برهنه بی تنوا
ناچان کرد که میخی اهد
که چنان کشتی که او ستا خوا
هر که از استا گریزد در غما
پیشه آموختی از کسب تن
در جهان پوشید کشتی و غبی
پیشه آموزگانند آخوت
آن جهان شهر نیست پیا را و

تا با بدندان نهان کشته نشان
کرد و کشت و بکشد از دندان
کتاب فی خواص است و در کتاب
کتاب اقبال است و در کتاب
فایده نیکو در کتاب
کتاب خجسته وقت نماز است
در بعضی کتب که مال و ثمن آن
قدر را از آن در کتاب
گزیله در کتاب
نکات شخصی در کتاب
چون یکدیگر در کتاب

از هوای چون نسیم باران خوشتر
 از هوای آید و چون آسین
 قوم فرخ از کز تو دور تو ندانند
 دل با لب و شیشه حسن حدیث
 دارد تا تو یاد دادی در جهان
 در مکتبی در عذاب و آیدمان
 از تو بود آن سگسار قوم بود
 در سیاه آید ز تو آمد بخت
 مغز تو بود از تو آمد بخت
 ای هزاران فضا که بخت
 عقل تو چون دگر فیل شود
 کورگشت از تو ایباید و وقت
 کورگشت از تو آهلی شدن
 بوی طبع از تو بوی جانشین
 بوی حکم از تو بوی جانشین
 ای بوی شطرنج بجز یاد
 مات کرده صفه از آستانه
 ای وزیرین بندهای مشکلت
 سوزنده دغا بندهای مشکلت
 جز مایه نغز لا یقظن
 تو چو کوهی و من نخلان زره
 که ره صد از منکر تو ای محض
 بر سار سقا از تو غصم
 بر سینهای جم الزو غصم
 لب چون لبم از تو نویدم
 لب سلسله از تو نویدم
 لب سلسله از تو نویدم

از لب در مریخی راه بدو
 گفت می تو کیستی نام تو چیست
 گفت بیبارم چرا کردی بخت
 گفت هنگام نماز آخر رسیده
 عجلوا الطاعات قبل الموت
 گفت فی فی این عرض شود ترا
 دزد آید در خانه و مسکتم
 من کجا باور کنم آن دزد را

جواب گفتن ابلیس معاویه بن ابراهیم

گفت ما اول فرشته بوده ایم
 روز نیکو زاده ایم از روزگار
 سالکن راه را محرم ندیم
 صنعت اول کجا از دل زدود
 در سفر کردیم بی بی باختن
 ما هم از استان بن می بودیم
 نافرما بر مهران و بیزین اند
 و که ماراد ضعیف شکر شکر
 ای با کروی بنوازشن دیدیم
 بر سر ما دست خیمت میدنهاد

وزیر هند من بجای بر کشم
 چند روزی که وزیر کشم
 چشم ز در روی تو چشم زده
 که جان و رویت خیزد زنده
 هر کی مشغول کشیدم در
 ز کجا دادش عاقلی از او
 ز کجا دادش عاقلی از او
 ز کجا دادش عاقلی از او

در هوای چون نسیم باران خوشتر
 از هوای آید و چون آسین
 قوم فرخ از کز تو دور تو ندانند
 دل با لب و شیشه حسن حدیث
 دارد تا تو یاد دادی در جهان
 در مکتبی در عذاب و آیدمان
 از تو بود آن سگسار قوم بود
 در سیاه آید ز تو آمد بخت
 مغز تو بود از تو آمد بخت
 ای هزاران فضا که بخت
 عقل تو چون دگر فیل شود
 کورگشت از تو ایباید و وقت
 کورگشت از تو آهلی شدن
 بوی طبع از تو بوی جانشین
 بوی حکم از تو بوی جانشین
 ای بوی شطرنج بجز یاد
 مات کرده صفه از آستانه
 ای وزیرین بندهای مشکلت
 سوزنده دغا بندهای مشکلت
 جز مایه نغز لا یقظن
 تو چو کوهی و من نخلان زره
 که ره صد از منکر تو ای محض
 بر سار سقا از تو غصم
 بر سینهای جم الزو غصم
 لب چون لبم از تو نویدم
 لب سلسله از تو نویدم
 لب سلسله از تو نویدم

تو که بجز از خدا کنیم که بود
 هر خدا از عشق بیخیزد بخت
 هست شرط دوستی غیر تری
 چون که بر نطقش جز برای تو بود
 آن یکی بازی که بد من بلختم
 در یلا هم بچشم لغات او
 چون رهانه خویش را از ای تو
 جز و شش از کل خود چون فراهم
 هر که در شش او درون آتش
 خود اگر کفر ستا که ایمان از او

جواب گفتن معاویه بن ابلیس بر ابراهیم

گفت می تو کیستی نام تو چیست
 گفت بیبارم چرا کردی بخت
 گفت هنگام نماز آخر رسیده
 عجلوا الطاعات قبل الموت
 گفت فی فی این عرض شود ترا
 دزد آید در خانه و مسکتم
 من کجا باور کنم آن دزد را

وزیر هند من بجای بر کشم
 چند روزی که وزیر کشم
 چشم ز در روی تو چشم زده
 که جان و رویت خیزد زنده
 هر کی مشغول کشیدم در
 ز کجا دادش عاقلی از او
 ز کجا دادش عاقلی از او
 ز کجا دادش عاقلی از او

خونک کوبید باغبان کاغذ و خط
مروارید می نویسد در سینه
بایجان کوبید خوش از سینه
لبی با شانه سنگی و تو خیم تنو
خونک کوبید با سینه تو خیم تنو
خونک کوبید با سینه تو خیم تنو
خونک کوبید با سینه تو خیم تنو

امتحان شیر و کلبه کج حق	امتحان نقد و قلم کج حق
قلی را که من سیه رو کرده ام	صبر تو قیام قیمت او کرده ام
تیکو انزاره غماش می کنم	مرد با نزا پیشواش می کنم
این علفهای منم از جگر جلیت	تا بدید آید که حیوان جلیت
کوکلی از آهو جز آید و رسی	هسته در کزک و آهو جلیت
تو کیه و استخوان پیشین بز	تا که امیر سو کند او کام تیز
کر بسوی استخوان آید کست	ور کیا خواهد یقین آهو کست
قهر و لطفی جفت شد بر هم کد	زاد این مرد و جهان خیر و شر
تو کیه و استخوان از اعراض کن	قوت نفس و قوت جان از اعراض کن
کر غذای نفس جوید آنتوست	ور غذای روح خواهد سرست
کر کندا وضعت تن هست خج	ور رود در بحر جان با بد کج
کر جهان در و مختلف خیر و شر	لیک این مرد و بیک کار اندک
اندا طاعات عرضه میکنند	دشمنان شهوات عرضه کنند
نیک را چون بدکم نزد آن نیم	را عیم من خالق ایشان نیم
خوبه او زشت را در کینه ام	خوبه او زشت را آینه ام
سخت هند و آینه از دره کد	کین سیه روی نماید مرد را
کفت آینه کناه از من نسود	جرم او را نه که روی من نسود
او مرا آغاز کرد ای خوب رو	تا بگویم خوب کو و زشت کو
من گوام بر کوازندان کجاست	اهل زندان نیستم نزد کواست

مروارید نیست در من و جگر
ده زنی و من غریب و با جرم
هر با سالی که آری کنی خردم
کرد زخمت من بر آری کنی خردم
قوت زخمت من بر آری کنی خردم
قوت زخمت من بر آری کنی خردم

نیلستان را بلبین از تلسای نخی
که سپیده سوسو زنده می
چو که در سینه به بینی ندید
دام باشد آن زنده بینی ندید
زان به بینی کتند از آتش دور
سپید و خشن کتند از آتش دور
جنگ الاشیا به بیک بصیر
فعلک السواد احد الاتخضم
فعلک السواد احد الاتخضم
فعلک السواد احد الاتخضم

کر کوی فضل و کور من مدد	درد را بیدان من این روز کند
این حدیثش همچو زشتای اله	دستگیر زنی کلیم شد ساه
من بخت بر نیام با بلیس	کوست غننه هر شریف و هوس
آدمی کلم الاسما بکست	در تک چون برق این سکه کست
از بهشت انداختش بر روی خاک	چون سکه درشتا و شد از خاک
نوحه انا ظلمنا می زدی	نیتستان و فسونش را
اندرون هر حدیث او شرت	صد هزاران سجود روی مضر
مردی مردان نبدد در سن	دورن و مرد او فرزند مهر
ای بلیس خلق سوز فتنه جو	بر چه ام بیدار کردی را کست
زانکه حجت در نکلید با منی	هین غرض را در میان نه می

تقریر ابلیس علیه السلام تلبیس خود دل ۵

کف هر مردی که باشد بدکان	نشود او راست را با صد نشا
هر در و فی کو خیال اندیش شد	چون لیل آری خیالش بشد
چون سخن در وی رود علت شود	تیغ غازی زد را آلت شود
پس جواب او سکوت و سکون	هست با ابله سخن گفتن چون
توز حق ترس و زحق جو قطع	که توارش ترش همان دستی بخش
توز من با حق چه نالی ای سلیم	تو بیال از شر آن نفس اشیم
تو خوری حلوات را در نبل شود	نی یکبر دطمع تو مختل شود
بی کله لعنت کنی ابلیس را	چون نه بینی در خود آن تلبیس را

کف اصدق طمانی طور
کف اصدق طمانی طور

حقیقت غرض از تلبیس
کف غیر راستی زها نددت
دام سوسو راستی می زانددت
راستگوتا و راهی از چرخ
مگر نشاندن دروغ و راست
کف غیر راستی زها نددت
دام سوسو راستی می زانددت

من ترا بیدار کردم از خواب
تا شوز انجان آهی جانان
تا با جان راهی نماند من قبل
من صومدم از خاکد کردم
من بیدو مکار من مکتوب
گفت اکنون راست گفتی صاف
از تو این آید تو این را ای
عجب تو و مکر از تو بسیار
من نیم آخر من ز حجاب
ماز اسبیدی تنگت را میکند
عجب تو کی بگردی بجواب
تو بیدار کردی بخواب بود
تو بخوابی کشی آن کرد اب بود

دل نیا آمد ز کفار دروغ
در حلیت راست آرام است
دل مکر و بخورد باشد بد ها
چون شود از رخ و عکت سیم
خوص آدم چون سویی کدم فر
پر دروغ و عشق از آگوش
گودم از کدم نداشتن
طوف مستان یواند و هوا
هر که خود را از هوا خوبان کرد

کریستن قاضی و شکایت کردن از آفات فضا و جواب داد از ناخ قاضی او را بحجت

قاضی پیش آمدند و حکم گریست
ایز نه وقت کردی و قور دت
گفت که چون حکم را ندیدی
آن دو خصم از واقع خود واقفند
جاهلست غافلست و حالش
گفت خصمان واقفند و علی
زانکه تو عکت نداری در میان
و از دو عالم را غرضشان کو کرد

تغذیه بسیار از این بسیار است
از این و نشسته کرد آسبیدی
گرفت بسیار از این از این
کرمت بسیار از این از این

من ترا بیدار کردم از خواب
تا شوز انجان آهی جانان
تا با جان راهی نماند من قبل
من صومدم از خاکد کردم
من بیدو مکار من مکتوب
گفت اکنون راست گفتی صاف
از تو این آید تو این را ای
عجب تو و مکر از تو بسیار
من نیم آخر من ز حجاب
ماز اسبیدی تنگت را میکند
عجب تو کی بگردی بجواب
تو بیدار کردی بخواب بود
تو بخوابی کشی آن کرد اب بود

تا هر یکی ندر جماعت در نماز
کر نماز از وقت رفتی بر ترا
از غمین بود در غمی اشکها
آن غمین و دردی بودی صد گما
ذوق دارد هر کسی در طاعتی
از پی بیغام بر دولت فراد
ایز همان تار یک کشتی بیضا
از دو چشم تو مثال اشکها
کو نماز و کو فروغ آن نیاز
لا بزم نشکینید از وی سخا

**فضیلت قرآن مجید و محضرت علی رضی الله عنهما
جماعت و شرح آن**

آن یکی مرتبه در سجده بر روی
کشت پرسان کین جماعت چو
آن یکی گفتش که بیغام بر نماز
تو یکا در روی ای مروضام
گفت که و در از آن آمد برو
آن یکی گفت با آن آه را
گفت آدم آه و پذیرم نماز
شب خواب با بند گفتش هاتنی
حرم سبز اختیار و این خورک
پر عز از پیش گفتی می نوراد
کر نماز تهنوت می شد آفرمان
آن تا سفتان فغان و آن نیاز
مردم از سجده می آمد برون
که در سجده بیرون آیند ز
با جماعت کرد و فارغ شده یاز
چون که بیغام بر بباد است
آه آوی داد بوی چون فرو
وین نماز من ترا با داد اعطا
اوستدان آه را با صد نیاز
که سریدی آب حیوان و شخی
شد نماز جمله خلقان قبول
مکر خود را در میان با بد نهاد
می ندی از در دل آه و هفتا
در کدشتی از در صد کرون نماز

تا به بیخ النجار از زار
زود باش و آردای موی
تا به بیخ این علامت بود
تا به بیخ با نیش که در کین
تا به بیخ با نیش که در کین
تا به بیخ با نیش که در کین
تا به بیخ با نیش که در کین

**فوت شد ز تو با ما از تو
دیگر از کشته است کین
نیز از تو بود و کین
خرد**

من شکر می بخورم شکر می
من شکر را نکورم لشکر می
همچو کبان من بخورم از بی
کو تو بخور و آنچه ای قبی
من سر کین و بخورم بوی شک
من ز آب بخورم بخت خاک
من بخورم با سبزی از دزد
کارا کرده بخورم هیچ
من ز شیطا از بخورم کوی غی
که مواندیا از کرمه بخورم
**است گفتن البس لبون
عمر بخورم از انما و بید**

در سوره قسوس و سوره نمل
در سوره طه و سوره انعام
در سوره اعراف و سوره بقره
در سوره آل عمران و سوره مائده
در سوره احزاب و سوره فتح
در سوره انفجار و سوره مدثر
در سوره حشر و سوره طه
در سوره صافات و سوره زمر
در سوره احزاب و سوره فتح
در سوره انفجار و سوره مدثر
در سوره حشر و سوره طه
در سوره صافات و سوره زمر

گفت باشد که آن طرفی زدی	گفتم که درم زود این بومزد
بودن و فرزندین دست زنده	بستان این ز دستم و گویند
این سلمان از کرم بخواندم	که نکردم زود پیش آمدند
برآمد شفقه آن فلک سجوه	خزید در یک داشت باز آمدند
گفت ای هر که و احوال چیست	از فغان و بانگ تو از دست
گفتایک بین نشان بای زدی	از طرف رفست زدی زدی
نک نشان پای زدی قلستان	در پیش در و بگو نقش و نشان
گفت ای بله چه میگوئی مرا	من گرفته بودم او را از قضا
دزدی از آن بانگ تو بگذاشتم	من تو خوردم آدمی پنداشتم
این چه تازست چه هرز روی	من حقیقت یافته چه بود نشان
گفتم من از حق نشانم در هم	این نشانست از حقیقتا کرم
گفت طاری تو خود یا ابلی	بلکه زدی و از حال آگهی
ختم خود را می کشیدم کشان	تو جهانی بودی کاینک نشان
تو بخت کون بر تو هم از عجات	در وصال آیات تو یا مینات
صنم بنیدم و محجوب از صفات	در صفات آشتی تو کم کرد ذات
واصل ازین غرق داند ای بر	کی گشت آنده صفات او نظر
چونکه اندر قهر جو باشدش	کی برونک آب افتد منظرش
و در برونک آب آبی تو ز قدر	پس ایامی بستیدی ادبی تو
طاعت غلمه کنده خاصکان	وصلت غلمه حجاب خاصکان

باز نسوی استانه باز خواند
توی بقیع و آن که می کردی
چیز را ز نخل پیش آوردی
که بر لب زلفش قیامت است
پس چرا بودستان در و لیس

فتم خود خود بر بی تو و نخل
فتم خود ز افرا بدین اصل
بیشال دیگر اندر کوروی
شاید از نظر قران بشنوی
قصه نفاقان و مجاهد
ضرب المثل

بغیر از با تو کجاست اهل قاف
در جهان می آید اهل قاف
کری بر تو دین آورد آن بری
مسجدی سازیم بود آن بری
بغیر از تو با تو می آید
سقف و قریه و قبه اهل قاف
زود بیاید به لایه آمدند
همچو اشتهای قیامت و نفاق

باز نسوی استانه باز خواند
توی بقیع و آن که می کردی
چیز را ز نخل پیش آوردی
که بر لب زلفش قیامت است
پس چرا بودستان در و لیس

در سوره قسوس و سوره نمل
در سوره طه و سوره انعام
در سوره اعراف و سوره بقره
در سوره آل عمران و سوره مائده
در سوره احزاب و سوره فتح
در سوره انفجار و سوره مدثر
در سوره حشر و سوره طه
در سوره صافات و سوره زمر
در سوره احزاب و سوره فتح
در سوره انفجار و سوره مدثر
در سوره حشر و سوره طه
در سوره صافات و سوره زمر

کای رسول حق برای محسنی	سوی آن سجده قدم رنجی کنی
نامبارک کرد از اقدام تو	تا قیامت تازه نابد آیام تو
میخورد و در یکشت زود تر آن	میخوردت ضرورتی روز و فقر
تا عمر بوی بد اجاجین و جاج	تا فراوان کرد آن خنده سبوا
تا شعرا و برین شود بسیار و	زانکه تا با زبان شهید دشا و
تا عقی ایچا که تشریف ده	تر که میان کن ز ما تعریف
مسجدها صاحب سجده را توان	تو محمی ما شب بوی ما با بیان
تا شود شبانه جمالت جمله رو	ای جمالت افتاب جان فروز
ای زلفها کان سخن از دل بدی	تا مراد آن نغمه حاصل شدی
لطف کایدی دل او جان در زبانی	هیچ سوز تو نبود ای و سنا
هم زدی و شرم بگو و آند کند	خو چون و برودن نشاید ای سر
سوی لطف و فایان زمین	کان پل بر سر بود نیکو شنو
که قدم را جاهلی بر روی زنده	بشکند پل و آن قدم را بشکند
هر کجا لشکر شکسته می شود	از دوسه دست بخت می بود
در صفایید با سلاح و عروفا	دل بر و بنهد کاینک یا غار
ز و مکرده اندیو بیند ز جمعا	رفتار و بشکند پشت ترا
این روز سوسو فراوان میشو	و ایچو مقصود سستی نهانی شو

فریضین معاصرینا نفاقان که حضرت را اصل الله
والله یحکم فیما یرید

تجدید ز کجاست تو خسته
سجده بی جز و نخواستند
باعتبار دعوای اهل باطن
قصه نشان تو زین انجیل
فضل حق را که نشانده
تا خوبی از نام انجیل
که در عظام بود آن سرخوش

موی نادیدن میکرد آن لطیف
شیر از اناش می کرد آن طریقت
صدها از آن می کرد و مده
چشمی با انبیا اندام از همه
راستی فرمود آن بکر کرم
بر شما من و شما شفق تو م

من نشسته بر کنار آنتی
با فروغ و شعله بر نایوشی
هیچ یقین و راه شمان سود و آن
و در دو دست من شکر بود و آن
چیز بر آن شدت تا در آن کج بودی
کین خیمه با یک زده شش و آن
جمله مقابله ایچو کرمه اند

تجدید ز کجاست تو خسته
سجده بی جز و نخواستند
باعتبار دعوای اهل باطن
قصه نشان تو زین انجیل
فضل حق را که نشانده
تا خوبی از نام انجیل
که در عظام بود آن سرخوش

فدا المصعب بعد ناله کم کشتن
آن لقب کو بخند در کشتن
آتش تو لولان میان کشته نهادن
موج و یگان سو و این شکر
کار و آن شد و در نیت شکر
نیت ماز در مین و لاله
تو ای شکر و آن کشته بولو
کای سلا بان که در نیت شکر
جسته ناکه او بون از شکر
هر که بکوی دقان از شکر
مژ که کای سید هم خدین در
ماز می جوی نشان از هر سیدی
دین خلت سیکند در مری

کف پیغامی که آری لیک ما زین سفر چون از کرم آگیا دفعشان گفت و بسوی تو چون سیدان غنایا آمدند گفت قش کای پیمبر فاش کو گفتش از این بد زبون و چون شلی چندان از سر و قاصدان تو با کشته اندر ما هر منافق مصحح سو و عمل ناخو سو کندین و خلیت چون ندارد مرد کوزین و وفا راست از احوال سو کندیت نقص میناق و عمود از حق گفت پیغامی که سو کند شما باز سو کنیدی در خود ندان که حق این کلام مالک راست اندر لجاج حیل و کونیت گفت پیغامی که او از خدا مهر کوشش شما بنها حق	بر سر اهنم بر عنم عن سوی آن مسجد روان کرم باد غایان از د عازدی بی چندان وعده ماضی عذر ایشان عذر باشد باش کو تا گویم از هانان تن زنده در میان او بد شد کای جاش بق حاش الله دم زمان سو پیغامی بر ما آمدن زانکه سو کندان کوزان است هر زمانیکه سو کند را زانکه ایشان از چشم تو حفظ ایمان و وفا کار حق راست که با که سو کند خدا مصحف اندر دست و بلی صوم کان بنای مسجدان بر خدایت اندر ایجاد کرم صدق و یاریت می رسد کوشش من صوم نابا و از خدا نارد سبق

این قصه در کتب معتبره است
حرف در بیان عمل است
و اما در بیان کلمات است
و در بیان کلمات است

باز در دل خود استغفار کرد
تا کرد در اقتضای او حق
شوی با این اصحاب حق
که در مومن اصحاب حق
از این راه کای کلام
در اینست که در این
و زبانه دل این است

فدا المصعب بعد ناله کم کشتن
آن لقب کو بخند در کشتن
آتش تو لولان میان کشته نهادن
موج و یگان سو و این شکر
کار و آن شد و در نیت شکر
نیت ماز در مین و لاله
تو ای شکر و آن کشته بولو
کای سلا بان که در نیت شکر
جسته ناکه او بون از شکر
هر که بکوی دقان از شکر
مژ که کای سید هم خدین در
ماز می جوی نشان از هر سیدی
دین خلت سیکند در مری

اندرین اندیشه خواش در سنگها اندر حرف جای تپاه دود در خلقت شد و خلق دزخ را ز رو فناد و مگر علم بقدر انچهین علمای خدا که کداز نور ایمان شما تو بتو کند بود همچون بیان صادقان را یک زدی بگور از نفاق و فریب زین نادر صد مکر آن قوم بسته بر فنا همچو آن اصحاب ایل اندر کعبه کرد حق آتش ز روش حالتان چون شد و بخوان نیش آخله و مکر و ستیز واقعه باشد یقین شان از پرسیقین کرد و صفا بر اهل نازیدنان بوده اند نازش فی محاک آن نقدرا بگرفته اند هر کس رضال الله خود موقت	سجده اش بر سر این نمود بوی میدان سنگها دود سیاه ان غیب و د تلخ از خواب کای خدا اینها نشان مگر که کداز نور ایمان شما تو بتو کند بود همچون بیان صادقان را یک زدی بگور از نفاق و فریب زین نادر صد مکر آن قوم بسته بر فنا همچو آن اصحاب ایل اندر کعبه کرد حق آتش ز روش حالتان چون شد و بخوان نیش آخله و مکر و ستیز واقعه باشد یقین شان از پرسیقین کرد و صفا بر اهل نازیدنان بوده اند نازش فی محاک آن نقدرا بگرفته اند هر کس رضال الله خود موقت

قصه مخصوصی که اشترضا از خود را می جسته
اشترعی کردی و جسته جسته
چون با این چون بلای کانست

از این که در هر دو طبعه و نیت
و از آن که در هر دو طبعه و نیت
و از آن که در هر دو طبعه و نیت
و از آن که در هر دو طبعه و نیت

تا آنکه غبطه هوشمند شود
تکون اندک خورشید و غنای
الذی من نور و نور و نور
در آنکه حق و نور و نور
یک نظر قانع مشو در مسطور
بارها بتکرارین جلوه از فیض نور

هر چه از راه این نشانه زان
در حقیقت زین پیدا می
زانکه حق باطلی ناید بدید
کو نبودی در جهان تقدیری
ثابت شده است که باشد در
بر آید است از تندی چونند
کو نباشد کندی محبوس
پس کو کین جمله در حق باطلند
پس کو جمله خیالست و خیال
چون شب قدر است و شبها غایب
در همه شبها بود قدر ای جوان
در میان لقا و یوشان یک فقار
مؤمن گش میز کو که تا
کونه معیوبات نباشد در حق
پس بدو کالاشناسی کشت
ناجران آید کردند سود
می نماید مارا اند چشم مال
و همه عقیقتش انش بود
آنکه کو کین جمله خندان با غیبت

تا آنکه آشتی نماند از روی
صیقل آن که کرده معجز آشتی
که بلون هم شاد کم کرده ام
هر که با بد با تو باش آورده ام
تا در آشتی بر تو توانی ازین
تصویف جمع آشتی با تو ای کینه
او بختناست نشان از کفر است
لیک گفتار آن غلغل و عصا
هر که آشتی خطا بود آن نشان
او بختناست می گوید همان
چون نشان است کویند و
پس بپوش کرد در آن آفتاب
ان سفای جان کجورت شود
دک رومی صحبت و زور است

چون که گفته کا بدین مسطور
بارها بتکرارین جلوه از فیض نور
چون زین تکرار را با حق کجند
دیدن و قیام بر این در پند

تا با لایق خفا غافل از در
جدا با عقل مارا دست بند
استخانی نشان و خزان
تا با نشان بهار همچو جان
با دها و آرزوها و برهنگ
تا بدید آرزو غواض و قوس
تا بدید آرزو زمین خال و زنگ
هر چه اندر خیز از خاک است
هر چه بود در دستان کوی
انرا نه حق و در زای کوی
شده تقدیر کوی بدید است کوی
آینه بودی شمع و آد روی
شده او را در کشتن و زنج
شده کاشط لطف کوی بی چون
که بر او زد و کله در بار

تا آنکه آشتی نماند از روی
صیقل آن که کرده معجز آشتی
که بلون هم شاد کم کرده ام
هر که با بد با تو باش آورده ام
تا در آشتی بر تو توانی ازین
تصویف جمع آشتی با تو ای کینه
او بختناست نشان از کفر است
لیک گفتار آن غلغل و عصا
هر که آشتی خطا بود آن نشان
او بختناست می گوید همان
چون نشان است کویند و
پس بپوش کرد در آن آفتاب
ان سفای جان کجورت شود
دک رومی صحبت و زور است

نامیان قهر و لطف آن حقه
از بهار از لطف شخه کویا
و آن رستان چار منج معنی
پس مجاهدان زین میلو بطرد
زانکه این آب و یکی کدناست
حق تعالی کرم و سرور و بیخود
خوف و جمع و نقص اموال و
این رعید و وعدهها انجمنه
چونکه حق باطلی میخنده
پس محکم بی بدیت بگزید
ناشود فاروق این تویرها
شیرده ای ماد و موی
هر که در روزگارت این شجرت
کو بر تو این حکایت روشن آ
کو تو بر کثیر طفلی مولعی
ثابه بدید طعم شیر مادم
ظاهر آید ز آتش خور و جا
و آن خزان نهاد و تحریف
تا تو ای زرد و خفا هر شوی
بکزیلی قرض در دو غش و
منکر و زرد ضیای جان ما
بر سر مای خدای شین مرد
جمله بهر نقد جان ظاهر شد
بهر این نیک و بدی که میخند
نقد و نظیر اندر دم دان
در حقان امتحانها دید
تا بود دستوار بندیرها
واند آب فکر سندیان
همچو موی شیر را تمیز کرد
که غرض فی این کانی کفایت
این زمان یا ام موی از
نافر و ناید بدایه بر سر

شرح فایده حکایت آن آشتی جو سینه

آشتی که کرده ای معتمد
هر کس با شتر نشان مید
تو خود آتی که آن آشتی است
لیک دانی کین نشانه ای خطا

که در این سینه این میهای او
هر که با بد با تو باش آورده ام
تا در آشتی بر تو توانی ازین
تصویف جمع آشتی با تو ای کینه
او بختناست نشان از کفر است
لیک گفتار آن غلغل و عصا
هر که آشتی خطا بود آن نشان
او بختناست می گوید همان
چون نشان است کویند و
پس بپوش کرد در آن آفتاب
ان سفای جان کجورت شود
دک رومی صحبت و زور است

لفظ در معنی همت باشد در بیان
زان پندیر گفت قل کلان
ظن صطر لایب لسان
به قدر داند چو و انبار
خاصه می کنی کلان نظر
افکار سازا فاش ذره است
بقیه قصه سجده در این
و بیان کردن که در این

اندرین اشتر بود شجوهی طبع نافع غیر و پوشش هر کجا کوی و داین می رود کاذب یا صادق چون شد اندر آن صحر که آن اشتر شتا چون بدیدش را در آفران خو آن مقلد شد محقق چون بدید او طلب کارش تران لحظه کشت بعد از آن تهاوی آغاز کرد گفت آن صادق مرا بگداشتی گفت با اکنون فسونی بوده ام این زمان هم دردت تو کنت من از قوی پرسیدی و صف شتر نا نیا نیدم نبودم طالش سیاتم شد کون طاعان کبر سیاتم چون و سلیک شد سخن مر ترا صدق تو طالش کرده بود تخم د و لسته ز زمین میکاشتم آن بند بکار بد کشتی دوست	اشتری که کرده است او همی اچنه او که شد غراموشش از طمع هم در د صاحب مشق آن دروغش راستی شد ناگهان اشتر خود نیزان دیگر می یافت و طمع شد ز اشتران یارین اشتر خود را که انجای می خرید می بگشتش تا ندید او را بد چشم سوری نافع خود باز کرد تا با اکنون پاس می رود اشقی و در طمع در چال لوسی بوده ام در طلب از تو جدا کشتیم من چشم خود دیدان خود شدیم پس کون مغلو شد در غاش هزاره فانی شد جد و اثبات کبر پس من بر سیاتم هیچ درق مر ترا جد طلب صدق می نمود سخن و بیکاری می پنداشتم هر کوی که آنه که کشتم صد بزرگ

د انهار در ام زوی نیست
کوشک قدرشستورهای
انجا اصل نماند که اصلها
بچه اهل کفو او شده را مثل
در جادوی این چنین نیست
ز در دل کفایتش می آید
بچنانچه که اصل او و اصلها
دانه انجاق و اصلها

سالم ایست بگو نام زیت
کشت ز سبوی که او را نام
د جهان معروف و بعلیا
کشت سبوی که او را نام
تا نه ایست بگو نام زیت
د جهان معروف و بعلیا
کشت سبوی که او را نام
د جهان معروف و بعلیا

در حیاتش چون حیات او بود کو را و هرگز جو کو را و مدنا بر عکس کنان خود ای بر کار بس بر آن سجده کنان خند زدی خو نماش چون نماش او بود خود پند کوم حال را با حجتا تا انسانی سجده اهل بر کار چون نظر کردی ز ایشان آمدی	چاره هند و در یکی سجد شد هر کوی برین تکیه کرد مؤذن آمد زان یکی لفظ سجده گفت آن هندوی دیگر از ساز آن سیوم گفت آن قوم را کای آن چهارم گفت حمد الله که من پس غار هر چهاران شد شاه این خند جایی که عیب خویش زانکه نیم از عیبستان بود چونکه بر سر مرتراش نیست عیب کردن ریش را در زدی کوهان عیب نبود این باش لا تخافوا زمانا نشیند

در مقام انجمن و در
کونان و کونان و کونان
کونان و کونان و کونان

فکر آنکه که متلاشد پیدا
دو چهره از آن تا شد پیدا
تو نیفتادی که باقی پیدا
ز مر او تو شد تو خود پیدا
فکر آنکه که متلاشد پیدا
دو چهره از آن تا شد پیدا
تو نیفتادی که باقی پیدا
ز مر او تو شد تو خود پیدا

فکر آنکه که متلاشد پیدا
دو چهره از آن تا شد پیدا
تو نیفتادی که باقی پیدا
ز مر او تو شد تو خود پیدا
فکر آنکه که متلاشد پیدا
دو چهره از آن تا شد پیدا
تو نیفتادی که باقی پیدا
ز مر او تو شد تو خود پیدا

نایاب در شایسته است و در هر دو
بسیار از این کیفیت است و در هر دو
نیست عامل در هر دو و در هر دو
موت از این جهت و فضل و عزت
هر که از این جهت و فضل و عزت
با برهنه سر و نه در هر دو
نیست عامل در هر دو و در هر دو
نیت عامل در هر دو و در هر دو
کفها بنامه باقی مکان

باید بر او بار کرده استری
اول نشسته بر سر هر دو
از وطن بر سید و او در ش
بعد از آن گفت که ای هر دو
گفت اندر یک جوام که در است
گفت چون تو بار کردی این دنیا
گفتیم که در آن تنگ و با
فاسک کرد جوال و هم
اینچنین کرد قیو و برای خوب
و حشر آمد و بر حکیم و عزیم کرد
باز گفتش که ای حکیم خوش سخن
اینچنین عقل و کفایت که ترا
گفتند تو هر دو و بیم من علم دام
گفتش از چند اری چند کاو
گفت رخت چیست تاری و در کا
نیست خوف و بی خوف و بی هما
گفت از نقدت بپریم نقد چند
گفتی ای پسر عالم با تو است
گفت والله نیست و وجه العز

نطق قوشی است بر اهل زمین
باید از هر دو من این سو می فرم
و در تزاره پیش رو این سو می فرم
باید جوام که در است و در هر دو
باید در هر دو بین جملهای بود در دنیا

احتمالاً بیچاره است که در دنیا
که در دنیا بر یک و با آن است
و در هر دو که در دنیا و تکم شود
چند که تا از تو کمال و در خیال
حکمت از هر دو که در دنیا و در خیال
حکمت از هر دو که در دنیا و در خیال
حکمت از هر دو که در دنیا و در خیال
حکمت از هر دو که در دنیا و در خیال

رومان در هر دو که در دنیا و در خیال
نیز در هر دو که در دنیا و در خیال
خدا و مکرها است و در هر دو
باید از هر دو که در دنیا و در خیال
باید از هر دو که در دنیا و در خیال
باید از هر دو که در دنیا و در خیال
باید از هر دو که در دنیا و در خیال
باید از هر دو که در دنیا و در خیال

سراوردندان در دنیا و در خیال
که بگوید ای شیخ سوزنا حق
و بند کرد و بگفتند که ای شیخ
فاسه ای ای بنی فلک یک بر یک او
ملکه ای ای عزت و این ملک خدین
ملک دل دنیا جان ملک خدین
سراوردندان در دنیا و در خیال
که بگوید ای شیخ سوزنا حق
و بند کرد و بگفتند که ای شیخ
فاسه ای ای بنی فلک یک بر یک او
ملکه ای ای عزت و این ملک خدین
ملک دل دنیا جان ملک خدین

ناجی آمد شاهی او سردی
همچو عزت ملک و دین احمدی
کرمان را هر دو دین من الغریز بر لجه را
مقلد از هر دو که در دنیا و در خیال
دین خود می و در هر دو که در دنیا و در خیال
آن امیر از سندان شیخ بود
خیره شد شیخ و اندر لقی او
کوه را کرد از میان ملک مسکوف
ترک کرد او ملک هفت اقلیم را
شیخ واقف گشت از اندیشه اش
چون رجا و خود در دله از او
دل ایله دار ایله بی طحالان
پیش اهل تن آدب بر ظاهر است
پیش اهل دل آدب بر باطن است
تو بگو پیش کوران بهر جاده
پیش دنیا کن ترک آدب
مدار عیفت و نور هدی
پیش دنیا بیا سر بر روی مال
شیخ سوزن بود در هر دو که در دنیا و در خیال
صد هزاران ماهی آگهی

این نشان ظاهر است و در هر دو
تا با این در هر دو که در دنیا و در خیال
سوی خود از باغ شامی آورند
باغ وستان از کجا بخارند
تا که آن بو عباد در عبادت شود
تا که آن بو عباد در عبادت شود

فاله آن نویسی است که در دنیا
چشم نایب است از راه رسته
سینه آن را بنامه است که در دنیا
گفتن نویسی از آن که در دنیا
بهر نویسی از آن که در دنیا

رسته این هر دو که در دنیا و در خیال
فون با تو با تو با تو
با تو با تو با تو با تو
صدید سوزن از این که در دنیا و در خیال
عشق در دنیا و در خیال
باید از هر دو که در دنیا و در خیال
باید از هر دو که در دنیا و در خیال
باید از هر دو که در دنیا و در خیال

عقل در انست و قوه فی او
 اود و انست و قوه فی او
 زنده یعنی بر اول او با کمال
 ملت بر وی قوه در تمام کمال
 مستاناکت و قوه در تمام کمال
 قوه در وی قوه در تمام کمال
 قوه در وی قوه در تمام کمال

آغاز منقوش شدن عارف بنور غیب باین

چون کسی حشر در ریش بکشد
 چون کسی حشر غیر حسوسان
 چون زوجه حشر که بدکوه
 کوسفندان خواست بربران
 ناد را بخاستن بر جان
 هر حشر با حس تو گویند از
 کین حقیقت ایل تا اولیاست
 آن حقیقت که باشد از عینا
 چون که هر حشر بد حشر شود
 چون که دعوی پیرو د در ملک
 چون تازع در عید و زندگانه
 پر فلک و شمس و قمر و روح
 جسم ظاهر روح مخفی آمدست
 باز عقل از روح مخفی تر بود
 جنبی بنی بلانی زنده است
 تا که جنبشهای او زنده است
 زان مناسبت مدنی افعال است
 روح و حجاب عقل بنیان تر بود
 زانکه او عیبست او زان سر بود

عقل در انست و قوه فی او
 اود و انست و قوه فی او
 زنده یعنی بر اول او با کمال
 ملت بر وی قوه در تمام کمال
 مستاناکت و قوه در تمام کمال
 قوه در وی قوه در تمام کمال
 قوه در وی قوه در تمام کمال

عقل در انست و قوه فی او
 اود و انست و قوه فی او
 زنده یعنی بر اول او با کمال
 ملت بر وی قوه در تمام کمال
 مستاناکت و قوه در تمام کمال
 قوه در وی قوه در تمام کمال
 قوه در وی قوه در تمام کمال

عقل در انست و قوه فی او
 اود و انست و قوه فی او
 زنده یعنی بر اول او با کمال
 ملت بر وی قوه در تمام کمال
 مستاناکت و قوه در تمام کمال
 قوه در وی قوه در تمام کمال
 قوه در وی قوه در تمام کمال

زانکه او حاجت خداوند عزیز
 کربودی حاجت عالم زمین
 وین زمین مضطر و محتاج
 ورنه بودی حاجت افلاک هم
 آفتاب ماه و این اشترکان
 پر کنند همتها حاجت بود
 پس بجز احاجی محتاج بود
 این کدایان بره و هر مبتلا
 کوری و شلی و پمارتی و دد
 هیچ گوید ناز و همدای مردمان
 چشم نهادست حق کوری و
 می تواند زیست بی چشم و بصیر
 جز بددی او بیرون ناید حال
 بعد از آن بر مابد و مرغی شود
 هر زبان در کشتن شکر خدایا
 که رهاندی بر از وصفه
 در یکی یعنی روح و شفی
 چه تعلق از معانی و الجسم
 لفظ چون و کثرت و معنی طوط

قوه در وی قوه در تمام کمال
 قوه در وی قوه در تمام کمال

عقل در انست و قوه فی او
 اود و انست و قوه فی او
 زنده یعنی بر اول او با کمال
 ملت بر وی قوه در تمام کمال
 مستاناکت و قوه در تمام کمال
 قوه در وی قوه در تمام کمال
 قوه در وی قوه در تمام کمال

ماهی را صومال کند و در آبش
داند او که نهفتن آن با میوه
حق تو از حق من کمتر نیست
که دل تو زین و دلها بر حق
در و جل و نایب و در خصت سگای
کند در او باشد از دل بر کف
حق تو که در علی بن ابی طالب
خود کو گفتند تا بی کفار و
از آن که در آنه بی از غرور
بودش که بیجا که کفار نیست
از روزی که میگوید کفار نیست
نیت و سواد کفار ای پدر
رفت تا از آن او بسوی ایچور
از می گویند و بدین می گفتند
او می گویند من تو را یکسند
کردن که بودی این عدو
کینا کردی که این کفار کس
دعوی که در حق می گویند
و این شیخ علی بن ابی طالب
افراد

دور از رود و در آن اوصاف
ایچین بستان منه بر اهل
این باشد و بود ای مرغ خا
نست و ن القلین خوش
آتش بر هم را بود زبان
نفس بود ست و عقل و سنان
از دل لیل راه ره رفیق
و اصل از این شیخ چیم و چغ
کرد لیلی که تان مرد وصال
بهر طفل نوید ری قی کند
کم نکرد فصل استادان
از پی تعلیم آن بسته دهن
در زبان او بیاید آمدت
نایب امور ز تو او علم و فن
پس همه خلقان چو طفلان
گفتند احد است و انداز بد
پیش چهره چه خورد دست لا
کفر و ایمان نیست بجای که او
این قباها پرده آن وجه کشت

ماهیان از پیرا که ما بعد
سجده کرد و رفت کویان خواب
پس تو ای ناشسته رودر حسی
با دم شوری تو بازی میکنی
بد چه میگوئی تو غیر محض را
بد چه باشد من محتاج همان
میرا که از کینا قابل نبند
بد چه باشد سر کشتی آتش عمل
و ایم آتش بر برسانند از آب
در رخ مے عیب بنوی میکنی
کو پیشش اندر روی تو خا جو
می بودی فانی در کجلی
افغانی که بتاید در حمان
عینها از در پیروز غیب شد
باری از دوری خدمت یار باش
نا از آن راحت ندامت می رسد
هم از آن راحت نسیمی می رسد
که چه دوری و می جان تو
چون خرقه در کف فلان کام تین

دانه او پیش است و نشان روی
بغیر وقت از بهیم دل دریا
ماهیان سوز کرد و نقش شد
سوز از رشتها تا به شوق
چون نماند آسودن آن میزدین
ز آمدن او شوق فتنه بدید
گفت آه ما این پیران آن کس
که بیخی از کوه لغزین در کس

ما شقی زین و ولت و ایشاق
کشته یوانه ز عشق فتح باب
در نزاع و در حسد با کینش
بر ملائک ترک بازی میکنی
هست رفعت شمر آن فضل را
شیخ چه بود کیمیا بیگوان
کینا از سر هرگز بر نشد
شیخ که بود عین در یابی از
آبکی بر سینه مرکز زانها
در بهشتی خار چینی میکنی
هیچ خار آنجا نه بلنی غیر تو
رخه می جوئی ز پیر کا هلی
بهر خاشی کجا کرد نهان
عینها از رشک پیروز غیب شد
در ندامت جانک و بر کار باش
هر دست بوی سلامت می رسد
آسحت را چه بنده ز حسد
حشما کنتم قولوا و حکم
دم بدم چند برای غم چنین

ماهیان از پیرا که ما بعد
سجده کرد و رفت کویان خواب
پس تو ای ناشسته رودر حسی
با دم شوری تو بازی میکنی
بد چه میگوئی تو غیر محض را
بد چه باشد من محتاج همان
میرا که از کینا قابل نبند
بد چه باشد سر کشتی آتش عمل
و ایم آتش بر برسانند از آب
در رخ مے عیب بنوی میکنی
کو پیشش اندر روی تو خا جو
می بودی فانی در کجلی
افغانی که بتاید در حمان
عینها از در پیروز غیب شد
باری از دوری خدمت یار باش
نا از آن راحت ندامت می رسد
هم از آن راحت نسیمی می رسد
که چه دوری و می جان تو
چون خرقه در کف فلان کام تین

دانه او پیش است و نشان روی
بغیر وقت از بهیم دل دریا
ماهیان سوز کرد و نقش شد
سوز از رشتها تا به شوق
چون نماند آسودن آن میزدین
ز آمدن او شوق فتنه بدید
گفت آه ما این پیران آن کس
که بیخی از کوه لغزین در کس

دو صوفی بسیار که پیش از خود
دو صوفی را در وقت خود از پیش
دو صوفی را در وقت خود از پیش
دو صوفی را در وقت خود از پیش

فی ملامت زیدی نهاد
مانک کرد نهاد صوفی کاها
گفت از نعمت نهادن بر فقیر
حاشا لله بل تعظیم شهان
از فقیران لطیفه خوش نفس
آن فقیری هم به صفا نیست
منهم خود از آنها که حق
منهم حس است فی نور لطیف
نفس موفسطای آمدی نش
شجره بیند و در آن زمان
و حقیقت بود آن دید عجب
آن مقیم چشم با کان میشود
این عجب تر جز در عازو
ناکوئی مرزا بشیاد کو

تشییع صوفیان را از صوفی که بشیاد میگفت و بشیاد

صوفیان بر صوفی شمعند زنده
شیخ را گفتند اد جان ما
گفت از چه کله ستای صوفیا

صوفیان را بسیار که پیش از خود
صوفیان را بسیار که پیش از خود
صوفیان را بسیار که پیش از خود
صوفیان را بسیار که پیش از خود

دو صوفی را در وقت خود از پیش
دو صوفی را در وقت خود از پیش
دو صوفی را در وقت خود از پیش
دو صوفی را در وقت خود از پیش

صوفیان را بسیار که پیش از خود
صوفیان را بسیار که پیش از خود
صوفیان را بسیار که پیش از خود
صوفیان را بسیار که پیش از خود

اول و آخر با بد تا در آن
در وقت خود از پیش از خود
دو صوفی را در وقت خود از پیش
دو صوفی را در وقت خود از پیش

خامه پوشا را نظر بر کار بست
یا ز عوایان بیکسو باز رو
و بر به نتوانی که کل عوایان شو

غده گفتن صوفی پیش شیخ

پس فقیران شیخ را احوال گفت
مرسوال شیخ زاد اد او جو
آن سوالات و جوابات کلیم
گشت شکله اش حل و افزون
از خود در ویش هم مبرین داد
گفت راه اوسط از چه حکمت
باشتر آن خوبه نسبت کم
هر که ابا شد وظیفه چاربان
در خود هر چه در از او اوسطا
هر که او اشنهاده نان بود
چون برانچه نان هست اشغوب
توبه در گفت نماز ای ملول
آن یکی تا که به فارغ می رود
آن یکی در پاک بازی جان بهاد
این سطره را بفیاض می شود

صوفیان را بسیار که پیش از خود
صوفیان را بسیار که پیش از خود
صوفیان را بسیار که پیش از خود
صوفیان را بسیار که پیش از خود

دو صوفی را در وقت خود از پیش
دو صوفی را در وقت خود از پیش
دو صوفی را در وقت خود از پیش
دو صوفی را در وقت خود از پیش

صوفیان را بسیار که پیش از خود
صوفیان را بسیار که پیش از خود
صوفیان را بسیار که پیش از خود
صوفیان را بسیار که پیش از خود

مردود معنی بود پیش هم نیک
پیش خودی خودی بود نیک

هم نشین من هم سلب نیست	بر تو از اندیشه پایه نیست
زانکه من ز اندیشه امکنه	خارج اندیشه یوان کنه
حاکم اندیشه ام محکوم منی	زانکه بناحاکم آمد بر سنا
جمله خلقان سخن اندیشه اند	زان سبب هست دل و غم پیشه
قاصد خود را با اندیشه دم	چون سخن ام از ایشان بر هم
من چون بر آوج اندیشه مکن	کی بود بر من مکن بر دست
قاصد از بر آیم از آوج بکنه	ناشکسته پایکان بر من بکنه
چون ملامت کرده از سبب صفا	بر پریم سخن طیب و الا صفا
پریم بر ستم از ذات خویش	بر سخن ستم دور بر من ز سرش
جعفر طیار را بر جا و به	جعفر طیار را بر جا و به
نزد آنکه لم بدق دعوت است این	نزد سگان افق عنایت این
لاف بود عوی باشد از تو بجز	ذیک تی و بر یکی نزد ذباب
چونکه در تو میشود گفته هر	نزد چندانکه بتوانی بخورد
شیخ روی به در قع سوز ظن	در لکن تی کرد پرورد شد لکن
کوهر محسوس را معقول کرد	بیر بدینا بهر کم عقلی مسرد
چونکه در معدن شود پاکت	قلعه بر حلق و پنهان کرد کلبه
هر که در وی آمده شد نور جلا	هر چه خواهد بود بخور نورش

سایه از عوی که عین از عوی گواه صفت خویش آ
گروهی است آشنای جان من
نیست عوی گفت معنی آن

در میان جوانان مجادله بود
من بدم آن و آنچه گفتند در
باواند خواجه شرح گفتند
این سخن را اینشوی خوش کن
چون ترا یاد آید از این سخن
مخبر تو باشد و تر کن
کوچه دعوی بنمایا با این
جان صاحب واقعه گوید با

اشکال و مضامین قصه
آریا کون بیا این اشکال
خط بکش بر باد و غمت و خطا
زانکه من وقت وضع خطا
بود بیکانه دور و غم ز غم
از بودن شعر آن شایسته
کاشد باغ نماید خود درون
موم اندر هر گل چنگل نشاء
از برین شعر او و این
چند آید از اشکال این
بر گرفت و بر تا پیش تبار
مادر سخن کما در پیش که تا
گوید او را این سخن را اجرا

ما نویسد کاتبی بر کاغذی	کاتب و خط خوام و من امجدی
این نوشته که چه خود دعوی	هم نوشته شاهد معنی بود
پس جو سکت ضاله مومن بود	آن ز هر چه بشنود مومن بود
چونکه خود را پیش و یارید	چون کند شک خون کند خود را
نشته را چون تو بگوئی بر شتاب	در قح آب است بستان رود
هیچ گوید تشریف کن عونت	ابرم ای مدعی مجبور بشو
یا گواه و حجتی بنما که این	جنس آن آب و آن ملامتین
یا بطفل شیر مادر بانک زد	که میان مادرم همان ایق
طفل گوید مادر را حجت بیار	ناکه باشد بر دیگرم من قرار
در دل هر اوراقی که خویزست	روی و آواز پندیر سخن
چون پندیر از بر و با کنی نه	جان است در در و سنجید
زانکه جنس بانک او اندر حجاب	از کسی نشنیده باشد کوشا
آن غریب زرق آواز غریب	از زبان حق شنید ای قریب

بچه کردن عوی که عین از عوی گواه صفت خویش آ
مادر سخن می در زهت
من بچین بدم درون تو سخن
چون بر او فنادم با تو من
ایچنین بر آن چنین را سخن گو
گفت بر من رو تو سخن هم
پیشتر از وضع حمل خویش
کو او لوالعزم و رسول اکبر
کرد سخن حمل زدی و الفظن
کز سجود شرح ز تم افناد در
بچین دیدم ازین طفل شکم

از صفت کاتبی که خطا بود
در میان کاتبان خطا بود
چون بکش بر باد و غمت و خطا
زانکه من وقت وضع خطا
بود بیکانه دور و غم ز غم
از بودن شعر آن شایسته
کاشد باغ نماید خود درون
موم اندر هر گل چنگل نشاء
از برین شعر او و این
چند آید از اشکال این
بر گرفت و بر تا پیش تبار
مادر سخن کما در پیش که تا
گوید او را این سخن را اجرا

بیدار ماندن در خواب در راه طلب
کوی ای کوی زنده بمان
کوی ای کوی زنده بمان
کوی ای کوی زنده بمان

در میان شیر و کاه و این همه
چون رسول شوی شد کاه و نیل
این کلیل و دمنه جمله افترا
ای برادر دهنه چون بمانه است
دانه معنی بگریه مرد عقل
شده رسول خواند بر مرد و
چون هر کسی که ترسان است
و زنه کی بازغ لکله هم مرت
معنی دانه در بی تال دانه است
شکر و پیمان نه را که گشت نقل

سخن گفتن بزبان حال و فهم کردن آرزو

ماجرای بلبل و کل کوش داد
ماجرای شمع با پروانه شو
کوه کفایت است سر کفایت
کند در شطرنج کین خانه و
خانه را بخوبی یا میوان نیاید
کفایت خودی برید عمر قد صریح
عمر را جز مش چه بدکان زیدنا
کفایت این پمانه معنی مسود
زید و عمر از بهر اعراض است و سنا
کفایتی من این نه نام عمر را
کفایت و از نام پار لایبی بر کشتود
زید و واقف گشت و در تره شرا
کفایتیک راست پند فهم بجای

کوه کفایت نیست آنجا اشکاد
بشنو معنی کزین ترافاه تو
هین با لایم بر موی چون جعد است
کفایت نه از کجا آمد بدست
توچ آنکس کوسوی معنی شتافت
کفایت جو نش کرد بی جز می ادب
بی کفایت او را بر بد همچون غلام
کفایتش بستان که پمانه است
کرد و غمت آن تو با اغرابا
زید چون زنی کفایت و بی خطا
عمریک و لوی و زید و زید بود
چونکه از حد برزد او را حد سن
کفایتیک راست و پیش کران

بود خست و موی اش شد با شوی
فاصلی آواز دیوان آدند
سوی هندستان و از کوه از
سالمه و کوهستان فاصدا از
کرد هندستان بر ایستاد و تفت
شهر هزار شهر این طلوب تفت
هرگز بر نرسید که و ده تفت
کین کوی بوی بوی کوی بوی

فستان در پادشاه فاضلی
را بطلب میوه جاوایلی

کف دانی برای استان
که در خقی هست در هندوستان
هر کسی که میوه او خور و بود
بی شود او بیرونی هر کس بود
مادشاهی این شنید از صادق
بود خست و موی اش شد با شوی

که در خقی هست تا زرد صفای
موی او آید آب جیاست
سالمه ایستم بدم یک نشان
چون که طرز و سخن این سخن
سخن خندید و بگفتن ای سبیم
اندر خست علم باشد در علم
بیر آمد و بیس نکوف و بیس
آیند و بیس نکوف و بیس
توصیف تر و فقه ای بیخیا
زان رخ معنی بی بار و
که در وقت نام شد که آفتاب
کاه بچرخ نام گشت که حساب
این کوی کفایت صد هزار آفتاب
کفایت آثار او موی بیخاست

بر کسان ضعفش ز ندانند ترا
جست و جوی چون نوز بر کینه
و ز مزاج اشکارا سخن تر
می شود ندان بشو کای بر
در فلان بنیسه در خوی هست سبز
فاصله شده بسته در جنت کر
بر سیاحت کرد آنجا سالها
چونکه می دید انداز غریب
هیچ از مقصود اثر پیدا نشد
دشته آمد و بگشتند شد
کرد عزم باز گشتن سوی شاه
بر کسان گفتند ای صاحب علاج
کی نمی باشد کجا ماند کز اف
وز مزاج اشکارا سخن تر
در فلان آقام بر رسول سبز
بیر بلند و پهن و پر شاخه
می شنید از هر کسی نوعی خبر
می فرستادش شهنشه ما لها
عاجز آمد عاقبت او در طلب
زان عرض غیر خبر پیدا نشد
جسته او عاقبت ناخسته شد
اشک می بارید و می برید راه

شرح کردن شیخ نسیه آرزو سخن با طالب عقل

بود شیخ عالمی قطبی کبیرم
کفایتش نویسد پیش او و روم
نادعای او بود همراه من
رفت پیش شیخ پاچشمی بر آب
کفایت شیخا وقت زخم و وقت
کفایت او کوه نویسد نیست
کفایت شاهنشاه کردم اخبار
اندر آن منزل که آید شد ندیدم
ز استان او بر آه اندر شوم
چونکه نویسد من ز دلخواه
اشک می بارید مانند حساب
فان آمدیم و قن لطفش بر سنا
چیت طلب و تقوی و با چیت
از برای جستن یک شاخسان

صورتی باطل میوه بی جوان
رو معانی باطلی باطلی جوان
تا علی باطلی باطلی جوان
صورتی باطلی باطلی جوان

کفایت صد هزار آفتاب
کفایت آثار او موی بیخاست

کفایت صد هزار آفتاب
کفایت آثار او موی بیخاست

کفایت صد هزار آفتاب
کفایت آثار او موی بیخاست

بدر آنکه عجمی ندیست
تا یکی کردند و صفت
دوستش من کرد با برام
همگی با خون جگر
آندین بی عشق ککلی استاد
مدد از آن دره داد اتحاد
همچو خاک مستقر کرد در کعبه
یک سوسان کرد دست کعبه

صورت و هیأت بود چون شکر
در گذر از نام و نیکو و صفا
اختلاف خلق از نام او فساد
اندرین معنی مثال خوش شو

در رد از مردمی چهار کس از جنگ که در ایشان

چهار کس را در مردمی یکدم
فارسی ترک و رومی و عرب
فارسی گفتا که این را چون کنیم
آن عرب گفتا معاذ الله لا
آن یکی که ترک بد گفتا منم
آنکه رومی بد گفتا این قبل را
در تنازع آن نفر جنگی شدند
مشترکیم می کردند از ابلیس
صاحب تری می زیدیم در بان
پس بگفتی او که من زین یکدم
چونکه بسیار دید در راهی غل
یک در میان میشود چاره و یاد
گفت هر یکتان از حد جنگ و فرا
پس شما موش باشید اقصوا

تو جو موی بودم آنده می دوی
هزار سلیمان جویدم موی
دانه جویدم آنده می دوی
و آن سلیمان جویدم موی
مرغ جانها ازین آخر زمان
نیست شان از یکدیگر و کلام
هم سلیمان است اندوه و ما
کود خدای تو غایب جویم

ز آنکه آن کوئی او دهل زیت
همی در حقش درین زینت
ز آنکه آن کوئی او دهل زیت
همی در حقش درین زینت
چون خوری کوفی فریاد در جگر
پس رویای تو خجسته را بیاور
کون نصیرت باستان فرین از غما
از عدلیت تو خجسته را بیاور
نفرقه آردم درم اهل سلسله

چون سلیمان از سوی حضرت بنا
کوزبان جمله مرغان می ساخت
در زمان عدالتش اهو تا لیلک
اندر کوفت و بوفند آمدن جنگ
شد که تو ترا می آرد چنگال بنار
گوسفند از کزک ناو در اختر از
او سلیمان شد میان دشمنان
اتحادی شد میان بر زبان
تو جو موی بودم آنده می دوی
هزار سلیمان جویدم موی
دانه جویدم آنده می دوی
و آن سلیمان جویدم موی

بدر آنکه عجمی ندیست
تا یکی کردند و صفت
دوستش من کرد با برام
همگی با خون جگر
آندین بی عشق ککلی استاد
مدد از آن دره داد اتحاد
همچو خاک مستقر کرد در کعبه
یک سوسان کرد دست کعبه

قول از آن مایه را یاد گیر
گفت خود خالی بود دست استحق
مرغ جانها را چنان بیکدل کند
مشفقان کردند همچون واکه
نفس واحد از رسول جوشند

**بر خاستن مخالفت و عداوت انصار به برکت عیای
پیغمبر صلی الله علیه و آله**

در قبلی کاوس و خزرج نام داشت
کینه های سینه شان از مصلطع
اولا اخوان شدند از دشمنان
وزدوم المؤمنون اخوت بند
صورت آنکورها اخوان بود
غور و آنکور صیدانند یک
غوره کوسنک پشت و خام ما
فراخی فی نفس واحد باشد او
کر بگویم آنچه او دارد نهان
سزای کور نامد کور به
غور و غایب نیک کایشان قابلند
سوی آنکوری می برانند تین

صد هزاران مرغ پویانان
وان تین کا قمارین را بست
تکلیف یک یک ازین کور بود
بارگرم کوش تا بال پرواز
لیک بودش در کس استند
خود کرد او ز نو خود نام
عز او الله که کار نیست
او بود هر دو در حق تمام

تا به الامخلاقها نذیر
از خلیفه حق و صاحب همی
کوفضاشان بی عشق و بی عمل
مسئول نو آفت نفس واحد
و زنده هر یک دشمن مطلق بند

یک زدی که جان خود شام داشت
مخوشد روبرو سلام و صفا
همچو اعداد عین در بوستان
در شکستند و تین واحد شد
چون فشردی تین واحد شو
چونکه غور بجهت شد بیان
در از حق کافر اصلین خوانند
در شقاوت و خیر و ملحد باشد
فنه افهام خیزد در جهان
دود و وزح از ارم مجور
از دم اهل دل ایشان بیکدلند
ناد و بی بر خیزد و کین و سز

عز او الله که کار نیست
او بود هر دو در حق تمام
خود کرد او ز نو خود نام
لیک بودش در کس استند
بارگرم کوش تا بال پرواز
لیک بودش در کس استند
عز او الله که کار نیست
او بود هر دو در حق تمام

تا به الامخلاقها نذیر
از خلیفه حق و صاحب همی
کوفضاشان بی عشق و بی عمل
مسئول نو آفت نفس واحد
و زنده هر یک دشمن مطلق بند

یک زدی که جان خود شام داشت
مخوشد روبرو سلام و صفا
همچو اعداد عین در بوستان
در شکستند و تین واحد شد
چون فشردی تین واحد شو
چونکه غور بجهت شد بیان
در از حق کافر اصلین خوانند
در شقاوت و خیر و ملحد باشد
فنه افهام خیزد در جهان
دود و وزح از ارم مجور
از دم اهل دل ایشان بیکدلند
ناد و بی بر خیزد و کین و سز

عز او الله که کار نیست
او بود هر دو در حق تمام
خود کرد او ز نو خود نام
لیک بودش در کس استند
بارگرم کوش تا بال پرواز
لیک بودش در کس استند
عز او الله که کار نیست
او بود هر دو در حق تمام

چون سلیمان از زمین برآید
از قوتش برآید و سوزند
از قوتش برآید و سوزند
از قوتش برآید و سوزند

حال ایشان از بی خوانی جز	تغیباتی میان من و محض
از نزاع ترک و رومی و عرب	حل شد اشکال آنکس و غیب
نا سلیمان با لسان معنوی	در قیاید بر بخیزد این روی
جمله مرغیان منازع باز واد	بشوند این طبل باز شه یار
زا خلاق خویش سوی آسمان	هین تر حجاب روان کوی شد
چشم ما کتم فولک او حکم	سخنم هذا الذی اقم به حکم
کور مرغانیم و بر ناساختیم	کان سلیمان ترا در فی نشاختیم
همچو جعدان دشمن بازان شدیم	لاجرم و امانه در و بر آیدیم
میکنیم از غایت جمل و عساکر	قصه از آرزوی زان حکما
جمع مرغان کز سلیمان رو	پرو و بال و کینه کی برکت شد
بلکه سوی علم از چینه کشند	و ضلای و کینه آن مرغان خود
هدیه ایشان بی تقدیر بر ما	می کشاید راه صد بقیس را
زاغ ایشان کز بصورت غایب بود	ما ز همت آمد و ما زاغ بود
لک لک ایشان که کلک می بود	آتش تو خید در شک می زد
و آن کبوترشان ز باز نشکهد	ما ز سر پیش کبوترشان نهاد
بلبل ایشان که حالت آرد او	در درون خویش کلش آرد
طوطی ایشان قید آزاد بود	کز درون قند آمد و شیر شو
بای طواوسان ایشان در صو	بهتر از طواوس بران نظر
منطق الطیران خاقانی جاست	منطق الطیر سلیمان جاست

ما که در غلبت غلبان با آب
همچو کز قطره ساقی و شوی
و آنکه در غلبت و لولک انیسوی

قصه بیط چکار کوی مرغ
فانی بر قند شایان

آن طبعی است از آید است
دایره ای که در آید است
دایره ای که در آید است

دایره ای که در آید است
دایره ای که در آید است
دایره ای که در آید است

ما جان در ماندند از زوعلی
و آن کلام در میان افکش
در زمان استاد مدد کوی
ز یک از غش مجوس کتک

توز کرمانجی آدم شعری	هم خشکی هم بدر با باغی
چون حملنا هم علی الجوی غنا	از حملنا هم علی البری بران
مرد لایک را سوی برز آید	جنس جوان هم ز سر آکاید
تو برین حیوان بجانی از ملک	تا روی هم بر زمین بر ملک
تا بظاهر مثلکم باشد بشر	با دل بوحی الیه دین و
قال بیا کفر فناده بر زمین	دروغ او کردان برین جوی بود
ما همه مرغان بیایم ای غلام	بجو می داند بران ما تمام
پس سلیمان بچو آمد ما چو طیر	بر سلیمان تا ابد اریم سیر
با سلیمان بای در در بماند	تا چو د او در آب سانه صد
آن سلیمان پیش جمله حاضر	لیک غیر چشم بند و مساجر
ما ز تحمل و خواب کی و وضو	او به پیش ما و ما از وی ملول
تشنه را در در سار آید با ناله	چون ندانند کوشاید بر سعد
چشم او ماند سحر جوی رو	بیخبر از ذوق آب آسمان
مرگ همه سوی اسباب راند	از مسیت لاجرم محروم ماند
آنکه بنید او سبب لعینان	کی نهاد دل بر سینه های جان

خیزش شاه جبار که امانت از هک در پلان به شاهان

زاهدی اندر همان بادیه	در عبادت غرق چون عبادیه
حاجیان آنجا رسیدند از بلاد	دیده شان بر زاهد خشا و
جایی زاهد خشد بود او بر تراج	از رسوم بادیه بودش علاج

ایستاده منتظر بود و کور از
ماند بود استاد و اولادست
پس ماندند آن جماعت در میان
تا شود در پیش خان از غمان

چون استغراق باز آمد فقیر
ز آن جماعت یک روشن ضمیر

زاهدی اندر همان بادیه
حاجیان آنجا رسیدند از بلاد
جایی زاهد خشد بود او بر تراج

و آنکه در غلبت و لولک انیسوی
همچو کز قطره ساقی و شوی
و آنکه در غلبت و لولک انیسوی

والتابعة فدون ذلك
والسما القاطنة
العقل الروحاني والشه
على الظاهر والحق النبين
الزائف والشبه والارابي
والزاج الطيرة
المسيح والياء الطيرة
نوع الله بها عباده ووزادهم
فصحا وانما عنهم صلا
عاريو على قدر نهي
ونسك اناسيك على قدر
قوة اجتهادهم ووقفي الخس
سبلد رايه ويصدق النصة
عقد قدرته ويجود اليازاد

رودينا شدينا انجوش	درميان اين نماجاتا بزوش
دركو ودرغاها سكن كوش	هجو ايا وشك باريدون كوش
جانان جمله كشاده شكها	ابري بارين چون شدل شكها
في بريده اندازميان زانرها	يك هجاعتن ان عجايبكها
زان عجب والله اعلم بالارشاد	قوم ديكر ايقين درازد يا
ناقصان سرمدتي هم الكلام	قوم ديكر ناپذير اثر شوخام

الحكم جنود الله في الارض يقوي بها ارواح التريدين ينان
علمهم عن شائبة العمل وعدهم عن شائبة الظلم وجودهم
عن شائبة الزبا وجلاهم عن شائبة الشفة ويعرب اليهم ما يهد
عندهم من نعمهم الاحرق ويشترطهم ما عسر عليهم من الطاعة
الاجتهاد وهي من ينقات الانبياء عليهم السلم ودلائهم
يجبر عن اسرار الله وسلطانه لخصوص الغارفين واداره
العقل التواني الرخاني الذي الحاكم على الفلك
الذخاني الكروي كما ان العقل مكرم على الصوري الترابية

عقل الامراض سديا يعلم
يقسح اليه ون يترك الى رده
ولانتم من خلقه ولا تخاف
في نفسه ولا مهم بعيشه
لا ان تعود الله والتيقون
فيه على باو اذ قد من كسند
الحكمة الاموال العظيمة والتفق
الذي لا تكسود ولا توش

قدرا استطاعتهم ونسبي
المجود عليه ما عرو من فضله
وليسكن فضلا في المعانة
لا يقصر به عن مله في قوما
في الجار ويجد في طلبها من
البحق قبل ان تصطعه الاضلال
بالعاشقته ويعوقه اقلدوا الحماة
وحول الامراض سديا يعلم
يقسح اليه ون يترك الى رده
ولانتم من خلقه ولا تخاف
في نفسه ولا مهم بعيشه
لا ان تعود الله والتيقون
فيه على باو اذ قد من كسند
الحكمة الاموال العظيمة والتفق
الذي لا تكسود ولا توش

ركنا العجيبه اسرار الله
درسيون دفتر بعل اصناف اولاد
توان از قوت حق بربس اولاد
ان چراغ شمس كس كوشن بوي
من قبله وبيده ورفقش بوي
سفقار ديون كوشن قيام بود
من طباب و اسقاف قائم بود
من جبرئيل از مطمح بسكو
بود از ديلا رطلاق و شود
مجان اين قوت ابدال حق
هم از حق ان ترطعام و تدر طوق
چشمنا از اهر بوي اولاد
توان صبح و ان ملك كذبا شده الله

ميراث الانوار والاموال الحلية والجواهر الكريمة والنفيا
القيمة شاكر الفضلة معظما لقدره محلا لخطن و
بالله من حسنة المخطوطة ومن جعل يستكثر القليل مما يري
في نفسه ويستقل الكثير العظيم من غيره ويحجب نفسه بخل
ياذن له الحق وعلى العالم الطالب ان يعلم ما لم يعلم وان يعلم
ما قد علم ويروي يدو الصعف في الذهن ولا يعجب من لاد
اهل البلادة ولا يفتع على كبر الفهم كذلك كنتم من قبل
فمن الله عليكم سبحان الله وتعالى عن اقوال الملحدين
وشركه المشركين ونقص الشاقيين وتشبه المشبهين وسوء
اوهام المتفكرين وكيفيات التوهمين وله الحمد والثناء على
تدبير هذا الكتاب الشوي الالهي الرباني وهو الموفق والمفضل
وله الطول والحق لا سيما على عباده الغارفين على ربح حرب
يريدون ان يطفوا نور الله باقوا همهم والله يتم نورهم ولو كان
الكافرون انما نحن نزلنا الذكر واتا له محافظون فمن قبله تعد
ما سمعة فاما ائمة على الذين يبدون انه ان الله سميع علم صدق
العظيم والحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على محمد وآله

المجلد الثالث من كتاب المشي

اخيضيا الحق حيا من الذين سار
اين سيوم دفتر كه سقد شده

عقل الامراض سديا يعلم
يقسح اليه ون يترك الى رده
ولانتم من خلقه ولا تخاف
في نفسه ولا مهم بعيشه
لا ان تعود الله والتيقون
فيه على باو اذ قد من كسند
الحكمة الاموال العظيمة والتفق
الذي لا تكسود ولا توش

آن شنبی بود که در هندوستان
ذوید آنجا که در هندوستان
گرسنه ماهی شکم می خورد
خوش سلاخی شان می خورد
کند می آید که از جوع و کسفت
جمع آمد بخان از بر کسب
تیک افتاد که ای قوم
تا باشد خوردان قرین
فیل است که خون ازین سو که
پند من از زبان او از این سو
فیل بخاک آید اندر اهان
صدایان ازین سو که
بر ضعیفند و لطیفند
تیک ساد هست طالب بر کن
ازین سو که در صد فرسنگ راه
او که در در خند و آه
آتش و دود آید از غلظت او
آلوده زبان کوه را بر سر
در خن او غلبه خدای قیوم
فاطمی مندی از برای طاعتان
کوشد کین از برای باغبان

لحمه بخشی امدار هر کس بکین	حلق بخشی کار نبرد است و بس
حلق بخشد جسم را و روح را	حلق بخشد هم هر عضو را جدا
این کمی بخشد که ایلائی شوی	از دعا و از دل خالی شوی
تا گوئی بر سلطانز اکین	تا نتریزی قند را بپیش کین
کوش نکس نوشته اسرار را	کو چو سوسن صد زبان افتاد
حلق بخشد دعا را و لطف خدا	تا خورد آب و بر وید صد کما
باد حاکمی را بخشد سلق و لبت	تا کما هس از حور اندر طلب
چون کما هس خورد حیوان گشت	گشت حیوان لقمه ایشان و رفت
باز خاک آمد شد کما لاشتر	چون مباد شد از بند روح و بصیر
دژها دیدم دهانشان را	کو کبوتر خوردشان کرد دژ را
بر کهار ابرک از انعام او	داید کار اید ایه لطف عالم او
در قهار از قهار او می هد	زانکه گندم بی غنای بی کهد
نیت شرح این سخن را منشا	پاره کفتم بدان ز انبارها
جمله عالم آکل و مأکول ان	با لیا از مقبل و مقبول ان
این جهان و ساکنانش منقش	دان جهان و ساکنانش منقش
این جهان و عاشقانش منقطع	اهل آن عالم بخشد بخمت مع
پس کرم آنست که خود مرده	آب جوی بی که ماند تا آید
باقیان انکار جان آمد کرم	رسته از صدق و انظار و کرم
کهر از نندیک کس نترست	چون خیال از غده اندیش نبت

ز آنکه حیوان بود شکار
و انچه درون او زین نمل را
خورد چو نمایی از غذا
عقل بخشد او عطشی را
غالب و مغلوب را غفلت و زلی
آکل و مأکول را غفلت و زلی

شرط تبدیل مزاج آمد بدان
چون مزاج آدمی کسک خوار شد
ز دود و باران و سقیم و خوار شد
چون مزاج زین است و تبدیل یافت
روشن و شیخی و نضج چون شمع شاف
دایه کوه طبل شود بجز را
تا بنوع سوسن کند بد بجز را
کوه بینه راه آن تپستان برون
برگشاید راه صلیبستان برون
زانکه تپستان برون بود بجز را
از هر لای زین جهان برون
بچه از تپستان برون بود بجز را
آنگاه آنجا که خود کسک
چون جبین بد آید بخند بونا
از جبین آبی بود من کسک

قصه خونین ندک صیاد چنان خرم بود که تصیقت نا صح

آن شنبی بود که در هندوستان
ذوید آنجا که در هندوستان
گرسنه ماهی شکم می خورد
خوش سلاخی شان می خورد
کند می آید که از جوع و کسفت
جمع آمد بخان از بر کسب
تیک افتاد که ای قوم
تا باشد خوردان قرین
فیل است که خون ازین سو که
پند من از زبان او از این سو
فیل بخاک آید اندر اهان
صدایان ازین سو که
بر ضعیفند و لطیفند
تیک ساد هست طالب بر کن
ازین سو که در صد فرسنگ راه
او که در در خند و آه
آتش و دود آید از غلظت او
آلوده زبان کوه را بر سر
در خن او غلبه خدای قیوم
فاطمی مندی از برای طاعتان
کوشد کین از برای باغبان

از فطام خون غذا اش شیر شد	وز فطام شیر لقمه کبر شد
وز فطام لقمه لقمه ای شود	طالب مطلوب پنهانی شود
کز جبین را کس بکفتی در رحم	هست بیرون عالمی برین نظم
یک ز میز خرمی با عرض و طول	اندر روش نعمت در حد کول
کوهها و بحرها و دشتها	بوسانها با غنای و کشتها
آسمانی بر بلند و پربسیا	آفتاب و ماهتاب و صدها
از جنوب و از شمال و از دژ بود	با غمهاد از غر و میشا و سو
در صفت ناید عجایبهای آن	تود زین ظلمت چه در امتحان
خون خوری در چرخ تنگنا	در میان حبس و انجاس و عنا
او حکم حال خود مگر بدی	زین رسالت معروض و کار نبد
کین محالست و فریبست و خود	زانکه وهم کور ازین معنیست
جنس پری چون نندید در ک	نشود در راه مکرنا که او
هیچ آن کس خلق عام اندر جهان	زانکه جهان ابدالی می گویند شا
کین جهان چاهیت بر تازانست	هست بیرون عالمی بی بود
جمع در کوشی زیشان بر رفت	کین طبع آمد حجاب تر رفت
کوش را بنده طمع از استماع	چشم را بنده غرض از اطلاع
هیچ آنکه آن چنین را طمع خون	کان غنای و دست را و طاق زون
از خدایشان جهان بخوبی کرد	خون تن را در دهنش خوب کرد

قصه خونین ندک صیاد چنان خرم بود که تصیقت نا صح

سوی آهلی بیل ترخانان
دختر او موضع است و نام آن
کند از کوشش و جوشش آید
کند از کوشش و جوشش آید

قصه شکر خندان
فیل پنجاه تن

هات و هات از بد لوق پوستان و نه کی کردی یک جوی هات و نه کی کردی یک نفر نیک بر نکندی بیکه عای لوطراد کشت شهرستان چون در وین سوی شامستان از نشان وین صد هزاران آندیا است کو بگویم وین بیانی فرود خود شود که با از آن بشود طرحه کوری و برین نیک چشم موبو یعنی هر چه خرد خرد رقص آنجا کن که خود را نشکنی رقص آید چون خود سردان چون رهند از دست خود دخی مطربان نشان از درون دخی تونه یعنی بر کها بر شاخها تونه یعنی بیک که کوشش تونه یعنی بر کها در کف زدن کوشش برینداز مکر و دروغ	صد هزار آند هر از و یک موسی فرعون از زیر بر ذبح شرق و غرب و اعقاب جمله شهرستان ایشان دجله آب سیه روی نشان در رخ قد مش به یعنی در خود به ترفی سیاستها خود مکره بود که که خون تونه یعنی چون شدن کوی لیک از اشتر نه بیند رقص فی مقصود دانی پند را از زهر شفت بر کنی رقص و چو لای بر سر میدان چون همدان نقش خود رقصی جو هاد رشی شان کن کف زنان رقصان رنجوریک بر کها بر شاخها هم کف زنان کوشش باید نه کوشش نامه یعنی شهر جان با فروغ

هات و هات از بد لوق پوستان
کود معین هریش و زرقند
با کجا یا بیکه اطفال
تا جانشان در آید

مخاطبانی کان حق حوری
عقبت ایشان کوی کف بری
هیکه بویان دهانان خالوا
کی بردمان غیر آنکه صواب
و ای آن افسوس کیش بوی کوی
لا جند اند کور سنگر با کیش
فی طمان کور کردن از او و صان
بند هات و کور کردن از او و صان
آب و رخ نیست سر و کوشش
خدا و کویان خجالی کور نشان
بر سر هر از زما و تر نشان
کوز غور ایشل آن کور آمد
کوزه یعنی جوی و غایب که
هم بصورت می غایب که
زاهان رنجوریک است

کودخانه و قبه ها و کنگر
نبرد از اجاب معانی سن
میکر اکنون زین اطللس بوی
هر اطللس است کور هوش
از بردن بظا هر ش نقش ونگار
وز درون ز اندیشه او
و از کوی بی در آن دلی کهن
چون زیات اندیشه و فکر
قصه شکر خندان
فیل پنجاه تن

کوبیدن رنجور کای باران چون غی بیند کس از باران مانعی بقیم باشد این خیال چه خیالت این که این خج کوف کوزها و تیغها محسوس شد آن همی بیند که آن از بهار حوص نیارفت و چشمش تر شد مغی بی هنگام آمد چشم او سر بریدن و اجاب بد مرغ هر زمان نزعیت خرو و کانت عمر تو مانند همیان ز رات ی شماندی دهد ز رقی و قوت کوز که بیستی و نغی بجای پس نه بر جای مردم را غو در کمال کارها چندین مکوش عاقبت تورفت خواهی تا تمام وان عمارت کردن کور و کج بلکه خود را در صفا کوری خاک او کردی و منوعون غش	چیت این شمشیر بر سر زان در جواب آند هر یک کای چه خیالت این که باشد ریحال از نفس این خیالی شد کون پش پیمار و سرش نکوس شد چشم دشمن بسته زان و چشم چشم او روشن که او خونین از نغی که او و چشم او کو بغیر وقت خبیا نند در بکواند نزع جان ایماست روز و شب مانند نیا است ناکه خالی کرد و آید حسو اند را بد کوه از دادن زبای ناز و انسجد و اقربانی جور کار میکان بود در زمین کار هایت بر و بان تو خام خیه سنک و نغی چوبت و در معنی او کنی دفن این معنی نادست یا بد مدها از دش

چیت این شمشیر بر سر زان
در جواب آند هر یک کای
چه خیالت این که باشد ریحال
از نفس این خیالی شد کون
پش پیمار و سرش نکوس شد
چشم دشمن بسته زان و چشم
چشم او روشن که او خونین
از نغی که او و چشم او
کو بغیر وقت خبیا نند در
بکواند نزع جان ایماست
روز و شب مانند نیا است
ناکه خالی کرد و آید حسو
اند را بد کوه از دادن زبای
ناز و انسجد و اقربانی
جور کار میکان بود در زمین
کار هایت بر و بان تو خام
خیه سنک و نغی چوبت و
در معنی او کنی دفن این معنی
نادست یا بد مدها از دش

بایامه و بر کها قافه
در تنگار فیل ایگان کم روید
من سعادتی کوی بود و کور
من بلیک و رسالت از تمام
هین سباد که طمع مان دور
طمع بوله از نغی جانان
این بلیک و نغی باوی کور
کشت خط و جو عشان بود
تا کها زیندند آند رجا
پور فی فرقی و زار
اندر آفاد نغی کور
بایامه و بر کها قافه
در تنگار فیل ایگان کم روید
من سعادتی کوی بود و کور
من بلیک و رسالت از تمام
هین سباد که طمع مان دور
طمع بوله از نغی جانان
این بلیک و نغی باوی کور
کشت خط و جو عشان بود
تا کها زیندند آند رجا
پور فی فرقی و زار
اندر آفاد نغی کور
بایامه و بر کها قافه
در تنگار فیل ایگان کم روید
من سعادتی کوی بود و کور
من بلیک و رسالت از تمام
هین سباد که طمع مان دور
طمع بوله از نغی جانان
این بلیک و نغی باوی کور
کشت خط و جو عشان بود
تا کها زیندند آند رجا
پور فی فرقی و زار
اندر آفاد نغی کور

آنکه در روی تو نیاید
پس بیفتاد ند و خفتند
از یکا بش مانع آمد آن سخن
بخت و خشنود ترا عقل کهن
و آن که سوند چون شبان آند
در یکا بس منمای کی در رسید
بوی میگردان دهانش بر لب
چند بار کرد او گشت و بر
پس لبر خفته را بوی کرد
کو کبار غیل ناده خورد
در زمان او یک یک لزان کرد
بر هوا انداخت هر یک را کرد
ای خوردن خون غلطان از بر
مال ایشان خون ایشان دان
مادر آن غیل چکان گزین شد
فیل چه میخوری ای پاره خوا
بوی رسوا کرد مکر اندیش را
آنکه یا بد بوی جو را زمین
مصطفی چون بوی بود از لوگو
هم بیابد لیک پوشانند ز ما
تو همی جسی و بوی آن حرام
هره انقاسن برتست می شود

**باید که خطای عیان نماند
انست ضلالتی کا نظر
کره بدینت که بود معینت را**

آن که در روی تو نیاید

از یکا بش مانع آمد آن سخن
بخت و خشنود ترا عقل کهن
و آن که سوند چون شبان آند
در یکا بس منمای کی در رسید
بوی میگردان دهانش بر لب
چند بار کرد او گشت و بر
پس لبر خفته را بوی کرد
کو کبار غیل ناده خورد
در زمان او یک یک لزان کرد
بر هوا انداخت هر یک را کرد
ای خوردن خون غلطان از بر
مال ایشان خون ایشان دان
مادر آن غیل چکان گزین شد
فیل چه میخوری ای پاره خوا
بوی رسوا کرد مکر اندیش را
آنکه یا بد بوی جو را زمین
مصطفی چون بوی بود از لوگو
هم بیابد لیک پوشانند ز ما
تو همی جسی و بوی آن حرام
هره انقاسن برتست می شود

خشم بیاید بر چو شنید و گفت
یک دور تر از عیان این گفت
کای چنان بر رخسار او لال
شور زیند تاس از زبان
و آنکه آنرا از غلطان نام
که ندای تو دم خویش و ما
رو عانی از آن تو جان صفا

دین و عشق تو کند لطفا
زیر بر آید تو بتکجاست
حلوه و جگر و جویمای نو
عذیب ما بود و شادانی نو
مان جاهل ترین عاجز و پست
زانکه بارت گفتنش دست
تو در مان و بر دلش تو گفت
تا ناله باغدا و وقت زیند
تا ناله در اصد ملک و مال
با کبر آود عوی غر و جلال
در همه غمیش زدا آورد
تا ناله سوی خزان بد کور
داد او از ملک ملک جهان
حق ندادش در دوسر خ و اندام
زانکه در دویخ باراندهان
شد نصیب دوستانش جهان
در آمد به از ملک جهان
تا بخوانی در ضلالتن جهان
خوانند بر در آن از افسردگان
خواجه آمد به در از دل بود
آن کشید بر لب او از کس
آورد کرد و سبب او از کس
از خندان و از صافی و خوین
کای غدا وی منستغاث روی
کای غدا وی در منستغاث روی
زانکه هر که از آن بود
پس زین که گفتند
پس زین که گفتند

بهر از فر بود ما مو سخی خدا
کای کلیم الله زم می جوینا
گفت موسی که ندارم آن دهان
از دهان غیر کی کردی کناه
انچنان کنان دهانها ترا
از دهان کان نکردی کناه
یاد ها خویشتن را با لکن
ذکر حق پاکست چون پاکی رسید
میکر بزدها از ضدها
چون در آید نام پاک اندر ها

**در بیا از آنکه ذکر گفتند عین لبیک گفتن خوار
جل جلاله و غیره**

از یکا بش مانع آمد آن سخن
بخت و خشنود ترا عقل کهن
و آن که سوند چون شبان آند
در یکا بس منمای کی در رسید
بوی میگردان دهانش بر لب
چند بار کرد او گشت و بر
پس لبر خفته را بوی کرد
کو کبار غیل ناده خورد
در زمان او یک یک لزان کرد
بر هوا انداخت هر یک را کرد
ای خوردن خون غلطان از بر
مال ایشان خون ایشان دان
مادر آن غیل چکان گزین شد
فیل چه میخوری ای پاره خوا
بوی رسوا کرد مکر اندیش را
آنکه یا بد بوی جو را زمین
مصطفی چون بوی بود از لوگو
هم بیابد لیک پوشانند ز ما
تو همی جسی و بوی آن حرام
هره انقاسن برتست می شود

خشم بیاید بر چو شنید و گفت
یک دور تر از عیان این گفت
کای چنان بر رخسار او لال
شور زیند تاس از زبان
و آنکه آنرا از غلطان نام
که ندای تو دم خویش و ما
رو عانی از آن تو جان صفا

دعوت ایشان صورتی در آن
و نیکو فیست و خفاهاست
ختم آن باشد که چون نوبت
دین بر ویها هم آید
زید و مسروق نوم در آن
که کتب زیاد در کتب نهان
مغز موده پیش نهاده که این
میکنند از نیک و نواز چنین
مغز پندار که چنان آید

ای یاساک پوست کوب را نام	نعت
جان بدن از بهر ابرام ای	لیک اندر برده بی انجام
صبر کردن بهر این بود خراج	و خداد و صبر کی باشد طغر
زین کین و صبر و خرمی کس	صبر کن کالضیر مفتاح الفرج
خرم کن از خور کین زهری کس	خرم خود صبر آمد با و دست
گاه باشد کوبه بر باد یجمد	خرم کردن ز و خور از دنیا
هر طرف غولی می خواند ترا	کوه یو باد سرا و ز فیض
ره نمایم هر همت باشم رفیق	کی براد راه خواهد هین
یغلا و زست بی ره داند	من قلا و زم درین راه رفیق
خرم آن باشد که نفرین ترا	یوسف نام در سوی این کز کفر
که نه چو بشرد ارد و نه نوری	چرب و نوش و دام پای این
که بیامه همان مای روی	سحر خواندی مدد در کوفت او
خرم آن باشد که کوبی نمده	خانه آن است و توان مینی
یا سرم در دست در دست	یا سقیم حسته این خدام
زانکه او نوشت هدا بنشها	یا سرا خواندست آن خالو پسر
ز در کوبنجه اگر شست د	نا تکار در در تو نوشش شها
کودها و کدی هدا آن پر جیل	ماهیا ناکاه در شست
و غرغ آن جوز مغز ترا بر	جوز پوسیدست و کفار دغل
یار تو خرمین است و کیسه	صد هزاران عقل لایک نشند
	کر تو را مینی مجو خرویه ا

چون که مرغی که خوشتر دادی
تا که در کج از آن دانم و لوق
هست بی تو خرمی بیما و چنین
خرم را مکن از تو عالم کن بودی

ز آنکه در خوشی خفا و تبار دهد
و زین رو داز دست و در دست
نشو این فاشانه را در شرح این
باشوی سازم بر این حفظ دین
حکایت فرعون که کتابی
شهری را و دعوت کردین
بلا بر بسوی دره بعد
از آنکه افشا

ای برادر بود اندر ماضی
شهری را دست ای ای است
نوست ای مجو خرمی خرمی
خرم اندر کوفت آن شهری
دو همه و سه ماهه میباشند
بر کان او و بری که بود
هر چه بود که بود در آن
راست کردی شهر می را یکان

کودکان خراج گفتاری در
ماه و بر و ساید هم در دست
صفا بی روی تو با کسره
در خداد کار او دین بر
او می خواهد که نصیحت کن
و اگر از دین خودی و بیگانه
بسی وقت کردی را را او نهان
که کشیدن سوی در لایک آن
که گفتت ای ای بی بی

رو به شهری کرد و گفت ای خراج	روحی نایی سوی ده فوج تو
الله جمله فرزندان سار	کین زمان کشفست و نوبت
یا تابستان بیا و وقت غش	تا ببندم خدمت را من کز
قوم و فرزندان و حلیت را	در ده ماه باش سه ماه و
هم بهاران خطه در سوس	کشت زار و لاله دلکش
و عد دادی شهری و بر او	تا بر آمد بعد و عد هشت
او بهر سالی همی گفتی که کی	خرم خواهی کرد کامه ماه
او بهانه ساختی کاسالمان	از فلان خطم بیامد بهمان
سال دیگر که تو نام وار هید	از صفات آن طرف خواهم دو
گفت هشتاد آن عیال منظر	به فرزندان تو ای اهل بر
ما ز هر سالی چو کلیلک آمدی	تا مقیم بقبه شهری شدی
خواجه هر سالی ز زر و مال	خرج او کردی کشادی از این
آخرین کورت سه ماه آن بملو	خوان خادش با آمدن و شان
از نجالت باز گفتا و خواجه	چند و عد چند نفر می بی
گفتا خواجه جسم و جام و فصل	لیک هر خویله اندر حکم هو
آدمی چون کشتیت و یاد با	نایکی از یاد را آن با دران
باز سوگندان بباد شرکای تو	کیر فرزندان بیابن کر نعیم
دست و بگرفت سه کورت	کاشه الله ز و بیانهای جمید
بعده سه سال و بهر را چنین	لا بهاو و وعدهای تکرین

کشف گفتت ای ای بی بی
اگر تو من از خدمت بود
دوستی خرم دم آخر بود
و همان وقت که آن فاش شد
صفتی باشد و شمشیر طوع
مجویدی در بوستان و در

صفتی نایب جو فصل نوبت
ز و عمار تقا و دخل نوبت
خرم آن باشد که نظر بداری
تا که بر روی و شوع از بد روی
خرم شوع اظفر نمودن از روی
هر قدم را دام میدانی نوضو
هر قدم را دام میدانی نوضو
آن بر کوه رود از اشقند و کوه

چون بنیاد داد اشقند بین
انگه می کشی که او ایک بین
دست بی دیدی فی زیندی بین
بوی که ز و دام صبا دی بهار
دیندگی با خند میان کشت زار
انگه کشاخ سینه اندر بین
استخوان و کله ها شان را بین

که بر او نگاه و از منزل
حق آن نعمت که بود و جای
حق آن نعمت که بود و جای
حق آن نعمت که بود و جای

چون کورستان رویی بر
استخوانش را پیرس زما
چون فرزند زوینند در جاه غرق
چشم کرد اری تو کورانه
آن عصای حرم و استبداد
در عصای حرم و استبداد
کام زان سونه که بینا نهاد
لوز لوزان بترس از خط
ای زود و دی چشمه در نایب
لغز جسته لغزه ماری

چون کورستان رویی بر
استخوانش را پیرس زما
چون فرزند زوینند در جاه غرق
چشم کرد اری تو کورانه
آن عصای حرم و استبداد
در عصای حرم و استبداد
کام زان سونه که بینا نهاد
لوز لوزان بترس از خط
ای زود و دی چشمه در نایب
لغز جسته لغزه ماری

قصه اهل سبنا و طاعی که در نعمت ایشان را و
ساز فضیلت شکر

تو خواندی قصه اهل سبنا
از صد آن کوه خود آگاه
او هم با بکی کند بی کوش و هو
داد حق اهدا بسیار فریغ
شکر آن نگذارند از بزرگ
مرسکی را لغزه نایب زدر
پاسبان و حارس در میشو
هم بر آن در باشند با شکر
و در سکی آید غریب و روز شب

تو خواندی قصه اهل سبنا
از صد آن کوه خود آگاه
او هم با بکی کند بی کوش و هو
داد حق اهدا بسیار فریغ
شکر آن نگذارند از بزرگ
مرسکی را لغزه نایب زدر
پاسبان و حارس در میشو
هم بر آن در باشند با شکر
و در سکی آید غریب و روز شب

تا بدیم او شان را بعد از خراج
او چو کشتی قارغ از او بر خراج
چو قوتی بیلاذی در کوش
شبه بر در آمدید و تظلم
مجلس و تصویب جمله شد
فین و آن که بدیدید و حق
سوی غفار و کرام خدا

تو را بی آن وفا با حق
مستوفی حق ندارد کس سبق
مستوفی حق ندارد کس سبق
مستوفی حق ندارد کس سبق

جمله کان چون اشتران بست
بی توقف جمله شادان در آمد
از مودی بویسی فاخته
چندان لیکن تور هوار شد
تو مفضل رشته بر پای بند
ناسپاسی و فراموشی تو
لاجرم آن راه بر تو بسته شد
دو دستان در باب و استغفار
تا کست نشان سویی تو بکنند
هم بر آن ز کرد کم از کس ماسک
چون سکان هم مر سکان را
اولین در که خورجی استخوان
می کردند تا از آب بخار و
می کردند سکی طاعی بر
بر همان در همچو حلقه بسته
صورت ناقص و فای ماسک
مرسکان را چون وفادار شد
بی وفای چون سکان را
حق تعالی غمخوار و زونا

که کشای زانوی ایشان بر
از دعای او شدند یاد و
یا فی محبت ازین شاهان کیش
چند جات بی غم و آزار شد
ناز خود هم که کردی یی بود
یاد نورد آن عمل نویسی
چون دل اهل از تو خسته
همچو آری که بجاری بر کن
میوه های پخته بر خود واکند
ماسک که غبار شدستی خواهد
که دل اندر خانه اول ببند
سخت کرد و حق گذار بر ما
وز مقام اولین مفضل شود
با وی نعمت باغی مشو
پاسبان و طاعی بر جسته با
بی وفای را مکن بهیوده تا
روسکان را ننگ و بدنامی
بی وفای چون رواداری تو
کفت من آوی بجهت غیرت

که کشای زانوی ایشان بر
از دعای او شدند یاد و
یا فی محبت ازین شاهان کیش
چند جات بی غم و آزار شد
ناز خود هم که کردی یی بود
یاد نورد آن عمل نویسی
چون دل اهل از تو خسته
همچو آری که بجاری بر کن
میوه های پخته بر خود واکند
ماسک که غبار شدستی خواهد
که دل اندر خانه اول ببند
سخت کرد و حق گذار بر ما
وز مقام اولین مفضل شود
با وی نعمت باغی مشو
پاسبان و طاعی بر جسته با
بی وفای را مکن بهیوده تا
روسکان را ننگ و بدنامی
بی وفای چون رواداری تو
کفت من آوی بجهت غیرت

تو را بی آن وفا با حق
مستوفی حق ندارد کس سبق
مستوفی حق ندارد کس سبق
مستوفی حق ندارد کس سبق

چون بر آید بیوه یا ایتام را در راه
بظلمت دیدی بیطاعت خود را از آید
ز آنکه سر عاجله ی رفیقان
فقط دیدی بیچاره آن فقیر
تا زواید زشت خاری برین
موت که به بیاید زودش یکی
فقط در لطف توین را بی غبار
خویشمان بودم شد ایتام

**بانی قصه اهل بیت
و عاقلان ایشان**

آن سبب از اهل بیت بودند و نام
کارشان کفران نعمت با مردم
باشند آن کفران نعمت و مخالفت
که کفری با محسن خود و مخالفت

که غیبا بدین این نیکویی
من ز بیم زین چه زنده می شوی
لطف کن این نیکویی را در کون
من خودم حاجت رنجور کن

من خودم حاجت رنجور کن
پس با گفتند با عدلیت
شکایتا خیر نشانند ز دنیا
ما نمی خواهم این ایوان و مانع

ز زمان خویشتن که با کجاست
شهرها نزدیک هم که کجاست
آن سبب با استغرض کجا کجاست
طلب از انسان و کجا کجاست
فادامه آتش آن کجا کجاست
فقط لا یقوی حال آن کجا کجاست
لا یقوی حال آن کجا کجاست
فقط لا یقوی حال آن کجا کجاست

نرسد به طه
و من اقرضت قرض زاری
فان الله مع الصالحین
و یخسران يوم القيمة

پس کز قتی بار و همراها یار نیک از رفت بر رخ تو بماندی در میانه آنجا دامن او کبری یار دلبر ز چو عیبی موی کرد و فتن ما تو باشد در مکان و لا کما او بر داد از کدورتها صفا چون جفا آری فرستد کوشیا چون تو قوی تر کدی در آن ادب کردن بود یعنی کن پیش زان که بر قضی بخیر رخ معقول شود محسوس در معاصی قضیه داد کبر شده فقط من اعرض هناعن ذکرنا ه ز چون مال کسان می برد او همی گوید عجایب حقست چون بدین قصص التفاتی کند قضی لقبض عوان شد لاجرم عضه از بدن شد دست و رخ	کو تو بر سنده که کوی کوی یار فسقت زفت بر بعضی بی مدد چون آشی از کار و کو مژده باشد از مال او ز خو قهار روز در زمین اندر چون بمافی ز سر او از کجا مرحفا های ترا کرد و وفا ناز نقصان و آرویی سوی کجا بر تو قضی آید از رخ و تبش هیچ خویلی از آن محض کن این که دگر است پاکیزه شو نا نیکویی این اشارت بلاش قضیه بعد از اجل زنجیر شده عینه صفا و بخیری با یعی قبض و دلنکی دلش را مظلوم قضی آن مظلوم کوشش کرد باد اشرا را آتش را دم کند کشت محسوس آن معانی ز علم عضه رخ است و بر آید شاخ

کلنا مال اهل بیت
فقط لا یقوی حال آن کجا کجاست
فقط لا یقوی حال آن کجا کجاست
فقط لا یقوی حال آن کجا کجاست

که در زمان تو خود جوانی
چون تبع کردیم هر یک از کس
طعمه کریمه در آن بار و بار
مردم نار به آن عارف
خیمی بد با هلیت در دماغ
بازگ شومی برد نشان در دل
بهر مظلومان می کند ماه
در چه افتادند و میگفتند
پوستین یوسفان شکافتند
ایچه میکردند در یک بافتند
کشت آن یوسفان در خوی تو
چون آسیری بسته اند کوی تو
جو علی بر بر آستان بسته
پروا باش را صید با خسته

نفس زین ساست زان شد خار سه سویت هر چون کس آتش ترک هوادر خازین چون ز صد برد ندا صحبان ناصحان شان در نصیحت قصه خون ناصحان می کشند چون قضا آید شود نیکو گفتا اذا جاء القضاء چشم بسته می شود و قضا مگر آن فارس چون که بد کرد سوی فارس و مرو سوی کند سخن آنرا که ای کوشش او می دانست کرد کرک را کوشندگان بوی کرک با کردند مغز جوانات بوی شیر بوی شیر خشم دیدیدی با کرد واکشند آن کو و ه از کرد کرک بود دید آن کوشندگان از انجمن چند چوپانان بخواند و نامند	اقبلوا انفسکم کفشان سنی در زلد و زخم او تو کجی دست اندر یار نیکو کار زین که پیش ما و باید از صبا از فسوق و کفر مانع می شد نظم فسوق و کافری می کشند از قضا حلو شود در رخ دها تجرب اصارا از جاه القضاء نا نیند چشم کحل چشم را آن عبادت را ستغاثند دور ورنه بر تو گوید آن مکر سواد دید کرد کرک چون زاری کرد با چنین ایش چرا کرد او چرا می بداند و بهر سو می خیزد می بداند ترک می گوید چرا با اینا جات و صد آساز کرد کرک محنت بعد کرد آمد کرک که ز چوپان خرد بسته چشم خال غم در چشم چوپان می کشند

او می گوید که صبر
در فرق روی تو با زین
در مقام در زمانه در دست بود
احمد در وقت تو با زین
صلح افتاد در وقت تو با زین
ای سعادت بخش ما را ایسا
ایکس بار خواهم با ایسا

پس از کوه سالد بریان آوری
که کفری از اکتهدان آوری
که بخور ایست مار را خوب بود
نیت او را قوت جزو کرد و قوت
زین نیک و ایمان آن نیت
میکند از تو شکایت با خدا
کای خدا اقبال زین کرک کهن
گویی شایسته وقت آمد صبر کن
داد تو و نوحا هم از هر چیز
داد که هدیه خدا بود و کوه

کندم از بالا بنظر آمدند
بعد از آن او خفته و جلا شد
و آنه هر مین آمد در میان
بعد از آن سوره را در میان
اصل نعمت آرد و در میان
زیر آمدند و دعا خواندند
از تو اضع چون کرد و در میان
کتب جزو آدمی شد آن جاد
پس صفات آدمی شد آن جاد
بروز از عرش بر آن کشتی شاد
کز جان زندان اول آمدیم
ما از ازستی سوی بالاشدیم
جمله اجزای تو کرد در سکون
تا طغان کا تا الیه را جسون

بافراقت کافران نیست
حال او ایست که خود زان سو
حق می گوید آری ای پره
صبح نزد یکستاشم که خود
می گوید یا لیتو کنت تراب
چون بود بی تو کسی کان تو است
لیک بشنوی صبر آرد و صبر به
من همی کوشم بی تو نمکوش

**بقیة داستان زین العابدین
مردستای سوزی ده**

شد ز حدیث باز کرد ای یار
قصه اهل صبا یک گوشه نه
روستای در تعلق شیوه کرد
از پیام اندر پیام او حیره
هم از بیجا کودکش در سینه
همچو یوسف کیش ز تقدیر عجب
آن نه بازی بلکه جان بازیست
هر چه از یارت جدا اندازد
گر بود آن سود صد صد مرصدم
این شنو که چند یزدان کرد
زانکه بریانک دهل در سال
تا نیاید دیگران از سر زخوند
ماند پیغام بر بخلود و رغان

میان با دیده از آن داستان
چونکه جان باشد با دیده
چونکه جان باشد با دیده
چونکه جان باشد با دیده
چونکه جان باشد با دیده

پس کار ایگانی چون بی کمال
خود نشاندن صفت شمار این بختان
که منم زین خیر الزان
کیونکه گاهات را ضام نهاد
این کند بجدا کشتی زان
که فرستادست کندم را سمان

دعوت زین العابدین
ما ز کوید بطر کن آن خیز
تا ببینی شتو را قدر زین
بط عاقل گوید کس کای از دور
آب مار لخص و آبدای جان نشا
دیو چون باز آمد ای جان نشا
هیز بیرون کم روید ای جان نشا
ما ز کوید زور فر بار کرد
از سر مادمه از ای جان نشا
ما بری آرد دعوت عونت
مانوشم این تم تو کافر است
حصن کار آفتند و درستان
چونکه جان باشد با دیده
چونکه جان باشد با دیده

کندم از بالا بنظر آمدند
بعد از آن او خفته و جلا شد
و آنه هر مین آمد در میان
بعد از آن سوره را در میان
اصل نعمت آرد و در میان
زیر آمدند و دعا خواندند
از تو اضع چون کرد و در میان
کتب جزو آدمی شد آن جاد
پس صفات آدمی شد آن جاد
بروز از عرش بر آن کشتی شاد
کز جان زندان اول آمدیم
ما از ازستی سوی بالاشدیم
جمله اجزای تو کرد در سکون
تا طغان کا تا الیه را جسون

خواجه حازم بی غم آرد
کفایتی دم کار هاد ارم هم
شاه کار نماز کم فرموده است
من بنارم ترک امر شاه کرد
هر صباح و هر مساهنه
تور و اداری که ایم سوزی
بعد از آن در میان شمشیر چون
زین غلط او صد بهانه باز نقش
کوشود زرات عالم جلدی
چون کوزد این زمین را آسمان
هر چه آید از آسمان سوی زمین
آتش از خورشیدی بارد بر
ور همی طوفان کند باران بر
اوشد تسلیم و اوتوب وار
ای که جزو این زمین است
چون خلقنا کم شنیدی من تراب
بیزنه اندر خاک می کاشتم
حمله دیگر تو خاکی پیشه کبر
آب از مالا بستی در برود

چون از این تراب
چون از این تراب
چون از این تراب
چون از این تراب
چون از این تراب

کندم از بالا بنظر آمدند
بعد از آن او خفته و جلا شد
و آنه هر مین آمد در میان
بعد از آن سوره را در میان
اصل نعمت آرد و در میان
زیر آمدند و دعا خواندند
از تو اضع چون کرد و در میان
کتب جزو آدمی شد آن جاد
پس صفات آدمی شد آن جاد
بروز از عرش بر آن کشتی شاد
کز جان زندان اول آمدیم
ما از ازستی سوی بالاشدیم
جمله اجزای تو کرد در سکون
تا طغان کا تا الیه را جسون

این زنده مقدر راه حیات
ای خنک از کله پانظران
قی و قد می رود در راه راست
ره قی دانی چو کام سبک است
کام او را یکم بود و معارف
تاریخ از کام او تا بلیغ
دین و دوش بر او بود و روی
ای برادر که بر او آرد بی روی
فی زنده یانوس و طار و طوی و کفر
چون نشیندی تو خطا بلا خفت
لا تخف ان چو کس شوخت داد
نان فرستد چون فرستاد و حق
خون نکس است کور خون
غصه آنکس را کس نماند

غیر آن کاند که بر روی در
قصه
هم خیره ندهد از روی

**قصه اهل خروان و حیلۀ ایشان تا بی رحمت
خرویشان با عیاش قاطف کنند**

قصه اخبار خروان خروا
حیلۀ میگردند که زدم بختند
شبهه شبی کالی بدند
خفیه و کفشد سرها آن بدان
با کله اندانند اسکالیند کل
کند لا یعلم هوک من خلق
کیف یغفل من یظعن قد عدا
اینما قد هبط او صعدا
کوش را کفون ز غفلت با کف
آن ز کوائف آن که نمکین برآد
بشوی عنهای رخسار از دل
خانه پرود دارد پر زخنی
کوش تو او را چو راه دم شود
عکساری کن تو با مای روی
این تودد حیلن ز ندانی بود
این بدین سوان بدان سوی کشد

این زنده مقدر راه حیات
ای خنک از کله پانظران
قی و قد می رود در راه راست
ره قی دانی چو کام سبک است
کام او را یکم بود و معارف
تاریخ از کام او تا بلیغ
دین و دوش بر او بود و روی
ای برادر که بر او آرد بی روی
فی زنده یانوس و طار و طوی و کفر
چون نشیندی تو خطا بلا خفت
لا تخف ان چو کس شوخت داد
نان فرستد چون فرستاد و حق
خون نکس است کور خون
غصه آنکس را کس نماند

روانشند خرد و جوی روی

خواهد در کار آمد و بجز این است
موقع غرض سویی به اشتا تا با
اهل و قریب زان سفر را بخشد
رخت را بیا و عزم انما بخشد
شادمانان وقتا با ن سویی به
که بری خوردیم از در و شورت
مقصود ما را چو کام و شورت است
بارد آنجا که هم بود کفالت
بهر باغوس کرد بنیاد است
ما زینین در مدستان از
اندر باغ و سوی شکر بیم باز
بلکه باغ ایتا راه را نماند
در میان جان خودمان جانکه

بیش عقل کل این جوان
چون خزان چشم بسته در خواب
انگار ما آن صورت تانسانه کبر
هزار بود راه تو کندم داده کل
که بدید من نیست هفتین برینا
که دیدان ره نیستان این صورت
ظاهرش که از خطا هرگز بود
ما قیظ ظاهر سوی باطن بود
اگر هر آید بی خود صورت
میدان از جهان کوجال شیر
اول هر شیخ جز صورت کیت
میدان از لذت که معنی است
اول شیخ که سازند و خردند
ترک را از این جهان آوزند
صورتش که در آن نیست
مغنی ملاح در آن نیست
بهر حق این را در عالمی یک نفس
تا حق می آمد بخندد خوش

عقل میگفتند و در آن
ان ربی لا یحب الفوجین
کل ارب شغل اهلکم
او بهارست و درها مایه
کو چه تخت و ملکست و تیج
اندرین ره سویی پس از نفا
لیک کی در کید این در کودکا
جمله باخو کورم تک بی و
در یکین این سویی چون آشا
بر جوانی میرسد صد شیر
زانکه در صحرای کل نبود کتا
چشمها و کلتان در کلتا
فیه اشجار و عین جاره
عقل بی نوسر بی روی
کور عقل آمد و وطن در بر
ناجماهی عقل او نبود تمام
از حشیش ده جز اینها چه
دو روز کاری باشد جل و عی
دسته و تقلید و در حجت زده

بیش عقل کل این جوان
چون خزان چشم بسته در خواب
انگار ما آن صورت تانسانه کبر
هزار بود راه تو کندم داده کل
که بدید من نیست هفتین برینا
که دیدان ره نیستان این صورت
ظاهرش که از خطا هرگز بود
ما قیظ ظاهر سوی باطن بود
اگر هر آید بی خود صورت
میدان از جهان کوجال شیر
اول هر شیخ جز صورت کیت
میدان از لذت که معنی است
اول شیخ که سازند و خردند
ترک را از این جهان آوزند
صورتش که در آن نیست
مغنی ملاح در آن نیست
بهر حق این را در عالمی یک نفس
تا حق می آمد بخندد خوش

**رفتن خواجه و قوتش
بگوش**

خواجه و عیالان هم از بی ساد
بیش از این راهان یک نفس
شادمانان وقتا با ن سویی به
که بری خوردیم از در و شورت
مقصود ما را چو کام و شورت است
بارد آنجا که هم بود کفالت
بهر باغوس کرد بنیاد است
ما زینین در مدستان از
اندر باغ و سوی شکر بیم باز
بلکه باغ ایتا راه را نماند
در میان جان خودمان جانکه

چون نازد باشد اندر خط
آدم بر سر برزند بوالدین
مال او باید که تسبیح میکند
نادر بی باشد که برنجی نهد
مصطفای کوی که خستین بود
تا که رحمان علم القرآن بود
اهل تن را جمله علم با اقله
واسطه افراشت در نیک کرد
مهر و صفتش محمود امیر
چون بر حیا آنک مر و آهسته
اندر آرزو رنج دارد بدو تاب
چون عذاب مرغ خاک در عذاب
سیرگشته از ده و از روستا
وز شکر زین خان نا اوستا

زشت خوب گشته پیش ایشان راه تلخ از شیرین لبان خوش حنظل از معشوق حرم ای بیال ناز نیناز کارش ای با احتمال گشته پشتش کرده آهنگر جمال خود سیاه خواجه تاش بر کانی چاینج ناجری دریا و خشکی می رود هر کز با مرود سود ای بود آن در زوگر روی آورد پیچ بر آمد زدن کن اجتهاد مونس مکن زنجی لرا از جی اگر تو باد رو با با کجاست اگر تو باد ایه ولا لاجه اگر تو باشی رو با پستان نما آن شعاعی بود بر دیوارشان بر هر آن چیر که افتد آن شعاع از زرا نده و صفاتش پاکش کان خوشی رطلها عار بقیت	از نشاط ده شه ره چون خارا ز کلزار هم کش میشود خانه از هم خانه صحر میشود بر امید کله غار ماه و ش از برای دل بومه روی خوش تا که شب آید بوسه روی زانکه سروی رد لش کرد سنج آن کله خانه شینی می رود بر امید زدن سیمای بود بهر خوب خود گردن زنج و کو کو نگردد بعد و زو نری جم عاریت باشد روان مویی کو بجز حق و نسانت را وفا کو کسی شاید بغیر حق عصف نفرت قواز دیرستان نماه جان خوش شید و از رفت آنش تو بر آن هم عاشقانی شجاع از جهالت قلبه را کم کوی خوش زیر زینت مایه فی زینت

کرد او میگفت خاضع در طواف
مهر جلابیگرش می آد صاف
تو انصاف گفتی که می آستند
از بهشت است سینه کوی آری
تو بسک در ابر بلیدی چو سوز
عجبای یک سجای و می آستند
عجب از انضیب ان بوی بر

چون نازد باشد اندر خط
آدم بر سر برزند بوالدین
مال او باید که تسبیح میکند
نادر بی باشد که برنجی نهد
مصطفای کوی که خستین بود
تا که رحمان علم القرآن بود
اهل تن را جمله علم با اقله
واسطه افراشت در نیک کرد
مهر و صفتش محمود امیر
چون بر حیا آنک مر و آهسته
اندر آرزو رنج دارد بدو تاب
چون عذاب مرغ خاک در عذاب
سیرگشته از ده و از روستا
وز شکر زین خان نا اوستا

کف مجنون تو همه نقشی و تن کین ظلم بسته مولیست این همتش بین و دل و جان و شتا اوست کفر رخ کف ممت آن سکی که کشته رکوش مقیم ای که شیراز مرگانش اغلا کز صورت بکنه پدا ای و صورت خود چون شکستی سخی بعد از هم صورتش را شکانی سغده صورتش دان خواجه سوی در آن تملق شادمان از کرم دانست مرغ آن دانه را مرغکان در طمع دانه شاد کز شاد یهاش آگاهت کنم مخضر کردم چو آمد به بدید قرب ما هیده بدی لخنه هر که در ره و قلاویزی رو هر که نازد سوی کعبه بی دل هر که کیرد پتیه بی اوستا	اندر او نگرش از چشم من پاسان بوی کیست این کو کجا بگرد مسکر گاه سنا بلکه او هم درد و هم طفت خاک پایش به ز شیران عظیم کفلا مکان نیت خاش و السلام جنتت و کلسان در کلستان صورت کل اشک است موی صو حیدر باب خیر بر کنی که بدی شد بکفتاری سقیم هیچ مرغی سوی دانه استخا غایت حیرت فی خود آن عطا سوی آن تدویر بر آه دوان ترسم ای ره رو که بکاهت خود نبود آن دهره دیگر کز زانکه راه ده نکونشنا خنده هر دور و روزه راه صد ساله هیچوان سرگشته کان کردد ریش خندی شد بشهر و بر

بسیار از در وجود بدین خوش
در سر بر بندش اندر چو نهند
از سلا بان نغان اولی بر
تا سوی باقر تکلیف نیند
ایمان از ده که همدردی
بسیار از در وجود بدین خوش
در سر بر بندش اندر چو نهند
از سلا بان نغان اولی بر
تا سوی باقر تکلیف نیند
ایمان از ده که همدردی

نمونه خرم و نور
بن و قاتل خنجر در خون
نمونه ای ایشان

بعد از این چون رسیدند آن طرف
بی نوا ایشان شوران بدین علف
دوستایی بین که از بدین علف
میکنند بعد از آنکه از بدین علف
رو و عینان میکنند از بدین علف

ششم کلون در دوق خوش افاده
آفتاب آن در کله تری افاده
مردود را بر سرش افاده
موشن را بر سرش افاده
جمله کفشدای مغالک جان افاده
که تراد در مغالطی ملتویست
از شاطی اریما کرانه کز
این تکلیف از کجا آورد
یک شغلی بنظر او شده
شیکردی یا شیکردی دلان
شیکردی تا بعد بر جوی
تا ز لایق خلق را حشر می
بر کوشیدی ندیدی گری
پس ز شیدا آورده و شیری

مست و سگی را طایر و سب سستی که در بوی شاه فرد پس بر تو تکلیف چون باشد بار که نه در جهان خرگوه را بار بر کبرند چون آمد عرج سوی خود اعی شدم از سخن لا قدر و نشیونی و بخود که زمین را من ندانم ز آسمان ما در خرگوه چنین رسوا کرد اینچنین رسوا کند خورشید صد هزاران امتحان است ای که نداند عامه او را ز امتحان چون کند دعوی غیاطی خسته که بر این را بغلناق فراخ که بودی امتحان هر بدی خود سخت و از سر بوشید مستی می شیار چون شاد تو باد و حق است باشد بی دوع ساختی خود را جید و بایزید	همچو طفلتا و معاف و صدخم می در سر و مغز آن کرد استیقا کشت و شدین ست در سر که دهد پارسی بوی تو گفت خیر علی الاغی حج پس معاف از قلیل و از کثیر های هوی مستیان ایزدی امتحانات کرد غیرت امتحان هستی نغی ترا اثبات کرد اینچنین کیزد رسیده صد هر که گوید من شدم سر هفت پنجگان راه جویندش نشان افکند در پیش او شه اطلی ز امتحان پیدا شود او را در و نشا هر سخت در دغان ستم بدی چون بیند خرم کرد چون اسیر مستحق نماید بخود تا نفع صوا دوغ خوردی دوغ خوردی دوغ دوغ رو که نشاسم تیر از کلید

خوبن را بسم گوید و گوید
خوبن را بسم گوید و گوید

عاشق و معشوق را در سخن
دو بد بودند و پیش از بدین
تو چه خود را چه و بخود کرد
خورد که چون ما را خورد
رو که نشاسم ترا از من بجای
عازد بخوشم و بعلول ده
تو تو هم میکنی از قوی سخن
که طبق کرد و زینود از طبق
این غیبتی که قرب اولیا
صد گرامت ارد و کار کما
آهن ز داد و موی میشی
موم در دهنش چون میشی
قرب و عشق از نایز کرام
قرب بر انواع باشد ای پدر
قرب ز غم ز شید بر کله از نایز

ششم کلون در دوق خوش افاده
آفتاب آن در کله تری افاده
مردود را بر سرش افاده
موشن را بر سرش افاده
جمله کفشدای مغالک جان افاده
که تراد در مغالطی ملتویست
از شاطی اریما کرانه کز
این تکلیف از کجا آورد
یک شغلی بنظر او شده
شیکردی یا شیکردی دلان
شیکردی تا بعد بر جوی
تا ز لایق خلق را حشر می
بر کوشیدی ندیدی گری
پس ز شیدا آورده و شیری

لیک قری هست باز رشید شاخ خشک و تر قریا فتاب لیک کوان قریت شاخ طری شاخ خشک از قریت آفتاب آنجان مستی ساقی بی تو بلکه از مستان که چون بی تو ای کوفه همچو کوبه موش پر ای بخورده از خیالی جام هیچ می نغی این سوولان سوولت گردان سوره با بعداران جمله این سوولان سوولت آن خرفجان کز اجل نهر اسد کام از دوق تو هم خوش کنی پس بیک سوزن نهی کردی کوزه سازی ز بر فنا نشتا	که ازان که نباشد مید را غیر و تر خشک کشتن ز تو که شمار پنجه از وی بخوری افتاب ز هر دو یک در جفا که بغل آید پشمانی خورش عقلهای پنجه حسرت بی تو که ازان می شیر کبری شیر کبر هیچ مستان حقایق سر هیچ ای تو بیز و نیست زان سوکدار که بدین سوکه بدان سو نشان چون نداری مرگ هرزه جان شاید از مخلوق را نشناسد دردی در خیک خود پر کنی اینچنین فریه تن عاقل مباد یک کند چون آب بیند آن وفا

**افغان تر شغلی در دوق زنگ و دعوی طایر می کردن
او میا ز شغلی امن**

ان شغلی رفت اندر خرم زنگ پس بر آمد بوشش بر کلبه نشن	اندر آن خرم کرد یک ساعت زنگ که منطاولوس علی بن مشن

شیکردی یا شیکردی دلان
شیکردی تا بعد بر جوی
تا ز لایق خلق را حشر می
بر کوشیدی ندیدی گری
پس ز شیدا آورده و شیری
مدون در دوق خوش افاده
آفتاب آن در کله تری افاده
مردود را بر سرش افاده
موشن را بر سرش افاده
جمله کفشدای مغالک جان افاده
که تراد در مغالطی ملتویست
از شاطی اریما کرانه کز
این تکلیف از کجا آورد
یک شغلی بنظر او شده
شیکردی یا شیکردی دلان
شیکردی تا بعد بر جوی
تا ز لایق خلق را حشر می
بر کوشیدی ندیدی گری
پس ز شیدا آورده و شیری
مدون در دوق خوش افاده
آفتاب آن در کله تری افاده
مردود را بر سرش افاده
موشن را بر سرش افاده
جمله کفشدای مغالک جان افاده
که تراد در مغالطی ملتویست
از شاطی اریما کرانه کز
این تکلیف از کجا آورد
یک شغلی بنظر او شده
شیکردی یا شیکردی دلان
شیکردی تا بعد بر جوی
تا ز لایق خلق را حشر می
بر کوشیدی ندیدی گری
پس ز شیدا آورده و شیری

کافی غبار سار کنان لایلام
تا بچشم میوهی ماری کرام
سجده آمدند عارفان
موزن صاف بر زمین
گفتن که غبار سار کنان
چون بر این خاکی اجابتها کنم
زود عارفان را از این خاکی
عاقبت بر همانند از این خاکی
چون زنی خود را بخصم سار
گویی آمد تا گاهان بنده بود
از پس که بد و بدای و بیخیز
کودک از ترس عیان شد
آمدند بر این خاکی غفلت
آب در وی خورد لایق را ببرد

لاف تو ما را بر آتش بر نهاد	کان سیال چرب تو کینه ما د
گو نمودی لاف و شنسائی کدا	یک کوی رحم آکندی عبا
ور نمودی عیب کز کم با ختی	یک طیبی از وی ماسختی
گفت حق که کز مجنسان کوش	نیفغن الضاد قین صدقم
گفتند که کز محسبی محتم	آنچه داری و نماند فاستم
ویر کوی عیب خود با رخشی	از نماش و زرد غل خود را کش
گو تو نقدی با فتنی کشاد هان	هست در هر سنگهای امتحان
سنگهای امتحان را نیز پیش	امتحانها هست را خوار خوش
گفت بزندان از دلالت این	یغنون کل عام مرتبان
امتحان بر امتحانست ای پدید	هین که مترا امتحان خود را محو

**ایمن بود کز بلع با عویر که امتحانها را کز حضرت
و از آنها را و سینه لعل بود**

بلم با عویر و ابلیس لعین	ز امتحان آخرین کشته همین
او بد عویر میل عوت میکند	معده اش تغیرین بسبب میکند
ک آنچه پنهان میکند پنهان کن	سوخ ما را ای خدا و سو او کن
جمله اجزای تش خصم و بند	کز بهاری لافدا ایشان در بند
لاف و ادا دگرها میکند	شاخ رحمت را ز بن بر می کند
داستی پیش آری یا خاموش کن	و آنکه آن رحمت بین و نوتش کن
آن شک خصم سبال او شده	دست پنهان در دعا اندر ز

دعو و طای بی کوی خاکی
آن شغال را که از آنک
بر آکوش لا است که بگفت
تیکر آخورد من بود در بل من
و اینم چون ز یاد نمود

کف کن که غبار سار کنان
چون بر این خاکی اجابتها کنم
زود عارفان را از این خاکی
عاقبت بر همانند از این خاکی
چون زنی خود را بخصم سار
گویی آمد تا گاهان بنده بود
از پس که بد و بدای و بیخیز
کودک از ترس عیان شد
آمدند بر این خاکی غفلت
آب در وی خورد لایق را ببرد
گفتن آنکه هر صبحی بدان
چون بگوید لیان و سبلتان
گویی آمد تا گاهان بنده بود
کوه و دیدیم و کور آن شکفت
خند آمد حاضران از شکفت
رحمها شان با بخت بدین وقت
دعوتش کردند و سورتش کشته
تخم رحمت در زمینش کاشته
او چو ورق راستی باشد غلام
یک کبر راستی باشد غلام

موسی ما رو بچو طای و سان
ز ششید بیداشد و در سوز
از قادی بیست از بالادیت
چون محک دیدی سپید کشتی
نقش شایرین زفت و بیباک کشتی
ای ملک که کین زفت را بر خود مپوش
پوشش شایر را بر خود مپوش
غز و شایر و آنکه اخلاق بکان
نقش شایر و آنکه اخلاق بکان

چون گلستان کشته ام صد رنگ	مر مر اسجد کز از من سرکش
کود و آب و تاب رنگ بین	خود نیل خوان ترا و کز بدین
مظلم لطف خدای کشته ام	لوح شرح کوی باقی کشته ام
ای شغالان هین بخوانیدم	ک شغالی را بود چندین جمال
آن شغالان آمدند آنجا جمع	هیچ پروانه نکرد اگر د شمع
پس چه خواستمت کوی جوهری	گفت طاوس زوی چون شتری
پس بگفتند که طاوسان جان	جلوه هاد ارند اندر گلستان
تو چنان جلوه کنی گفتا که ف	بادیه نارفه چون کویم سی
ما نیک طاوسان کنی گفتا که لا	پس نه طاوس خواهد بود الهلا
خلعت طاوس آید ز آسمان	کی در جای رنگ و د عویها بد

**تشبیه فرعون و دعوی الوهیت او بدار شغال
مانند که دعوی طاوسی میکند**

هیچ فرعونی مرصع کرده ز	بر تو از عیسی پرده از خریش
او هم از نسل شغال ماده زاد	در خم ملیک جای خود رفتاد
هر که دید آن مال و جاهش سخن کرد	بجد افضل سیانرا او بخورد
کشتک استک از کلمای ترزه زین	از سجود و از تحویلهای خلق
مال ما را آمد که در وی هر چه	و از قبول و سجده خلق ازدها
هایلی فرعون ناموسی مکن	تو شغالی هیچ طاوسی مکن
سوی طاوسان اگر بیداشی	عاجزگی از جلوه و سهواش

داری این را و آن را
چون صد در نظر تو بود
باید اندیشه هار و زین بود
چون صد در نظر تو بود
باید اندیشه هار و زین بود
چون صد در نظر تو بود
باید اندیشه هار و زین بود

کف کن که غبار سار کنان
چون بر این خاکی اجابتها کنم
زود عارفان را از این خاکی
عاقبت بر همانند از این خاکی
چون زنی خود را بخصم سار
گویی آمد تا گاهان بنده بود
از پس که بد و بدای و بیخیز
کودک از ترس عیان شد
آمدند بر این خاکی غفلت
آب در وی خورد لایق را ببرد
گفتن آنکه هر صبحی بدان
چون بگوید لیان و سبلتان
گویی آمد تا گاهان بنده بود
کوه و دیدیم و کور آن شکفت
خند آمد حاضران از شکفت
رحمها شان با بخت بدین وقت
دعوتش کردند و سورتش کشته
تخم رحمت در زمینش کاشته
او چو ورق راستی باشد غلام
یک کبر راستی باشد غلام

تا شمار و نما بدین نقاب
بر شما احسان کند بهر تو را
کان اسیر از بند تو را
دین تو عین دین تو
کروا ندیدی برده دین تو
بهر آن با سه بختندوی برو
باید این بد که بنیادهای
در که و یکد لغات آن امیر
بازک پاوشان چو در ره بنفشه
تا بنیدد مروی و بجز شمشیر
در رسیدن مروی و بجز شمشیر
آنچه بدین بر سر آن رود
بودشان در اصل لغای متمتع
چون در اصل است آدمی غیا متمتع

خواستم گفت در آن تحقیقها حمله دیگر بسیار شلیل کوش کن هاروت و ماروت ست بودند از نماشای الله ایچنین مستی استه داند امش چنین مستی نمود ست بودند و رهیدند از بلکه کین و امتحان در راه بود انتحالی کرد شان زین روز بر خندق و میدان پیش او یکست آن بزکوهی بران کوه بلند تا علف چند ببیند ناگهان بر کوهی دیگر براندازد نظر چشم او تار یک کرد در زین آنچنان نزد یک بنماید و را آن هزاران کرد و کز بنماید چونکه بجد در فغاند بریا او ز صیادان بکه بگرخته شسته صیادان میان آن کوه	تا کون و اماند از تعویقها گفته آید شرح یک عضو ای غلام و چاکران ما روت را وز عجایبهای استه لاج شای ناچه مستیها کند معراج حق خون انعامش حجاج اندک شود هایهای عاشقانه می زند صومر شرحی که راه روی بر کی بود مرست بر این ها خبر چاه و خندق پیش او خوش سلکیت برد و از بهر خوردی بی کزند بازی دیگر حکم آسمان ماده بزیند بر آن کوهی که بر محمد سوم سز بر آنه تابان که دو بودن کرد بالوعه ناز مستی میل جستن آیدش در میان هر دو کوه بی مان خود پناهش خون او را ریخته انظاری از قضای باشکوه

باز این مستی شهود در جهان
سعی از مستی ازین بکشد
ار بشهوت اتفاق بکشد
ار بشهوت اتفاق بکشد
خوش غنا بدین روز و نوبت
تعلق از یاد های آسمان
بر کینه با زاری و زاریان
تا چه مستی بود ایلان
وز حالات روحهای ایوان
که بوی لدران بکشد اند
ختم داده این جهان شکسته اند
جز مکر آنها که تو میدند و می
مجوی کتاری نغمه در قیوم
تا امید ز هر دو عالم کشته اند
خارهای بی نهایت کشته اند
بر میزبانان بدای بی جویع
کسور بدای بی بیداد
عدل و انصاف و عبادات و
از بگفتند و تضامین بیت
پیش پانان ام با پیدا بگفت
هنر بدو کس تاخ در دست
هنر و کور و کور اند کرد

تا شمار و نما بدین نقاب
بر شما احسان کند بهر تو را
کان اسیر از بند تو را
دین تو عین دین تو
کروا ندیدی برده دین تو
بهر آن با سه بختندوی برو
باید این بد که بنیادهای
در که و یکد لغات آن امیر
بازک پاوشان چو در ره بنفشه
تا بنیدد مروی و بجز شمشیر
در رسیدن مروی و بجز شمشیر
آنچه بدین بر سر آن رود
بودشان در اصل لغای متمتع
چون در اصل است آدمی غیا متمتع

که ز موی و استخوانها لکان جمله ره استخوان و موی کفت حق که بندکان جفت حق پا برهنه چون رود در خار از قضا می کفتن لیکن کوشش چشمها و گوشها را بسته اند جز عنایت که کشاید چشم را جهدی و فویق خود کس را	نیاید راه پای سالکان بسکه تیغ قهر لاشی کردی بر زمین آهسته می دانند جز بهم اول فکر بر همین کار بسته بود اندر حجاب شای جز مرآه را که از خود رسته جز محبت که نشانده چشم را در جهان و الله اعلم بالصواب

قصه حجاب بدین موعود ازین موعود بر اعلی است
و تبارک اندیشیدن

جهد فرعون چو بی توق بود از پنج بود در رکش هزار مقدم موسی نمودش بخواب بامعبر کفت و با اهل نجوم جمله کفشد شک تدی بری کنیم نا رسیدن شب که مؤلر بود که بروی آرد آن روز از کجا پری فرمود نده رشر آشکار کالضلای جمله اسرا اسیلیا	هر چه اومی و خت از تفتیق بود وز معبر نیز و ساحری شمار که کند فرعون و ملکش انجرا چون بود دفع خیال و خواب راه زادن را چوره زن می رای این دیدند آن فرعونیان سوی میدان تخت و نیم پادشا که مناد بهاکنند از شهر یار شاه میخواند شمار از آن مکان

تا بنیدد مروی و بجز شمشیر
در رسیدن مروی و بجز شمشیر
آنچه بدین بر سر آن رود
بودشان در اصل لغای متمتع
چون در اصل است آدمی غیا متمتع
تا چه مستی بود ایلان
وز حالات روحهای ایوان
که بوی لدران بکشد اند
ختم داده این جهان شکسته اند
جز مکر آنها که تو میدند و می
مجوی کتاری نغمه در قیوم
تا امید ز هر دو عالم کشته اند
خارهای بی نهایت کشته اند
بر میزبانان بدای بی جویع
کسور بدای بی بیداد
عدل و انصاف و عبادات و
از بگفتند و تضامین بیت
پیش پانان ام با پیدا بگفت
هنر بدو کس تاخ در دست
هنر و کور و کور اند کرد

عج آدمی از زمان غلامان
علاوه بر فضل و کرامت
شهرت او در میان
نیم شب است و در میان
زین بر او افتاد و در میان
بوی جان بدش ز خواب بیدار
کنید بار او و در زان
کسی بدبار او و در زان
بوی جان بدش ز خواب بیدار
کنید بار او و در زان

شوی آنکه سوی بانک نماز
دعای الله را نبرد ندی نیاز
دعوتی مکارشان اندر کشید
بانک در ویشان و محتاجان
که کدایان طامعند و ز
در تک دریا کهر با سنگهاست
پس بخوشیدند اندر شلیان
چون بچیلستان عمیدان بود
کرد دلاری و بخششها بد
بعد از آن گفت از برای جاننا
پاخش دادند که خدمت کنیم

بازگشتن فرعون از میدان شهر شاد تفریق
اسرائیل از میدان شهر شب عجل

شبه شبانکه باز آمد شادمانا
خازنش عمران هم اندر خدش
گفت ای عمرای برین در خشم
گفت خشم هم برین در کاه تو
بود عمران هم ز اسرا شلیان
کی کان بودی که او عصیان کند

فالیست

عج آدمی از زمان غلامان
علاوه بر فضل و کرامت
شهرت او در میان
نیم شب است و در میان
زین بر او افتاد و در میان
بوی جان بدش ز خواب بیدار
کنید بار او و در زان
کسی بدبار او و در زان
بوی جان بدش ز خواب بیدار
کنید بار او و در زان

دین و بزرگ و بزرگ
ناک بر سر کرد و در میان
کف خیرستان چه آشوبت
دینشای میدهند بخوش حال
کرد ما را دست تقدیر شاد
ان همه کردیم و در دست
دخترشده است که
شبستان آن پسر آمد عیان
کوی ما بر حسین آسمان
ز دستار آن پسر بر سما
ما ستار ما بر کشتیم از شفا
با دل خود شاد عمران از اتفاق
دست بر سری زد کلاه العراق

شاه از ان هیبت برون جت
از سوی میدان چه بانکت
گفت عمران شاه ما را عمر باد
از عطای شاه شادی میکنند
گفتا شد این بود اما اولیک

ترسیدند فرعون از میدان

این صدا جان مرا تفسیر کرد
پشیم آمد پس میرفت شه
هر زمان میکشایم عمران را
دهره و عمران مسکن را که تا
که زن عمران بهر از در خرید
هر پیر کاندرا آمد در دم

بدا شد ستاره موی علی را از آسمان و عمر بنی حجاز

بر فلک پیدا شد آن ستاره
روز شد گفت که ای عمران بر
راند عمران از جانب میدان و گفت
هر منجم سر برهنه جامه چاک
همچو اصحاب عزرا بوسید خاک
بد کوفته از فغان و سازش

عج آدمی از زمان غلامان
علاوه بر فضل و کرامت
شهرت او در میان
نیم شب است و در میان
زین بر او افتاد و در میان
بوی جان بدش ز خواب بیدار
کنید بار او و در زان
کسی بدبار او و در زان
بوی جان بدش ز خواب بیدار
کنید بار او و در زان

ازدهای هفتاد و سه ساله
قصدش از پاره ارضانه
کازدهای هفتاد و سه ساله
در شکارش چون چو ماهی در آب
از دهی زده کان بودش لیلیک
زین بود و در دیدش لیلیک
از سر ماها و بوق آفرید بود
عالمی بود و در شکل برده می نمود
جامه افشرد و بود ای او جواد
باین تا خوردش خرد پدیدمان
تا بسوی جنین خشم جهان
چون عصبان می نمود با زدن
عقل را از اسکان اخبار رفت

از ره حشر دهان برسان شود	کوش را بوج راه آن نصید
هر کجا بوی خوش آید بوبرید	سوی آن سرکاشانی آن سرید
هر کجا لطفی بسپاری از کسی	کوش تا یابی با وصلش ده عسی
از همه خوشها ز دریا بیست	جز دریا بجز از او بر کل دار طرف
جنکهای خلق بهر خوبیت	بر کسی بر کسی نشان طوبیت
خشمهای خلق بهر اشتیت	دام راحت در ایمانی رحمت
هر دزد بهر نوازش را بود	هر کله از شکر آگه میکند
بویی بر از جزو تا کله ای کریم	بویی بر از ضد تا ضد ای حکیم
جنکهای آشتی آرد درست	مار کبیر از بهر باری مارجت
بهر باری مارجود آدمی	غم خورد بهر هر نفسی غمی
او همی خستی بوی مار شگوف	کرد کوهستان و در ایام برت
ازدهای موده دید با عظیم	که دلش از شکل او شده برزیم
مار کبیر اندر زمستان شدید	مار می خست ازدهای موده
مار کبیر از بهر حیوانی خلق	مار کبیر دانت نادانی خلق
آدمی کوهیت چون مغشوش شود	کوه اندر مار حیران چون شود
خویشش نشاخت مسکین آدمی	از فرو و ف آمد و شد در کجی
خویشش با آدمی روزان فرو	بود اطلس خویش بر دلقی بدست
صد هزاران مار و کله سوزان و	او چو احزان شد دست و مار و
مار کبیر آن ازدها را بر گرفت	سوی بغداد آمد از بهر شکفت

بار خاک ترا چون سوسناخت
خاکها را بکلی شاید شناخت
مردم از این موندن آن سوزن اند
خامش اینجا و آن طرف کوهند
چو از آن سوزان فرستد سوی ما
آن عصاره در سویی ما ازدها
کوهها هم سخن او می کنند
چو آهن بکین می شود
باد خمال بلبان فاش شود
چو با بوی سخن دانی شود
ما با احمد اشارت نیز نشود
نار با بوم رانسوزن نشود
خاک با قارو و بوجواری در
استن خانه آید در شکر
سنگ بر احمد سلامی میکند
کوه بچی بیای می میکند

چون هر چه از غنای پیدا
می کشیدند اهل هنگامه کلی
واژه ها از زنده بر آتش بود
ز بر صد کوزه پلاس و بود بو
بسته بودش با رسته های غلط
اقتیاطی کرده بودش آن خطی
در درنگ انتظار و اقیاف
تا فتن بر آن را بخوشید عرق
اقا بکرم سوش کرم کرد
ازدها بر خویش بنید کرد
خلق را از خجسته آن مرد مار
کشیشان آن یک تحویصه مار

ما سیمیم و صیرمیر خوشیم	با شما ناخرمان ما خاشیم
چون شما سوی حمادی میرود	مخرم جان جمدان چون شود
از حمادی عالم جانها روید	غفلت جزای عالم بشنودید
فاش تسبیح حماد آتیه آید	و سوسه تا ویلها بر آید
چون نارد جان تو قد بلها	بهر پیش کرده تا ویلها
که غرض تسبیح ظاهر کی بود	دعوی بدن خیال و غمی بود
بلکه مریدند وادیدار آن	وقت عبرت میکند تسبیح خوان
پس چو از تسبیح یاد می شد	آرد لالت همچو گفتنی بود
این بود تا ویل اهل اعتزال	و ای آنکس کوندار نور حال
چون ز حیر برین بنامد آدمی	باشد از تصور عبی اعجمی
این سخن پایان ندارد مار کبیر	می کشید آن مار را با صد ریز
تا بغداد آمد آن هنگامه خواجه	تا نهاد هنگامه بر جاده
بر شطرنج هنگامه نهاد	غلطه در شمشیر اوقاد
مار کبیر ازدها آورده است	بوالعجب نادرتکاری کرده است
جمع آمد صد هزاران خاموش	صیدا و کشتند چون و از خویش
منتظر ایشان وهم او منتظر	ناکه جمع آید خلق منتشر
مردم هنگامه افزون تر شود	کدیبه و قوزغ نیکو ترود
جمع آمد صد هزاران را از خا	حلقه کرده پشت پا بر پشت پا
مرد از زن خبری ز ازدهام	رفته در هم چون قیامت خاصم

باید نظرها را بگنجند
همه کسان از جنین یک گنجند
هر طرف میرفت جا قاپا میدادند
بیدها کشتند و بیرون میدادند
ازدهای هشت نفران همچو شایر
در هفت سینه خلاق کشته شد
از فساد کشتگان صد گشتند
مار کبیر از زوس و جان کشتند
کوه آوردند من از عصاره
کوه را بیدار کرد آن کوه را
رفتند از سوی غریب ایام بود
ازدها را که کوه را کشته شد
سها با این سخن خردی چکار
چون بر آشتی بیدار بود
استخوان خرد را در هم شکند

او حقیقت را از خداوند عقب
چون تک صیاد دادا و محب
موسا خود را خردی هیر و
جمع آدم ساخوان دهر را
این خواهد شد بر تو و بود و
در کافان و دیکه برین هر
دل اینی بر کنی کرد در
بجز فی این برین کس را
تو بدان حق سوز را
در در انقطاع هر اسنادی
صیاد آری و هم فوغا تو
نوار کردی و جمله فوغا تو
همی تو سالوین بسیار بندند
ما بقدر در صراحت سوادند

نفت از درها ستا و کوه
که میاید آلت فرعون او
آنکه او بنیاد فرعون بند
که مکستان ازدها از دست
ازدها را دارد در فریق
تا فرود می بود آن ازدها
ما تکان او را و این شوز مات
کان بنفشید شهور و پرت
می کشانند در جهاد و در فتا
چونکه آن مرد ازدها را او را
لاجرم آن فتها کرد ای عزیز
تو طمع داری که او را و جفا
هر کسی را این تمناگی رسد
صد هزاران خلق را ازدهای

نقد کرد فرعون بنی را علیه السلام
خلق را کشید و آنگه بی تویم
در هر بیت از تو افتاد نه خلق
لاجرم مردم تو را دشمن گرفت
خلق را بیخو اندی بر عکس شد

یا حج فرعون بنی را علیه السلام
کند فرعونش و تو در حکم ما
دقت و در جان حکم این دم ما
مرا بجزید اندا اصل جان
از همه عاقبتی تو ای اولاد

حاجب فرعون علیه السلام
کفت با آن که شکر نیست
که بریزد تو غم تو ای پادشاه

راضی من شاکرم من ای حی
این طوفان سوا و بنشین
ببین طغان خوار و زار و در
ببین حق مجبور و مظلوم
از سخن سیکو این و در خفا
از سیه رویان کند فودا ترا
عزت آن اوست و آن بنده کاش

موسا خود را خردی هیر و
جمع آدم ساخوان دهر را
این خواهد شد بر تو و بود و
در کافان و دیکه برین هر
دل اینی بر کنی کرد در
بجز فی این برین کس را
تو بدان حق سوز را
در در انقطاع هر اسنادی
صیاد آری و هم فوغا تو
نوار کردی و جمله فوغا تو
همی تو سالوین بسیار بندند
ما بقدر در صراحت سوادند

خویشتر کم بین خود غره شو
تا که جمل تو تمام شهر را
تا جمل وزم کداری جان تو
کفایتی است چون اشتراک
قطر بر هر که زد و بند
ز قشر ز دندان اول و شکست
جان شیران سپه می شد زد
وز قیوم رسید آن بجای
ملق و گرفت باز او شد عصا

حاجب فرعون علیه السلام
کفت موسی این مراد است
که تو چیزی و مرا خود یار
من زخم ما تو بجد تا ز تن ام
من زخم ما تو رسد حکم خدا
بدن ام اعمال تو ما مورست
بدن تو مانم بدانم کار نیست
من چه کاره ضریم من بنام
او کند هر خصم از خصی جدا

حاجب فرعون بنی را علیه السلام
کفت فی نه مصلحتی باید نهاد
خو تعلق و می کردش در زمان
این جمل و در تن محله طبع
تا بکشند و که فی من خسته ام
حیله اشان راهم بر هم زخم
آب را از ندمن آتش کنم
میفروند ندمن و بران کنم
تو ترس و محلتش ده دم در

مصلحتی از بنی را علیه السلام
کفتا مر آمد برو محلت ترا
من بجای خود شدم رستی را
عشو ها که ده تو کم بیاید
مصلحتش ده متسع مهر از آن
تا سکا لدمکرها او نوع نوع
تیز رو و پیش بره بگرفته ام
و آنچه افروانند من بر کم زخم
نوش و خوش گیرند من ناخوش کنم
آنکه اندر وهم نازند آن کنم
کوسه کرد آرو صده جمله بسا

تا به بسیار زمین خواها
حقیقت بیار باید پیش
چو که با خویشند سیدای
از نصیب جان تو خواران بود
هر که در خاکت و نوش
دسته کاسم و بودم بدین
سنگ شد آتش بسین از زوق
پیشانی تو در بیایم و حق
از بهار و میوه ایثارم من
بیش از این من عین

تکدی بر روی تو و میگفت این
پیش از خود شنید و پیش خصم
از عیب چون تو بیند ای سب
عالی پر آفتاب ما نشکاه
خشم بار و کوش از او زین کا
خدیج ام در چشم بند تو
از بهار و میوه ایثارم من
بیش از این من عین

موضع موهن کجاست
زین قبل آمدن در روز
عاطف از بدین شکل
بکمال اشکال را است
مستغنی از اشکال موز
موی خلی را در وید و روز
هم از آن سو و از آن سو
کوشه و کوشه در آن سو
تاب لا شوق را لایب از
تو این سو و از آن سو
ای که معنی می شود
هم از آن سو که وقت در
فی موهن روز کرد و روز

دشمن از این جواب خوش خلق	تا بخشد فکرش بست خلق
حیرت نماید که روید فکر را	خورده حیرت فکر را و ذکر را
هر که کاملتر بود او در هنر	او یعنی پس بصورتی بیشتر
را جعوز گفت و در جمع این زبان	که کله و اگر دو جان هر دو
چونکه و اگر بدکله از او بر	پس رفت آن بز که پیش آهنگ
پیش افتد آن بز لنگ پسین	اشکال الرجوع و جوه العا
از کوفه می شد ندان قوم لنگ	غور داد اند و بخوردند لنگ
پاشکسته میرود ندان هم حج	از حج راهیست پنهان تاج
دل زد انشها بشتند ازین	زانکه این دانش ندانند از طریق
دانشی باید که اصلش زبان است	زانکه هر فرعی باصلش هر چه
هر پیری بر عرصه ریایی بود	نالیدن علم لدنی می بود
پس چرا علی بنی مومنی می بود	کش بیاد سینه را زان بال کوفه
پس محو پیشی ازین سوزنک باش	وقت واکشش تو پیر آهنگ با
تقوی السابق باش ای پیر	بر شو سابق بود مینوم نظریع
کجه مینوم آخر آید در وجود	اولست و آنکه او مقصود تو
چونکه ملایک کوی لاعلم لسان	نایک برد دست تو علمت
کردن مکتب ندانی تو همچی	همچو احمد پیری از نور حجی
کرنا شوی نامدار اندر بلاد	کم نه الله اعلم بالعباد
اندازان و بران که آن معروف است	از برای حفظ کجسته زریست

موی خلی را در وید و روز
هم از آن سو و از آن سو
کوشه و کوشه در آن سو
تاب لا شوق را لایب از
تو این سو و از آن سو
ای که معنی می شود
هم از آن سو که وقت در
فی موهن روز کرد و روز

وقت در وید و روز
چونکه در دانش نیست چیزی
وقت محبت می بری را نه بی
چونکه محبت زلفت کوی راه
این از آن آمد که حق را با کمان
راه که بشناسد بعد دایم بران
و آنکه در عقل و کمال هستش
کامیوشیست که بدیدین
عقل از روی کاه خیره که کون
عقل کوی اعجاز از سر المینون
عقل بر روش و هنر حیرت بخش
ز و بخاری بود بخار را ای پیر
ما چه خود را در عقل افشاید
ز مکتب ما حکایت کنسته
من عدم و افشاید که در
تا قلب با هم اندر ساجدین

چون بدین آردمان بیچاره
ز شما شایسته اکنون با حق
اینجا آنکه دود در پیش آمد
بر شه و بر قصر او مکتب زد
نیت با ایشان بغیر یک عصا
که همی کرد با بس از اوها
زین و کس جمله باغبان آمد
زین و می باید اندر ساجری
چاره می باید اندر ساجری
تا بود که زین و ساجران بی
آن دو ساجر را چون بیچاره
توس و می در دل هر دو قناد
توس و می در دل هر دو قناد
عز و طبیعتی چون خجندین زلف
سوزان و زلفها انداز زلف

ان حکایت نیست پیش مرد کار	وصف حالت و حضور با عا
آن اساطیر اولین که گفت عاق	حرف قو آنرا بد آثار نفاق
لامکانی کا ندر و نور خدای	ماضی و مستقبل و حال از
ماضی و مستقبل ای جان ز تو	هر دو یک چیزند پنداری و
یک تیغی و را بدیدر مارا پس	بام ز بریدید و بر عمر و آن ز بر
نسبت ز بر و ز بر شد زان و	سقف سوی خوش یک چیز است
نیت مثل آن مثالست این سخن	فاصل از معنی بود حرف سخن
چون لب چونیت و شکال لب	ز لب و ساجل بدستان سخن

فرستادن سخن در طلب ساجران

چونکه مویی بازگشت و او با	اهل ری و مشورت را پیش
گفت با هم ساجران دریم ما	هر یک در سحر فرد و پیشوا
آنچنان دیدند که از طرف مصر	جمع آرد شان شه و صراف
اویسی مردم فرستاد آن زمان	هر نوعی بهر جمع جادوان
هر طرف که ساجری بد نامدا	کرد پیران سوی او ده پیک کا
دو حمان بودند ساجر مشهر	سحر ایشان در دل مه مستمر
شیرد و شید زمه فاشر اشکا	در سفرها رفقه بر حمی سوار
شکل کرباسی نموده ماهتا	اوپیموده فروشید شستا
سیم برده مشتری که شد	دستان حیرت برتھا بر زده
صد هزاران همچین رجادی	بوده منشی و نبوده چون

چون بدین آردمان بیچاره
ز شما شایسته اکنون با حق
اینجا آنکه دود در پیش آمد
بر شه و بر قصر او مکتب زد
نیت با ایشان بغیر یک عصا
که همی کرد با بس از اوها
زین و کس جمله باغبان آمد
زین و می باید اندر ساجری
چاره می باید اندر ساجری
تا بود که زین و ساجران بی
آن دو ساجر را چون بیچاره
توس و می در دل هر دو قناد
توس و می در دل هر دو قناد
عز و طبیعتی چون خجندین زلف
سوزان و زلفها انداز زلف

چون بدین آردمان بیچاره
ز شما شایسته اکنون با حق
اینجا آنکه دود در پیش آمد
بر شه و بر قصر او مکتب زد
نیت با ایشان بغیر یک عصا
که همی کرد با بس از اوها
زین و کس جمله باغبان آمد
زین و می باید اندر ساجری
چاره می باید اندر ساجری
تا بود که زین و ساجران بی
آن دو ساجر را چون بیچاره
توس و می در دل هر دو قناد
توس و می در دل هر دو قناد
عز و طبیعتی چون خجندین زلف
سوزان و زلفها انداز زلف

فخ گفتاری پادشاه بود بار
مروا خرم در سبک ز بارها
دین کردی در میان ز بارها
کسی با اهلان ز بارها
دلفی نام بر اینست من سبک
بسیار بود سبک از من سبک
بسیار بود سبک از من سبک
کفر و اهل ز بارها بود
چون ندیدی تو سبک بود
چون ندیدی تو سبک بود

باد قهرست و بلائی شمع کش	جز که شمع حق نمی باید شمش
کف ز فیه فرتم بر آن کوه بلند	عاصم است که مرا از هرگز بند
هین مکن که کوه کا هست این	جز جیب خویش از بند هدا
کف زین بند تو بشنوده ام	که طبع کرگانه من من دودام
خوش نیامد کف قهر کز مرا	من بر ایم از تو در هر دو سرا
هین مکن با با که روزگار نیست	مرو خدا را خویشی و استبان نیست
تا کنون ز کردی این دم تا ز کیت	اندک تر درگاه کبریا تا ز کیت
لم یلدایم تولد ستا و از قدم	فی پذیرد اردنه فرزند نه عم
ناز فرزند با نجا خواهد کشید	ناز با با نجا خواهد کشید
نیستم مولود پیر اکم بناز	نیستم و لد جوانا کم کفناز
نیستم شوهر نیم من شوخی	ناز را بکذا را اینجا ای سخی
جز صنوع و بندگی اضطرا	اندرین حضرت ندارد اعتنا
کفنا با ساها این گفته	باز میگوئی بجهل آشفته
چندانها گفته با هر کسی	تا جواب سرد بشنودی بسی
این دم سرد تو در کوشم نرفت	خاصه اکنون که شدم دانا و رفت
کفنا با چه زبان دارد اگر	بشوی یکبار تو بنید بید
همچنین میگفتا و سپ لطیف	همچنان میگفتا و دفع عنیف
فی پدر از نضح کفنا سیر شد	فی دی در کوش اواد پیر شد
اندرین گفتن بدند و موج تیر	بر سر کفنا نرزد و شد پیر

نیت نماند ز تو کوش ز وفاد
تا که باقی نماند ز تو کوش
که چه بود این تو سبک ز بارها
کف زین بند تو بشنوده ام
غیر بود این دم ز غیر زانت سخی

تو همی دانی که چو تیر با تو من
بیست چند نام که ما باران چمن
زند از تو شاد از تو عایلی
مغز زین و اسطوخودس کمال
متصل فی تفصیل فی ای کمال
بلکه همچون تو در دایه حیات
ما هیا نیم تو در دایه حیات
زند ایم از لطفش ای تکیه صفتا

تو یکجای رکنار کوفی
فی جملوی قرین عیون
بیش از این طوفان و عذابین
تو مخاطب بودی در ما جل
ای سخن سخن تو آن گفتن
تو که عایق ز تو ز شکیبایی
گاه اطلاق را با می باید

گفت که الرضا با کفر کف من
از من پیکر گفت و گفتا و ست
از زود او که اندر مفضا
مرا سزا زار خا با بد رضا
فرضای حق بود کفر و نفاق
کردین را ضعی شویم با شستفا
و در نیم را ضعی بود آن هم زبان
پس چه باره با شدم اندر میان

دوید و اطلال کرده ظاهرا	او گواهی گوید آن مدحت کوا
شکر طوفان اکنون یکسختی	واسطه احلال را برداشتی
زانکه اطلال المیم و بد بندند	فردیائی بی خصلتی میزدند
من جز اطلال خواهم در خطا	کز صد چون کوه و اکوید جوا
ناشتی بشنوم من نام ستو	عاشتم بر نام جان آرام ستو
هر غمی نرازه و ست و ارد کوه	ناشتی بشنود نام ستو
آنکه پست مثال سنگ لاج	موش را تا بدینه مار در سنا
من کجوم او نکرود یار من	و صد ما اندم و کفنا من
باز من آن به که هموار شکی	بندست مدم با قدم یار شکی
گفتای نوح از تو خواهی جمله	حشر کردیم بر آدم از شرا
بهر کینعلی دل تو نشکنم	لیکن از احوال آ که میکنم
گفتی فی راضیم که تو مرا	هم کنی غرقه اگر باید شرا
هر زمانه غرقه میکنم خوشم	حکم تو جانست چون جان میکنم
نکردم کس بر و کره منکر	او جهان باشد تو منظم
عاشق صنوع توام در شکر و صبر	عاشق صنوع کی باشم چو کبر
عاشق صنوع خدا با فر شود	عاشق صنوع او کا فر بود

**تو بحق میانی از وجودت که الرضا با کفر کف من
لم یمن من بقضای قلبی طلبت تراب سواش**

دی سؤالی کرد سائل من مرا / زانکه عاشق بود او بر ما اجرا

گفتش از کفر مفضی راضی است
هست آثار رضا این مفضی
پس رضا را چه از مفضی
تا نکند از کفر کرد در میان
راضی در کفران ز کفر است
غیر ازین ز کفر تراغ و حجاب است
کوار از کفری قضای خود کفر نیست
کفر کف است و قضای کفر است
مرد و یکا شد یک کفر علم
زشتی خطای کفری کفر علم
لکه از کفری کفری کفر علم
تو نناقش است انک او
هم تواند زشت کردن هم نکو
کرامت نام جانشین از کفر
تا سوال و تاجوا بیدر از
دو و نیکه عشق از من میبرد
نفس خدایت نقل دیگر بشود

ما فی حقیقت و کفر است
ما فی حقیقت و کفر است
ما فی حقیقت و کفر است
ما فی حقیقت و کفر است

خود عصب معشوق عیان بود
 کوز خود صدق قران بود
 کت کوزان خود صدای خیزد
 از خود و سخن و کوز و بند
 باز صدق و بران و بهر
 باز صدق و بران و بهر
 زانکه صدق و بران و بهر
 باز صدق و بران و بهر
 به ز صدق و بران و بهر
 حاصل اندر فصل جور انقاد بود
 کت لاله به سلس مرد مست
 چون عطاوت رسیدی بیای
 شایسته کاری علم الیوم
 چون شوق بر با معانی آسمان
 سر در این جنت و جوی رود

گفت از ریشم سپیدی که رخسار
 ریش او برید کل پیش رخسار
 این سوال آن جوابستان کرد
 آن یکی ز سبلی مرد زید را
 گفت سلی زن سواست می کنم
 بر قفای تو زدم آمد طرف
 این طرازی از دست من بودتیا
 گفت از درد این فراغت نیستم
 تو که بی دردی همی اندیش این
 در صحابه کم بدی حافظ کسی
 زانکه چون غم ز در آگند و رسد
 قشور خور و قشور و یاد ام هم
 مغز علم افروز کم شد پیش
 وصف طلوعی چون صد طاعت
 چون تجلی کرد او صافی قدیم
 ربع قرآن هر که محفوظ بود
 جمع صورت با چنین معنی هر
 در چنین مستی مراعات ادب
 اندر استغنا مراعات نیاز

که عروس نو کردیم ای عشق
 گفت بجز من مرا کاری فدا
 که سر اینها ندارد در دین
 جمله هم کرد او برای کید را
 پس جوابم کوی و آنکه می نیم
 یک سواد ارم ایجاد در وفا
 از قفا گاه تو ای خورک یا
 که در بر فکر و تفکر بیستم
 نیست صاحب درد را این زرد
 که چه شوقی بود جانثار ای
 قشراها شمس ز قی و کفند
 مغز چون آگندشان شد قشور
 زانکه عاشق را بسوزد دوستش
 و چون برق بود سوزان نیست
 پس بسوزد و صفادش را کیم
 جل فیما از صحابه می شوند
 نیست مگر جز سلطان تکلف
 خود نباشد و بر نبود باشد عیب
 جمع ضعیف است چون کرد و در

مزه پیشت حاضر و توانم
 گفت اینجا حاوی اما ولید
 آنچه می دیدم ز تو پارینه سا
 من ز چشمه زلال خورده ام
 چشمه می بینم و لیکن آبش
 گفت پس من نیستم معشوق تو
 عاشقی تو بر من و بر حالی
 پس نمی کلی مطلوب تو من
 خانه معشوقه ام معشوق
 هست معشوق آنکه او بگوید
 چون بیای شغای منظر
 میر لوحالت فی وقوف حال
 چون بگوید حال را زمان کند
 منتها بود که موقوفت او
 کیمای حال باشد دست او
 که خواهد مر که هم شیرین شو
 آنکه او موقوف حال است
 باشد از این وقت صوفی و رشا
 حالها موقوف غم و بیای او

عاشقانی که عاشق بر می
 را به جمال بر من می
 آنکه که ناقص کوی کامل بود
 نسبت محبوبی علی فل بقی
 و آنکه آنرا باشد که آن و این
 نسبت لایح الاقلین
 آنکه او کا می خوش و کوه با خوش
 یکنه زاری باقی و لیکن ماهی
 بیخ مد باشد و لیکن ماهی
 نقشت باشد و لیکن ماهی
 مستوفی حاصل جو از وقت
 وقت را همچون بد و کوه با خوش
 هست صافی عشق و کوه با خوش
 آنکه کوه با خوش از اوقات و

عاشقانی که عاشق بر می
 را به جمال بر من می
 آنکه که ناقص کوی کامل بود
 نسبت محبوبی علی فل بقی
 و آنکه آنرا باشد که آن و این
 نسبت لایح الاقلین
 آنکه او کا می خوش و کوه با خوش
 یکنه زاری باقی و لیکن ماهی
 بیخ مد باشد و لیکن ماهی
 نقشت باشد و لیکن ماهی
 مستوفی حاصل جو از وقت
 وقت را همچون بد و کوه با خوش
 هست صافی عشق و کوه با خوش
 آنکه کوه با خوش از اوقات و

نمست از یاری نشان عاشقان
 من نمی باشم نصیب خوش نیک
 نیست از دم کوه می بینم و
 دیده و در لایح تازه کرده ام
 راه آم را مگر ز دره زنی
 من بلغا رده مرادت در فوق
 حالت اندر دست نبود یافتی
 جزو مقصودم ترا اندر زین
 عشق بر نقدت و بر صدق
 متدا و منتها ات او بود
 هم هویدا او بود هم نیز سر
 بند آن ماه باشد ماه و سال
 چون خواهد جسمها را جان کند
 منتظر بنشسته باشد حال جو
 دست بخانه شود من است
 خار و نشتر و کس و نسیب
 کوه می افزون و کاه می رکت
 لیک صافی غار غسار وقت
 زنده از نغمه سیح آسای او

مزه پیشت حاضر و توانم
 گفت اینجا حاوی اما ولید
 آنچه می دیدم ز تو پارینه سا
 من ز چشمه زلال خورده ام
 چشمه می بینم و لیکن آبش
 گفت پس من نیستم معشوق تو
 عاشقی تو بر من و بر حالی
 پس نمی کلی مطلوب تو من
 خانه معشوقه ام معشوق
 هست معشوق آنکه او بگوید
 چون بیای شغای منظر
 میر لوحالت فی وقوف حال
 چون بگوید حال را زمان کند
 منتها بود که موقوفت او
 کیمای حال باشد دست او
 که خواهد مر که هم شیرین شو
 آنکه او موقوف حال است
 باشد از این وقت صوفی و رشا
 حالها موقوف غم و بیای او

عاشقانی که عاشق بر می
 را به جمال بر من می
 آنکه که ناقص کوی کامل بود
 نسبت محبوبی علی فل بقی
 و آنکه آنرا باشد که آن و این
 نسبت لایح الاقلین
 آنکه او کا می خوش و کوه با خوش
 یکنه زاری باقی و لیکن ماهی
 بیخ مد باشد و لیکن ماهی
 نقشت باشد و لیکن ماهی
 مستوفی حاصل جو از وقت
 وقت را همچون بد و کوه با خوش
 هست صافی عشق و کوه با خوش
 آنکه کوه با خوش از اوقات و

عقل را چون پادشاه مانت
ایند و در نزد وظیفه بر سر
روز و زین خواهم بنا کرد و
کنار هم از نگوشت بر طلب
مدت بسیار یکدیگر این دعا
روز تا شب که تا از او
تلقی بخندید بر گفتار او
که طبع غافل و بیگانه او
کسی که دست نیک سنجید
درد و زاری و کسب و
هر کس نیت داد و طلب
اطلبو آرزوی او را قیاسا
آد خلو آرزوی او را قیاسا

این طلب بفتح مطلوب است	این سپاه و حضرت و آیات
این طلب همچو خورشید در صبح	می نهد فرو که می آید صبح
کرچه آلت نیست تو می طلب	نیست آلت حاجت اندر دل او
هر کس اینی طلب کارایی بر	یار او شو پیش او انداز سر
کز خواه طالبان طالبا شو	و ز ظلال غائبان غایب شو
کز یکی موری سلیمان غیبت	منکر اندر جستن او ست
هر چه داری تو ز مال او بپوش	و طلب بود اول و اندیشه

حکایت از شخص که در عهد از اول علیه السلام روز و شب دعا میکرد که مرا زنده می نویسد

آن بود در عهد او دنج	نزد هر دانا و پیش هر عجمی
ایزد عامی کرد دایم کا خبا	ثروتی بیخ زونی که می خوا
چون مرا تو آفریدی کا هلی	زخم خوری زیر چینی منجلی
بر خزان پشت ریش بی سراد	بار اسبان و استران تو اناد
کا هم چون آفریدی ای منجلی	دو نیم ده هم ز راه کا هلی
کا هم من سایه خشمم در جو	خشم اندر سایه این فضل جو
کا هلان و سایه خسانرا کو	دو نری بنیشته نوعی د کو
هر کس ایست جوید روزی	هر کس ایست کن در سوز
دزد را می از بسوی آن چین	ابر را باران بسوی هر زمین
چون زمین را با نبت جوید	ابر را راند بسوی او دو تو

شاه و سلطان و زبون کوفی
متد او در بی و فسون
با چنان چو می بازی کا در دست
کز بدیش عیانهای دست
میچو آتش چو شمار و بی عسله
موج بخشایش سدد آندر مدد
همچو اسرا خود ز آدم تا کنون
کی بدست او از همچو آراغون
که جوی عطش بر آید دولت
آدمی را صوت خوش کردت
شاد و آه و چو کرد آرزوی
سوی نیکویش مغفل از زبان
هر دو اندر وقتند عجمی و مش
این صد خدین را در امجد
فوز و پیش در حیات و حیات

محل کردن در نماز و قیاس
باعتقاد ارباب بر ما منه
چون از مجلس تقاضا کنی
و بوی بخشش بر سر ای شاه غنی
ز هر کس که آید و نظر
نظم و تجسس و قوفای علم
بیک اسر تو ندان تو من و نیم
چون مسیح کرده هر چیز را
ذات بی تمیز و با تمیز را
هر یک تیغ بر نوعی که
کوید و حال آن این پنج بر
آدمی متکرر تسبیح جدا
وان بجاد اندر عبدان و اسواد

با همه تمکن خدا و زنی او	کرده باشد بته اندر چشم
بی زیره بافی و زنجی رویش	می نیاید با همه پیرویش
اینچنین بنمزد و او پس اند	خانه کندن دون و گردون
اینچنین بد برهنی خواهد کرد	و بخار تو بر کند از نشو
اینچنین کجی میاید در میان	که بر آیم بر فلک بی زده بان
این همه گفتش بقبح نیکوین	که رسیدت روزی و آمد
وان همی خندیده مار هم بد	ز آنچه یا بدهدیه ای سالار
اوازین تشیع مردم و زین سو	کم نمیکرد این دعا و جابلوس
ناکه شده در شهر معروف و شهر	کو زبان می جوید بنابر
شد شد در خام طبعی آن کدا	او ازین خواست نمی آمد جدا

دعای کاهان در خانه از عاکتله قال الله صلوات الله علیها و آله و سلم

ناکه روزی کاهان در نگاه	ایزد عالی کرد بازاری و آه
ناکاهان در خانه اش کا بود	شاخ زد بخت در بند کلبه
کا و کتساخ اندر آن خانه بخت	مرد برجست و قوامها شست
پس کوی کا و میبرد آن زمان	بی توقع بقامل بی امان
چون سرش بر آید شد سواد	ناهاش بر کند در دست

علمت گفتن نظر کنن و مدد خواستن

این تقاضا کرد درن همچون
چون تقاضای کنی اتمام این

چون مسیح کرده هر چیز را
ذات بی تمیز و با تمیز را
هر یک تیغ بر نوعی که
کوید و حال آن این پنج بر
آدمی متکرر تسبیح جدا
وان بجاد اندر عبدان و اسواد

بلکه خدا و دود و مملت هر کی
چون در یکدیگر و غدر تسبیح
نیست که چون ز حال آمد
چون در آن تسبیح نطق عاقل
چون بداند تسبیح صامت
مست سنی را کی تسبیح خاص
مست جبری از عیان در مصلح

باز چو بدی شاد از مصلح
این کوی بد که از مصلح
و غر از سال او و ز مصلح
وان همی کوی بد که از مصلح
جنگل از کندی و در آن از مصلح
کوهر هر کس میاید بیکه
عین ز نامین پیدا بیکه

اندک اندک در وقت غیبت
از کجایان هم آفرینند
مجبور تا اومد وقت گرفت
مانند در این خود کبریا
تو در کار بیگانی زار است
روغ دیدند از مال و بیگانه
سوارت کوه بند در حق کار
تا علم در فتنه را بظنار
چون غایب بود زار بود
که بگوید در وقت زار
کار هم از غیب و وقت زار
مشاور چون نیک ما را بفرار
آن یکی زین کفر این تدبیر کرد
که بگوید او را بفرار کرد
غیب با او است چون تو زار
این از زار زار با او بفرار
الکما بعد خیال افتاد زین
قوی در آدم مدد کن این چنین

قهر را از لطف دانده می
لیک لطفی قهر در نپهاری
که کسی داند مکر با جایی
باقیان زین دو کانی می برند
خواه دانا خواه نادان با جایی
یا که قهری در دل لطف آمد
کش بود در دل محک جایی
سوی لطف خود سبک بر روی برند

مثال ظن و یقین در علم

علم زار و پر کار نایک برست
سرخ یک پر زود اقتدر کن
افت و عزیزان میرود مرغ کان
چون زفن وارست علمش برود
بعد از آن عیشی سو یا مستقیم
باد و بر بر می برد چون چرخ
کر همه عالم بگویندش قوی
او نکرد کرم تر از گفتشان
ور همه کونید او را کرمی
اونغده در کان از طعنش
بلکه کرد ریا و کوه آید بکفت
هم بگذر نیفتد در خیال
ناقص از ظن پیر و زار
باز بر تود و کای با فروز
با یکی بر بر آید آشیان
شده و پر آن مرغ پرهارا آشوب
فی علی وجه مکتبا اوستقیم
فی کان و بی مکر و قال و قیل
بر زه یزدان و دین مستوی
جان طاق و نکرد دجفتان
کوه پنداری و تو بر کوهی
او نکرد در دست از طعنش
کوبیش با کرمی کشتی تو بخت
یا بطعن طاعنان در بخور حال

**مثال زحمتی شد از روی بر همه تعظم خلق و رعیت
مشترک با این روی و حکایت معنی**

مفق کونید یا بدست قدر
هر یک گفتن که تا با مثل یکی
باد بر بخت غایت عکس
مفق کشتند در غصه و غمی
میدانان سوسند داد او جمل در
تا که غم از آن کوه بید ما احرا
بجای آن کوه و کوه بجهت از راه
عقل در دین بخت از راه

اندک اندک در وقت غیبت
از کجایان هم آفرینند
مجبور تا اومد وقت گرفت
مانند در این خود کبریا
تو در کار بیگانی زار است
روغ دیدند از مال و بیگانه
سوارت کوه بند در حق کار
تا علم در فتنه را بظنار
چون غایب بود زار بود
که بگوید در وقت زار
کار هم از غیب و وقت زار
مشاور چون نیک ما را بفرار
آن یکی زین کفر این تدبیر کرد
که بگوید او را بفرار کرد
غیب با او است چون تو زار
این از زار زار با او بفرار
الکما بعد خیال افتاد زین
قوی در آدم مدد کن این چنین

آن تفاوت هست در عقل بر
زین قبل و بود احمد در مقال
که میان شاهمان اندر صور
در زبان پنهان بود حسن
**عقول خلق متفاوت است در اصل فطرت و نیز
معتبر است متساویست**

اختلاف عقلی در اصل بود
بر خلاف قول اهل اعتزال
بحریم و تعلیم پیش و کم کنند
ماطلست است بر آنکه رای گوید
برو فاق سبب از باید شنود
که عقول از اصل در اند
نایکی را از یکی علم کند
که ندارد تجربه در مسالکی
پس با صد تجربه بویی نبود
ناز آفریند که جمده و فکر است
تا که لکن رهوار نه رود
خود میداند شده زان طفل خرد
خود فروز آن به که از طفل
تو نکو داده خدا بهتر بود

در همه را نکنند کوه کار استادها

رؤ و زکشت و آمدند آن کوه کار
جمله استادند بیرون نظر
زانکه منبع او بدستین رای
ای عقل تو غم پیشی بران
اود را آمد کفت اوستار اسلام
کفتاوستا نیست در غی مرس
نهی کرد اما غبار و هم بد
بر همین فکر ز خانه تا دکان
نادار اید اولان یار مصر
سر امام آید همیشه پای را
کوه بود منبع ز نور آسمان
خیر باشد رنگ رویت ز رخ کا
تو بر و بنشین مگو یاوه هلا
اندکی اندر دلش تا گاه زد

کشتاوستا سخن است از راه
و جمده و کشتاوستا
خشمکین از آن که هر است
من بدین جام بپر سبب
خود مرا که نکو از زان
قصه در دین از زان
او پیش بطور خود مسکن
بغیر کرم و اوقاد طبع
کشتاوستا سخن است از راه
و جمده و کشتاوستا
خشمکین از آن که هر است
من بدین جام بپر سبب
خود مرا که نکو از زان
قصه در دین از زان
او پیش بطور خود مسکن
بغیر کرم و اوقاد طبع

کودکان باغش نشوونهان
در سخن نماند با صدان دهان
کین همه کردیم و مان بداییم
بدیانی بود و ما بداییم

تو ز کار خوار
تو ز کار خوار

کفایت زین کلام او قوم است
در سخن خوارید و کلام او بلند
چون می خواند کلامش بود کلام
با ناله استاد را در زبان
در دست او ایاد استاد از زبان
از زبان کلام در دست او ایاد
کلام و استاد است کلام در دست
در دست او ایاد استاد از زبان

آمد و در را بختی و کشت
گفت ز خیرست چون زود
گفت کوری زک و حال تن
قودرون خانه از غض و
گرفت کوری و کشتی مار آینه
گفتی خواهی بیارم آینه
گفت ناز و خواهی عینت
گفت ای ز تو هوشی در
گفت رومه تو به آینه
جامه خوابی مرز و کس تران
ز تو توقع کرد مردش با نکت

در جامه خوابی مرز و کس تران

جامه خوابی مرز و کس تران
کو می گویم متهم دار دمسرا
فال بدر بخور کرد اندھی
قول بغا میر قوله بفرص
کو می گویم او خیالی بر زنده
مر مرا از خانه بیرون میکند
جامه خوابی مرز و کس تران

مادری از آن خشمگین گشتند و گفت
روزگارش شمار لطفی
از قضا ای آسمان او تقصیرت
مادران گفتند که کس است و در
صدا دروغ آید و پیش او است
تا بسیم اصل این کلام

خلاصی از کس که از کس
ببیند
صحت کردند و گفتند ای کرم
دور باد از تو بر بخوری و بیم
همچو مرغ خان در هوای آنها
مادر از آن خشمگین گشتند و گفت
روزگارش شمار لطفی
از قضا ای آسمان او تقصیرت
مادران گفتند که کس است و در
صدا دروغ آید و پیش او است
تا بسیم اصل این کلام

حکایت از زمین کوه کوه
خاکت کوه کوه و آتش
خاکت کوه کوه و آتش

خود در وینجا کوهساری مقیم
خلوت او را بود هم خواب ندیدم
خود در وینجا کوهساری مقیم
خلوت او را بود هم خواب ندیدم
بود از انقاس مرد و زن ملول
بود از انقاس مرد و زن ملول
اینجا آنکه سهل شد مار احضر
سهل شد هم قوم دیگر را اسفر
اینجا آنکه عاقلی بر سر وی
ماثل است آن حواله بر آهکری
هر کسی را هر کاری ساختند
سبب آنرا در دشت انداختند

کودکان گفتند بسم الله روایت
بر دروغ و صدق ما واقف
بامدادان آمدند آن مادران
خفته است همچو بیمار کران
هم عرق کرده ز کثیر محاف
سر بسته رو کشید در محاف
اه آهی میکند آهسته ای
جملگان گشتند هم لاجول کوه
خیر باشد او استاد این در دست
گفت هم می بخیر بودم از زمین
من دهم غافل شغل قال و قیل
بود در باطن چنین زنجیر
چون بجهت شغول باشد آدمی
اوزد بدیدم خود باشد غمی
از زنان مصریوسف شد آدمی
که ز شغول نشد زیشان خبر
پاره پاره کرده ساعت های غمی
روح واله که نه پیش نه پیش
ای بسیار دشمنانند حراب
که بر دست با پیش ضراب
او همان دست آورد در کبر و
بر کار آنکه هست او بر قرار
خود ببیند دست رفته در
خود از و بسیار رفته بخیر

در میان آنکه چنین روح را بخیر لایا سیت

تا بدانی که تن آمد چون لایا سیت
روح را تو خدایا خدایا خدایا
دست و پا در خوابی و آتش
ان قوی که بدن از آری بدن
روح را تو خدایا خدایا خدایا
دست و پا در خوابی و آتش
ان قوی که بدن از آری بدن

مادری از آن خشمگین گشتند و گفت
روزگارش شمار لطفی
از قضا ای آسمان او تقصیرت
مادران گفتند که کس است و در
صدا دروغ آید و پیش او است
تا بسیم اصل این کلام

تا بدانی که تن آمد چون لایا سیت
روح را تو خدایا خدایا خدایا
دست و پا در خوابی و آتش
ان قوی که بدن از آری بدن

کوزه که کوزه را خود کند
چون بخواند از خود تا کند
که در هر کام باشد تر جان
بجز از آن ترس می آید بر راه
بر دنیا دیدی عرض راه ما
بماند او معالک و جاده ما
با او با نونش بلور زده می
دو نونش که دارد او از هر نون
دفع و هم اسپر بر شید سخن

کته بی نام سیلینش را من شکستم حرمت پیمان او من شکستم عهد و انتم بدست دست ما و پوی ما و مغز و پوی قسم من بود این تر که درم جلال وانکه او دانست و فرمان قی ای بیامرغ برین دانه جو ای بیامرغی ز معین و ز مفص ای بیامرغی در آب و در دست ای بیامستورد بر پرده بن ای بیافا خور بر نیک خو بلکه در هزار و شوم و ما رویت باز بیدار بهر این کرد اعتبار از سبب اندیشه که در آن ذوق کف تا سالی نخواهم خورد آب ای کینه جمدا و بد بهر دین چون برین شد برای جلق و دست بیخ قطع کشتاش بر خلق	می شناسم من کینه خویش را نارستان شوی جرات بدست مادای و الحی ضایحی حکم دست تو ندانستی ترا نبود و مال با خدا سامان بچیدن گراست که برین خلق او هم خلق او بر کنار با هم محبوس قضص کشته از حرص کلو ما خورد شوی فرج و کلو سواشت از کلو و رشوق و زرد و از عروج و چرخشان شد سدا دیدد رخود که هلی اندر نماز دید علیت خوردن از بسیار آب آبچنان کرد و خدایش داد با کشتا و سلطان و قطب اعان مرد زاهد را در شکوی بیست کرد معرفش بدین آفات خلق

کرامات شیخ افطح که ز تبدیلی بافتاد در دست
که در میمنت است اندر وقت کار
تا که آن بچاکان بچکان
رد کردند نماز عبادت
من تو را بر این که از اتم از پیش
خود تکیه ادعای از پیش
این کرامت بهر نشان ادب
و در خور این که در کشته که مرگ تن
توان از توفیق اجزای بدن

کوزه که کوزه را خود کند
چون بخواند از خود تا کند
که در هر کام باشد تر جان
بجز از آن ترس می آید بر راه
بر دنیا دیدی عرض راه ما
بماند او معالک و جاده ما
با او با نونش بلور زده می
دو نونش که دارد او از هر نون
دفع و هم اسپر بر شید سخن

سحر از آنی که فعون همین که بر دم دست و پیمان از خلا او همین نپداشت کایشان در هم که بودشان بر زه و تحریف و ک او نوحه است کایشان رستانند سایه خود را ز خود دانستند هان و کردان اگر صد بار ش اصل این ترکیب را چون بدین این جهان خواب است اندر نظر ما که خوابا بند رصرت بیرون کر بیدنی خواب در خود را در نیم حاصل اندر خواب نقصان بد این همانا که بصورت تمام است از ره تقلید تو کردی قبول روز در خواب و کو کین خوابت خواب و بیداری آنه از آنی او کان برده که اینم خفته	دفع و هم اسپر بر شید سخن سبک جرات ما حراز فعون بر قطع دست و پیمان کرد تهدید سیاست بر زمین پیر در او نرم ندارم تا ز معان و هم و تحریفند و سوسا کان از تو همها و تهدیدات قضص بر در عجب نوردل بنشسته اند چاپک و جغت و کش و جرتبه اند خود کو بدانند برین کلزار ش از فروع و هم که ترسین اند که رود در خواب دستی باقی هم سرت بر با هم عزت در تن دست چون بخیری چشم نیت با کوفی و صد باره شدن کفت بیعامر که حکم نام است سالکان این دین پیدا بود سایه فرغت اصل جز محتاج است که بیدند خفته کو در خواب شد ببخیر زان کو دست ز خواب و

خواه در خط و خواه در هر خط
از سبب را با ز کوه با من که
تا بمانم من که چون باید و
کف خیم ز تو در پیش ز سر
بعد از آن هم بر سر کوه بلند
چون بر آیم بر سر کوه بلند
انقضد بیستم هوشمند

بزرگ فرزندان خود
چون تا کهن بی بی
که بسیار در دین خود
بزرگوار خود را در خود
از قوت جمله خستنی
همچنانکه قوت خستنی
بناظر قوت برین زانها
بابینی عامی را تمام

پر همه پستی و بالایی راه	دین ام را و انما بهم الله
هر قدم من از سر پیش بزم	از غنار و او قنادن وارم
تو بینی پیش خود بده دوسه	دانه بینی و نه بینی بخ دام
یستوی آله عملی بگو و البصر	فی المقام و التزول و التمسیر
چون چنین رادرت که حق جان	جانب اجزاد در مزاج او نهد
از خورش و جنبه جزا میکند	تا رُو بود جسم خود را بر نهد
تا حاصل سالتش بجنبه جزا وها	حق جو بصرش کرده باشد در نما
حاجب اجزای روح را تعلیم کرد	چون بخاند جدید اجزای شاه فر
جامع این ذرها خورشید بود	و غذا اجزای راداند رُو بود
آن زمانی کاند لای تو خواب	هوش و حس رفته را بخواند
تا بعدی کواز و غایب نشد	باز آید چون بر ما بد که عد

اجتماع اجزای حرم در علمت است بعد از بی سیدک
با فضل الله تعالی

هین عهد برادر نکواند ز غم	که بپوسیدن ست و بریزید بر
پیش تو کرد آوریم اجزای اش	و آن سرودم و دو و کوش و پاش
دست خیزم بر هم می زند	پارها را اجتماعی می دهد
در نکرد صنعت پارچه زین	کو همی وزد کهن و مویش
ریمان و سوز خیزد و قحز	آبخندان وزد که بیاد است
چشم بکش اشرا بیدارین	تا نماید شبهه از در تو چمن

بسیار است و اما در فنا
چون بیارند کوشش خست
خود شمع را تو کجای ریز
دستان روز و شب زینهار
ما با بیداریم ایستد وار
دست ما و امین است از آن
که غافلیم و غم را مات

بود شیخی در غایت پیش ازین
آملی شمع در روی زمین
هفت نهد در میان آستان
در کتای در غایت در آستان
گفت بیغایب که در غایت پیش
چون بیاید میان تو و خورش
باصباحی گفت اهل بیت او
مخت دل جوئی کوی نیک خو
ما ز هم و ترک فرزندان شو
نوعه می آید به بایست دوتو
تویی کوی بی زاری جسر
ما که رحمت نیست در دل ایسی
چون تو از حق نباشد در درون
بسیار است و اما در فنا
چون بیارند کوشش خست
خود شمع را تو کجای ریز
دستان روز و شب زینهار
ما با بیداریم ایستد وار
دست ما و امین است از آن
که غافلیم و غم را مات

بسیار است و اما در فنا
چون بیارند کوشش خست
خود شمع را تو کجای ریز
دستان روز و شب زینهار
ما با بیداریم ایستد وار
دست ما و امین است از آن
که غافلیم و غم را مات

گفت بیغایب که روز سختی من	که کدام جو ما ز اشک ریز
من شمع عاصیان باشم بجان	نارها نمشان ز اشک کزان
عاصیان و اهل کباب بر اجمه	وارها نام از عتاب بقصر عهد
صاحبان استم خود فارغند	از شفاعتهای من رُو کردند
بلکه ایشانرا شفاعت آنها بود	گفتان چون حکم نافه می رُو
هیچ وار ز رُو ز غیری بر نهد	من نیم وار ز خدایم بر فراشت
آنکه وی ز رُو رست شیخ است	در قول حق خواند رکن کان
شیخ که بود پیر یعنی مونسید	معنی این موبدان ای فراسید
هستان موی سید هستی او	نازهستی اش مانند تایی موی
چونکه هستی اش مانند پیر است	کر سید موباشدا و بخود دوی
هستان موی سید و صف بشر	نیست آن موی موی ز رُو موی
مهدر عیسی بر ارد صد نصیر	که جوان ناکسته ما شیخیم و پیر
کر هیداز بعضی اوصاف بشر	شیخ نبود کحل باشد ای پیر
چون یکی موی سید کان و صف	نیست بروی شیخ و مقبول همیا
چون بود موی سید از با خود	اونه پیرست و نه حاصل نزد
در سر موی ز وصفش باقیست	اونه از عرش است و آفاقیت

عنه گفت شیخ بهر ناگزیرت و فرزندان خود

شیخ گفت ای پندار ای رفیق	که ندارم دم و مهر و دل شفیق
بر همه کفار و مار رحمت است	کر چه جان جمله کافر نعمت است

بسیار است و اما در فنا
چون بیارند کوشش خست
خود شمع را تو کجای ریز
دستان روز و شب زینهار
ما با بیداریم ایستد وار
دست ما و امین است از آن
که غافلیم و غم را مات

دیده در این مابین
بعضی در خانه بزرگ بود
کس فیضش در خون بود
مرد زاهدی با هم چند روز
کف ایچا ای عجب صفت
اندکین اندیشه تشویشش زود
که جز او را نیست باطنش زود
لوستنیها بعضی او بیست
من نیم کساح با اینجست
تا بدو نیم خوش صبر حکیم
با صبری زود مراد می روز زود

چون گواه دم اشک دیدها
رو بزین کرد و بگفتش عالی عجب
جمله کردند ایشان کوی اند
من خوب بنشان معین پیش جوی
کرمه بیرونند از دور زفا
کریمه از همزان بود یا از فراق
خلواند خواب می بیندشان
در تجمان خود را در می پنهان کنم
جز سایه عقل باشد ای فلان
دست بسته عقل اجان باز کرد
جضا و اندیشه بر آب صفنا
دست عقل آن خسر بیکسوی بر
خسر بر آینه بود بر جوجون
چونکه دست عقل کشاید ضنا
آب راه دم کند پوشید او
چونکه تقوی بسته و دست او
پیر جواس جری حکوم تو شد
جز لبی خواب خواب اند کند
هم بیداری ببیند خوابها

دین توفیق نم و کریمه جرات
خود نباشد فضل دی و مجرب
غایب و پنهان چشم دل که اند
از صبر و در را کم همچو نوب
باشند و کرد من از یکنان
با عزیزانم و صالت و عناق
من بیدار می بینم عیان
براه حریف از در حفاشان کنم
عقل سیر و روح باشد هم بدان
کارهای بسته راه ساز کرد
همچو خسر گرفته روی آب را
آب بیداری شود پیش خسر
خسر جو یکسوی فوت پیدا کشد آب
خسر فریاد از هوا بر آب سا
آن هوا خنطن و کریمه در عقل تو
خو کشاید هم و دست عقل را
چون خود سالار و مخدوم تو شد
ناکه غیبیها جان سر برزند
هم ز کرد و من بر کشاید با بها

صبر کرد و بود چندین در حرم
کشف شد کاکل صبر خراج
صبر کز نفس سخن زود کرد
دو جمله با ایستاد از او من
زلفان سوی او اوصفا
دید کوی کز آن من حلقه
جمله را با هم کرد در می کند
ز آهن نداد او کم درین بود
در عجبی ماند و سواست
کین چه شاید بود و اینم از او
که چه می آید از حلقه توفیق
باز با خود کشف صبر اولیست
صبر بر مقصود تو در رهت
چون با بری زود بر کشف تو
مع صبر از جمله میزان تو کسوف

دیده در این مابین
بعضی در خانه بزرگ بود
کس فیضش در خون بود
مرد زاهدی با هم چند روز
کف ایچا ای عجب صفت
اندکین اندیشه تشویشش زود
که جز او را نیست باطنش زود
لوستنیها بعضی او بیست
من نیم کساح با اینجست
تا بدو نیم خوش صبر حکیم
با صبری زود مراد می روز زود

خشن تر است و امید خوشتر
که تر آرد بودم بر تن
باز صفتش آفر آیت با دینت
مرد زان دم و او در چشم ترا
تا فر و خوی معظم جوهر
هیجان کرد و در انکار که من
و اکثام محبت اندر خندان
از خبری که نشد غافل ز کار
ان گرامی بادشاه و کرم کار
باز بخشد بنشینم آن شاه فر
دندان همچو جراحی شود
زین سینه بود که اغرض
هر دو بیت اند فرستاد اعتبار

و در بر سید بر تر حاصل شود
چونکه لیمان تن بزدم در نما
پس زره سازید و در پوشید
کشتن این نیکو با اسل شایع
که تقمان صبرم نیکو دست
صبر را با حق قرین کرد ای فلان
صد هزاران کیمیا حق آفرید
سعد از بی صبریت شکل شود
شد تمام از صنعت او دان
پیش تقمان سکرم صبر خرم
در مصاف و جنگ دفع زخم
که پناه و دافع هر جا غیبت
آخر و الاغضرا اذک سبحان
کیمیای همچو صبر آدم ندید

بقیه حکایتها با ایستاد و بعضی صفت

مرد همزمان صبر کرد و ناگهان
نیم شب و از قرآن شنید
که ز صفت کوی بخواندی دست
کشف چون کوی عجب چشم تو
آنچه میخوانی بران افتاده
اصبعت در سیر پیدا و کنه
کفای کشته ز حمل تن حیا
من ز حق درخواست کای مستغنا
نیستم حافظ مرا فری بدین
بازده دود دیده ام از آرزومان
ای همه در نجی با امید و آرز

کشف کشف حال شکل و در مان
جستار خواب آن عجایب را بدید
کشت و صبر و از آن حال است
چون می خوانی می بینی سطوح
دست را بر حرف آن بنهاده
که نظر بر حرف داری شنید
از عجب اری تو از صنع خدا
بر قرآن تن در صبر همچو جان
در دود دیده و خواندی کز
که یکیم صفت و خوانم عینا
ای همه در نجی با امید و آرز

دیده در این مابین
بعضی در خانه بزرگ بود
کس فیضش در خون بود
مرد زاهدی با هم چند روز
کف ایچا ای عجب صفت
اندکین اندیشه تشویشش زود
که جز او را نیست باطنش زود
لوستنیها بعضی او بیست
من نیم کساح با اینجست
تا بدو نیم خوش صبر حکیم
با صبری زود مراد می روز زود

منقطع از خلق بی درستی
منور از نور و زین خواران
شعشع بی خلق و نافع همچو آب
کفایت بی داری و بیرون شدن
که جان در مرز و در مرز
همه بر کوه درین قله دار در
و قضا و حکم از سلطان بخیز
از دهان لقمه نشانی شود
تا گوید با همه را حق کا در غلوه
بیرون در غیب کان درام آید
خبرش از نام مران غایت
در زمینها و اسمی از غایت
در غیبها نماند که در غیب
چون برسان قدیم زاهدش
شرح نتوان کرد و طبعش
که از شوق و بران در غایت
بی غایت کی شود در غایت

دعا
قوم دیگر می شناسم ز اولیا
از رضا که هست برام آن گرام
در قضا و قی همی بیند
حسن ظنی بر دل ایشان گشود
که ده هفتاد است با شداد
جستن دفع خصما نشان شد
کفرشان آید طلب کرد ز خلاص
که پیشش از غیبی بماند

سؤال در خصما

کف جلودان کجاست در و شتاب
کف چو زبانش که جاودا
سپیل جوها بر تو آورد
ز بدی و مرگ سرنگان او
هر یکا خواهد فرستد تعزیت
سالکان راهم بر کام او
هر که ندانی بخندد در جهان
کفای شده راست کفوی همچین
انجین و صد چینی تو و اولیا
آنجا که فاضل و بر فضول
آنجا نش شرح کلید کلام
ناطق کاس چرخان باشی بود
که تمام هیچ مصمان بی تو
هیچ قران که بقیه صفت تو

فردی و قوجات استاز
هر یکا ارفقم را مسکیت
زندی و موی بیستین
بهر زبان می زبانی
مست عیاش با جوار او
فردی و موی بیستین
مست عیاش با جوار او
فردی و موی بیستین

منقطع از خلق بی درستی
منور از نور و زین خواران
شعشع بی خلق و نافع همچو آب
کفایت بی داری و بیرون شدن
که جان در مرز و در مرز
همه بر کوه درین قله دار در
و قضا و حکم از سلطان بخیز
از دهان لقمه نشانی شود
تا گوید با همه را حق کا در غلوه
بیرون در غیب کان درام آید
خبرش از نام مران غایت
در زمینها و اسمی از غایت
در غیبها نماند که در غیب
چون برسان قدیم زاهدش
شرح نتوان کرد و طبعش
که از شوق و بران در غایت
بی غایت کی شود در غایت

ایمین آمد ز اصل آن جوی او
انگهان خندد که او دید رضا
بنده کش خوی و لقتان بود
پس چرا لایه کند او یاد دعا
مرگ او و مرگ فرزندان او
توغ فرزندان بر آن ما و وفا
پس چرا گوید دعا الا مسکر
آن شفاعت آن دعانه از رخ
رحم خود را او همانم سوا
دو رخ اوصاف و عشتاق
هر طرفی از فرقی کشتا

قصه قوی رحمتا الله علیه و کراما الله

از د قوی داشت خوش دیباجه
بر زمین میشد چومه بر آسمان
در مقامی سبکی کم ساشی
کف در یک خانه کواشم دور
عرق المسکن اناذرها انسا
لا احوذ خلق قلبی بالکات
روزاندر سیر و شباندر غمان
عاشق و صاحب کرامت خواهد
شیر و انراشته زور و روشن
کم دور و زاندر در هم انداختی
عشق آن مسکن کند در من فرو
انقلی با نفس سافر للغنا
کی کون خالصا فی الامتحان
چشم اندر شاه باز و همچو باز

هم زدن از غایت درین قله دار
لکه الله میفرماید را مال کرد
کوه قوی از زبانه قوی بود
انکه در قوی نام خلق بود
باید که در قوی نام خلق بود
از مال و مثل و فرقیان بران
باید که در قوی نام خلق بود
از مال و مثل و فرقیان بران
باید که در قوی نام خلق بود

آنکه بکند بدین در آن وقت
الحائز آن نمودن آن بکون
هر گاه با این مدار و در
را که لا اخصیاء ما علیک
بشیر و قلم دولتان شمعها
تا چه چیز است از نشان کبریا
تا اینکه بدین و در آن
موسی و قوم خود را همه
در روزی که در آن وقت
کیفایت و دست از خود
چند کرد و چند چیز بکنان
آن توانست و در آن زمین
آنجا بچند بیای زمین
آنجا بچند بیای زمین
کفایت و دست از خود
چند کرد و چند چیز بکنان
آن توانست و در آن زمین
آنجا بچند بیای زمین
آنجا بچند بیای زمین

با چنین قوی و او را در وقت
در سفر و عظم بر او شایسته
این همی گفتی جوی رفی برای
یار دبا آنها را که نشناسد لم
و آنکه نشناسم تو ای بزبان
حضرت گفتی که ای صد رحمت
مهر زده اری چه میخواهی کرد
او بگفتی یارب ای دانی از
در میان بحر کو بکشند نام
همچو دادم نمود نجه مرا
حوص اندر عشق تو فرست و
شهو تو و حوص بران پیشی بود
حوص مردان از ره پیشی بود
از کوی حوص از کمال بر دیت
آه سزی هست یا بجا بس نمان
محو مستقی که از این سیرت

سر طبع که در می می خضر علیها السلام با کمال برت
از کلام حق بیا و نوری کسیریم
با چنین با و چنین بیغام بری
طالب جنس خود بخود بینی بری
بین چند سیکوید و شستای کلمیم

کفایت و دست از خود
چند کرد و چند چیز بکنان
آن توانست و در آن زمین
آنجا بچند بیای زمین
آنجا بچند بیای زمین
کفایت و دست از خود
چند کرد و چند چیز بکنان
آن توانست و در آن زمین
آنجا بچند بیای زمین
آنجا بچند بیای زمین

آنکه بکند بدین در آن وقت
الحائز آن نمودن آن بکون
هر گاه با این مدار و در
را که لا اخصیاء ما علیک
بشیر و قلم دولتان شمعها
تا چه چیز است از نشان کبریا
تا اینکه بدین و در آن
موسی و قوم خود را همه
در روزی که در آن وقت
کیفایت و دست از خود
چند کرد و چند چیز بکنان
آن توانست و در آن زمین
آنجا بچند بیای زمین
آنجا بچند بیای زمین
کفایت و دست از خود
چند کرد و چند چیز بکنان
آن توانست و در آن زمین
آنجا بچند بیای زمین
آنجا بچند بیای زمین

از راز و کونه اوصاف
تو سفر کردی ز نطفه تا عقل
سیر جان بی جود بود در دین
سیر جسمانه رها کرد او کون
گفت روزی میشدم مشاوش
تا بدیدم قلمی در قطع
حون رسیدم سوی یک ساحل یکا

غرض مثال هفت سمعی سوری ساجل
هفت سمع از دور دریم تا کمان
نور شعله هر یکی شمع از آن
خبر کشتم خبری که خبره گشت
ایر که نه شمعها از وقت
خلق جویدان چراغی گشته بود
چشم بندی بدی بچند بودیدها

شده از هفت سمعی بر مثال یک سمعی
باز می دیدم که می شد هفت یک
با و آن یک بار دیگر هفت شد
انصاف ای میان شمعها
آنکه بلیه بدن کند او را لآن
بوی کافور را و جوی فلک
سیتی و صبر ای من زفت شد
که نیاید بر زبان و گفت ما
سالمهاستوان نمودن از زبان

کفایت و دست از خود
چند کرد و چند چیز بکنان
آن توانست و در آن زمین
آنجا بچند بیای زمین
آنجا بچند بیای زمین
کفایت و دست از خود
چند کرد و چند چیز بکنان
آن توانست و در آن زمین
آنجا بچند بیای زمین
آنجا بچند بیای زمین

کفایت و دست از خود
چند کرد و چند چیز بکنان
آن توانست و در آن زمین
آنجا بچند بیای زمین
آنجا بچند بیای زمین
کفایت و دست از خود
چند کرد و چند چیز بکنان
آن توانست و در آن زمین
آنجا بچند بیای زمین
آنجا بچند بیای زمین

مقام خواجه و افتخار که هرگز نماندین لیکن در کوران با کمال خواجه و افتخار که هرگز نماندین لیکن در کوران با کمال خواجه و افتخار که هرگز نماندین لیکن در کوران

میوه که برشکافیدنی شود	همچو آب از میوه جستی بر تو
حسی بود در خست از خست خلق	
این عجب است که از ایشان مکشد	صد هزاران خلق از صحر او دست
زار و روی سایه جان و باخند	از کلمی سایه بازمی ساخته
سایه آنرا نمی دیدند هیچ	صد تن بر دیدها بی هیچ
ختم کرده قهر جی بر دیدها	که نیند ماه را بیدند سما
ذره را بیدند و خورشید بی	لیک از لطف و کرم نوسید بی
کار و افغانی و نوا و نین و هوا	پخته می دیزد چه سحر استی
سبب پوسیدن همی چند خلق	در هم افتاده بیغرا خست خلق
کفر بر لب و شکوفه آن خستون	دم بدم یا لیت قوی بی علمون
بلکه می آمد ز سوی هر درخت	سوی ما آید خلق شور و خج
مانک می آمد ز غیرت از شیخ	چشمشان بستیم کلا لا و ز
که کسی میگفتش از این شور و	ما ازین اشجار مستعد شو
جمله میگفتند کین مسکین	از قضا الله دیوانه شد
مغز این مسکین ز سودای دراز	وز ریاضت کشته فاش چون
او عجب می ماند یا در حال حیات	خلق را این برده و اضلاع حیات
خلق کو تا کون با صدهای عقل	یکدم آن سوی آنند عقل
عاقلان و زبیر کاشان از قضا	کشته سگوزین چنین باغی و عا
یا ستم دیوانه و خیرین شدن	دیو چیزی مر برابر سرزده

مقام خواجه و افتخار که هرگز نماندین لیکن در کوران با کمال خواجه و افتخار که هرگز نماندین لیکن در کوران

مقام خواجه و افتخار که هرگز نماندین لیکن در کوران با کمال خواجه و افتخار که هرگز نماندین لیکن در کوران

مقام خواجه و افتخار که هرگز نماندین لیکن در کوران با کمال خواجه و افتخار که هرگز نماندین لیکن در کوران

قوم گفتند جواب آلام ای قوی مغز و تاج کرامت کفتم آخر چون مرانشناخته

این عجب چندین دراز از این کوه	چون بود بهوده و ز خود
این عجب چندین دراز از این ماجرا	چون بود بهوده و مهر و خطا
من می گویم خواهش از این عجب	اینچنین مهربی جز از دضع در
زین تراز عمامه در عجب	در عجب نیز مانده بو طب
زین عجب تا آن عجب فرقت زد	تا چه خواهد کرد سلطان شکر
ای قوی نیز تر از این همین خوش	چند کوی چند چون قحط است

یک درخت شد از هفت درخت

گفت اندام پیشتر من نیکیست	با رندان هفت جمله یک درخت
فردی شد هفت میشد هر دی	من چه سان میکشتم از خیر می
بعد از آن دیدم درختان در نما	صف کشیدم چون جماعت کرده
یک درخت از پیش من اندام	دیگران اندر بر او در قیام
آن قیام و آن رکوع و آن سجود	ارد درختان بر شکتم می نمود
یاد کردم قول حق را آن زمان	گفت البت و شیخ را بسجود
آن درختان زانه زانوی میان	این چه ترتیب نماز است آنچنان
امدا لهام خدا کای با فرود	چو می بینی توان وضع چو روز

هفت درخت از هفت درخت

مید بری کشت آنها هفت مرد	جمله در هفت بی برد از خود
چشم می عالم که این هفت از سلان	تا یکاند و چه دارند از جهان
چون بنویسد یکدیگر سیدم من در	کودم ایشان را سلام از انقباه

مقام خواجه و افتخار که هرگز نماندین لیکن در کوران با کمال خواجه و افتخار که هرگز نماندین لیکن در کوران

مقام خواجه و افتخار که هرگز نماندین لیکن در کوران با کمال خواجه و افتخار که هرگز نماندین لیکن در کوران

او بیاید در راه بیند و خود
زانکه اندر فصل اولی نماند
کوه ظاهر در بیاضان است
کوه بلبل در بیاضان است
این بیاضان ظاهر از بیاضان
این بیاضان باطن از بیاضان

چون بیاضان باطن از بیاضان
چون بیاضان باطن از بیاضان
چون بیاضان باطن از بیاضان
چون بیاضان باطن از بیاضان
چون بیاضان باطن از بیاضان
چون بیاضان باطن از بیاضان
چون بیاضان باطن از بیاضان
چون بیاضان باطن از بیاضان
چون بیاضان باطن از بیاضان
چون بیاضان باطن از بیاضان

ساعتی با آنکه و بختی	چون بر وقت بکشم و از خودم
هم در آن ساعت ز ساعتی	زانکه ساعتی پر کرد اندر جوی
جمله تلوینها ساعتی	رستا ز تلوینها که آن ساعتی
چون ز ساعتی ساعتی	چون غمائی محمدم چوین سویی
ساعتی ساعتی آکایت	زانکه آن سحر خیز را بر نیت
هر نفر را بر طویله خاص	بسته اند اندر همان جت و
منتصب بر هر طویله را صبی	چون بدستوری نباید را صبی
از هوس که از طویله بکشد	در طویله دیگران سرد کند
در زمان آخر چنان که خوش	کوشه افشار و آنسوی کشند
حافظان را که بیغی ای عیار	اختیارت را بسین فی اختیار
اختیاری میکنی و دست و پا	بر کشادست چرا صبی چرا
روی در انکار حافظ برده	نام تقدیرات نقش کرده

پیش از رفتن قوی حمانه علم با امامت

این سخن با بیان ندارد تیزدو	هین نماز آمده قوی پیش
این یسکانه هیزد و کانه بر کوا	نامزین کرد از قوی ز کار
ای امام چشم روشن در صلا	چشم روشن باید اینجا پیشوا
در شریعت مکر و ه ایجا	در امامت پیش کردن کوردا
کوه حافظ باشد بختی	چشم روشن به و کور باشد
کوه را بر هر یزود از قوی	چشم باشد اصل بر هر یزود

بلکه بوقل استماعا برود
بر در مانع و زور و خزان برود
اینج میگویم تقدیر هم دست
مردم اندر حضرت قوی بسوی
فهم آیت و نمودن بسوی
چون بسوی بختی زیزد از او
این بسوی بختی زیزد از او

اندرونی ابراهیم از بیاضان
امرغوا غصه ایضا کردی
هر شندی است تا دایه
از دهات نطق فضا کردی
کوشین سورا خجالی بکرت
مچنین سورا خجالی بکرت
کوز در آید را بر بیاضان
نی غرض آن جوراها موند

مدحها شد جلیکی بختی
کوهها در یک ککن در بیاضان
زانکه یک مدح بر بیاضان
کشته ازین روی بیاضان
دانه هر چه بیاضان
بصورت و اشخاص عادت بود
مدحها شد مستحق که کند
یک بر بیاضان کوه بیاضان
همچو نوری تا فقه بر بیاضان
حایط آن انوار بیاضان
لاجرم چون سایه بسوی بیاضان
ضالان که کرد در انات بیاضان
باز با او عکس امی و انوار
سرچیده کرد و آبروی بیاضان

بیکهست از بی بگویم حال	مدخل اغواض را ابدال را
کان عوضها و آن بدلها محلی	از کجا آید ز بعد خرما
صدهزاران جانور ز و مجرول	برها هم از بروش بر بند
باز در بیان عوضها بوی کشند	از کجا داشتند صاحب شد
قصهها آغاز کردیم از شعرا	مانند بخلص در روز بیاضان
ایضاً و الحق حنم الدین	که فلان ارکان چو توشا
قویان آمدی در جان اول	ای دل و جان از قدم تو حل
چند کردم مدح قوم ماضی	تصدقاتها تو بودی از
خانه خود را شناسد خود	تو بنام هر که خواهی کن ثنا
بهر کتمان مدح از نا محلی	حق نهادت این حکایات و
کریمه آن مدح از قوم آمد	لیک پند برد خدا محمد المقل
حق پند کرد در ارمغان	کود و بدین کورده و قطع کفا
مرغ و ماهی داند آن ایها کم	که ستودم مجمل از خوش نام
نابر و آه حسودان کم وزد	فاخیا لش را بدندان کم کرد
خود خیاالش را کجا باید حسود	در وثاق موش طوطی که عشق
آن خیال او بود از خیال	موی بر روی نیست آن خیال
مدح تو گویم بر روز از هیچ	بر نویسی آنروز قوی پیش

پیش از رفتن قوی امامت از قهر

در بحیات و سلام صالحین	مدح جمله انبیا آمد مجبین

و در حقیقت و در تو ماند
باز با او عکس امی و انوار
ضالان که کرد در انات بیاضان
سرچیده کرد و آبروی بیاضان
در حقیقت و در تو ماند
باز با او عکس امی و انوار
ضالان که کرد در انات بیاضان
سرچیده کرد و آبروی بیاضان
در حقیقت و در تو ماند
باز با او عکس امی و انوار
ضالان که کرد در انات بیاضان
سرچیده کرد و آبروی بیاضان

فراخشان چاره بود و فی الجمله
مجلسها چون بود و هنگام دعا
در دعا ایضا در درازا و
مولاک در میان نشاندن دو سلسله
دیوان در کای ملک پرستان
مرکز و خشک ای اهل افکار و
عاقبت خواهد دید از آفتاب
چشمان تو باشد از صفا
که شوی از مهر شوق دیوان
یا در آن نایب که روزی در خط
دستان کوفت زینان از قد
این می آید نفا از دیوان
از سخنانش و جز کوشش نیک

خلق بنهارند عشرتی کنند	بر خیالی بر خود بر می کنند
وام دار شرح این نکته شد	معلم ده محسوم زان وقت
اقتدا کرد از قرآن پس در توفیق رحمت الله علیه	
پیش در شان توفیق در نما	قوم همچون اطلس آمد و طراز
آفتاد کرد ندان شاهان قطار	در چنان مقتدای نامدار
چونکه با تکبیر هامة و شد	همچو قریان از همان بیرون
میغی تکبیر اینستای امام	کای خدا پیش تو ما قریان شد
و تفریح الله اکبر می کنی	همچین ذبح نفس کشتی
تو جو اسمعیل جان همچو خط	کرد جان تکبیر بر جهم نیل
کشت گشته تن ز شهواتها و آز	شد بسم الله بسماد نماز
چون قیامت پیش حق صفها زده	در حساب در رضا تا آمدی
ایستاده پیش بزبان شکرت	بر مثال راست عزیز دستخیز
حق می گوید چه آوردی مرا	اندرین حالت که دادم من را
عمر خود را در چه پایا ز برده	قوت و قوت در چه فانی کردی
کوهر دیدن کجا فرسوده	بخ جز یاد در کجا با لوده
چشم و گوش و هوش کوهر هلاک	خارج کردی چه خردی تو ز من
دسته یاد پیش جوزیل و کلده	بر سنجیدم ز خود آن کی شد
همچین بیغامهای درد کین	صد هزاران بدان حضرت چنین
در نیام این گفته ادا در حرم	وز تجالت شده بود در کور

ایضا گویند در خط و در وقت
پاره آغا بود و دست افراز
سرخ و قوی قوی ای بیختر رو
تو را که خون مانده و شوق
دو کور اند و سوسو شوق
دو تیار و خوش که پیش که
مستقیم ای خواسته است که
از این سوسو از آن سوسو
مان آن بجای و سوسو شوق

از همه نومد شد مسکون
کرمه نومد کستم ای خدا
در نماز بر خوش اشارت
بجد بیرون از آن بیضه نما

بن برادر هر دو دست اندر	اول و آخر قوی و مستها
تا بدیای کین خواهد شد	سرمه زین چون مرغ و عظیم و ساز
از توفیق و امانت کور نماز انظار از جماعت که کشتی اینار غرق میشد	
اندر آن ساحل در آمد در نما	و آن جماعت در بی بود قیام
ایست ز بیاقوم و بکرین امیا	تا کهان چشمش سوی ریافتا
چون شنید از سوی در یاد داد	در میان موج دید او کشتی
در قضا و در بلا و زشتی	هم شدیم بر او هم موج عظیم
این سه تار یکو از غرقابیم	تند باد می همچو غرابان طاعت
موجها آشوف اندر چپ و راست	اهل کشتی از محابت ناسته
فغره و اوایلها بر خاسته	دستها در فوم بر سر میزند
کاف و ملحد همه مخلص شده	با خدا با خدا افتوح آن زمان
عصدها و نذرها کرده بجان	رویشان قبله نمیدان هیچ
ارواح دین در آن روزی	دوستان و حال هم با امام
همچو در شکام جان کند سخن	

از همه نومد شد مسکون
کرمه نومد کستم ای خدا
در نماز بر خوش اشارت
بجد بیرون از آن بیضه نما

از توفیق و امانت کور نماز انظار از جماعت که کشتی اینار غرق میشد

کرم اندای خود از دست
کلایان بخت و او متوکل
آن کشیدن صیقل از کمال
چندین بار شرب نادر را
خواه ما او خود ما ده خودمان
هر کوی در دنیا تراستی کشته
چون غلبی آن نماز تراستی
این چهارم در دل آن شده است
که در آن مفسد دستورات است
جز اینها از مشورت زین تمایز
تا اگر در غایت و بوقاسم
سکسای تو که من صاحب دلم
ما چیزی ندارم و اصلم

او جواندیشه در آن بردن
چو کشد شیر قضا در پیشها
آنچنان گرفت مریه سطق
کو بر سندی زان فقر آفرین
جملشان از خوف غم در عین
در وقتی قناده در عدم
تو همان اندیش ای استاد
جان ما مشغول کار و پیشها
زیر آب شود رفته تا بخلق
کجهاشان کشف کشی در زمین
در وقتی قناده در عدم

دعا و شفاعت حق تعالی

چون قوی از قیامت را بدید
کتب یاد بکنارند روضه شاد
خوش سلامتشان باطل باز
ای کریم و ای رحیم نه بدید
ای مباده رایگان صد چشم و
ببتن از استحقاق بخشیده عطا
ای عظیم از ماکناهان عظیم
مان از و حرص خود راستی
خواست که دعا آموختی
همچنین میرفت بر لفظش دعا
اشد میرفت از دستش و آن دعا
آن دعا می بخورد آن خود دیگر
آن دعا حق میکند چون وفا
رحم او خوشید و اشک او دید
دستان کبریا بشکونشان
ای رسیده دست خود بخود
در کف از ادیسکا از آن بدید
بخت نشود بخت کرده عقل و مشورا
دیدن از ماحله کفران و خطا
تو توانی عفو کردن در حریم
و نزد عار هم ز تو آموختیم
در چنین ظلمت چراغ افروختی
آن زمان چون ما در آن با وفا
بی خود از وی بی برآمد بر ما
آن دعا زو نیت کند او بد
آن دعا و آن اجابت از خدا

دست و او از سزا دلبران
در موی و در حقیقت لسان
این غمی با کاند که میباید
با با فسون مالک دعا شوم
بسیار از او وقت ندیدیم
دست طبع اندر او وقت ندیدیم
تا که میوزان مافز و زود بود
طالع جوی از تسلال بود
عشقها با زیم با دم جی و رت
جمله بار یک ما چون دم ماست
عشقها با زیم با دم جی و رت
جمله بار یک ما چون دم ماست

در مقام سخن در در پیوسته
همان در شوق با روی کران
خوبی خود در این در اصلاح کار
بندگانی خردیم و بود بسیار
غیر زان لایه کردن هم و ناز
واسطه غلظت از اندر بیان
همین چنین در شان پیروزان
رکنی از دم آن پیهلوان
و اهل کشتی را بجهنم خود گران
که مگر باز و وی ایشان در جند
بهر طرف انداخت پیروزان هند
یا رها ندر و رها زان در شکا
و آن زدم دانند و رها جان
قربان

چون بیستای بی زین با وجود
ای عظیم منبس چای و پنج و شش
ای چو خربند حریف کون حر
حون ندادت بندگی و دست
در هوای آنکه کو نیدت زهی
رو بهای از دم تو حلیت را
در بنه شیر کم ناید کباب
تو در لا منظور حق آنکه شوی
حق می گوید نظر مان بر دل
قوه می کوی بر ادل نیز هست
در کل تیره یقین هم آهست
زانکه کو آبت مغلوب کلمات
آن دی کو آسمانها بر ترات
باز کشته آن ز کله صایق شده
ترک کل کرد سوی هم آمد
آری ما محسوس کل ماندست همین
جو کو بدین تیرا در خود کشم
لا فو محسوس می دارد ترا
آب کل خواهد که در دریا رفت

بعد از آن در امان خلعان لیون
نفر جاید یکرا از ام بکش
بوسه کاه با فی ما را بر
میل شاه از کجا از خاصست
بسته در کردن جانت زهی
وقتی زدی بر رضا و ندان دل
رو بهای تو سوی جلفه که شتا
که جو جز وی سوی کل خود
نیت بر صورت که آن آب و
دل فراز عرش باشد فی بیت
لیک ز آبت نشاید آبدت
چین از خود را مگوین هم دل
آن دل اقبال یا پیغام برت
در فر و آمدن و ایق شده
رسته از ندان کل بجوی شده
جو رحمت جنید کن ما را ز طین
لیک می لایق که من از بخوشم
ترک آن بنده کن در نزد او
کل گرفته پای آب و می کشند

این غمی با کاند که میباید
با با فسون مالک دعا شوم
بسیار از او وقت ندیدیم
دست طبع اندر او وقت ندیدیم
تا که میوزان مافز و زود بود
طالع جوی از تسلال بود
عشقها با زیم با دم جی و رت
جمله بار یک ما چون دم ماست
عشقها با زیم با دم جی و رت
جمله بار یک ما چون دم ماست

کرم اندای خود از دست
کلایان بخت و او متوکل
آن کشیدن صیقل از کمال
چندین بار شرب نادر را
خواه ما او خود ما ده خودمان
هر کوی در دنیا تراستی کشته
چون غلبی آن نماز تراستی
این چهارم در دل آن شده است
که در آن مفسد دستورات است
جز اینها از مشورت زین تمایز
تا اگر در غایت و بوقاسم
سکسای تو که من صاحب دلم
ما چیزی ندارم و اصلم
آنچه آنکه آب در کل سرگشته
که منم آب و چرا جویم مسدود
دل تو این لوده را بنده نشستی
لا جرم در آن اهل برداشتی
خود را و در آن که از بدایان
کو بود در عشق تیرا و انگیزین
لطافت تیرا و ایکی در غم دلالت
مرد خونی آن خوشتر از دلالت
بسیار از او وقت ندیدیم
دست طبع اندر او وقت ندیدیم
تا که میوزان مافز و زود بود
طالع جوی از تسلال بود
عشقها با زیم با دم جی و رت
جمله بار یک ما چون دم ماست
عشقها با زیم با دم جی و رت
جمله بار یک ما چون دم ماست

کتاب حقین جاها که در امام
از دین بر لایه بیستی خود کرده
سوزین در دعا شد مستجاب
تقتیر کرد آید هر چه از مسکن خطا
یا از غیبی و قتل از این عیان
ای سلسله آن دعا عالم بدین
چون از آن او کند بهیمن
که چنین بودی هر عالم بدین
باید دعا ملاک بود بدی کن
که چنین بودی که با این حقین
محکم گشته بد بدی و امید
روز و شب اندر دعا اندوختن
لا بد که روزی که تو در میان حقین
تا روزی که حقین بد بدی عیان
ای کتابین تو کجا بنده این
سکس کور آن بود لایه بود دعا
چو بر این نیاید از عطا
فلو گفتند ای مسکن از عطا
وین روز و شب دعا عالم بدین
ای روز دعا ای باشد از اسباب
کتابین را شریف خود بدین
یع و بخشش باو عیب با عطا
باز عیب این شود بدین
باز کما بدین فقرت این حقین
در کما بدین فقرت این حقین
کاور در تو بازده یا بخش و
او بسوی آسمان میگرد و
واقعه ما را زانند غیر تو
در دل آن دعا انجلی
صدای ما در دعا افروختی

فرد لاند صد هزاران خاشاک
ریزه دل را بجلد دل را بچو
دل محیط است اندین خطا
از سلام حق سلامت انشمار
هر گزاد امن درست و معده
دامن حقان سازست و حضور
تا ندرده امت زان سنگها
سنگ پر کردی تو دامن رحما
از خیال سیم و زر چون زرد
که نماید کوه کازان سنگه
پیر عقل آمدنه آن نوی سپه
چون که کشتی و ارمید باجا
پنجی افتاد شان باهدر
هر کجا آن در کفند سر
کف هر یک من نکردم کون
کف جان کین امام ما زرد
کف آن در بیکر که ای بار یقین
شد نماز آنجا عت هم تمام
کین حضور که کرد از نماز
از بس پشته قوی مستور
ایزد عارفان بر وین فرزند
بوالفضولانه مناجاتی کرد
مر و ام یمن اید این چنین

**انکار جماعت بر دعای قوی در بدین
و نایب شدن ایشان**

چون که کشتی و ارمید باجا
پنجی افتاد شان باهدر
هر کجا آن در کفند سر
کف هر یک من نکردم کون
کف جان کین امام ما زرد
کف آن در بیکر که ای بار یقین
شد نماز آنجا عت هم تمام
کین حضور که کرد از نماز
از بس پشته قوی مستور
ایزد عارفان بر وین فرزند
بوالفضولانه مناجاتی کرد
مر و ام یمن اید این چنین

که بشود دیدی بر نهادهای عالم
کار زین ویران شدت ای بیچاره
که بشود دیدی بر نهادهای عالم
تو همان بودی که ای بار یقین
کف من از آتم آدم و طین
شیم ایلیسا که کدم بدین
خدیجه صوفی است آن چند
ای قوی باد و چشم چو
من مبر سید ایشان را بچو

دینش بودند کوی بار کشت
در قیام حقین بد بدی
در کما بدین روز و شب زندان
چون بپوشانید حقین بد بدی

انجمنان جهان شدند در چشم
شان غوطه ماهیان در آب جوی
ساحل در حشرت ایشان عابد
عمو داد شوق ایشان اشک زانند
تو کبوی بر دمی اندر نظر
کوی در آرد با خدا در کوشش
خوارین می خست با نجا ای جان
که بشود دیدی بر نهادهای عالم

کتاب حقین جاها که در امام
از دین بر لایه بیستی خود کرده
سوزین در دعا شد مستجاب
تقتیر کرد آید هر چه از مسکن خطا
یا از غیبی و قتل از این عیان
ای سلسله آن دعا عالم بدین
چون از آن او کند بهیمن
که چنین بودی هر عالم بدین
باید دعا ملاک بود بدی کن
که چنین بودی که با این حقین
محکم گشته بد بدی و امید
روز و شب اندر دعا اندوختن
لا بد که روزی که تو در میان حقین
تا روزی که حقین بد بدی عیان
ای کتابین تو کجا بنده این
سکس کور آن بود لایه بود دعا
چو بر این نیاید از عطا
فلو گفتند ای مسکن از عطا
وین روز و شب دعا عالم بدین
ای روز دعا ای باشد از اسباب
کتابین را شریف خود بدین
یع و بخشش باو عیب با عطا
باز عیب این شود بدین
باز کما بدین فقرت این حقین
در کما بدین فقرت این حقین
کاور در تو بازده یا بخش و
او بسوی آسمان میگرد و
واقعه ما را زانند غیر تو
در دل آن دعا انجلی
صدای ما در دعا افروختی

هر کجا در رخ ره لاند برین
کو و کوی که بجان چون فنا
که دعا را بست حقین بر استجاب
از دعا کوشش بود تا ذوالجلال
هر کجا در رخ ره لاند برین
کو و کوی که بجان چون فنا
که دعا را بست حقین بر استجاب
از دعا کوشش بود تا ذوالجلال

**شرح حکایت طایفه فرزین کسب و مستجاب
شدن در عایش**

مادم آمد آن حکایت کان قصیر
روز و شب میکرد افغان و صبر
و ز صدا سخن است روز و شب
پیش ازین حکیم بعضی حال او
هم بگویند کجا خواهد گریخت
صاحب کارش بدید و کفین
هین چرا کشتی کوه کوه و مسرا
کف من روزی در حقین عت
آن دعا کهنه ام شد استجاب
اوز حرم آمد کربان کسب گرفت
چند مشق زد بر وین باشکفت

روز هر روز حضرت زید را در علمه است

می کشیدش تا با دو بدیخت
حجتی را در دهان ای دی غنا
بر سر و ریش من خوشای لو بد

کعبه ای ای ظالم کج عجب
عقل درین آو و با خویش
بر سر و ریش من خوشای لو بد

کتاب حقین جاها که در امام
از دین بر لایه بیستی خود کرده
سوزین در دعا شد مستجاب
تقتیر کرد آید هر چه از مسکن خطا
یا از غیبی و قتل از این عیان
ای سلسله آن دعا عالم بدین
چون از آن او کند بهیمن
که چنین بودی هر عالم بدین
باید دعا ملاک بود بدی کن
که چنین بودی که با این حقین
محکم گشته بد بدی و امید
روز و شب اندر دعا اندوختن
لا بد که روزی که تو در میان حقین
تا روزی که حقین بد بدی عیان
ای کتابین تو کجا بنده این
سکس کور آن بود لایه بود دعا
چو بر این نیاید از عطا
فلو گفتند ای مسکن از عطا
وین روز و شب دعا عالم بدین
ای روز دعا ای باشد از اسباب
کتابین را شریف خود بدین
یع و بخشش باو عیب با عطا
باز عیب این شود بدین
باز کما بدین فقرت این حقین
در کما بدین فقرت این حقین
کاور در تو بازده یا بخش و
او بسوی آسمان میگرد و
واقعه ما را زانند غیر تو
در دل آن دعا انجلی
صدای ما در دعا افروختی

تازانند حقین بد بدی عیان
ای کتابین تو کجا بنده این
سکس کور آن بود لایه بود دعا
چو بر این نیاید از عطا
فلو گفتند ای مسکن از عطا
وین روز و شب دعا عالم بدین
ای روز دعا ای باشد از اسباب
کتابین را شریف خود بدین
یع و بخشش باو عیب با عطا
باز عیب این شود بدین
باز کما بدین فقرت این حقین
در کما بدین فقرت این حقین
کاور در تو بازده یا بخش و
او بسوی آسمان میگرد و
واقعه ما را زانند غیر تو
در دل آن دعا انجلی
صدای ما در دعا افروختی

کعبه ای ای ظالم کج عجب
عقل درین آو و با خویش
بر سر و ریش من خوشای لو بد

در آرزوی عاقبت صدقانه بود
و غایب بود پیش تا روز
در آرزوی عاقبت صدقانه بود
و غایب بود پیش تا روز

من نمی گویم که آفته آن دعا دیدیوسف آفتاب و اختر اعتقادش بود برخواستند ز اعتقاد آن نبودش هیچ علم اعتقادش آشتا و برخواستند چون در آفتابند یوسف را که توری و تیشه شوی ای قابل این بانه ناید در نظر قوی و راجحی و مستندی چاه شد بروی بدان بانه هر چو که بعد از آفتاب میرسد همچنانکه ذوق آن بانه است نا آشتا شد و بلاشان اغترض لقمه حکمی که تلخی بی نفع کلشکر آنرا که نبود مستند هر که خواهد دید روز را می کشد چو شتر مستلین جوا کند صدایش کرد بوز او اشتراز قوت چو شیر زنده	هیچ نویسم یک بودم پیش او سجن کتان چون حکم در چه روزندان جز آنرا نمی از غلامی و ز ملام و پیش و کم که چو شمع می فروزیدش ز پیش مانک آمد مع او را از آن لاله نا جمالی این جبار بر رویشان لیدر آبتناخت قابل از اثر در میان جان قفا در شتران زنده کلش و بر روی جواتش ز خلیل او بدان وقت بناد می کشید در دل هر مومنی تا خست فی امر و فی حستان انقباض کلشکر آنرا که او را ش می دهد لقمه را ز انکار او می میکند مست باشد در طاعات بی قیور و بی کان و بی ملال شد گواه سستی و دل سوختن زیر نظر باران که خورشید

و در ستابست نام نشو
چون نداد شرح ایمنی کردن
خوبی و بدی کاروان
کفتا کورم خوانندین جهان
لیس بیبانه و اسر استخوان
منه کا و زانه که یک در دام
جز بیالوق که یکی آورده ام
کوزان طغان طمع دار زین جهل
من ز تو زنت هر دشوار سبیل
آن یکی کورم ز کوزان تبیین
اونیاز جان و انطلاصم ندید
کوری عشق است از کوری
خوبی و بضم استای حسن
کودم از غیر خدا بدید
مقتضای عشق این است که
تو که بنیای کورم است
دایم کرد لطفش ای مدد
آینجا که یوسف صدقانه
خواب نمودی و کشتن
من ام لطف تو خویشتن
آن دعا می خندم با آن دعا بود

در دلش نه می تواند دم
اندک قلندری روزی می مضام
در دل او اندازان روز
ببین کردی کفایتی از آن روز
تو را از این سخن از آن روز
که می گویند اصحابم

هم بود این و من نه چنان
که در کفایت آن کما می زند
عبادین جلد دعا و از نفعان
دیدم اندر نظاره کاوی آکهان
شاد می آنگه قبول آمد قوت
کتم آنرا نامم در حکم آن
که دعای من شود آن دعا
خوبی و بدی من نه چنان
که در کفایت آن کما می زند
عبادین جلد دعا و از نفعان
دیدم اندر نظاره کاوی آکهان
شاد می آنگه قبول آمد قوت
کتم آنرا نامم در حکم آن
که دعای من شود آن دعا

چو ندانند خلق اسرار مرا خشانست که دانند از غیب نختم گفت سخن کوی ای تند شید می آری غلط می آگویی با کد امین و می چون از تو غلغلی در شهر افتاده ام کای خدا این بند را در سوان تو همی دانی و شبهای دراز پیش خلق این را که خود نداشت	راژ می دانند کفایت مرا غیر علامت بیروستار غیب از چه سوی آسمان کردی لا عشق و لا ذوق بر تویی روی سوی آسمان کرده آن مسلمان میدهد و برین کردیم هم سر شنیدای مسکن که می خواندم ترا با صدتیا پیش تو همچو چراغ رویت

شند ز او در علمت سخن هر دو خصم را ۵

چونکه داود نمی مدبرون مدعی گفتای نبی الله داد کشاکش و مایه پر شکم چرا کند او دش کوی ای بوالکرام هین بر آنکه مگو سخن مبار کفایتی او بودم هفت سال این می هستم زیزد آن کای خدا مردوزن بر ناله و فغانند تو پسر من هر که خواهی این کفایتی او بودم هفت سال این می هستم زیزد آن کای خدا مردوزن بر ناله و فغانند تو پسر من هر که خواهی این	کفایتی او بودم هفت سال این می هستم زیزد آن کای خدا مردوزن بر ناله و فغانند تو پسر من هر که خواهی این کفایتی او بودم هفت سال این می هستم زیزد آن کای خدا مردوزن بر ناله و فغانند تو پسر من هر که خواهی این

حکم کفایت آن کما می زند
عبادین جلد دعا و از نفعان
دیدم اندر نظاره کاوی آکهان
شاد می آنگه قبول آمد قوت
کتم آنرا نامم در حکم آن
که دعای من شود آن دعا
خوبی و بدی من نه چنان
که در کفایت آن کما می زند
عبادین جلد دعا و از نفعان
دیدم اندر نظاره کاوی آکهان
شاد می آنگه قبول آمد قوت
کتم آنرا نامم در حکم آن
که دعای من شود آن دعا

در دل او اندازان روز
ببین کردی کفایتی از آن روز
تو را از این سخن از آن روز
که می گویند اصحابم

مقام کرم در او در عیال
کتاب او در علم کلام
این سال از او کتابی در علم کلام
چون خیال می شود تو با او
روز جمعه در وقت نماز
کتاب او در علم کلام
مقام کرم در او در عیال
کتاب او در علم کلام
این سال از او کتابی در علم کلام
چون خیال می شود تو با او
روز جمعه در وقت نماز
کتاب او در علم کلام

این گفت کرمه شده درهای
گفته این مروزای خواهان
تا روم من سوی خلوت در نما
خویش ادم در نماز انصاف
روز جمعه کتبات است ان
نامه و باران و غبار برود
دو رخ است آن خانه کوئی بود
تیشه در هر پشته کم زنی بیا
یا غی دلی که نور آفتاب
نور این لوی که جوان دیدم
مگر خورشیدم در روز نور
ز قلم سوی نماز و آن حلال
گوشم تا راست کرد در این جهان
نیست ستوری و کوفی در سخن
همین می گفت او در این سخن
پس کرمینش کشید از بس کوی
با خود آمد گفت را که تاه کرد

در خلوت در وقت نماز
سوی محراب و دعای مستجاب
در فرو بست و زوت آنکه نشاء

بعد از آن که گفتش می نمود
جمله سال خود را در این سخن
وزنه کار سخن کرد و گفت
تا که در ظاهر از وی است
خاک بر سر کرد و جامه برد
که بعد از آن که در وقت
کلمه می گوید برین ظلمت
باز او در وقت نماز

خون شدت اندک آن خون
خواهر آگشتن این سخن
تا کنون علم نما می شنید آن
آغاز نا شکوگان آن قلنان
که عیال از جملد هرگز ندید
فی جود و زنده می نماید
و با او را بیک لقمه بخت
باید آورد او در وقت نماز
تا کنون از بهر یکا و این لقمه
میزند و زنده او را بر زمین
او بخیر بود است برده آنکه
وزنه می پوشید برین لقمه
کافور و اسکن درین و زنده
بردم خود را بخود بر می زده

کشته چون بخت بود ای ناصبو
دید آنکه صد و پیشگاه
رو که فرزندان تو با جفت تو
سنگ بر سینه همی زد با دوست
خلق هم اندام سلامت آمدند
ظالم از مظلوم کرد اندکی
ظالم از مظلوم آنکس برود
وزنه آن ظالم که نفسش در تو
سک هم راه حمله بر مسکین کند
شرم شیر است بسک را بدان
عامه مظلوم کس ظالم برست
روی برد او در کردن آن فرق
این نشاید تو کس ظلمت فاش

خواندن در او در خلق را بدان صحرا باران را شکلا کند

گفت ای یاریان زمان آن رسید
جمله بر خیزید تا بیرون بروید
در فلان صحرا در خمی هست
سخن را سخ خمد کاه و سنج او

خاصه در هنگام خشم بر خیزد
بسیار از مردم را در وقت
خون می کشد و در وقت
که می داند آن برای او است
چون می گوید که او را
خاصه در وقت خشم بر خیزد
بسیار از مردم را در وقت
خون می کشد و در وقت
که می داند آن برای او است
چون می گوید که او را

تا کنون از بهر یکا و این لقمه
میزند و زنده او را بر زمین
او بخیر بود است برده آنکه
وزنه می پوشید برین لقمه
کافور و اسکن درین و زنده
بردم خود را بخود بر می زده
ظالم مستور است در این زمان
فی نفس ظالم بدین مردمان
که ببینید که دارم شایخها
کاو و در وقت نماز
کتاب او در علم کلام
مقام کرم در او در عیال
کتاب او در علم کلام
این سال از او کتابی در علم کلام
چون خیال می شود تو با او
روز جمعه در وقت نماز
کتاب او در علم کلام

نفس کو چون کسی بویان
را آنکه کا و تعبیرات و تفهیم
خواهد زاده عقل باشد
نفس جو غیبت آکنده و بیخ
روزی. روح می آید که بقیه
قوتار و احسن از انان
کلیه موقوفست بر قربان
کلیه اندر کار و داند ای کمال
و درین موی خود داده ام و بیخ
دادن موی در دستم تو زمام
دوست موی خود داده ام ای کمال
هر چه موی این دنیا خانه است
چشم بر اسباب این دوزخ
کز خوشن خندان دوزخ
بگذران گفتش بای ای او
داود بستان زبان روی او
فصل در غیبت و غیبت
عقل است جوئی را
هم بدان غیبت بود او
کی کند مگرش عالم حق را
عالم حق که موی اسما کند
عالم حق که موی اسما کند
لیکن از صد رعد و روی
خون خشد رعد روی
میل اجبت و جوی و شفق
اقتضای او بر رعد و روی
سر برد از صبر آن و این
کان فلا چون شد به شادان
چو شش خن باشد از کلزار
نارین خط و جفت و ملجوا

پس هم آنکه کین موکل می کند پس موکل های دیگر و در ای بدن دست آمد در ظل نیست اجتناب و کثرت در نفس تو هر دم بر آرد صد جز و نام سوی کل خود روا همچنان کین ظالم حواشاس اواز و صد کا بود و صد نیز روزی با خدا زاری کرد کای خدا ختم مرا خشونتی کز خطا گشتم دیت بر عاقلا سنگ می نههد باستغفار	تالوای راز بر حوازند هم تواند آویزان بهر نیش کوهرت پیدا است حاجت نیاید بر صبر آتینت واقفند که ببینم منم ای صاحب بار من نه نورم که سوی حضرت بهر کوی کرد چندین لباس نفس ایستای پدر از وی بر یاری نامداز و روزی بدر که منش کردم زبان تو سوز کن عاقله جا نم تو بودی را این بود اضافه فضل جان

بیرهن رفتن خلق بسوی آخر رحمت

چون برون رفتند سوی آن ناگناه و جرم او پیدا کنم گفتای سک جدای بر آکنده خواه را کشتی و بردی مال آن زنت او را کین زک بوده آ هر چه زوز زانید ماده یا که گفت دستش را سپس بندید تالوای عدل بر حوازم تو غلامی خواهی زین دو کرد زین دان آنگار احوال او با همین خواهی جفا نموده آ ملک وارث باشد آنها سر	نفس خود را کشت همان زنده کن مدعی کا و نفس تست همین آر کشته کا و عقل تست رو عقل اسپرست و می خواهد روزی بی رخ و نعمت بر طبق خواجه را کشتی و از این خویش را کشته و بیخ نفس جو غیبت آکنده و بیخ روزی. روح می آید که بقیه قوتار و احسن از انان کلیه موقوفست بر قربان کلیه اندر کار و داند ای کمال و درین موی خود داده ام و بیخ دادن موی در دستم تو زمام دوست موی خود داده ام ای کمال هر چه موی این دنیا خانه است چشم بر اسباب این دوزخ کز خوشن خندان دوزخ بگذران گفتش بای ای او داود بستان زبان روی او فصل در غیبت و غیبت عقل است جوئی را هم بدان غیبت بود او کی کند مگرش عالم حق را عالم حق که موی اسما کند عالم حق که موی اسما کند لیکن از صد رعد و روی خون خشد رعد روی میل اجبت و جوی و شفق اقتضای او بر رعد و روی سر برد از صبر آن و این کان فلا چون شد به شادان چو شش خن باشد از کلزار نارین خط و جفت و ملجوا

نفس جو غیبت آکنده و بیخ
روزی. روح می آید که بقیه
قوتار و احسن از انان
کلیه موقوفست بر قربان
کلیه اندر کار و داند ای کمال
و درین موی خود داده ام و بیخ
دادن موی در دستم تو زمام
دوست موی خود داده ام ای کمال
هر چه موی این دنیا خانه است
چشم بر اسباب این دوزخ
کز خوشن خندان دوزخ
بگذران گفتش بای ای او
داود بستان زبان روی او
فصل در غیبت و غیبت
عقل است جوئی را
هم بدان غیبت بود او
کی کند مگرش عالم حق را
عالم حق که موی اسما کند
عالم حق که موی اسما کند
لیکن از صد رعد و روی
خون خشد رعد روی
میل اجبت و جوی و شفق
اقتضای او بر رعد و روی
سر برد از صبر آن و این
کان فلا چون شد به شادان
چو شش خن باشد از کلزار
نارین خط و جفت و ملجوا

نفس کو چون کسی بویان
را آنکه کا و تعبیرات و تفهیم
خواهد زاده عقل باشد
نفس جو غیبت آکنده و بیخ
روزی. روح می آید که بقیه
قوتار و احسن از انان
کلیه موقوفست بر قربان
کلیه اندر کار و داند ای کمال
و درین موی خود داده ام و بیخ
دادن موی در دستم تو زمام
دوست موی خود داده ام ای کمال
هر چه موی این دنیا خانه است
چشم بر اسباب این دوزخ
کز خوشن خندان دوزخ
بگذران گفتش بای ای او
داود بستان زبان روی او
فصل در غیبت و غیبت
عقل است جوئی را
هم بدان غیبت بود او
کی کند مگرش عالم حق را
عالم حق که موی اسما کند
عالم حق که موی اسما کند
لیکن از صد رعد و روی
خون خشد رعد روی
میل اجبت و جوی و شفق
اقتضای او بر رعد و روی
سر برد از صبر آن و این
کان فلا چون شد به شادان
چو شش خن باشد از کلزار
نارین خط و جفت و ملجوا

مخوده داود شد فاش و تو سر بچین بر زمینهای زرد و آنچه می فرموده نشوده کز برای عز و طالوتم بکیر صد هزاران مرد را بر مردی هر کوی که خصم را خویشاوه چون زره سازی ترا معلوم باتو میخوایند چون مرقع از دم تو غیب آمد آمد شد زندگی بجستی که سر بهد قایم کو بخت نه مرده را جان آید هر یکی از تو خدا را ایند شد	چونکه پیدا گشت سر کار او خلق جمله سر برهنه آمدند ماهه کوران اصلی بوده سند با تو در سخن آمد شهیر قوبه سله فالصن آمدی سنگ ای صد هزاران یاره شد آهرا ندر دست تو چون می کو هم با تو رینا ای کشته صد هزاران چشم دل کشته وان قوی تر ز منم که این ایم جان جمله معجزات نیست خود کشته شد ظالم همچنان زند

**ساز آنکه نفس را کوی آخر نیست و کا و کشته عقل
است و داود حواست با شیخ که نایب حواست**

خواه را کشتی و از این خویش را کشته و بیخ نفس جو غیبت آکنده و بیخ روزی. روح می آید که بقیه قوتار و احسن از انان کلیه موقوفست بر قربان کلیه اندر کار و داند ای کمال و درین موی خود داده ام و بیخ دادن موی در دستم تو زمام دوست موی خود داده ام ای کمال هر چه موی این دنیا خانه است چشم بر اسباب این دوزخ کز خوشن خندان دوزخ بگذران گفتش بای ای او داود بستان زبان روی او فصل در غیبت و غیبت عقل است جوئی را هم بدان غیبت بود او کی کند مگرش عالم حق را عالم حق که موی اسما کند عالم حق که موی اسما کند لیکن از صد رعد و روی خون خشد رعد روی میل اجبت و جوی و شفق اقتضای او بر رعد و روی سر برد از صبر آن و این کان فلا چون شد به شادان چو شش خن باشد از کلزار نارین خط و جفت و ملجوا	نفس خود را کشت همان زنده کن مدعی کا و نفس تست همین آر کشته کا و عقل تست رو عقل اسپرست و می خواهد روزی بی رخ و نعمت بر طبق خواجه را کشتی و از این خویش را کشته و بیخ نفس جو غیبت آکنده و بیخ روزی. روح می آید که بقیه قوتار و احسن از انان کلیه موقوفست بر قربان کلیه اندر کار و داند ای کمال و درین موی خود داده ام و بیخ دادن موی در دستم تو زمام دوست موی خود داده ام ای کمال هر چه موی این دنیا خانه است چشم بر اسباب این دوزخ کز خوشن خندان دوزخ بگذران گفتش بای ای او داود بستان زبان روی او فصل در غیبت و غیبت عقل است جوئی را هم بدان غیبت بود او کی کند مگرش عالم حق را عالم حق که موی اسما کند عالم حق که موی اسما کند لیکن از صد رعد و روی خون خشد رعد روی میل اجبت و جوی و شفق اقتضای او بر رعد و روی سر برد از صبر آن و این کان فلا چون شد به شادان چو شش خن باشد از کلزار نارین خط و جفت و ملجوا

نفس جو غیبت آکنده و بیخ
روزی. روح می آید که بقیه
قوتار و احسن از انان
کلیه موقوفست بر قربان
کلیه اندر کار و داند ای کمال
و درین موی خود داده ام و بیخ
دادن موی در دستم تو زمام
دوست موی خود داده ام ای کمال
هر چه موی این دنیا خانه است
چشم بر اسباب این دوزخ
کز خوشن خندان دوزخ
بگذران گفتش بای ای او
داود بستان زبان روی او
فصل در غیبت و غیبت
عقل است جوئی را
هم بدان غیبت بود او
کی کند مگرش عالم حق را
عالم حق که موی اسما کند
عالم حق که موی اسما کند
لیکن از صد رعد و روی
خون خشد رعد روی
میل اجبت و جوی و شفق
اقتضای او بر رعد و روی
سر برد از صبر آن و این
کان فلا چون شد به شادان
چو شش خن باشد از کلزار
نارین خط و جفت و ملجوا

درد جان حق بر اندامش
و در ماه خورشید را بر اندامش
که آنرا آن سحرانی توحش
که شود و دور آن از توحش
که آنرا آن سحرانی توحش
که شود و دور آن از توحش
که آنرا آن سحرانی توحش
که شود و دور آن از توحش

چون بنزد یکدیگر آید
آن زمان صدگر گشت
صد زبان و هزاران صدغ
زرق و برق آتش را بدرد
مدح و مکار نفس آمد فصیح
صد هزاران صحبت آورد اصح
شهر انورید از شاه را
دو نماند زنده آگاه را
نفس را تسبیح و محض درین
خبر و بخت از اندامش
صحنه و سالو سر و پا و بدن
خورشید او هم سر و پا و بدن
سوی حوضت آورد و در
و در اندامش بود در هر دو
عقل و لایق و نیکو طایفه
نفس طایف بر و چون غالب

خلق بگردید محمد از جان حق
همچنین ز آغاز قرآن تا تمام
کشفیاتند از عقل کاروان
بند معقولات آمد فلسفی
عقل عقل مغز و عقل دست
مغز چون از پوسته از صند
چون که نفس عقل صد برهان
عقل در هر ها کند بکر سیاه
از سیاه و سپید و نارغمت
این سیاه و این سپید از قدیر
تخت همیان و یکس از روز است
همچنانکه قدر تر از جان بود
کو بدی جان زندی بر تو کوف
همین بگو که ناطقه می کند
کو چه هر قدر فی سخن آری بود
ز که هم تو زیت و انجیل و
دو زین بدی در جوی و بیست
بلکه زرقی از خداوند هست
زانکه نغمه ناز در آن ناز داد

درد جان حق بر اندامش
و در ماه خورشید را بر اندامش
که آنرا آن سحرانی توحش
که شود و دور آن از توحش
که آنرا آن سحرانی توحش
که شود و دور آن از توحش
که آنرا آن سحرانی توحش
که شود و دور آن از توحش

درد جان حق بر اندامش
و در ماه خورشید را بر اندامش
که آنرا آن سحرانی توحش
که شود و دور آن از توحش
که آنرا آن سحرانی توحش
که شود و دور آن از توحش
که آنرا آن سحرانی توحش
که شود و دور آن از توحش

ز آنکه او در خانه عقل تو کرد باش تا شیران سوی بنده رود مکون نفس تو نداند عام شهر هر که جنس و ستیلا را وشو کو مبتلا گشت جنس تر نماند خلق جمله خلقی اند از یکین هر خرد عوی و او دیدی کند از صیادی بشود آواز طیر نقد از نقل نشاند سخا رسته و پرسته پیش او گشت اینچنین کس کردی مطلق است همین از و بگرز چون آهور	برد خود سلب بود شیر ویرسکان کورا آجا بگروند او نکرده جز بوجی اقل شعر جز مکر و او دکان شیخ بود هر که احمق در مقام دل نشاند بار علت میشود علت یقین هر که بی تمیز کف در وی شد مرغ ابله می کند آن سوی سیر همین از و بگرز اگر چه معنوا کر قین در عوی کند او شکست چو لش این تمیز نبود احمق است سوی او مشتامی در اناندر

درد جان حق بر اندامش
و در ماه خورشید را بر اندامش
که آنرا آن سحرانی توحش
که شود و دور آن از توحش
که آنرا آن سحرانی توحش
که شود و دور آن از توحش
که آنرا آن سحرانی توحش
که شود و دور آن از توحش

چون بنزد یکدیگر آید
آن زمان صدگر گشت
صد زبان و هزاران صدغ
زرق و برق آتش را بدرد
مدح و مکار نفس آمد فصیح
صد هزاران صحبت آورد اصح
شهر انورید از شاه را
دو نماند زنده آگاه را
نفس را تسبیح و محض درین
خبر و بخت از اندامش
صحنه و سالو سر و پا و بدن
خورشید او هم سر و پا و بدن
سوی حوضت آورد و در
و در اندامش بود در هر دو
عقل و لایق و نیکو طایفه
نفس طایف بر و چون غالب

اینچنین قولی از پیش آورد
و آنچه از قولی از پیش آورد
از طبیبان بر بود بوی لیل
وین لیل بود بوی لیل
و منزه بود بوی لیل
منزه بود بوی لیل

از اصول بین بانساق بود
از اصولیت اصول خویش
بکراند اصل خود کو هست
که بدان اصل خود ای مردم

صفت ناشکری هلاک سبب و جزایب

اصلاً از بود آن اهلی فادشان چندان ضیاع و بیخوشی بنکه می افتاد از بری غار آن شامیوه ره را می گرفت سکه بر سر در درخت آتش باد آن میوه فغانی یکی خوشهای ز غنای آن بر آمدن مرد کلنج تابان بری در سک کلچه کوفتی در دریا کشته این شهاده از دود و کو بگو شرح نعمتهای قوم ماغ آید از سخنه های محم	بی خودی زانسان بیخا از چنان راستان به فراغ تک می شده عبود بر بکار از بری میوه در دودر تکلف پر شدی ناخواست از میوه فشان پر شدی زان میوه دامنش بر سر روی وین وین می زده بسته بودی و میای از زمین تخم بودی کله سخن از نوا بر نوسیدی هم از کوه سترک که زیادت می شد آن و ما فو انبیا بردند امر فاستم

آنگاه تقابل علمه را تلمیح بصفتها رسا

سیرده بیغامبر آنجا آمدند
که هلاکت فروزن شد شکو
شکر نعم واجب آید در خود

پیش تو او بس محبت مستم
ز هر دو جمله چنان سنان
دفع آن غلتت آید سنان
که شکر را آن صدشوا
مخویشی بر تو ناخوشی
از جوان کرد رسد آتش
کمی ای ترک و جگلت
بر کرد زان جمله عاقبت

مخاطبان فرموده کتیم از عطا
ما یخوایم نعمتها و باع
ما می خواهیم اسباب و باع
که از آن در خوشایند نیست
غفلت رویی جملی غل
طلمه در بر کله قوز بود
جمله پیش پیش تو آمد ای مص
جمله ناخوشی گشت و صاف کرد
توصلاً بر خوشی آمدی
گشت ناخوشی هر چو کف بر روی
هر که او شد آشنای یاری تو
شخصی و خوار در دنیا تو
هر که او بیگانه باشد با تو
پیش تو او بس محبت مستم
ز هر دو جمله چنان سنان
دفع آن غلتت آید سنان
که شکر را آن صدشوا
مخویشی بر تو ناخوشی
از جوان کرد رسد آتش
کمی ای ترک و جگلت
بر کرد زان جمله عاقبت

اینچنین قولی از پیش آورد
و آنچه از قولی از پیش آورد
از طبیبان بر بود بوی لیل
وین لیل بود بوی لیل
و منزه بود بوی لیل
منزه بود بوی لیل

چون بیامد در تن تو کند چون شکار تر شد بر تو خواهد چون شود مردم فروز باشد تو نیز چون آن که دم دم بگذرد معرفت را زود فاسدی کند دوستی با عاقل با عقل هر چند بگیری تو مرض را آتی ور بگیری هر مردی چنگل شود بعد در کت کشت بخ و کشت چیز دیگر کوچ آن ای عضد باز فردا زان سوی سیر هر چند بکنه بپشت تو شود بشکانه کنه صد خوشه بحر قلزم دید ما را افغانق که بدل از راه نصی بکنند کو فرات بجالی منظریم جان خویشی بدیشان استوا ما هم ما بر تو نور جلال و آنچه چینی ضعی ترا نافع بود	پس عفا و که زوی دل زند پس عزیز می که بناز اشکار شد آشنایی دو عاقل از صفا دوستی نفس با هر نفس بیت زانکه نفس کرد علت بر بند کو سخن ای دوست با فردا نغیر از هموم نفس چون با عی کو بگیری کو هر ی سبکی شود ور بگیری نیکه بکر لطیف که من از بر این شنیدم کهنه چیز دیگر تازه و نو کهنه کیم دفع علت کن جو علت خوشی تا که از کهنه بر آرد بر کوه ما طیبیایم شاگردان حق آن طیبیای طبعیت بکنند ما بدلیق واسطه خوشی آن طیبیای غنا اند و عثمان ما طیبیای فعالیم و مقال کین چنین ضعی ترا نافع بود

چون بیامد در تن تو کند
چون شکار تر شد بر تو خواهد
چون شود مردم فروز باشد
تو نیز چون آن که دم دم بگذرد
معرفت را زود فاسدی کند
دوستی با عاقل با عقل
هر چند بگیری تو مرض را آتی
ور بگیری هر مردی چنگل شود
بعد در کت کشت بخ و کشت
چیز دیگر کوچ آن ای عضد
باز فردا زان سوی سیر
هر چند بکنه بپشت تو شود
بشکانه کنه صد خوشه
بحر قلزم دید ما را افغانق
که بدل از راه نصی بکنند
کو فرات بجالی منظریم
جان خویشی بدیشان استوا
ما هم ما بر تو نور جلال
و آنچه چینی ضعی ترا نافع بود

بچه خواسن تو زمان
بچه خواسن تو زمان

تو کوی و آقا ما کوی کوی
روز و روزه که او بود
در نمی بیند از آن بخت
کرم بخت از آن بخت
محله کوه و زعفران کوه
زرد که از آن بخت
محله کوه و زعفران کوه
زرد که از آن بخت

تو کوی و آقا ما کوی کوی
روز و روزه که او بود
در نمی بیند از آن بخت
کرم بخت از آن بخت
محله کوه و زعفران کوه
زرد که از آن بخت
محله کوه و زعفران کوه
زرد که از آن بخت

محله کوه و زعفران کوه
زرد که از آن بخت
محله کوه و زعفران کوه
زرد که از آن بخت

محله کوه و زعفران کوه
زرد که از آن بخت
محله کوه و زعفران کوه
زرد که از آن بخت

کوه کوی و آقا ما کوی کوی
روز و روزه که او بود
در نمی بیند از آن بخت
کرم بخت از آن بخت
محله کوه و زعفران کوه
زرد که از آن بخت
محله کوه و زعفران کوه
زرد که از آن بخت

کوه کوی و آقا ما کوی کوی
روز و روزه که او بود
در نمی بیند از آن بخت
کرم بخت از آن بخت
محله کوه و زعفران کوه
زرد که از آن بخت
محله کوه و زعفران کوه
زرد که از آن بخت

محله کوه و زعفران کوه
زرد که از آن بخت
محله کوه و زعفران کوه
زرد که از آن بخت

محله کوه و زعفران کوه
زرد که از آن بخت
محله کوه و زعفران کوه
زرد که از آن بخت

مخزن او در کسب و کار و در
کوشش آن است که لایق است
آفرین بر عقل و بر انصاف
هر زمان و اندام علم بالحق
صدق و راستی را تا ما بنا
صدق و راستی را تا ما بنا
صدق و راستی را تا ما بنا

بناز آنکه هر کس از سده ناله جز خاصه که را توی
کی رسد این شهاب است
آن مثل آوردن آن حضرت
توجه دین سر صبری تا تو
موسی از اعصاب دید
چون چنان شاهی ندانست
چون غلط شد چشم موسی در
آن مثلک داجو از درها کند
این مثال آورد ابلیس لعین
این مثال آورد قارون آن
این مثال از چو ناع و نوم و

مشاهیر از هر قوم نوح علیه السلام با ستیلا در
نوم از کشتی ساختن

نوح اندد باده کشتی ساخت
در میان آن که جاه آن نیست
و آن یکی میگفت ای کشتی باز
نوح و کشتی از هر زمان خدا

حکایت از نوح که بر سینه بندیم شب چهارم میگویند
گفت در هله منم

اضطراره که گفت در دل
که برسانید پلای در اشغال
قصه نوح که در سینه
چون مدوچی قایم بودی ملک
چون مدوچی قایم بودی ملک

مخزن او در کسب و کار و در
کوشش آن است که لایق است
آفرین بر عقل و بر انصاف
هر زمان و اندام علم بالحق
صدق و راستی را تا ما بنا
صدق و راستی را تا ما بنا
صدق و راستی را تا ما بنا

اقتاب اقطاب اقطاب
صدقه آن شهر را چشم شما
کوه بر خود می شکافند
خشم مردان خشن کرد اندک
نکویدی مردگان بی خط
پیل خود چه بود که سه مرغ
اصغر مرغیان با بلیت
کیست که نشند از طوفان
روخشان بیکست اندر آن
یکست که نشند احوال شود
چشم مار و چرخان بیلان کشتا
اچنان بیلان شاهان ظلم
تا ابد از ظلمتی در ظلمتی
نام نیک و بد می کشند
دین را نادیده چو آید
کیر عالم پر بود خورشید
در نصیب آیزان نور عظیم
تو در روز چاه رفتی ز کاخ
جان که اندو وصف کرد ما اند

از آن که در سینه
نفس است و هست
از آن که در سینه
نفس است و هست
از آن که در سینه
نفس است و هست

از دماغ و قصد و نورانی است
مردمانی برتر از آگاه کرد
که بیخود زود از غماز و دوات
تو کوی و ناله بد چون وی زین
فاله چه تو بر می بین آرزوی
از میان فال بد خود من ترا
می خوانم می بینم سوی
چون غمی که کند ستان جهان
کویدید آنچه بدیدید باطل
کوی بی کوی بدت غم و غم
که چنین غمی بود شور و
تو کوی فال بد چون می بینی
پس تو با صخره شویم می بینی

قستی کردت هر بلای
کی کخی کردت بجزدی چون کخی
جواب نیا علیها تلج حیرت با نسل
انیا گفتند که ری آفرید
و آفرید او وصفهای عاری
سنگ را کوی که ز شو بهت
ریک را کوی که کل شو عجز
رنجها دادست کار چاره
رنجها دادست کار چاره
از بد و اها ساخت بهر ایلات
بلکه اغلب رنجها را چاره
وصفهای که ستان نان سو
که کخی مغرض میکرد در صغی
متر را کوی که ز رشوراه
طاک را کوی که کل شو جان
آن مثل لکی و فطس و کسب
آن مثل لقوه و درد دست
نیست از بد و و اها از کوف
چون بجز جوی بیایان بد

مکر در کافران عجبهای حیرت با نسل
قوم گفتند ای گروه این رنج
سأله گفتند این آسون بود
کرد و از این مخرج بلیدی
سچ چون شد آید نباید در کبر
لاجم اما س کرد دست و
نیست از رنج که پذیرد و
سخن از کس که زهر خطه
آخ از وی زه زایل شدی
که خورد در بار و جایی کر
تشکی را نشکند آن اشتقا

باز جواب نیا علیها تلج حیرت با نسل
انیا گفتند نو میدی بدست
از چنین محزن نشاید نا امید
فضله و رحمتی یاری بود
دست در قتل که این حیرت

انیا گفتند که ستان نان سو
که کخی مغرض میکرد در صغی
متر را کوی که ز رشوراه
طاک را کوی که کل شو جان
آن مثل لکی و فطس و کسب
آن مثل لقوه و درد دست
نیست از بد و و اها از کوف
چون بجز جوی بیایان بد

کرمی خسته با تنی خسته
از دماغ و قصد و نورانی است
مردمانی برتر از آگاه کرد
که بیخود زود از غماز و دوات
تو کوی و ناله بد چون وی زین
فاله چه تو بر می بین آرزوی
از میان فال بد خود من ترا
می خوانم می بینم سوی
چون غمی که کند ستان جهان
کویدید آنچه بدیدید باطل
کوی بی کوی بدت غم و غم
که چنین غمی بود شور و
تو کوی فال بد چون می بینی
پس تو با صخره شویم می بینی

سبب و نه سال آن صحابه
و آنکھی نمود ستان کروزم
چون نباشد روز و شب ایامه
در کستان عدم چون پیچود
لم بقیلم بیدم هر کس کو بخورد
نیست موهوم از بدی موهوم
دو رخ اندر هم می آرد
هر کس کلوی خود بر جان می
راههای صحب با زبان برده ایم
پیشش از کوز و زین و نه
که بین با آمدار و اح از عد
کی بود سیری و پیری و ملا
سکر از سغراق طیف از بد
کی بوم آرد جعل انشا
هیچ موهوم میانی شدی
هم تا بدی و بی خوابی از خوک
انچنین لقمه رسیده تا دها
ره بر اهل خویش آسان کرده ایم

عجز از غم برانیا
قوم گفتند از شما سعادتی
جان ما فارغ بگذار اندیشه
ذوق جمع که بود و آفتاب
طوطی نقل شکر بودیم ما
هر کجا افسانه غم کس تربیت
هر کجا اندر جهان فال بدیت
در مثال قصه و فال شامت
خوش میاید و خندید و مروت
در غم افکندید ما را و عینا
شد فال ز شنان صد فترا
مرغ مرگ اندیش کشیم از شما
هر کجا آوازه مست کس تربیت
هر کجا سخن نکال ما عین
در غم آنکیزی شمارا داشته

جواب نیا علیها تلج حیرت با نسل
انیا گفتند فال زشت و بد
از میان جانان دارد مدد

انیا گفتند که ستان نان سو
که کخی مغرض میکرد در صغی
متر را کوی که ز رشوراه
طاک را کوی که کل شو جان
آن مثل لکی و فطس و کسب
آن مثل لقوه و درد دست
نیست از بد و و اها از کوف
چون بجز جوی بیایان بد

انیا گفتند که ستان نان سو
که کخی مغرض میکرد در صغی
متر را کوی که ز رشوراه
طاک را کوی که کل شو جان
آن مثل لکی و فطس و کسب
آن مثل لقوه و درد دست
نیست از بد و و اها از کوف
چون بجز جوی بیایان بد

در غم کوی بدت کار روز
آنچنان کاری ما کند بیسج
صدده از بدی دروغ اخوی
کلیه باره را شاید بخوری
ان غم ما نشد هرگز خلافت
صفتل هنر انداز تو در فلا
آن طیب آن منج از کان
بیکند آقا و ما خود از کان
دویدی میدم و آتش از کان
مله و آرد بدین مقال
و کوی خوش کن بدین مقال
که زبان ما است فال شوی
آنها صحنه اصحاب از نشوی
قال بدی با شکر ما بود
افعی بر پشت تو بود
اورد با می بیندش که کس

هم مار را بموی و مار کار نیست
کار ما تسلیم و فرمان کار نیست
او بنمود ستان نان سو بدست
نیست کار از خود نان سو بدست
مان برای مراد دریم ما
کوی کوی کوی کوی کوی کوی
عین غمی غمی غمی غمی غمی
با قبول و در غم غم غم غم

مرد تلخ و سالا شوی
و شکر و شکر و شکر از شکر
ما برین که ملک از نسیم
تا ز بعد راه ما بیستیم
دل فریبته ملک از نسیم
کز فال و بار در محبس بود
ولبر و مطلق با ما حاضر
وزنار و محسن شاکرست
در دل الاله زار و کلشانی
داری پوری و پوری
تا و شکر و شکر و شکر
که در از و کوی کوی کوی
آن در از و کوی کوی کوی

خوف بر ما نازد که کسی
 کرمه کو خوشی بر ما باشد
 هسته ز کوشش بر ما باشد
 پس چه ای که در این راه
 یاند و بی که هل این با را
 لرزه کان فتنه کاشان
 آتش تو ارام بین کاشان
 آخر تو ارام بین و م شده

در بیان حدیث آن که اولیا است
 قوم دیگر هستند بر سر
 از همه دارند چشم هم
 هم که امتنان هم ایشان
 یا چون او که می خشد
 شش جیت عالمه اکرام
 چون که می گویند آتش را
 اند آرزو و می گویند مرا

در حدیثی که در آن است
 که همه اولیا شخصی هستند
 در این ستار خود از آن
 ایستادند که از این عالم
 در این عالم که از آن عالم
 از او آید و از او آید

خوف بر ما نازد که کسی
 کرمه کو خوشی بر ما باشد
 هسته ز کوشش بر ما باشد
 پس چه ای که در این راه
 یاند و بی که هل این با را
 لرزه کان فتنه کاشان
 آتش تو ارام بین کاشان
 آخر تو ارام بین و م شده
 قوم دیگر هستند بر سر
 از همه دارند چشم هم
 هم که امتنان هم ایشان
 یا چون او که می خشد
 شش جیت عالمه اکرام
 چون که می گویند آتش را
 اند آرزو و می گویند مرا
 که همه اولیا شخصی هستند
 در این ستار خود از آن
 ایستادند که از این عالم
 در این عالم که از آن عالم
 از او آید و از او آید

خوف بر ما نازد که کسی
 کرمه کو خوشی بر ما باشد
 هسته ز کوشش بر ما باشد
 پس چه ای که در این راه
 یاند و بی که هل این با را
 لرزه کان فتنه کاشان
 آتش تو ارام بین کاشان
 آخر تو ارام بین و م شده

در بیان حدیث آن که اولیا است
 قوم دیگر هستند بر سر
 از همه دارند چشم هم
 هم که امتنان هم ایشان
 یا چون او که می خشد
 شش جیت عالمه اکرام
 چون که می گویند آتش را
 اند آرزو و می گویند مرا

در حدیثی که در آن است
 که همه اولیا شخصی هستند
 در این ستار خود از آن
 ایستادند که از این عالم
 در این عالم که از آن عالم
 از او آید و از او آید

خوف بر ما نازد که کسی
 کرمه کو خوشی بر ما باشد
 هسته ز کوشش بر ما باشد
 پس چه ای که در این راه
 یاند و بی که هل این با را
 لرزه کان فتنه کاشان
 آتش تو ارام بین کاشان
 آخر تو ارام بین و م شده
 قوم دیگر هستند بر سر
 از همه دارند چشم هم
 هم که امتنان هم ایشان
 یا چون او که می خشد
 شش جیت عالمه اکرام
 چون که می گویند آتش را
 اند آرزو و می گویند مرا
 که همه اولیا شخصی هستند
 در این ستار خود از آن
 ایستادند که از این عالم
 در این عالم که از آن عالم
 از او آید و از او آید

پسیندیده باده موصل بود
 سوی خواسته او ز جمع کاروان
 پسیندیده باده موصل بود
 سوی خواسته او ز جمع کاروان

ای غلام انکون تو برین مشک آن سیه حیران شده از بهر آن چشمه دید از هوای تران شد زان نظره و بوشها هم برد چشمها برآید کرد آندم خلا دست پایش انداز رفتن ترا باز بهر محضه با ز شر کشید وقت حیرت نیست حیرت پیر دستهای محضه بر روی نهاد محضه دست مبارک بر رخ شد سپندان ز کوی بود خوش یوسفی شد در جمال و در لاله او می شد بر روی باریست	رحمت برتست بر وجهت قسم از کرم این دم چو میخوانی یا محمد چیتلین ای چو بخو غرقه کردی هم عرب هم کرد

مشک امر علامه بر این شده از مجرب و سببهای بسیار
پسیندیده باده موصل

آنکه گوید در شکایت نیک و بد
 می دید از لامکان ایمان او
 مشک او و بوشش فضل است
 نامعین چشمه غیبی بد شد
 شد فراموشش چرخه چه و در مقام
 زلزله افکننده در جانش آله
 که بخوبیش آواز بر او ایست
 این زمان زده در اچالاک و
 بوسهای عاشقانه بس بباد
 آن زمانه مالک کرد او تو خوش
 همچو بد و روز روشن شد
 گفتش کنون رویه واکو حال
 بای می شناخته در رفتن زد

از غیر اهالی این درجه است
 را در قاعه های که از این
 پسیندیده باده موصل بود
 سوی خواسته او ز جمع کاروان
 پسیندیده باده موصل بود
 سوی خواسته او ز جمع کاروان

ای غلام انکون تو برین مشک
 آن سیه حیران شده از بهر آن
 چشمه دید از هوای تران شد
 زان نظره و بوشها هم برد
 چشمها برآید کرد آندم خلا
 دست پایش انداز رفتن ترا
 باز بهر محضه با ز شر کشید
 وقت حیرت نیست حیرت پیر
 دستهای محضه بر روی نهاد
 محضه دست مبارک بر رخ
 شد سپندان ز کوی بود خوش
 یوسفی شد در جمال و در لاله
 او می شد بر روی باریست
 پسیندیده باده موصل بود
 سوی خواسته او ز جمع کاروان
 پسیندیده باده موصل بود
 سوی خواسته او ز جمع کاروان

وزند با این مستحق شرح گفت
 نااطقه ناطق تر دید و سخت
 هر صد و بیست و یک از این
 تا با دو با بی بی حاجت
 حق کار که سماوات آفشد
 از برای دفع حاجات آفرید
 هر که با دردی بود آغاز رود
 هر که گفتند آنجا رود
 هر که گفتند آنجا رود
 هر که گفتند آنجا رود

نرشناسان زود ما را کم گفته جان شناسان از غدهها فارغند جان شود از راه جان جانرا چون ملک با عقل یکسر بسته اند آن ملکه چون مرغ بال پرگردد لاجرم هر تاصرا آمدند هم ملکه عقل حق را واجد می نفس شیطان بوده ز اقول واجد آنکه آدم را بد زدید و کریمت آزد و دیدک روشنان بودند این میا ز کنون چو خرد برج عجا یکی توان باشعه گفتن از عمر لیک آرد رده بگوشه یکس آ مستحق شرح را سلسله و کلوخ	بروشان ترک شستو کم کند غرقه رویای به چونند و چند بار بیشتر شونه و زنده قبا بهر صکت ز اد و صور کشه اند وین خرید بگذاشت بر و زور هرد و خوش رو نیست هم دیگر هرد و آدم را معین ساجدی بود آدم واحد حاسدی آنکه نور مو تخم دید او خمید و بز و نادیدند غیر طین چون شایدر محمود انجیل خواد یکی توان بر بطزدن در پیش کر های هوی که بر آوردم بسا ناطق کرد و مشر و نار سواج

باید که حق تعالی هر چه داد و آفرید از سواست و امر ضعیف
همه با دست دعا حاجت فرزند

آن نیاز هم می بود ستوردد جزو او بیا و برای او بگفت دست پاشا هوشونهای می	که چنان طفلی بخن آغار کرد جزو جزو گفت کرد در وقت منکر بر آید دست و بار هفت

پسیندیده باده موصل بود
 سوی خواسته او ز جمع کاروان
 پسیندیده باده موصل بود
 سوی خواسته او ز جمع کاروان
 پسیندیده باده موصل بود
 سوی خواسته او ز جمع کاروان

پسیندیده باده موصل بود
 سوی خواسته او ز جمع کاروان
 پسیندیده باده موصل بود
 سوی خواسته او ز جمع کاروان
 پسیندیده باده موصل بود
 سوی خواسته او ز جمع کاروان

پسیندیده باده موصل بود
 سوی خواسته او ز جمع کاروان
 پسیندیده باده موصل بود
 سوی خواسته او ز جمع کاروان
 پسیندیده باده موصل بود
 سوی خواسته او ز جمع کاروان

موتی که در آن روز...
موتی که در آن روز...
موتی که در آن روز...

باز رسول الله صلی الله علیه و آله
ما در این سخن کفر و کفر...
که در این کتاب...
که در این کتاب...
که در این کتاب...

موتی که در آن روز...
موتی که در آن روز...
موتی که در آن روز...

موتی که در آن روز...
موتی که در آن روز...
موتی که در آن روز...

باز رسول الله صلی الله علیه و آله
ما در این سخن کفر و کفر...
که در این کتاب...
که در این کتاب...
که در این کتاب...

موتی که در آن روز...
موتی که در آن روز...
موتی که در آن روز...

درد است و در وقت بروز
 قاعه شکر از نظر این که در وقت بروز
 قاعه شکر از نظر این که در وقت بروز
 قاعه شکر از نظر این که در وقت بروز

آرزوی کل بود کل خواره
 کلشگر نکوارد آن بچاره را

حق آمدن حق تعالی بر مومنان است که با مومنان است
انجام شده است و می کند آنرا

گفت بزد آن تو به باستان اختیار آمد عبادت رنگ کرد شاورانه آج و عقیقه جمله عالم خود مسیح آمدند تیغ در دستش نه از عجزش زانکه کرتاشد آدم را اختیار مؤمنان کازن عمل زبور واد زانکه مؤمن خورد بکوزید ناست باز کافو خورد شریت از صید اهل الهام خدا عین الحیات در جواز این مدح و شایسته جمله رندان چونکه در زنده اند چونکه قدرت رفت کاسد شد قدرت سرمایه سودست همین آدمی بر خنک کو تمنا سوار باز مویود اد پند او بجهر	بر کشا در اختیار آن دست او ورنه میکرد د بنا خواه این کاختیار آمد هنر و وقت حیات نیست آن تسبیح جبری برسد ناکه غازی کرد دو باره زنا نیم زنبور غسل شد نیم مار کافران خود کان زهری میبار ناچون خلی کشت ربق و حیات هم ز قوتش زهر شد در وی اهل تسویه هوا ستم الهامات را اختیار ست و حفاظ آهی مستی زاهد و حق خوان شود همین که تا سرمایه نستاند اجل وقت قدرت را نکود از سوی سن در کف در کفش عیان اختیار که مراد از نزد خواهد کرد

نظری این مردم و شوق بر تو پیدا
 با مباد آن از برای ایشان
 خادمه سوره بیضا شد و فاد
 پاره نایب است آثار زار
 در دیود آن خورشید خندان
 گفتند کوی تو بر ما ظاهر
 دانه کدم توان خورد و من
 عاجز در دانه خورشید زدن
 کدم و جو را باقی خوب
 می توان خورد و من فی ایوب
 این بنا که قیامت آن
 می را باقی زنده را از سگان
جواب خروس سبک
 پس خروس گفت من ز غم خور
 که خدا بدد عوض زینت کرد
 اسبان خواجه سبک
 روزی او را فرود بی محمد کب
 سرکان را عید باشد که آب
 زوی او را فرود بی محمد کب
 اسب را فرود بی محمد کب
 روزی او را فرود بی محمد کب
 سرکان را عید باشد که آب
 زوی او را فرود بی محمد کب
 اسب را فرود بی محمد کب

اصل بار حق بر باک نماز
 داده به آرزوی در جواز
 کز با هکتم سخنمان رسد
 در آرد آن تحمل ما میشود
 گفتنا هکتم سخن عمل فلاح
 خون ما را میکند خوار و مباح
 آن خروس مرد پیش شتری
 آن غلامش مرد پیش شتری

طایفه کاذبی بی فروغ کورا ختر کوی محرومی ز با که سقط شد آسیا و جای کو آن زمان انداخت او بر دیو مرسکا نر ما شد آن نم فقط ما فتاز غم و زنه باز اندم ای می که زبان با طبل و کو لیله فردا این غلام آید مصا بر سک و خواهند ریزند آقا رست از خسران و رخ را زبهر رستم از سه واقعه اندر نرس دیگ سوه القصار را در ختم کای خروس از خاک و طاق و	کای خروس مشوه و چندین اسب کش کفوی سقط کرد جگ گفتا و در آن خروس با خیر اسب را بغر و خت جستا و از لیله فردا استوش کرد سقط زود استر و فروشید آن جز روز نالت گفت سک با آن جز گفتا و بغر و خت استر را نشا چون غلام او میرد ناهضا این شنید و آن غلامش را سخت شکرها می کرد و شاد بجا که نازبان مرغ و سک آموختم روز دیگر آن سک محروم گفت

عجل کش خروس پیش سک سبک
 خود پرت در دروغ از کو
 که بگردیم از دروغی سخن
 هم رفیق آنها بود وقت جو
 کر کنی بالای ما طشتی کون
 در بشر و وقت ز اسرا خدا

بازها و با آن غلامان
 در میان کوی با بیضا من عام
 کاه و قیامی و نا نهای تنگ
 در میان کوی با بیضا من عام
 کاه و قیامی و نا نهای تنگ
 در میان کوی با بیضا من عام
 کاه و قیامی و نا نهای تنگ

آن خروس مرد پیش شتری
 آن غلامش مرد پیش شتری
 کز با هکتم سخنمان رسد
 در آرد آن تحمل ما میشود
 گفتنا هکتم سخن عمل فلاح
 خون ما را میکند خوار و مباح
 آن خروس مرد پیش شتری
 آن غلامش مرد پیش شتری
 کز با هکتم سخنمان رسد
 در آرد آن تحمل ما میشود
 گفتنا هکتم سخن عمل فلاح
 خون ما را میکند خوار و مباح
 آن خروس مرد پیش شتری
 آن غلامش مرد پیش شتری

چونکه است اساتید و در راه تو
چونکه است اساتید و در راه تو
چونکه است اساتید و در راه تو
چونکه است اساتید و در راه تو

از زبان مال و درده از کس
این ریاضتهای درویشانی
تا بقای خود نبیند ساکنی
دست کی چند با شایر و عمل
آنکه بدهد با امید و سودها
یا و آنچه که خوی حق گرفت
کو غنی است جز او جمله فقیر
تا نبیند کودکی که سبب هست
این همه با زار بهر این عرض
صد ماع خوب عرضه میکند
پله سلایق نشووی ای مردم
بوی طمع نشنید ام از خاص
جز سلام حق همین آن را بگو
از دهان آدمی خوش مشام
وین سلام باقیان بر بوی آن
زان سلام او سلام حق شد است
مرد است از خود شعله و ترقه بر
مردن تن در ریاضت زنده است
کو شرمهاده بدان مرد خجسته

چونکه با ایمان روی اینست
هم در آدم حال برخواهد بست
تا در نشوید و آودند
شودش و کس و صیغه و طاعت
چونکه است اساتید و در راه تو
چونکه است اساتید و در راه تو

حکایتی از شیخ فرید الدین عیسی
نویسند که در روزی از او پرسیدند
چونکه است اساتید و در راه تو
چونکه است اساتید و در راه تو

شرم ناید تیغ را از جان تو
ازت ای بی برادران تو
دعا کردی موی علیه السلام برای شخصی تا با عماره در دنیا
کفتم موی در مناجات آن بحر
با دشا هم کن برو بخشاکه او
کفتمش این علم بی درخور دقت
دست را بر آژدها آنکس زند
سزغیبا آرزو آموختن
در خورد ریاضت جز مرغ آب
کای خدا ایمان از و مستان
سهو کرد و خیره روی و غلو
دفع بندها میدکفتم تراست
که عصا را دستش از درها کند
که ز کفتم لب قولاد و سخن
فهم کن و الله اعلم بالکلیه
گفت بخشیدم بدو ایمان نعم
بلکه جمله مردگان خالک را
گفت موی بی برادران مردنت
این فنا جلیوز جهان بودت
رحمت افشان بریشان هم کتون
تا بدانی که زبان جنم و مال
پس ریاضت لیجان شو مشتری
و ریاضت آیدت و اختیار
چون حضرت داد آن ریاضت کن

چون تو بودی کاهل آنست
از نصیحتها غرض از او غدا
چون تو بودی کاهل آنست
از نصیحتها غرض از او غدا

پیش مردان خدا کردی غیبر
زین شکایتان زدن از در و زدن
بیت فرزند این چنین در کور و زدن
اتنی در جانتان از اقا رفت
تا شبی نبود او را جستی
با غمی سوزی خوشی بیستی
کامل نعمت بی کیف را
دیده لایعین زان نعمت بی کیف را
کفتم در غیب از او در آن چراغ
تا بر روی آن مثال آن بود
حاصل آن زنده دید از او است
ز آن بخیال آن ضعیف از او است
دید در ضعیف از او است

این سیاه چون نوری بود
چاره جوهر مترزا فرمانی
هر طرف خورشید را نشانی
آن صفت چون با چنان کس
چون نوری بود که در فرمانی
نمل آن در امر تو آید چنان
مردود در امر تو آید چنان
که منم جزوت که کردی آن
آن صفت را بر تو بود ارجمان
هم در امر تو آن جوهر روان
آن در خان مترزا فرمانی
کان در خان اصصاف با بر باد
چون با مرتلت ایجا این صفات
ببین را مرتلت ایجا آن جزات

بزرگی بیتم ز نور حق طهار
محمد در چشمه طهارت ز جوار
شکرا تکه کرد بیدارم ز خواب
آنکه مردن پیشش تکه
آمر لا تلقواکم ایزد او برون
و آنکه مردن پیشش تکه
سار عواید مرا وارد در خط
الحذر ای خیر بینان با عواید
العجالی خیر بینان سار عواید

بچین نام ده بریز از من تو خون
دید روی جمله فرزندان
بود چشم غیب کس مردم نشد
خون افزون تا ز تجماعت رسید
پوست آن تر مراد مغز آن دو
یکدیگر می آرزو طلب کر زان دی

در آمدن حضرت علی علیه السلام در حبس

اند آخ حزمه چون در رصفه
سینه باز و تن برهنه پیش
خلق بر رسیدند کای عم رسول
فی تو لا تلقوا یا بیدیکم الی
پس چرا تو خویش را در تهلکه
چون جوان بودی در زلفت و محبت
چون شدی پیر و ضعیف و محنت
لا ابالی وار بی تیغ و سنان
تیغ حومت می ندارد پیر را
زین نسق عم خواره کان فی

جواب حزمه بر جوابی که در خلق را

مرا که می دیدم و داع این جهان
گفتم حزمه چونکه بودم من جوان

در حریر و قوز در خورشید
در حریر و قوز در خورشید
در حریر و قوز در خورشید
در حریر و قوز در خورشید

این سیاه چون نوری بود
چاره جوهر مترزا فرمانی
هر طرف خورشید را نشانی
آن صفت چون با چنان کس
چون نوری بود که در فرمانی
نمل آن در امر تو آید چنان
مردود در امر تو آید چنان
که منم جزوت که کردی آن
آن صفت را بر تو بود ارجمان
هم در امر تو آن جوهر روان
آن در خان مترزا فرمانی
کان در خان اصصاف با بر باد
چون با مرتلت ایجا این صفات
ببین را مرتلت ایجا آن جزات

لکه نبود ضلع هر نیک جزا
مزد مزد و روانی ماند بجا
آن همه سختی و زورست و عوق
کر ترا آید ز جایی تهمتی
تو همی کوی که من از آده ام
تو کنا همی کرده شکل دگر
اوزا کرد و جزا صده چوب
فی جزای آن زنا بود این بلا
ماه یک ماند عصارا ای کلیم
تو بجان آن عصار آب مین
بار شد با مار شدن آب تو
همچو ماند آب آن فرزند را
چون سجود یار کوی می رفت
چونکه پزید از دهانش حجت
حمد و تسبیح نماند مرغ را
چون زدست است ایشان روز
آب صبر آب جوی خلد شد
ذوق طاعت کش جوی انگین
ایزبها آن اثرها را نماند

در حریر و قوز در خورشید
در حریر و قوز در خورشید
در حریر و قوز در خورشید
در حریر و قوز در خورشید

در حریر و قوز در خورشید
در حریر و قوز در خورشید
در حریر و قوز در خورشید
در حریر و قوز در خورشید

کفت در وقت باران بسیار
کفت اندر معلقه خاصه بخدا
کفت نظر را لا کفی فی شوی است
کفت در باران کشت این خانه در بیخ
کفت که این همه کرم که در بیخ
کفت در باران کشت این خانه در بیخ
کفت که این همه کرم که در بیخ

کاسه ترا منظر می داشتی	تخم فوداره روم می کاشتی
خشم تو تخم سعید و زنج آ	هین بکش این دو زخم را کین خ
کشتن این نار بود جز بنور	نور که اطفاء نار ناخن اشکو
که تو بوری کفی جلی بدست	آتش نزن است و در خاکستر
آن تکلف باشد و رونق هین	نار را نکند مغیر نور دین
نانه بینی نور دین برین میان	کاش بنهان شود بیکر و فریاش
نور آید آن هم بر آب جض	چونکه داری آب از آتش ترس
آب آتش را کشد کاش بخو	می بسورد نسل و فرزندان
سوی آن مرغابیان ز روزند	نار ترا در آب حیوانی کشتند
مرغ خای مرغ آب هم تند	لیک صدانند آب و روغند
هر کوی مرا صل خود را بندند	احتیاطی کن بهم مانند اند
همچنانکه وسوسه و حیالت	هر دو معقولند لیک زرق همت
هر دو دلالان با زار ضمیر	در ختار می ستانید ای امیر
که تو صراحتی فکر شناس	فرق کن سرد و کرم چون خاک
در نعلی این دو فکر تا ز کمان	لا خلا به کوی و مشتاک مرا

جمله دخی معنی نسل در بیخ و شری

آن یکی باری پیغمبر را بکفت	که منم در بیخها باغبان چفت
مگر هر کس کوفروشد یا خرد	همچو سحرست و نر با هم می برد
کفت در بیخ کوفری از غرار	شطرنج سدر و فوداره را زانجا

فردی که در وقت باران بسیار
کفت اندر معلقه خاصه بخدا
کفت نظر را لا کفی فی شوی است
کفت در باران کشت این خانه در بیخ
کفت که این همه کرم که در بیخ
کفت در باران کشت این خانه در بیخ
کفت که این همه کرم که در بیخ

کفت در وقت باران بسیار
کفت اندر معلقه خاصه بخدا
کفت نظر را لا کفی فی شوی است
کفت در باران کشت این خانه در بیخ
کفت که این همه کرم که در بیخ
کفت در باران کشت این خانه در بیخ
کفت که این همه کرم که در بیخ

دانه آبی بدانه سیب زین	کر چه مانند فو قها دانای کز
بر کها هر تنگ باشد و نظر	میوها هر یک بود نوعی کور
بر کهای جسمها مانند اند	لیک هر جانی بر بیخ زده اند
خلق در باران یکسان می روند	آن یکی در ذوق و دیگری مند
همچنان در باران یکسان می روند	نیم در خوششان و نیمی خشم و غم

برقابت یافتن بلال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم

چون بلال از ضعف شد چو لاله	ز ناله کف افاد در روزی لاله
جفت او بدش بکشتن او خوس	پس بلال کشت فی کف و اطرب
تا کفون اندر جوب بودم برت	تو چه داری هر یک چون پیش پرت
ایز همه کف کف خوش در عین کفت	ز کس کف کف و لاله بی کفت
تا بر رو و چشم بر آن تو را او	می کوی ای کف ادم بر کفنا را او
هر سیه دل می سیه دیدی را	مردم دیدن سیاه آمد چرا
مردم نادیدن باشد رو سیاه	مردم دیدن بود بر آن ماه
خود که بیند مردم دیدن ترا	در جهان جز مردم دیدن فرا
چون بغیر مردم دیدن نشنید	پس بغیر او که در ز کفش رسید
پس جز او جمله مقلد آمدند	در صفات مردم دیدن بلند
کفت جفتش الفراق این خوشی	کفت خیری الموصالت الوصلی
کفت خفت اشغری می بر روی	از تبار و خویش تقابلی شوی
کفت خیری بلکه اشجان من	میرسد خود از غریب و وطن

چون در وقت باران بسیار
کفت اندر معلقه خاصه بخدا
کفت نظر را لا کفی فی شوی است
کفت در باران کشت این خانه در بیخ
کفت که این همه کرم که در بیخ
کفت در باران کشت این خانه در بیخ
کفت که این همه کرم که در بیخ

کفت در وقت باران بسیار
کفت اندر معلقه خاصه بخدا
کفت نظر را لا کفی فی شوی است
کفت در باران کشت این خانه در بیخ
کفت که این همه کرم که در بیخ
کفت در باران کشت این خانه در بیخ
کفت که این همه کرم که در بیخ

کفت در وقت باران بسیار
کفت اندر معلقه خاصه بخدا
کفت نظر را لا کفی فی شوی است
کفت در باران کشت این خانه در بیخ
کفت که این همه کرم که در بیخ
کفت در باران کشت این خانه در بیخ
کفت که این همه کرم که در بیخ

چشم بند آمد فرخ و سخت
 خند او که به غم غم خنده نند
 هر چه از درد غیره عاقلند
 از جامه و از بزمه و از زیارت
 هر چه از درد غم و غم خنده نند
 هر چه از درد غم و غم خنده نند
 هر چه از درد غم و غم خنده نند

بیا که هر چه غفلت و غم
 و کاهلی و نا بویک هم از غم
 غفلت ازین بود چون دروغ
 بیند او از زاری هیچ بود
 چون زمین ریخت از بویک
 زین بی سیه باشد در بویک

چشم بند آمد فرخ و سخت	خند او که به غم غم خنده نند
تشبیه دنیا که بظاهر فراخ است و در باطن تنگ	
همچو کرما به تفسیه بود	اندراوی بمانند خسیه بود
کوچه کرما به عرض است و طول	زان بندش تنگ آید تنجان و کل
تا برون نای بکشاید دل	بهر چه شود از انشاع من
یا که کفش تنگ پوشی ای غمی	در میان فراخی می روی
آن فراخی بیابان تنگ کشت	بیتو زندان آمدن صحرا بود
هر که دید او بر تو از دور	کو در آن صحرا چو لاله بر کف
اوندا ند که تو همچو نظامان	از برون در کشتی جان در رضا
خواب یغان کفش پر و نبرد	که در مانی جات آزاد از نیست
اعیان را خواب بکشت بی فلا	همچو آن اصحاب کف اندر حمان
خواب می بیند و آید خوابش	در عدم در می روند و با پیش
خوانه تنگ در روزان چنانچه	کرد و بر آن تا کند قصر ملوک
چنگ لو که چون چنین اندر هم	نه مهه کشتن شد از نکلان مهم
که نباشد در ذره بر ما درم	مزد بر نرندان میان آدم
مادر طبع در ذره ملوک جوش	می کند ره تا ره دره و همیشه
تا چو در آن بره در صحرا می بین	همین درم بکشا که بره کشتن
در ذره که در رخ آستان بود	بر چنین شکستن زندان بود
حامله که بر آن زنده کانی ملوک	و آن چنین خندان که بشتر آمد

هر چه از درد غم و غم خنده نند
 از جامه و از بزمه و از زیارت
 هر چه از درد غم و غم خنده نند
 هر چه از درد غم و غم خنده نند

هر چه از درد غم و غم خنده نند
 از جامه و از بزمه و از زیارت
 هر چه از درد غم و غم خنده نند
 هر چه از درد غم و غم خنده نند

کر زنده خاک دایم زانچو
 آنچه از سوختن که نایب ز شو
 مار دایا او کجا صراحت
 اندرین که مارها می نهند
 مکرشان که ماهیها می کنند
 مکرشان که ماهیها می کنند

چون در دم مار آدمی زاده بزاد	بای خود بر فرق علتها نهاد
عقل او لی نباشد دین او	عقل جز وی ندارد کین او
می رود چون آفتاب اندر فرق	با عروس صدق و صورت چون
بلکه بیرون از افق وزر حتما	به مکان باسد چو اوج و فوج
بل عقول مات سیه ای عموی	می فتد چون سایه در پای او
بجهت ده که که باشد نص شناس	اندر آن صورت نیندیشد نیا
چون نیا بدین اندر صورتی	از قیاس آنچه نماید عبرت

تشبیه نص با قیاس ه

نص و حی روح قدسی از زمین	و از قیاس عقل جزوی بختان
عقل از جان کشت با ذرات	روح او را کی شود ز بر نظر
لد جان در عقل آتیری کند	زان اثران عقل تدبیر کند
فوج و ارا و صدیقی زده در کو	کویم و کشتی و کو طوفان و نو
عقل اثر در روح پندارد و لیک	نور خور از قرص خود نور
زان بقرسی ساکی خرسند	تا ز نورش سوی قرص نکند
زانکه این نور می که اندر سافل	نیت خور و نور شب و آفل
و آنکه اندر قرص در آید باش جا	غرقه آن نور باشد دایما
فی بحاشی زنده می خود غروب	و اهدا و از فراق و کشتن
اینچنین کس صلش از افلاک بود	باید که کشت کران خاک بود
دانکه خاکی را نباشد تابسان	که زنده بر وی شعاعش جاود

از هر سال از غم می نند
 از هر سال از غم می نند
 از هر سال از غم می نند
 از هر سال از غم می نند

تایقات و کبکوم از کلام
 صدیات بکند رد و بنام
 آداب و تدبیر و استعداده
 غنی و فقیر و کسب و کسب
 بملولان این کوز در کوز
 زدن غم مکرز بود کسب
 تمام از بون مکرز بود کسب
 خانه از تاب مکرز بود کسب
 کوه از ان طالب بود کسب

ای عدو آفتاب که فرس
ای عدو آفتاب که فرس
می برزد آفتاب و اخترش
تو عدو او نه خصم خودی
چشم آن را که تو خدیم شد
ای عجب از سوزش او کم شود
یاز در دهن سوزش پر تو شود
رحمتش بی رحمتی آدم بود
که مزاج محمد دم غریب بود

کی رسانند آن امانت را بتر	تا نیاخی پیششان را کعبه دوتو
هر آذیشان کی می آید پسته	کامندند ایشان زایوان بلند
فی کدایانند که هر خدی بی	از تو دارند ای مژ و سرتی
لیک باو رغبتها می خور	صدقه سلطان پیشان و امکیو
اسخورد را ای رسول آسمان	در ملولان منگروند همچان
فرخ آن ترکی خواست بر نه بد	اسپش اندر خندق آتش جمد
کرم کرد اند فرس را آفتان	که کند آهنگ اوج آسمان
چشم را از غیر غیرت دوخته	هیچو آتش خشک و تر را سوخته
کریشمانی بر و عیبی کند	آتش اول در بریشانی زند
خود پیشمانی بر و یزدان صد	چون بسیند کرمی صاحب قدم

شناختن هر حیوانی بی بی عدوی خود را در مملکت کردت

اسب اند بانگ و بوی شیر	کرم حیوانات الا فاه ملام
بلعد و خویش را هر جا نور	خود بدانند نشان و از اش
روز خفاشک نیارد بر بزید	شب برون آمد وجود در آن و بزید
از همه محروم تر خفاش بود	که عدو آفتاب فاش بود
بی تواند در مصافح زخم خورد	فی بغیرین تاندش مجبور کرد
آفتاب که بگردن خفاش	از برای غصه و قهر خفاش
غایت لطف و کمال او بود	گزنه خفاش بجای مانع شود
دشمنی کبری بخویش کبر	تا بود همکن که کرد ای اسیر

لیک در اندر او و ممال
سیناندر آبار و ممال
طنان ایهت نماند طشت را
چرا که کویست خوشی بود
کوی صاهت زوق جامع
شاه ماهیات فکر ای طامع
لیک نیست کرم از سوزش
با تو آن مقلوب تو کوه و بوی

مهر آفتاب و اخترش
تو عدو او نه خصم خودی
چشم آن را که تو خدیم شد
ای عجب از سوزش او کم شود
یاز در دهن سوزش پر تو شود
رحمتش بی رحمتی آدم بود
که مزاج محمد دم غریب بود

رحمت حق از غم و غصه است
رحمت و چون خیرین آن ای بدر
تا بداند درم از وی جز اش
وقیای در انت تجزیب
بمانان قلند و ماهیت از خفاش
ظاهر است آثار وی و رحمتش
لیک در اندر او و ممال
سیناندر آبار و ممال
طنان ایهت نماند طشت را
چرا که کویست خوشی بود
کوی صاهت زوق جامع
شاه ماهیات فکر ای طامع
لیک نیست کرم از سوزش
با تو آن مقلوب تو کوه و بوی

نور آن را بپیز و اثباتش را
خون جگرش مختلف است
ماریت از ریت از نیستا
نور اثباتش و هر دو نیستا
آن تو اکلندی و هر دو نیستا
تو نه اکلندی که بر دست تو بود
روا آدم زاد را حدی نمود
شاهک اقلک لشکر کوشی
شستنت و آکلندن آما
زین دو نسبت نفی و اثباتش را
بهر موی از ابدا اضداد هم
شاه لا یشبه او لا هم
هیچوز نماند خود دانندشان
مگر آن با صدد لیل و صندان

تا بدانند کودک آنرا از شال	کردند ماهیت یا عین حال
پس اگر کوی بد نام د نیست	و ریکوی که ندانم زو نیست
کرمی کوی بد که دای فوج را	آن رسول حق و نور روح را
کرمی چون ندانم کان همر	هست از خورشید و مد مشهور
کودکان خرد در کتابها	وان اما مان جمله در اها
نام او خوانند در قرآن صریح	قصه اش گویند از ماضی صریح
راست گوید انیش تو از رویی	کرم ماهیت نشد از نوح کشف
و ریکوی بر چه نام فوج را	هیچو او بود اند او را ای فوجی
مور لکم من چه دانم فیل را	پشه کی داند اسرافیل را
این سخن هم راست است زویی آن	که بماهیت ندانیش ای فلان
عجز از ادراک ماهیت عمو	حالت عامه بود در باب تو
زایکه ماهیات سرسرت آن	پیش چشم کاملان باشد عیان
در وجود از سر حق و ذات او	دور تر از فهم و انتصاب کرم
چونکه آن مخفی نماند از محرمین	ذات و وصفی صیبت کانماند
عقل بجای گوید این دور است	بی ز تا و بی مجالی کوشش
قطب کوی در تر ای استمال	آنچه فوق محالت آید محال
واقعا که کونوت بر کشود	فی که اول هم محالت می نمود
چون رهانیت زده زندان کرم	تیه را بر خود مکن محسب ستم

جمع و تفریق میان نبی و اثبات یا تخریب نبی نسبت

کرمی که در دین آن در و بیست
در بود در دین آن در و بیست
هست از روی قیای ذات او
لیک کشته و صف او در و بیست
چون زبانه شمع پیش آفتاب
لیک کشته و صف او در و بیست
لیک کشته و صف او در و بیست
لیک کشته و صف او در و بیست

سوزش و قیای در و بیست
کرمی که در دین آن در و بیست
در بود در دین آن در و بیست
هست از روی قیای ذات او
لیک کشته و صف او در و بیست
چون زبانه شمع پیش آفتاب
لیک کشته و صف او در و بیست
لیک کشته و صف او در و بیست

تو سینه صفتی که از کوه کوه
برای آنکه در آنجا که از کوه کوه
بسیار است و در آنجا که از کوه کوه
بسیار است و در آنجا که از کوه کوه

چون که در آنجا که از کوه کوه
بسیار است و در آنجا که از کوه کوه
بسیار است و در آنجا که از کوه کوه
بسیار است و در آنجا که از کوه کوه

تو سینه صفتی که از کوه کوه
برای آنکه در آنجا که از کوه کوه
بسیار است و در آنجا که از کوه کوه
بسیار است و در آنجا که از کوه کوه

تو سینه صفتی که از کوه کوه
برای آنکه در آنجا که از کوه کوه
بسیار است و در آنجا که از کوه کوه
بسیار است و در آنجا که از کوه کوه

چون که در آنجا که از کوه کوه
بسیار است و در آنجا که از کوه کوه
بسیار است و در آنجا که از کوه کوه
بسیار است و در آنجا که از کوه کوه

تو سینه صفتی که از کوه کوه
برای آنکه در آنجا که از کوه کوه
بسیار است و در آنجا که از کوه کوه
بسیار است و در آنجا که از کوه کوه

کوبیده است که بی آن جو
من چای که بی آن جو
دکام آید بودی من چای آن
دست چو زلف زلف چو زلف
طبعش آب بودی که بی آن جو
کوبیده است که بی آن جو
من چای که بی آن جو
دکام آید بودی من چای آن
دست چو زلف زلف چو زلف
طبعش آب بودی که بی آن جو

او گلستان زلفی دیده بود
توفسده در خور این دم نه
رحمت عقلت با قواش عاقل
کونجود الم تر وها غافلین

در کندن عاشق در بخارا و نهند که در دست است

اندر آمد بخارا شاه دمان
چو آن مستی که بزد بر اشیر
هر که دیدش در بخارا کشتین
که ترا می جوید آن شه ختمین
الله الله دو میاد خون جو
شعنه صد حیا ز بودی زاد
عذر کوی و زخرا بگر بخیتی
از بلا بگر بخیتی با صد حیل
ای که خلق بر عطاره دکنند
نخر خر کوشی که جوید به او
هست صد چندین ضوفا قضا
صدقه و محاصر بود از چو
پیش عشق خود بود از ایامنا
مه کارش کرد و کوی که کیر
پیش از پیدا شدن منش بر کیر
تا که شد از جان تو ده سال کیر
تکیه کم کن بر دم و افسون
معمد بودی هندی و استنا
دسته بودی و با زبون او ختی
ابلیس آوردت اینجا اجل
عقار و عقال را قضا احق کند
زیر کوی و عقار چا لاکت کوی
کند آقا القضا و القضا
ار قضا بسته شود کز ازدها

جواب گفتن خان از وی نهادید کند کامترا

کند من مستقیم آبم کشد
هم مستقی بگر بزد آب

کوبیده است که بی آن جو
من چای که بی آن جو
دکام آید بودی من چای آن
دست چو زلف زلف چو زلف
طبعش آب بودی که بی آن جو

کوبیده است که بی آن جو
من چای که بی آن جو
دکام آید بودی من چای آن
دست چو زلف زلف چو زلف
طبعش آب بودی که بی آن جو
کوبیده است که بی آن جو
من چای که بی آن جو
دکام آید بودی من چای آن
دست چو زلف زلف چو زلف
طبعش آب بودی که بی آن جو

صعب و اما سوزان بودید
احقانه در قناد از زمان بودید
لیک شمع عشق جوی آن شمع
روشن بودی در قناد از زمان بودید
او بیگس شمع آن شمع
من قناری آن شمع
صفتان بحد که عاشق است
نور و عاشق است

از جهادی مردم و نامی شدم
مردم از حیوانی و آدم شدم
حمله دیگر بکرمم از بشر
و در مله هم بایدم جستن جو
باید بگر از ملک قریب شوم
پس بدم کرده هم عدم چون دار
مردم از آنکه اتفاق است
چو نیلوفر بر روزی بر طرجم
مردک و آب است او جویای آب
ای صده عاشق منکین عمد
سوی تیغ عشقش اینک ز ما
جوی بدی کوزه اندر جوی
آب کوزه چون در آب جوشود
وصفا و فانی شود از انش بقا
خوشتر از غلای او بخشم

بینه عاشق عشق جوی دست از جوی خود شست

چو کوی سخن کن بر روی
جمله خلقان منظر سرد هوا
این زمان این حق بیک بخت دا

وز غامردم بخوان بوزم
پس چه ترسم کی زبونم کشد
تا بر ارم از ملایک بپوسد
کل شی ها لک از او جمله
آینه اندرو هم ناید از شو
کوبیدم کاتا اید را چون
کار جویان نهان در ظلت آ
چو مستقی حریص مرگ
ببخورد و الله اعلم بالضم
کوبیدم جان ز جان می رسد
صده را با جان نکر دست
آباد از جوی که باشد کوز
محو کرد در روی جوی او
زین پیشتر کم شود بی بقا
عذر آنرا که از او بگر بخشم
جان آرز صدر شد با چشم تر
کش بسوزد یا بر آویزد و را
آن نماید که زمان بد بخت را
در نه سر که اینجا کین بیاست
از آن که کوهی که شقی قیاس
غایب کا بد شفا کرده دهد
بگردد و آن صفت
کوشند بود آن صفت

کوبیده است که بی آن جو
من چای که بی آن جو
دکام آید بودی من چای آن
دست چو زلف زلف چو زلف
طبعش آب بودی که بی آن جو

عقلوت از طبع عفا دادی
از لعل تو خیمه کجا افراشتی
میلایا کو بکف بول آورده
منجاستی کزین نایب گنجه
آن تا کو برده کانی بوزند
بل جمد از کون کانی بوزند
مرا نشدین زلفت و تقاضای کس
چون قصه هفتاد بریدن مرغ در
از قصه که هست عین باغ در
مغ و بیید کلسان و بجز
جوق مرغیان زبون گوشت
خوشی هم خوانند از لادی
مغ و از اندر قصه نان بیوندا
فی خوردن مادت بی قصه و قرار
سوز هم شور باخ بیرون میکند
تا بود کین بند از بی بوسند

از برای آرمون می آزمود	زانکه پس بود انده و جان سیر
گفت که کیوم سروا شکب	رقه کبریا ز کج جان یل حبه
صورت تن کو بر و من کسبم	نقش کم ناید چون باقیم
چون نغمت بودم از لطف خدا	نغم حق با شمع ز نای تن جدا
فانیفته مانک نغمت از لطف	نار همدان کوه از کنگر صد
چون شوموت کفای صفا	صادقم جان از ارفا نام برین

سلامت کز زاهد سجده ما را از زلف حق بر ما بخا

قوم گفتند که هین سجده	تا نکو بدید جان ستانده کعب
که غریبی غمی دلیق ز حال	کاند ریز جا کجست آمد زوال
اتفاقی نیست این ما بارها	دیدیم و جمله اصحابها
هر که آن مسجد شوی مسکن شد	بیشتر از هلاهل آمدش
از کجوما تا بصدای زده ایم	فی تقلید از کسی بشنیدیم
گفتا لکن البصیحه آن بود	الاصیحه ز لغت صد غلول
این صیحت راستی در دست	در غلوی خاین و سلا پوسی
بی خیانتا این بصیحت از روداد	یونماییت مکرر از عقل و داد

جوار گفتن عاشق عاز لا نرا

گفت او ای ناخحان من بی بندم	از جهان زنده کی سیر آمدم
بسیل ام زخم جو و زخم خواه	عاقبت کم جویم ز بنیل براه
بسیل می کو بود خود بر لب جو	بسیل ام لا او با بی مر که جو

آخا آنکه گفت با لیسوس را
از هوای این جهان از سر داد
راضیم کزین با نادم جان
که کون استای بی نیم جان
کو به روی بندید کزین قطار
مغش آس این کشته بود ستار

چون دل و جان خچین بیرون بود
آن قصه را در کتا و چون بود
بیجان مرغ قصه در آندان
کرد بر کردش جمله کویکان
کو بود آورد درین خوف خورن
آرزوی از قصص پورن شدن
او هم جو اهد کزین ناخوس
صدقتش باشد کرد این قصص

عقلوت از طبع عفا دادی
از لعل تو خیمه کجا افراشتی
میلایا کو بکف بول آورده
منجاستی کزین نایب گنجه
آن تا کو برده کانی بوزند
بل جمد از کون کانی بوزند
مرا نشدین زلفت و تقاضای کس
چون قصه هفتاد بریدن مرغ در
از قصه که هست عین باغ در
مغ و بیید کلسان و بجز
جوق مرغیان زبون گوشت
خوشی هم خوانند از لادی
مغ و از اندر قصه نان بیوندا
فی خوردن مادت بی قصه و قرار
سوز هم شور باخ بیرون میکند
تا بود کین بند از بی بوسند

ما عدم دیدت غیر این جهان	در عدم نادیدم او حشری
چون چنین کش می کشد بیرون	می کزیند او پس سوی کشم
لطف زویش سوی مصدر سکند	او مقدر پشت مادر میکند
که او بیرون ز غمت زین شهر	ای عجب بدیم بدیدم این مقام
با ذری بودی در آن شهر خرم	که نظاره کردی می اندر رحم
یا چو چشمه سوزی می راهم بکد	که ز بیرون تم رجم دیدم شد
آن چنین هم غافلت از عالمی	هیچ جا لیسوس و نا محرمی
اوندا نکان رطوباتی که هست	آن مدد از عالم بیرون نیست
آخچا آنکه چار عنصر در جحشا	صد مدد آرد ز شهر لامکان
آب و طنه در قصص کربا	آن ز باغ و عرصه در تاراج
جانهای انبیا ببینند باغ	زین قصص در وقت تقلا رجم
بیز جاسوس عالم قاغند	هیچ ماه اندر فلکها باغند
وز جالیوس کتایز ایترا	بیز جوام بهر جا لیسوس نیست
این جواب آنکس آمد کین گفت	که نبود سترش لبر نبود
مرغ جانن موثر شد سوراخ	چون شنیدم از کربکان و جوجا
زان سبب انش طردید و بار	اندرین سوراخ دنیا مویس
هم درین سوراخ بتای گرفت	در خور سوراخ دانی گرفت
پشیا که می مر و راد در سوزید	اندرین سوراخ کار آمد کزید
زانکه دل بر کند از بیرون شدن	بسته شد راه رهیدن از دیدن

همانا از نیت من هر چه
تا نکو در صامه و مات کرد
آن ز دور آسان غاید بدنگر
که با حق با شد پس بگرد
گویند از این کشته بود ستار
زلف عجب بود ستار و بخت
زلف عجب بود ستار و بخت

چون رسول آمد ز تو جویان
که هم خواند ترا تا حکم گاه
مخای خوار تو از روی کزین
که بدید و شد و کردی کف خیز
جنت سلامت دوا و جوارحت
که ز تو خرد تن با رهها
عاقبت اید صافی خنوار
چند باشد نملت آخر شد دار
غله خود از شبنم خواهی چید
پیش از آنکه آخچان روزی برسد
وانکه در ظلم براند بارین
بر کند زان نور دل یکبارین
می کزیند از کول مقصدش
کان کوا سو و قضای خواندش

فقط چندان از پیکار از دست
چون تفریبی بزند که از دست
کشاید که مردم ایجا را دوست
من بزرگ بودی زدم که تو باد
مادر از گوید تو مرا که تو باد
مردان آن خواهد مرد که تو باد
آن که روی کرد آب بکشد
عادلان آن را و مردان بخشد
عادلان آن را و مردان بخشد

درد مردم بجای نیک و بد	پشتر از واقعه آسان بود
آن زمان کرد بر آنکس کار را	چون در آید اندر وقت کار را
کاز اجل گرفت و جان بست	چون نه شیری همین نه توئی
ایمن که مرگ تو سر بر شد	ورز ابدای میشت شیر شد
خمر ترا تبدیل برد از دل شود	کیت ابدال آنکه او مبدل شد
شیر پنداری تو خود را همین	لیک شیری کبری و زکمان
با ستم ما بیدم با سر شدیدی	گفت خود اهل نفاق ناسدی
در غز چون عورتان خانه آمد	در میان همدگر مردانه اند
لا شجاعه یا غنی قبل از محروم	گفت پیغام بر پیکار غیوم
وقت جو شریک چون گفتی شد	وقت لاف غر و مستان گفت
وقت که تو فریغش چون پیاز	وقت که غر و شمشیرش دران
پس بیک سوزن نوحی شد خند	وقتی دیده دل او زخم جو
کوز کند در وقت صیقل آن	من عجب ارم ز جویای صفا
چون کواحت نیست شد عوی شاه	عش چون عوی جواد بدن
بوسه ده بر ما را تا با جوی تو کج	چون کواحت خواهد از نفاضی
بلکه با وصف بدی اندر تو در	آنجا ما تو باشد ای سپر
بر غدا که آن نزد بر کرد ز د	بر غدا جوی که آن سرد زد
آن نزد بر آسب زد بر سنگش	کوزد مر آسب را آن کینه کش
شیره رازندان کنی نامی شود	ناز نسک واره خوشی

تا چندین مرد و غلام میزند
لا فخر غر و زاز غلام شوق
با چشمتا در صفا هم مرد
زانکه زاد و کسب خیار غرق
کوزد غر و کسب کرد از ورن

که کویان با پناه من شود
عازان و تنه چون زده شوند
خوشتر را با شما هم صفت شد
پس کوزند و دل صفت بگشتند
پس با هم از ادب که این نفس
بلکه با اهل نفاق آید خوش
مستاد او کسب خوش بخت
بد ز بسیار تبلیغ آید
تلع و شیرین بر صورتی که می
نقص از آن آنکه که همدل نند
کبر ترسان آنکه که کواکب
می بر آید شکر ز حال آنجا
کام تو مان می نهادی
چون نماند در مسافرت
باز در همدل از خون رود

هر که کوبد های از سوره
و ربانده دل با هوش او
پس شو همراه این اشتر دل
پس کز بر ندو ترا نه اهلند
توزر غنا یا ز جهین کار و
طبع ظاوس است و سواست کند

او کند از بیم آنجا وقت است	هر که کوبد های از سوره
بگرود هر های هود کوش	و ربانده دل با هوش او
زانکه وقت تو و بیند افلان	پس شو همراه این اشتر دل
کجه اندر لاف سخن بالنده	پس کز بر ندو ترا نه اهلند
توزر غنا یا ز جهین کار و	توزر غنا یا ز جهین کار و
دم زند تا از مقامت بر کند	طبع ظاوس است و سواست کند

کفر غر و قریش که بچک احمد را الله علیه آید که برای

خو اند افسون کافعی جا رکم	چو شیطان در سه شصت
هر دو لشکر در ملاقات آمدند	چون قریش از کف حاضر شد
سوی صفت و منان اندر همی	دید شیطان از ملایک ایسے
کشت جان او ز بیم آنشک	آن جو در الم تر و هاضف نرد
که همی بدیم سپاه من شکفت	پای خود را پس کشیدن میگفت
اوه هو الحق آری ما لا ترق	ای خاف الله ما یلمنه عون
دی هر اتوی کفیی این چنین	گفت جارفت ای سراقه شکن
گفت می بینی جو اشید عرب	گفت از دم من همی بدیم عرب
آن زمان لاف بود این وقت	ی نه بینی غیر از لیک ای تو نیک
که بود تان فح و صرف دم	دی همی کفیی که پا بندان شدم
وین زمان نامرد و ناچیز و	دی همی غیم الجیش بودی ای لعین
تو بتون زخی ما هیزم شدی	ناجو زدم آردم تو و آمدیم

چون بر قنده در آمد شد
که خدا آن دیور را خواست
کوسر آن کار شک را بماند
موی همان کرد در آن غار
مردم از بیم جواد در وقت
کام تو مان می نهادی
چون نماند در مسافرت
باز در همدل از خون رود

تو وقت اندر سینه اش ادا نشد
پس کز بران شد جو هیبت تانفتی
توس و شیطان در دویک تو بودی
در دو صورت بیخوش بر نمودی
چون فرزند و عقل کاشان یک بودی
بچه کشتا در دو صورت شدی

ما غفلت ختم جان و کبر
بیر سوراخی کردی در دیوار
در دل او سوراخی کردی در دیوار
مردی سوراخ می آید در دیوار
نام پنهان کشتی دیوار دیوار
که خوشی چون خود نشد

کوه که بد نام است بخوان
چون که بد نام است بخوان
شخصی بر منامند ای سخن جان
هین بر و طبعی که سخن جان
که نه ایم این سخن را
چون که بد نام است بخوان
هین بر و طبعی که سخن جان
که نه ایم این سخن را

زود
کرده نصر از اندرون و راحت
زان عوان مقصود که شهورت
زان عوان سر شیدی زد و
در خبر بشنو تو این بندگی
طه طراقی این عدو مشو کز
بر تو او از همه دنیا و نبرد
چو عجب که مرگ را آسان کند
سحر کاهی بر اضعف که کند
ز شتهارا نفع کرد اندین
کار سحر اینست کوه می زند
آدمی را خرد نماید ساعی
اینچنین سحر در روز است
اندان عالم که هست از سحر
اندان سحر آ که در ساین
کویدت تریاق ازین جو سپر
کفتا و سحرست و ویرانی تو

راز سحر که در عالم است
کفت پیغامی که آن فی البیان
هین مکن جلیدی بر برای بولک
سحر او خوشتر است از سحر
سجد و مارا مکن زین سحر

چونکه سلطان شاه محمود کریم
بر کوزرد آنگاه خیمه خلیف
پاسای همچو استار از اندر
اشترتی بد که بدی می آید
باید که کوشن طبل بر روی زود
من ندانم در سحر و سحر

نیت سحر تا کوه و غنای
تن زدم و الله اعلم بالوفات
مال و تن بر خند در آن وفا
بر خازان از سخن او لذت
که همین در ترک تیفی نیست
وین عجب نیت است در تو ای مبین
که عجب نیت است در تو ای مبین
هر که نیتش تیفی است ای مبین
چون رسد در عالم پس بر پاش
سرفین را علم او و پاش
زانکه کشت اندر طریقی نیت
علم کتر از تیفی و فوق نیت
علم جوای تیفی باشد نیت
اندر آنکه کوه سخن را کون
از بی سخن تیر او تاملون
کوهی که در آن تیفی ای علم
دیدار نیت تیفی و تامل
اندر آنکه کوه سخن را کون
از بی سخن تیر او تاملون
کوهی که در آن تیفی ای علم
دیدار نیت تیفی و تامل

اندرا آن مزرع که آمدان شتر
عاقی کفتش من ز طبل که او
پیش او چه بود بتو که تو
ماشتم من کشته قرمان لا
خود بشو آکت این تصدیق ها
ای حرفان من از آنها نیستم
من جوای عیالیم و جد
فارغم از طه طراق و از ریا
کفت پیغامی که ما در فی النصف
هر که بدیدم عطارا صد عوص
جمله در بار زار نیت کشته
زرد در انبا نفاشته مستظر
چون ببیند کاله در هیچ پیش
کرم ناز ماندت با آن کوندید
همچین علم و هنر ما و حرف
نامه از این نیت جان باشد
اعت برده بود جان طفل را
این تصور برین عیال نیت است
چون طفل رست جان شد در حال

کودک آن طبلک برود در
پخته طبلت و با آفتاب
که کشتا و طبل سلطان بیت
جان من نوبت که طبل بلا
پیش آنچه دیده است از دیده
کز خیالاتی درین راه بیستم
بل جوای عیالیم از آدم
قل تعالوا کفت جانم را بیبا
با عطیه من تیفی با نطفن
زود در بار زار عطارا زین
تا چو سود افتاد مال خود
ناکه شود آید بدل آید
سره کرد عشقش از کالین
کلهای خویش را ریح و مزید
چون ندیدم افزون از آن باد
چون به آمد نام جان شد چیره
ناکشتا و در بر روی طفل را
تا تو طفلی پس بدانت حاجت است
فارغ از حیل است تصویر و حال

کشتی که در این راه است و هر که در آن است
باید که در آن راه است و هر که در آن است
باید که در آن راه است و هر که در آن است
باید که در آن راه است و هر که در آن است

کشتی که در این راه است و هر که در آن است
خام و ناخوشید جزوی وقت
خوش چو شرم یارم ده ز راه
کف خود چون چنین استای
تو درین جوش جو سماهی
همچو پیل بر سرم ز غم و
تا بچشم خواب هندستان و باغ
تا دهم یارم در آن آغوش من
پس چون در خواب بیدار شد
پس ایستادند و راه را

عند کهر کذا ما نحو غنم
آن سستی کوید و راه پیشین
چون بوشیدم حماد آدری
مقدی بوشیدم ام اندرین
زین و جوشش قوت جشما
در حمادی کعتی زان بی وی
چون شدی قورح پرباری که
از خدایم خواهد تا زین نکشما
زانکه از قرآن بی که شدند
مورسن زانیت جزوی غنم

باقی فضیله نماز از سجده نماز کوش و شبان صدق
هر که در آن راه است و هر که در آن است
باید که در آن راه است و هر که در آن است
باید که در آن راه است و هر که در آن است
باید که در آن راه است و هر که در آن است

کشتی که در این راه است و هر که در آن است
باید که در آن راه است و هر که در آن است
باید که در آن راه است و هر که در آن است
باید که در آن راه است و هر که در آن است

کشتی که در این راه است و هر که در آن است
باید که در آن راه است و هر که در آن است
باید که در آن راه است و هر که در آن است
باید که در آن راه است و هر که در آن است

کشتی که در این راه است و هر که در آن است
باید که در آن راه است و هر که در آن است
باید که در آن راه است و هر که در آن است
باید که در آن راه است و هر که در آن است

ذکر خیال و اندیشه قاصر فهمند آست
پیش از آن کین صفت با محض
من غم زخم ازین لیک این کلام
خوشی باین کلام آن حکیم فرمود
که ذکر آن کویند غیر قابل
که شعاع آفتاب بر ذرات
خوبی تا کاه از خرافات
کین سخن ایست یعنی شویی
یست کویست و اسرار بلند
از مقامات بتل تا ضنا
شرح و صوری هم مقام و معنی
چون کتاب الله آمد هم بران
که اساطیرست و افغانه بود
کودکان جز خدمت میکنند
ذکر کویست کوزلف پرمش
ظاهرست و هر کویست پرمش
کفتار آسان نماید این سخن
چنین است و ایشان اهل کلام

تفسیر حدیثه للفقار ظفر و یطن و یاطن بطین الی شجره البطن
هر که در آن راه است و هر که در آن است
باید که در آن راه است و هر که در آن است
باید که در آن راه است و هر که در آن است
باید که در آن راه است و هر که در آن است

کشتی که در این راه است و هر که در آن است
باید که در آن راه است و هر که در آن است
باید که در آن راه است و هر که در آن است
باید که در آن راه است و هر که در آن است

کشتی که در این راه است و هر که در آن است
باید که در آن راه است و هر که در آن است
باید که در آن راه است و هر که در آن است
باید که در آن راه است و هر که در آن است

مطلبه و قول و سزا و کلام
که پیش از این بیاید
تا بداند که در این کتاب
و این دو فصل اول است
هر دو در کتب دیگر
همیشه از نسخ قدیم
اینها را از کتب قدیم
بگرد صد کتب و در نظر
همین نسخه از آن کتب
صد سوال و جواب در نظر
می باشد از آن کتب قدیم
بنویس و نشود در آن کتب
که بنویسد و در کتب دیگر

نشسته صورت اولیا و کلام اولیا بصورت عصا منجی انسان

آدمی همچون خصایص است	آدمی همچون زلفون عینیت
در کف حق بقدر ادب و بهرین	قلب هم هست بین اصعبین
ظاهرش جوی ولیکن بیخ	کون بیک لقمه چو یکشا کلو
تو مین زلفون عینیت	آن بدین کزوی کزین آن نشو
تو مین زلفون عینیت	آن نکو که مرده بر جیت و نشو
تو مین بر آن عصا سهل یا	آن سینه که بخضر او استگفت
ز دوری دیدن چو سیاه	یک قدم فای بیش نه بکوسا
تو ز دوری می بینی چو که کرد	اندکی پیش آیین در کرد مود
دیها را کرد او روشن کند	کوهها را مردی او بر کند
چو که مویی برش از خصایص	کوه طور از مقدمش بر قاص

تفسیر یا جبال اوقی معبر الطیر

رویح او در از فرشته با آید	کوهها اندر پیش ما لان شدن
کوه با د او د کشته هم می	هر دو مطرب ست در عشق می
یا جبال اوقی امر آمد	هر دو هم آواز هم پرده شد
گفت او د او تو جو تیدید	بهرین از هم دمان بفریدید
ای عزیز بنویس و بنویس شدن	آتش شوق از دلک شعله زد
مطربان خواهد قول و ندید	کوهها را پیش آمد آن قدیم

جواز طعن بر منک و منوی از قصه شهر ایشا

باز بجه قهر او ای جان بری
تا قامت می زاید قرآن بند
ای که روی جمل گفته فلان
که مرا افغانه و بینا نشسته
خون بدیدت آنکه طعنه می زد
که شما فالو و افغانه بدید
من کلامم و قائم بدایت
قوت جان و جان با قوت و کلام

بگرد صد کتب و در نظر
همیشه از نسخ قدیم
اینها را از کتب قدیم
بگرد صد کتب و در نظر
همین نسخه از آن کتب
صد سوال و جواب در نظر
می باشد از آن کتب قدیم
بنویس و نشود در آن کتب
که بنویسد و در کتب دیگر
بگرد صد کتب و در نظر
همیشه از نسخ قدیم
اینها را از کتب قدیم
بگرد صد کتب و در نظر
همین نسخه از آن کتب
صد سوال و جواب در نظر
می باشد از آن کتب قدیم
بنویس و نشود در آن کتب
که بنویسد و در کتب دیگر

حالت

ای سطر طاهر تو عو عو می کنی
طعن قرآن بر او شو می کنی
این قدر آن شدیست کز وی جان بری
باز بجه قهر او ای جان بری
تا قامت می زاید قرآن بند
ای که روی جمل گفته فلان
که مرا افغانه و بینا نشسته
خون بدیدت آنکه طعنه می زد
که شما فالو و افغانه بدید
من کلامم و قائم بدایت
قوت جان و جان با قوت و کلام

چون در وقت انابت
تا کرد از این وقت خوشتر
چون گران یعنی شوی خوشتر
دست از تقلید خشک آنکار دل
کوه بیدند کوه آب جو طیاران
یک دانه چون سبزه بود
که ز جوانند سبزه بود
بیز سبزه بود و کوه آن شد از آب و
بیز سبزه بود و کوه آن شد از آب و

نور خورشیدم فقام بر شما	لیلا ز خورشید ما کشته جدا
نک منم بنوع آب آب حیات	نار هاتم عاشقان را بر حیات
کوچنان کنما از تان ننکجی	جرعه بر کورتان حق و نجی
بی یکیرم گفت و بنید آن یکیم	دل کوردم به طعن سقیم

مشکله در سبب غولیدن نایشان

اند فرمودست و الله خطا	کوه و مادری خورند آب
می شخولیدند مردم آن مغز	بهر آسان که هلا هین آخور
آن شخولیدن بکوه می رسید	سر می برداشت و ز خور می رسید
مادش بر رسید کای کوه چرا	می بر می هر با عتی زین استقا
گفت که می شخولیدن این کوه	ز اتفاق با نگشان دارم شکوه
پند لمی بر زد از جای بی رود	ز اتفاق فرغ تو هم می رسید
گفت ماد را جان بود ستیزین	کار آفرایان بدند اندرین
هین تو کار خویش کن ای زخمه	زود کایشان زین خود بر می کشد
وقت تنگ و میرود آب فراخ	پش از آن کز هر کردی شایع خاک
شهره کار نیت پر آب حیات	آب کش تا بر دم از تونبات
آب خضر از جوی طلق اولیا	می خوریم ای تشنه غافل یا
کوه بینی آب کورانه بغین	سوی جو آور سبزه رجویین
چون شنیدی کانه درین جو آب	کور را تقلید باید کار بست

ز آنکه هر آدی بر آدی بود
باز می زاید با هم در عالم خنود
سوی غیا ندر با بد هم می
ز آنکه نبود شان کورای تو می
تو می بی لشکر آمد موش
که ز یاد کز نیاید او حذر
تا کوه صفت فاعل را لغات
تکوی و بیرون کن از لغات
او مدد های خود چون در بر تو
از خرنه در آن دریا می شود
زین چنین امداد دل بر تو می
ببخشد از دل چشم در بر تو
ز آنکه تو زاد دل بر تو می
تا چو دل شنیدی تو غلطت
دراچی بر انوار غلطت زد
ز آن صبی هم بدو دیدن دهد
سپیدان کابیمار از آسمان
دیوی طیاران صدق بیان
ما چو آن کزدهم آری چو خوریم
سوی آن و سوار ما طبعی نکریم
بدر روی ما بر این دره سپید
طغیان ما را هر آدی نکریم

میرود و می آید و آن در دنیا
بار و خار طلق باطل این است
او در وقت مویست و مویست
توزیع آن نازش همچون نازی
ساکان زلفت و آن خود بود
باید آید که شمع دین بر مویست
این را همچون شمع آتشها بود
این غبار اید و نار و کاز و نار
وان بصورت نار و کاز و نار
این چو سازند و وی بسوزند
وان که وصلتی افروزند
وان که وصلتی افروزند
فصل شعله نور پاک سازد
حاضر از نور و دور از تاریکی

آن خداوند آن که ره طی کرده
کوش با بانگ مکان کی کرده
باز کوهان مایه باز شود
خفت در سینه خود اورا خود
خواهر مرغ و ماهیان مانند می
نیم شب آواز باهولی رسیده
چرخ کزت اینچنین آواز سخت
بقیة ذکر از همان سجده نماز کوش

توجع عزم دین کنی با اجتهاد
که مروز آن سوسو بندیش کنی
بافوا کردی نیا ران و ببری
توزیم بانگ آن دیو لعین
که هلا خود او پس فرود آید
مرکب پیلی باز کوا چت و آ
باز عزم دین کنی از بیم جان
بر صلاح از غلبه و حکم
باز بانگی برزند بر تو ز مکر
باز بگو ز بی ز راه روشنی
سایه آوا بانگی مستعد
دیو بانگت برزند اهل درها
که اسیر و بجز در و روشی شوی
خواز کردی و پیشانی خودی
و اگر بزید و رضالت از یقین
راه دین بوم که محلت پیش ما
می کشد هسایه آوا بانگ خدا
مرد سازی خویش را بیکوشتا
که من از خوف سارم پای کم
که تپس و باز کوه از تیغ فقر
اصلاح علم و فخر را بکنی
در چنین ظلمت خدا افکند

تا دهن ترسد که زخم او را رسد
او دهنها می چرخ بر ز کوب
تسنان عید جان شد زخم چرخ
شد قیامت عید جان شد زخم چرخ
ماجرای عملی عید جان شد زخم چرخ
بشنو آنگون این دهن چرخ
دیک دولت با کوه می چرخ
چونک بشنود آن دهن آن مرد
کفست چرخ ترسد از طلق غلبه

هیبت با بانگ خدیو
هیبت با بانگ خدیو

میرود و می آید و آن در دنیا
بار و خار طلق باطل این است
او در وقت مویست و مویست
توزیع آن نازش همچون نازی
ساکان زلفت و آن خود بود
باید آید که شمع دین بر مویست
این را همچون شمع آتشها بود
این غبار اید و نار و کاز و نار
وان بصورت نار و کاز و نار
این چو سازند و وی بسوزند
وان که وصلتی افروزند
وان که وصلتی افروزند
فصل شعله نور پاک سازد
حاضر از نور و دور از تاریکی

کفت با خود هیز ملوزان دلگیر
وقت آن آمد که حیدر وار من
بویچند و بانگ بریزد کای کیا
در زمان شکست آواز آن طلسم
درخت چندان ز که ترشیدان
بعد از آن برخواست آن شیر عید
دخنی کرد و همی آمد بزر
کنجها نهاد آن جانبا زازان
این در ظاهر بخاطر آمدست
کودکان ز اسفاها را بشکند
اند ران بازی چو کوی نام زد
بل ز مرض و بجنوب ایزدی
آن زری کلین ز رازان ز تراب
آن زری که دل از او کوه غنی
شمع بود آن سجده و پروانه اف
سوخند برش را ولیکن بخش
همچو موسی بود آن مسعود سخت
چون عیاشها بروم و موفور بود
مرد حق را چون بینی ای پسر
مرد جان بدد لان بی یقین
ملک کیرم یا بیورد از دم بگردن
حاضر م اینک اکو مردی بیبا
ز ره می ز بریده هر سو قسم
ناگه کرد ز در خروزی راه در
ناگه کرد ز ره بیرونی کشید
با جوان و تو بره بار د کو
کوری ترسانی و این سخنان
در دل هر کوه دور و دور
لام ز رهنهند و در آمدن
آن کند در خاطر کوه که گذرد
کو نکردد کاسد آمد سر می
کوه هر تابندی و آب یافت
غالب آید بر قهر در روشنی
خویش را انداخت آن پروانه
بس مبارک آمد آن انداخت
کاشفی دید و بسوی آن درخت
نار می بنیشت و آن خود نور بود
تو کاز اری پروانه ریش

انکه ترسد چو تو سارم بود
هر در کاسه از سر می بود
بوی جان کوی چو سارم بود
انکه ترسد چو تو سارم بود
هر در کاسه از سر می بود
بوی جان کوی چو سارم بود
انکه ترسد چو تو سارم بود
هر در کاسه از سر می بود
بوی جان کوی چو سارم بود
انکه ترسد چو تو سارم بود

ملاکات آفات و احوال
آن غباری بنفشه بر شمع زد
کشته بود از عشق آسان آوا
آموز از انیسوی کردن شمش
دره ای صدر جهان مهر آمد
کفته با خود در جگر کای احد
حال آن آوازه مایه چون بود
او کای کوه که مادیدیم پیک
رحمت ما را زدی در انش
ظلمت موم ز ما تو سارم بود
لیک صد امید در تو سارم بود
من بر سارم و هر باوه را
انکه ترسد چو تو سارم بود
هر در کاسه از سر می بود
بوی جان کوی چو سارم بود

کوی ابرو ایست و چشم
غریب تلخ تن من غریب
آسمان کوی درین مرمر
با توام چون آه ز آه بر
آسمان در زمین زود
چون غمناک می بینم
چون غمناک می بینم
چون غمناک می بینم
چون غمناک می بینم

ایمان از من برسانم بعد پاره دوزم پاره درین هست سهرم چون سحر در خود آن سحر رسته بر کجا بر فک بر هاست ز اشجار چون برست ز عشق بر آسمان موج می نهد در دلش عقوبت که زد ل تاد ل یقین زودن متصل نبود سقا ل و مرغ هیچ عاشق خود نباشد و لیک عشق عاشقان تن زه کله چون درین ل برق می دروست در دل تو می چون شود هیچ بانک کف زدن ناید تشنه می نالد که ای آب کوار جذب آبستان عشق ز جان صکت خود ر قضا و در قدر جمله اجزای جهان زان کم هست حقیق ز عالم جفت خوا	خایقان ترس بردارم بحلم هر کسی را شربت اندر خورم زان بروید بر کاش از چوب در درخت و در نفوس در اصلا ثابت و فرعه فی السما چون نروید در دل صدم زانکه از دل تاد ل آمد زود فی جبا و دور چون و تن بود نورشان مجروح باشد در که نه معشوقش بود جوای عشق معشوقا خوش و فریده اندر آن ل و سستی در آنکه هست حق را کف می مهرش از یک سستی تو بود دست دگر آب هم نالد که کوان آب خوار ما از آن او او هم زان ما کرد ما را عاشقان هم دگر جفت جفت و عاشقان جفت داست همچون کربا و برکاه

بهر آن سبب در داده ستر
تا بود کسب کار هم دگر
تا با او در جهان زین اتفاق
میل از هر دو می جویم نمود
ز اتحاد هر دو تو یکتا زهد
شخصین با در زاندر اعتنا
مختلف در صورت اما اتفاق

چون غمناک می بینم
چون غمناک می بینم

وین زمین کجا نوبت میکند
بر ولادت و رضا عشق
پس زمین و سحر زاد آن شوند
چون که کار و عشقمان می کنند
کرده از هم از بود لب بر میزند
پس چه بچون جفت در هم می خورند
وز زمین کس می برود و اغوان
پس چه زاید آب و بار آسمان

کوی ابرو ایست و چشم
غریب تلخ تن من غریب
آسمان کوی درین مرمر
با توام چون آه ز آه بر
آسمان در زمین زود
چون غمناک می بینم
چون غمناک می بینم
چون غمناک می بینم
چون غمناک می بینم

رو زو شب ظاهر و صدف هر یکی خواهان دگر همچو زانکه و شمع نعل بود طبع خاک کوی بیخاک تن را باز کرد جنس مای پیش ما اولی تری کوی آری لیکن با ستم تری تن را بچویند آبها کرمی تن را می خوانند آتین هست نمناک و دود و علت در بدن علت آید تا بدن را بکسلد چاره غنای این عناصر بیست پایشان از هم دگر چون باز کرد جذب این اصلا و فرعها ناکه این ترکیبها را برود حکمتی مانع آید زین عمل کوی ای جزا اجل شهود چون که هر جزوی بخود ارتقا	لیک هر دو یک حقیقت می کنند از یک کیمیل فصل و کار خوش پس چه اندر خرج آرد زودها تو که جان کوی سویی ما آنچه کرد به که زان تن و وارهی زان تن کر چه همچون تو ز هم از خسته کای تری باز از غریب سویی که ز ناری راه اصل خویش از کشهای عناصر در بدن تا عناصر هم دگر را و اهل هر یک و رنجوری و علت یکتا مرغ هر عنصر بقین بر او کرد هر می رنجی نهد در جسم ما مرغ هر جزوی باصل خود کرد جمعشان دارد بصحت تا اجل پرزدن پیش از اجل می شود چون نبود جان غریب اندر فراق

سخن از شد جان زین عالم
اینها کس نیستند صدم جهان
تافت الله سینه صدم جهان
درد از من و غم از عشق
رقه در غم و او مشغول
کوی ابرو ایست و چشم
غریب تلخ تن من غریب
آسمان کوی درین مرمر
با توام چون آه ز آه بر
آسمان در زمین زود
چون غمناک می بینم
چون غمناک می بینم
چون غمناک می بینم
چون غمناک می بینم

کوی ابرو ایست و چشم
غریب تلخ تن من غریب
آسمان کوی درین مرمر
با توام چون آه ز آه بر
آسمان در زمین زود
چون غمناک می بینم
چون غمناک می بینم
چون غمناک می بینم
چون غمناک می بینم

مصل آنکه هر که او طالب بود
باز مطلقین برود اغیار بود
هر برادی عاشق هر چه میسراد
وز سراد از برادی می شنند
لیک عاشقان را غم کسب
شوق عاشقان خوش و خوش
عشق عاشقان و در این
عشق عاشقان و در این
عشق عاشقان و در این
عشق عاشقان و در این

کوی ابرو ایست و چشم
غریب تلخ تن من غریب
آسمان کوی درین مرمر
با توام چون آه ز آه بر
آسمان در زمین زود
چون غمناک می بینم
چون غمناک می بینم
چون غمناک می بینم
چون غمناک می بینم

عاقلان شکسته با صدا بخوار
عاقلان شکسته از زلف عاقلان
عاقلان شکسته از خود آن شکسته عاقلان
عاقلان شکسته از سر تا پند
عاقلان شکسته از سر تا پند
عاقلان شکسته از سر تا پند
عاقلان شکسته از سر تا پند

لیکن از ناموسش بوش واید
شرم می آید که و بجز بد زو
رحمت شتای آن مسکن شده
سلطنت زین لطف مانع آمد
عقل حیران کین عجب و کشید
یا کشتن ز سویدین جانب رسد
ترک جلدی کن کزین ناو قوی
لب بعد الله اعلم بالحق
این سخن را بعد ازین مدتی
آن کشته می کشند چون کم
آنکه می گذاردت کین دم
صد عزیزی می کنی بهر صغر
می کشند هر ترا جایی دگر
زان بگرد اند بهر سو آن حکام
ناخبر باید در فادین است خام
اسب زیرک سار زان تکوین
کوهی داند که فارس پرو است
او دل را برد و صد سود آ
بی مراد تکرید پس از شکست
چون شکست و بال زان رای
چون قضایش جمل تدبیرت
چون نشد بر تو قضای او دست

بیان فتح غلام آری و کاک نافذ بود رحمت نیشاد است

عزیمها و قضاها در ماجرا
گاه گاهی مراست می آید ترا
نا بطمع آن دل نیست کند
بار دیگر نیت را بشکند
و در یکی بی مراد تداستی
دل شدی نو میداند امل کی شایستی
و در نکا دیدی امل از غویش
کی شدی پیدار و مفهوش
عاقلان از بی مراد بهای خوش
با خبر کشتند از مولای خوش
بی مرادی شد قلا و ز جهشت
خضابجه شوی خوش شست

می بود از کافرستانان
فی خدای می ستاندی از سر و بی
و شطاعت بر بند از سر و بی
رحمت عام می کنی بند او
عالی را می بود حلق و کلو
ماهر از انکار می رفتند راه
زیر لب طعن زان بکار شاه
پارها کوبیم و اینجا جاره
خود از این در کیم از انار نیست

ایضا طوبی با عمار عاقلان
عاقلان شکسته از سر تا پند
عاقلان شکسته از سر تا پند
عاقلان شکسته از سر تا پند

دیده شان در بندگان آگاه
دیده شان در بندگان آگاه
دیده شان در بندگان آگاه
دیده شان در بندگان آگاه

تا همی خانیله هر یک از غضب
تا همی خانیله هر یک از غضب
تا همی خانیله هر یک از غضب
تا همی خانیله هر یک از غضب

کوه شکر و قند بر این کبابی
کوه شکر و قند بر این کبابی
کوه شکر و قند بر این کبابی
کوه شکر و قند بر این کبابی

ماه هزاران شیر المپ از سلا
باد و سه عزایان مستقیم جان
اینچنین زمانه ایم از کز و
باز از خرهاست با خود جادوی
بخت ما را برد در بد آن بخت او
تخت ما شد سر کون از خراف
کار او از جاه و وی کز کشتن
جادوی کردیم ماهم چون فرقت

تفسیر آنکه که از کشتن قضا افتد جاده کز الفصح

از زبان و از غمدا در جوابیم
که بگر ما را اگر ناراستیم
آنکه حق و راست است از ما و او
نصرتش ه نصرت او را و او
این دعا بسیار کردیم و صلا
پیش لات و پیش عزیزی و مناسبات
که اگر حقت است و پیدا ش کن
کوبنا شد حق نبون و ما ش کن
چونکه وادیدیم او منصور بود
ما هم ظلمت دیدیم او نور بود
این جواب ماست کای حق است
کشت پیدا که شما ناراستید
ما ز این اندیشه را از فکر خود
کوری کردند و دفع از فکر خود
کین تفکر مان هم از اد بار است
که صوابا و شود در دل در است
خود چه شد کوفال آمد چند
هر کسی را غالب آورد روزگار
ما هم از ایام بخت آور شویم
بارها بروی مظهر آمدیم
باز گفتندی که کچه او شکست
چون شکست ما نبود آن رشت و
زانکه بخت نیک او را در شکست
داد صد تادیب چنان زبردت
کو باشکسته غمی ما منت هیچ
که نه غم بود شد زان بی هیچ
چون نشان تو مان مغلوبیت
لید در شکست بود غم خوریت

آمدن بیایم ارد و است که و
نوز منع این نظر عکس شوق
کامندین خوار می نهادت شوق
کامندین خوار می نهادت شوق

تاک فلان قلعه فلان بقعه تراست
تاک فلان قلعه فلان بقعه تراست
تاک فلان قلعه فلان بقعه تراست
تاک فلان قلعه فلان بقعه تراست

تاک فلان قلعه فلان بقعه تراست
تاک فلان قلعه فلان بقعه تراست
تاک فلان قلعه فلان بقعه تراست
تاک فلان قلعه فلان بقعه تراست

هر جا دایر بود خود هفتین
هر جا دایر بود خود هفتین
هر جا دایر بود خود هفتین
هر جا دایر بود خود هفتین

تاک فلان قلعه فلان بقعه تراست
تاک فلان قلعه فلان بقعه تراست
تاک فلان قلعه فلان بقعه تراست
تاک فلان قلعه فلان بقعه تراست

عابری بر خواجه امیر اوشق
تاریخ دولی و بیستاد و هفتاد
ای که تو بر خلق می گوئی
در نبرد و غایب آغوشه
آن بقاصد می نمودم که در پیشگاه
بمانند در علقه می آرد کشتان
هین عنان در کشتی این نهنگ
در مران تا تو کو کوی بخیز
چون کشتاید بدین شیوه بدام
چون کشتاید از آن اندر رام
حمله بکنی بعد از آن کشتاید
عقل از زبان کشتاید کشتاید
چون درین غایت شد که دیوار فاد
نیز چشم آمدند بدین ای پیش
که خداش بر همه کرد ارکان

آن من بر چرخ و آن اوشیب
قوی بی با لانه پستی بر تخت
نیت لجه جای بالاست
کارگاه و کج حق در نیستیت
حاصل این آفت کشتایشان کجا
آنجان شادند در دل و تلبس
بر کوی بر کجه اقطاع است
آن کوی کشت از چنانست از بد
چونکه او میداد شدت و شاد
پیر مهر دشمنان چون شاد
شاد شد جانش که بر شیران
پیر بدانستیم کو آزاد نیست
ورنه چون خدای که اهل جهان
ایر می کشند در زیر زبان
ناموکل نشنود بر ما حمد

آن من بر چرخ و آن اوشیب
قوی بی با لانه پستی بر تخت
نیت لجه جای بالاست
کارگاه و کج حق در نیستیت
حاصل این آفت کشتایشان کجا
آنجان شادند در دل و تلبس
بر کوی بر کجه اقطاع است
آن کوی کشت از چنانست از بد
چونکه او میداد شدت و شاد
پیر مهر دشمنان چون شاد
شاد شد جانش که بر شیران
پیر بدانستیم کو آزاد نیست
ورنه چون خدای که اهل جهان
ایر می کشند در زیر زبان
ناموکل نشنود بر ما حمد

کشتان خن نبودم در نبرد
مورده اندایشان و پویش
نموده کشت نیست روی بدین
چونکه ما با عشق اندام
آنکوی کاراد بودت و کین
مشرار ایسه می دیدم چنین
ایجا بازین بملک و خاندان
نزد ما قتل اشتری بر او دان
ناتاقه شخص از بام طشت
بدن چشم کل آن کشت
بگرم در غوره می بینم حیات
بگرم در نیستی بدین جهان

اگاشدن بر عیال که جزو الم را نظر ایشان بر شمشاد ماه
کوچه نشنید آن موکل آن سخن
بوی پراهان بوسف اندید
آن شیاطین بر عنان آسمان
زود که کوشی که آن بدین کدن
آنکه حافظ بود و میگویند کشید
نشوند آن سر لوح غیب آن

بگرم بر عیال بدین جهان
موشمار او قتل از جانات
دوبین ام با یسه و مگوس و
ارصفت آسمان و عیب
آبجد دانسته بدیم و به ام
من شما را سر کوشی و به ام
بیتن از آن آری کل با ایله

عابری بر خواجه امیر اوشق
تاریخ دولی و بیستاد و هفتاد
ای که تو بر خلق می گوئی
در نبرد و غایب آغوشه
آن بقاصد می نمودم که در پیشگاه
بمانند در علقه می آرد کشتان
هین عنان در کشتی این نهنگ
در مران تا تو کو کوی بخیز
چون کشتاید بدین شیوه بدام
چون کشتاید از آن اندر رام
حمله بکنی بعد از آن کشتاید
عقل از زبان کشتاید کشتاید
چون درین غایت شد که دیوار فاد
نیز چشم آمدند بدین ای پیش
که خداش بر همه کرد ارکان

نوندیدم تا کنم شاد و بدین
بسته قدر خن و آنکه چه قدر
پنجین قدری بر از زهر این
باشاد آن زهری که در تینو
من می کردم غوا از زهر آن
کین جهان جیفه ستش مردار و
سند نیم تا بر چه مرده کفر
زان می کردم ضوف و خنجا
زان نمی بزم کلوها و بشر
زان می بزم کلوی چندتا
که شما پروانه وار از جملش
من می دانم شمارا همچوت
آنک خود را فتحه انداشید
یکد کرد اجددی خواندید
قهه میکردید و اندر عین قهر

بیا آنکه طاعی در قاهه می نمودم در غریب می خاشاک
دزد قهه خواجه کرد و ز کشید
کو ز خواجه آنزما بگر خنچی
قاهری زرد مغهوریش بود
او بان مشغول خورد و ایله
کی پرو و ای حشر انکی خنچی
زانکه قهه او سراور بود

نوندیدم تا کنم شاد و بدین
بسته قدر خن و آنکه چه قدر
پنجین قدری بر از زهر این
باشاد آن زهری که در تینو
من می کردم غوا از زهر آن
کین جهان جیفه ستش مردار و
سند نیم تا بر چه مرده کفر
زان می کردم ضوف و خنجا
زان نمی بزم کلوها و بشر
زان می بزم کلوی چندتا
که شما پروانه وار از جملش
من می دانم شمارا همچوت
آنک خود را فتحه انداشید
یکد کرد اجددی خواندید
قهه میکردید و اندر عین قهر

نوندیدم تا کنم شاد و بدین
بسته قدر خن و آنکه چه قدر
پنجین قدری بر از زهر این
باشاد آن زهری که در تینو
من می کردم غوا از زهر آن
کین جهان جیفه ستش مردار و
سند نیم تا بر چه مرده کفر
زان می کردم ضوف و خنجا
زان نمی بزم کلوها و بشر
زان می بزم کلوی چندتا
که شما پروانه وار از جملش
من می دانم شمارا همچوت
آنک خود را فتحه انداشید
یکد کرد اجددی خواندید
قهه میکردید و اندر عین قهر

هر دو را در این چشمها از آن برون
لا سواه ما بقا من بین
باین چشم بود آینه
کینا دل را با این من
که چشمی بود نصیب

ای عجب کز آتش بزمی نهاد	بسته می آید تان تا سینه زار
از سویی و زنج بزنجیر کران	می کشتان تا بهشت جاودان
هر مقلد را درین ره نیک و بد	هیجان بسته بحضرت می کشد
جمله در زنجیر و بیم و ابتلا	می روند این ره بغیر اولیا
می کشند این راه را بیکار و آ	جز کسای و افتاد از این کار
همه کن تا نور تو خشان شود	تا سلوک و خدمت آسان شود
کودکان را می بری مکتب بوی	زانکه هستند از فواید چشم بود
چون شود واقف بملکیت خود	جانش از رفتن شکفته می شود
می رود کودک بکست پیچ	چون لیدار مرد کار خوش می
چون کند در کینه داکو دست	آنکه از بخواب کرد در شیخ بود
جد کن تا ز مطاوعه رسد	بر مطیعان آنکه آید حسد
اینجا کوهها مقلد کشته را	اینجا طوطو عاصفا برشته را
این عجب حق ز بهر علی	و از دگر با غرض خود خلقی
این عجزه ایه لیک از بهر شیر	و از دگر در داده بهر استیر
طفل را از حسن و آگاه بی	غیر شیر او را از دگر خواه بی
و از دگر خود عاشق ایه بود	و غرض در عشق توک رایه بود
پس عجب حق با امید و تیرس	دقت تقلید می خواند بندرس
و از عجب حق ز بهر حق کجاست	کذا غرض و ز علتها جد است
کجین و کجین کوطالب است	جد حق او را سوی حق جاد است

صبر عیان در این چشمها
بدر این چشمها
بدر این چشمها

کرم بودی عجب آن عاشق نفعان
تا قیامت بی عیب و آزار نفعان
کلیه دوران با از آمدی بوی نفعان
سپیل معنی قان نفعانست و نفعان
سپیل عاشق با در صفت نفعان

یک حکایت است باغبان اعتبار
لیک ما خبر شد بخاری از نظار
توز آن کور که کور در چشم بود
تا که پلش ز زره ببندد در چشم
تا مردان سوز و باد او نجات
زانکه دید و وقت آب جیات
هر که دید و نیا شد دفع سوز
دوست نبود که نه میوستن بود

دوست نبود که نه میوستن بود
کار آن کار است ای شاق است
کاش که کار از دست که کجاست
شدن تا نصدق ایمان عجب است
کند آید خوش تر از مراد ایمان
نیست اسل بر بوی آکا از بین
هر که اندک کار تو شد مراد
بود تو تو که گاهت دوست او

ای تو در لطایق قدرت می
نتیجی مادر کبری و بی رهیبت
داد دو ما را از زخم کنجها
دست کبری ای دست تو دستها
پس بیایم آن فتاح انصاف
داد و انصاف از که میخواست
کست آن ظالم که از باد بروت
ظلم کرد دست و خراشیدت
ظلم کرد دست و خراشیدت

چون کوهت رف تو خود آن بویک	صورت هر کس و تعلق کرد
چون کوهت ز رفت مردن نفع شد	پس دست آید که مردن نفع شد
دوست خجاست و کوی کوشش	که تویی آن من و من آن نسو
کوشد از اکنون که عاشق برسد	بسته عشق او را بچیل برسد
چون بدید او جرح صد در جهان	کویا پزیدش از تر مرغ جان
هیچ جویر خشک افتاد از آتش	سرد شد از فوق سر تا ناخنش
هر چه کردند از جور و آزار	بی بچینه و نه آمد در خطا
شاه چو بدید آن مرغ ز روی	پس فرود آمد ز هر کس روی
کفت عاشق دوست میجوید	چونکه معشوق آمد آن عاشق
عاشق حق میخواست کس	چون بیاید نبود از تو تایی
صد جو تو فاینت پیش نظر	عاشقی بر نفعی خود خواهد مگر
سایه و عاشقی بر آفتاب	شمار آید سایه لا کرد دستا

دوازدهمین بیت از باب حضرت سلیمان علیه السلام

پشه آمد از حلیقه و از گیاه	و از سلیمان آنکه شد عدل داد
کای سلیمان معدلت و کسب	بر شیاطین ما دمی زاد و بچا
مرغ و ماهی و دینا و عدالت	کست آن که کشته کس فضلت
داد و مدار که بر زبان ما	بی ضعیب از باغ و گلزار ما
شکلان هر ضعیفی از تو کله	بسته باشد در ضعیفی خود مثل
شهر ما در ضعف است	شهنش تو در لطف و سکین

تا کردد از من ماله ندی
زان نهادیم از ماله ندی
تا بیاید بر عقاب از بی
تا بیاید بر عقاب از بی

این را در ابتدا نگاه داشته شود
تا وقتی که عروق از خون پر شود
و این عروق که در خون پر شده
کوشش خود را از دست بدهند
و این عروق که در خون پر شده
کوشش خود را از دست بدهند
و این عروق که در خون پر شده
کوشش خود را از دست بدهند

ما از ظلم او بکنی اندر میر	باب بسته از خون می بخور
امر سلیمان علیه السلام منظره با ابضنا حضرت در دنیا	
بر سلیمان گفت ای پسر جان حق بمن گفت همان ای داد تا نیاید هر دو خشم اندر خود خشم تنها کو بر او در صد من نیارم روز و زمان تا حق کند قولت بر همان و در بانگ زد آن شه که ای باد هین مقابل شو خشمت زود با چون بشنود آمد نیز تیز پس سلیمان گفت ای پسر جان گفت ای شه که از من در دست او جو آمدن بجایم قرار همین جو باری در کاه خدای که چه آن وصلت بها اندر بها سایه ای که بود جو باری نور عقلی باشد جو باشد سرده هاله که آمد پیش چشم هستی	امر حق با بد که از جان بشوی مشو از خصمی تو بی خصمی در حق نیاید پیش جاکم در ظهور هان در همان و خشم قول او خشم خود دار و بسیار بزرگ خشم من بادت او در حکم پشه افشان کرد از ظلمت بسیار با بخش کو و بکن دفع عدو پشه بگرفت آن زمان راه کو نیز باش تا بر هر دو را تم من خصما خود سیاه این روز من زد و کو بر او در از نهاد من در میان چون خدا آمد شود جسد لا لیک ناول آن بقا اندر فنا بندت کرد چون کند نور من ظهور کل شیء هاله الا وجهه هست اندر بست خود طر قه است

چون غم از جان نرسد
اندین خشم خود هاندازد
چون غم از جان نرسد
اندین خشم خود هاندازد
چون غم از جان نرسد
اندین خشم خود هاندازد
چون غم از جان نرسد
اندین خشم خود هاندازد

چون بخانه من از عشق از نهاد
خانه و بر آن کشت و سفا کرد
خانه مرغ است هوش و عقل
هوش صالح طالب با فقه خدا
ناقه چون سر کرد در آب و کشت
فوق کمال بجایماند فی جان و دلش
کرد فصل عشق انسان را از اضمحلال
زین نوز و نوز و نوز و نوز
جاهل و اندرین شکل نکار
کوی را در کشتی خیر را
غالمست او بر خود و بر ما
عقل او بر طهارت او است
ظلم او بر طهارت او است

این را در ابتدا نگاه داشته شود
تا وقتی که عروق از خون پر شود
و این عروق که در خون پر شده
کوشش خود را از دست بدهند
و این عروق که در خون پر شده
کوشش خود را از دست بدهند
و این عروق که در خون پر شده
کوشش خود را از دست بدهند

دست او بگرفت کین زنده منش	چون بمن زنده شود از مرده
من کم او را ازین جان بخشم	جان ناهم نمیند روی تو
در دم قضا بر این دو شا	گفت ای جان رسید از بلا
ای خود مای خودی و مستی	ما تو بسیار زمان من تو بی
زانکه آن لها ازین دم می مد	کوشش بگوشی درین دم بر کشا
چون صلا می وصل بشنید	بی کم از خاکت کز عشوه صبا
کم ز آب غلغه نبود کز خطا	کم ز مادی نیست شد از امرن
کم ز کوه مسک نبود کز ولاد	زین همه بگذر نه آن مایه عد
بر جسد و بر طپید و شاد شاد	
با خوشی اندر عشق بهوش هر دو در دنیا عشق	
گفت آن عشق ای حق جانر املا	شکر که ما ز آمدی زان کوه قاف

این را در ابتدا نگاه داشته شود
تا وقتی که عروق از خون پر شود
و این عروق که در خون پر شده
کوشش خود را از دست بدهند
و این عروق که در خون پر شده
کوشش خود را از دست بدهند
و این عروق که در خون پر شده
کوشش خود را از دست بدهند

خبرهای نیک و بد که در این عالم می آید
از زبان خداوند متعال می آید
و اینها را در کتابهای خود نوشته
است تا مردم بدانند که در این عالم
چه می آید و چه می رود
و اینها را در کتابهای خود نوشته
است تا مردم بدانند که در این عالم
چه می آید و چه می رود

و در کرم چون کرم شکرو نشنا	که بگویم فون میگردد بسکا
باز چید افتاد ستاز دیه مرا	و نقد از دین خورده اشها
که برو بگریست هم دون و	این ملقت و گریه در سندان
حلقه کرد اهل بخاری کرد او	از دلش چندان بر آمد هانی
مردوز خرد و کلان حیوان	خبره که با زبان خبره
مردوزن رهم شد چون در	شهر هم هرگز او شد افتاد
کو قیامت برآید بستی بسین	آسمان یگفت اندام با زمین
ما فراق او عجب تریا وصال	عقل جبران که چه عشقت
نا بجزه برد دین جامه را	جرح بر خواندن قیامت نامه را
اندر وقت داد و دیوانگی	باد و عالم عشق را بیکانگی
جان سلطانان جاز در حشر	سخن نهان است و پیدا عیبر
تخت شاهان تخت بندگی پیش	غیر هفتاد و دو دولت کین او
بندگی بند و خداوندی صداع	مطرب عشق از زنده و متاع
در شکسته عقل را آنجا قدم	بر چه باشد عشق در پای عدم
زین و پرده عاشی میگویم شد	بندگی و سلطنت معلوم شد
ناز هستان پردها بر داشتی	کاشکی هستی ز با فدایتی
پرده دیگر بر بستی بدان	هر چه کوئی این دم هستی زان
خون چون سستن محالست و	آفت اذرا که آن حالت و حال
دو نه و شبانه قصص ری می	من چو با سود آید نش محرم

چون از زبان خداوند متعال می آید
و اینها را در کتابهای خود نوشته
است تا مردم بدانند که در این عالم
چه می آید و چه می رود
و اینها را در کتابهای خود نوشته
است تا مردم بدانند که در این عالم
چه می آید و چه می رود

چون از زبان خداوند متعال می آید
و اینها را در کتابهای خود نوشته
است تا مردم بدانند که در این عالم
چه می آید و چه می رود
و اینها را در کتابهای خود نوشته
است تا مردم بدانند که در این عالم
چه می آید و چه می رود

چون از زبان خداوند متعال می آید
و اینها را در کتابهای خود نوشته
است تا مردم بدانند که در این عالم
چه می آید و چه می رود
و اینها را در کتابهای خود نوشته
است تا مردم بدانند که در این عالم
چه می آید و چه می رود

خبرهای نیک و بد که در این عالم می آید
از زبان خداوند متعال می آید
و اینها را در کتابهای خود نوشته
است تا مردم بدانند که در این عالم
چه می آید و چه می رود
و اینها را در کتابهای خود نوشته
است تا مردم بدانند که در این عالم
چه می آید و چه می رود

چون میزاید محروم توفیق را	قوت می شکند ابروی زان
آب کرده ساقی هم دست آب	چون مگو و الله اعلم بالصواب
پر تو ساقیت کانه شراره	شیره بر خوشنیل و عصا کشو
اندرین معنی پیرس آن خبره نا	که چنین که دین بودی شیره
بوی مکر پیش هر دانه هست	آنکه با شورید شوراند هست

حکایت در بزمی بسیار استغفار

باید جانی بر زنی چون بدست	می ندادش بر زنی که در وصله
پس کجند که در عشقش بر زمین	خود چو ادا دارد تا اول عشق کین
عشق از اول چو خوبی بود	تا کو برید آنکه بیوفی بود
چون فرستادی بر روی پیش	آن رسول از رشک کشتی او
در بسوی زنا شوق کاتبش	نامه را تصحیف خواندی تابش
و در صبار اید که در یز و وفا	از غباری تیره کشتی آن صبا
رقعه که بر سر عینی در و ختی	پر مرغ از نقه رقصه سوختی
راههای چاره را غیرت بست	شکر اندیشه را رایت بست
بود اول مونس غم انتظار	آخرش بنگت کی هم انتظار
گاه کفایت کین بلای بود است	گاه کفایتی بی حیات جان است
گاه هستی زور آورده می	گاه ای از نیستی خوردی می
چونکه بروی هر کشتی اینها	چونش کردی گرم چشمه اتحاد
چونکه با بی رویی غریب بست	برک بوی بروی و بی اختیار

چون از زبان خداوند متعال می آید
و اینها را در کتابهای خود نوشته
است تا مردم بدانند که در این عالم
چه می آید و چه می رود
و اینها را در کتابهای خود نوشته
است تا مردم بدانند که در این عالم
چه می آید و چه می رود

صدور از آن نظر تا آنها بخورد
 زود می بندد و مانع می شود
 قویان را در کجا افشاده
 زود می رود و کلبه زار را
 از چنان بر آفتاب و نور ماه
 این چشمه سر زود بود به چاه
 او چشمه سر زود بود به چاه
 که اگر چشمه سر زود بود به چاه
 سر زود بود در آن چاه
 جمله عالم مشرف و غیر آن بود
 تا تو در چاه می خواهی فرو
 چه در آن چاه می خواهی فرو
 کم است از چاه دیگر
 همین که با یک فلان است
 در فلان با یک فلان است

از نادر می خورد جان روشننا	زود ما غیبت است و روشننا
آرد ما غیبت که بر آن گلشن بند	چشم یعقوبان هموز و شن
هین کواحوال آن خسته	کز بخارا آمد و روانه می آید

سوره
 در فلان با یک فلان است

از خیال وصل گشته چون خیال	کان جز آنده رخت جوید بهفت
عاقبت جویند یا بن بود	سایه حق بر سر بن بود
عاقبت نازد ز بوی آید بی	کف پیغام که چون کوبد بی
عاقبت بی تو هر روزی کبی	چون نشینی بر سر کوی کبی
عاقبت اندر رسید را بی پاه	حرف ز خاک می گوی هر روز
هر چه می کاریش روزی بدی	جمله دانند این اگر تو نکوی
از بن باشد و در باشد نادر	سنگ بر آهن چو آتش نخت
نکرده عشقش مکر در نادر	آنکه روزی نیست شربت و نخت
و آن صاف برود و صد کوه	کان فلان کمر گشته و بر نخت
سود نامدشان عبادت و نخت	با هم با عور و با بلیس عین
ناید اندر خاطر آن بد کات	صد هزاران انبیا و ره زو
در دلش ادبار جز آن کف	این روز که در که تار یک ده
موت او کرد که در کلو	بر کما که ناز خورد دلش او
فانفس می آورد شود و نخت	بر تو ای دیار و هم ناز خورد

یا خود را یافت چون نخت
 کف سازد سبب آن نخت
 او عبادت می کند بر عیس
 انشا الله تعالی نخت
 از در دوزخ نخت
 بعد آن کردی سبب نخت
 تا ندادم حوادین نخت
 در کت پای نخت
 هر چه در راه نخت

و ما بخانی آن کشتن با ما
 اعلیٰ من بر در طیب است
 الحان در عفت و قاف و نخت
 تعقد مینا بکین نخت
 نعدی نخت نخت نخت
 و کین قبل نخت
 کجاها نخت نخت
 بحکم الله نخت
 و النسخ نخت
 و النسخ نخت
 و کرمه نخت
 و کرمه نخت
 و کرمه نخت
 و کرمه نخت

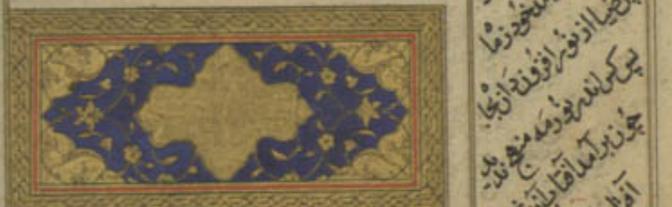
تومیر که برد رخ می با چاه	تومیر این که منم مفتاح را
کز تو خواهم باقی این کشت	ای ای خود رد فقر چارم جور

فصل در شرح کلمات
 الفطن الرابع الى اخره

الفطن الرابع الى اخره
 و اجل المنافع تسرفوا العار
 بمطالعته كسروا و ارباض بصوت العمام
 و انش العيون طيب
 انما فيه ارباض الارباض و شفاه الاشباح
 و هو كفا
 يشبهه الخاضون و يعقونه و يطيله
 انسا كيون و يتمونه
 للعيون قرع و للنفوس سرح
 اطيبت النماز لمن اجتنى و اجل
 المرادات و المنى موصول
 العليل له طيبه و هادي الخب
 الى حبيبه و هو محمد الله
 من اعظم المواهب و انفس العايب
 مجده محمد لا لفت مشعل
 عمر احباب الكفتم يزيد النظيره
 اسفا لمن بعد و سرور
 و شكر المرسل ضمن صدقها لمن
 صدقها لغايات من اخلص
 جزء لاهل العلم و العمل هو كيد
 طلع و جدي جمع زايد على
 اميل الاملين رايد لروود العالمين
 يرمع الامل بعد اغراضه
 و يبسط الرجا بعد انقباضه
 اشرف من من تمامه
 تفرقت نور الاحبابنا
 و كثر لا عقابنا
 و نسأل الله التوفيق
 لشكر فان لشكر قد للعبيد
 و صيد
 للزيد و لا يكون الا ما يريد

ما عطا و هو ارحم الراحمين
 و خير الواسين و خير
 الرازيين و خير مختلف
 و ارحم الراحمين و ارحم
 مختلفه و خير مختلف
 و الله الطيبين الطاهرين
 و ارحم الراحمين و ارحم
 ارحم الراحمين و ارحم

ایضاً الحی جسم اللہ تعالیٰ
ہمت عالی تو ای مرتجیا
کردن این مشوی را بستہ
مشوی پویان کشند نابیدہ
مشویہ ایچون تو مبداء بودہ
چون چنین خواہی خدا خواہد
کان لہ بودہ در ما معنی
مشوی از تو هزاران تکوید
در لب و کفش خدا شکر توید
زانکہ شاگردیادت وعدت
کفہ ما بعد واقرب بردان
کز زیادت میشود زین پر بود
باتو مہجون رہر بناست ایچا
خوش بکش این کار و انوالا صح
حجز یار تو کردن خانه بود

کہ گذشت از مہ سورت مشوی
می کشد این را خدا دانند کجا
می کشی آنکہ کہ دانستہ
نابدید از جاہلی کش نیست
کز فزون کردد تو اش فرود
وید ہدی زدن از مراد متقین
ناکہ کان لہ پیش آید جزا
در دما و شکر کفہا بر فرشت
فضل کرد و لطف فرمود و پرورد
ایچنانکہ قرب نمود بحد آت
قرب جان شد بحد ابدان ما
نہ از برای پوشش ہای ہر بود
حکم داری عین بکش ماہی کشیم
ای امیر صبر مفتاح الفرج
حجرت البیت ہر دانه بود

دین خود و دین بر می کشند
از بیاد دشمنان بر می کشند
بہر بلایک و بیکم می کشند
کنیز چو افریغی کہ ہست تو کشند
از بیست و ہفتاد از آن دور
دزد و قلابت خصم نور
زین و ای فریاد بر سر فریاد
روشنی بود و نور با نام نور
کافران از جحیم جوارم کرد

ایضاً از نور آفتاب
پس ضیاء از نور آفتاب
پس کس ندہ بود مہ منہ بود
چون زار آمد آفتابان شہید
آفتاب اقصی کل عالم مشوی
لا جرم باران ہا در فرود بود

مہرین بوی قند و میزوند
ہر سوی بوی آس می کشند
فکر می راہت کشیدند
کہ ترا داندن در آن بدست
از در بستند در آن بدست
بر همان آمد آتش با شکت
خون در آمدن تو در آن با شکت
خود فرودند با یکجہن آسمان
موسس را سلقہ برزدان بسب
تا ز بیم او دود در باغ شب
پیدمان مشغول تو را با جہنم
علا کہ اکثری در جوی باغ
کار آب کشوری در آن نفس
بہر توین میکرد از دوقان نفس
با باغ خود جاہ آن نفس

ہیز چارم نوردہ خوشید
ہر کس افسانہ بخواند افسانہ
آیند است و بقیطی خون غم
دشمنان چون ایزد مد نظر
ایضاً الحق تو بدیدی حال او
دیدم غیبت چو غیب استا
این حکایت را کہ نقد وقت ستا
ناکساز از ترک کن بہر کسان
ایز حکایت کردند آنجا تمام

حکایت عشق کہ از حسن زما می کہ پیشتر بود

اندر آن بودیم کان شخص از
بود اندر باغ آنصا حجمال
سایہ او را نبود امکان دید
جز یکی لقیہ کہ اول از صفنا
بعد از آن چندا کہ می کشید
بوی بلا بہ چارہ بود شہ جمال
عاشق ہر پیشتر مطہابی
چون بدان آسید رجست مد
چون در افکندش حجت وجوی

اندر آن بودیم کان شخص از
بود اندر باغ آنصا حجمال
سایہ او را نبود امکان دید
جز یکی لقیہ کہ اول از صفنا
بعد از آن چندا کہ می کشید
بوی بلا بہ چارہ بود شہ جمال
عاشق ہر پیشتر مطہابی
چون بدان آسید رجست مد
چون در افکندش حجت وجوی

نابستاید بر بلاد و برد یار
واکہ دیدن نقد خود مردلہ
قوم موسی نہ سخن بود آن
شد مثل سر تکون اندر سحر
حق نمودت باخ افعال او
کم مباد ازین جہان ایزدید
کو تمامش میکنی ایچا روست
قصہ را با یان بوی مخلص
چار میں جلدت آرش در نظام

کہ زان کردم عسک از آن کریم
بیت چنان سیم روز در بوی بود
از عوالمی و روز از آن کریم
آنجا کہ شادم اورا نشان کن
سعد در آن تو جہان و آنجا
از عوالمی و روز از آن کریم
کہ ہار سلقہ را خواہد بوی
کہ ہار سلقہ را خواہد بوی
بوسلما نان شود او زوق و شاد
در زمین آید کہ شد در جوی
از مسلمانان کند از جوی
با بوی در جہان و اوقات از آن
صدیق در جہان و اوقات از آن
صدیق در جہان و اوقات از آن
صدیق در جہان و اوقات از آن

کفتایان صفت نخست
که از آن دروغ می آید
کفتار زین خشم غلبه می آید
کفتار بر کشتن غلبه می آید

بر همه زهر و بر و تریاق بود
پس بد مطلق نباشد در جهان
در زمانه هیچ زهر و قند نیست
مر یکی را پاد کرد ما پی نند
زهر ماران مادر را باشد چنانچه
خلق آبی را بود در باج و باغ
پنجین بر می شمرای هر کار
زید اندر حق آن شیطان بود
آن بگوید زید صدیق نیست
زید نیک ذاتت بر آن چنانچه
کز تو خواهی کوی ترا باشد کفر
منکر از چشم خودت آن خوب
چشم خود بر بند زان خوش چشم تو
بلک از کن عاریت چشم تو
ناشوی بمن ز میری و لاله
چشم او من باشم و دست او من
هر چه مکر و هت چون او شد

**حکایت ترا و عظم کرد هر غایت که در کرمای ظالمان
و سخت دلان ز روی**

صدقتا که میکند از زنج و درد
حق می گوید که آنور زنج و درد
موت لایه کسان و است کور
از در مادم و در طرد کت و کت
کجا و نام و در مجوی است
کما و اندر کج و کج و کج
بار و جوی و از نظر خفا

او تکر در آن در عابرا صفت
موت از کتند کین صفت
کفتار بر کشتن غلبه می آید
کفتار بر کشتن غلبه می آید

هر کس که رو بدیا کرد می
من زانسان زخم و ضرر بخورد می
کود می از زخم آن جان پناه
باز آورد می کس که آن بود
چون بسیار صلاح من شدند
پس عاقتان بر منست ای دوست
نیک و نالدیخی از زرد و نیش
صدقتا که میکند از زنج و درد
حق می گوید که آنور زنج و درد
موت لایه کسان و است کور
از در مادم و در طرد کت و کت
کجا و نام و در مجوی است
کما و اندر کج و کج و کج
بار و جوی و از نظر خفا

کفتایان صفت نخست
که از آن دروغ می آید
کفتار زین خشم غلبه می آید
کفتار بر کشتن غلبه می آید

در حقیقت و مستات و شغفند
هت حیوانی که نامش اشغرت
تا که چو بش می زنی به می شود
نفس مؤمن اشغری آمد بعین
زین سبب بر اینبار رخ و شکست
تا ز جانها نشان شد زین
پوست از دار و بلا کس می شود
ورنه تلخ و تیز مایه می شود
آدمی از این چون آن پوست آن
تلخ و تیز و مالش بسیار ده
در دخی تالی رضاده ای عیار
که بالای دوست قطعه شمشاد
چون صفا بید بلا شیر می شود
بورد بدیند خویش را در زمین ما
این عوان ز حق غیری می شود
دخم ایمانی از و با بر من شد
کارگاه خشم کشت و کین و کجا

**سزای که در باره و ک الله کرد هر غایت که در کرمای ظالمان
و سخت دلان ز روی**

صدقتا که میکند از زنج و درد
حق می گوید که آنور زنج و درد
موت لایه کسان و است کور
از در مادم و در طرد کت و کت
کجا و نام و در مجوی است
کما و اندر کج و کج و کج
بار و جوی و از نظر خفا

کفتار بر کشتن غلبه می آید
کفتار بر کشتن غلبه می آید

هر کس که رو بدیا کرد می
من زانسان زخم و ضرر بخورد می
کود می از زخم آن جان پناه
باز آورد می کس که آن بود
چون بسیار صلاح من شدند
پس عاقتان بر منست ای دوست
نیک و نالدیخی از زرد و نیش
صدقتا که میکند از زنج و درد
حق می گوید که آنور زنج و درد
موت لایه کسان و است کور
از در مادم و در طرد کت و کت
کجا و نام و در مجوی است
کما و اندر کج و کج و کج
بار و جوی و از نظر خفا

کریه اندک در آن باد
باد را بس کردن زاری چو
اهل کشی همچین جوای بیاد
شمله خواهاش از آن زین باد
همچین در درد دنیا عقاد
دردی چو ای بسوز و آفتاب
ازضلاله آن کس مران
که باد نظر ای کس مران
رشته هوای چو خواهد بین

در تکیه طلق زن از هر
پس هم بدگانه اند از این
که فوست باد در اهل کین
پس یقین در عقاد اهل کین
اینک با چندین خندان

کوتاه و در می نیمی در نظر
فهم کن او را با اهل کین
تن جان چند نیمی بدی تو جان
لیک از خندیدن تن جان بدان
کفتا و کرا به هم در باد
زیر کسم اندر و فای در طلب
تقداد باین بوی خود کمدی شد
آن که در خود می دانی تو کس
خود را باین بوی آن دیگر دین
زین تر باشد که در پیش توین
همچون ز کوزه بلا و بعد ازین
یک نخط خواهد کین کس
نصرت صوفی کس کس کس
صوفی آمد بسوخته در
خاندیک در بود و زن آن

جفتش از جزو باد ای ساده	جفتش باره خورشید زن
جفتش باد نفس کانه لیت	چون بر د صوفی بجمله رحمت
گاه دم را مدح و بیغای کینی	هم معهودش بد که آن زمان
پس بدان احوال دیگر بادها	قاصدای وقت آن روزان
باد را که حق بجاری میکند	اعتماد زن بر آن کوهج بار
بر کوه عاده صرصر میکند	آن قیاسش برات ناموازضا
می کند باد را ز هر و سحر	چونکه بد کردی بر سر این
باد دم را بر تو نبها دانسا	چند کاهی می پوشاند که تا
دم نمی کرد در سخن فلفله	عهد عمر آن امیر مؤمنان
مروحه جنبان به انعام کس	مانند زد آن زرد کای می بر باد
مروحه تقدیر در تانی جزا	کف عمر حاش لله که خندا
چونکه جزو باد دم یا مرو	بارها پوشد بی اظهار فضل
این شمال و این صبا و این بوی	ناکه این هر دو صفت ظاهر شد
یک کف کندم زانیا زین بین	بارها زن نیز این بد کرد بوی
کل باد از بوج باد آسمان	آن نمی دانت عقل پایست
بر سر خرمن بوقت انقصاد	آچنان نشتر تک آورد آن قضا
ناجا کرد در کندم کاهها	بی خطر بوی رفیق و فی امان
چون بماند بر آن باد و زمان	آچنان کین زن و آن دام چا
همچین در طلق آن باد و اولاد	کف صوفی باد نبود کای کس

صوفی آمد بسوخته در
خاندیک در بود و زن آن

لیک با دانسته آدم از نفس
تا که هر کوشی خوشه از جیب
از شایگان کشد کت معوق
اندک اندک هم جوای بیاد
هم کتای که به مردم بهتد
غوغای آن کف کت کت کت کت
همچینان خانه آن زن را بود
سجده هلیز و دره بالابود
یوتوری کاندان پنهان شود
یوتوری که حجاب آن شود
همچو صده پنهان و زرتنجین
تک وونی جای

اندازان بد بجزه اروسواس	جفتش باره خورشید زن
هر دو در ماندند فی خلیت نه	چون بر د صوفی بجمله رحمت
سوی خانه باز کرد از دکان	هم معهودش بد که آن زمان
از خیالی کرد تا خانه رجوع	قاصدای وقت آن روزان
این زما فاخانه نامدا و کتا	اعتماد زن بر آن کوهج بار
کویه ستارست هم بد بدها	آن قیاسش برات ناموازضا
زانکه تخم است و بزویانند	چونکه بد کردی بر سر این
آیدت زان بد پشیمان و خیا	چند کاهی می پوشاند که تا
داد دزدی را بجلا و عوا	عهد عمر آن امیر مؤمنان
اولین مارست جرم زنیهار	مانند زد آن زرد کای می بر باد
بار اول قهر بارد در جزا	کف عمر حاش لله که خندا
باز کرد از سراطهار عدله	بارها پوشد بی اظهار فضل
آن مبشر کرده این بندر شو	ناکه این هر دو صفت ظاهر شد
سهل بگذشت آن و سهلش بود	بارها زن نیز این بد کرد بوی
که بسود ایم زجو ناید در	آن نمی دانت عقل پایست
که منافق را کند مره نجنا	آچنان نشتر تک آورد آن قضا
دست کرده آن فرشته سوی جان	بی خطر بوی رفیق و فی امان
خشک شد او و خورشید زانلا	آچنان کین زن و آن دام چا
از شما کس کس لیکن بصیر	کف صوفی باد نبود کای کس

کوتاه و در می نیمی در نظر
فهم کن او را با اهل کین
تن جان چند نیمی بدی تو جان
لیک از خندیدن تن جان بدان
کفتا و کرا به هم در باد
زیر کسم اندر و فای در طلب
تقداد باین بوی خود کمدی شد
آن که در خود می دانی تو کس
خود را باین بوی آن دیگر دین
زین تر باشد که در پیش توین
همچون ز کوزه بلا و بعد ازین
یک نخط خواهد کین کس
نصرت صوفی کس کس کس
صوفی آمد بسوخته در
خاندیک در بود و زن آن

در صلاح و مستور و در تمام
 در صلاح و مستور و در تمام
 در صلاح و مستور و در تمام
 در صلاح و مستور و در تمام

اینک میسر خیر هیچ بی شکست
 خواسته خست را بیدار کرد
 بازگشت از آنکه باشد و بگردد
 یک سر در آنکه اندر ز خست
 کس که بود با ما خست و زار
 یک بود از آنکه باشد و زار
 کس که بود با ما خست و زار
 کس که بود با ما خست و زار

کشف بر کس که در بندگی است
 کس که کفتم اینچنین کند و می
 ما را مال و در زمین و در کف
 قضا و امر قوت و بیک و یک
 باز صوفی و در سر و بی شکست
 کس که زین هم سکر کرده ام
 اشتباه او است آنچه تو کردی
 او هم بود مرا دم حقیقت
 کس که صوفی و در جهان و ما را
 خانه تنگ مقام بیدار
 باز سر و پا کس زهد و صلاح
 چه ما را در آنجا و او ایست

کس که کفتم اینچنین کند و می
 ما را مال و در زمین و در کف
 قضا و امر قوت و بیک و یک
 باز صوفی و در سر و بی شکست

اینک میسر خیر هیچ بی شکست
 خواسته خست را بیدار کرد
 بازگشت از آنکه باشد و بگردد
 یک سر در آنکه اندر ز خست
 کس که بود با ما خست و زار
 یک بود از آنکه باشد و زار
 کس که بود با ما خست و زار
 کس که بود با ما خست و زار

اینک میسر خیر هیچ بی شکست
 خواسته خست را بیدار کرد
 بازگشت از آنکه باشد و بگردد
 یک سر در آنکه اندر ز خست
 کس که بود با ما خست و زار
 یک بود از آنکه باشد و زار
 کس که بود با ما خست و زار
 کس که بود با ما خست و زار

مشاوره به هر کس که در بندگی است
 کس که کفتم اینچنین کند و می
 ما را مال و در زمین و در کف
 قضا و امر قوت و بیک و یک
 باز صوفی و در سر و بی شکست
 کس که زین هم سکر کرده ام
 اشتباه او است آنچه تو کردی
 او هم بود مرا دم حقیقت
 کس که صوفی و در جهان و ما را
 خانه تنگ مقام بیدار
 باز سر و پا کس زهد و صلاح
 چه ما را در آنجا و او ایست

کس که کفتم اینچنین کند و می
 ما را مال و در زمین و در کف
 قضا و امر قوت و بیک و یک
 باز صوفی و در سر و بی شکست

اینک میسر خیر هیچ بی شکست
 خواسته خست را بیدار کرد
 بازگشت از آنکه باشد و بگردد
 یک سر در آنکه اندر ز خست
 کس که بود با ما خست و زار
 یک بود از آنکه باشد و زار
 کس که بود با ما خست و زار
 کس که بود با ما خست و زار

اینک میسر خیر هیچ بی شکست
 خواسته خست را بیدار کرد
 بازگشت از آنکه باشد و بگردد
 یک سر در آنکه اندر ز خست
 کس که بود با ما خست و زار
 یک بود از آنکه باشد و زار
 کس که بود با ما خست و زار
 کس که بود با ما خست و زار

اینک میسر خیر هیچ بی شکست
 خواسته خست را بیدار کرد
 بازگشت از آنکه باشد و بگردد
 یک سر در آنکه اندر ز خست
 کس که بود با ما خست و زار
 یک بود از آنکه باشد و زار
 کس که بود با ما خست و زار
 کس که بود با ما خست و زار

اینک میسر خیر هیچ بی شکست
 خواسته خست را بیدار کرد
 بازگشت از آنکه باشد و بگردد
 یک سر در آنکه اندر ز خست

کنت عاشق آتخان کردم مکن
تا ببنم تو جوئی باستان
لیک کجا باشد بهیچون علم
آقا بویام تو مشهور و افشا
تو منی من خوشی را از کجا
یکم هر دو در سود و زیان
ایبار آتخان کرده علمات
تا شد ظاهر از زبان مجرات
آتخان چشم خود کردم بنور
ایک چشم بدین شمعان تو نور
اینجان همچو تو ایست و تو
که تخصص کردم از کجبت مرغ
زان چنین خود کردم کز آن
تا زخم باد شمان هر بار کز آن
تا زخم بام چون تو ایست و تو
چشم ازین دیدن کجا افشا دعد
گر شدم در راه حرمت از آن
جز بدست خود بدیم یا کفن
که ازین دست نه از دست کسی
از خطای باز می آید کفن
همه خواهم این دم دره شد
در سخن آباد این دم دره شد
کفنا مکن نیست چون یکجا شد
شوها کفیم مغز آمد دین
که بایم این غامد همچون
که بایم این غامد همچون
که بایم این غامد همچون
که بایم این غامد همچون

انکه در تون زاده و پاکی و نا
بوی مشک آرد بر و زنجیری

قصه از جناب که در بازار عظام از نای و عطایه بود

آن کجا افتاد بیخوش و خرمید
بوی عطش ز ز عطاران
همچو مردار او قنار او چو
جمع آمد خلق بر وی از نای
آن یکی گفت بر او می براید
او می دانست که در مرقه
آن یکی گفت سمش همی مالیده
آن چو در عود و مشک زده بهم
و آن کزین صفت که تلخون می
فا که بر خورد ستی از نای
بر جو بود نه خوشتر از نای
کس نمی داند که چون صفت
یک برادر داشت آن نای
اندکی سر کین شک در آستان
گفت من بخرش می دادم ز حبت
چون سبب معلوم نبود شکلت
چون بدانی سبب اسهل شد
خونکه در بازار عطاران
تا بگردید و سرش بر او افتاد
بیم روزی اندر میان راه گذر
جملگان لاجور کوه در میان کجا
وز کلابان ز دیگری بر روی
از کلابان آمد و بر آن کجا
و آن کز که کج کل همی آورد
و آن کز که از نای ستم می کرد
و آن کز که نوازده هاشم می
خلود در ماندند اندر به پیش
که فلان افتاده است غایب
یا چه شد و دران بام افتاد
کز بود انابیا آمد و رفت
خلق را شکافت آمد در حین
چون سبب لای و اگر در حلیه
داروی بزنج و در آن شکلت
دانش اسباب فرج جمل شد

کنت عاشق آتخان کردم مکن
تا ببنم تو جوئی باستان
لیک کجا باشد بهیچون علم
آقا بویام تو مشهور و افشا
تو منی من خوشی را از کجا
یکم هر دو در سود و زیان
ایبار آتخان کرده علمات
تا شد ظاهر از زبان مجرات
آتخان چشم خود کردم بنور
ایک چشم بدین شمعان تو نور
اینجان همچو تو ایست و تو
که تخصص کردم از کجبت مرغ
زان چنین خود کردم کز آن
تا زخم باد شمان هر بار کز آن
تا زخم بام چون تو ایست و تو
چشم ازین دیدن کجا افشا دعد
گر شدم در راه حرمت از آن
جز بدست خود بدیم یا کفن
که ازین دست نه از دست کسی
از خطای باز می آید کفن
همه خواهم این دم دره شد
در سخن آباد این دم دره شد
کفنا مکن نیست چون یکجا شد
شوها کفیم مغز آمد دین
که بایم این غامد همچون
که بایم این غامد همچون
که بایم این غامد همچون
که بایم این غامد همچون

کنت عاشق آتخان کردم مکن
تا ببنم تو جوئی باستان
لیک کجا باشد بهیچون علم
آقا بویام تو مشهور و افشا
تو منی من خوشی را از کجا
یکم هر دو در سود و زیان
ایبار آتخان کرده علمات
تا شد ظاهر از زبان مجرات
آتخان چشم خود کردم بنور
ایک چشم بدین شمعان تو نور
اینجان همچو تو ایست و تو
که تخصص کردم از کجبت مرغ
زان چنین خود کردم کز آن
تا زخم باد شمان هر بار کز آن
تا زخم بام چون تو ایست و تو
چشم ازین دیدن کجا افشا دعد
گر شدم در راه حرمت از آن
جز بدست خود بدیم یا کفن
که ازین دست نه از دست کسی
از خطای باز می آید کفن
همه خواهم این دم دره شد
در سخن آباد این دم دره شد
کفنا مکن نیست چون یکجا شد
شوها کفیم مغز آمد دین
که بایم این غامد همچون
که بایم این غامد همچون
که بایم این غامد همچون
که بایم این غامد همچون

کنت عاشق آتخان کردم مکن
تا ببنم تو جوئی باستان
لیک کجا باشد بهیچون علم
آقا بویام تو مشهور و افشا
تو منی من خوشی را از کجا
یکم هر دو در سود و زیان
ایبار آتخان کرده علمات
تا شد ظاهر از زبان مجرات
آتخان چشم خود کردم بنور
ایک چشم بدین شمعان تو نور
اینجان همچو تو ایست و تو
که تخصص کردم از کجبت مرغ
زان چنین خود کردم کز آن
تا زخم باد شمان هر بار کز آن
تا زخم بام چون تو ایست و تو
چشم ازین دیدن کجا افشا دعد
گر شدم در راه حرمت از آن
جز بدست خود بدیم یا کفن
که ازین دست نه از دست کسی
از خطای باز می آید کفن
همه خواهم این دم دره شد
در سخن آباد این دم دره شد
کفنا مکن نیست چون یکجا شد
شوها کفیم مغز آمد دین
که بایم این غامد همچون
که بایم این غامد همچون
که بایم این غامد همچون
که بایم این غامد همچون

کنت عاشق آتخان کردم مکن
تا ببنم تو جوئی باستان
لیک کجا باشد بهیچون علم
آقا بویام تو مشهور و افشا
تو منی من خوشی را از کجا
یکم هر دو در سود و زیان
ایبار آتخان کرده علمات
تا شد ظاهر از زبان مجرات
آتخان چشم خود کردم بنور
ایک چشم بدین شمعان تو نور
اینجان همچو تو ایست و تو
که تخصص کردم از کجبت مرغ
زان چنین خود کردم کز آن
تا زخم باد شمان هر بار کز آن
تا زخم بام چون تو ایست و تو
چشم ازین دیدن کجا افشا دعد
گر شدم در راه حرمت از آن
جز بدست خود بدیم یا کفن
که ازین دست نه از دست کسی
از خطای باز می آید کفن
همه خواهم این دم دره شد
در سخن آباد این دم دره شد
کفنا مکن نیست چون یکجا شد
شوها کفیم مغز آمد دین
که بایم این غامد همچون
که بایم این غامد همچون
که بایم این غامد همچون
که بایم این غامد همچون

معجزه که در بازار عظام از نای و عطایه بود

خلق را می داند از وی آن جوان
سر کوشش برده همچون براید
کو بگفت سر کین سک ساین
چونکه بوی آن حدیث را او کشید
ساعتی شد مرد خجیدین گرفت
کین بخواند آسون نکوش آورد
جنش اهل فساد آن سود بود
که ز نا و غمزه و ابرو بود
لا جوم با بوی پاک خود نیست
کاند ز رشک زاده اند از حق
می کرد اندر غمزه خوی خود
او همه جسم است و در چو
همچو زخم مضمی سر کین مرغ را
بلکه مرغ دانند فرزانگی
زانکه یعنی بریلیدی مسیحی
برک ز زری میوه ناپخته تو
کوشش از سخن چنین ماندست
کم نشد یگانه خامیت و نفا
غوره ها اکنون تو بز ند و تو

کنت عاشق آتخان کردم مکن
تا ببنم تو جوئی باستان
لیک کجا باشد بهیچون علم
آقا بویام تو مشهور و افشا
تو منی من خوشی را از کجا
یکم هر دو در سود و زیان
ایبار آتخان کرده علمات
تا شد ظاهر از زبان مجرات
آتخان چشم خود کردم بنور
ایک چشم بدین شمعان تو نور
اینجان همچو تو ایست و تو
که تخصص کردم از کجبت مرغ
زان چنین خود کردم کز آن
تا زخم باد شمان هر بار کز آن
تا زخم بام چون تو ایست و تو
چشم ازین دیدن کجا افشا دعد
گر شدم در راه حرمت از آن
جز بدست خود بدیم یا کفن
که ازین دست نه از دست کسی
از خطای باز می آید کفن
همه خواهم این دم دره شد
در سخن آباد این دم دره شد
کفنا مکن نیست چون یکجا شد
شوها کفیم مغز آمد دین
که بایم این غامد همچون
که بایم این غامد همچون
که بایم این غامد همچون
که بایم این غامد همچون

این سخن گفتند و می آمدند
سواران بنیادین معذورند
صد کرده بود زبانه بسته اند
افزون یافته ز ناله بسته اند

در جوابش برکشاد آن بار لب	کز سوی ماروز و سوی تبت
حلیهای تیره اندرد اوری	پش بینایان چو ای آوری
هر چه داری در دل از کوی	پش ماییدات چون ضل کوی
کز پوشش زیند بر روی	از چه بی رویی تو از حد بی روی
از پدر آموز کادم در گاه	خوش فرود آمد بسوی بابکاه
چون بدید آن عالم آرا سر کار	کود و زد خویش استغفار را
بر سر خاکسترا ندان نشست	از جهانده شاخ تا شاخی بخت
دینا تا ظلمت گفت بس	چونکه جان از آن بدید از پیش
دندان داران نهان همچو بیا	دور باش هر یکی تا آسمان
که هلا پیش سلیمان موباش	نابینشکار این دور باش
جز مقام راستی یکدم مریست	هم حار بر مرد را چون چشم
کورا کرا زیند بالوده شود	هر چه می و باز آلوده شود
آدم تو نیستی کور از نظر	لیک از جاء القضاء غمی کسیر
عمرها باید بنا در گاه گاه	تا که بینا از قضا افتد بجاه
کور را خود این قضا همراه او	که مرودا افتاد از طبع و نحو
در حدت افتد ندانند بویست	از منشا بر بوی باز آلودگیست
ور کچی بروی کند مشکین شار	هم ز خود داند نه از اجناس
پس دو چشم روشن ای صاحبک	مر ترا صد آمد دست و صد
خاصه چشمه که از هفتاد	وز دو چشم حرم خوشه چن او

این سخن گفتند و می آمدند
سواران بنیادین معذورند
صد کرده بود زبانه بسته اند
افزون یافته ز ناله بسته اند

تو هم ای جانی چو چو کت
آید و غم تو کن از کت
اگر فرزندان خاص آدم
نخه از آن ظلمنا می سن
حاجت خود عرض کن حق میگو
همچو ابله پس امون قند سحر
بخت را روی کرد از اندیشه
در ستیز و سخت روی و کوی
بجز جفا از روی او جمل یک
آن اوجمل از امید میجوی
خوات همچو کند و در و رفت
لیک آن صدق تو میجو حق
کفایت از نمود کوی بدیگر
باید همچو میباری کفی

این سخن گفتند و می آمدند
سواران بنیادین معذورند
صد کرده بود زبانه بسته اند
افزون یافته ز ناله بسته اند

باید آن کجای اخلاقی که آله
نگاری غیرت است تا ما بیکاه
این زبان را با سخنان از طلمشا
حوزه بی غیرت است که در بیکاه

**کفر محمدی حضرت امیر المومنین علی علیه السلام که اگر اعتقاد
داری و خانی حق خود را از گوشه بپندار**

مترقی را گفت و نری که نمود	کز تعظیم خدا آله نبود
بر سر باج و قصری بر بلند	حفظ حق را و قوی می شوند
گفت آری و حقیقت و غنی	هستی ما را از طفلی و مین
گفت خود را اندر آنکه همین نام	اعتمادی کن بحفظ حق تمام
نایقن کرد در مرا ایقان تو	و اعتماد خوب با برهان تو
پس امیرش گفت خامش کن برو	تا نکود دجانت از جرات کرد
یکی رسد بر بندگی با خدا	آزمایش پیش آرد ز اوست
بند را یکی زهره باشد کز ضو	امتحان چو کند ای صید غول
آن خدا را می رسد کوا امتحان	پیش آرد هر چه می با بندگان
تا بما ما را غما بد اشکار	که چه داریم از حقیقت دور
همچو آدم گفت حق را که ترا	امتحان کردم درین حرم و خطا
تا بینم خایت حلت شها	آه کوا باشد مجال این کوا
عقل تو از بسکه آمد خیره	هست غنچه ت از گناه تو بهتر
انکه او افراشت سقف آسمان	تو چه دلی که کن او را امتحا
ای نهانسته تو شر و غیر ا	امتحان خود را کن آنکه غیر ا
امتحان خود چو کردی بی غافلان	فارغ آبی ز امتحان دیگران
چو بدانیستی که شر کرد آله	پس بدانی کاهل شرک خانه

باید آن کجای اخلاقی که آله
نگاری غیرت است تا ما بیکاه
این زبان را با سخنان از طلمشا
حوزه بی غیرت است که در بیکاه

تو هم ای جانی چو چو کت
آید و غم تو کن از کت
اگر فرزندان خاص آدم
نخه از آن ظلمنا می سن
حاجت خود عرض کن حق میگو
همچو ابله پس امون قند سحر
بخت را روی کرد از اندیشه
در ستیز و سخت روی و کوی
بجز جفا از روی او جمل یک
آن اوجمل از امید میجوی
خوات همچو کند و در و رفت
لیک آن صدق تو میجو حق
کفایت از نمود کوی بدیگر
باید همچو میباری کفی

باید آن کجای اخلاقی که آله
نگاری غیرت است تا ما بیکاه
این زبان را با سخنان از طلمشا
حوزه بی غیرت است که در بیکاه

کوهی از لذات و لذات کوشد
در جهان که لغت است
کوهی از لذات و لذات کوشد
در جهان که لغت است
کوهی از لذات و لذات کوشد
در جهان که لغت است

چون چنین و سواش بدی
سجد و آنکه ترک از اشک روا
آن زمان که آیتان مطلوب شد
سجده ز تو بر خوب شد

**قصه سجده اقصی و خرق و عزم از او پیش
از حضرت سلیمان بر بنای مسجد**

چون در آمد عزم د او در
که سازد مسجد اقصی بسند
و چون کرد شری که ترک این بجا
که زدست بر نیاید این بدان
نیست و تقدیر ما آنکه تو این
مسجد اقصی بر ای ای کنین
کف جرم چیست ای انا جان
کف بجرمی تو خونها کرده
که ز آواز تو خلق و شما
خون بسوزد قند بر آواز تو
کف مغلوب بودم مست تو
فی که هر مغلوب شده مرخوم
کف این مغلوب معدوم
اینچنین معدوم کوان خوشتر
او بنیست با صفات خوشتر
جمله ارواح در تدبیر او
آنکه او مغلوب اند راطف ما

شرح انما المؤمنون
والعلماء یقضون
لهم اجرهم
بما عملوا
لا یفرقون
بین احد
کوهی از لذات و لذات کوشد
در جهان که لغت است

کوهی از لذات و لذات کوشد
در جهان که لغت است

کرده او کرده است ای حکیم
مؤمنان اقصای ان قدیم
مؤمنان معدوم لکن ایما کوی
جیشان معدوم لکن جان کوی
غیر خشم و جان که در کاه و خست
آدمی بر عقل آدمی
باز غیر جان و عقل آدمی
است جانی در اول آن آدمی
جان حیوانی ندارد ای خدا
تو بخوان ای خدا از روح آدمی
که خود اینها را که در کاه و خست
ورنگد بار از کوه در کوه
بلکه اینها را که در کاه و خست
از حد نبیند و بیدار
جان کرکان و کاه و خست
نخورد اینها را که در کاه و خست

آنجا که سوز و درد ز کوه
محو کرد و چون در آید باران
آنجا که عوار در کوه
فاد آرب از زخم زینواران
چون بر آید سوز و درد ز کوه
محو کرد و چون در آید باران

جمع کفتم جانهاشان من با نسیم
همچو آن یکسوز خورشید سما
لیک یک باشد همه انوار قضا
چون نماند جانها را قاع
فوق و اشکالات آید زین عشا
فرقه ای مدبوسان شخص شیر
لیک در وقت شال این خوشتر
کان در لیر آخر شال شیر بود
سجده نقشی ندارد این سرا
هم شال ناقصی دست آورم
شب چه خانه چراغی می دهند
آن چراغ این تن بود نور شمع
آن چراغ شش قیله این جواس
بی خود روی خواب نزدیکیم
بی قیل و رو غمش نبود بقا
زانکه نور علی اش مرگ جوت
جمله حسای بشر هم بی قیات
نور حق و جان بابایان ما
لک مانند ستاره و ما فتا

روح و اصل در بقا لک
روح و اصل در بقا لک

دیده بود آن که کوه
تا روزگار کوه و سواش
بعد از آن تو طبع آن
خود کوهی که کوهی
آنجا که آرب از زخم
سوز و درد ز کوه

بعد از آن خواهی بود در آرزو
که بر سر طبع این خواهی
بر کوهی که در جهان
لا ینست و در صفات
در صفات حق صفات
همچو انوار بین
کوز قرآن نقل خواهد
خوان جمیع هم لکن
نخورد اینها را که در کاه و خست

چون ایما کرد اغارین
بالک چون کعبه هارون چون
در بناش بین و شد کز
نفرده خون بناها و دیگر
در بنا هم سنگ که بود
در بنا هم سنگ که بود
فان سید و اولی هم کفایت
چون از آب و گل آدم کفایت
نور زاهک بارها تا با ایشان
سبک و جمال اینان شد
وان ترود نورها زین شد
سختی بود که بیوار هفت
نیست چون دیوارها بر جان بود
چون ترود و جان با آفت
زین باشد چون شاهنشاهی

صد چراغ است که مرنند کز بسند	پس جدا اندو یکانه نیستند
زان همه چکند از اصحابا	چنانکس نشینند اندر انبیا
زانکه نور انبیا خورشید بود	نور حسن ما چراغ و جمیع بود
یک بگرد یک بماند تا برون	یک بود پیرمرد ده دیگر با فرود
جان حیوانی بود حیوان غنای	هم بگرد او بر زمین و بیدی
کر بگرد این چراغ و طیش بود	خانه هم سایه مظالم که شود
نور آن خانه چو بی از هم پست	پس چراغ حسن هر خانه جدا
این مثال جان حیوانی بود	و مثال جان ربا فی بود
باز از هندوی شیخ چون ماه	در سر هر روزی نور بی هفتا
نور از صد خانه را تو یک اختر	که نمائند نور این جان دگر
تا بود خورشید تا با زرافتی	هست در جهان نور او فوق
باز چون خورشید جان فلک شود	نور جمله خانهها زایل شود
این مثال نور آمد مثل فی	مر توها دی عد و برادره فی
بر مثال عنکبوت زشت خوی	برد های کند را بر او فدا و
از لها بخویش برده نور کرد	عقل را از اذراک نورش کرد
کردن اسباب بگرد بر خورد	و دیگر د پاش بیست اندک
که نشین بر آسبوسن فی کلام	عقل و دین اینها و کون السلام
اند رینا هنک منکر مست و	کاندین ره صبر و شوق انرا

بقیه قصه بنای مسجد اقصی

چون ایما کرد اغارین
بالک چون کعبه هارون چون
در بناش بین و شد کز
نفرده خون بناها و دیگر
در بنا هم سنگ که بود
در بنا هم سنگ که بود
فان سید و اولی هم کفایت
چون از آب و گل آدم کفایت
نور زاهک بارها تا با ایشان
سبک و جمال اینان شد
وان ترود نورها زین شد
سختی بود که بیوار هفت
نیست چون دیوارها بر جان بود
چون ترود و جان با آفت
زین باشد چون شاهنشاهی

هر که بدانا ناظر بودش
کوردان او شمشیر کرم بود
چون ایما کرد اغارین
بالک چون کعبه هارون چون
در بناش بین و شد کز
نفرده خون بناها و دیگر
در بنا هم سنگ که بود
در بنا هم سنگ که بود
فان سید و اولی هم کفایت
چون از آب و گل آدم کفایت
نور زاهک بارها تا با ایشان
سبک و جمال اینان شد
وان ترود نورها زین شد
سختی بود که بیوار هفت
نیست چون دیوارها بر جان بود
چون ترود و جان با آفت
زین باشد چون شاهنشاهی

هست در دل زندگیا را کجاست	در زبانم چون نمی آید چه
چون سلیمان رشده با بدنا	بمجد اندر بهر ارشاد عبنا
پند دادی که بکفایت سخن ساز	که بفصل اعنی کوع و با نما
پند فاعلی خلق را جدا بست	که رسد در جان هر با کوشش
اندرا آن وهم امیری کم بود	در چشم تا شر آن حکم بود

قصه خلافت عثمان بن عفان

قصه عثمان که بر منبر بود	چون خلافت یافت بتابید
منبر مهتر که سه پایه بدست	رفت بوی کرد و دم پایه نیت
در سوم پایه عمر در دست	از برای هست و اسلام کوش
دور عثمان آمد او بالی	بر شد و بنیست آن محمود
پس او اش کرد شخصی تو	کاند و نشینند بر جای اول
پس چون حسی از ایشان بود	چون بر نیت تو از نشان کنی
نفتا که پایه سوم را پس بر	و هم آید که مثل عمر بر
در دوم پایه شوم من حاجی	کویم مثل ابوبکر است افی
هست این بالا مقام مصطفی	و هم مثل نبیست با آن شهرا
بمدانان بر جای خطبه آورد	تا بقدر عسر لیه خاموش بود
زهره فی کن که کوبیده بود	با بیرون آید و مسجد آن زمان
هیبتی بنیشته با غیاض و	بر شد نور خدا آن سخن نام

چون ایما کرد اغارین
بالک چون کعبه هارون چون
در بناش بین و شد کز
نفرده خون بناها و دیگر
در بنا هم سنگ که بود
در بنا هم سنگ که بود
فان سید و اولی هم کفایت
چون از آب و گل آدم کفایت
نور زاهک بارها تا با ایشان
سبک و جمال اینان شد
وان ترود نورها زین شد
سختی بود که بیوار هفت
نیست چون دیوارها بر جان بود
چون ترود و جان با آفت
زین باشد چون شاهنشاهی

حاصل اندر کین زمانه آسمان
دری زنده می آید بجز در کاروان
نیت بر این کاروان این بود از
کی خوانده زنده آید باستان
دل بکجه می زنده در میان
جسم طبع دل بکیر در امتحان
این دراز و کوه می زنده در
چند دراز و کوه می زنده در
چون غنایم جسم از آنجا که غدا
ز غنایم جسم از آنجا که غدا
صدایم بدست این زمان بود از
عاشقانه ای فی ظل الکلام
کوچه پیل چشم بزم می زین
دو مضیضه خفته در یکسای

صدایم بدست این زمان بود از	عاشقانه ای فی ظل الکلام
کوچه پیل چشم بزم می زین	دو مضیضه خفته در یکسای
صدایم بدست این زمان بود از	عاشقانه ای فی ظل الکلام
کوچه پیل چشم بزم می زین	دو مضیضه خفته در یکسای

در بیان آنکه حکای طبیعی کونند آری عالم صغریست
و حکای الهی کونند عالم کبریست

پس بصورت عالم صغری تو	پس بصورت عالم کبری تو
ظاهر آشخ اصل منوه است	باطنا بهر تر شد شاخ همت
کو بودی میل و استید شمس	یک نشانی باغبان هر شجر
پس یعنی آن شجر از منوه زاد	کو بصورتش شجر بود شکر
مضطبی ز کف کادم و نسا	خلفن با شند در زیر لولا
بهران فرموده است آن ذوق	در زمین لاجون و ناکتاق
کو بصورتش نر آدم زاده ام	من بعضی جمله افتاد مام
کو بر این من بدش بجه ملک	و پذیر من رفت بر همت فلک
پس زین نازید در معنی پدر	پس بیوه زاد در معنی شجر
اقله کواخر آمد در عمل	خاصه حکای کون بود وصف اول

چونکه با شیخی تو کور از زشتی
دو زو شب بسیار بی درستی
در پاره جان حال شیخی تو
خسته کشتی در درستی
کحل از بیجا سیر آم
تکلم کن بر زویر کام
کره شیب بر شیخی تو
چیز زوید در ضلالت دلیل
هون بر او که با برهای شیخ
تا ببینی غوغای کفرهای شیخ

هنر و باقی بر جان است بر باد
بار آغا بجز در غنایم آید
چون حصول ای سلیمان سید
فروش از جمله زو بخندید
بسر زو تا جمل منزلت
تا که زو در نظر آید
بار که گفتند زو از این خانه
سوی بختر من مایه بیکار بودی

یکز مایه موج لطفش مال	اقر قهرش در محال تست
فصا و ریاضه لطفش کوشش	اتحاد هر دو بین اندر اش
یکزمان چون خاک سبزه است	یکزمان بر باد و کبر است
جسم هار و راد هدی و جماد	نابور و زوید کل و نسوین
لیک او بیند نید غیر او	جز بغیر پاک ندهد خلد او
مغز را خالی کن از انگار	تا که ریحان با بد از کلور یاد
نایبای بوی خلد از یار من	چون محمد بوی کون از یار من
در صف هر جیان کوبیستی	چون براقت بر کشتانیدیستی
ز چو معراج زمینی تا قمر	بلکه چون معراج کلکی تا فکر
ز چو معراج بخاری تا سما	بله چون معراج حینی تا نهای
خوش براقی کشت خلد نیستی	سوی هستی آردت کوبیستی
کوه و دریاها سمش من میکند	تا جهان حشر را بین میکند
پاکش در کشتی و می در دریا	چون نوی مشوق جانان
دست زو پای نه در و ناکد	آنچنانکه تاخت جانها از غدا
برد زیدی در سخن پرده میا	کو نبودی سمع سامع را نعا
ای ملک بر کشت او کوه یار	از جهان او جهان شرم داد
کو بیاری کو هر تر شش نشود	جامدات بینند و کویاشود
پس شاری کرده باشی بهر خود	چونکه هر سر مایه توصد شود

هدیه ز من ستار و بهتیر از تمه سبازی الهی علی السلام
مکار کرد جان بیای زنج را
دیو سید آفتاب بیخ را
رو باو آرد کوی انوار کد
بوی سبیل از کوی کوز کد
که در آن آینه از دین خویش
که مر از شب تا روز خویش
بلکه کفم لایق هدیه شود
من کفتم که به هدیه شوم
کنشما من یک طلب کوم شوم
خسته شوم مدیون سلیمان زید
کره بومایند که واپس برید
اسر فرمان در جلال آورد
گردد و کرمات سال آورد
چیت بر ما با آن کور آورد
باز گفتند از کساد آن زو
شورسایان می و او کشتید
چون کس دادند آغاشد بدید
عقل آنجا کشت است از خاک راه
ای بوی در متقل هلدی تا آله
ز در جلد ای بوی آنجا الیه
سوی بختر من مایه بیکار بودی

منه بدم مطلقه رشتن مال
منه بدم مطلقه رشتن مال

افتاب باز امرو حق طباخ مسا
افتابت کرمیکه چون کین
فی بدر کاه خدا آری صلح
کر کشندت نه مشخو شکیلا
حادثات اغلب شب و اتم شوق
سوی حق کوراستانه خم شوی
چون شوی محرم کتابم با حق
جز روان پاکه او را تر قی
روز آن باشد که او شان شوق
چون نماید دوزه پیش افتاب
افتابی که رخشان میشود
هیچ دوزه پیشتر در نورش
بیندیش مسکین و خوار و پشور
کیمیاوی که از ویک ما تری
نادر اکسیری که از وی هم تا
بوا الجب مینا کری کز یله عمل
باقی درهای جان و اختوان
دیدن حیوان بون افتاب
نازبان کرد پیش آن نظر

کتاب عبد الله بن محمد بن
کتاب عبد الله بن محمد بن

باز رفتی بعد یکدم سوسی را
میکون دریا که خاری پیش پایت
رو رفتی پای پوشش گشته ما
زانکه بودش پاک از کاره دور ما
فنا خاک وین زکری بود عیاش
نه از خراش خار و آسب جگر
مغروب بر اشرف کرد مصلای
کرده مغرب بر لبی شتر تو نازی
فوزین شمش شوی فارس است
روز و صبح عالم را او مانع است
چون نابخوابد آن نو محمد
که هزاران افتاب آرد بدید
تو بخوار و موی تو در دمان
در میان از دهها و کز دمان
پیش پشتمی بود آن نویک
مکده بود زنی احاطه پاک

بهر عطار نظر آرد دل
موضع سناک تر از تو بود کل
کف کل سناک تر از تو بود کل

تو را لایحی آتشی راسته
کرچه کورده در قیامت آتشی
که بچشد هم بسخ و هم عاغ
خور جان الله اعلم بالکلاغ

باز کردید این رسولان مجمل

باز کردید این رسولان مجمل
این زرد من بر سر آن زردید
فرج استر لایق حلقه زرد
که نظر کاه خداوندستان
کو نظر کاه شعاع افتاب
از گرفت زجان اسپر کشید
فرغ گفته دانه بر باستان
چون بماند داد اول از ایجا
آن نظرها کو بدانه چو کند
دانه کوید که تو می زدی نظر
چون کشیدت آن نظر اندویم

قصه عطار که سنبل تر از می او کل سر شوی بود

پیش عطار یکی کل خوار است

تو را لایحی آتشی راسته
کرچه کورده در قیامت آتشی
که بچشد هم بسخ و هم عاغ
خور جان الله اعلم بالکلاغ

باز کردید این رسولان مجمل
این زرد من بر سر آن زردید
فرج استر لایق حلقه زرد
که نظر کاه خداوندستان
کو نظر کاه شعاع افتاب
از گرفت زجان اسپر کشید
فرغ گفته دانه بر باستان
چون بماند داد اول از ایجا
آن نظرها کو بدانه چو کند
دانه کوید که تو می زدی نظر
چون کشیدت آن نظر اندویم

باز کردید این رسولان مجمل
این زرد من بر سر آن زردید
فرج استر لایق حلقه زرد
که نظر کاه خداوندستان
کو نظر کاه شعاع افتاب
از گرفت زجان اسپر کشید
فرغ گفته دانه بر باستان
چون بماند داد اول از ایجا
آن نظرها کو بدانه چو کند
دانه کوید که تو می زدی نظر
چون کشیدت آن نظر اندویم

از تمام کینه در میان
من شمارا که ایام
نزد آن کبریا که
که برون آید کارها
بخت بدست آنکه
صدای بنای او در
پادشاهی نیست برین
پادشاهی چون کسی
قربان تو شود درین

تو همی تویی من لیک از چری	من همی تویی که تو بگویی
که چه مشغول چنان احق	که شکر افروز گشتی تو از نیم
چون بستی سرشک و آفتاب	ای پادشاهی احق و خاکی که در
سرخ زان دانه نظر حق	دانه هم از دور در اشک
کز نای چشم حظی بی بری	فی کباب از به او بی بخوری
این نظر از دی چون برست	عشق افروز میشود صبر
منا دنیا دام مرغان ضعیف	ملک عقوبت ام مرغان
نایدین ملک که او دانست	در شکار آرنده مرغان
من سلیمان شمشیر هم ملک	بلکه من برهانم آن هر ملک
کین زمان هستی خود صمد	مالک ملک که بجهت او
باز که ندانی سیر این جهان	نام خود کردی میر جهان
ای تو بدین این جهان در جبر	چند کوی جوش از او جهان

دانشی که در حق است

ای سولان میفرستد از تو	رقم بفرستد از تو
پیش بلقیس بجهت دیدار	باز که بید از میان دهب
نایداند که من نظامم	ما ز در از تو آفرینم
انکه که خواهد همه خاک زمین	سرپس زر کرد و دور
حق برای آن کنایین زر کوبین	روز و عمرش از زمین رانقرین
فارغیم از زر که ما پس بر زمین	خاکیمان از سر زر بر زمین

بویستاد آن در آن
تاریکی این جهان
زین سره در ملک
هریات نکند در
آن از تو عالم در
زنجیر آن در

آن کوی در پیش منم یکس
بخت و مانده از پیشه در
پس بگفتم من ز تو زنی
زین بلبس از بهر تو
مویه مکر و مبرین خوش
روز قاصصی هم آید
چو کنش فارغ شد
چه خدایت من بهم
بهر این ز در بر آید
تا دور و دور شود
خود ضمیر را همی
زانکه شمعش اشتغال
بود پیش هر اندیشه
چو ز آغوش در میان

ناگویی چون زجوه آویزیم	جان که با بشرای هدای غلام
هست زجوه از و کاسان نظر	کترین آنکه نماید سنگ زد
و مت از بی کودکان از اخلا	می نماید آن خزنها ز و ما
عاز فاش کمی اگر گشته اند	ناکه شد کافرا بر ایشان

دیده در پیشی جماعت مشایخ را بخوابد

خواست که در روزی حلالی کسب کنج و تعب

آن کوی در پیش گفت اندر	خبر ما ز من بدیدم خواب
گفتم ایشان که روزی حلال	از کجا فوتم که شید آن وبال
سرمه سوی کجستان رانند	میوهها زان پیشه می افتند
که خدا شیرین کرد آن میوه	در دهان تو بهت های ما
هین بخور پاک و حلال و حیا	بصداع و نقل و بال و شب
پس مرا زان روز قطعه	ذوق گفتن خرد های تو
گفتم این قصه است ای ترجمان	بجشیده از هر حلقان
شد سخن از من جوش یافتم	چون از از ذوق می شکافتم
گفتم از چیزی نباشد در وقت	غیر از شادی که دارم در
هیچ نعمت آرزو نماید کر	زین نبرد از من بجز ذوق
مانده بود از کس یکدیگر	دوخته در آستین و جیبام

ندید که در این روز بهر از هر کس و بخوابد

هیزم کس از ضمیر او

این زمان از تنگ هر روز
که سارکد عود و قیوم
تظرف نخواهم که می شود
روز و ماه هفت غصه
کفری بهر روز خاصان
باز تو مال که او عید
سوی آن بیصیت همی
بهر این ز در بر آید
تا دور و دور شود
خود ضمیر را همی
زانکه شمعش اشتغال
بود پیش هر اندیشه
چو ز آغوش در میان

بویستاد آن در آن
تاریکی این جهان
زین سره در ملک
هریات نکند در
آن از تو عالم در
زنجیر آن در

اصطلاحتم ای قوم رشاد
کین زمان نهوانه جنت کتاد
پس ای همان گفتای بیگان بود
سوی ای کس و بدین دین یک نام
پس ای بیدار ای ای جان نام
زود کار الله بدین شب
هری با ای طالب و نفعی
که فو حش این زمان و نفعی
ای که طالبی تو هم می
طالب ای ای ازین بار و نفعی

در زمانه بدیم که زنده میشی مزد داری بخود شدم تادیر بعد از آن گفتای نه گوارا کبار ما ز این با بند همیزم سازم در زمان همیزم شد آن نفعی بعد از آن برداشتم همیزم را رفت خواستم تادرفی آن شه روم بسته کرد آن هبت او سر مرا و کسی مراد شود کوی رخشا پس عنیت در آن تو فوی را بخوان آبله که یا بد تو رخشا چون ز قویا فرزندش بشتر نیست از آن گویا قوی بدل شاهانه ستا بر رشوقی	هیچ آنش بر زمین می نافتی چونکه باخویش آدم من زوله بس غیور ندوگر بزبان زان شبها بی تو قوت هم بر آن جلی که بود مست شد کار او عقل و نظر سوی شهر از پیش من ویزو پرسم از وی مشکلات و شیو بش خاصان ز دنیا شده امان کان بود از جهت و از دنیا بشا چون بیای صحبت صدق با سهل و آسان در وقت آمدن و پس کو بیدار کاو ستا بر مگر ران کاوت بی غم ایاز خوی بخش حضرت است این از جرقی

تخریب سلیمان بر سر ایزد با تحمیل به فرعون
آورند بلقیس

هیچ آنکه شه سلیمان ز رید که بیایدی عزیزان فرود سوی ساحل میفتاد و جظر	جاده خیل و لشکر بلقیس کرد که برآمد و جها از جحرود جوش و جهره ز ما بصدگر

فریبش چو بلقیس ز یاد کتاد
فانغ است از و اقصای اعراب
مدد باشد با سببان کامها
فریبش چو بلقیس ز یاد کتاد
فانغ است از و اقصای اعراب
مدد باشد با سببان کامها

کرد خود کرد آری با اقطاب
هیچان جوی طایف کعبه صلب
ایضا آری قصود و نفعی
شوق ای دل در دوزخ و دوا صول
جلد آن قست کرد سق قول
در قبول آری نشاها ان نیک بود
چون قبول آری نشاها ان نیک بود
چون تکادش در ادر یک کتاد
ضمیمه از الفاظ او را از تو است
ضمیمه از الفاظ او را از تو است
چون آن واژگات از اقطاب
ما شوق او عشق و محبت کعبه است

مؤمنان کو بند کا تا ر هشت ماهه اجزای آدم بوده ایم کو چه بر ما بر حجت آب و کشتی لیک چون آینه با ما کتاد آب چون آینه با بول و کتاد چو کتاد آینه با کتاد کو بخش شد آینه با کتاد پس غمناش عاشقان باشد قوی کتاد خیالات کتاد آتش عشق از دنیا ها کتاد	نفر کرد ایدهها از و رشت در هشت آن طهارت کتاد یاد ما از انداز آنها اندکی کیه هدایت بر و این هم آن کتاد کشتی از آینه با کتاد بوی کتاد آینه با کتاد کا شغیر با کتاد کانند و با کتاد بلکه صورت کتاد آینجا کتاد آتش از خور کتاد

حکایت از زندگانی فرعون و بلقیس

در روزی بود آبل ز شمشاد و قیام از خور بر خور اندر آب عاقی گفتش که بکند رای فوی بیشتر در آب می افتد مگر ناخور از با لاف و دایه برید کله ضمیمه بر یز شاد و خور قصه آنست که یکه با کتاد کله خود شغل چه بود در کتاد	برد و کتاد خور می افتد با کتاد می آمد می دید او حیای خور هان خود شنکی آرد ترا آرد ریسمت از تو دور تر آب جویش بوده باشد ای کتاد بیز تو کتاد برین ظاهر بود آب هم بدیم بر سر آب این حیای کود پای جویش کتاد جودان

تو که کن بهر سلیمان فریب
بایم لایحی از کتاد خور
بلکه از سو اس از کتاد خور
کو خلیا می کند کتاد
در دل از سو اس از کتاد خور
بایم لایحی از کتاد خور
باید از سو اس از کتاد خور

تو که کن بهر سلیمان فریب
بایم لایحی از کتاد خور
بلکه از سو اس از کتاد خور
کو خلیا می کند کتاد
در دل از سو اس از کتاد خور
بایم لایحی از کتاد خور
باید از سو اس از کتاد خور

اندر آید سر نهادن در میان
آن آید سر نهادن در میان
این جهان شهنشاهی است
انباری که از آن لایحه است
لیک شهنشاهی است
زادشهرت بندگان بود
کاروان ملکد و باک و هیچ زد
اندرون بوند در اندرون
قلب چون آمد سلیمان
زور آمد شد زور در
دست و پا ایدند زور
در رخ آتش می خندد
چشم مار و پیشانی
ماورد و از زیر آن که در جهان
شاهین را که از آن چنان
کهن نظر کردست ایلمین
کونان اندود این شهر
با کف کلونی که آخر
که درین عظمی و کرم
بوسه زور و در اصل
که که ایشان کو بیرون
عین که باشد که بیرون
غیر باقیست ایلمین
دردان بین ملکد و سلیمان

چونکه گفتن گرفت در کلو
آن کی بانی که شوشن میرد
نای بر معده نهاد او که
ای سلمان خود ایدند
هر که باغین شکایت میکند
این شکایت که بقیه شوشن بد
زانکه شوشن آن بود که
یک جور شیخ آن کله زامر غنا
آن شکایت نیست شصت
انبار افاح و لی زامردان
طبع را کشند در حمل بدی
ای سلمان در میان فراغ و باز
ای و صد بلقیس طبع از بوی

من جوش کردم از این بر کوی تو
فاکها از معده شراوی
کو تو بهتری ز بیستان بزم
نیست که اجمل از هر جا بد
که فلان کس است طبع خوی
که مر آن بخوری بد خوشه
باشند از بلخ و بکله جان
فی جوشتم و ممانات و هوا
چون شکایت کادن به غلامان
ورنه حنالت بدرا احسان
ناخود که بود هست از دی
حلم حق شو با همه مرغان بسا
کاهد بقیه ایلمین لایلمین

نقد و غیره است از سلیمان از علی که پیش بلقیس

هین بیا بلقیس ز زهره ناز
پرده در تو در ریشا بر کند
جمله ذرات زمین و آسمان
باد را دیدی که با جاد از چه

عاقلا نماید ری بعمده از آن جهان
شوشن چندان شود که بوی
کر کشند با بوی شوشن
دست بوی و کس که بوی
کس که بوی شوشن در غنا
ای غوده شهنشاهی ز سلطان
در میان لشکر او ایلمین
جوشن بوی و لشکر او در فاق
موزا آنوقت طبع انداز فاق
موزا آنوقت طبع او را فاق
که بوی چشم او کور و صد مار
درد چشم او تو بر در صد مار
و در زمان گوید او بنیاد مال
بوی بوی تو ز فلان کوی شمال

باز کن طبع ایمن از با عمل
تا بیدنی لشکر تو را عمل
چون که جان جان هر چیزی
دشمنی با جان با آن کس
مورد ها کن لشکر و بوی
کس که بوی لشکر و بوی
مک را بکنار بلقیس از غنا
چون را با جاد و ملک آن

خود بیا فی چون بر من آمی
نفش اگر خود نقش سلطان
زینت لوان برای دیگران
ای بود بیگار خود را
تو به صورت که آبی هستی
یک زمان آنها بمانی تو خلوت
این تو کی باشی که توان او
مرغ خوشی صید خوشی
چو مرغان باشد که قایم با خود
کو تو آدم زاده چون از زمین
چندتا نندم که اندر زهر
این جهان هم است و دل چون

که تویی من نقش کوسا به بند
صورت از جان خود بی نیاید
باز که در جهان چشم و دهان
هر که ز تو نوا خود نشسته
که من این والله آن نویسی
در غم و اندیشه بمانی تا حق
که خوشی زین بلور سرست
صله خویستی بر خوشی نام
آن عرض باشد که عرض او شد
جمله ذرات از خود بین
چند اند جانها که نازش
این جهان هم است و دل چون

نقد از کرم سلیمان از علی که در خلاصه از الله بجهت

در اعجاز تو ز حسن تو

هین سکه من ز هر دم دعوت
و در بود شهوت شیر شهوت
بت شکن بودست اصل اصل
کرد را بیا روی در سکن
احمد و بوجهل در بی خانه

چون اجل شهوت کشم و شهوت
خاسیر شهوت و روی هم
چون خلیل حق و جمله انبیا
بت بخود آرد نه مادم عهد
زین شدن تا آن شدن فرقیست

اندر آید سر نهادن در میان
آن آید سر نهادن در میان
این جهان شهنشاهی است
انباری که از آن لایحه است
لیک شهنشاهی است
زادشهرت بندگان بود
کاروان ملکد و باک و هیچ زد
اندرون بوند در اندرون
قلب چون آمد سلیمان
زور آمد شد زور در
دست و پا ایدند زور
در رخ آتش می خندد
چشم مار و پیشانی
ماورد و از زیر آن که در جهان
شاهین را که از آن چنان
کهن نظر کردست ایلمین
کونان اندود این شهر
با کف کلونی که آخر
که درین عظمی و کرم
بوسه زور و در اصل
که که ایشان کو بیرون
عین که باشد که بیرون
غیر باقیست ایلمین
دردان بین ملکد و سلیمان

اینها عشاق و اشیا که
انتم ای دلخواه با او
اینها عشاق و اشیا که
ذات که در یوسف است
منطق الطیر سلیمان
بالله هر دو که آید بی سر
چون غوغات و ستاد است
کلمه هر دو غوغات و ستاد است
یعنی هر دو غوغات و ستاد است

ما یک روز بر روز و فصل و که	ایش نباشد آدمی ما پریت
سرمه و کرد تا قوی بود	ماهی کردیم شب به طلب
همین چه بچو شد که گفتند	کدک شد تمام بر که چنان
پس بگفتند شکر که تو بر شخص	چون می خردی ملاقات اله
خود همان بدید که او بر کوه	چون بری ز آدمی شد ناپدید
معنیش نهان و او در پیش	خلق که بیند غیر پیش و تلق
چون چشم خویش خطا کرد	همچو عقاد رجمان شود
جان هر مرغی که آمد سو قاف	جملة عالم از و لافند لاف
چون رسیدند سبای این	غافل افناد در باقیست خلق
روحهای در جمله بودند	مردگان از کورن سر برودند
یکدیگر را مژده بود انده ها	تک ندای میرسد از آسمان
زان نهادنها می کردند کوز	شاخ و برودل می کردند
از سلیمان آن نفس چون سخن	مردگان را و راه نید از قور
سر ترا باد اسعاد و بعد از	این گذشت الله اعلم بالیقین

هسته قصه اهل سبا و ارشاد سلیمان از ایشان نقل

قصه گویم از سبستان و ار	چون صبا آمد سوی لاله زار
لافتا لاشباح بوم و صلی	عادتت اولاد صوب صلی
انه العشق الخفی فی الامم	شعر خود حوله لوم التعم
ذلة الارواح من اشباحها	عزة الاشباح منزل و احما

چون سلیمان سوی نغان سبا
لیصفیه کرد و سلطان
چون هر دو غوغات و ستاد است
یعنی هر دو غوغات و ستاد است
کلمه هر دو غوغات و ستاد است

چون بر آید که هر از صبح
تکبری اندک که شاک از خوار
سر بر آید با شاک خوار
دلم عشق که سار و دست
لیک خود با این همه بر تقدیم
حیات با بدیخت او را انتقام
تا اگر در دهنه هنگام العنا
کودکانه ما پیش کرد و ما
هست بر اسوار او را برین
تا بود بر رخان دوران دین
عورت با شوق آن تخت ناز
همچو دل و چو دل پیش از
تا بداند در چه بود آن استلا
از کجاها در شیدا و کجا

ترو ما و ملایک و او چنان	که بترک نام و ننگ آن تماشای
آن غلامان و کنیزان بساز	پیش چشمش همچو بوسیدن پیا
باغها و قصرها و آب و رود	پیش چشم از عشق کلخن میبود
عشق و هنگام اینست از چشم	نشست کرد اندک لطیف از چشم
هر زرد را نماید کند نا	غیر عشق این بود معنی لا
لا اله الا هو اینست ای پنا	که نماید ترا دیک سیاه
همه ما را هیچ سخن هیچ رخت	چون در پیش نامد لاجر که رخت
پس سلیمان از دلش آگاه شد	کردل او تادال او راه بند
انگسی که بانگ موز و سنبل	هم زد و راوست هر جا نشود
انکه گوید از قانت مملکه	هم بدانند از این طاق کهن
دیدار دور رخ آن تسلیم کنی	لغش آمد وقت آن تخت خویش
که گویم آن سبک کرد دراز	که چرا بودش تحت آن عشق و
که به این کلام خودی چیست	تیت جنبر کاشا و راموسیت
همچو هر آت پشه و ری	هست بجان مونس هر جا نوری
این سبب را من معین کفتمی	که نبود چشم نصبت لرخی
از زری تخت کز حدی می رود	نقل کرد تحت لایمان بنود
خرد و کاری بود تفریقش	همچو اوصال بدن با هم دیگر
پس سلیمان گفت که چو دل از خبر	سرخا شد برو تاج و کلاه
چون ز رحمت جان برودن رسی	جسم را با هم او نبود فری

چون بر آید که هر از صبح
تکبری اندک که شاک از خوار
سر بر آید با شاک خوار
دلم عشق که سار و دست
لیک خود با این همه بر تقدیم
حیات با بدیخت او را انتقام
تا اگر در دهنه هنگام العنا
کودکانه ما پیش کرد و ما
هست بر اسوار او را برین
تا بود بر رخان دوران دین
عورت با شوق آن تخت ناز
همچو دل و چو دل پیش از
تا بداند در چه بود آن استلا
از کجاها در شیدا و کجا

من من انما لای عیاشه نظیر
کن بود از ان اطفال من خیار
بود او را پیش عزیزی من خیار
هست در اخبار غیبی من خیار
ما هزاران آن کم خرد و با غنیم
چون بخدمت سوزی و شایسته
بپرورد او را بچو در وقت نود
ای خداوند عریب ای عزیز
گفتای عزیزی تو ای کرم
کردی تا راسته ما را از اسما
بر عزیمت از اکرام تویی
فرض کن که تا عریب شد را تو
ای عریب خود را از آمدن تو
آمدی از طفل شایسته سید تو

پس مثال تو چون حلقه زنیست
حلقه زنی زنی زنیست و یا بیا
پس هم انکار و تهمین کنی
چند صنعت زشتای انکار
آب و گل یکت خود انکار
من بگویم شرح این از صد طریقی
کود و زنی خود که بیاخته
پس حلقه بزنی زنیست و یا بیا
کز جناب او حشمت من کنی
آب و گل انکار ترا از انکار
بانگ میزدی و خبر کا خجالت
لیک خاطر لغزد از گفت و بینی

چاره کردن میان راه در وقت سخن بگفتن

کف عفری که تخمش را بمن
کف آصف من با ستم اعظمش
کرچه عفری و استاد عفری
حاضر آمد تخمش بقیس از تو
گفت حمد الله بر تو صد چنین
پس نظر کرد از سلیمان سوخت
پس چو بوی پیش منک نقش کن
ساجد و سجود از جان بی خبر
دید در و چون که شد عفری از تو
نزد خدایت چون بنا موضع بتا
از کرم شیر حقیقی که خود
گفت چه نیست آن منک بر تو عالم

فراخ در پیش تو و تو درین تا
شست چو طایر صوت و درین تا
قد بر پای آن نذر جانان
مصطفی بر زبان طبعی درین تا
تا کند آن بانگ خوش از کشتن
هر طریقی که در وقت سخن
که کلمات از دهان بیاید
میرسد با و بر سانس کلمات

من من انما لای عیاشه نظیر
کن بود از ان اطفال من خیار
بود او را پیش عزیزی من خیار
هست در اخبار غیبی من خیار
ما هزاران آن کم خرد و با غنیم
چون بخدمت سوزی و شایسته
بپرورد او را بچو در وقت نود
ای خداوند عریب ای عزیز
گفتای عزیزی تو ای کرم
کردی تا راسته ما را از اسما
بر عزیمت از اکرام تویی
فرض کن که تا عریب شد را تو
ای عریب خود را از آمدن تو
آمدی از طفل شایسته سید تو

چون نهاده او خبر و نو می شد
باز آمد سوی آن طفل شایسته
حیرت مند در حیرت آمد بر لبش
سوی منظرش داد و دید و بانگ
نگی که گفتند ما را علم نیست
دینت چندان شک کرد و اوین
سینه کو را با آنجان بگریست
چشم لوزان همچو شاخ سید شد
مصطفی را بر مکان خود نهد
گشت بس تو را یک از غم منیش
که که برود نه ام غارت
مانده استیم کجا که گوید کیت
که از او کویان شدند آن بکویا
کانترا ز کویان شدند از کویا

سخن آری بر عریب که خلاق حلیقه با استغاب تبار

پرو روی پیش آمد با اعضا
که چنین آتش زد ل افروختی
گفت حمد الله بصمیم محمد
چون رسیدم در حطیم آواها
مرحوبان الحان شنیدم از هو
نابیدم این ندا آواز کیت
نه از کسی دیدم بگوید نشنا
چون که واگشتم ز حیرت هائی
گفتش ای عزیز نداننده مدار
که بگویم که خود همدار طفل
پس طبعه گفت ای جانم خدا

همین از شک اسمی را بر تو
نور شویم خدا ای پروردگار
تا نوری از آن تقدیر تو
گفتند چون با که او رسید
آیا ما می توانیم را در رسید
درد شوی بی پروا که تو روز
و قنطاری که او رسید
آن عیال او که در بند تو
تا کس داد و سنک ما را ایم از تو
آن عیال او که در بند تو
تا کس داد و سنک ما را ایم از تو

که از او درین تا بطقم سید
نام آن کودک محمد است
چون شکست از جمله بستان
سر کافن گشتند و بیامان زمان
که بر روی پهلوان پیوست و جو
آن هموار که غول ما را دوست
تا کس داد و سنک ما را ایم از تو
آن عیال او که در بند تو
تا کس داد و سنک ما را ایم از تو

نوزادانی چون کوی غلطان
که منم شامه درین کوی
مشاوره در وقت
آن یکی در کوی کوی درید
حمله و آورد و در نفس برید

کفایت این را وی با در کس
کوی کفایت این را وی با در کس

خار پشته عار سار من کرده	سر جو صوفی در کریان برود
تا کسی در جوار داند عیش تو	کم شود زین کلر خان خاخو
طفل تو کوی که کوی که کوی	هر دو عالم خود طفیل او بد
ما جفا می بر بد و زدن کنیم	چرخ را در خدای عشق زین کنیم
کفایت عیال مطلب کوی که کوی	ای علم السرفشان ز راه راه

شان خواستن عیال با این مرض مصطفی و آواز آمدن
از درون کعبه

از درون کعبه آواز سر رسید	کفایتی چونین آن طفل رسید
در فلان وادیتش بر آید	پس روان شد زود پیر نیکنی
در رکاب و امیران قورینش	ز آنکه حدش بود ز عیان قرینش
تا پشت آدم اسلاف همه	مهران بر دم و زدم و سلمه
این نشانی خود پرستار بود	کز شهنشاهان به پا بود ما
مغز او خود از نسبه و زادتش	نیست جنبش از سگ تا سگ
نور حق را کس بخوبی زاد و بود	خلعت حق را چه حاجت تار و پود
کفایتی خلعت که بدهد در شوق	بر فرزند بر طران آفتاب

بجزه حضرت بلقیس

خیر بلقیس با او ملک بین	برای بیای بود آن در جهان
خواهر است ساکن چرخ سین	تو میرداری چه سلطانی کوی
خواهر است از بخششهای زاد	هم میدانی که آن سلطان چه داد

جمله شیر و صیاد و صیاد شده
در نظاره صید و صیاد و صیاد شده
کودت و صید و صیاد و صیاد شده
تا کفایت و صیاد و صیاد و صیاد شده
سرخ سوز و صیاد و صیاد و صیاد شده
خوابن القلبی و صیاد و صیاد و صیاد شده
سرخ سوز و صیاد و صیاد و صیاد شده
خوابن القلبی و صیاد و صیاد و صیاد شده

نوزادانی چون کوی غلطان
که منم شامه درین کوی
مشاوره در وقت
آن یکی در کوی کوی درید
حمله و آورد و در نفس برید

هر که او زین مرغ نموده سرباز	دستان صیاد را هر کز نیاید
کوی بدیا و منکر بگرداری من	عشق به بین در کفایتی
من نه مردارم مرا شده کشته	صورت من شبیه نموده کشته
جنبشم زین پیش بود از آنکه	جنبشم اکنون ز دست او کرد
جنبش ما قیام برود شد زود	جنبش ما قیاست اکنون چون
هر که کز جنبش بد پیش جنبش	کوی چه سیم غایت است ازین کشم
هین برآمده سبب کز زدن	در کفیت شامه نکو کز بسند
مرد زنده کرد عیسی از کرم	من کفایت خالق عیسی و مر
کوی تمام نموده در قبضه خدا	بر کفایت عیسی مدار این هم روا
عیسی لیکر هر آنکه با تو جفا	از دم من و بماند جاودان
شد ز عیسی زدن لیکر با تو	شاد آنکه بماند عیسی پدید
من عصا ام در کفایت تو	نوسیم به جان و من به پای پیش
بر مسلمانان بلای در راه شوم	باز بر فرعون آورد هاشوم
این عصا را ای پسر نه سبب	که عصا کفایت حق نبود چنین
سوی طوفان هم عصا بد کرد	ظننه جادو پرستان از اینجی
کوی عصای خدا و بشنوم	ز دقت این فرعونیا ترا بردم
لیک زین شیرین کبابی هرگز	ترک کن تا چند روز عیسی چو
کوی شاد جا و فرعون و سوری	از کجا با بد حجت بر روی
فریبش کوی آنکه کش کوی ای عصا	ز آنکه بی بر کند در و زنج کلا

ز آنکه ازین فرعون از بهار و
خاصه آن از فرعون از بهار و
در سوگم میبندد و دیو پوری
اندر آن خود میباید از بهار و
نقطه میبندد و او هام و خیال
این بیایان در میان افعالی و
همی اندازد بر کبابی من

نوزادانی چون کوی غلطان
که منم شامه درین کوی
مشاوره در وقت
آن یکی در کوی کوی درید
حمله و آورد و در نفس برید

نوزادانی چون کوی غلطان
که منم شامه درین کوی
مشاوره در وقت
آن یکی در کوی کوی درید
حمله و آورد و در نفس برید

او سلطان سیدان سلطان
تکلیف بلقیس آمد در غماز
چون وانی او بیاید آن سیدان غماز

بهر قصه غریب مجرای
چون که غم از تو ترا شده مالک و مال

مردمان از بیضا از زمین است
بیش جانان سحر که بین شد
هر چه گوید بر جان نیکو و خوش
نقص کفتم گشته ما قصص کفیم

آب استاده که سیر متشنها	نارزه تر خوشتر ز جوهای
کود و فن خویش چون جان	سزین پنهان از دوی با بی وفا
مستحق خفتست گوته که خفا	ای خطیب بر نقش کم کن تو بر
غیز بلقیسا که بازاریستین	زین خیسان کساد افکند کزین
خیر بلقیسا اکنون با اخبار	پیش از آنکه ملک آرد کزین
بعد از آن کوشش کشد کزین	که چو زدی او بشنود جان کزین
زین خروار تا چند با شی غماز	که هر دزدی میا و لعل زرد
خواه زنت با فقه ملایم بود	تو گرفته ملک تو رو و کبود
ای خنک آنرا کزین ملک محبت	که اجل این ملک را ویران کرد
خیز بلقیسا با بار بی بین	ملک شاهان و سلطانان زمین
شسته در باطن میان کشتا	ظاهر آحادی میان د و سنا
بوستان با او و او هر جاری	لیکن آنرا خلق پنهان میشود
میوه لاله کنان کزین بجز	آب حیوان آمد کزین بخور
طوف میکس بر فلک بی پروا	همچو خورشید در جبهه و چرخ
چون طاز باشی و آن و باقی	ببخوری صلوات و لقمه خای
بی فضیلت هم زنده بر کشتیت	بی امید آید زردن ز شیت
هم تو شاهم و تو لشکر هم توخت	هم تو نیکو بخت باشی هم توخت
کوی تو کوی بختی سلطان رفت	بخت غیر توست هر دزدی بخت رفت
تو بختی چون که ایان بنوا	دولت خودم تو باشی بختی

و آنکه با آنکه در غنچه
لین و مستعد مستغنی
قطر الاطراف و غنچه
خمن تو در کار با غنچه
انکه از هر دو تو غنچه
آن سو که آتش تو غنچه
انکه از هر دو تو غنچه
آن سو که آتش تو غنچه

مردمان از بیضا از زمین است
بیش جانان سحر که بین شد
هر چه گوید بر جان نیکو و خوش
نقص کفتم گشته ما قصص کفیم
که سلیمان باز آمد و السلام
در زمین دیوان و پریان سر شد
جمله را املاک در پیش کشید
دیو یکدم کز مردن از کفر
تا ز راه آیدش بر سر چورت
چون سلیمان شود که داد یوان
سنگ بر ناز از یوان استی
چون سلیمان باش و سوسان
تا تر او بران بر دست یوان

آن نه خوس کار تا خوس بود	آن زمان آن غم افکر می نمود
خوس رفت و ماند کار تو کبود	خوس کارت را بیار ایید بود
بخته پندار د پلید غیا ز خوس	غوله را که برار ایید غول
کند کرد در آرزوی نندان	آقایش چون نماید جان او
عکس غول حرص آن خود دلم	از هوس آن دام دانه سموم
چون غمانه حرص باشد غوا	حرص اندر کار دیر خیر جو
تاب حرص از رفت ماند تاب	خیرها نغز ندی از عکس غوا
غم باشد مانع از افکر تفت	تاب حرص از کار دنیا چو رفت
ناشوند از دود راه امیر	کودکان را حرص می آرد غراب
برد که اطفال اخذ آیدش	چون نکود که رفت آن حرص بد
خلو عکس حرص نبود آنکین	که چه میکردم چه میدیدم
زان چنان بیوسته رونق افرو	ان بنای اندیای حرص بود
لیک نبود سجد اقتضای نام	ای بسا سجد بر آورده کرام
آنرا اخلاصات ابرهیم بود	کعبه را که هر دمی عزیزی
لیک در تابش حرص و جند	فضل آن سجد خاکی و سله
فی ساجدشان نه کس خان	فی تکبشان مثل کتب دیگران
فی نماز و قیامین و غیره	فواد بشان فی غضبشان بی
منع بلفشان طرز از کوی	هر یک شان را یکی نری کرد
قبله افعال ما افعالشان	دل همی از دزد کرد حالشان

فایده تو این است که هر دو
بسیار است و در راه نام شکار
دیو با غایت مملکت بر تو ملامت
آن سلیمانی و لانس و غیره
دیو سوسان لانس و غیره
دیو هم در جلاجه سلیمان
در میان هر دو شان از کفر

بهر قصه غریب مجرای
چون که غم از تو ترا شده مالک و مال

دینار را که در این مصلحت
سجده که گوید که آله ام کفایت
هیچ کس نمی تواند از نفس زکیه
که بر آید بر سر کوه مشیبه
تنت نوحیم چرا ما یاد کشید
چون از منتش ای بار شد
کدام ماست و توست ای کشید
کدام ماست و توست ای بار شد

گفتند که تو چه حاجت نمود
گفتند که تو چه حاجت نمود

دل بیند در دیا چشم صحیحی	آن شایسته شد از عامه صحیحی
قصه صوفی که در مایه گلستان از اقبال شکره درین	
صوفی در باغ از بهر کشاد	صوفیانه روی برتر از نونه
پیر رفت او بخود اندر	شد مولانا صورت خویش
که چه کسی آخر اندر زگر	ایزد رخسارین و آثار خیر
امر حق نشود که گفت نظر او	سوی بر آثار رحمت آرد
گفت آثار شد لستی بولطو	آن بر و آثار آثار است و ب
باغها و سبزه ها در عین جان	بر بر و عکس خود را که بیا
آن خیال باغ باشد اندر آب	که کند از لطف آب آن اضطراب
باغها و سیوها اندر دست	عکس لطف آن بر بر آب کس
که نبود عکس آن سر و سر	پس خواند علی بزد شد از لغو
این غرور داشت عین خیال	هست عکس دل جهان حال
جمله مغروران بر عکس آمد	بر کمالین بود خست کسان
بیتکه نهد از اصول باغها	بر خیالی یکستان لاغها
چون که خوار غفلت آید شان	راست بینند وجه سودت
پس کورستان غرور افتاد	ناقیات زین غلط و اخترا
ای خنک آنرا که پیش از هر	جان و از اصل این روی بود
معلوم کردن سبب از خاستن هر چه در این مصلحت	
پس سلیمان دیدانده کوشه	مویکها و سده همچون خوشه

پس سلیمان دیدانده کوشه
مویکها و سده همچون خوشه
پس سلیمان دیدانده کوشه
مویکها و سده همچون خوشه
پس سلیمان دیدانده کوشه
مویکها و سده همچون خوشه
پس سلیمان دیدانده کوشه
مویکها و سده همچون خوشه
پس سلیمان دیدانده کوشه
مویکها و سده همچون خوشه

عقل قربان کن چنین مصلحت
سجده که گوید که آله ام کفایت
هیچ کس نمی تواند از نفس زکیه
که بر آید بر سر کوه مشیبه
تنت نوحیم چرا ما یاد کشید
چون از منتش ای بار شد
کدام ماست و توست ای کشید
کدام ماست و توست ای بار شد

از بد آموزای روشن ضمیر	در بنا گفت ظلنا پیش ازین
فی بجان کرد و فی دوز پرختا	فی لوی مکر و خلیت بر خست
ما از آن ابلین جفا آغاز کرد	که بدم من سخر و کرم و تو
زنگ رنگت صباغ تویی	اصلاحم و آفت خود اقم تویی
هین بخوان در بیت بما اغوی	تا نکوردی چه بری و کرم تویی
برد رخت جبهه تا یکی بر جویی	اختیار خویش را بکس جویی
همچو آن ابلین ذریات او	با خدا در جنگ و اندک گفت
چون بود اگر اه با چندان جویی	که تود رعصیان هیچ امر جویی
آبجان خوش کس رود در کوه	کس چنان قصاص ز رود در کوه
بیته دهد جنگ میکردی و را	کس هیچ اده پند آن دیگران
که صواب نیست راه ایست	کی نه ز طعنه سراج هر کس
که چون گوید کسی کو مکرهت	چون چنین جنگد کسی کو مکرهت
هر چه نفست خواست ازین اختیار	هر چه عقل خواست ازین اختیار
داندا نکو نیگفت و محرمت	ز برک ز ابلین و عشق ز آد
ز برک آمد سبقت در بچار	کم ز هد غرقت تو یا یاز کار
هل ساحت را رها کن که برین	نیست همچون نیست خیر درایت
و انکار ز رای ز رف و پناه	در رویا بد هفت ریا در لجه راه
عشق خون کشتی بود به جوا	کم بود آفت بود اغل خلاص
ز برک بفروش و خیراتی خیر	ز برک غلنت و خیراتی خیر

عقل قربان کن چنین مصلحت
سجده که گوید که آله ام کفایت
هیچ کس نمی تواند از نفس زکیه
که بر آید بر سر کوه مشیبه
تنت نوحیم چرا ما یاد کشید
چون از منتش ای بار شد
کدام ماست و توست ای کشید
کدام ماست و توست ای بار شد

بهر کور کور بودیها نسیم
او فکر بندار و زلفش هم
عقلها از نورش من افروختند
میکوهر از سکون آن سوختند
میشنود ایجن آن توکان
آن چراغ او بیلای جهان
خوبه باشد ای صومعه
خوردندم تو بصورت صومعه
تا هزاران برده بر او زدند خاک
چون تو شیر افیل و قحی است
سخنهای ساز پیش از سخن
هر که گوید کویاست ای صومعه
خوشی بهما که قیامت تک منم

ابلهای آندان زمان دست بر عقل را قربان کن اندر عشق عقلها آن سو فرستاده عقول زین سران حیرت کنان عقلها نیست آسودن هیچ فکر بر ما سوی دستار دشت گفته بشو انداز برده تر که طاق و طرا هر که او بر خنجر دم بود کوز و سست کوز و زشت و کرم سر بگو سنا که سترش از بود خود صلاح او ستان سر کوفتن واستان از دست دیو نه صلاح چون صلاح است عقلش بنده	از کشت ابله و زرخ دیو سفت عقلها با ریاری ان سولست کوی مانان این مو آنکه کویست کوی هرگز صومعه سر و عقلش که دماغ و عقل دیو نه شد سوی باغ او شود غفلت نا قلا و زوت بختند تو بخت جنبشش چون جنبش کردم بود پدیده او خستن اجسام پاک خلق و خوی مستمترش از بود نار هرجان بره اش زان شوم ناز تو را خوی شود عدل و صلاح دست و پا و نه آمد صد کوز

در بیان آنکه علم به دیگران نفسان است

دادن قیغی بلبت راه زین به که آید علم تا کس را بدست خفته آمدد رکف بد کوه ران ناست انداز کف بچگون ستان واستان شمشیر با زان زین	بدگر را علم و فن آموختن تیغ دادند رکف ز کویست علم و مال و نصیب جاه و نور پس غزای زین فرض شد بر شوشتا جان و بچگون نقش شمشیر او

عقلها از نورش من افروختند
میکوهر از سکون آن سوختند
میشنود ایجن آن توکان
آن چراغ او بیلای جهان
خوبه باشد ای صومعه
خوردندم تو بصورت صومعه
تا هزاران برده بر او زدند خاک
چون تو شیر افیل و قحی است
سخنهای ساز پیش از سخن
هر که گوید کویاست ای صومعه
خوشی بهما که قیامت تک منم

بهر کور کور بودیها نسیم
او فکر بندار و زلفش هم
عقلها از نورش من افروختند
میکوهر از سکون آن سوختند
میشنود ایجن آن توکان
آن چراغ او بیلای جهان
خوبه باشد ای صومعه
خوردندم تو بصورت صومعه
تا هزاران برده بر او زدند خاک
چون تو شیر افیل و قحی است
سخنهای ساز پیش از سخن
هر که گوید کویاست ای صومعه
خوشی بهما که قیامت تک منم

هین مشو بهمان زنک مدعی هین قم اللیل که شیمی ای هما بفرودت دوزخ و روشنم کس باش کشتی بان درین بحر صفا ره شناسایی ببا بد بالباب خیز نگر کاروان ره زده خفرو قحی غوث هر کشتی تو پیش این جمعی چو شمع آسمان وقت خلوت نیست اندام جمعی بدر بر صد فلك شد شبان طاعیان همچون سکان بر بدست این سکان که تدار مرا فستوا هین بکنندارای شغای و نجما فی تو قیغی قاید اعنی بره هر که او چو کام کوی بر آکند پس کیش تو در بجهان به قرار کار هادی این بود تو هادی هین روان کن ای مام التفتن هر که در مکر تو د ارد دل کوی	که تو داری شمع و قحی شمع شمع اندر شب بود اندر قیاس بوی پناحت شیر اسیر آنست که نورج تانی ای مصطفی هر چه را خاصه اندام جاده هر طرف غول است کشتی بان شد همچو روح الله مروت هار انقطاع و خلوت آری ایمان ای هدی چون کوه قاف تو هار سیر و انگذار از بانک سکا بانک عودانند سوی صدرت از سفه غوغو کنان بر بدست توز خشم کوعصای کور را صد ثواب و اجر یابد از آله کشت آمرزید و یابد شد چون کوز انوا قطار اندر خطا ما تم آخون ما نرا شادایی این خیال اندیشگان را نایمان کود نش از من تم تو شاد شو

عقلها از نورش من افروختند
میکوهر از سکون آن سوختند
میشنود ایجن آن توکان
آن چراغ او بیلای جهان
خوبه باشد ای صومعه
خوردندم تو بصورت صومعه
تا هزاران برده بر او زدند خاک
چون تو شیر افیل و قحی است
سخنهای ساز پیش از سخن
هر که گوید کویاست ای صومعه
خوشی بهما که قیامت تک منم

بهر کور کور بودیها نسیم
او فکر بندار و زلفش هم
عقلها از نورش من افروختند
میکوهر از سکون آن سوختند
میشنود ایجن آن توکان
آن چراغ او بیلای جهان
خوبه باشد ای صومعه
خوردندم تو بصورت صومعه
تا هزاران برده بر او زدند خاک
چون تو شیر افیل و قحی است
سخنهای ساز پیش از سخن
هر که گوید کویاست ای صومعه
خوشی بهما که قیامت تک منم

بهر کور کور بودیها نسیم
او فکر بندار و زلفش هم
عقلها از نورش من افروختند
میکوهر از سکون آن سوختند
میشنود ایجن آن توکان
آن چراغ او بیلای جهان
خوبه باشد ای صومعه
خوردندم تو بصورت صومعه
تا هزاران برده بر او زدند خاک
چون تو شیر افیل و قحی است
سخنهای ساز پیش از سخن
هر که گوید کویاست ای صومعه
خوشی بهما که قیامت تک منم

در شهر کرم چون در این شهر
 نامشکند از چشم طاعت
 جانان در از دست طاعت
 علم و معرفت است از طاعت
 و آنکه در هر حال که طاعت
 باشد از آن نعمت است
 تا چنانچه از آن نعمت
 باز که هر چه با خدا
 در این سخن و طاعت
 در این سخن و طاعت

تا تو را می بینم ای من
 در روزگارم زلف تو
 کجاست زلف تو ای من
 راه تو را می بینم ای من
 سر کون تو را زلف تو
 ترا نشد بر روی با با
 ایضا زلف تو را می بینم
 چون چنان زلف تو را
 با تو ای من زلف تو
 در روزگارم زلف تو
 عشق تو را می بینم
 در روزگارم زلف تو
 عشق تو را می بینم
 در روزگارم زلف تو

نوشته است از این
 قلم که در این
 قلم که در این
 قلم که در این

در این سخن و طاعت
 در این سخن و طاعت
 در این سخن و طاعت

کرم که در این شهر
 نامشکند از چشم طاعت
 جانان در از دست طاعت
 علم و معرفت است از طاعت
 و آنکه در هر حال که طاعت
 باشد از آن نعمت است
 تا چنانچه از آن نعمت
 باز که هر چه با خدا
 در این سخن و طاعت
 در این سخن و طاعت

تا تو را می بینم ای من
 در روزگارم زلف تو
 کجاست زلف تو ای من
 راه تو را می بینم ای من
 سر کون تو را زلف تو
 ترا نشد بر روی با با
 ایضا زلف تو را می بینم
 چون چنان زلف تو را
 با تو ای من زلف تو
 در روزگارم زلف تو
 عشق تو را می بینم
 در روزگارم زلف تو
 عشق تو را می بینم
 در روزگارم زلف تو

نوشته است از این
 قلم که در این
 قلم که در این
 قلم که در این

در این سخن و طاعت
 در این سخن و طاعت
 در این سخن و طاعت

آنچه را که در این کتاب است
از کتب دیگر جدا کرده اند
چون که در این کتاب است
از کتب دیگر جدا کرده اند
چون که در این کتاب است
از کتب دیگر جدا کرده اند

ز آنکه او نبود پیدا در راه	بیش تو بر کند سبک خام را
پس نکود نیابند و بر تو	ورنه عقل من در امش کجاست
طوق زدن چو ایلین هله	غل و زنجیری شدت و سله
همچنین هر چه و عالم می شمر	اول و آخر در آرش در نظر
هر که آخرین ترا و مسعود	هر که آخرین ترا و مطرود
زوی هر یک چون ماه فاطمین	چونکه اولاد بد شد آخرین
ناباشی همچو ابله ای عوی	نیم نیند نیم بی چون اتری
دیدین آدم و بدیش بد	این جهان دید آن جهان پیش
فضل مردان بندگان ای بوج	نیست چه قوت و کسب و ضیاع
ورنه شیر و پلیر بر آدین	فضل بودی بهر قوتی عی
فضل مردان بر زنی چو لای	زان بود که مرد پایان من
مرد کا نده عاقبت بی خست	او ز اهل عاقبت چون ز قدا
از جهان ز و بانندی آید ضد	ناکدامین را تو باشی مستعد
آن یکی با نکش نشود تقصیر	و آن در کربانکش فریب تقصیر
من شکوفه خوارم ای خوشتر گویم	کل بر نزد من بجام شاخ خار
بانک اشکوفه من که اینک کفر تو	بانک خار او که سوی ما کوش
این پذیر فخری بماندی نان در	که عیب از ضد حیوانت کور
آن یکی بانک اتر که اینک حاضر	بانک دیگر شکو اندر آخر
حاضر ایام هست چون مکرور	نقش آخر ز آینه اول امین

در جهان هر چه چیزی بکشد
کفر با کفر از سر شد از شد
تا تو از هر چه در دنیا طیر
بزدیم تا طیرت از تو چون
و در کفری بر کفر با کفری

آن یکی چون نیست با احوال
لاجرم شد به او یقین
هست موی این قبطی من نیم
هست ما مان پیش سبطی من نیم
ما ز ما مان جا ز سبطی من
جان موی طالب سبطی من
معدن خود که سگداری از ارباب
معدن آدم جذوب کند ام
کوتی نشانی کسی از انلام
تکوار او گوش سازد به نام

ز آنکه هر که تو پیدا در دود
تا بدان جلیستش پیاشت
شیر از نیم زیند رسا
جذب جلیس خورشید

مهرهای سخن از آن جمله
مرزبوری که آن شادان
باز و بهار آمد یک لقمه
بوی جان پریشانی از اصبیح
نور از آن خوردن شد از تو و
بله از آن است که بود پیش
در اثر از تو شد و در ذاتی
ذات را از تو رفت و آفات
حق را با جدا جان از تو نشد
ایچه اول آن نبود آنوقت
لیک از تو رفت آنرا با جدا
در میان من و از تو رفت
شد از تو رفت آنرا با جدا
تا بدید از صفات و کار او

عده قسام است که قیامت	این عجب که جبری و ظلم نیست
جبر نمودی که کیشمانی بدی	عقل بودی که نکه با بی بری
دو ز آخر شد سبق فرود بود	را ز ما را ز و ز کی کجا بود
ای یک کرده اعتماد و انقی	بردیم و بر جا بلور سفاستی
قبه بر ساختن از جباب	آخر آن خیمه ست بر با جباب
ز د چون بر وقت اندر نور	راه فتوا اندید در ره روان
این جهان و اهل او بی صلند	هر دو اندر بی وفا بی یکداند
زاده دنیا چو دنیا و قات	کر چه بر آورد بتوان ر قفا
اهل آن عالم چو آن عالم فر	تا ابد در عهد و پیمان ستر
خود دو سیفا مبر هم یک کسند	مخبرات ز یکد کوی بشند
کی شود پر مرده سیوه آنجه	شادی عشقی نکردد آندها
نفس هر عهد است نران کشتی	اودنی و قبله گاه اود نیست
نفسها را لایق است این سخن	مردم را در خود بود کور کن
نفس اگر چه زیر کشت و خردند	قبله اش و نیاست او را مرده
آب و حی و بی حی در سید	شد خاک مرده ز خاک بده
فانیاید و حی و بی حی میباش	تو بدید آن کلکونه طال بقاش
مانند صیقلی چون که آن غاویل	ناب خود رشیدی که آن فل
آن هنر هاه و حقوق قال و قیل	قوم فرعونند اجل چو آن نیل
ز تو و خلق و طرب و سحر	کر چه خلق از آن شد کور کشا

هست از تو رفت هر دو ای دل
کوی در حدیث با صفا عیال
در نظر فایده هر چه در نظر

کشت موی محرم حور آن کینیت
معدن آدم کین غنای زینت
کشت موی محرم حور آن کینیت
معدن آدم کین غنای زینت

موسا و خال را بیا بین کن
موسا و خال را بیا بین کن
موسا و خال را بیا بین کن
موسا و خال را بیا بین کن

بهره وین کار در این وقت
عزوه اولی است که در این وقت
و مسیله را بگویم که در این وقت
دین احمد را بگویم که در این وقت
بوسه بکشید که در این وقت
بهره وین کار در این وقت

بانه طشت سحر جراحی است چون محک بنام شده است و قلا فستق محک چون غا قلب میگوید که در این وقت زهر می گوید بلی این خواهد مرد تن هدیست بر اصحاب قلبا کرد ز خون آخرین بدی چون شدی اول سیه اند لقا کیمیای فضل را طالع بدی چون شکت دل شدی از جانی عاقبت بدید او اشک شد فضل سها را سوسنی که سوز ای زبانه دوده مکن در عویج نور محشر چشمشان دنیا کند بنکر آنها را که آخو دیده اند بنکر آنها را که خالی دیده اند پش جالی باز که در جملت صح کاذب مدبر را در کار نیست عقده کش غلط انداز	بانه طشت درین مجز در وقت در وقت این قابل کنی لاف بوی بریدت از عویجی دست ای ز طالع من از تو کی کم لیک می آید محک آماده باش ز زخالص را چه نقصان است آن سیه کاخر شد او اول شدی دور بودی از نفاق و از شقا عقل او بوز قلا و غا بدی جا بر اشک کان در بدت پیش از شکت نه در دم بشد آن زان بود از کرم محروم ما که فغانه شتریت اعجمی چین چشم بدی ترا و سوا کند حسرت جانها و شاک دید سرفاسد در اصل سوزیدند صح صادق صح کاذب هر دو داده بویاد هلاکتی جو و ای آن جان کش محک و کار

باز بر سینه بنویسند از قواف
از یکی یاد ای مدان عراف
من بظاهر من بیاطل ناظر

باز که جندل را کان بودند
بودن این بیتی که بود
لیک خوص آرد کور و کور کند
کوری کوران در جنت و بدت
کار بیخ حاصلت در جنت و بدت

باز که جندل را کان بودند
بودن این بیتی که بود
لیک خوص آرد کور و کور کند
کوری کوران در جنت و بدت
کار بیخ حاصلت در جنت و بدت

باز که جندل را کان بودند بودن این بیتی که بود لیک خوص آرد کور و کور کند کوری کوران در جنت و بدت کار بیخ حاصلت در جنت و بدت	باز که جندل را کان بودند بودن این بیتی که بود لیک خوص آرد کور و کور کند کوری کوران در جنت و بدت کار بیخ حاصلت در جنت و بدت

باز که جندل را کان بودند
بودن این بیتی که بود
لیک خوص آرد کور و کور کند
کوری کوران در جنت و بدت
کار بیخ حاصلت در جنت و بدت

صورت از فقر چون در غم شود
علت فقر فقر است و بی طعم شود
تا آنکه فقرت از مکار در نشانی
در حق و خلق تا بد موی
این سخن از فقر است
از آن سخن که در فقر است
تا آنکه فقرت از مکار در نشانی
در حق و خلق تا بد موی
این سخن از فقر است
از آن سخن که در فقر است

هم بد آنجا ناله مشتاق کرد
بوی خوش را عاشقانه می کشید
کوزه کو از نیاجه پر بود
آن ز سر دی هوا آلود شد
ماد بوی او ز مروز آلود شد
چون ز رو آثار مستی شد بد
پس پریشانی که این هوا آلود
گاه سرخ و گاه زرد و گاه
می کشی بوی و بظاهر نیست کل
ای تو کام جان هر خود کامه
هردی می عقوبت و از بوی
قطره بر دین بر ما زان سبو
خونداریم ای جمال هستی
ای فلک بجمای چیست چست
میر مجلس نیست درد و دلان کرد
کی توان پوشید این غم بوی
بوی را پوشید و مکنون کند
خود نه آن بویست این کانه
پوشد از تری او صراوت شد

بوی لا از ناد استنشاق کرد
جان و از باد ماده می کشید
چون عرق بر ظاهرش می آلود
از دهن کوزه نم بر بیرون
آب هم او را شراب ناب گشت
یک مرید او را از آن دم برین
که بر و نستان حجاب بیخوش
می شود در وقت چه حالت
و شکل از غیبتش از کلز او کرد
هر دم از غیبت پیام و نامه
میرسد اندر مشام تو شغفا
شده بر کو از آن کلز او بود
که لب اشک و تو بهنج خود
را آنچه خوردی جرعه بر ما بود
جز تو ای شه در حریفان کردی
می بقین بر مرد را سوگند
چشم مست خویش را چون کند
صد هزاران پرده اش را
دشت چه کند فلک هم در گذد

ان هلیله بر روی در کور
چاشنی طعیش نبود در کور
ان هلیله رسته از راهی
نقش دارد از هلیله طعمی
این سخن با بان ندارد باز کرد
تا مه گفت از و می غیب آن بود
کف ازین بوی با بری رسید
بعد چندی با الیز با رسید
کانه بر دوشه با بری رسید
میر نذر بر آسمانها خورشید
روزی که کلز از حق کلز بود
ازین راه اندر مقام افزون بود
چیت تا شکست نامش بود
طبله ای که گفت از او بود

صورت از فقر چون در غم شود
علت فقر فقر است و بی طعم شود
تا آنکه فقرت از مکار در نشانی
در حق و خلق تا بد موی
این سخن از فقر است
از آن سخن که در فقر است
تا آنکه فقرت از مکار در نشانی
در حق و خلق تا بد موی
این سخن از فقر است
از آن سخن که در فقر است

قد او و رنگ او و شکل او
حلیهای روح او را هم نمود
حلیه تن همچو ترغاب نیست
حلیه روح طبیعی هم نیست
جسم او همچون چراغی بر زمین
آن شعاع آفتاب اندر و نایق
نقش کرد در زبر بستی بهر لایق
مرد خفته در عین دیده تو
پرهیز در صدمه ز بلیغی
بر نشاند از زمان تا بیخ را
چون رسید آن وقت که تاریخ را
از سیر آن سالها آمد بدید
جمله حرفها و از آن سالها
لوح محفوظ است او را پیشوا
بوی خوشست و ندرست و ندرست
ازین راه پوشش عامه در دنیا
و چون که برش که منظر گاه او
شود ملاحظه بنور الله شدی
یک بیک و اکثرا ز کسوی
از صفات و از طریق معلوم
دل بر آن کم نه که آن کس نیست
حلیه آن جان طلب کان برین
نور او بالای مستغف هفتین
قرص او اندر چهارم جاویست
بوی کل بر مقتدر میاویست
عکس آن بر جسم افتاده عرق
پوشد کفکان ز بوی آن شخص
از کجا بگرد استند آن سخن را
زان و بر آن شاه پیدا گشت و ما
بواسطه حسن بعد وفات بازید
آنچنان آمد که آن شه کفنه
از چه محفوظ است محفوظ است
و چون حق الله اعلم بالتواب
و چون دل گویند او را صوفیا
چون خطا باشد چو دل آگاه او
از خطا و سهوا بمن آمدی

کف ازین بوی با بری رسید
بعد چندی با الیز با رسید
کانه بر دوشه با بری رسید
میر نذر بر آسمانها خورشید
روزی که کلز از حق کلز بود
ازین راه اندر مقام افزون بود
چیت تا شکست نامش بود
طبله ای که گفت از او بود

مکن از آن بر غفلت جان منور
مکن خرد عقل و کنون مکرور
مکن حق کوشش و بهشتیم در
کن فلاطون مستحق از کربل

مکن خرد عقل و کنون مکرور
مکن حق کوشش و بهشتیم در
کن فلاطون مستحق از کربل
مکن خرد عقل و کنون مکرور

کافی عیبی نه فایده از آن خواه
ما بجا ننگار کردی و کردی کار
ز قفسه نمان کردی و کردی کار
کینا تو بودی و ای دیو کا
جویم از تو بیستم زان برون
برای تو و بیستی ز نام و بی
عیب نهاده ز عمل این خیر

ان کوی کوی و کور در سببم
چشمش او و اشکافه سببها
برد درین جنبش او بردها
آفتی کای ل ز آهن بی حید
ذایده اش نبه است لیکن اول
مرد او لبسته خوابه خور
در پناه پنبه و کبر تهسها
عالم تا ز یک روشن بشود
کر چه آهن به هم جومات
جسم را نبود از ان غن بصره
جسم از جان زنده افزون شود
حد جسم سلبه و کز خورد لبس
تا بعداد و سمر قندای هم
دود دم مسکت بی چمن
نورهای چشم می بیند بخی
جان درین سبب است از فایح
بار نامه روح حیوانیت این
بگذر از انسان هم از قال
هدان از انجان احمدل کور

هم که خود می کرد که در
کوز و می کرد چه اندرین
کنند بن را بر بخش پایت
باد بر تخت سلیمان ز ق کت
پس سلیمان گفت با د آتو
بادم گفت ای سلیمان کوز
و در بوی کوز از کوز خشمین
این کوز و بهارین بهارین
از تو با من و شیعی من
تا تو با من و شیعی من
کف تا با کوز مشور و قوس
آقا با کوز مشور از شرف

مکن از آن بر غفلت جان منور
مکن خرد عقل و کنون مکرور
مکن حق کوشش و بهشتیم در
کن فلاطون مستحق از کربل

مکن خرد عقل و کنون مکرور
مکن حق کوشش و بهشتیم در
کن فلاطون مستحق از کربل
مکن خرد عقل و کنون مکرور

راست میگرد او بر سینه تاج
هشتادش راست کرد و کشت
گفت که صد ره کنی تو راست
پس سلیمان از اندر و ز راست
بعد از آن تاجش هاندم راست
بعد از آنش که می کرد و قصد
هشت کوزه که کرد آن پیش
تاج ناطق کشت کای شه ناز
نیست ستوری کز برین بگذرد
برده ها نه تودست خود
پس تر اهر غم که پیش آمد
ظن بر بر یگری بی و کام
کار جکش را رسول و طبعی
همچو هر عوی که موسی هسته
آن عدو و خانه آن کور دل
تو هم از بیرون باری با دیگر
خود عدوت اوست که دشمن
همچو عوی تو کور و کور
چند عمری ناکتی به جرم را

باز کوی شد برو تاج ای
گفت تا با چیت آخر که می
کوشم چون از روی تو
دل بران شهوت که بودش
ایحنا که تاج را می خواست
تاج و ای کشت تاریک قصد
راست میشد تاج بر فرقش
چون فشانیدی بزنگار پروان
پرد های غیب این بر هم درم
مرد هانم را ز کف نایبند
بر کسی هست منم بر خوب کرد
آن مکر که می کالید ان غلام
کار خشمش با شه نشاه سجی
طفلا که خلق را سر می بود
اوشد اطفال را کور کند
وندون خوش کشته با نفس
وز بروند هست به کس می
با عدو خوش که گناه از آمد
می نوازی برین بر غم را

ها تا ناد عرک از خطیر
هین بیا این بر او اند
عالم از بر رفت روی از
حال و دران و ز غن و بر
انجا که اقل می شد

مکن خرد عقل و کنون مکرور
مکن حق کوشش و بهشتیم در
کن فلاطون مستحق از کربل
مکن خرد عقل و کنون مکرور

مکن خرد عقل و کنون مکرور
مکن حق کوشش و بهشتیم در
کن فلاطون مستحق از کربل
مکن خرد عقل و کنون مکرور

ما به غفلت با ناکامی
فرد غفلت ایستاد و غفلت
نفس بر خود آدم را غفلت
از آن جان ناپایداری
از آن غفلت با ناکامی
زین غفلت با ناکامی
کین غفلت با ناکامی

تا غنای اصل با قافله نوری
نعمت های نوری با قافله نوری
عقل از غفلت با ناکامی
عقل از غفلت با ناکامی
عقل از غفلت با ناکامی
عقل از غفلت با ناکامی

بر تشیع و نفیر و برضان ای عجب آنگار سید و پادشاه هم نداد او را جواب تن بر او مگر در درقه بقیع با که جوابش را نویسم هر روز بر غلام و بند انداز نظر مرد احقر نشسته و مرد هم کند درین مسرات کوشش خاصه این کو خبیث عقل ناید شوم او بی آید ارد آبرو را شهر شد و برانده از بوی او گود و بران علی براد رخصت او غلام و عقول هم زینت روح او در سج او روحان زانکه فضیله او از غماضیم نبود آن مهما نیش بماند من از آن حلوائ او اندر نیم نیست بوس کون خردا چاشنی جامه از دیکش سید و پادشاه	نامه دیگر بنشینان بکان که یک رقه نبسته پیش آن که خواندم آن خوب شد خشت می آورد او را شهر با کف حاجت آخر او بنام سما از شهری توجیه کم کرد آن کتابین سهلست اما احقر کوه آمیزم کناه و ز کوشش صد کس از کوه همه کو کوه کوکم عقلی مباد اکبر را ثم نبارد آبرو از شوی او از گران احقران طوفان تو کف پیغام بر که احقر هست هر که او عاقل بود او جان عصل دشنام دهنده از غماضیم نبود آن دشنام او بی فایده احقر از حلوائ انصاف اندر نیم این یقین داند که لطیف کرد بسکت کند و فایده

از درون غفلت با ناکامی
از درون غفلت با ناکامی
از درون غفلت با ناکامی
از درون غفلت با ناکامی

از کتاب او استاد و کوه
از غفلت با ناکامی
عقل تو از غفلت با ناکامی
لیک تو با غفلت با ناکامی
روح محافظت تو غفلت با ناکامی
روح محافظت تو غفلت با ناکامی
عقل دیگر غفلت با ناکامی
چشمه آن در میان جان بود
فرد کوه نه در غفلت با ناکامی
عقل غفلت با ناکامی
عقل غفلت با ناکامی

مهر کوه با ناکامی و ناکامی
درد غفلت با ناکامی

مشورت میگوید شخصی با کسی کلهای خوش نام غیر من بخوبی من عدویم مروت با من بیخ رو کسی جو که تو او هست من غلام چهارم نبود کوهی خار می از کوه حین شرط من ترا می هیچ شکوه دشمن هر که باشد هم نشین دوست هر که باد شمن نشین در زمین دوست طمان از ما دوست خیر کن با خلق به ایزد دست ناهاره دوست اینچ نظر چونکه کردی دشمنی بر همین کف سیاهم ترا ای بر احسن لیک بر عاقل و معنوی طبع خواهد آنگاه از خصم آید و معش کند و ادا درش عقل ایمانی جو شعله عادل	کو ترده و راه دور و مجله ماجرای شوره با او بگو نبود از وی عدو و پیوست دوست به دوست و لاشک خور کوهی با تو غماض دشمنی جستن از غیر محل با خستیت من ترا کی ره غماض ره زخم هست و کلین میان بوستان هست او بوستان در کوهی ناگردد دوست خصم و دشمن با بر ای راحت جان خودت در دل نشاید کین با غم مشورت با یار همه آنگه کن که توفیق بریند دشمن ازین عقل تو نکند ارد که کوهی عقل بر نفس است سید آهنین عقل چون سخنه سده زینت با سبب و حاکم شهر دل

از درون غفلت با ناکامی
از درون غفلت با ناکامی
از درون غفلت با ناکامی
از درون غفلت با ناکامی

کونش بظلم تو در کار نیست
باید بخاشش غی طالت خست
اندک اندک خوی کن با تو دوست
در نخواستی با او دوست
مردم را با تو دوست

و آنکه آ که بود زان صاحب نیم دانش دست او با کت روز گشت و آن مردان کت پیش او آمد هزاران مرد این تو کون مردم بدی با خودی با بخودی و خوی ای زده بر بخودان تو در زانکه بخود فانیست اعنت نقش و فای او شد آینه کر کون تو سوی روی خود و در سینی روی شش آنم آن نه این است نه آن سواکه چون رسید اینجا سخن نبرد لب بیداد چه فصاحت دست بر لب باقی قوای مست مدام هر زمان که شدی تو کمان بر زمان خوش هر اساز باش تو تا نیاید برو لانا که بلا توس جان در وقت شاد بی از حال	دل ندادش که ز بند زخم کوان جان برود الا که خود را خست نوحه از خانه شان برخواست کای دو عالم در ج در یک پر چون تو مردم ز خج کم شدی با خود اندر دین خود خار زد بر تو خودی بی آن هوش دار تا ابد در ایمنی و ساکنست غیر نقش روی غیر آنجای نه و در زنی بر آینه بر خود زنی و در سینی عیبی و عرم تویی نقش تو در پیش تو نهاده است چون رسید اینجا قلم در هم دم من واقه اعلم بالرشاد پست بنشین با فردا و السلام آن دم خوش اگر کار با مردم دان همچو کجش خصیه کنی فاش تو توس روان زود زان مک هلا زان کنار با هم عیبست از حال

کف بفرید این ظاهر بکن
و تو مینور جوان فقیه
ای با او در پیش سینه
مقال او را در مردم با او
کود پوی آن جوان در کارها
بدر پوی عقل با نداد ای پس
بسیاض پوی نداد در پیش

کونش بظلم تو در کار نیست
باید بخاشش غی طالت خست
اندک اندک خوی کن با تو دوست
در نخواستی با او دوست
مردم را با تو دوست

چونکه عقلش نیست و لایق بالک باشد از غرور و از هو پیش چشم بسته کن کونکست در علامت جوید او دایم سیل چونکه خواهی کرد بکرمین بر او بنویس میسیند آنچه هست پوست صفا قدر را بدید میا اوجه دانست چیتا اندر تو چه نار هدا از دست هر زیدی نافر و شد آن بعقل مختصر در ایسینم و بظاهر تنگرم حکم بر اشکال ظاهر می کنند حکم او مومن کنند این قوم زود خود در مین بینهای ریخت تا بچو عقل کون تو باطن بر شوی خلعتش در او هزاران نامد اینکه نبود هیچ او محتاج کس تیره باشد روز پیش تو را ظلمت شب پیش او روشن بود	از بلیس او پیر تو خود کی بود طفل کبیرش خور بود یعنی آن بیاض بود لیل حکیمت آن مقلد چون نداند جز لیل بهد او گفتیم که تدبیر را انکه تو از پوده تقلید جست نویز با کیش بدلیل و جوی میا پیش ظاهر بر چه قلب و چه ای باز ز سیه کرده بدود ای بیاست ز راند و ده بزد ما که باطن بین جمله کشویم قاضیانی که ظاهر می کنند چون شهادت گفت و با عیانی نمود بوسه تو که در دین ظاهر کجست جماد کن تا بر عقل و در شوی از عدم چون عقل زیار کشاد کبیر زبان نامهای خوش نفس کو بصورتی نماید عقل او و مثال احقی بدیاشد

خود بنویس من عقل او را
رو نماند که در عقل او
نقش آید آمدن خاک در لیل
و درود اندر بیابان روزان
گاه لنگ را بر کوه می ساز
نمغی تا پیش ای خود کند
نمغی که تو می کردی کند
نمغی که تو می کردی کند

تا تو اشغول آن شکل کند
وز نهاد ز شغول غافل کند
علامت اولی و دومی و سومی
علامت اولی و دومی و سومی
عقل از باشد که او باشد
اولی و دومی و سومی

تو در دین خود ستان پیش
تا به خویشت آن را خور
تو من خویشت ایمان آورد
هم بدان توئی که جان او دید
دیگر که نیم عاقل آید او
عاقبت را دید خود دانای
دست در دین خود دانای
تا بدو بینا شدی خود دانای
و آن تو را عقل او را

کفتاه من فوش کردم و فکند
خون و نم همو ما تا جلا
با کاهای وقت که خون بر
می بایستم بلند درین وقت
از زمان سوختن درین وقت
خون که چون فوت کلس آن وقت
مولا شده صورت او درین وقت
ما را ما بد زنده با آواز هات
کفتاه من فوش کردم و فکند
خون و نم همو ما تا جلا
با کاهای وقت که خون بر
می بایستم بلند درین وقت
از زمان سوختن درین وقت
خون که چون فوت کلس آن وقت
مولا شده صورت او درین وقت
ما را ما بد زنده با آواز هات

نیست عقلم تا دم زنده مردم آن عاقل آید و تمام عقل کامل نیست خود را مردی زنده می تا هدم عیبی بود زنده می و مرده می لا تویی غوره که غور کی در نگردد جان کوش کام هر سوچی سود نهد بر جسدی تو	نیم عقلی فک خود مرده کند تا بر آید از فشب خود بیام دریناهی عاقل زنده سخن مرده می تا دم که عیبی بود غوره باشد می غیبی بود سنگ پشت و خام ترش در وقت عاقبت بخند و یخ بر جبهه زانکه نان باشد قضا از آسمان

قصه آنگیز و صیاد که در ماهی می گرفتند و یکی از آنها را کشتند

قصه آن آنگیز استای غریب در کلبه خندان با شلیک چند صیادی سوی آن آنگیز پس شتابانند تا دم آوردند آنکه عاقل بود غم راه کرد گفت با اینها ندارم مشوره میل را دو بود بر جانان مشوره زنده باید نکو	کاند و سه ماهی اشکری صورت قصه بود وین معجز در کلبه نشاند و بدیدند آن ماهیان واقف شدند مشوره غم راه مشکل ناخواه کرد که یقین گستم کشان مقداد کاهلی و حمل شان برین که تر از زنده کند آن تر از نو

سینه و زنده و زنده و زنده

از خود در تو شوی بر تو
حکایت شخصی که بوقی است
سیکته الله است
آن که بوقی است
کفتاه من فوش کردم و فکند
خون و نم همو ما تا جلا
با کاهای وقت که خون بر
می بایستم بلند درین وقت
از زمان سوختن درین وقت
خون که چون فوت کلس آن وقت
مولا شده صورت او درین وقت
ما را ما بد زنده با آواز هات

کفتاه من فوش کردم و فکند
خون و نم همو ما تا جلا
با کاهای وقت که خون بر
می بایستم بلند درین وقت
از زمان سوختن درین وقت
خون که چون فوت کلس آن وقت
مولا شده صورت او درین وقت
ما را ما بد زنده با آواز هات
کفتاه من فوش کردم و فکند
خون و نم همو ما تا جلا
با کاهای وقت که خون بر
می بایستم بلند درین وقت
از زمان سوختن درین وقت
خون که چون فوت کلس آن وقت
مولا شده صورت او درین وقت
ما را ما بد زنده با آواز هات

اینه ما چون و زنده بود رایحه جنت زینتی با فخر ای قواضع برده پیش اهلها آن کبک بر خسان جویت و جنت از پی سوراخ بینی برست گل بوی فرودس و کل و کل و کل کی از آغابوی خلد آید ترا هم چنین جبالوطن باشد در کفتان ماهی تر بر کده کم نیست برای شوره هنر آه کن مخوم آن آه کم بایست پس سوی دریا غم کن زین آنگیز سینه را با ساختن بر خسان همچو آه کوزی و سک در خواب می کوش و سک اندر پی زندان ماهی هر دریا کوفت در سما بسیار دید و عاقبت خویش را آنگند در دوای پس جوصیادان میاوردند	و زنده بیخ را تو مردی کون رایحه جنت کی آید در دین و بی تکبر برده در پیش شما همین مکه معکوس عکس شد بو و طیفه بینی آمد ای عقل جای آن بو نیست این سوراخ بوز موضع جگر باید ترا تو وطن بشناسی خواجه دل ز برای مشوره شان بگر چون علی قواه اندر جابه کن شب رو و پنهان روی کن چون بجو جو و ترک این کور آنگیز از مقام با خطر تا بحر خود می رود ناد و نقش بگر که بود خواب خود در چشم ترسند راه دور از جوی با پنهان رفت سوی بحر امن و عاقبت که نیاید بعد از هیچ طرف نیم عاقل را از آن شد تلخ کام

کفتاه من فوش کردم و فکند
خون و نم همو ما تا جلا
با کاهای وقت که خون بر
می بایستم بلند درین وقت
از زمان سوختن درین وقت
خون که چون فوت کلس آن وقت
مولا شده صورت او درین وقت
ما را ما بد زنده با آواز هات
کفتاه من فوش کردم و فکند
خون و نم همو ما تا جلا
با کاهای وقت که خون بر
می بایستم بلند درین وقت
از زمان سوختن درین وقت
خون که چون فوت کلس آن وقت
مولا شده صورت او درین وقت
ما را ما بد زنده با آواز هات

آن ندیم از فلک غم بست باد
بین کلام القیل مجرب آثار
مخبر از دل بیخه و دل ما
میکند او تو به و در خرد
باز که در غم غم است و غم
باز که در غم غم است و غم
باز که در غم غم است و غم
باز که در غم غم است و غم

کفت دیکر بر کدشته غم
بود خفت کفت در جگر
فوت کوی در کدشته غم
احتتام اهل و فرزندان
آنجا که وقت زادن حاصله
کشت غمناک و کشت آه
من چرا از ادا کردم مر ترا
مرغ کفتش فی نصیحت که هست
چون کشت و رفت چه دم
و از کدشته کفتم کوفت
منیم خود سه درم سنای
خواجده باز آمد بخود کفتم
کفتش و بچوش عمل کردی
بند کفتش با همو خوانی که
چاک خون و جمل پذیرد
زانکه جاهل جمل اندر بود
چون تو بنددی او نشود

ناله با اندیشه زای
نیم عاقل کفت در وقت بلا
کوسوی در باشد و از غم
چونکه ماند از سایه عاقل
فوت شد از من چنان بنگرد

باز که در غم غم است و غم
باز که در غم غم است و غم
باز که در غم غم است و غم
باز که در غم غم است و غم

آن ندیم از فلک غم بست باد
بین کلام القیل مجرب آثار
مخبر از دل بیخه و دل ما
میکند او تو به و در خرد
باز که در غم غم است و غم
باز که در غم غم است و غم
باز که در غم غم است و غم
باز که در غم غم است و غم

او همی کفت از شکجه و بلا
باز حرکت او که گویا برین
من نیازم جز بد و رایح وطن
آب بید جویم و این شو
همچن میکرد با خود عهد
دامن عاقل بگیرم روزی
همچو جان کافران قالی اولی
و درم زین سخت کردن شکن
آبگیری مرا سازم من شکن
تا ابد در امن و محنت مرید
کز چنین در رهله اگر بایم
تا نیستم در چنین رخ و غم

باز که در غم غم است و غم
باز که در غم غم است و غم
باز که در غم غم است و غم
باز که در غم غم است و غم

عقل میگفتن حماقت با تو آ
عقل را باشد و قای عهدها
عقل را یاد آید از پیمان خود
چونکه عقلت نیت لسان
از کئی عقل پروانه خنس
چونکه بر ترس و حسرت تو بند
مبطل و در رک و خط عهد یاد
حونکه گوهر نیت تا فرخ بود
این عاقل هم زین عقلی اوست
آن ندامت از نیجه زنج بود
چونکه شد رخ آن ندامت شکله

باز که در غم غم است و غم
باز که در غم غم است و غم
باز که در غم غم است و غم
باز که در غم غم است و غم

باز که در غم غم است و غم
باز که در غم غم است و غم
باز که در غم غم است و غم
باز که در غم غم است و غم

باز که در غم غم است و غم
باز که در غم غم است و غم
باز که در غم غم است و غم
باز که در غم غم است و غم

من زدم مشق ما که او را
انکه جان خود نبیند جان بداد
من بجا آوردم و عظمی
من بجا آوردم و عظمی
من بجا آوردم و عظمی
من بجا آوردم و عظمی

بنده زاده آن خداوند و نسبت اصل ز خاک و آب و مرجع این جسم خاک هر جا اصل ما و اصل جمله سر کف کو مدد از خاک کیم کرد چون در جهان میشود گو هم تو و هم ما و هم اشیاء تو گفت غیر این نسب نایب هست بنده فرعون و بنده بنده کا بنده باغی طایغی ظلم خویش غداری حق شناس در خویی خوار و در پیش گفت حاشا که بود با آن لید و احدا اندر ملک او را ماری نیست ظلمش را در کس مالکی نقش او کردست و نقاشی تو نشانای بروی من ساختن بلکه آن غدار و آن طایغی توئی کو بگشتم من عوانی را بسهم	زاده از پشت حواری آب و گل را داد زدن جان مرجع تو هم بخاک ای بی چشم هست از خاک و آنرا صد نشا از غذای خاک فریه کردنت اندک آن کو در خوف صفت خاک کردند و نماز جاه تو سر تو آن نام خود اولیست که از تو بروی او چشم زین وطن بگریخته از فعل هم بر این اوصاف خود میکن که ندانستی سپاس ما و حق در خداوندی کسی دیگر شریک بنده کاش بر اجزا و سالارین شرکتش دعوی کند جز ما یکی غیر کرد عوی کند و ظلم چون توان جان مرا بشناختن که کنی با حق تو دعوی دویی خویش من عوانی را بسهم

کشتی در زیت یعقوب را
تا چه آید تو زین خلق کرد
بوی اید قتل من مطوب را
کشتی در زیت یعقوب را

من زدم مشق ما که او را
انکه جان خود نبیند جان بداد
من بجا آوردم و عظمی
من بجا آوردم و عظمی
من بجا آوردم و عظمی
من بجا آوردم و عظمی

من بجا آوردم و عظمی
من بجا آوردم و عظمی
من بجا آوردم و عظمی
من بجا آوردم و عظمی
من بجا آوردم و عظمی
من بجا آوردم و عظمی

یک شود گلزار و کندم زاده کی شود بستان کشت و بر کوه تا بشکافی بشت و ریش تا فروزد غلظت است از دوا پاره پاره کرد دست ز جامه که چرا این اطلس بگریه را هر بنای کعبه کا با آن کنند همچون بخار و حداد و قصا آن هلیله و آن بلبله کو قی تا نکوی کندم اندر آسنا این تقاضا کرد آن ناری که پذیرد پیوند موسی را بسکه خود را کرده بند اژدها را از دها آورده تا دم آن از دم این بشکند کوهها ادی هریدی بین گفت الحق من استاجاد و بی خلق کیدل را تو کردی بی و کو گفتم غرق کشتی منی به هو	تا نکرد زشت و وزل زین تا نکرد نظم او ز پرویز کی شود نیکو و کی کرد بد کی رود سوزش کجا ماید شفا کس ز بند آن در زنی علامه را بر سر یلیچ چو کیم بده پیک را فی کوا کعبه را و پیران کنند هستان پیش از عمارت هاست زان تلف کردند معموری کی شود آراسته زان خوانها که زشتت و راه نام ای سمله از چنین شست بد نانشی که مکی را کرده تو از دها تا با صلاح آورم من دم ما بر آن اژدها را بر کند ورنه از جانش بر آرد این دم که در افکندی بیکر اینجا دوی جادوی خنده کند در سنگ جادوی کس دید با نام خدا

من بجا آوردم و عظمی
من بجا آوردم و عظمی

کلیت در خوردن غذا و آشپزها
ای فرستاده مرا پیش تو سپرد
من بر ما تو که در کسب و کار
کوی خیزد از او چنین نامشود
مست در خور آری منم که
و اتمامی دیدن بودی غیر ازین
که خدا خواهد مرا کردن کزین
که خدا خواهد مرا کردن کزین
من تصایغی بود که فرستد
شاخ کس تاخ ترا تو هم
و اتمام هم که از زبیر
تو که تو ندیدی و تو که
در خورست و بدید طهارت
تا بدانی کونست در خوردن او
تا بدان کوی کجاست و خیزد
مصلحت امر ازین زمان باید
توبت و نیلان میکند آن
کو و کوی که بودی در خور
و انعطاف آن بختم در کعب
دیدم غیر ازین پوشید از طمع
گفت و دراز کردی و از شایسته
کانند آید غصه در از طعم

کاودر بغداد آید تا کاهان از همه پیش خوشبها و مره که بود افتاده برین یا پیش خشک برنج طبعش چون و آن مضایق و اسباب و هر زمان بدستش چون کوبه بود و سر از هزار ای غصه از مستی خیزد لاجر و اغمی دل و سر کشته چشم بردار و سبک نکر چشمه دید جان از ک مکن چشم از شور جان چون شدی تو باک برید باید که هر چشم که در آن باید که هر چشم که در آن باید که هر چشم که در آن باید که هر چشم که در آن	بگذرد او درین سوز آن سرا او بر میدید که قش خورین لایق ندان کاوسته خورش بسته است باغی از لایق مست از مضایق و اسباب تو بوییدین همای در میان چو سرده یک صفت کشته بندگ است از کشتی زور مطهر تریان اول کشته تالشوی قانع را است برده با کمال چشم پایا بخت بر در آن جا نشوی جان ما که ز خوش تر نویسد چشم را باشد از آن خیزد چشم بستی کوشم آری بدین تا نمائی غلبه در خورین

چشم را بستی کوشم آری بدین
تا نمائی غلبه در خورین
چشم را بستی کوشم آری بدین
تا نمائی غلبه در خورین
چشم را بستی کوشم آری بدین
تا نمائی غلبه در خورین

کلیت در خوردن غذا و آشپزها
ای فرستاده مرا پیش تو سپرد
من بر ما تو که در کسب و کار
کوی خیزد از او چنین نامشود
مست در خور آری منم که
و اتمامی دیدن بودی غیر ازین
که خدا خواهد مرا کردن کزین
که خدا خواهد مرا کردن کزین
من تصایغی بود که فرستد
شاخ کس تاخ ترا تو هم
و اتمام هم که از زبیر
تو که تو ندیدی و تو که
در خورست و بدید طهارت
تا بدانی کونست در خوردن او
تا بدان کوی کجاست و خیزد
مصلحت امر ازین زمان باید
توبت و نیلان میکند آن
کو و کوی که بودی در خور
و انعطاف آن بختم در کعب
دیدم غیر ازین پوشید از طمع
گفت و دراز کردی و از شایسته
کانند آید غصه در از طعم

عزت دیدن در چشم ای سپر آن پری بودی بپند شبیه نور با پایه خود نیست بود آدمت خاک که ماند بخاک نیست مانند آتش آن پری مرغ از باد نیست که ماند باد بستل از لعلها با فرغها آدمی چون زاده خاک هفت نیستی که هست محض از خرد باد را بی چشم اگر نیست نداد چون همی است مونس از عدد آتش نمرد در اگر چشم نیست که بودی پهل را آن غور دید کره کوه و سنگ بادیدار شد ای زمین مرا که نبود چشم جان که بودی چشم دل حثانه را سنگه زره که بودی درین و ز ای خرد برکش تو پرو با لها تا قامت این زمین برین و بند	وزنه خور ابا نذر ندیدی کردی نیست اندر دیدگاه هر دو شبستش خجسته خلاق بود جستش از بارق هیچ اغتر که چه اصلش اوست چون کوی نامنا سینه اخدا نیست نهاد هست بچون که چه داد شوق ایز پسر با باید نیست بجانت هست بچون بخورد که بی برد فرق چون یکرد اندر قوه غاد چون همی است مونس از عدد را حلیش چون بخشم کردیت از چه قیظی را بیطی میگوید بیز جواد او در او بار شد از همه فار و زراف و خور ایچنا چون بدیدی همی آن فرزانه چون کوا همی دادی اندر دست سور بخوان ز لولت ز لرها کی ز نادین کوا همی نهادند

از غنای مختلف با از طعم
طعم شورین همی پندت نام
دانه دنیا که بیخچون
شکوه خور او لیک تو زنده
بادها هان خورند از مصلحت
لیک وقت شان و نسل است

ششوی و ناستونده ادری
توبه کرده و ز کجایان
ن سخن برزد ا رویت بچشم
که نظر بر درش خاسته بود
هم بسوزد درش خاسته بود
تا بدانی که خیر استی تا بد
و در عهد هر چیز را در خود
ک کوی کرده و ک کوی
که بدی لایق در فریاد

شاه را باید که باشد خوی
و غضب غالب بود مانند
و صرورت خون کند از
که شود زن روسی آن
دیو خانه کرده بودی سینه
شاخ تیزت بر چهره ا که
رحمت او سبک بود بر غضب
و ضرورت خون کند از
که شود زن روسی آن
قبله سازین بودی کینه را
نک عصاره اش شویعت را

خاک بر زمین جانان
نا سوخته در خاک
بکبر خیز غازی غبار رود
کافر البت تاخت او

حمله بردند اسپه جسمانیان
نا فرو گیرند بر دزد غیب
غازیان حمله غزاجوی کنند
غازیان غیب چون از حمله
حمله بردی سویی برندان
چنگ بر صدک در نهاد زرد
چونید کشته می که در آن
سنددی ز بندها را ای هیچ
نک منم سرهنگ هک شکم
توهلا در بندها را سخت بد
سبکت را بر کند یک یک قدر
جانبا نقله و جانان
ناکی نماید از آن سوبال
کافران بر عکس حمله آورند
حمله ناوردند بر توشک
نا سایدان بر طرف مردان
فاکد شارع را بگیرد ز بدی
بر کفاده استله برای انبال
کوری تو کرد سهو ک خروج
نک نامش نام و نک شکم
چند کاهم بر سبال خود بخند
نا بدانی کافتد یعنی کافتد

حاجت نماید که تو بندگی
از بلا از تو بدی آید
که بگذری و فم بکنه و منزل
از بدی چون در اسباب و منزل
فهم کن اینجا نشانی
وز خود تیر و شمشیر
در رسد در تو خرابی

ز آنکه من هست همچو
خوب شود تا بریدید
تغذیر و تو کوهت و بوردن
هیز مکن بوی که هست
جان من و وقت مانت
چون بگرد آنجست شد
مانع آید آن زد بد
چون که کرد شرف
حاصل آنکه کسکی
صقله و الله افکار
باز نرسد می علی
ز غم و غم و غم
نظم العبد الخیر
ایمان تو با کافر

و دنیا بد تیرا ز جشای
پس مراقت با تو کرد
و در این افزون ترا هست
بسیار تر خای آدمی
تا در و بر دنیا و هشت
معاینه نماید
بزی نادیدن لایق است
کوی هر فعل چیزی ایدت
از مراقت کار بالا تر شود

بسیار تر خای آدمی
تا در و بر دنیا و هشت
معاینه نماید
پس جو این کجه تیره یک
ناد است آینه کرد در صورت
این رجه تیر و تیر بود
صیقلی بد آهن خوش کرد
کوی نمائی غیظ تیره است
ناد رواشک لعین بود
صیقل عقلت بدان است
صیقل را بست ای بی نماز
که هواری آبد نهاده شود
آهنی کاید غیبی بدی
تیره کردی نک ادری
نا کون کردی چنین کون کن
بر مشویدان تا شود از آب صاف

صیقلی کوی صیقل کن
اندرو هر سو ملجی هم بر
صیقل آن تیر کوی زد
فاکد صورتها تو از بدی
صیقلش کن کجه آهن خیره
عکس خوری ملک در وی
که بدو دشمن شود در او
وازهوار کرده تودت باز
صیقله رادست کفاده
جمله صورتها در و رسل شد
این بود یسوعون الارض
تیره کردی برا افزون مکن
واندی این ماه و اختر دوط

چون که کرد شرف
حاصل آنکه کسکی
صقله و الله افکار
باز نرسد می علی
ز غم و غم و غم
نظم العبد الخیر
ایمان تو با کافر

بکمال آید که خود لغات
می نمودت تا روی با
ز آهنین بگردد شمشیر
و افعال کاندرا از خواست
تا کی بد تو از غم و غم
آن همی بدی بد تو بدی
نقشهای بد تو بدی
و در بدی بد تو بدی
همچو آن زنگی که در آینه دید
دو خود را از دست بر آینه دید
که هر دو شکی اینی و بدی
در شیم از دست ما از بدی
از جفا بدی زشتی
لیست بر من ز آنکه هم از بدی

بسیار تر خای آدمی
تا در و بر دنیا و هشت
معاینه نماید
پس جو این کجه تیره یک
ناد است آینه کرد در صورت
این رجه تیر و تیر بود
صیقلی بد آهن خوش کرد
کوی نمائی غیظ تیره است
ناد رواشک لعین بود
صیقل عقلت بدان است
صیقل را بست ای بی نماز
که هواری آبد نهاده شود
آهنی کاید غیبی بدی
تیره کردی نک ادری
نا کون کردی چنین کون کن
بر مشویدان تا شود از آب صاف

کفت موی که در این چهار
صفتهاست کفت را با پندار
ازین صفتها که در کتب قدما
دور باشد از وقت افکار
ثانیا باشد از وقت افکار
که اجبار از آن است
و بن باشد بعد از آن
تا با کار از جهان بیرون
بلکه خواهان آن است
فی زرعی کان تراد از اسیر
مرد و جوانی در آن
بلکه باقی در خواب خانه کعب
پس بدست خودش کوشش
میزنی بر خانه و بوالله

کاه موی بی است سوخته	کاه موی بی است سوخته
کاه خیز از قاصد خون شدن	کاه خیز از قاصد خون شدن
کاه کز بوی وفاده کشته است	کاه کز بوی وفاده کشته است
کاه صیدی خوب در زخم و عسل	کاه صیدی خوب در زخم و عسل
کاه ندامت کردن بر چرخ نعی	کاه ندامت کردن بر چرخ نعی
کاه ندامت آمدن صریح از جیب	کاه ندامت آمدن صریح از جیب
کاه ندامت آمدن از هر جماد	کاه ندامت آمدن از هر جماد
کاه زین بجز هاست می گویم ز شکر	کاه زین بجز هاست می گویم ز شکر
کاه اندک لغت بنوای ناپذیر	کاه اندک لغت بنوای ناپذیر
کاه خویشتر هر کور میگردی و می	کاه خویشتر هر کور میگردی و می
چند بگو بری ننگ آمدن پیش تو	چند بگو بری ننگ آمدن پیش تو

بنا کردن موی عیال که در قوبه همیشه با برت

هین مکن برین هر کور انور	هین مکن برین هر کور انور
قوبه را از جانب مغرب دری	قوبه را از جانب مغرب دری
ناز مغرب بر زنده سر آفتاب	ناز مغرب بر زنده سر آفتاب
هست حجت را بر چه شد ز	هست حجت را بر چه شد ز
آن همه که باز باشد که فراز	آن همه که باز باشد که فراز

حافظ هر چه بود و هر که در
هم بدیدارین کل از کین
مطالع او بر چه بود و کین
است بر هر بادشاها و پادشاهان
حکمران او بر چه بود و کین

کفت موی بی است سوخته
کاه خیز از قاصد خون شدن
کاه کز بوی وفاده کشته است
کاه صیدی خوب در زخم و عسل
کاه ندامت کردن بر چرخ نعی
کاه ندامت آمدن صریح از جیب
کاه ندامت آمدن از هر جماد
کاه زین بجز هاست می گویم ز شکر
کاه اندک لغت بنوای ناپذیر
کاه خویشتر هر کور میگردی و می
چند بگو بری ننگ آمدن پیش تو

کفت موی که در این چهار
صفتهاست کفت را با پندار
ازین صفتها که در کتب قدما
دور باشد از وقت افکار
ثانیا باشد از وقت افکار
که اجبار از آن است
و بن باشد بعد از آن
تا با کار از جهان بیرون
بلکه خواهان آن است
فی زرعی کان تراد از اسیر
مرد و جوانی در آن
بلکه باقی در خواب خانه کعب
پس بدست خودش کوشش
میزنی بر خانه و بوالله

کفتای موی که است چهار	کفتای موی که است چهار
تا بود که لطف آن و عدل	تا بود که لطف آن و عدل
بوی که زان خوش و صد های	بوی که زان خوش و صد های
بوی که از تا نیر جوی آب کین	بوی که از تا نیر جوی آب کین
باز عکس خوی آن کچر شیر	باز عکس خوی آن کچر شیر
ما بود که عکس آن خوی شیر	ما بود که عکس آن خوی شیر
یا بود که لطف آن خوی آب	یا بود که لطف آن خوی آب
شور ام را سبزه پنداشد	شور ام را سبزه پنداشد
بوی که از عکس بهشت چارجی	بوی که از عکس بهشت چارجی
اچنان که عکس دوزخ کشته	اچنان که عکس دوزخ کشته
که ز عکس وارد دوزخ هموار	که ز عکس وارد دوزخ هموار
که ز عکس چو سن آب حسیم	که ز عکس چو سن آب حسیم
که ز عکس زنده و زنده	که ز عکس زنده و زنده
دو رخ درویش و مظلوم کین	دو رخ درویش و مظلوم کین
موسیا باشد که نکشایم در	موسیا باشد که نکشایم در
موسیا باشد که یا بر تاسی	موسیا باشد که یا بر تاسی
هین بگو ما بر که است چهار	هین بگو ما بر که است چهار

شرح کفر موی عیال که در قوبه همیشه با برت

کفت موی که در این چهار
صفتهاست کفت را با پندار
ازین صفتها که در کتب قدما
دور باشد از وقت افکار
ثانیا باشد از وقت افکار
که اجبار از آن است
و بن باشد بعد از آن
تا با کار از جهان بیرون
بلکه خواهان آن است
فی زرعی کان تراد از اسیر
مرد و جوانی در آن
بلکه باقی در خواب خانه کعب
پس بدست خودش کوشش
میزنی بر خانه و بوالله

کافی در بیغان از بیرون بود از آن کان
کافی در بیغان از بیرون بود از آن کان
کافی در بیغان از بیرون بود از آن کان
کافی در بیغان از بیرون بود از آن کان

خانه بر کن کر عقیق از بیرون کعبه زیر خانه است چاره نیست که هزاران خانه از یکدیگر عاقبت این خانه ویران نشود لیک از آن تو باش تا ندانم چون نکرد آنکار مرد شو دست خالی پیدا کن تو کای من نکردم آنچه گفتند از بیخی مانع صد سخن از بیگان بود خانه اجرت کفنی یا کوی این کورا آمدند او تا اجل باره دوزی من کفنی اندر کان هست از کان کرای دوز با ناگفته ناکهان بر کان بیخی بارن دوزی نیست خورد از آن هر زمانه در دوز تو نشسته ای ز نسل پادشاه کاسار باره بر کن ازین خسر دکان پیش از آن کز مملکت گری	صد هزاران خانه شاید بنا از خواب و هیز مندیست و صد میشود هم مورد تکلیف و بیخ کعبه از ویران بقین عمر بازن شود مزد ویران کردت نشسته از تو لیکن از انسان الا ماسعی این سخن مایه می آید ز بیخ کعبه رفت و خانه و دستم بیخی مانع کعبه و حیا نباشد خانه بود نیست ملک توبه به بیخی ناشی نادر زین مدت کنی زوی عمل زیر بارن کان تو آمدن دوز کان نفته بنشین و تکرار از بیخ از کان زه این دوزی وار میزی از این بارن بردن کوران بارن روی میری زین خورد ما خورد آیین باره دوزی نشسته تا بر آرد سر بر پیش تو دکان آنرا آید تو خورد و دوزی

عشق شد زان بی نیکی و
صوفی است عشق و دوزخ
با کز در عشق و دوزخ
از بیگانه است عشق و دوزخ

دیگر اندک در عشق و دوزخ
بودم آنقدر عشق خانه بیچار
عشق خانه در دل من کار کرد
لاجرور از کعبه ما اندر دوزخ
بودم از کعبه نهانی بیخ
ورنه دست ندوی من بودی
آه اگر داد بیز را دادی
این زمان غم زان بیز را دادی
خشم را بر نقش من آنرا خشم
هیچ طفلان عشقها می خشم
تین بو کفنی حکیم کامنار
که بر آرد و دوزخ و دوزخ

درا الحی نامدین
که بر آرد و دوزخ و دوزخ

کاش می شنیدم و ششم
لیکن عشق تر خطه غنچه دوزخ
آنجان بکشایدت فر شتاب
کشته اندر شوره هکاشه باب

بسن کن ای موسی کو و عدل کفت موسی از سیم ملک دوزخ بیشتر از آن ملک کافور است انکه در جنگ چیز مکنک آنکرم کا اندر چهار نهاد کفت ای موسی چهارم جهت دوزخ کفت جا و آنکه مانی تو جوان در ملک بود پیش ما بر کاست	که دل من از اضطرار کفت دو جملاتی خالص از خشم کین بد اندر جنگ و آن تو بگر اندر صلح خوانش چون دروغ با کبر چه باشد افتخار باز کوی برم شد و خشم فرود موی همچو قی و درخ چون آفتاب لیک تو بی سخن کردی پرست

**بسیار از آن که کلمات است عشق تو در عشق و دوزخ
لا اله الا الله و رسول الله**

چونکه ما کوه کسره کاره رفقا که بر تو کتاب تا مرغ خورم ایضا از زلف و بوی از مکان جز شب با بن عمیدانی بکیر هیچ آرزو نیک نیست در رخت نی ز ندی پیرت آید برو نی شود روز جوانی از تو کز نی کبی در شهوت و طشک نماند	هم زبان کوه کان باید کشاد یا مویر و جوز و فستق و درم هست شادی و غم کوه کان این جوانی با بکیر ای خیر شعیر نان ماند آن شب با تو رخت نی قید چون سر تو کرد دوزخ نی بدند آنها خلیها یا اله که زانرا آید از صنعت ملال

بسیار از آن که کلمات است عشق تو در عشق و دوزخ
لا اله الا الله و رسول الله

عشق شد زان بی نیکی و
صوفی است عشق و دوزخ
با کز در عشق و دوزخ
از بیگانه است عشق و دوزخ

دیگر اندک در عشق و دوزخ
بودم آنقدر عشق خانه بیچار
عشق خانه در دل من کار کرد
لاجرور از کعبه ما اندر دوزخ
بودم از کعبه نهانی بیخ
ورنه دست ندوی من بودی
آه اگر داد بیز را دادی
این زمان غم زان بیز را دادی
خشم را بر نقش من آنرا خشم
هیچ طفلان عشقها می خشم
تین بو کفنی حکیم کامنار
که بر آرد و دوزخ و دوزخ

خود کوه را بد اینچنین باز دارد
که بیک کل بخوردی کار دارد
دانش را صد در خاشاک فروز
داده هر چه صفا کانی فروز
کار نقد از آن آید بستان
تا که گان الله که آید بستان

صحن موی کوانت می شود که نکرد آبا قبل تو در هم بدین سان بر قدم زه می شود	تخت آینه کوهی و بیله باز گفت او بر سخن با آینه کنت همان افشان بدین لای زود در ریای شنه یکو خصا ایز یکت که به کرد و کشت افتاب تاج کشتی کلک خاص چون باشد کله خیزد چون کفتی آری و صد آفرین سه نگو بر بوی آن زین آمدی میکند ابله بر این حق افتاد از سخن چون زهره ات بر جای بودی اندر هر دو عالم زهره چون شهیدان از دو عالم خود ناممندانیک تا این حد جرا تا نبرد زود سز مایه زرد زهرمان و عقل بخوری شود
حجاب فرعون موی را علیه است و آینه است تخت آینه از آن در موی	
عین کل خودی موشا ناکلا هم در آن مجلس که شنیدی غای ابن سخن در کوش خورشید او هم مید آنچه و عدت و چه داد چون بدین طعن آن کریمت با زهره آتند زید تازان زهره زهره که بهش خورند در غافل هم حکمت از سخن غافل هم حکمت و نعمت لیک چند آن که ناسور شود	

قطره را بخوری تمام اگر شد
بچه استادی و در مادی
الله الله زود بفرش و خند
قطره را بخوردی که هر یک
خون قاضا می کند بخوری شاد
بچه استادی و در مادی
الله الله زود بفرش و خند
قطره را بخوردی که هر یک
کند بخوردی که هر یک

موی ظریف و نازک و بیله
کفت با تو در ایام و هر که خورد
چون قطره خفاصت باد و در
کون کرد بدین هر دو عالم
چون اصل خود که در با بود
از قوت خورشید باد و خاله

ظاهر که کشت در ریای
ذات و معصوم و ایتر جوی
میزین ای قطره خود را این
تا بیاوی و طای قطره می
میزین ای قطره خود را این
در کف در ای تو انم از تلف
خون کوان آید چنان که کشت

ناخن و منقار و زبر من را بد
وقت موی آن که کند زال لبه
چون که تمامشند هلاک و خورد
ختم آید و میزند صا را زرد
کوبین و تمامشند هلاک و خورد
ختم آید و میزند صا را زرد
تو کبک می خانی و عشق
تو کبک می خانی و عشق

الله الله زود بستان و الله الله کوی موی زود الله الله تو کان بد مین الله الله زود در ریای غنا الله الله ترک کن هشی خود الله الله زود تر تعجیل کن الله الله تا کون که باختم الله الله چون عنایت رسید الله الله چون که عضیات بود الله الله ما چنر که زود و تو لطف اندر لطیفان که معنود هی که یک بازی فداست بر لب در پل بر این چار خفتند زود کتابها مان بگویم ای ستر کتابها مان بگویم ای ستر	چون که بخورد حمت از نیست نا شود چو کان او پر مژگان بر چند از غلام عام ای سخن تا نکردی در غلط بینی غنا چون که خواند دست بر لب بر فرود از این فشار تی سخن کردن الله معصیت لغو است بن توقف در روی او ای غنا در می ماند زود و روش کو چون قوت میکند غلام و تو کا سفلی بر جرح هفت میشود هم طالب این شایده طلب بن وقت تا بانی شود زود شاه را لازم بود رای و زود کورد و کبیر و صوم داند از را
مشافه از این قصه با زهره شاه را با کبیر را	
باز اسپید از کبیر می ناخنی کان اصل کار است شکار کججا بود سعاد تا ترا	او ببرد ناختم بفری کورد کبیر که ببرد کورد ناخانین سان در از او کبیر

تو کبک می خانی و عشق
تو کبک می خانی و عشق

اشک از آن چشم زود و زود
باید از آن چشم زود و زود
زاد و چشم باز زین باد لارا
که چشمه شاه داد و صفا کل
چشم ما از آنش شایه زود و زود
چشم یک از چشم بد باد زود و زود
چشم در بیابان باد زود و زود
هر دو عالم می بیند از زود و زود

کوهی چشمه از این چشمه
بچه استادی و در مادی
الله الله زود بفرش و خند
قطره را بخوردی که هر یک
کند بخوردی که هر یک

می شناسد هیز جگر را که
تا موی باقی منقز ز انخلاط
هر دو مستی نیدند تا این
سستی آرند کتا از انکین
تا راهی زنگه و و تاسی
و عقا عقل در حشد
انیا چون جنس ر خند
سرمات را بنده کز نکل
باد جنس آتش و بار او
که بود آهنگ هر دو و غلو
چون پیدی تو سیر کنی
در میان حوض باغی نهی
تا قیامت آن روز یاد بیست
کردن شایسته روی همت

می چکد آن آب محمود حلیله تا عا لند بر و منقار حوش باز کوی چشم کبیر از حوت باز خاتم باز صد سورت بد صالح از یکده که آرد با شکوه دل همی کوید حوش و هوش غیر کش با هست صد علم نهان نخوت شاه کوفتن جای بند که کم با رای هلمان مشورت مضططبی را رای ن صدیوت عرق جنیت جانش خندید جلین سوی جنین صدین برد	می بودی قطرش را جبریل کرد همد ستوریش آن حوی قزو نور و علم و صبرم را شو زخم بر ناکه نه بر صالح زید صد چنان نایقه بر اید متر کوه قز نه در آید غیرت بود و تا ورنه سوزیدی بکم صله تا دل خود را ز بند کند کوست پشت ملک و خط مقلد رای ن بر جمل را شد بولوب کان ضیعتا به پیش کشید بر خیالش بند هارا برد

قصه آن که قطره او بر ناودان
بود و آمدن فایز المیز علی که
جستند و جالبه المومنه علی الصلحی و المومنه

یک ز فامد به پیش مرتضی گوش میخوانم می آید بدست نیست عاقل تا که در نایا بدچوما هم اشارت را نمیداند بدست	گفتند بر ناودان طفل مرا وز هله ترسم که آفند سوست کش بگویم از خطر سوی من وز بداند نشود این هم بدست

جادیش بخت هر جا طابت
عیدی از دیرت کرد انشدند
با بلا بیچو که هم جگر آمدند
ما در راه و ک ما وقت ز بند
جنس بر بوق تند در زیر آمدند
کافران هم جنس شطرا آمدند
حاجان شاکر شیطا آمدند

می شناسد هیز جگر را که
تا موی باقی منقز ز انخلاط
هر دو مستی نیدند تا این
سستی آرند کتا از انکین
تا راهی زنگه و و تاسی
و عقا عقل در حشد
انیا چون جنس ر خند
سرمات را بنده کز نکل
باد جنس آتش و بار او
که بود آهنگ هر دو و غلو
چون پیدی تو سیر کنی
در میان حوض باغی نهی
تا قیامت آن روز یاد بیست
کردن شایسته روی همت

صد هزاران خوی بد آموزه مگر ز بخوشان بزشتی از خند زان مکان آموزه خند و حسد هر کز اید او کمال از حبت و راست زانکه هر بد بخت نمون خنده هیز کل دست کز ناتوم از خدا بخواه ذریع از خند مر ترا مشغولی بخشد درون جرعه می را خدا از مندهد خاصیت نهاده در کف خشت خوار بر زدن با انسان کرد مجنون از عشق پوستی صد هزاران اینچنین خند هست تنهای شقاوت نفس را هست میهای سعادت عقل را خیمه کرد ان ز سر مستی حوش هین بهر مستی در اغوش اینچنین با وجود زخمها زانکه هر معشوق چون خیمت	دیدهای عقل و دل برد و که بخواد عقل را ملک آید ان حسد که کرد ز انلیس زد از حسد قولش آمد ز دعا می خواهد شمع کس آفر خند از کمال دیگران نشتی بر غم ناخداست ارهاند از حسد که پیر داری زان سوی بران که بدوست از دو عالم میرد کوه مانی میرهاند از خود پش کرد و د عالم فکر را بر میکند کوبشنا سده عوازد و که برادر کات و بکار زد که زین بیرون برد آن سخن که بیاید من زنی بر عقل را بر کند زان سو بگیرد راه هست عیبی مستحق خوست مستیش نبود ز کونه دهها ان کین در بود کصا چونند

کاز جنین در ز خندا
لاجره از صد هزار فقر ز کشید
بزرگدیش بود تا صد سر
فرد همدان جنس بر ز غم
فرد همدان جنس بر ز غم
فرد همدان جنس بر ز غم
فرد همدان جنس بر ز غم

میداد سخن سوی لا بود
ظرف خود را هم سوی لا بود
باز آن جانها که جنس از آن
سوی ایشان کتا از انکین
زانکه عقلش غالب است
عقل جنس آمد جفا با ملک
و ان هوای نفس غالب است
نفس جنس عقل مند شد
فرد همدان جنس بر ز غم
فرد همدان جنس بر ز غم
فرد همدان جنس بر ز غم
فرد همدان جنس بر ز غم

بناها زدن کلاهها کرد و از
کوفه دستار و کلاه از زمین
کجما کوفه کلاه انداخته
چنین کشید این روز براه
چهارم از کلاهها کرد و
جمله عالم را سطره کرد
کار را با جیب خنده کرد
از شاد و در مقام شاد بود
سوی تو از بند سلطانان خارج
باد شاهان است همه التماس
ز بسا بنیان توئی که قباد
زوی بیکر چون نیست از ما
تا کفن مینماید زین خطا
فوده کردی کلاه بدکان

هر دو سوزن چو دو نخ چنگ	هر دو چون دو نخ ز نور دل
ز آنکه دو نخ کویدی نمون تو	بر کند که نوبت آتش را بود
بکنده ای نمون که نورت میکشد	آتم را چنگ که دارم میکشد
می مداند و دوزخی از تو هم	ز آنکه طبع دوزخ نقل جسم
دو نخ از نمون که نریز آتش	که کز بر دوزخ نمون از دوزخ جان
ز آنکه جنس نار نبود نور او	صد نارا آمد حقیقت نور او
در حدیث آمد که نمون دروغا	چون امان خواهد بود دوزخ از
دو نخ از تو هم امان خواهد	کند امان و داره از فلان
جاد چشمت است کونین	که تو جنس کینه از کفر و دین
که به امان مایل با امانی	وز نمونی مایلی سبحانی
و در بهر دو مایلی انکخته	نضر عقلی هر دو آن انکخته
هر دو در جگر کله ها و همان	ناشود بر نفس عال عقل و هوش
در جهان جنگ از شادی	که برینجی بر عدو هر دو شکست
چند کن با خصمت است	کریه و غوغا زین این نشود

مشهوره که در سخن بر آید بر هر قافیه در تمام آهنگ
بجسته میوی علی است که پیشتر گفته ها ناسر آهنگ

انستین رو بخور عاقبت	گفت باهامان برای مشون
و عدای آن کلمه الله را	گفت و محرم ساختن کلمه
گفت باهامان چون شما اثر	جست باهامان و کرمی از او

خسرو اول مرگدین بود
تانه بیند چشم من بر شاه
خسرو اول مرگدین بود
تانه بیند از ملک چشم
خود نبوتست و سواد انجمن
که زمین کرد آن شود که زمین
نیک و امان بود با شما شاد
چشم زین دستان و دست
گشت مار را بکش از قعد
من خف سخن ها را علقه
اللقنه و القادس

حضرت کشتی با برای آن کشت
تا تواند کشتی از بغار رست
چون شکسته میهد شکسته
آن کشتی که داشت از دست خند
تبع بهر اوست کور است
سایه کافان است کور است
تو خدی نسطی و آن کشتی
ای براد چون براد می
هر چه او هوار باشد با بین
نبرهار آن کشتی کور است
شیراز از زمین نگاه او
چون هدیه از خیم آید کور

دوست از دشمن هستی نشانی	ز در کوران که می ساخت او
دشمن تو جز تو نبود او همین	بگناه از امکو دشمن بکین
پیش تو این حالت بد دوست	که دو آواز اول آن حرکت
که از بد وقت تا زنی خجرا	از بهارت راه می آید خزان
مشون و مغرب چون تو بود بد	که سیرایشان زین نبرین
مشون و مغرب که نبود برقرار	چون کند آن کشتی را ایادار
تو بدان بخور او می کز ترس	چا بلوست کشت مردم زور
هر که مردم بخورد می میکند	زهر اندر جان او می آید
چون که بر کرد از توان ساخت	داندا که زهر بود و مژدش
ای خنک آنرا که ذلت غنه	وای آن کز سر کشتی شد چو کوه
این کبر زهر قالد از کوهت	از می بر زهر کشت آن کجست
چون می بر زهر نوشد مدبری	از نظر بیکه چنانند سری
بعد بیکه زهر بر جانشند	زهر در جان کشتند آید
کونداری زهر بر جانشند	کوه زهر آمد نکرد زهر
چون که شاه دست با بد برشی	نکشتن را باز دارد در جی
و در بایبخته افتاده را	مرهش سازد شه و بید عطا
کره زهرستان بکبر لیس جرا	گشت شه را کوه و در خطا
و بر کرد را بر زمین چو خفا	زین دوزخیش زهر آید شاد
راه زهر که کدائی را نرزد	کوک کوه مرده راه کوه کرد

چون بفرستد از کوه
و خطی غفلت از کوه
شهر ازین دین آید آنگاه
کینا بی تو از کوه کوه
کوه کوه از کوه کوه
بویها کرده اند حال چون
کوه کوه از کوه کوه
چون بفرستد از کوه
کوه کوه از کوه کوه

ز در آن سخن از نما و منیت
عاقبت زین زدن از انکشت
هر که بالا زد و دانه از کوه
کاش خوارش خورد و خواهد
این دوزخ است لعل کوه
که توفیق کشت زدن از کوه
چون نرزدی و نکشت زدن
یاغی باغی کشت زدن

ببینند از یک کله از آنکه
تکرار آنرا تا غایت
بسیار از آنکه تا غایت
بسیار از آنکه تا غایت

ببینند از یک کله از آنکه	ببینند از یک کله از آنکه
تکرار آنرا تا غایت	تکرار آنرا تا غایت
بسیار از آنکه تا غایت	بسیار از آنکه تا غایت
بسیار از آنکه تا غایت	بسیار از آنکه تا غایت

توبه در روز قیامت
 گفت موی لطف به تو کم بود
 از خداوندی که خود را ستین
 از خداوندی که دزدی بود
 از خداوندی که جاد است عوام

مناجات اعراب به حضرت صفیه
 معاشرت ما نراعی باشد و جوار
 و اگر که نراعی ما مور و جنت ایزد
 و اگر که نراعی ما مور و جنت ایزد

آن امیران عرب که آمدند	بجز آنکه از ملک تویم خود بکبر
هر یک در وقت خود اضاوت	سرفرد جمله جنانم کرده است
کین توان آمدند دور او	حاکم بود داد امیر و سلطان خدا
گفتند که ما هم از قضایا	مر شما را عاریه از بجز زاد

چون بدیدند آن بزرگان
 بجز سکر که گفتند و کافر از خصم
 ملک بر دست ما از دست
 تیرها را که زدیدی ما قضایا
 آستان زمین نام از این جنت

در زمان آن اطرب و
 سبب آمدن آن اطرب و
 زوشهر و قد سبب آن اطرب و
 اهل شهر و قد سبب آن اطرب و
 گفتند که سبب آن اطرب و
 آمد آن کون تا که کرد عیان
 هر امیری زین خود در فکده
 تا شود در آنجا از سبب
 بر قضایا از آنکه در
 از قضایا از آنکه در

ببینند از یک کله از آنکه
 تکرار آنرا تا غایت
 بسیار از آنکه تا غایت
 بسیار از آنکه تا غایت

ببینند از یک کله از آنکه
 تکرار آنرا تا غایت
 بسیار از آنکه تا غایت
 بسیار از آنکه تا غایت

نام او و دولت بزرگش نمود	نامش از اسبیل بزرگش بود
همین هر روز تا روز قیام	بسخ نوبت میزندش بر دو
و در خوی آورده ام خور عصا	که تو اعقلت کردم لطفها
که عصا گوش و سر بر خون	آنچنان زین آخرت برهنم
منی بندان از قضای تو آمان	اندین آن خزان و مردمان
هر خوی را که نباشد مستحب	تک عصا آورده ام نظر اب
کاژدهای کشه در فواید	آوادم یک از دهاد و ره تو
لیک بکواهای آسمان	از دهای کوهی تو آمان
بر تو و بر تو من آمد و شنی	ایز عصا از دوزخ آمد پیچی
هنر هلا بگریز اندر دوشی	مر ترا کوبد کهای کردنی
مخلصت بود ز در زندان من	ورنه تو در مانی تو کردنی
ورنه در نارا آمد مانی خلق	باز کرد از کهر سوی فرحت
تا کوی و دوزخ برود از لطف	ایز عصای بود این تمام از دها

**در بیان آنکه شناسا فقه در حق نبی است که همیشه در حق
 حق تعالی کجاست**

هر کجا خواهد خدا و روح	آویج را بر مرغ دام و مرغ کند
همزد نکات بر آید درها	تا آنکوی و دوزخ است از دها
یا کند آب هانت مرا غسل	تا کوی کین بهشت و خللا
از بزندان بر ویاند شکر	تا بدانی قوت حسیه قدر

ببینند از یک کله از آنکه
 تکرار آنرا تا غایت
 بسیار از آنکه تا غایت
 بسیار از آنکه تا غایت

ببینند از یک کله از آنکه
 تکرار آنرا تا غایت
 بسیار از آنکه تا غایت
 بسیار از آنکه تا غایت

درد دران جان نمان برهانست
کفن بخت در دران جانست
نغمه کوئی آن تقلیدی کرد
کشتی در خان غمخوارم فرزند

چو آب سیر از وضع عرفان
چو ز میز دانه نشانیان
چو ز قهر که امر نشیند و شتاب
چون ستون نالین آفرینی
چو ز رخ سندان که اندر مقام
کوسان هر دو امت کرد وفا
در حق قادی که قهر کردی
بین دو نیمه کشت بر چرخ و شتاب
با خیر کشته از و شیخ و ضعی
مصطفی بر آفته ظاهر و سلم

**بخش که در شیوه فیلسوفان و جباران که در کتب دیگر نوشته است
و عالم را فتنه میگوید**

دردی بگو کیفیت رخاوست	فانیت از چرخ و شمشیر
فلسفه بخت چو ز انصاف	خادق از چون داند غیب
دشمن نیستی آن انقلاب	توجه میدانی خود را غلاب
کرمی که ندر چندان شد	کی بداند آخر و بدوزمین
این تقلید از بید نشیند	وز حقاقت اندر زنجیر
چپست برهان بر حدیثان	ورنه خامش کن فرور کوی
گفت دیده اندر بخت تمیق	بخت میکردند روزی و بوق
در جبال و در عمارت کاه و ستوه	گشت هنگامه بر آن و کس کوه
پس بسوی جمع هنگامه شده	اطلاع از حال ایشان بستند
آن بگو کیفیت کرد از فانیست	دکانی از بساطت با نیست
و از بگو گفت این قدیم و بوق	نیست عشق را با با بی و نیست
گفت مگر کشته خلاق را	رو و روش آرند و بر زانی

من همی بگویم بکن بر تو نشینم
کفتی که کوسان از کف غلاب
در سر و پلایان از چرخ
کفتی از درد زانم بخت
بصورتی که سما فرمایست
من بخت دارم نشانیان
مویقند از آمدن آنش بود

درد زان بی نماند بخت جان
همچو حال بر عتق عاشقان
نیست پندای کس کوی
حرکت ز روی و تو را بی بود
آتش سخن بر رخ روان بود
بخت حسن و بجا آنش می شود
گفت من اینها ندانم بختی

کار بود در پیش عالم آری
کفتی چون قلوبی تقدیم زند
که تو قلوبی من بگوام آر چند
متلاش آنجان آنرین
کالدر آتش در وقت بدین توین
خاص و عام از جانان عالم
از طایفه کس کوی ایقان بود

بخت نکر همه آنکه کون
غیر از ظاهری بنیم و کون
ضیح ندر شد که هر با ظاهریت
آن حکیمهای بجهان بختیت
فایده هر ظاهری خود باطنیت
هنجی نفع آند در اوها کاه امت
از صفا و شکر نهاد آند زمان
از صفا و شکر نهاد آند زمان

آب آتش آمدنی جباران	نقد و قلی که با شدن نهاد
باین قوه هر دو در آتش و بوم	جمله جمله خیزانان شویم
بجهان کرد ندود آتش شده	هر دو خود را در تو آتش زدند
فلسفه را ساخت خاک تر شد	مستی را ساختان تر شد و
آن خدا کو کین نزد مدعی	رست و سوزنده آند آتش را
از مود ز نشوین آن اعلام را	کوری آفرین روان خامرا
که ز سوزید سلسله نام از آنکه	کس شصت صده بودت و آنکه
صدهزاران زین جهان آند نور	برد زین برده های منکران
چون کرو بستند فالنامه سما	در د و ام بجزات و در جوا
فهرت کردم کاندک در زد در حق	وز جد و شتر چرخ به روزت حق
بخت منکر همیشه زن رو	بکیشان بر صدق آن انکار کو
بکتمان در تنای منکران	کود زین ظالم که تا باشد نشا
مندی کو که اندر آنجا مغیری	ماد آرد روزگار منگری
روی در نیارود در از نامش	ثاقیامت میدهند از خورشید
سکه شاهان همی کردند دگر	سکه اخد بین تا مستقر
در رخ نغم و یاروی بهری	و انبار سکه نام منگری
خود میکرد این بجز جرات	صد زان و نام او آند لکن
زهره فی کس که نایب و کس	یا بد زد یا فریاد در بیان
بار غایت شوکه تا غایتشوی	یار مغلوبان مشوین ای غوی

همه فانی بکار درین فقر
نی آید نفع تو فرین فقر
بلکه بهر شمسنا ناله مغفان
که بفرجه وارهند از آن مغفان

تا بدانی اهل غر فغان
عمر کرد کس به هزار و با صفت
مز کبوتر بر چه باشد آن کس
می میرد آن کبوتر صلوات
ترک کرد کس می بیند آن کار
جمله پندارند که کس با وقت
نی غلط کردند که بیکس وقت

بگو ظاهری درین نشاند
می بینند از غما زینین
می نماند ازین جهان نا ارم
کوشش هلاک الا وجه
تسبیح و تکریم
والا عرض و با بخت
تا بدانی اهل غر فغان
از غر فغان اهل غر فغان
بکس کس کس کس کس

غایت

این زمان بین چشم خویش
بگذرد مال خواهد آمد
ببین هر کس با دیده نظر
چون مستقبل به بیند خیر و شر
چون نگاه کند به بیند خیر و شر
چون نگاه کند به بیند خیر و شر

دوستان ز فقه را از نقش آن	شادی بچکان و یاد دوست
بهر عین کون بی بر روی آب	هیچ کون گویند کون شتاب
بهر عین کاسه فی نظر طهار	هیچ کاسه گویند کاسه نظار
بهر عین خط نه به خواندن	هیچ خطاطی نبود خط بن
وان ز بهر غایت دیگر بیت	نقش ظاهر بهر نقش غایت
این خواهد بود بعد از نظر	ناسیوم چارود هم برین هم
فایل هر لقب ز یاد کرد	بصحرای زلفی شطرنج ای پیر
وان برای آن توان بهر فلان	این نهاد به نظر زلف نهان
در چشم هم بودی در زرد و نواز	چندین در جهان اند چنان
که شدند ز یادهای بردمان	اول از بهر دلمه باشد جهان
فارسی تو بایه پایه تا سبام	و از دویم بهر سیم میدان تمام
آن منی از بهر نشان و نشی	شوق آن خورده از بهر سینی
عقل او بی سیر چون بت زین	کند پیشتر می بیند غیر این
هستای او بکل در ماند	نکت ایچ خواند چه نانو
مادرش کر سبلی بروی زیند	گرم تر خنجد بر سیر باد رو
از کسی زاری بخوید غیر او	آن سرش گوید هم معنا ایضا
خاطر تو هم ز یاد ز غم و غم	چندانند سیر می ز اندر چو غما
غیر می شست چو سنگت کلج	ما توکل تا چه آید زین برده
چیزی که باک تعبیه در چنین	وان نظرهای که از هر کس

چون نگاه کند به بیند خیر و شر
چون نگاه کند به بیند خیر و شر

ببین هر کس با دیده نظر
چون نگاه کند به بیند خیر و شر
چون نگاه کند به بیند خیر و شر

غایت

هست از آن تعبیه حضرت
دزد لغت وان آری فونان
هست از آن تعبیه حضرت
دزد لغت وان آری فونان

وا هب همت خدا و دست و پا	هست شاهی ندارد هیچ سخن
نیست تخصیص خدا کس را بکس	مانع طوع و مراد و اختیار
لیک چون زنجیر دهد بد بخت	او کزیزاند بکفران رخند
یک جفتی را جو جوی زنجیر	رخسار زرد یک حق و اولی عهد
بد دلان از نیم جان در کار زار	کرده اسباب هر نیت اختیار
پر دلان ز جگر هم از نیم جان	حمله کرده سوخته شمعها
رستم از ترس و غم و ایش بر	هم ز ترس آن بد دلانند خورشید
چون جگر آمد بلا و نیم جان	زان بدیده آید شجاع از دایگان

و می کرد ز جگر تعبیه ای که می نویسی هر کس
خالیست از دست و پایش

کند موی ز بوخند کخدا	کای کزینک دوست نیدارم ترا
کف چه خصلت بود ای و	موجبان نامن آفرودت کرم
کف چون طفلی بنش و لان	وقد قهرش دستم زد روی
خود نداند جز که او دینار	هم از او محن و روم از اوست
مادرش کر سبلی بروی زیند	هم بنماد را بد و بروی زیند
از کسی زاری بخوید غیر او	اوست جمله شتر او و خیر او
خاطر تو هم ز یاد ز غم و غم	الغنا تشریف جاهای د کو
غیر می شست چو سنگت کلج	کرمی و کرمی و کرمی و کرمی
چیزی که باک تعبیه در چنین	دریلا از غیر تو لاشتهین

هست از آن تعبیه حضرت
دزد لغت وان آری فونان
هست از آن تعبیه حضرت
دزد لغت وان آری فونان

چون نگاه کند به بیند خیر و شر
چون نگاه کند به بیند خیر و شر

ببین هر کس با دیده نظر
چون نگاه کند به بیند خیر و شر
چون نگاه کند به بیند خیر و شر

ببین هر کس با دیده نظر
چون نگاه کند به بیند خیر و شر
چون نگاه کند به بیند خیر و شر

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

عین شده را باغوان لاک کرده ام
که بسوی شاد و لاکرده ام
که بسوی شاد و لاکرده ام
که بسوی شاد و لاکرده ام

لا به الله ایضه نتوانم شک
کزین و آسمان برهم زدی
ور شدی حق بدق لابه کر
بر تویی خیم متشای کریم
این کردی تو که من کردم بین
تو درین متعلوین عا سلی
ما ریت از ریت کشته
لا شدی پهلوی الاغانه کز
آنچه دادی تو ندادی شاد
و آن ندیم رسته از دگر ویلا
ده و سخی بفرید ناز مخلوق
زین شفیع خیزت بیگانه شد
کین چه محسوست یاری چون
واخریدش اندم از کرد زدن
باژ گونه رفت و بیزار کرد
بس ملامت کرد او را مضطی
جان تو بخوید از دیدار خاص
کز جفا کردی نیایشی رسید
گفت بفر شاه مندست جان

مخبر خلق و انکه او حق تر بود
فوق هم و لطف کفر و بدین
ز ان نامدی عبارتت جان
که بیانت و نهانت و نهان
زانکه از الفاظ و آوازه ایست
از کلام آداب است بدید
علا الا شهادت باس غیر و لا
لیستی اندر باس غیر و لا
چند نهاد از آن کل بر سر کلاه
کنش آن شمای خلق و در سواد
کونقار عرف دم در سواد
باشود بر آید کل معنی بدید
که به از خیم خیم کرد او صلا
زایم شد در لطف است

از جفا کردی نیایشی رسید
گفت بفر شاه مندست جان
گفت بفر شاه مندست جان
گفت بفر شاه مندست جان

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

کز چه بل وجه منطوق کاشفا
لنک ازده وجه برده میکند
گفتن تکلیف جبریل ایچیزی نیست که ای کمال حاجت
خلیل علیه السلام گفت که انا لک فتلا
من خلیل و هم و او جبریل
او آدبنا مؤمنان جبریل را
کر مراد هست تایی کنم
گفتند هم نیز و از میان
بفر ای که ما ت فرسل بر لبه
هر دل از سامع بدی و شیها
کز چه او محسوست بی سر
کرده او کرده شامت لیک
آنچه غیر لطف باشد بر عوا
بزر او زنج می باید کشید
کین خوف واسطه ای بارغان
بش بلا و زنج بایست و خوف
لیک بعضی نیز صد اگر تر شد
همچو آب شیل آمد از بس لای
هر که با پا زین ترا و مشغور
ز آنکه اندک جفا داشتن

من خلیل و هم و او جبریل
او آدبنا مؤمنان جبریل را
کر مراد هست تایی کنم
گفتند هم نیز و از میان
بفر ای که ما ت فرسل بر لبه
هر دل از سامع بدی و شیها
کز چه او محسوست بی سر
کرده او کرده شامت لیک
آنچه غیر لطف باشد بر عوا
بزر او زنج می باید کشید
کین خوف واسطه ای بارغان
بش بلا و زنج بایست و خوف
لیک بعضی نیز صد اگر تر شد
همچو آب شیل آمد از بس لای
هر که با پا زین ترا و مشغور
ز آنکه اندک جفا داشتن

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

من خلیل و هم و او جبریل
او آدبنا مؤمنان جبریل را
کر مراد هست تایی کنم
گفتند هم نیز و از میان
بفر ای که ما ت فرسل بر لبه
هر دل از سامع بدی و شیها
کز چه او محسوست بی سر
کرده او کرده شامت لیک
آنچه غیر لطف باشد بر عوا
بزر او زنج می باید کشید
کین خوف واسطه ای بارغان
بش بلا و زنج بایست و خوف
لیک بعضی نیز صد اگر تر شد
همچو آب شیل آمد از بس لای
هر که با پا زین ترا و مشغور
ز آنکه اندک جفا داشتن

فوق العزیم باند برین
کله در باران کندم هم تیه
دانه لایق نیست در باران کاه
کشت از در این قلم را باغ
که بدانی شوقی بر ما کس
کنت عظیم بود ای در این قلم
کنت بی عیب از این قلم
در خط و قد و همای و
ز و همای و قد و همای و
از صدقه ها که در کوبه
در یک دست در یک کوبه
واجب است از این سبب و بنا
همچنان کاه از کده باز کاه

ز و ماده نقش کردی بفر
کنت مویی کای خداوند حسا
کنت حق دانه که از بر شتر
وزنه تا دین عتاب کردی
نا از ان واقص کنی بر عسما
قاصدا ما بل شدی کاشغ
زانک نیم علم آمدن سوال
هم سوال از علم خیر دهم جوا
هم ضلال از علم خیر دهم هد
ز آشنا می خیزد بر بعضی و لا
مستفید کنی شد آن کلیم
ما هر از وی بگویی ساریم سخن
خرف و شان ختم هم میگرد
پس بفرمودش خلیه دولاب
موسیا سخن بکار اندر زمین
چونکه موسی کشید شد کشتن
داس بگرفت و مرا از می برد
که چرا کشتی کنی و بزوری
کف دیار بنام نیم و بر اوست

و آنکه ویرا کنی از لچرا
نقش کردی باز چون کردی خرا
نیست از انکار و غفلت و بر
باز جوئی حکمت و سیر بقا
بچته کرد ای از ان هر خامرا
بر عوام آنچه که توان از حق
هر بر این را باشد از مجال
همچنانکه خار و گل از خاک است
همچنانکه تلخ و شیرین از دنیا
وز عدای خوش بود مستم و نوی
نا بچیمان از آن درین شرح علم
ما سخنش آن فرجه یکا در پیش
فانکله نقلی از عقد آمدند
حون بپرسیدی یا بشو جوا
نا تو هم بخود و ادھی اضافی
خوشه اش را فرخ و نظام
پس بد از غیب در گوشه رسید
چون کالی ای از آن می بری
کانه از ایجاد دانه هست

بمشاک رو غنت درین
دو غنت درین
بمشاک رو غنت درین
دو غنت درین
بمشاک رو غنت درین
دو غنت درین
بمشاک رو غنت درین
دو غنت درین

هست باز بهای اش بر علم
مخدری ز یاد های محنتم
گر بودی جنتی از یادها
شیرین دره کی محنتی بود
زان شناسی یاد را که از یاد
ماید بودت از زبان اش علم
از بدین ما نشان اش علم
فکر می جنبانند او که بدید
فکر کان از مشرفان اش علم
وانکه از مغرب بود با و با
شرفی بر یاد فکرت دیگر
مغربانین یاد فکرت زان است
نه جفاست و بود شرفین
خارج از جان بود شرفین

نا و نسد سخن رسول بند
نا بجنبانند بهنجا رو بعین
ما کلام بدین کان جزو است
ازین مؤمن و سخن را و اوحی است
ایچنانکه گوش طبع کف تمام
وز زبان شد طفل را گوش شد
د ایما هر که اصل کتب بود
دان که گوش کرد و کتب از آفتاب
انکه بی تعلیم بد ناطق است
یا چو آدم کرده تلقینش خیا
ما میسوی بی تعلیم و دود
از برای دفع قهمت در ولاد
جبهتی بابت اندک اجتهاد
دو غنت درین دوع باشد کاند
انکه هشت من نماید هست پو
دوع رو غنت درین فتنه است و کین
هین بگردان نش بدایت است
زانکه این فانی دلیل با قیت

مشاک رو غنت درین

دو غنت درین حمره جنبانند
نا بد از من که بهنجان بود
در دود در گوش او گوئی
ایچنان که گوش تو زدن اش علم
پیشود ناطق شود او در کلام
کف تمام دانش شود کف کف
نا طوق آنکس شد که از یاد شد
کی بدیاری در و تعلیم نیست
که صفات او ز عطنها جدا
نی چجابی یاد زود اید بجا
در ولاد نش ناطق آمد در دوع
کو زادت از زینا و از فضا
نا که دوع آن رو غنت درین یاد
دوع در هستی بر آورد علم
وانکه فانی بنماید اصل او
فانی بگری بنده خرجش مکن
نا ما بدی آنچه بهیاز کرده است
لا به مستان دلیل با قیت

مشاک رو غنت درین
دو غنت درین
مشاک رو غنت درین
دو غنت درین
مشاک رو غنت درین
دو غنت درین
مشاک رو غنت درین
دو غنت درین

داستان شوی را صفت
همه با آب آرد از دارا سرد
که بخان آرد از دارا سرد

در پی تغییر آن تو عمرها	می روی سوی شهبان بارها
که بگو این خواب را تعبیر چه	فرع گفتن این سخن بر سر یکیش
خواب عامه تلخ و خوش خواب	باشد اصل اجناس و اختصاص
پیش باید تا خشک آب و شبان	خواب بخت بخفته هندستان
خوردید هیچ هندستان بخواب	خز هندستان کردت اغیارا
خواب همچو نیل باید نیک رفت	تا بخوابی نده توانی هندستان
ذکر هندستان کند نیل از طلب	پس صورت کرد از آن کوش
آذ کوه الله کاره و او بانشیت	از جو بر برای هر قله شیت
نیک آیش مشوهن پند باش	و نه پند در پی شیل باش
کیمیا سازان کرد و نر اسبین	مشاور مینا که از هر دم طین
نقش بنداند در خوفالت	کار سازانند بهر روز و نیش
کر نه بنفش خلت سیکر جیب را	بگرایی شب گوی از اسیرا
هر دم اسبست برادر که تو	بگفت تو نورسته نیز از خاک
زیر پل از هم آورده خواب	بسط هندستان را لری حجی
لاجرم زنجیرها را بردردید	مملکت بر هم زد و نشد تا بدید
آن نشان دید هندستان بود	که جسد خواب دیوانه بود
می فشانند خاک بر قلبیها	بندد اند حلقه و زنجیرها
ترک کرد ملک دنیا بسیر	جملگی بر هم زد و زد بر سر
اینچنانکه گفت پیغام بر که بود	بگشتانش آن بود اندر صد

کلیات از خواب در خواب
بگو این خواب را تعبیر چه
خواب عامه تلخ و خوش خواب
پیش باید تا خشک آب و شبان
خوردید هیچ هندستان بخواب
خواب همچو نیل باید نیک رفت
ذکر هندستان کند نیل از طلب
آذ کوه الله کاره و او بانشیت
نیک آیش مشوهن پند باش
کیمیا سازان کرد و نر اسبین
نقش بنداند در خوفالت
کر نه بنفش خلت سیکر جیب را
هر دم اسبست برادر که تو
زیر پل از هم آورده خواب
لاجرم زنجیرها را بردردید
آن نشان دید هندستان بود
می فشانند خاک بر قلبیها
ترک کرد ملک دنیا بسیر
اینچنانکه گفت پیغام بر که بود

کلیات از خواب در خواب
بگو این خواب را تعبیر چه
خواب عامه تلخ و خوش خواب
پیش باید تا خشک آب و شبان
خوردید هیچ هندستان بخواب
خواب همچو نیل باید نیک رفت
ذکر هندستان کند نیل از طلب
آذ کوه الله کاره و او بانشیت
نیک آیش مشوهن پند باش
کیمیا سازان کرد و نر اسبین
نقش بنداند در خوفالت
کر نه بنفش خلت سیکر جیب را
هر دم اسبست برادر که تو
زیر پل از هم آورده خواب
لاجرم زنجیرها را بردردید
آن نشان دید هندستان بود
می فشانند خاک بر قلبیها
ترک کرد ملک دنیا بسیر
اینچنانکه گفت پیغام بر که بود

ظاهر و باطن من از من
صافی عالم آن است که جسد
شکست است تا با آب شستند
معنی آن را یافتند آنرا

هفتاد و هفتاد و بیست و پنج
تا شمار و یک و بیست و پنج
هفتاد و هفتاد و بیست و پنج
با دستت و جانم آید
تا بود که هر دو یکدیگر بود
تا باد از چراغ از جا رود
همی عارف کو ازین ناصیغ
شنع در آفر و خالق و پروردار
تا که روزی از بهر کاهان
پس خیم خود نهاد او متع
او نکرد این دم بین ادا شود
شمع فان را صباغ در کر

اینچنان پر شد زد و دود و زد	که نمی باید در وی آه راه
خواست مردن قالش بکارد	غمز مانند بود شه بیدار
شاد می آمد ز بیداریش پیش	کوندید بود اندر غم خوش
که شادی خواست هم نانی شد	پس مطوق آمد از حیران و بیدار
از دم غم می عمیرد این چراغ	وزد و شادی عمیرد این تلخ
در میان از دور و نزدیک آمد	این مطوق و تلخ جای خند است
شاه ما خود گشت شاد و راسخ	اینچنان غم بود از تسبیح رب
او عجب بچیز از نیک روی بود	و آن نیک روی بود که آهای بود
از بیک نیست بد آن خالت هلا	باز هم زان روی دیگر آید
شادی تن سویی کنای کمال	سویی روز عاقبت نقص و زوال
خند را در خواب هم تعبیر دان	کرید که بدم دروغ و اندام
کرید را در خواب شاد می شاد	هست در تعبیر این ضایح مرخ
شاه آمد پیشت که غم خود گشت	لیک جان از نفس این سخن بد گشت
وز سرد بخاری چنان آید در	وزرود کل مادی کاری ما بدیم
چون فنا را شد سستی بود منتها	پس کد امیر زاه و امیدیم ما
صد ز بچم و در سویی مردک بلیغ	بیکند آمد که شاد تر بیغ تر بیغ
بیغ تر بیغ تلخ آرد رهای مردک	نشود که تر جز بیغ از حصر پر
از سوی تر در زها با نیک دور	وز موسی خمشان حجاب نیک دور
ای سیر بر خوان می بر شست	نار علقها بسین کل ملتهب

معنی آن را یافتند آنرا
تا باد از چراغ از جا رود
همی عارف کو ازین ناصیغ
شنع در آفر و خالق و پروردار
تا که روزی از بهر کاهان
پس خیم خود نهاد او متع
او نکرد این دم بین ادا شود
شمع فان را صباغ در کر
کلیات از خواب در خواب
بگو این خواب را تعبیر چه
خواب عامه تلخ و خوش خواب
پیش باید تا خشک آب و شبان
خوردید هیچ هندستان بخواب
خواب همچو نیل باید نیک رفت
ذکر هندستان کند نیل از طلب
آذ کوه الله کاره و او بانشیت
نیک آیش مشوهن پند باش
کیمیا سازان کرد و نر اسبین
نقش بنداند در خوفالت
کر نه بنفش خلت سیکر جیب را
هر دم اسبست برادر که تو
زیر پل از هم آورده خواب
لاجرم زنجیرها را بردردید
آن نشان دید هندستان بود
می فشانند خاک بر قلبیها
ترک کرد ملک دنیا بسیر
اینچنانکه گفت پیغام بر که بود

چون بخت خورشید بارتش
من هم از بهر دوام نسل خویش
دختری خواهم ز نسل صالحی
شاه خود این صالحت آرد او
مرا سید شهوت و خور و املا
آل سیران اجل را عاهد داد
مرا سیرا و القب کردند شا
شده غازه باد بلیخون خوار نام
صد خوانند سر که در صف
عالم آمدن ما در داد نرد خوری
باق تمهله خدا از روی برید
کفت زده کویم دین در کزیند

بهر رشد هر صغیر مستعد
جفت خواهم یور خود را خور
فی ز نسل باد شاهی طاری
فرا سید خورشید و خورشید کلوت
بز نوشته میرا جند راجل
نام امیران اجل اندر ملاد
عکس چون کاغذ نام آرسله
نیکیخت آن پیش را کویند نام
حان و کشتت یعنی جاه و مال

اعتراض اهل بلخ در این شاه حجت میوند با آن در پیش

شاه چون باز آمدن خویش کرد
مادر شده زاده کشته بقصر
تورخ و نخل خواهم و زده ها
کفت صالح را کدا کفت خطا
در قناعت میگیرند از تقنا
قلبی کان ز قناعت قناعتنا
جبه که آن ساید سرفند
شده که او از خور صغیر خورا
کفت گوشه و قلاع او را همیز
این خبر در گوشه انا از رسیده
شرط کفوت بود در عقل نقل
نابیندی و خود را با کدا
کو غنی القلب ز داد خدا
نقد لایمی و کسل همچو کدا
آن فقر وقت و توانا خدا
وین ز کج زده همت و جبه
میکند او را کدا کویند نام
ناسیارد کو هر دینار و نیز

چون بر آمدن کج انشاء را
باز نداد صالحان در ریا
از رضا کبیر کجا بود
عاشق شده زاده با حسن چون
جاووی کرد شوخ کج کابل
که بر داران شک بخور با بلی
شده جبه شده عاشق کج کابل
تا عروس و آن صروسی آن
کفت بر نداد زاده ما کدا و وقت
کفت بر نداد زاده ما کدا و وقت

کفت بر نداد زاده ما کدا و وقت
کفت بر نداد زاده ما کدا و وقت

بیت همتا زال را زین نام
میزنند همتا زین نام
حیله و موی آفرید کار
تک برارم من بخور او دیار
که مرا ازین بخور آمدن آن کف
فی ز شاکر دوی و بخور مختلف
آمدن تا بر کف شام بخور او
تا نامند شاهزاده زین رو
سوی کورستان برو و بخور
بهاوی دیوار است بخور
سوی قله باز کا و از جای را
تا به بانی قدرت وضع
بدر از ستار کج کابل
رین را کویند هر کدا و قنوت
آن زده های که از او کف شد
چون غنچه بود در راه اهدا
آن پسر با خور آمد شده دوان
سوی غنچه شاه با صد سخنان
جبه که در بوین من فرزند دوان
در جهان کدا و پسر تیغ کون
شاه این لب را کف کون
و از تو موس و اقل شمشیر
عالم از سن کن کف نامراد
او بجا زنده زنده امیران
بل و موی که شاه او را بخان
که جلا بقتل بدین کسان
جاده و کبیر از صغیر جمرود
دو رخ و خور زین با مال پیرو

آن بود ساله عجز کند فتم
تا به سالی بود کز شهزاد است
صحت کبیر او را می زد و د
دیگر از ضعف می یادرد
این جهان بر شاه چون زلال
شاه بر بجان شده بر برد و
زانکه هر جان که میکرد از بلی
پس بر کشتن که مطلق است
بجده میکرد او که هم فرمان ترا
لیکاز مسکین همی سوزید بخور
فی خرد همتا آن ملک بر او نه
بوسه جایش نعل کف کند
ناز کا همتا نیم جان مانده بو
او ز سکر بخور از خود بخور
وین پسر بر کوه شان خندان
روز و شب میکرد قربان و صلو
عشق کبیر که همی شد بدبتر
جان او را بعد ازین بخاره
غیر حق بر ملک حق فرمان کرا
دست کبیر شای رحیم وای و د

مستجاب شدن دعای پادشاه در خلاصه عمر زندهش و رسیدن

استادان صالح

ناز یار یار و پادشاه
کوشنید بود از دور آرخ
کان همچون بود اندر جادوی
دست بر بالای دستتای قبا
منتهای دستهادت خدا
هم از و کبیرند مایه آنرها
کفت شاهش کین آرد دست
ساحر و استاد پیش آمد ز راه
کها سیر پیر ز کشت آن پیر
فی نظیر و امین از مشک و دوی
در فر و در زور تا ذات خدا
بجویشک منتهای جو پیا
هم بدو باشد نهایت سیل را
کفت اینک آمدم در زمانت

عالم از سن کن کف نامراد
او بجا زنده زنده امیران
بل و موی که شاه او را بخان
که جلا بقتل بدین کسان
جاده و کبیر از صغیر جمرود
دو رخ و خور زین با مال پیرو

دور می بوی سراب و می روی
عاشق آن نیست خود می نوی
می زند خواب بایا از لولا
که منم بنیاد دل و دیده شکا
تا روی آجا آن باشد سراب
هر قدم بر آب سوی سراب بفر
دو دو مان سوی سراب بفر
عین آن عزت مجا از بند
که تو بویست است و آمد
بس که عز می بجای سکه
از مقامی کان عرض تو پیش
دید و لا و خفته می آید بکار
جز خالی نیست ست و بی بار

شاه زاده در توجیه میانه بود
نوع و سبب بد همچو نماه حسن
کشته میوش و بر و اندر و نیا
سه بان روی و ز خود بیله
از کلابه از علاج آمد بخود
بعد سال شاه گفتش در سخن
باد آوزان جمع و در آن فر
گفتش من زلفم دارا سرو
پس همان باشد چو میوز و نیا

در بیان آنکه شاه زاده آن می
ادم صغی طبعه حق سبحی ملائک و آن کبریا بلوغ نیاست آن
از پیر بریندی بخور طربیدان کشته آن بیا و اولیا اینده

ای براد که شاه زاده تو می
کابل جادوی ذنیاست کو
چون در افکنده زین آلوده
نارهی بر جادوی زین قلون
زان بود نیانه را سحان خواند
هین زمان کوه دارد کنده پیر
در دروز سینه نقاشا اوست

در جهان گفته زاده از نوی
کرد مردنرا استبر و نک و بو
دم بدم میخوان و دم قل اغو
استعانت خواه از رب الفلق
کو بافان مر تراد چه نشاند
کرده شاه از دم که کش آید
عده های از آفات اوست

این را کی فرستاد می خرد
حلیج او بگشت عامه نیت
ساجده دنیا تو و نیا از نیت
هین طلب کن خودن می خرد
شاه زاده مانده سال و نوبه
شست سال از شاد و در غنی
نی خوشی ز نظر تو پیش
فاستو نیت ز دنیا نخواست
در همین از و بال و از دوق
نغم او از غنچه دارا کز
پیر بکلیکن غنچه حلا و نوز

تا غنچه میوز و میوز
وارها نندیز و گوید ترا
جز بنیخ حق گوید بنیخ
نغم قهر سینه آدم نغم
رحمت و نیات است از قهر او
ساقی خواهی بر و ساقی
تاری اندر نفوس و نیت
کاش میخورد نیک محزون
ما وجود زال ناید از محزون
و بیخفتن از سراج آستان
این جهان و آنچه از اصرات
پس وصال زین فراق آن بود
صحت این تن سقام جان بود

سخت می آید فراق این مسر
چون فراق و نیت سخن آید ترا
ای که صبت نیست دنیا می
چون که صبر نیست بر آن سیا
چونکه از این شرک اری نکون
کریدی کیفی حسن و دود
جیفه بعد از آن این شربدا
همیشه زاده روح و ریایش
محمد کن در سجودی خود را نیا
هین زمان چون خرد راب و کلا
از حضور چشم باشد آن عشور
بوی پوا همز نوی سفند است
صورت پنهان و آن نور چین
نور آن رخسار بر هاند ز نار
چشم را این نور حالی نیکه
صورتش نورست و در حیون
دم مایه در رو فنده جارود
دور بنید دور نیست هین
خفته مایه بر کج خشت لب

پس فراق آن مقرد از سخت تر
ناچه سخت آید ز نقاشش خدا
چون صبر است از خدا از حوت
چون صورت اری از حتمه اله
چون از ابرای جدا و ز پیر
اندر آتش ایکنه جان و وجود
چون بیخیز و فر و قرب را
پس بر روی آری ز نیا این خار
زود تر والله اعلم ما لصبوا
هر زمان چون خرد راب و کلا
کود بنید ز یرو ما لار از دور
زانکه بوی چشم را روشن کند
کرده چشم انبیا را نور بین
هین مشوقانغ بنور مستعار
چشم و عقل و روح را کلا کلا
رضیا خواهم و دست و نیت
دید و جانی که خالی مین بود
همچنانکه دور بنید خواب در
می وی سوی سراب آید طلب

سخت می آید فراق این مسر
چون فراق و نیت سخن آید ترا
ای که صبت نیست دنیا می
چون که صبر نیست بر آن سیا
چونکه از این شرک اری نکون
کریدی کیفی حسن و دود
جیفه بعد از آن این شربدا
همیشه زاده روح و ریایش
محمد کن در سجودی خود را نیا
هین زمان چون خرد راب و کلا
از حضور چشم باشد آن عشور
بوی پوا همز نوی سفند است
صورت پنهان و آن نور چین
نور آن رخسار بر هاند ز نار
چشم را این نور حالی نیکه
صورتش نورست و در حیون
دم مایه در رو فنده جارود
دور بنید دور نیست هین
خفته مایه بر کج خشت لب

چشم او کز نیا نیت و با صیات
هم خطا اندر خطا اند خطا
موج بوی میزند نیت از
خفته بویان در بیا با ن دراز
خفته و بنید عظمها و نیت
آرا و نیت من خیل نورید

دور می بوی سراب و می روی
عاشق آن نیست خود می نوی
می زند خواب بایا از لولا
که منم بنیاد دل و دیده شکا
تا روی آجا آن باشد سراب
هر قدم بر آب سوی سراب بفر
دو دو مان سوی سراب بفر
عین آن عزت مجا از بند
که تو بویست است و آمد
بس که عز می بجای سکه
از مقامی کان عرض تو پیش
دید و لا و خفته می آید بکار
جز خالی نیست ست و بی بار
خوابی از لیدم بر آختر
الله برده الله خبر
تا بود که سالکی بر تو زند
از خیالات نیا نیت کرد
نخست را اگر فکر کردی میوز
آواز از وقت نیا نیت کردی
نیا خفته کرد و نیا نیت کرد
هم خطا اندر خطا اند خطا
چشم او کز نیا نیت و با صیات
هم خطا اندر خطا اند خطا
موج بوی میزند نیت از
خفته بویان در بیا با ن دراز
خفته و بنید عظمها و نیت
آرا و نیت من خیل نورید

ان پدید آمدن شک در احوال
و شکر بویسته بفرمان شکر
بزرگواران از مرتبه شکر برون
این سخن با جان ندارد باز کرد
در خود عقل عوام را کشف شد
این سخن باقی آن بگفته شد
در عقلات بزرگ است ای تمام
بر قواعد مفسر که چون نیم
عقل بود قمتش بر صد ایم
بر هزاران آرزو و طم و زخم
جمع با یکدیگر اغوار اقبس
تا سوز خون چون بر تو قند

حکایت از راه که در این مخط نشان و خندان بود نا و چون
مفسر بی بسایر علی و بخلی و مرد ندانگر سنی گفتند
هنکا مرثادیت که هنکا مرصد تمیزت گفتار و مر مبع
تعزیت ندانم را بر مخط شما است مرا مخط نیست
سایا بر و عجز همه در تعزیت است

عقل کلست عین عالم
مردی که در این عالم
بجز آنکه در این عالم
مردی که در این عالم
اندک از این عالم
فرزیده و در این عالم
کل عالم در عقل کل است

بمجان کان ناهید اندک لایط
پس گفتند در چه جای خندان
رحمت از ما چشم خود برد تو
گشت و باغ و در زیاده افشاد
خلو می برید ز مخط و عذا
برسد آن می آری تو چشم
رخ بجز روی ز رخ همه
گشت چشم مخط است این
مر می بینم بهر دشت و مکان
خوشه در فوج آزاد صبا
زار مودن دست روی می بینم
بار فرغوز نشد ای قوم دل
بار موسی خود کردید زود
از پدید بر تو جان می رود

سوت با با هر از آن اهل عالم
بجز کسی عقل کل گفتار تو
صوت کل پیش او هم ست عمو
صلح کن با این بدی خالی
تا که فرس ز غایب کل
بد قیامت نقد حال تو بود
پیش تو چشم و در میز عدل
نزد صلح دایما با این پدید
از جهان چون جنت تمام در نظر
هر زمان تو صورتی و در حال
من نمی جهان از بر نفس
آنها از چشمها جان تصدیم
بالت آن می رسد که تو بین
تسکین کرد صد و هفتاد

ان پدید آمدن شک در احوال
و شکر بویسته بفرمان شکر
بزرگواران از مرتبه شکر برون
این سخن با جان ندارد باز کرد
در خود عقل عوام را کشف شد
این سخن باقی آن بگفته شد
در عقلات بزرگ است ای تمام
بر قواعد مفسر که چون نیم
عقل بود قمتش بر صد ایم
بر هزاران آرزو و طم و زخم
جمع با یکدیگر اغوار اقبس
تا سوز خون چون بر تو قند

شاهکار قصداً نشاء چو زمان
برق آینه است لامع از غمد
آه هزاران می گویم من می
پیش و هم از گفت بر زده داد
بر که گفت زن مثال طربان
که نماید آینه بین چون بود
زانکه آگدن است هر کوش از کس
عقل گوید بر زده چه گفتند

قصه از راه که در این مخط نشان و خندان بود نا و چون
مفسر بی بسایر علی و بخلی و مرد ندانگر سنی گفتند
هنکا مرثادیت که هنکا مرصد تمیزت گفتار و مر مبع
تعزیت ندانم را بر مخط شما است مرا مخط نیست
سایا بر و عجز همه در تعزیت است

بهمو بود از عزیز اندر گزید
کشته پیرایشان و با ایشان جو
پس پیر رسیدند از وی کای
کر کسی مان گفتار موند آری
گفتاری بعد من خواهد رسید
بانگ مژده کای بدش را با این
که چه جای مژده استای خیر
و هم از مژده است چشم عقل بند
کافر از زد و دو مون و اشیر
زانکه غایتی در دم تقدست
گفتار ایمان هر دو خود در با
گفتار قش خشک و بر بر افنه

ان پدید آمدن شک در احوال
و شکر بویسته بفرمان شکر
بزرگواران از مرتبه شکر برون
این سخن با جان ندارد باز کرد
در خود عقل عوام را کشف شد
این سخن باقی آن بگفته شد
در عقلات بزرگ است ای تمام
بر قواعد مفسر که چون نیم
عقل بود قمتش بر صد ایم
بر هزاران آرزو و طم و زخم
جمع با یکدیگر اغوار اقبس
تا سوز خون چون بر تو قند

شاهکار قصداً نشاء چو زمان
برق آینه است لامع از غمد
آه هزاران می گویم من می
پیش و هم از گفت بر زده داد
بر که گفت زن مثال طربان
که نماید آینه بین چون بود
زانکه آگدن است هر کوش از کس
عقل گوید بر زده چه گفتند
قصه از راه که در این مخط نشان و خندان بود نا و چون
مفسر بی بسایر علی و بخلی و مرد ندانگر سنی گفتند
هنکا مرثادیت که هنکا مرصد تمیزت گفتار و مر مبع
تعزیت ندانم را بر مخط شما است مرا مخط نیست
سایا بر و عجز همه در تعزیت است
بمجان کان ناهید اندک لایط
پس گفتند در چه جای خندان
رحمت از ما چشم خود برد تو
گشت و باغ و در زیاده افشاد
خلو می برید ز مخط و عذا
برسد آن می آری تو چشم
رخ بجز روی ز رخ همه
گشت چشم مخط است این
مر می بینم بهر دشت و مکان
خوشه در فوج آزاد صبا
زار مودن دست روی می بینم
بار فرغوز نشد ای قوم دل
بار موسی خود کردید زود
از پدید بر تو جان می رود
بهمو بود از عزیز اندر گزید
کشته پیرایشان و با ایشان جو
پس پیر رسیدند از وی کای
کر کسی مان گفتار موند آری
گفتاری بعد من خواهد رسید
بانگ مژده کای بدش را با این
که چه جای مژده استای خیر
و هم از مژده است چشم عقل بند
کافر از زد و دو مون و اشیر
زانکه غایتی در دم تقدست
گفتار ایمان هر دو خود در با
گفتار قش خشک و بر بر افنه
ان پدید آمدن شک در احوال
و شکر بویسته بفرمان شکر
بزرگواران از مرتبه شکر برون
این سخن با جان ندارد باز کرد
در خود عقل عوام را کشف شد
این سخن باقی آن بگفته شد
در عقلات بزرگ است ای تمام
بر قواعد مفسر که چون نیم
عقل بود قمتش بر صد ایم
بر هزاران آرزو و طم و زخم
جمع با یکدیگر اغوار اقبس
تا سوز خون چون بر تو قند
شاهکار قصداً نشاء چو زمان
برق آینه است لامع از غمد
آه هزاران می گویم من می
پیش و هم از گفت بر زده داد
بر که گفت زن مثال طربان
که نماید آینه بین چون بود
زانکه آگدن است هر کوش از کس
عقل گوید بر زده چه گفتند
قصه از راه که در این مخط نشان و خندان بود نا و چون
مفسر بی بسایر علی و بخلی و مرد ندانگر سنی گفتند
هنکا مرثادیت که هنکا مرصد تمیزت گفتار و مر مبع
تعزیت ندانم را بر مخط شما است مرا مخط نیست
سایا بر و عجز همه در تعزیت است
بمجان کان ناهید اندک لایط
پس گفتند در چه جای خندان
رحمت از ما چشم خود برد تو
گشت و باغ و در زیاده افشاد
خلو می برید ز مخط و عذا
برسد آن می آری تو چشم
رخ بجز روی ز رخ همه
گشت چشم مخط است این
مر می بینم بهر دشت و مکان
خوشه در فوج آزاد صبا
زار مودن دست روی می بینم
بار فرغوز نشد ای قوم دل
بار موسی خود کردید زود
از پدید بر تو جان می رود
بهمو بود از عزیز اندر گزید
کشته پیرایشان و با ایشان جو
پس پیر رسیدند از وی کای
کر کسی مان گفتار موند آری
گفتاری بعد من خواهد رسید
بانگ مژده کای بدش را با این
که چه جای مژده استای خیر
و هم از مژده است چشم عقل بند
کافر از زد و دو مون و اشیر
زانکه غایتی در دم تقدست
گفتار ایمان هر دو خود در با
گفتار قش خشک و بر بر افنه

کلی خود را از هر چه در چشم خود
باز بگذرد از هر چه در چشم خود
باز بگذرد از هر چه در چشم خود
باز بگذرد از هر چه در چشم خود

از غم و روی مرگشدم از با
اشنا بچشت لکن بجز روح
ایچنین فرمود آنگاه رسل
ما کسی بود در بصیرت های من
کشتی بچشم دزد دریا که تا
هیچ کوه کمان سوی هر کوی مرو
می ماند پشت این کشتی سپید
بست منکر هان و هان از پشت
در بلندی کوه فکرش کم نیکو
کو تو کفای نداری باورم
کوش کفان که پذیرد از کلام
کی که از موعظه بر محرق
لیک میگویم حدیث خوش نئی
آخر این اقرا خواهی که همین
منوایی دید آخر را منکن
هر که آخرین بود مستور و
که سخاوی هر دمی این خشت و
کحل دیدن ساز خاک پاش را
که از زنا کردی این افتقار

باز بگذرد از هر چه در چشم خود
باز بگذرد از هر چه در چشم خود
باز بگذرد از هر چه در چشم خود
باز بگذرد از هر چه در چشم خود

چون که ما اوج شعله کوی
کف من بسیار می گفتم بوی
در کبر و راه و در بازاری کوی
خاصه از ابای که تا زیر کوه
بر سر آسمان هر زمان از شکوه
بهر می افش تو بر و بهر صحت
تا سحر و جان با کس نیست

در سر هم هر دم و از آن
بوز و زانو از خطا و بخت
کز خود بلان و بخت برسد
وز مکاری هر زمان از خجسته
بگذرد و دیده به چشم از راه
بگذرد و دیده به چشم از راه
بگذرد و دیده به چشم از راه
بگذرد و دیده به چشم از راه

ز آنکه هستم من را و احوالا
فرا و اولاد زنا و اهل ضلال
توز او لاد زنا و اهل ضلال
توز او لاد زنا و اهل ضلال

میخورد از غیب هر دم رخ او
باز توبه میکند بارای من
ضعف اندر ضعف که بر اثر این
ای شتر که تو مثل او می
توجه داری که چنین بی
گفتن که چه که سعاده از خدا
سر بلندم نزد و چشم من
از سر که می به بدیم پای کوه
همان که دید آن صد اصل
لججه خواهد بود بقدر این
خال خود تنها ننید آن
نورد ز چشم و دلش از دکن
چگونه یوسف کو بدید اول بجا
از پسته سال بلکه بیشتر
نیست از نظر بنور الله کراف
نیت آنده چشم توان نور رو
توز ضعف چشم بینی بیشتر یا
پیشوا چشمه است و با پای
اول آنکه چشم من روشن است

از شکست توبه آن از با جوی
دو بیک تف کرد و توبه من
که بخواری بگری جز و اصلا
که فتنی بر دو و کم بینی
بی عشاری که اندر و فتنی
در میان ما و توبس فرمای
بیشتر عالی آمانت از کز بند
هر کوه و همنوار را بهر کوه
پیش کار خویش را روز اجل
دانند آنکه کار آن یکو خضا
بلکه حال مغرب و شرفی
بهر چه سازد به خبا اوقن
که سجودش کرد ماه و آفتاب
آنچه یوسف دید بدتر کرد
نور ربانی بود کرد و شکست
هستی اندر حس جوانی بود
توضیف هم ضعف پیشوا
کوبه بند پای را بجای را
دیگر آنکه خلقت من اطهر است

همچو آدم را از غیب نمود
آرد او را و شود او توبه جو
آن بدعا بر تو باشد که او
کری با صلی بودی بر سجود
خوی بد در ذات تو باشد
تو غلبه بودی ز غیبی از راه
تو غلبه بودی ز غیبی از راه
تو غلبه بودی ز غیبی از راه
تو غلبه بودی ز غیبی از راه

ز آنکه هستم من را و احوالا
فرا و اولاد زنا و اهل ضلال
توز او لاد زنا و اهل ضلال
توز او لاد زنا و اهل ضلال

چون که ما اوج شعله کوی
کف من بسیار می گفتم بوی
در کبر و راه و در بازاری کوی
خاصه از ابای که تا زیر کوه
بر سر آسمان هر زمان از شکوه
بهر می افش تو بر و بهر صحت
تا سحر و جان با کس نیست

در سر هم هر دم و از آن
بوز و زانو از خطا و بخت
کز خود بلان و بخت برسد
وز مکاری هر زمان از خجسته
بگذرد و دیده به چشم از راه
بگذرد و دیده به چشم از راه
بگذرد و دیده به چشم از راه
بگذرد و دیده به چشم از راه

من شنیده اند و تا بسطی
از عطش اندوزانند و تو
کف هم بار و خورشید تو
کشید از خود حاجت تو
تا که اینها را کشت خون
سپیدان زان از عصاره خون
پیش قطعی خونش از عصاره
قطبان تک می فرزند از شکر
آزیدان بار خود یا بد زدن
بهر خود اینها را بر زدن
تا خورد از آب زدن

چون که اضلع بود آن جزوه
رؤ که رستی از خود و از خودی
رؤ که اکنون رست زدی که
اضلع تو و عبادی طاعتی
در عبادت ره کردی بخویش را
اهدنا کف صراط المستقیم
نار بیدی نور کشتی از عجز
آنتری بودی خدای تو آفتاب
ای ضیاء استحسام الدین
نار هدا شیری از تغیر طعم
متصل کرد در آن بحر است
منقذی یابد در آن بحر عسل
غره کن شیر و ارای شیر جن
چه خبر جان ملوک سیر را
بر توین احوال خود بر آب زر
آبیکت از حدیث جانفزا

لا بکره قطی سطره را که یکسوی نیست خویش را بیتی که
بر لب زین با بحر فرمودی سق و در لاری که سستی که
بر رویید از نیل بر صفاست و سبوی که با بر می کشی

طاس از نیل او بر آب بکند
برده از نیل او بر آب بکند
طاس از نیل او بر آب بکند
که بخورد تو هم شد آن خوش
باز این سکه آن خوش شد
قطعی اندر چشم و اند تا بشد

شاه نامه با کلبه پیش تو
هیچ از ایند که وز آن ارضی
فوق آنکه باشد از حق و جان
که کند کمال هدایت چشم باز
وز درینک و نیک بدین صبی
هر دو یکا است چون روی
خوشتر شغول کردن زلال
باشد بر قصد کلام دلخوا
کالتی و سواس از غصه
زان سخن بنشاند و سواد
بهر ایضا از آتش شاند
آب باک و بول یکا است
آتش و سواس از این غدا
هر دو بنشاند همچو آتش

ساعتی بدشت تا خوش رفت
ای برادر بر کن را حلاوت
متقی آنت کوید از رشت
قوم موسی شو بخور از آب را
صد هراظلمت آن ختم تو
عتم بنشان چشم بکشا شد
کی طفیل من شوی بی اغتراف
کوه در سوراخ سوزد که
کوه را که کرباست غفار خوش
تو بدین تر ویر چون و شوا
خالق تر ویر تر ویر شرا
ال موسی شو که جیک شوند
زهره دارد آب کز آنر محمد
ما تو پنداری که توان بخورد
نان کجا اصلاح آن جانی کند
ما تو پنداری که حرف شوی
ما کلام حکمت و ستر نهان
اندر آید لیک چون آنها
در سر و رود در کشیده چادری

بعد از آن گفت که ای ضعیف
کف این را و خورد کوشقت
از ره فوعون و موسی و اشید
صلح کن با همه سیز مهتاد را
بر عباد الله اندر ختم تو
عبرت از باران بگیر است
چون ترا کفریت همچو کوه تا
جز مکر آن کوه بر که شود
جام مغفوران بگیر و خوش
بجز حرامش که حق بکافرا
کی خرد ای مضتری مضترا
حیله ات باد تھی بمودت
کردد او با کافران بکند
زهر مار و کندن جان بخورد
کود لاز فومان جانان بر کند
چون بخوانی در یکا نشستی
اندر آید زود در گوش و دها
بوست بماید نه مغر د آنها
رؤ نهان کرده در چشم لری

در حق می بیند روزی در وطن
سوزنی بیند روزی در وطن
سوزنی بیند روزی در وطن
که سبوق بودت از خوردن تو
وزی بیند این بخوردن تو
تا که وحی مده که آن رود در خط

باید و زنی و میوه من است
هم ز اول تو در میوه من است
تو در میوه من است
سبطی آدم در وجود افتاد
کام خدای عالم در وجود افتاد
سبطی و قطعی همه در آن است
عاجز از آن تواند و مستعد

سوی تو ماهت سوی خلق سوی تو دانه شت سوی خلق گفت بزبان که ترا هم نظر می نماید آیه ای صورت پرست پیش نقش چشم می آید از چه بر بی باخ است این نقش می جنبانند سر و سینه بخود حق اگر سری بخندند برین که دو صد جنبند بر سر نقل را خدمت کنی در این جهان حق بخنداند نظار سر ترا مر ترا چیزی در هد بزبان انجانکه داد سگی را گند قطره آبی باید لطف حق چشم خاکست چو خون تابش هیز طشت است این نفس مرده می نماید او که چشمی می زند	نانه بینه را یکبار روی تو کبر نانه تو شک زین شتر خاص عام نقش حمام اندم لایحه برین کاند و چشم مرده او ناظر است کو چرا ما چشم نمی دارد عجب که نمی گوید سلام را علیک ما بر آن که کرد مشرک ما بر آن دو قی دهنده را اندر سر چهره خندان آخر عقل ما بر عقل آنت که فزاید شایسته لیک سازد بر سران سوره ترا که بخود تو کند اهل جهان نا عزیز خلق شد ای حق که زرد کوهری کردی بر ز از زین سبق در جهان کبری چو مده شد اوستا آحقما ز چشم ازده برده است الجهان سازد بیک انداز آسند

در خواست قطعی عاری خیر و بدایه سبطی بخیر
و مستحار شدن در حال خوار

از دل قاطع بخت و غده سن
تا بزم زود زار کن
مربوبی را جان نواختند

باید چون تبدیل ایمان برین
باز از زبون بیزاری کف
موسی دست بدین آسند
چون سر رشته نکند از این شد
نیل و قوا تو نکرد هیچ
من هرگز بودم که ایمان آوردم
تا از زبونان خون آب شود
من چه دانستم که تبدیل کند
در نهاد من مرا نیکی کند
سوی چشم خود یکی چشم و آن
بر قرارم پیش چشم دیگران
همچنانکه این جهان پیش چشم
عزق تبیخ و نیز در این

دوستی تو ز جنت ناشکنت کیمیا می بود صفت های تو تو یکی شایخی بدی از غلظت سیل بود آنکه تنم راد در بود من بوی آسید فتم سوی سبیل طاس آورد شرکه اکنون از کبر شرعی خوردم ز الله اشتی آنکس جوی چشمه را آبداد این چکر که بود کرم و آب خوار کافی کافی آمد او بهر عباد کافیم بدیم ترا من جمله خیر کافیم بی نان ترا سری دم بی مهارت ترک و نشتر زدم کافیم بی در و رسته و مان کم موسی را دل هم باید عصا دست موسی را دم بیک نور چوب را ماری کم تر هفت سر خون بیامیزم در آب نیل من شادیت را غم کنم جور آید نیل	حمد لله عاقبت دستم گرفت که مباد از خانه دل پای تو چون کوفتم آن مرا ناخلد بود برد سبیل تا لایه زبانی خود بخردیدم بر کوفتم کیل کبیل گفت رو شد آنها چشم خیر نا عجز تشنگی ناید ترا چشمه در اندرون من کشاد کشت پیش هم مثل بر آب خوار صدق و عدل که عیص بی سبب واسطه و بار خیر بی سپاه و لشکر شیری دم بی کتاب و اوستا لفقین دم کود را و چاه را میدان کم نازند بر عالمی شمشیرها که طپا آنچه میزند بر آفتاب که نوازند ماده مار را زوز خود کم خون غیر آسین که نیام سوی شاد بهاسیل

از چه گشت و شدت از این
عاصم گفتی که پیش چشم بان
می نماید او ترش را اول نشان
بگو مان در چشم با آید تا
خدا بایستد در حال آسین

پیش چشم این جهان
پیش چشم دیگران
از کل و خوستن او نگه نشو
لا عوام این جمله است
زین سخن تو من ندیده بودم
کوزها کسان به پیش چشم
د و ضلع و حن به پیش چشم

کفت زین ایست از انچه از انچه
کفت زین ایست از انچه از انچه
کفت زین ایست از انچه از انچه
کفت زین ایست از انچه از انچه

از سر آمدن تو با علقان
از سر آمدن تو با علقان
از سر آمدن تو با علقان
از سر آمدن تو با علقان

از سر آمدن تو با علقان
از سر آمدن تو با علقان
از سر آمدن تو با علقان
از سر آمدن تو با علقان

از سر آمدن تو با علقان
از سر آمدن تو با علقان
از سر آمدن تو با علقان
از سر آمدن تو با علقان

ان زنی میخواست با موی خود
پیش شوهر ز جوی کفتی
چون بر آمد بد ز رخسار ز کت
کفت شوهر که ای ما بوزند
تو بزیر او چو زن بگنوده
کفت شوهری بر تو کوی کفت
زن که کرد کرد کان جوی صله
کفتی ز نهی فرود آزدخت
چون فرود آمد بر آمد شوهر
کفت شوهر کت زای زوی
بر زندد ز پیش شوئی کوی خود
من بر آیم موه چیدن بردخت
چون ز ما لاسوی شوهر بگرت
کیت آن لوی که بر تو می تند
ای بجا تو خود محنت بود
ورنه اینجانیست غیر مزیدت
کیت بر پشتت فرو خفته هله
که سرت کت و خرف کت بی سخت
مول آمد ز کت شید اندر برش
که با لای تو آمد چون کبی

نقل کن ز امر خود کن کت
کشفه تو خیره چشم و خیره
از نعی و هستی اول بود
که برود یک کت و تو خیره
چون فرود ای ازین امر
تو نمایی کت و چشم و خیره
یکد زخت بخت بی کت
شاخ او بر آسمان هفتدین
چون فرود ای و کوی و جلی
مبدلش کرد آند از جلی
زین تو واضع کرد و ای غلط
راست یعنی بخت آند چشم
راست یعنی بخت آند چشم
مضطرب یعنی بخت آند چشم

راست یعنی بخت آند چشم
مضطرب یعنی بخت آند چشم
مضطرب یعنی بخت آند چشم
مضطرب یعنی بخت آند چشم

کفرت بخت کزین الحاح تو
بله کرد آن بجا ج و ان عشو
تا که دره بنه بودن و اضلال حق
فاش کرد در بر همه اهل وقت
چونکه مقصود از وجود نظای تو
بایدش از بید و افوا از مو
دیو الحاح غواست میکند
شیخ الحاح حدایت میکند
چون پای کت آن از کت
نیل میکرد دست از کت
تا نفس خویش فرغ عول آمدن
لا بد میکرد و دو کت
کاخند ما کردیم از سلطان
کفت ما را روی از کت

کفت بجا جزو جزو از قوت
بصدازان بر رو بر لای نمود
چون ز رخت و موسی شاکر ز
آتش او ز سبز و خرم میکند
ز بر طیش جمله خالک روا
آن من هستی باشد حلال
شدد رخت کت مقوم حق
کامدش بچام از ان و حی هم
ایچنانکه پیش تو آن جزو هست
کان بد کت و سبز از کت
چون موسی شاکر از کت
شاخ او از ان الله می زند
ایچنین باشد الهی کت
کاند رو بنوی صفای و الحاح
اصله ثابت و فوضه فی السما
که کت کت و کت و کت

رجوع بقصه عصای موسی علیه السلام

ایزد رخت کت عصای موسی
نامه پهن خیر او و شر او
پیش از افکند نبود او غیر چو
اول او بد بر ک افشان بره را
کفت حاکم بر سر فرعونیان
از من از عشان بر آمد خط و
تا بر آمد پیچود از موی و ما
کیر همه اعجاز و کوشید چرا
امر آمد کت شاع فوج کت
منکر آخر که تود اعی رهی
کار مر آمد که بدینا از رخت
بعد از ان بر کیر او را ز رخت
خون ما برش بر کت کت
کفت مجر آن کوه غره را
ایشان خون کرد و کت بر سر زبا
از ملخهای که می خوردند بر
چون نظر افتاد شر اندر من
چون خواهند از جماعت کت را
ترک با مان یعنی مشرک
امر بلغ هست و نبود آن من

کافل هر خنده از ان نوع کت
کفت حق از کت بر زده کت
کفت حق از کت بر زده کت
کفت حق از کت بر زده کت

کفت حق از کت بر زده کت
کفت حق از کت بر زده کت
کفت حق از کت بر زده کت
کفت حق از کت بر زده کت

و ان قدرت برین بیرون
از خوردن برین بیرون
از خوردن برین بیرون
از خوردن برین بیرون

تا نیارد یاد زان کفر کفر
تا نیارد یاد زان کفر کفر
تا نیارد یاد زان کفر کفر
تا نیارد یاد زان کفر کفر

و ان ملح هاد زمان کرد دنیا	تا بید خلاق تبدیل آله
که سبب هایت جلیت مریا	آن سبب بهر حجابت و غطا
تا طبیع خویش بر دارو زند	تا منجم رو با ستاره کند
تا مسافق از حوض با میزد	سوی یاز آراید از نیم کساد
نیدی نا کرد و ناشسته و	لقمه دوزخ ز غفلت لقمه
آکل و ماکول آمد جان تمام	همچو آن بر چرخ از خطا
می چرد آن بر وقت صابا	کو برای ما چو بزرگ مراد
کار دوزخ میکنی ز خوردن	بهر او خود را تو فریه میکنی
کار خود کن دوزخ میکنی	تا شود فریه برای کز و فر
خوردن بر مانع از خوردن	جان چو باز کان توین چو خنده
شمع تا چراغ نکست آفرین	که بود ره زند چو همین سوخته
که توان هوشی باقی هوش بود	خویش تر که مکن یاوه مگو
دانکه هر شهوت چو جز است چو	پرد هوش غافل از وقت
خمر نهانیت بر ستون هوش	هر چه شهواتیت بند چشم بود
آن بلبل از خمر خورد ز خوردن	مت بود او از تکبر و ز خود
مت آن باشد که آن بیند که	ز نماید آنچه مشق آفتیت
از سخن با یا ز ندارد موسیا	لب نجبان نابرورد و یکیا
بهمان کرد و هم اندر دم	سزکت از سئل و سئلین
اندرا افتاد ندر کولت کفر	خط دیده مرده از خون البفر

چون که برین غفلت و کفر
چون که برین غفلت و کفر
چون که برین غفلت و کفر
چون که برین غفلت و کفر

هم با یادش یاد کند
که من آنجا بوده ام
بیاختار دانند که خود بخوردند
چون که برین غفلت و کفر

از خوردن برین بیرون
از خوردن برین بیرون
از خوردن برین بیرون
از خوردن برین بیرون

چه عجب که روح مویطها می	که بدستش مگر و میزاد پیش
می نیارد یاد که در دنیا بخور	می زود پوشد چو اختر را سخا
خاصه چندی شهرها را کوفته	کرده هار از دل او نار و فته
اجتهاد کرم ناکرده که تا	دل شود صافی بر بلکده ما
سرمون آرد در لاش از کفر	اول و آخر و سینه چشم باز

اطوار و منازل خلقت آن در ابتداء قسط

امد اول تا ما قلم جسد	وز جادوی ربنا و افق اوفاد
سالمها اندر ربانی عمر کرد	وز جمدای یاب و ناورد از نبرد
و دنیا چو حیوان از اوقات	نامدش حال بنای هیچ ماد
جز همین سلی که دارد سوی	خاصه در وقت بهار و بهار
بهمو میل کورد کان با مادران	سرمیل خود ندارد در لبان
بهمو میل مغرط هر نو مرید	سوی آن بهر جوانیست محمد
جز و عقل این از ان عمل کلت	جنبش از سایه زان شاخ کلت
سایه اش فانی شود اگر درو	پیش بداند سرمیل و جت جو
سایه شاخ دکر ای سنجکت	کی کجیب چو سنجکت آن رخ
باز از حیوان سوی انیا نیش	میکند آن خالی که دانیش
همینز قلم تا اقلیم رفت	ناشد اکنون عالم و دانا و رفت
عقلهای او لیش را نیست	هم از بر عقلش تحول کرد نیست
نارهدن عقل بر حوص و طلب	صد هزاران عقل بنید و باج

چون که برین غفلت و کفر
چون که برین غفلت و کفر
چون که برین غفلت و کفر
چون که برین غفلت و کفر

تا نه بداری که این بداری
آن بدین خواب ترا بیداری
هر چه بود در خواب بیداری
روز هر نفس یک بیداری

تا ما زده ان به بیداری خود
او درین بوستان و سفان
کوی بر خیزی از خواب کوان
کشته کوان بیداری خود

از خوردن غایب بود بر بدت
تعلیق غایب غایت عقل
و تعلق غایب غایت عقل
کوه خورده غایب غایت عقل

در ملامت کن ترا بسای زدی
که بودی خالص و غایب بودی
و از آن غایب بودی غایب بودی
کن نشان کردی چون غایب بودی
پس ترا غایب بودی غایب بودی
زان بدی غایب بودی غایب بودی
تو بسای غایب بودی غایب بودی
نیت غایب بودی غایب بودی
تو بسای غایب بودی غایب بودی
که تا بدی غایب بودی غایب بودی

چون غیب بعد مرگند رقصا	تو مکه که مردم و یا هم خلاصا
این قصاصت جلت سار	پس ز غم از قصاصت زولایت
زان لب خواندست مینار اخلا	کین جز العبت پیش آن جزا
این جزا کین جلت وقت آ	آن جزا قصاصت از جوت است
این سخن با یان ندارد موسیا	هین دها کن آن جزا زار دیکا

بنا بر آنکه خلق در غیبت گریه میکنند و آنرا بدی میگویند
ما را فریب کن و زود ما را رسان

نا همه فایز خوش علی فریب ستو	هیر که گریه کنند ما را انستمند
نال که گریه خود را موقیم	این جزا ترا طعمه ایشان کنیم
این جزا ترا کیمیا خوشی می	از لب تو خواست کردن آدمی
تو بسای گریه بدی غیبت جوت	آن جزا ترا طالع و روزی بود
پس فرو بوشان لباس غمیتی	تا بردشان بد و خواب غمیتی
تا جوجیمه از جیب خوابان ز	شمع مرده باشد و ساق شیده
داشت طیمان شان برادر جوتی	پس بنوشند از جزا هم حرقی
تا که عدل ما قدم بیرون نهد	در جزا هر زشت را در خوردند
کان شه که می ندیکد ندیش قا	بود با ایشان نه از آنه رمعا
چون خورد با است شیرین است	کوچه زوق قاصر بود از بدت
نیت قاصر بود بدی او ای فلان	آن کور و جوشش را انجان
چند عجب که خالق آن عقل بنیز	با تو باشد چون بد تو مستحیر

نیت آن جیب که در آضم است
پس آضم با پیش جیب است
وقت خواب و مرگ از وی بود
وقت بیداری قرینش می شود
از چه می آید آنکه آضم است
کاشعیت او نماند و منت
بوزشیم و مرد مکر در دنیا
از چه راه آید بوشش
عالم خلقت با بسوی و ججات
و ججت از عالم آروصفا
نی ججت از عالم آروصفا
عقل ترا عقل عالم آروصفا

که از غایب غایت عقل
تعلیق غایب غایت عقل
و تعلق غایب غایت عقل
کوه خورده غایب غایت عقل

در ملامت کن ترا بسای زدی
که بودی خالص و غایب بودی
و از آن غایب بودی غایب بودی
کن نشان کردی چون غایب بودی
پس ترا غایب بودی غایب بودی
زان بدی غایب بودی غایب بودی
تو بسای غایب بودی غایب بودی
نیت غایب بودی غایب بودی
تو بسای غایب بودی غایب بودی
که تا بدی غایب بودی غایب بودی

از تعلق غایت عقل بودی	تو مکه که مردم و یا هم خلاصا
غیر غصا و وصل نماند کمان	پس ز غم از قصاصت زولایت
لینا کین بودن پیشات غلا	کین جزا العبت پیش آن جزا
تا ز ک مودیت آرد سوی وصل	آن جزا قصاصت از جوت است
بسته فصلت وصلت غیبت	هین دها کن آن جزا زار دیکا
بخت کم جوشده در ذات خدا	تو مکه که مردم و یا هم خلاصا
در مصیقه آن نظار ذرات	پس ز غم از قصاصت زولایت
صد هزاران برده آمدن الله	کین جزا العبت پیش آن جزا
و هم او است کو خود عین هو	آن جزا قصاصت از جوت است
تا باشد در غلط سودا بر او	هین دها کن آن جزا زار دیکا
فایده بر سر نکوفی داد زید	تو مکه که مردم و یا هم خلاصا
میر و پندار او کو هست جبر	پس ز غم از قصاصت زولایت
کونداند آسمان از زمین	کین جزا العبت پیش آن جزا
از عظیمی و تعجاب کم شوید	آن جزا قصاصت از جوت است
حق خود دانند صانع که رتند	هین دها کن آن جزا زار دیکا
کر شمار و حد برو نشان این	تو مکه که مردم و یا هم خلاصا

بنا بر آنکه خلق در غیبت گریه میکنند و آنرا بدی میگویند
ما را فریب کن و زود ما را رسان

نا همه فایز خوش علی فریب ستو	هیر که گریه کنند ما را انستمند
نال که گریه خود را موقیم	این جزا ترا طعمه ایشان کنیم
این جزا ترا کیمیا خوشی می	از لب تو خواست کردن آدمی
تو بسای گریه بدی غیبت جوت	آن جزا ترا طالع و روزی بود
پس فرو بوشان لباس غمیتی	تا بردشان بد و خواب غمیتی
تا جوجیمه از جیب خوابان ز	شمع مرده باشد و ساق شیده
داشت طیمان شان برادر جوتی	پس بنوشند از جزا هم حرقی
تا که عدل ما قدم بیرون نهد	در جزا هر زشت را در خوردند
کان شه که می ندیکد ندیش قا	بود با ایشان نه از آنه رمعا
چون خورد با است شیرین است	کوچه زوق قاصر بود از بدت
نیت قاصر بود بدی او ای فلان	آن کور و جوشش را انجان
چند عجب که خالق آن عقل بنیز	با تو باشد چون بد تو مستحیر

نیت آن جیب که در آضم است
پس آضم با پیش جیب است
وقت خواب و مرگ از وی بود
وقت بیداری قرینش می شود
از چه می آید آنکه آضم است
کاشعیت او نماند و منت
بوزشیم و مرد مکر در دنیا
از چه راه آید بوشش
عالم خلقت با بسوی و ججات
و ججت از عالم آروصفا
نی ججت از عالم آروصفا
عقل ترا عقل عالم آروصفا

تازه ای که بر قشور و قشرها
از مهابت کشته میباشند
خوبی ز بیم و ترس میباشند
خوبی ز بیم و ترس میباشند
آن مهابت کشته میباشند
زین جسم دوستانه از آن است
متناها از آن مهابت
هول سرنگان و صرار مهابت
دوزبان و نیر و شمشیرها
که بلوزند از مهابت شمشیرها
بانگ جاوشان و آن جویگانها
که شویست از مهابت شمشیرها
ای برای خلوص و عامر هلاک
یکدگیشان از شمشیرها

مورکی بر کاغذ بنید و قلم که بجای نیشها آن کلمه کرد کف نمود از آن صفت آن پسته کفشان نمود که کوز با زوت بجین برت بالا نایکی کف کز صوره سببند این صوبه آمد چون لباس بجین بود اوله از عقل و نواد یکمان کز وی عیانت بر کند چونکه که کویا نافت و الفی کای سخن کوی خیمه از زبان کف سوکان و صفای از هایل ما قلم را زهره باشد که سیر کف کف استانی باز کوی کف اینک دست سینه ماله کوه رکه فی شمار و فی عکده کوه بر فی میزند بر کوه برف کوبودی اینچنین هادی شها	کف ما بود که این زبان هم بجین بخان زاره و سوزنا بود وین قلم و فصل فرست از کاضع لا غریزه زنده شاد و مهمتر نمود از مطن بود اندکی که بجواب ترک کوزد بخیر جز عقل و جان بخنداشها بی تعلیق خدا باشد جهاد عقل ز ترک آلهها مسکنه چونکه که کوه قاف و مطن از صفات سخن بکن با زبان که زبان بر وی تواند رود بر نویسند بر صحایف آن خبر از صنایعها شای خبر کوی کوهها بر قف بر کرد دست شاه میرسد در هر زمان برفش مد میزماند برف سردی تاثری دم بدم ز آنباری حدیث کوف نفت دوزخ محو کردی جمله را

تازه ای که بر قشور و قشرها
از مهابت کشته میباشند
خوبی ز بیم و ترس میباشند
خوبی ز بیم و ترس میباشند
آن مهابت کشته میباشند
زین جسم دوستانه از آن است
متناها از آن مهابت
هول سرنگان و صرار مهابت
دوزبان و نیر و شمشیرها
که بلوزند از مهابت شمشیرها
بانگ جاوشان و آن جویگانها
که شویست از مهابت شمشیرها
ای برای خلوص و عامر هلاک
یکدگیشان از شمشیرها

مورکی بر کاغذ بنید و قلم
که بجای نیشها آن کلمه کرد
کف نمود از آن صفت آن پسته
کفشان نمود که کوز با زوت
بجین برت بالا نایکی
کف کز صوره سببند این
صوبه آمد چون لباس
بجین بود اوله از عقل و نواد
یکمان کز وی عیانت بر کند
چونکه که کویا نافت و الفی
کای سخن کوی خیمه از زبان
کف سوکان و صفای از هایل
ما قلم را زهره باشد که سیر
کف کف استانی باز کوی
کف اینک دست سینه ماله
کوه رکه فی شمار و فی عکده
کوه بر فی میزند بر کوه برف
کوبودی اینچنین هادی شها

تازه ای که بر قشور و قشرها
از مهابت کشته میباشند
خوبی ز بیم و ترس میباشند
خوبی ز بیم و ترس میباشند
آن مهابت کشته میباشند
زین جسم دوستانه از آن است
متناها از آن مهابت
هول سرنگان و صرار مهابت
دوزبان و نیر و شمشیرها
که بلوزند از مهابت شمشیرها
بانگ جاوشان و آن جویگانها
که شویست از مهابت شمشیرها
ای برای خلوص و عامر هلاک
یکدگیشان از شمشیرها

تازه ای که بر قشور و قشرها
از مهابت کشته میباشند
خوبی ز بیم و ترس میباشند
خوبی ز بیم و ترس میباشند
آن مهابت کشته میباشند
زین جسم دوستانه از آن است
متناها از آن مهابت
هول سرنگان و صرار مهابت
دوزبان و نیر و شمشیرها
که بلوزند از مهابت شمشیرها
بانگ جاوشان و آن جویگانها
که شویست از مهابت شمشیرها
ای برای خلوص و عامر هلاک
یکدگیشان از شمشیرها

مضطبه میگفت پیش چهره مترتا ایما و محسوس اشکار کف متوانی و طاق نبودت کف بنما تا بر بنید از حسنه آدمی راهت حق تر سقیم بر مثال سنک و آهن از تنه سند آهن مولد ایجاد نار نیت آتش دست کار ضعف باز در تن شعله ابرهیم وار لاجم کف آن بر اول و فون ظهور این دو بر سنک از فون پس بصوت آدمی فرغ جهان ظاهرش باشند بوزخ فرغ چونکه کرد الحاح نمود اندکی	کایا چاه صون است لیل ناب بقیه مر ترا نظاره وار حسن ضعف سنک سخته ناچه حسن از کت و بی سنک لیند رباطن یکی خلق عظیم زانکه هست او در صفات زاد آتش برز و والدی ماب کجه قاهر شد بر او و شعله که از و مقهور کرد بر رخ نار رتر سخن الاخبر و الشاقون در صفت از کل آنها فون و صفت اصل جهان از با بد باطش باشد محیطه حق هستی که که شود ز و مندکی

تازه ای که بر قشور و قشرها
از مهابت کشته میباشند
خوبی ز بیم و ترس میباشند
خوبی ز بیم و ترس میباشند
آن مهابت کشته میباشند
زین جسم دوستانه از آن است
متناها از آن مهابت
هول سرنگان و صرار مهابت
دوزبان و نیر و شمشیرها
که بلوزند از مهابت شمشیرها
بانگ جاوشان و آن جویگانها
که شویست از مهابت شمشیرها
ای برای خلوص و عامر هلاک
یکدگیشان از شمشیرها

تازه ای که بر قشور و قشرها
از مهابت کشته میباشند
خوبی ز بیم و ترس میباشند
خوبی ز بیم و ترس میباشند
آن مهابت کشته میباشند
زین جسم دوستانه از آن است
متناها از آن مهابت
هول سرنگان و صرار مهابت
دوزبان و نیر و شمشیرها
که بلوزند از مهابت شمشیرها
بانگ جاوشان و آن جویگانها
که شویست از مهابت شمشیرها
ای برای خلوص و عامر هلاک
یکدگیشان از شمشیرها

کتابت در روز جمعه در روز شنبه
کتابت در روز شنبه در روز یکشنبه
کتابت در روز یکشنبه در روز دوشنبه
کتابت در روز دوشنبه در روز سه شنبه
کتابت در روز سه شنبه در روز چهارشنبه
کتابت در روز چهارشنبه در روز پنجشنبه
کتابت در روز پنجشنبه در روز شنبه

هتج نوار محاسن عام را آن زره و از خود مرطالین ایز سخن با مان ندارد ای جوا اندرا آمد آن حسی کو غارت آن علی کو امام و رهبریت جای تغییرات اوصاف نیست فی تعبیر که لا شرقیه اقتاب از دن کی مدهوش شد جیم احمددا تعلق بدان بمخور بخوری همچون خواب خود تنام و در بگویم وصف جان رو بهش کر که مان آشفته بود خفته بود آن شیر که خواب است خفته سازد شیر خود را ای جان ورنه در عالم کرا زهره بوی نقش احمد آن نظر میوش شد مه همه کفست معطی بود باش احمد از بکتا بدان بر جلیل چون گذشت احمد بسدک و میر	و آن پری رویان حریف جام و بر حریر و رود در تعویض ختم کن و الله اعلم بالرشاد خفته ایزدم ز رخاک نیرت جندش از گفته اند کو جند روح باقی فنا بسدوش است فی تبدیلی که لا غربیه شمع از پروانه کی میوش شد ایز تغییر زان تر نشد بدان جان ازین اوصاف نماند پاک و زلزل زله افند درین کون و مکان شیر جان ما که اندم خفته بود اینت شیر نرم مار ستمناک که تمامش برده دانندان کتا که بودی از ضعیفی تریدی بجرا و از مهر کهن بر جو شکت ماه و اگر کف نباشد کوم باش نا ابد میوش ما ند جبر میل وز مقام جبریل او از حدش

کتابت در روز شنبه در روز یکشنبه
کتابت در روز یکشنبه در روز دوشنبه
کتابت در روز دوشنبه در روز سه شنبه
کتابت در روز سه شنبه در روز چهارشنبه
کتابت در روز چهارشنبه در روز پنجشنبه
کتابت در روز پنجشنبه در روز شنبه

کتابت در روز شنبه در روز یکشنبه
کتابت در روز یکشنبه در روز دوشنبه
کتابت در روز دوشنبه در روز سه شنبه
کتابت در روز سه شنبه در روز چهارشنبه
کتابت در روز چهارشنبه در روز پنجشنبه
کتابت در روز پنجشنبه در روز شنبه

کتابت در روز شنبه در روز یکشنبه
کتابت در روز یکشنبه در روز دوشنبه
کتابت در روز دوشنبه در روز سه شنبه
کتابت در روز سه شنبه در روز چهارشنبه
کتابت در روز چهارشنبه در روز پنجشنبه
کتابت در روز پنجشنبه در روز شنبه

کتابت در روز شنبه در روز یکشنبه
کتابت در روز یکشنبه در روز دوشنبه
کتابت در روز دوشنبه در روز سه شنبه
کتابت در روز سه شنبه در روز چهارشنبه
کتابت در روز چهارشنبه در روز پنجشنبه
کتابت در روز پنجشنبه در روز شنبه

دیگان مدیکه بریزانی و سوسه مفروضه رانر خطا ای که عنصرن عصر را آکا کن تر می فایدم کن طیتس من که زحرف و صوت مستغنی ای بسا کن را که نه هادش چون مخ معلوب ای وقت در رز معنی و فرد و سر این سرخرادر آن بطیح زار نشود بگر جشد تر در مطبخ فی عظام این خود و هم آن هم حجت هم نور از کاش نوی بر زمین هم تا ابد محمود باش باعتدال و بید حمله و بید خوش و حدت آند وجود معنی باد آرد اتحاد ما حیرا مختلط کشته جو شیر و آب میکری اش پرده ساتر شود ختم کرد آن شه زانگری و	آیا کرد ز روز جزو شان کن نرم کو لیکن مگو عزیز صواب وقت عصر آمد سخن کو ناه کن کو موکل خواره را که قند نطق خار از وضه جایست این سرخر در میان قد زار ظن بر دازد و در کالانت و صوت حروف آن سرخر در آن ای ضیاء الحق حنیام الی برادر ناسر خرد بر د از سلجه هین ز ماضی کوی جان شوی صوتی بود جانش تری بر فلک محمودی ای نور شید نا زینی با اسمائی بلند تفرقه بر خیزد و تیرک و دوی چون شناسد جان بر جان را موسی و هارون شوند اندر چون شناسد اندکی میکرو پیشناساشی کرد ایندرو

کتابت در روز شنبه در روز یکشنبه
کتابت در روز یکشنبه در روز دوشنبه
کتابت در روز دوشنبه در روز سه شنبه
کتابت در روز سه شنبه در روز چهارشنبه
کتابت در روز چهارشنبه در روز پنجشنبه
کتابت در روز پنجشنبه در روز شنبه

کتابت در روز شنبه در روز یکشنبه
کتابت در روز یکشنبه در روز دوشنبه
کتابت در روز دوشنبه در روز سه شنبه
کتابت در روز سه شنبه در روز چهارشنبه
کتابت در روز چهارشنبه در روز پنجشنبه
کتابت در روز پنجشنبه در روز شنبه

و غیر نه **حج** **بدر** **عمر** از آن تو
و غنای مغان **و** **بدر** **عمر** از آن تو
و غنای مغان **و** **بدر** **عمر** از آن تو
و غنای مغان **و** **بدر** **عمر** از آن تو

نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش	در دل و در گوش در فلک در دل و در گوش در فلک در دل و در گوش در فلک در دل و در گوش در فلک
نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش	بلکه فرغ نقش او یعنی خیال بلکه فرغ نقش او یعنی خیال بلکه فرغ نقش او یعنی خیال بلکه فرغ نقش او یعنی خیال
نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش	از دل و نوار خون او چکد از دل و نوار خون او چکد از دل و نوار خون او چکد از دل و نوار خون او چکد
نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش	که رهد در حال دیوار آید که رهد در حال دیوار آید که رهد در حال دیوار آید که رهد در حال دیوار آید
نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش	از دوری عیب کرد نور او از دوری عیب کرد نور او از دوری عیب کرد نور او از دوری عیب کرد نور او
نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش	چون دیدندش صورت بر یاد چون دیدندش صورت بر یاد چون دیدندش صورت بر یاد چون دیدندش صورت بر یاد
نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش	قلب او در قلبی بود است قلب او در قلبی بود است قلب او در قلبی بود است قلب او در قلبی بود است
نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش	این گمان سر بر زنده از هر خنی این گمان سر بر زنده از هر خنی این گمان سر بر زنده از هر خنی این گمان سر بر زنده از هر خنی
نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش	نام برید از آنکه از دانش نام برید از آنکه از دانش نام برید از آنکه از دانش نام برید از آنکه از دانش
نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش	کی بسنگ امتحان از غیبتی کی بسنگ امتحان از غیبتی کی بسنگ امتحان از غیبتی کی بسنگ امتحان از غیبتی
نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش	باید بسنگ امتحان شو خنبری باید بسنگ امتحان شو خنبری باید بسنگ امتحان شو خنبری باید بسنگ امتحان شو خنبری
نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش	که نکرد قلبی او از انمان که نکرد قلبی او از انمان که نکرد قلبی او از انمان که نکرد قلبی او از انمان
نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش	صدقایت کردیم زین کلام صدقایت کردیم زین کلام صدقایت کردیم زین کلام صدقایت کردیم زین کلام
نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش	نی محک باشد نه نور معرفت نی محک باشد نه نور معرفت نی محک باشد نه نور معرفت نی محک باشد نه نور معرفت
نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش	از برای خاطر هر قلستان از برای خاطر هر قلستان از برای خاطر هر قلستان از برای خاطر هر قلستان
نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش نقش او یکست آنکه راهش	ایچنین آینه تا شود همچو ایچنین آینه تا شود همچو ایچنین آینه تا شود همچو ایچنین آینه تا شود همچو

آینه چو راست کوی بی نفاق
ختم کوفه الله اعلم بالوفات

و ترک الدنیا قبل الوصول
و ترک الدنیا قبل الوصول
و ترک الدنیا قبل الوصول
و ترک الدنیا قبل الوصول

ایضاً الحوتم الدینیک
ایضاً الحوتم الدینیک
ایضاً الحوتم الدینیک
ایضاً الحوتم الدینیک

کیمایا شادند که ما این علم را میدانیم و عمل کنندگان بکیمیا
کیمایا شادند که ما این علم را میدانیم و عمل کنندگان بکیمیا
کیمایا شادند که ما این علم را میدانیم و عمل کنندگان بکیمیا
کیمایا شادند که ما این علم را میدانیم و عمل کنندگان بکیمیا

باید تو می بینی که با عجزی بی
که باید تو می بینی که با عجزی بی
که باید تو می بینی که با عجزی بی
که باید تو می بینی که با عجزی بی

شاه حاتم الدین که نور انجوت
طالب آقا ز صفر بخت

عقل در شرح شتاب و الوضول
عقل در شرح شتاب و الوضول
عقل در شرح شتاب و الوضول
عقل در شرح شتاب و الوضول

و غنای مغان **و** **بدر** **عمر** از آن تو
و غنای مغان **و** **بدر** **عمر** از آن تو
و غنای مغان **و** **بدر** **عمر** از آن تو
و غنای مغان **و** **بدر** **عمر** از آن تو

چون دیدندش صورت بر یاد
چون دیدندش صورت بر یاد
چون دیدندش صورت بر یاد
چون دیدندش صورت بر یاد

چهار وصف بنوعی غافل
بسیل ایشان را در جوارح
افضل اندر جوارح بنوعی
سزای ایشان را در جوارح
کل نوعی در جوارح بنوعی
بر کتاکه هست ایشان را در جوارح

عاجزانه جنبشی باید در آن	کوه عاجز آمد عقل آریا
انگلو آن کله لایترک	ان شیا کله لایترک
کی توان کرد ن تبرک خورد	کوهی نتوان خورد طوفان
در کها را فان کن از قشر آن	راز کوهی نیازی در میان
پیش دیگر فقهها معرفت نیک	نطفها نسبت بوقشتر لیک
ورنه سر عالیت موعی الخ	آسمان نسبت بهر شامد بود
پیش از آن کز فو آن خیر	من بگویم وصف تو آره برند
خلق در ظلمات همند و کان	نور حق و بحق جذاب جان
کرد دایره دیدگان ترا سرکش	شرط تعظیمت تا این نور خورش
گو نباشد عاشق جانم جویش	نور باید ستعدتیز کوش
کر نه چون و شر و فکلت کوش	نوری کش از حریف تیر کوش
کطواف شعله ایمان کند	سنت چشمانی که شب جوان کند
بند طبعی کوز دین باریک شد	نگهای شکل باریک شد
چشم در خورشید تو اندک شود	تا بر آن آید هتر و تار و بود
کرده موشانه زمین سولجها	هیچو نخلی کو بر آرد شاخها

از تو عالم روح زاری میزند
پشت هوش که سوار نشیند
زانکه اینان شد مقام چارچو
تا نشان شجاع موعی بنوعی
خلق در آن نیک خواهری آید
سزای این چارچو موعی بنوعی
باز نشان زدن کن از تو کوه
که نباشد بعد از آن دنیا کوه

چهار وصف راه بند راه رفت
کرده اند اندر در اقلان
چون آید جمله دکاشی
آندیز دور از خلق حق
سزای این چارچو موعی بنوعی
سزای این چارچو موعی بنوعی
سزای این چارچو موعی بنوعی
سزای این چارچو موعی بنوعی

تفسیر چهار ربعه از طیر قصص هفت لیلیک

چهار وصف از بشر عقل افشار	چهار وصف از بشر عقل کشته این چهار
توحیل و موعی از خورشیدش	این چهار اطیاردن زرا بکن
زانکه هر موعی ازها زاعوش	هست عقل عاقلان زاده کوش

این مثل چارچو موعی بنوعی
بطیر قصص و موعی بنوعی
سزای این چارچو موعی بنوعی

کافران هممان معاند بر ضد
وقت شام ایشان معاندند
کامدیم ایشان معاندند
ای تو هممان از کتان وقت
هست ایشان و در سبک مازدود
رو با یاران کرد آن سلطان داد
دستگیر جمله شاهان و عباد

یک زمان نبود معطل از کلو	نشود از حکم جز امر کلو
همچو بیضا چیت خانه میکند	زود زود از بان خود بر یکد
اندانانان در فتارد نیک و	دانهای روجبات و نخود
تا مبادا باغی آید در ک	مخفشارد در جوال و خنک
وقت کند وقت آنکس و	در بعل در هر چه بیدنی تو
اعتماد تر نسبت بر سلطان خویش	که نباید طمع آید به پیش
لیک مومنان اعتماد آن حیات	میکند غارت بهمل و بیعت
ایمست از فوت و از باغی کوه	مخشناسد تهرت را از عدو
و ایست از خواجه تا نشان ک	که نباشند تر از احم صوفه
عدل شه را دیدد راضی حتم	که نیارد کرد کس بر کن ستم
لاجرم نشاند و ساکن بود	از فوات حظ خود ایمین بود
پس تانی دارد و صبر و فیکب	چشم سیر و موقفت باک
کین تانی بر تو رحمن بود	و از شتاب زهرین شیطان
زانکه شیطان بی برساند در	باریک صبر بر بکشد بقر
از بی نشو که شیطان از غیب	میکند تهدیدت از فقرت
تا خوری نشت و بری نشاند	فخر و تانی تانی تو اب

**در سبب فرود از حدیث که الکافر ای کله سبب انما
و المؤمنین یکت معاء و اخید**

لاجرم کافر خورد در هفت	دین و دل با رویک و لا عرفت

دستگیر بر جمله شاهان و عباد
کتاب ای از آن قسم کنید
که شما را از من هر کس بر شاه
پرو بود انجام هر کس بر شاه
زان رفتن آن تیغ بر کف دانی
تو بخشم شه زنی آن تیغ را
وزنه بر نخوان چشم آید را

بر داد بر تو ای میزین
عقل خشم شاه کز زده می
شه یک کجاست و کجا کز زده می
روح چون آید و کجا کز زده می
آید روح شاه از کشتن بود
جمله سواران از کشتن بود
که رعیت بن شه دارند
اینچنین فرمود سلطان عباس
در میان بدو یک کلمه گفت
مصلحت بود که تو را از کشتن
مصلحت بود که تو را از کشتن
مصلحت بود که تو را از کشتن

مسطح صبح آمد در راه ناد
بهر آن که راه را او داده
در کشتاد و کشت پنهان
تا نگرود در شهر از بیلا
با بر وزن اید قد کستند
مانه بینه در کشتار
یا پنهان شدند در این یوریا
از ویلین کشیدند اما خلا
ضیعه الله که بوش کنگد
پرد و همچون بران بافتند

که معیم خانه بود ندی بران نان و آش و شیران هر هفت جمله اهل البیت خیم او شد معدن طلیخوار همچو طبل کرد وقتی خفتن رفتن رخسار از بر و زنجیر در راه زد که بر او از نیم شب تا صبح از فراش خویش سوختن رشتا در کشتادن جمله که آن جمله شده قاضا بر تقاضا خانه جمله کرد و بخوابند خیزد زانکه ویرانه بداند خراط خویش روی او نه حال چو دید کشت بیدار و بیدید آنجا زانندوز او بر آمدن صغری کف خوابم بد تو از بیدار بانگ می بند و اشود و اشور منظر که کی شود این شب ناگر بزد او چو تیری از کان	بهد و شنیدند برای و غنوا خورد آن بوخط عوج این چون همه در شیر بر طمع زدند قیمت چیدن آدمی او بخورد پس کز آن از غضب ز راه که از او بد چشم کین و زدند چون تقاضا آمد و در شک دست برد چون نهاد او بسته نوع نوع و می شد در هیچ باز ماند او شیران بر و مان خویش را در خواب روی بران شد بخوابند هم آنجا نظر او چنان محتاج اندر دم برید بز حدت بیوانه شد از اضطرا زین چنین رسوائی بیخا که خورم زان سر و زین همچنان کان کاوانند نا بر آید کشتادان بانگ در نانه بیدید همچو کسل و اجنا

تا بر بند خورشید از آسمان
پس عدوانها که آن نازی بود
چونکه کاویا بپوشیدند
تازم نوزک از کین بیرون
چاخوانا بپوشیدند از کف
فاصله آوردند در شهر رسول

وزند او دودست بر کرد
کله را می کوفت بر دیوار
آنجا که خون زینین و نس
شده و آن ورم کردن از هشت
تقدرها از خلق کرد آمدند
کبر کو بان آنها اتا لشدند
می داد او بر سینه کای تو
وزند او بر سینه کای تو
بجای میکرد او که ای کین
شمارت از تو ای جوین
تو که کلی خاضع آموختی
من که جز ورم ظالم و کدو
تو که کلی خوار و آرزوی
من که جز ورم در خلاف و در

کین چنین کردت مسمان که بیاورم مطهره ایجا بدین هر کسی می جت کز بهر خدا ما بشویم این حد ترا تو بهل ای لعن که حق ترا برخواست ما برای خدمت تو می زیم گفت میدانم ولیک این منظر بودند کین قول بی او بیدیدشت آن حد ترا که دلش می کفت کین را بشو	خند زد رحمة للعالمین تا بشویم جمله را در دست خویش جان ما و جسم ما قربان ترا کار دستت از غطره کار دل پس خلیفه خود و بر کرسی نشا چون تو خدمت میکنی ما پیش کانندین شستن بخونیم کلینت تا بیدید آید که این اسرار خاص را حق نه تقلید و کانندین جاهت حکمت تو بشو

در سبب رجوع مهران خان به مصلحه صلوات الله علیه
در آرزوی بازگشت او به این مملکت
بیت مابک خدیو و ایماز آن در آن

کا فرک راهی کلی بد یاد کار کفت آن حجه که شهادتیم کچه شمش بود شمش خویش از بی هیکل شتابانند بر کان بداند آن حد ترا همچو هیکلش از یاد رفت شد بد	باوه دیدان او کشت و بقرار هیکل آنجا بجزیر نکند شتم خوص از در هات خجیرت در و تا مصلحه مصلحت خوش می شو بد کرد و ششم اندو شوری کربان برادر بد

تا در دودش بر فضل او کار
کفت نیک و نیک و نیک
کرم هلیت کینه شتر را بکان
تو خودی که دیده دایگان
که بگویم تا رسد دایگان
ظنل بگردد خود اندرین
تا نگرید طفل که چون
تا نگرید طفل که چون

کین ترا سودت در دوی
کندم راهم در کندی
بیش از دوی و هفتاد را
در لوبتینجد و لیکار را

کریه آبرست و سوراخ ناب که نبودی خون بهر او شد آبر کی بلی هموار بر جاب فضل سوز مهره کریه ابر جمان آفتاب عقل را در سوز دار چشم کریان باید چو خط نرسو با برکت روزه و آفتاب برکتی بی برکت جانست نود اقول لله قرضه درین برکت قرضه که کن ازین لقمه تن نزد سر کین خویش چو خالی زین پلیدی بزه و باکی بر دروی ترسانت که همین کرگذاری زین هوسها تو بید این بخورد گریست اروی مرا هم بدین نیست که این تن حرکت همین کرد از خود که پیش آید این چنین نهادن دها آن بود خویش جای سوسر ما زد در دوا	استند یا هم برده و رشت کشدی اجسام ما رفت و سطر که نبودی از رفت و این کرد چون هم در اردجمان از خون چشم را چون آبر اشک افروز که خورد این ناز که ناز آید شاخ جان در برکت و برکت این باید کاسته با آفرود نابروید روضه در دل ناتماید وجه لایق رات بر زکوه های اجلا کند از بیطی که تن او بر خورد زین پشیمان کردی و کردی بش پشیمان و غمین خواهی و از بیاشام از پیغم و علاج اینچه خود کردت از آفتاب در دماغ و دل بزاید صلا آرد و بر خلق خواندند نا فرید نفس بیمار ترا

تا نماید شد کز این
که نشانی که در خون
و کتا نسبی حوض سوی
بوزند بر بیان غلیظ
که نمایی تو در دوزخ
نعل و هفت تن که در
ازیم با آن که همین
آن بکنه هفت غنای
آن بکن که کرد مجنون

خفته بخت مجنون
مال کار که از او فرود
صدفین داور خت
کو کند در سکه که
سر بود آب روان بر
و بود جز زمان بر
کر بود کوهی که زیاید
دست و خویش تن بهار
مقلد با عقل باری
آنهم شوری بخوان

نواختن خطه و فصل
عنه بهما را و نسبت
او را از افضال
بخوانید که در حجاب

این کز آن و هدیه ترک حمد
هر گواهی داد نسا از خود
عوان و نهایی بی نظار
کای جهان با ما بشما کفایت
هدیه او از نغان و پیش
شد گواه آنکه همت او خوش
هر کسی گوید بمالی با این
هر کس دارم تو هر کس را

مانند از الطاف زنده در دست عقل مضطرب باز کشید که کسی بر خیزد از خواب که درین سوخت با تو کایها کای شهید حشر شهادت سیرم از مستی در آن همام بهر دعوی استیم و بلی فعل و قول ما شهودت کی کو ما بفر کوا هم اندیم حسن یا خد شهادت از یکا ان کواهی بدی و ناری غم اندیر تکی لب و کعبه توان زین تهلل که خواهد کار کوه را مکن بر خود این امانت و آزارها	این سخن با ما نندارد آن خراشید بواندست عقل زنده گفت این سوا بیامد اینجان گفت این سوا مکن همین بخود آب برود ز در آمدن نا کواهی بدیم و بیرون شو مادر زین هلیز قاضی که بلی کسیم و آزار امتحان اگر چه درد هلیز قاضی چند رد هلیز قاضی زان بخواند نکته بیجا ناکو از حجاج خویش بنشسته ناتندهی آن کواهی شهید یکو نماز کارست بکار و شیا خواه در صدمه خواهی بکریا

که با این که غم از تو و خیرات بیداری کواهیها
بر تو را نغمه و بر این دست و اختصار و صفت
باطن خویش تن

این غم از روزه و حج و جملا
هم گواهی دادت از افضا

عقل داده رحمت و آرزو
کوشش را شسته و در
داده افرو که با شاد
سعی برده و خشن از
عاقبتین جمله با کس
فصل حق از این کواهیها
را با کس از این کواهیها
را با کس از این کواهیها

چلبه دارم تو هر کس را
کوهی دارم ز تقوی اینجا
این نوع و روز و بر مرد
روزه گوید که تقوی حاصل
در حالش از آن که بود
و از کوهی که تقوی
باید که چون بدرد زاهد

که به متر و کس از این کواهیها
ببخش شد ز کله غنای
مت صیاد از کله غنای
نزد هم وجود با این کواهیها
مت کربانه زود از این کواهیها
خفته کرده خویش از این کواهیها
کرده بطن زین از این کواهیها
فصل حق از این کواهیها
را با کس از این کواهیها
را با کس از این کواهیها

کر بود صداد از وی می شنود
وان فسون ضل و فوسل که شنود
و در بود صدوقه ست از وی شنود
تا رسانند مر را سوی سجده

تا که عقاری او ظاهر شود	سینا از جمله را غا فر شود
آب و هوا این بارید از سماک	تا پدید آید از کوه از جبهه است
آب چون بیکار گردد و شد نجس	تا چنان شد که با او در کوه چمن
حق ببردش باز در جو صوا	تا بیشتر از کرم آن آب است
سازد بیکر آمد او در کشتان	هم گجا بودی بد ریای خوشا
من شدم ز اینجا بخیر یا ایامدا	بستدم خلعت موی خال اعدا
هیز بیاییدی ای بلند ان موی	که گرفت از خوی برد ان خوی
در پندم جمله ز شستیت را	چون ملک باکی دم غفریت
چون شوم آلوده باز آغارو	سوی اصل اصل پاکهاروم
دل و چو کن بر کیم آبخاز ستر	خلعت پاکه دهد با و در کوه
کار او ایست کار من همین	عالم از ایست بر عالمین
گو بودی بن بلیدهای ما	کی بدی این دار نامه آینه
گشهای زنده بزد بیه زکی	می رود هر سو که کوهین مطلق
تا برود بر کیمه رسته	تا بشوید روی رو نانشه
تا بگذرد بر ستر او جمال وار	کشتی ز دست و پاد در بخار
صند هزاران او روی نده و بی	زانکه دارو زو بر وی در جها
حاز هر دوی در هر دانه	می رود در وجود از روانه

از طهارت و پاکیزگی و از
از تیمم و از طهارت و از
از خلط و از خلط و از خلط
از آن صغیر جید کار خا یا لال
ای لال خوش نای خوش
میکند برود و از خلط و از خلط

کر بود صداد از وی می شنود
وان فسون ضل و فوسل که شنود
و در بود صدوقه ست از وی شنود
تا رسانند مر را سوی سجده

جان سفروفت و بداند قریبا	وقتی رحمت زین سبب بیدار
این مثل چون واسطه است کلام	واسطه شرطت به فهم عام
اندا آتش که در و در واسطه	جز سمنند کور هندا از رابطه
واسطه حتما باید مرترا	ناز آتش خوش کنی تو طبع را
چون تا نشد در آتش چون خلیل	کشت حتما تر سول آت لیل
سیرتی از حقت لیک اهل طبع	کی سندی واسطه ناز در شیع
لطف از حقت لیک اهل تن	در دنیا بد لطف بفرده چمن
چون نماید واسطه نزهت حیا	بجو موسی نودمه باید در

کافی نیک و قوی بر خیز و قوی اندر و سینه

این هنرها ابرام شامد	کاندروش بر ز لطفنا بر دست
فعل و قول آمد کوا همان صغیر	زین و در و بر باطن توان شد کلام
چون ندارد سیر سرت ز درو	بنکار اندر قول و نحو را ز برو
فعل و قول آن بول ز بخود از بو	که طیب جیم را بر همان بود
و از طیب بی سج در جانش رو	وز در و جان اندر ایمانش رو
حاجتش را بد بفعل و قول خوب	آخند و هم هر جواسیل گفتو
این کواه فعل و قول از وی خوب	گو بدد یا نیت اصل همچو خوب
فعل و قول او کواه او بود	گو بدد یا متصل چون جو بود
بنکار اندر فعل او و قول او	ناچهدا ارد در صغیری از
گوش اندر مرتب خجندست و	بهر صید او دان باشد یا

جان چندان احوال را بسود
هم غایب جان بماند نیکام
این صلیق و این عباد و این اصنام
زین غایب خوب و زین غایب و زین غایب
این نشان زده غایب و زین غایب
و صفیاتی زین غایب و زین غایب
از غایب و زین غایب و زین غایب
از غایب و زین غایب و زین غایب

و قول غایب از وی شنود
و قول غایب از وی شنود

و قول غایب از وی شنود
و قول غایب از وی شنود
و قول غایب از وی شنود
و قول غایب از وی شنود
و قول غایب از وی شنود
و قول غایب از وی شنود
و قول غایب از وی شنود
و قول غایب از وی شنود

اشکات حق است
از حق حق است
و حق حق است

و قول غایب از وی شنود
و قول غایب از وی شنود

دیو بد همراه و هم سفره و بر
در دیو بدی تو سفره و در
دیو بدی که همایه شود
هر که از همایه کنی تو رود

کاتقادم راست نیکو	لیک هت انده کواهاش با
ترکیه باید کواها ز ایدان	ترکیش اخلاص و موثوری با
حفظ لفظ اندکواه قوی	حفظ عهدا اندکواه عقلیت
کرواه قول کز گوید رت	ورکواه فعل کز بویزد رت
قول و فعلی تناقض باید	ناقول اندر زمان پیش باید
تعمیم شئی ناقص اندر به	تعمیر و زید و شبیه بر مید
پس کواهی با ناقص کی شود	او مگر حکمی کند از لطف خود
فعل و قول اظهار برت و	هر دو و پیدا میکند سر سیر
چون کواهی ترکیه شد شکی	ورنه محسوس اندر مول
ناقول بری سیر ندای جزو	فانظر هم انهم منظر و ن

عرضه کردن مضطرب صلوات الله علیه و آله و سلم
شهادت نامه نماز ایشین

از سخن با یاز نادر مصطفی	عرضه کرد ایمان و بیدار فشان
آن شهادت نامه که فرج بوده	بندهای بسته را بکشوده
کشش من گفت او را مصطفی	کاششان هم باش تو فهمان
گفت والله تا ابد صیفا و	هر کجا باشم بهر جا که رفی
زین کرده و معتقد و در باقی	این جهان و آن جهان از جوان
هر که بگریزد جز این بگریزه	عاقبت زد کلو بنز این سخن
هر که سوی غیر جوان بوزود	دیو با او دان که هکانه بود

در بی تامل بود این را و
هم در سوال بود اولاد ای
کفایتی از غیر این را
در مقامات نادر با علی
با رسول الله رسالت تمام
تو خودی همچو شمع و غلام

ایچه تو کردی و صدمه آوردی
علی از افشوش با صابر کرد
از یونانم از اصل این جهان
عازر از شد زین اندام با بود
گفت همچنان بر اول شجر
شیریک بزیم خورد و دست
گود الحاشی بخورد شور و فانی

گفتیم سیر و الله بوفیقا
این تکلف نیست بی امان و فن
سیر ز کتیم از آنکه در شمس من
قد عجب اندک جمله اهل بیت
بیشتر از قید زین کفایت
آیچه تو فرسخ با نیلی بود
سیری معان چنین نیلی شود

چون ملک شایسته حق است
تاریخ و جغرافیای از آن
خبر دل از سوی خفته گویند
او بقوه کی در کس که زند
اینگاه از تن ندای میم
و نه بدی از تن ندای میم

ایچه قوت مرغ با نیلی بود	سیری مغد خنیر بیلی بود
مجموعه افناد اندر مرد و	قدر پیشه می خورد آن فیل
خرص و وهم کافوی سر زید	از دها از قوت موری سیر
آنکدا چشمی کفر از وی بر	لوتای عیال بر کفر کرد و رت
انکد از جمع البقر بر عیب	همچو مزم میون جنت باید
میون جنت سوی جنت شتا	مغده چون در و رخ آرام یا
ذات ایمان نیست لوتیت	ای قناعت کرد از ایمان تو

در بیان آنکه هر که غذا و طاعت غدا و خیمه را باقی
تا او نماز پیش روی او آنچه فرمود که این است عاقلی

کوه از نطعموم جانست نور	چشم راهم زان ضیبت ساری
کو نکشتی د بوجیم آنرا کول	اسلم شیطان نغز مودی بر
دیوزان لونی که مردی شود	تا نیا شامد مسلمان نشود
دیو بر دنیاست عاشق کور	عشق را عشقی در کز بر مکر
از همان خانه بقین چون حشد	آنکد آنکد رخ عشق بخا
با حیرت لطن عریخ هکنا	اتما المنهاج تبدیل العنا
نا حیرت لقل عریخ للعلاج	جمله التبدیر تبدیل المزاج
ایها الهوس من زرق الطعما	سوف یخیر ان تحملک لفظا
از نه الحج طعام وافر	افنتها و از تجی با افر
اعتدی التور کن شیل البصر	واقف الاملاک یا خیر البشر

چند از چشم خندان
از جهان با غمی بر نیلی بود
قدم مار و موش هم خالی بود
قیمت شان خاکست کردی کباب
سیر کوفی خانه خونی بود
در میان چوب کوبید ز موی
تکرار با بند خنیر خلوصی

در میان خاک کوبید که خورد
اینچنین خلوصی با عالم کز خورد
کوه سر کز در میان اخلاص
در جهان نقل ندادند جز
چون غایت هیچ غنا سگانه
شد بجات مروت الخیر و ایم

ای خدای بظنیر با تار کن
کوشی با چون جلفه واری این
کوشی با کوه و میدان جلفه کنان
کوشی با کوه و میدان جلفه کنان

از روی خواران که در کوه کرده که
در روی خواران که در کوه کرده که
از روی خواران که در کوه کرده که
از روی خواران که در کوه کرده که

ای دعا ناکفته از تو سحیا	داده دل را هر دو غم منگ با
چند حرفی نقش کردی از خود	سنگها از عشق آن شد چو مو
نونا از و صا د چشم و چشم	بروشی فینه صد عقل و فوش
زان حرفت شد خنده بار باری	شخ مسکن ای ادیب خوش بوی
دخورد هر کویسته بر عدم	دم بدم نقش خیالی خوش قم
بر عدم با نتم نه بر موجودت	زانکه عشق و عدم وافی تو
حوضای طرف بر لوح خیال	بر نوشته چشم و عارض خط و
عقل را خط خوان از اشکال	نادهد تیرهار از آن بود

عقل را جزیت است و نظر او بسوی عیبی که در عیون است
در نظر او اندیشه مشا و بیرونش که جای هر دو است
مانند جزیت است از او محض و نه هر که در آن هر دو
احوال از نوع محض و

چون ملک از لوح محض آن	هر صبا حیدر در هر روزه برد
بر عدم تحریرها نیز بر بیان	وز سواد شرحی بود اشیان
هر کس شد بر خیالی ریشکاو	کشفه در سودای تجی کجاو
از خیالی کشته شخصی پر شکوه	رقی آورده بمعدنهای کوه
وز خیالی آن که با جمل متر	رو نهاد سوی زبا نه برید
و از دگر نظر تو هر که زکشت	و از بکل اندر حصی سوی کشت
از خیالی آن که ز زو بسته شد	وز خیالی آن بر هر مخته شد

چون بر آید از آن که در این
کشف کرد که بر او با این
و از آن که در کوه کرده که
و از آن که در کوه کرده که

زان فرخ آمد چوین لوزی
کرد در یزدان فادوری
صوتی بگردید چو در جوی
پیشش آمد بعد از یزدان
کرد نام آن در دیده و جوی
از یزدان فادوری
از یزدان فادوری
از یزدان فادوری

هکذا اشلو مهر بالسامره	فنه ذان افصاح قاهره
چوین هر قوم خود پروتک	کرد شعی بر زبان اندر جها
خوش بر آتش بر می تپند	کرد شمع خود طوافی میکند
بر امید آتش موسی بخت	که گیسویس تر ز کوه درخت
فضل از آتش شین هر سه	هر شرزبان آن کان بوده
چون بر آید صبح نور خلود	و انما کده هر یک چه شمع بود
هر که بر سوخته آن شمع	بدهد شمع خوش هشتاد
خوب بر وانه دودین دو	مانند از شمع بد بر سوخته
نویسند اندیشه بیگمانی و سو	میکند از هوای چشم دوز
شمع او کوید که چون سو	کی بر از هانم از سو سو
میکند که به که من سوخته	چون کیم من شمع غیر سوخته

تفسیر آیه یا حنین علی العباد

او همی گوید که اشکال سو	غره کتمه دیر دیم حال تو
شمع موده ما بر فنه دلریا	نخوطه خورده زنت که زینیا
ظلمت از باح خسر آن معما	تشیکی کوی الحاله الله العی
حیدر از وای اخوان تغاة	مؤمنات مسلمان قاننا
هر کس و شی بر سوئی بر دما	و از عزیز بر او بر بی سو کرده
هر کس بر می برد بر سوئی	و بر کوی تر حباب بی جانیا
مانند مرغان هوایه خانکی	دانه مادانه بی دانی

در خیال از صفا و الواطه و التام
در خیال از صفا و الواطه و التام
در خیال از صفا و الواطه و التام
در خیال از صفا و الواطه و التام

ز قوم

عقل را جزیت است و نظر او بسوی عیبی که در عیون است
در نظر او اندیشه مشا و بیرونش که جای هر دو است
مانند جزیت است از او محض و نه هر که در آن هر دو
احوال از نوع محض و

نقل بنوعی از کوفه در جهان
تخته بند از القبر کرده سها
بر روی نبوی که اینک تا جلد
و اندران قهر خلد آخر حال
چون قبول آواز اخص کرده اند
پرویدند از این آوده اند
طبع سنگینت مخصل هیز
هجو نخل موم فی نزل و غیر
در میان آنکه لطیف حق را
واند از مهر حق میگرداند
و همان قهر بر آید
سند او را تا حق قهر آید
بهر آنکه در این عالم قهر نبرد
تا آنکه در این عالم قهر نبرد
بیشتر از نظر بنی السابور
فصل اول در بیان احادیث و روایات
سبب او که با اهل حق
کفر در روی بدو نکرده
چون بدید حضرت حق را
کف بخورد در دید انا بقا
باز تو مخلص از اوست
دیدش سوی چو اوزی
سوی چشم بر جهان بوزی
سوی دست راست سوی بوزی
سوی آن تن از روی بوزی
نظر آن که در روی او دست
نظر آن که در روی او دست

دور باش غیرت یاد خیال
بسته هر خونیده را که راه
جز مکر آن نیز کوشش تیره شو
بجهاد از تخمها زنده شود
هر که ز ادر دست تیره بود
راه مالد تا عمر ای رود

در المناجات

ای قدیم و از دان خواهی من
هر دل سرکشته را تدریج
جرعه درختی از خضه جام
جست بر لطف تو از جرعه
جرعه جست کین خاک کین
جرعه خاک آمان چون کند
هر کسی پیش کلو خج جامک
جرعه بر ماه و خورشید حمل
جرعه کوهی ای عجب ای کیمیا
جلبل ایبل وای و فون
جرعه بر زو و بر نعل و در
جرعه بر روی خواب لطیف
چون همی مالی ز باز اندر

صفت طایوس و سبب
کتابت این طایوس
از زبان حضرت طایوس است
هست در طایوس از این خبر
توسیم از قوت خجهای که
آمدیم آنوی بطاوس و زک
کو کند کلبه بر ایام و ناک

نقل بنوعی از کوفه در جهان
تخته بند از القبر کرده سها
بر روی نبوی که اینک تا جلد
و اندران قهر خلد آخر حال
چون قبول آواز اخص کرده اند
پرویدند از این آوده اند
طبع سنگینت مخصل هیز
هجو نخل موم فی نزل و غیر
در میان آنکه لطیف حق را
واند از مهر حق میگرداند
و همان قهر بر آید
سند او را تا حق قهر آید
بهر آنکه در این عالم قهر نبرد
تا آنکه در این عالم قهر نبرد
بیشتر از نظر بنی السابور
فصل اول در بیان احادیث و روایات
سبب او که با اهل حق
کفر در روی بدو نکرده
چون بدید حضرت حق را
کف بخورد در دید انا بقا
باز تو مخلص از اوست
دیدش سوی چو اوزی
سوی چشم بر جهان بوزی
سوی دست راست سوی بوزی
سوی آن تن از روی بوزی
نظر آن که در روی او دست
نظر آن که در روی او دست

همت او صید خلق از خیر و
بجز چون دام میگیر شکار
دام را چه نفع و چه خیر از
ای برادر دوستان از اوستی
کار تا آن بود ستار و قوی یاد
زان شکار و آبش و باد بود
بیت تر رفت بیگانه بود
آن کی میگرد و این مصل نام
باز این را می جوی خود کر
شب شود در دام تو بید
پس تو خود را صید میگردی
دو زمانه صایحه ای بود
چون شکار خود آمد صدعا
انکه از و صید اشتهت
تو مکر ای و صید او شوی
عشق مکیو بد بگویم است
کول می کن خویش را غن شو
بر درم ساکن تو و بی خانه باش
نابیه یعنی چاشنی زدن ک

دیدش سوی چو اوزی
سوی چشم بر جهان بوزی
سوی دست راست سوی بوزی
سوی آن تن از روی بوزی
نظر آن که در روی او دست
نظر آن که در روی او دست

و انقدر آتش چشمه بکند آید
تا به بیخ کیمت از آن خلیله
ببخشد از آن در جلیله
مکون تا فرد کردی از خنده
مکون تا کترین بندای شوی
مکون تا خودی خندا و نای شوی
هر چه بر تصدق خداوندی میکنی
یک چون پروانه آتش باز
کس که زور بر کند و او را باز
زور را نکند و زاری را باز
هم سوزی زاری ای سیر
زاری مضطر تشنه معنیست
زاری سرد در دوزخ آن غم
زاری خوار بوسه خلیت
کند و نشان بر خند و کلام

لی فعل باز کونه بود سخت هر که در آتش همی رفت و شور هر که سوی آب می شد از میان هر که سوی راست شد و از چپ و آنکه شد سوی شمال آتشین که کسی بر سر آتش مضمیزی جز کسی که بر سر شراق آتش کرده دو وقت در امین خلق جوق جوقی وصف صفه خیر لا جرم ز آتش بر آوردند سر بانگ می زند آتش ای کجای کول چشم بندی کرده اند اهل نظر ای خلیل بجاش از بود نیست چون خلیل حق که فورانند جان پروانه همی در آرد ندا نا همی میزند ز آتش بر آید برین آرد زخم جاهل از خوی خاصه این آتش که جان آنها اوبه بپزند و در ناری و	پیش پای هر شقی و نیجست از میان آب بر میگرد سر اود را آتش یافت می شد ز سر ز آتش بر داز سوی شما سر بر و ن میگرد از سوی بین لا جرم که کس در آن آدر شدی کو رها کرد آتش در آتش لا جرم ز زلفه بعبون بود خلق مختر ز آتش کوزین از سوی اعتبار اعتبار ای بخیر من نیم آتش هم چشمه قول در من او هیچ مکر ز آتش جز که سحر و خنده نم رود آتش آب کست و پروانه کای در بعضا صد هزارم برید کوری چشم و دل نا محرومان من بر و زخم آرم از دالت زوی کار پروانه بعکس کار است دل به بپزند نار و در نوری شود

دین صفت به از صوم و نماز
ن آنکه صفت به از شکر و عقیق
این دو در تکمیل از شد معنیست
تا جلی باشد مرا مینه
که صفا آید ز طاعت خدا
لی که آینه ازین فایست
صقل او را در بنوا از آید

مکون تا خودی خندا و نای شوی
مکون تا کترین بندای شوی
مکون تا خودی خندا و نای شوی
هر چه بر تصدق خداوندی میکنی
یک چون پروانه آتش باز
کس که زور بر کند و او را باز
زور را نکند و زاری را باز
هم سوزی زاری ای سیر
زاری مضطر تشنه معنیست
زاری سرد در دوزخ آن غم
زاری خوار بوسه خلیت
کند و نشان بر خند و کلام

اندر ضعیف کردی او را انگیز آینه کو آکس است انگیز آینه کو آکس است انگیز آینه کو آکس است	این تفاوت عقلها اینست هت عقلی همچو قوس آفتاب هت عقلی چون چراغی سرجوی هت عقلی چون ستاره آتشی تا آنکه ابراز پیش او چون و عقلهای خلق عکس عقل او عقل کل و نفس کل بر د خدا مظهر حیات ذات پاک او عقل جزوی عقل را بدنام کرد آن صیدی حسن صیادی بد آن زخمت ناز مخلد می بیند آن زخمی و فی اسیر آب شد لقب معکوست و نور زینت برخیال خیمه که تر نار را مکون در راه نیکو خدای	در مرآتی از زینت آسمان هت عقلی هم چو ذره همین هت عقلی چون ستاره آتشی نور بر داند این خورد هار د عقل او عکس عقل خلق بود عرش و کوسو امدان کوزی ز و جو حق را و از دیگر جو کام دنیا مرد را بی کام کرد وین صیادی غم صیادی کشید وین زخمدوی زده عزین یافت و ز اسیری سبط از آرم باشد خیمه که کن کار اقبال است که عیبی که زده دهد کار را تا نبوت باقی اندر آست

زین صفت به از شکر و عقیق
این دو در تکمیل از شد معنیست
تا جلی باشد مرا مینه
که صفا آید ز طاعت خدا
لی که آینه ازین فایست
صقل او را در بنوا از آید

تا با تقدیر عروج و ارتقا
از برای زمین یعنی بن
قاری وی ز غلامان زمین
کلیه آن کین باشد بق

بهار از آنکه در زمین
خون در زمین است
بهار از آنکه در زمین
خون در زمین است

بهر طاعت و سبب و فایده
تا که سوره سبب و فایده
که بلوغ کوه از چشم برون
بهر طاعت و سبب و فایده

احمدی چون که اغزی از نظر
در میان راهی کل و قطر
در عجب و ما که کین لغزش
من نه بنیادم که از عیان
تا با سلسله و آگاه کرد
کان چشم بدست و بیرون
کردی غیر تو در دم لایق

صید چشم و سوره افنا شدی
وارس یکا دال لایق و لایق
باصطفا علی و اصل الایمان
از عجب و ما که کین لغزش

گفت در ملک سکی بدین حق
صید میکردی با سم دشتی
تیر چشمم خضم کبر و دزدان
گفت بختر چیت شخی خود
گفت بگری کن برین رخ و چرخ
بعد از آن گفت که ای سالار
گفت مان و زاد و لوت و وطن
گفت چون ندی بدین سنگ و زاده
دست نه هدیه دم در راه ما
خدا خاکت بر سر ای بر باد شده
اشک خونست و بغم آویخته
کل خود را خوار کرد او چون
من غلام آنکه نفروشد خود
چون بگریه آسمان گویان شود
من غلام آن مسرت پرست
دست اشکسته بر آورد رخا
گورهای با بایت زین خا بانه
مگر حق را بین و مگر خود هبل
چونکه مگوستند فانی مگوز
یک همی میزد میان راه او
درد را نزدیک و نکاشتی
نیک خو و با وفا و مهر با
گفت جوع الکلبه از سر کرده
صا بر از افضل حق بخشیده
چیت اندیشنت آن آبان
می گفتم از بهر تقویت بدن
گفت تا این چند دارم مهر و داد
لیسه آب دو دیده را یکبار
که کیلان نزد من بهتر از آشک
می نبردند خاک خون بیدار
باین ایزکل نباشد خرخش
جز بدان سلطان ما افضل از
چون بنا لاجرح یار و جوان شو
کو بغیر کینیا نارد شکست
سوی اشکسته برد فصل خدا
ای براد درو بر آردی ز نیک
ای ز مگرش مگر مکاران خجل
بر کشای یک کین بوا العجب

لایق آمد نصیبی از مشکان
و بیکه اغزی بد از غریبان
عبد کبر اندر آنکه کن نگاه
تک خود صفتی که ای کز کا

تسلطت کرد کنی بد در رفت
مسخو اغنت آمد از صفت
صد خورین اغبا اندر در حیات
دور بایست چون بگفت در حیات
او خواهد کین بود در حیات
تا ملک باشد بدو از اشتراک
آن شنیدی که ملک عظیم

بارسول الله در آن فادی کین
از نظر شان کله شتر غریز
بر شتر چشم افکند همچو حمار
که بر و از پیه این شتر بختر
سر برین از مرغان شتری
گرفتند چشم بدین هیچ شک
آب نهانست و لایر آشکار
چشم نیکو شد و ای چشم بد
سبوح رحمت است آن ز چشم
رحمتش بر قیمتش خاک شود
کو نگیرد رحمت و صدا و
حوص بط بکناست بر عجا تا
خمر مط از شهوه حلفت و
از اوهیت نند رخاه لا
زنگ ادم ز اشکم بود و ناه
لا جرم او زود استغفار کرد
خوص حلو و فرخ خود هم بدست
ریخ و شاخ این ریات را اگر
آب کهن عربش چاش خوار
فی زندان چشم بد تو کسان
واشکافد تا کند شتر آل این
وانگهان بغیرت انداد غلام
بیداشت بر اسقاط او رود
کو سینه با اسب می کردی مری
سرو و کودش را کرد با شک
لایق کردش بود آرضل کا
چشم بد را کند زیر لکه
چشم بد محض و قهر و لعنت
چیره زین شاهر بی بر ضد
از تیجه قهر باشد درشت خو
خوص شهوت ما رو صفت از دقا
در زیات است چند انش نج
طامع شرکت بجا باشد عا
وان بلیس از تکبر بود و جاه
وان لعین از توبه اشتکبار
لایق نصیبیت از آن کس کین
ماز کوم دفتر می باید کرد
فی سوری که در مرغانما

لایق آمد نصیبی از مشکان
و بیکه اغزی بد از غریبان
عبد کبر اندر آنکه کن نگاه
تک خود صفتی که ای کز کا

چون که کتی همه از سندان
هر صیاح از قطران بر روی
فت از عیب درانی از جلای
هر که در پهنه بود کرد و جلای
باج از داد و ست آن مالکد
وای و کوه خود دار کرد
فت از سندان بر طاعت
کانت بر آنک با بد و صفت

زخم نماند مطلقه در جسد
فکرت بد تا آخر روز فردان
می خواستند در قفس بوی جان
تا کشتاید عقل اشکالید
در خلقت کرد دست زین بوی
عقل را بگشاید بوی منگی
عقل سخت بگشاید بوی

پر خود میکند طاعتی گفتا و ساچنین پرسنی خود کجاست می دهه این هر پرت را از عزیزی و بسید بهر خویله هوای سوسید این چه ناخکری و جویی است ما همی دانی و نازی میکنی ای بیبانا که کردد از کجا ناز کردن خوشتر آید از شر ایمن باد ستان نزه سید ای بیبانا ز آوری در بویال خونی ناز از دمی بغرا ز دست وین نیاز از چه که لایعری چون ز مرد هزین بیرون سید مرد شو تا مخرج امی سید دی شوی بیی لوانج بها بر مکن آن پر که نیدد ز بوی آبخان ز بوی که چون شمشیر زخم نماند چنین رخ کاویست	یک حکمی فتنه بد کجا دی بر بچ از بیخ چون بریکه بر کئی اندازیش اندر و خل حافظان در طی مصحفی از پرتو باد بیرون میکنند تو نمی دانی که نقاشی کیت قاصدا قلع طرازی میکنی افکنند مرینده را از جیم شای لیک که خاشاکه کردد صده بزرگ نازش کبر و با آن به ساز اخرا لامران بر انگشرد و با بیم ترش ضمیرش بگذازدت صدقه را چون بد را فوسید نفس ندان سوی منگی می زنگ زین مرده بیرون ورد لیل کردی بیی یلاج نهاد روی مجراش از عزا ای خورد ایخان ز رخ را خراشیدن خطا که رخ مداز فراق و کزیت

خارج این دم اگر آرد می
حکود را در آن که نبود از آن کز
تا بدی جلد در زبانی خاک بین
بوی صفت عود و سوسون زنت

مخدا آن شرط و شاد آن جزا
از جزای کینا ز جان فدا
دین با بل که شادمانی چون
از رخ مهر خست عزت مجل
عاشقان را شادمانی و غم اوست
دست نبرد و آنچه خست هم او
عزیز معشوقان را شادمانی بود
عشق نبود هرگز سودای بود
عقل از غله است کویون زود
هر چه جز معشوقان را بجهل است
بیغ لاد و قتل غیر حق براند
در زنگ اخر که بعدا چه ماند
ماند لا اله الا الله با جماعت
شاد با شای عشق کز سوز

هر دلیلی بی نتیجه و بی اثر جز معصوم ندیدی ضایعی می فریاد و وسایط فلسفی این که بر دازد لیلی و زحما کو دخان اولاد لیل اشک خاصه آل اشک که از کوی بود پس سیه کاری بود رفیق زما	باطل آمد در نیکی خود کجا بر قیاس اقرانی قاضی و از دلایل باز بر عکس صفت از بی مدلول سر برده حسیب فی دخان مارا اقران اشک از دخان نژد بیکر آمد ما بهر تخیلان جان سوی دخان

در بیان از حدیث که راه بنیاد اسلام

بر مکن بر دوا و دل بر کن از چون صد بود جفا آمد مال صبر نبود جز نیاشد میل تو هین مکن خود را خصی همان فی هوا نغمی از هوا ممکن بود آنفقوا گفتت پس کین کجه آورد آنفقوا را مطلق بهنجا که شاه فرمود اضطرار پس کلو از نظر ام شهوت چونکه محمول به نبود کدنه چونکه رخ صبر نبود مرتعا	زانکه شرط این جفا آمد عده شهووت نبود نباشد استال خصم چون بود چه حاجت خیل زانکه عفت شهوت کردو هم عزا ما بر دکان توان نمود زانکه نتود خرج بی دخل کهن تو بخوان که اکسوا تم آنفقوا رعنی باید که ان تلو قور بعد از ان لا تسرفوا آن عفت نیست ممکن بود محمول علیه شرط نبود پس فر و ناید جزا

در حال انحراف و بیجا
چون نینداید او غم عبد العزیز
پیش او فادل بود حجاج نیز
پیش او فادل بود حجاج نیز
و آنکه چشم او نیندیشد دخان
از کفایت جان با شادمانی بود

چون او بود اولاد ازین
شکر خواران این اهل زمین
ای عجب حسی بود عجب عقلان
نیست آن را عجب حسی ازین
ازین که بود در جان
خوش کردد که بکری و در
این کجی آنکه در وقت ناله
از کفایت جان با شادمانی بود

آن نمی بینی که هر صوابی را
سوی من آید بی زنی بالها
ای با صیاد بوی حس نام
خیزد بر انداز بقدر بالها
تیر سوی من کشد اندر هوا
چون ندادم زور و وضو
زین قضا وین بلا و زین
ان به آید که شوم زشت و
تا بر این در کس روت
بر کتم برهای خود آید بیک
تا نیندازد بدام هر کس
ز در میان بهتر از باک برت
حازر عابد باقی و بر آیت

مغ کو ناخورد است آب را
جز بصدقه ای می توان شتا
لاجره دنیا مقدم آمدت
چون از اینجا وار و بخاری
کوئی اینجا خاک را می بخیم
کشته بودم قانع از کجی بخار
ای دریا بپشت ازین بودم جل
اند آست خود دارد نوبت مال
چون به بیند نرم بشناسد
تا بدانی قدر اقلیم آنت
در شکر خانه آمد شاکر شوی
زین جهان با یک می بگریم
شادمان بودم ز کار بخار
تا عذابم که بدی اندر جل

**در بیان قوی سوار صلوات الله علیها که ما با آن مریان الا
و تعلق از عین قبل و امان از کفر و کفر و کفر
البر الحسان انکر کفرنا جمل السیئله محو من صدقات
ما یوم الله**

زین بفرمودستان که رسول
بشود او را حسرت و عقاب و
هر که میرد خود نمنا باشد
کز بود بد نامی کمتر بدی
کو بدان بدی بچیزی بوده ام
کز این دور تر مرا معتبر بدی
از حیوی کرد ران روی تو
پسین از بخار که در روی تو
که هر آنکه مرد و کرد از ترس
لیک باشد حسرت و تقصیر و
که بدی زین پیش نهاد مقصد
و رتعی تا خانه ز تو آمدی
دم بدم من برده می افروزم
این حجاب و پرده ام که بدی
وز کبر که کن از بوی شوخ
وز بدی چهره خوب وجود

عقل و دلهای من می خرد
در حجاب از نور عری می
پسین از بخار که در روی تو
بسته اند اینجا بجای ستمناک
عقل و دلهای من می خرد
در حجاب از نور عری می
پسین از بخار که در روی تو

هر که اینجا بود در کربه ننگ
نی بجای دینش مال میگردد
کز ضلوع من جبار میگردد
از غم زود شود نور آید
می چکید از چشم او و با لب
اندازد هر قطره منج صبح
کرده با صدق بر جانها زند
تا که جرمش و عینش را بران کند

سایه اند عقاب من کج
کل عجبی سندی محو هلاک
و از تو در حجاب مال
عقل و دلهای من می خرد
در حجاب از نور عری می
پسین از بخار که در روی تو

آن نمی بینی که هر صوابی را
سوی من آید بی زنی بالها
ای با صیاد بوی حس نام
خیزد بر انداز بقدر بالها
تیر سوی من کشد اندر هوا
چون ندادم زور و وضو
زین قضا وین بلا و زین
ان به آید که شوم زشت و
تا بر این در کس روت
بر کتم برهای خود آید بیک
تا نیندازد بدام هر کس
ز در میان بهتر از باک برت
حازر عابد باقی و بر آیت

ما با ما مؤزم از بخاری و
کامتا از شرط باید اینجا
میلهها همچون سکان خفته اند
چون که تو نیست خفتند ای
تا که مرد ای در آید رسا
چند ران کوچ خوی مردار
خصوصای زنه اندر کعبه
موی می هر سکن دین شدن
نیم زین جمله بالا شوغب
شعله شعله می رسد از آفتاب
صد چنان سکانندین خفته اند
یا چو باز آتندین دوخته
تا که برداری و بیند شکار
شهوة و بخور ساکن می بود
چون زین سندان و سید خربزه
کز بود صبار دیند سودا
وز با شاد بصر تیر نادین به
جواب گفتن طایر حکیم مایل ۵

چون ذکر به فارغ آمد گفتند
که تو هفتی بیک و بوی آکرو

از برای این است و امتحان
اختیاری نبودت و مقدار
اندایشان خیز و شریفه اند
همچو همینم پارها و زنده
نغمه صوحرص کوبد بر سکان
صد سکان خفته بدان بیدار شد
تا سخن آورد و سر زده ز جیب
وز برای جمله دم جنبان شد
چون ضعف آتس که باید و
می و کرد و دود کف تا آسمان
چون شکاری نیست از بیفته ام
در حجاب از عشق صیدی خسته
آنکهار سازد طوار کوهها
خاطر او سوی صحت می رفت
در مصاب آید تر و خوف بزه
ان تخیج طبع سست را نکوه
ناید و ز اولی ز مردی زره

زین صانع عجب مشاغل
عجب در عجب از صد بیا
باین آنگاه هر زمان که نگاه
مالها عجب عجبها و طوار
عین عینت و بیابان
پس هر آنکه هلاک خامر
کوبد الله بپند داور
انبار او را نکوبد آنکه او
مال خود باشد اندر اشقا
چون بنیان خط و تقوی و انبار
دور کن است پند از انبار
جلوه که و انبارم این است
ز کیم در راه در قصد سر
بست انکار در خود ان بصور
تا برون در فکند در راه خود

عقل و دلهای من می خرد
در حجاب از نور عری می
پسین از بخار که در روی تو

چون فاش از نظر بدیه شود
او محله وار و سیاه شود
فقط فحوی را قیامه شود

خون مخطر و غیره
فانی با بدن در اثر فحوی
در بنای وی
در بنای وی
در بنای وی
در بنای وی

چون فاش از نظر بدیه شود
او محله وار و سیاه شود
فقط فحوی را قیامه شود
چون فاش از نظر بدیه شود
او محله وار و سیاه شود
فقط فحوی را قیامه شود

این شعاع باقی آمدن شعاع
فی شعاع شعاع فانی عرق
شعاع چون در نار شد کوی فنا
فی اثر فحوی ز شعاع و فحوی
هست آنکه در فحوی فحوی
آن صورت موی می آید
بر خلاف موم شعاع همگان
تا شود که در داغ و نور

این شعاع باقی مانده
شعاع جانرا شعله را نایست
این را نایست
سایه نایست
ابرو سایه بخت بود
ماه را سایه بخت بود

پس در یافتن نیست بر کوبن
لیک بر من بر زیاد شمیت
کو بدی صبر و حفاظم راه بر
همه طفله یا بچست لنگر فتن
کو مرا عقلی بکوی و من جز
عقل باید فوره چون افشا
چون ندارم عقل یا با اهل
در چه اندازه کون تیغ سخن
چون ندارم ز فوریاری و
در غم این نفس قبیحه خوی را
ناشود که از جهان و این کمال
چون بدین نیست خواستم بر
کرد لور خوی سیری اشقی
چون بدیدم زور و فرهنگ و
نا نکرد تیغ من او را کمال
می گویم تار که جناب بود
انکه از غیری بود او را فراد
من خشم هم تم اند کویز
فی بهدست این ویغی و حقن

کو رسد تیزی پیش آمد سخن
چونکه از جلوه کوی صبر نیست
بر فرود و زلف خنایم کو فر
ندست لایق تیغ اندر دست
تیغ اندر دست من بودی
نازند تیغی که نبود خور
پس چرا در خانه نندازم سلا
کیر سلاح خشم نخواهد شد
تیغ او بستاند و بر من زدم
کو موشد در خراش روی
چون نماند رو که اقمه در و با
که بر خم این روی را پوشید
روی خویم بجز صفا فراق
خشم دیدم زود بشکست سلا
نا نکرد خشم بر من و ناله
که فرار از خویشین آسان بود
چون زو بپدید او کویز
نا آید کار من آمد خنیز
انکه خشم اوست لایق خنیز

تا ز طبع عال بر دم در عین
فقط فحوی نظر آن آمد
تا که آن فحوی ز فحوی
فقط فحوی نظر آن آمد
تا که آن فحوی ز فحوی

بایک آبروی کبر و طوی ماه
تا نکرده او حجاب و می ماه
صعودش بنام آید و در وقت
مجدد خیم آید او اولیا
انجمن آن آبروی نایستند
بده در باشد بقیه سود
انجمن آن کاند صبح روی
قطره موی کاند بوی آب آبروی
مخبر بقیه روی بود از صفا
کشته از آن فحوی فحوی
کشته از آن فحوی فحوی
کشته آید شرح آن در مایه
بود آبروی فحوی فحوی
انجمن کوی در فحوی فحوی

فخودی به از بستی سخن
ماز چند آبروی ساید راند
از حجاب آبرو نورش ضعیف
مه خیالی سبها بیدار بود
لطفه مه بکر که این لطف
مه فراغت در از ان غبار
ابر ما را شد عدو و خشم جان
حورا این پرده ز او می کشد
ماه ما را در کنار غرنا شد
ابر تا بی که هست ز بهت
نورمه بر آبروی نزل شد
کوچه هر نمک است و دوست
در قیامت مهر و مه معقول
نابدا ندم ملک از مستعار
دایه عاریت بود روزی سدا
پر من آبروت و پرده است
بر کیم بر او خنیز از راه
من بخوام دایه ماد ز خور
من بخوام لطفه از واسطه

باشی اندر بچون بچون
رفت خود از مدخالی مانند
که ز ماه نوشدان بدشیر
اثر تن ما را خیال اندیش
که گفتک و بر همارا عدو
بر فراز جیح دارد مه مدا
کو کده مه از چشم ما نماند
بذر را که از هلا می کشد
دشمن ما را عدوی خویش
هر که مفاخند با تو را او کوی
روی تار بکین ز مه مماند
اندا قرآن فوره طاریت
چشم در اصل ضیا مشعول
وین بباط فانی دار القار
ماد را ما را تو کیر اند کار
زانعکاس لطف خود او
نابیه بدین حسن مه راه ماه
موسم من دایه من مادرت
که هلا کویوم شد این رابطه

بایک آبروی کبر و طوی ماه
تا نکرده او حجاب و می ماه
صعودش بنام آید و در وقت
مجدد خیم آید او اولیا
انجمن آن آبروی نایستند
بده در باشد بقیه سود
انجمن آن کاند صبح روی
قطره موی کاند بوی آب آبروی
مخبر بقیه روی بود از صفا
کشته از آن فحوی فحوی
کشته از آن فحوی فحوی
کشته آید شرح آن در مایه
بود آبروی فحوی فحوی
انجمن کوی در فحوی فحوی

فقط فحوی نظر آن آمد
تا که آن فحوی ز فحوی
فقط فحوی نظر آن آمد
تا که آن فحوی ز فحوی

فکر بود بر بار بار دیدن
بایستی تا از آن بیرون
و نشانی از خیالی و راه

بچه را در خرابی آن نهند
پرنانی که بند و خلوت کین
زانکه تو هم لقمه هم لقمه خور
آکل و ماکولی همچان موش در

در میان آنکه مایوی بند جگر آکل و ماکولست همچون آن مرغی که
مقتد صید مرغی سگ و بدان شعوان بود و غافل از بازگشت
که از قضای او مقتد صید او و پشت کنون ای و صیاد
آکل است میناد و آکل خود این بسش اگر چیزی پیشش نظر چشم
بنظر دلیل و عرش من من چشم تمام بار شود

چون نشوی بدیدار باز دیدن
چون نشوی بدیدار در دیدن
چون نشوی بدیدار در دیدن
چون نشوی بدیدار در دیدن

مرعی اندر شکار کم بود
آکل و ماکول بود او چنبر
در شکار خود صیاد در
شعه با خضا اندر در با لها
غافل از شحه من راه بخور
غافل از طالع جوانی خود
معدن حیوانش در پی چه چر
هیچ بین هر هستی غیر اله
نیست حق کول و آکل بخور
زانکه کاندر زمین ساکن بود
رو بدان درگاه کول لایطم
فکر آن فکر در را می خورد

چون بدادی نتواند در وقت
کوچک و ملیت و خرد
باز تو نورانی بدید
در حدیثه شد حاضر
و از صوابه ببعی نام تو

آنکه میگفت از غریب است
آنکه می اندوخت و می گفت
آنکه بخواند و حکایتش
در بخت عاقبت بی هیچ
در بخت عاقبت بی هیچ
در بخت عاقبت بی هیچ
در بخت عاقبت بی هیچ

بس زده مار مبشر آمدی
نامغیبات آیند آنکه کرد
ایز جهان و آن جهان با او بود
گفت انرا مع محبوبه
هر یکا دامت دانه که نشین
ای ز بود کبریا این زمین
بگسلان جنگی که خوست و خند
دل فرار از دام و اجنه یک
توز بود یاز بود کبریا
آکل و ماکولی ای مرغ محبت
خرص صیادی صیدی
باین آیدی خلفم سدا سدا
تو که از مرغی باشی اندر نشید
چون بنزد دانا آید پیشش
کای عجب پیشش و پشم صیاد
تو بین پر صفته فچار را
که هلاکت دادشان بدالی
خونکجه کرد و کز زودت
انکه میگفتی اگر حق هست کوه

بمخوز زده دهی حاضر شد
ما کی جنت کوزاد ورت کرد
وین صیدت احمد خوش خوب
لا یغفل القلب من مطلوبه
دو زبون کیراز بون کیراز
دست هم بالا و دست کیراز
ماید کن فی جیدها جمل سدا
دام تو خود بر برت چسبید
باش تو ترسان و لرزان طلب
هم تو صید و صید کیراز
میکند او دلبری و زینت
که نه بین خصم را و ان خصم
باین آیدی خلفم صفتوری
چند کرد اندر سر و روان پیش
ناگشتم از بیم او ز لقمه دست
پیش بگرم کرد بار و جار را
او قرینت در هر حال
پیش بدان خون بید و جد او
در شکیله او مقیم شده هو

کوبه فرصت یافت او را کرد
در شکار خود صیاد در
شعه با خضا اندر در با لها
غافل از شحه من راه بخور
غافل از طالع جوانی خود
معدن حیوانش در پی چه چر
هیچ بین هر هستی غیر اله
نیست حق کول و آکل بخور
زانکه کاندر زمین ساکن بود
رو بدان درگاه کول لایطم
فکر آن فکر در را می خورد

کاش کفنی که تبارت بنا
کفنی نظریه با تو بود
تا قاتل غم را در خوات کرد
دایما با تبارت با تو بود
کاف کاف تو زنی با تو بود
انکه ما سر از آن باید نمود
ای غیظ خور کنی تو زنی
تغیر تو مان حکمت و زمان بود
انکه ما سر از آن باید نمود

آنکه میگفت از غریب است
آنکه می اندوخت و می گفت
آنکه بخواند و حکایتش
در بخت عاقبت بی هیچ
در بخت عاقبت بی هیچ
در بخت عاقبت بی هیچ
در بخت عاقبت بی هیچ

آنکه میگفت از غریب است
آنکه می اندوخت و می گفت
آنکه بخواند و حکایتش
در بخت عاقبت بی هیچ
در بخت عاقبت بی هیچ
در بخت عاقبت بی هیچ
در بخت عاقبت بی هیچ

آنکه میگفت از غریب است
آنکه می اندوخت و می گفت
آنکه بخواند و حکایتش
در بخت عاقبت بی هیچ
در بخت عاقبت بی هیچ
در بخت عاقبت بی هیچ
در بخت عاقبت بی هیچ

دین دل کو بیکر وین بکارت
دین کا پناہ دے دین کا پناہ
قلب ایجابات و کسب و کفایت
ایجابات و کسب و کفایت
تو از آن دردی که در خط
القی کما که با یاد می
کریدان حالت ترا بودی
که میدی و تو را این از قضا
از بندگی هستی اول غایت
هستی بختی و کسب و کفایت

زندگی به توبه جان فرمود
عمر و مرگ این هر دو با حق
ان هم از تا به لعنت بود
از خدا غیب خدار احسن
خاصه عمری غرق در بیکانی
عمر بیستم ده که تاپس تر بود
ناکه لعنت انا نه او بود
عمر خوش در قر جان پرورد
عمر بیستم ده که تا که بخورد
کونه که خوار ساز کند آنها

فیه المناجات
ای سبک کرده خالی از زبر
کار تو تبدیل اعیان و عطا
سجود و نشیاء از امثال کعبه
ای حکاک شون را تو مان کن
ای که جان خیره را رهبر کن
ای حکاک تیره را تو جان دهی
شکر از حق میوه از جو بوی
کل ز کل صفوت در دنیا کنی

این قباها از قباها یا سفته
از قبا پس در حد در تاقه
بر قبا خستیک ای قبا سفا
چون دُوم از اولت سفته
ببین فلج و سبک از سبک

بجز خاک قبله و مراد
مچو بکون رسیده روی تو
در سایه زنگ در آسوده است
کوز اول اصل زنگ بوده است
کر سبک کرد تدارک بود
مرغ برین چو ماند در زمین
باشد اندر خسته و دروغ
منع خانه بر زمین خوش بود
دانه چمن و شاخ و شاخ بود
زانکه او از اصلی بو با بود
واند کر برین و پرواز بود

چون دُوم از اولت سفته
صدهزاران خسته دیدی
از جمادی بخبر سوی می
باز سوس عقل و قمش از حق
نال بجز این نشان پاهات
زانکه منزه های تر یاد بود
باز منزه های خشکی را حیاط
نیت پیدا از مراحل راستا
هت صد خندان میان منزه کن
هین به ای باغ از جان باز با
فان میکور و کهن را می سپار
ورنای شعل و ایشار کن
کهنه و پوسید و کندید را
در قباها این بقاها دین
انکه نودید او خیدار تو
هر کجا باشند جوق مرغ کور
نا فراید کوری از شور آبها
اهل دنیا از سبک آب غمورند
شوری خود کور می خور در جمان

این قباها از قباها یا سفته
از قبا پس در حد در تاقه
بر قبا خستیک ای قبا سفا
چون دُوم از اولت سفته
ببین فلج و سبک از سبک

قال النبی صلی الله علیه و آله
ان الله عز وجل خلق الخلق
فما اصاب من احدکم من غم فلیس
بشیء الا قد اصابکم من قبله
فلیس بشیء الا قد اصابکم من قبله

قال النبی صلی الله علیه و آله
ان الله عز وجل خلق الخلق
فما اصاب من احدکم من غم فلیس
بشیء الا قد اصابکم من قبله
فلیس بشیء الا قد اصابکم من قبله

قال النبی صلی الله علیه و آله
ان الله عز وجل خلق الخلق
فما اصاب من احدکم من غم فلیس
بشیء الا قد اصابکم من قبله
فلیس بشیء الا قد اصابکم من قبله

او غلام حدیثا را از زار
چو بوی نگر نه بر تن واد
بجز آنکه در کف دست
بهر بار که در کف دست
بجز آنکه در کف دست
بهر بار که در کف دست

عضو کرد مرده کردن برید هر که از جام الت او خورد وانکه جز سکه را صلک کفایت توبه او خرید که کرد دست و آه	توبه برین جند اما نامید هست سال آفت رخ حمار کی مر او را خوص سلطان بود آه او گوید که هر که دست یاه

قصه عجیبی است آن آهو چو در آخر خزان طبعش خزان بر آن غریب
گاه بچنگ و گاه بخر و بست گشتن گاه خست که غذای او نیست
منقبتند و خدایست میان من و نیا و مهل شهوت که استقامت برآ
غریبا بس بود غریب فطوب با لغز با آه

آهو غریب که در صیادی شکار در میان آخوی پر از خزان آه پیش آن خزان که بخت از جماعتش اشتها هر که و خور گاه آهو می بیند از سوبه بود هر که را با صد خود بگذاشتند ناسیما گفت کار هد هد که بگشش بخورد دم او غذا آ ها که است که عذاب بی عیب ز بریدن اند عذاب بی بشر روح باز است طبع را عفا	اند آخر کردش او بی نیاز حسب آهو کرد چون استم کران آهو از وخت بهر سو بگریخت گاه می خوردند همچو بکشگر که زد و د کرد که می نماند ان عشقیت را چو مرگ انکاشند عجز را عذبی نکوید معتبر بکعبه سخت بر فردا خنیا در قفس بود ز بغیر جنس خود مخ روح بسته با جنس خود دارد از زافان تن او انخفا

بجز آنکه در کف دست
بهر بار که در کف دست
بجز آنکه در کف دست
بهر بار که در کف دست
بجز آنکه در کف دست
بهر بار که در کف دست

هر که اندیشش همچو از بعد
گر کند در از برای او کند
وز قبول آرد همو باشد
چونکه او خرد بود در کمال
بر کزین باشد او را در کمال
بجز آنکه در کف دست
بهر بار که در کف دست

نایار می سخن ز هوی زبون منهیا از این خند از جیب و آ بعد صد روز و سه شکر شستا زه کند بود و عیان از زمین گوهری اندر خرابه بی عرض خفته بود او در یکی کج خراب خیز که سلطان ترا طلب شد گفت اگر با هم بدی ما مقدی اند ز نغمه که گمانندی تخته مرده گشان نغزاشند جان بخازد مشه جمله دوا سبزه و ارستای حمار و برین هت شه خوار و شه بر دان گفت لای نظری تصویر که من ز صایحی که در نظر تو در خود را جود را ندانسته وز که در هفتص چو از قهر آغا ایچنین از زیرها دل کو ضایحی لایبیه شش زو	کریمنیائی تو مسجد اکون کامند بر و برانه بو بگر و حیا بیک او بگر ترا می یافتند در یکی گوشه خرابه از زمین خندل بر رخ فشانند از زمین چو دید بگفت بگفتند شستا که تو خواهد شهر را از فلان خود بر او خود بمقتصدی سوی شهر و وستان می رانند بر کفت بو بگر را برداشند می کشیدند که تا بیدندشان اندل با حاضایعت و سخن دل می خواهد از بر قوم زد فابغو اذی القلبی نذیر نه بنفش سخن و انبار زر جست و حوی اهدا دل بکده اندو آید شود خالی نهان سبزه و ارانند او بگری جو حق در او ز شش جهت نظر شود

بجز آنکه در کف دست
بهر بار که در کف دست
بجز آنکه در کف دست
بهر بار که در کف دست
بجز آنکه در کف دست
بهر بار که در کف دست

بیا روزها را بنویس و در آن روزها
در آن روزها که در آن روزها
در آن روزها که در آن روزها

فردین قضا و قدر
فردین قضا و قدر
فردین قضا و قدر

از برای آن دل پر بود و سر
تو بگردی روزها در سبزه
پند دل پر بود بوسید
که دل آوردم ترا ای شهریار
کو بیک کبر کو خانه شایخ
رو بسا و در آن دی گوشه شو
کوئی آن دل پر همان بهاز تو
دشمنی از دل از روز الست
زانکه او بازت و نیاشته را
ورگندگی نفاق میکند
میکنداری نه از بهر نیاز
زانکه این ناز غیب مردار جو
کر پذیرید از نفاقش و راهید
زانکه آن صاحب لباگ و فر
صاحب لباگ و فر جازنه
انکه ذرق و خوش آید مر ترا
هر که او رخوی بر طبع تو را
رؤ هو ابگذار تا خوت شود
از هو ارفود ماغش فاسد

هست سلطانانها منظر
ایچنان دلرانی از اعتبار
بر سر نخه نهی اسوگشان
به ازین دل نبود اندر بنوا
که دل برده بدیجا آوری
که امان سینه وارار کفایت
زانکه ظلمت با صیادان
سیره و اطمینان امیران نیست
دیدن هر جنبی با ناطق داغ
ز استمات از قاف میکند
ناکه ناصح که کند نصح دراز
صد هزار افکودارد تو بس تو
شد نفاقش عین صدق و راهید
هست ربا زار ما معیوب
جنود شو که صید سلطانان
اوقی است و خاص خلد
پیش طبع تو ولایت و نیت
و آن مشام عین بر بویت شد
مشک و عنبر پیش مغز یکد

مضطرب در آن روزها
در آن روزها که در آن روزها
در آن روزها که در آن روزها

و آن خوی که با این بازی
بر سر شاه شو که شکلی
و آن خوی که با این بازی
پس رسم و عین و عین
سخت کرد او که زلفی فلان
اشتها امیرت هست با توان
گفت من دانم که ناری میکند

باز ناموس از خدای سبکی
گفت و با خود که این طبع است
که از آن لغوی تو ننگ و توت
من ایضا غزالی بویت
در سال و روزها آسوده
کفایت انداختن از درنگ
کی بود آن طبع و خوی

در روز و شبان و در آن روزها
روزه کا و از آن روزها
بیشتر آمد بوی مردگان
لیک در روزی برینها از بخار
مرد را خوش و خوش و خوش
صاف کرد و در آن روزها
و آن یک روز از او جمله درو

کر کرد آگشتم کداز و کوی
سند و لاله سپهرم نیزم
کندای لایفی نال و لاد
کند نام خود کو اهی مید
لیک از آن بشود صاحب مشا
خو کید خبر بوید بر طریق
بهرای گفت آن نبی مستجب
زانکه خویشانش هم از وی
صورتش را جگر می بیند آنام
پهوشی روی رمان نقش کاو
وربکای وی ترک کاو وین بگو
طبع کاوی از سر بر برون
کاو با شیری کردی زردا

و در لبایم کهنه کرد من نوا
باهر از آن ناز و نخوت خود
در غریبی بر توان گفتن کرا
مستی بر عود و عنبر می نقد
بر سر کبریا بر ست از شجر
مشک چون عرصه که با این
رمز اسلام و الدنای
که چه با ذاتش ملائمت کند
لیک از وی می ساند آن مشا
دو روی پیش وی او را مکا
که بدد کا و را آن شیر خو
خوی حیوانی ز حیوان بر کند
کو تو با کاوی خوشی شیری

تفسیر لغوی سیع بقای سیع
کا و از آن روزها صفت
صفت کا و از آن روزها
کا و از آن روزها صفت
ان غریب و صفت میلدی بخواب
چونکه چشم غیبی شد با
خوردشان از هفتک و لاغری

و آن یک روز از او جمله درو
و آن یک روز از او جمله درو
و آن یک روز از او جمله درو

گفت فلان حکایت فلان
تا ممالک کردم از این بخوان
شعوت است و این شعوت
زان شراب و قهر از آن روز
کرند بهر صفت و در آن روز
آدم از آن کس کردی
گفتا بلین عین دادار را
دروزم و کلان دادار را

که بدین نامی خلاق دادار را
گفتا با شوق و در آن روز
شد زینجهان و در آن روز
پس روز و روز و روز
کرد آن روزها را در آن روزها

فانما ادا انش آمنه
در جراح غیر خشم آورده
تو بدانی سستی در قضا
که تو کردی نگر و سستی
وزنه کردی نگر اکون
که شکست از خاگاهم
انما الايمان اظلم بالهمه
انما الايمان اظلم بالهمه
که در هر کسینه بیندازد
خوشی پیوستی نگر و بود
وقتی از آنکه نبارشان یاد

کبر آن دام ذکر ای لعین
چیزی شیرین و شراب لعین
کشتار بپیش ازین خواهم مد
تا که مستانکه تر و پرد
تا بدین ام و رسته های هوا
دام بدین خواهم و سلطان
خمر و حیا آورد پیش و هوا
سوی اضلال از نیام کرد
ذی که از بندگانت بویست
آباز هر سو عانرا واکشید
چون که خوبی زان او نمود
پس زد آنکشتن بر قصه آنکه
چون بیدان چپتهای رخسار
وان صفای عارض آن کبران
روی خال و اثر و کجی
قد چون بر رخسارمان ز چین
دید او آن شیخ و برجسته و بیک
تفسیر لحد خلقنا الانساق
اشتمال سافلین و غیره نکره ای الحاق

انکه بر روی رعب کردی بخت
می بگریزی بقبل وقت شدن
این خود آثار غم و ترسیدن
هر یکی زینها رسول مرد کتب

فانما ادا انش آمنه
در جراح غیر خشم آورده
تو بدانی سستی در قضا
که تو کردی نگر و سستی
وزنه کردی نگر اکون
که شکست از خاگاهم
انما الايمان اظلم بالهمه
انما الايمان اظلم بالهمه
که در هر کسینه بیندازد
خوشی پیوستی نگر و بود
وقتی از آنکه نبارشان یاد

تفسیر لا اتین امنوا و علوا الصالحان فاهم اجر عثمان
لیک کرناشد طبیبش و روح
سستی او مستحق سستی
که مبرد استخوانش و فوق
وانکه التیفات باغ بی تو
کما نماند عاها ما نماند سناه
ناجیه زانکه آن بلغ از خط
خوشتر زاد بدید از خوشتر
تا هدی که عشق او حال کرد
جرم آنکه ز بود عاریه بست
و استایم آنکه تا داد بقین
تا بداند کان حکم عاریه بود
ان جمال و قدر و فضل هر
باز میکرد ندی خوشترها
پر تو خورشید شد تا جایگاه
آنکه کرد او در رخ خویان
شبه های رنگ و طایف آن نور
چون نمایندشهای رنگ رنگ
خوبی بی شیشه دیدن نور

رو من بعد انش آمنه
در جراح غیر خشم آورده
تو بدانی سستی در قضا
که تو کردی نگر و سستی
وزنه کردی نگر اکون
که شکست از خاگاهم
انما الايمان اظلم بالهمه
انما الايمان اظلم بالهمه
که در هر کسینه بیندازد
خوشی پیوستی نگر و بود
وقتی از آنکه نبارشان یاد

کوزار در قعر فصل و سنده
مقاله عالیست
نیست با نموده مستقیم
مجلس انجمن
باید با او شکر کرد که در انجا
چون زمان خواب بخورد
خالد از خود جدا کرد

ای اجل وی تره غار سازد واد هدیایان به نیکو ندان صومیم خرقها انداختیم ما عرض یدیم آنکه چون زای شوم هملکی بر تو شدیم آنچه کردی بن جهان یاد کردیم بر سرتش زیم ما هر جزا تا بدانی که خدای پاک را سبکت تر بود نیار کند این شهیدان از نوغانی شد قضا و مشکلات از لطفش و نا آمدی رفقه آمد آمد سرب آوردند باز از نیستی نا به بینی در عدم خورشدها در عدم هستی براد چون بود بخروج الحی از المیت بدان مرد کارند که انبارش نیست که بروید آن ز سوی نیستی دم بدم از نیستی تو منظر	هر چه بر روی من شکر از یاد زانکه نعم گشته اند از رحمت باز نشانی چون در باخیم رفت از ما حاجت مخصوص بزرگ حق و چشمه کوثر زدیم نی وفای و وفا و کاروان که شهیدیم آمد اندر خزا بندگان هستند جمله ما خیمه را بر باروی خورشید وین اسیران باز بر ضرب نفس کاغذ ناگهان بشما شد گشته مسجد ناگهان از دست که بین ما اگر آنکه نیستی آنکه اینجا اقباب نجاسها ضمانند صند چون کمون بود که عدم آمد آمد ما بدان شاد و خوشی بر امید نیستی غم کن که کوا قین غنیمی که بیانی هم بود و قول ما بود

دیگ معلوم بود بدید
دیگ کاندنهای شد بدید
کی تواند بخورال و نیست بدید
لاجرم سرگشته گشته ایم
چون حقیقت شد جان از صلا
این صدمه چون نادانند نظر
چون همان کوان حقیقت را

کر بود نیکو آمد بار نشون
و در بید در کجایان نشون
ایرین و نیکو آمد بار نشون
کی توان کرد ای در بیدار نشون
دول ترین کسی که در عالم رود
صیحبی از یاد استاد وی بود
اولش علت آنکه عمل
اولش علت آنکه عمل

افزین ای و استاد بخوابد ساختن محتاب بنمایند و سیم بر بایندین کون هیچ این جهان جاد و ستان نلیر گو کند همتاب با صند گمشا چون ستدا و سیم عمری روی قل اشعودت خواند بیکای و مد مندا ندکن از اسلحرا لیک بخمان از زبان فعل نیز در زمانه مرترا هم رسد آن یکی ایران و دیگر رخت و مالانید با تو بر روی از خود چون تر از روز اجل آید بش نابدینجا بپوشن نیستیم فضل تو واقیت و آن ملحد	که نمودی معوضا ز آرد پیش باز رکان و نر بگرد سیم از کف رفته و کوباس که از و محتاب پیوده خرم ساختن او ز نو ماهنا سیم شد کرباسی کیسه هین ز نقاشات افغان و العیاش المستعاضا ز بود که زبان قول است ای عزیز آن یکی و آن دو و عهد مند و ان سیم و واقیت و حسن بار آید لیک تا بالان کور بار کوبید از زبان حال خویش بر سر کورت زمانی بیستم که در آید با تو در قصر حد

قال النبي صلى الله عليه وآله لا تدفن مني دفن بعك
وهو حي ودفن معه وانما تدفن مني دفن بعك
وانك تدفن مني دفن بعك

پس هر چه که بپوشن هر طریقت
با وفا تراز عمل نبود رفیق
فرز زاده قدر و فی از زبان
دانش آفرینست در جهان
فرز زاده قدر و فی از زبان
دانش آفرینست در جهان
فرز زاده قدر و فی از زبان
دانش آفرینست در جهان

مردانی نیست سالک هندی
پس آن شرح بغض ایچدا
شرح آند سینه ات نهاده
مجلسی از دیگران چون عالی
تو هفتاد و پنج از طایفه
چشمه شیرست در طویق کناد
منفدی اری بخورای آبگو
که آن شرح نه شرح هفت
در نگر در شرح دل را کند
بنیچشم است هم چون بدین
عین دفع سدا و کشته سدا
بناد کوش او زنده هم کوش او
هوش با حق دار او هوش او

ز جمال المومنین و ز عفت
فان من اهلک صلو
بایحیی کمالی
هوش از دفع کوشی روح
بهرش از آن زده
بهرش از آن کشته
بهرش از آن کشته

در دل سالک اگر هست آن بود
نادیش را شرح آن سازد
کاندوز سینه شرح داده
تو هفتاد و پنج از طایفه
چشمه شیرست در طویق کناد
منفدی اری بخورای آبگو
که آن شرح نه شرح هفت
در نگر در شرح دل را کند

تفسیر و هو معکم ایما کتیر

یک سده یونان تر از فرعون
تا بز انوی میان آب جو
در سر خود بخ و هل خیر سی
بیش آب وین هم آب نامند
آب شیبسان و فاشر است
هینده آبتلین بریز تو بدید
مت آذ و پیش روی و ستان
مت جهی پیش روی و ستان
چون هر در بخورید بخور کو
کفتن آن کو حجابش میشود
تو همی خواجه ایان در بدید
خافلاز جوز بر و آن تو بر
رود ردل از نجر بر هر دی
چشمه را پیش سدا خطید
چیت آن کفتن است که آن ک
کفتن ایلیا خود است که بدید
آند آرد و بخور از آبدوان
بجز زان چیز و شرح خویش
و آن جای چون سدا نوار او
اثر نا بافتا بش می شود

هین بزنا شرح بدید
آب و از شرح خویش
مرد و سبند از زمان
کین شود باطل و زوی
آب باغ از احوال آنرا
فوق آن هر چه بدی و السلام
علاجه بود آید و آنجا را
ظلم بود آید در خار را
علا و وضع یعنی بر وضع
نه بهر بجی که آید آب کش
ظلم بود وضع در آن بجی
که نایب جزایا را بجی
نیت حق بجانب و عقل و کینه
لی طبع بر وجه بر کینه

از همه بعبادان فاضلتر
آن یکی سبقت بر می خابم
باز که کتیر از کتیر
باز که کتیر از کتیر
باز که کتیر از کتیر
باز که کتیر از کتیر

آمدی جهان ای متقن
مهر می بینی طریقت سندان
توزجای آمی و موی
آمدند راه راه دانی
کرندانی تا کوشی راه دانی
زین راه بی راهه مارا روانت
می روی و ز خوابت از آن جیب
می روی از راه آنجا کت
مهر دانی راه آنجا کت
تو نیست آن چشم خود کت
مهرش را بی تو آن کت
چشم چینی سدا کت
بایچشم است زین موی
چار چشمی از عشق سوری
بر آید ستری و سوری

بار کن بیکار غم را بر تفت
بر سر عیبی نهاده تنک بار
سر همه را در کوش کردن شرط
کردی و نوار کن خواری کت
ز هر تن را ناصت و فدا
هیزم در و ز تنگ که کت
و در بر وید هیزمی نو بر کت
در دو عالم همچو جفت بود
کچه هر دو سبز باشد ای فنا
اصل این شاخ است که باد و فنا
هست سمانه صورت بر کت
هست آن پدیده پیش چشم دل
ورنداری و کجبان خویش را
کین بخورک شد تیرک را کله

در معنی این بیت فرمایند

کر نام روی ماه بر کت
کر زنجاریت و راه طرف
ما ز شد قتل و درون شد بد
کچه رخنه نیست علم را بدید
ناکشا بدقت و در می شود
بافت یوسف هم ز جنتی نصر
چون او کرد یوسف بر حید
خیز یوسف ارمی باید دوی
سوی عالمی شمارا جاشود

فرغ غیبی شد ایچین بخوار
خند بکس کورین بنیچشم
سوزی خواهی هر چه در می
توجه داری که فروتنی
کردن از آن بی علمای
از خردی از آن و اعند انص
تفسیر این سخن که در توفیق
باز که کتیر از کتیر
باز که کتیر از کتیر
باز که کتیر از کتیر
باز که کتیر از کتیر

از غرار

باد شاه از روی خاضعیت باز
که سپرد و در حد از حق با باد
اشها دار و سپردی با باد
کین خیزد بر سر و بر باد باد
کونار نام بیخند و وز
کونار نام بیخند و وز
کونار نام بیخند و وز

کردن تبت تند بر بند شاه
خلق برقی جمع چون بود و سلخ
کر رسول آنت کاید از عدم
ما از آنجا آمدیم ایغا عز
داد ایشان از اجوائل آن جوی
این ندانستی قوم از قصا
همچو طفل خسته ایغا آمدیم
از سنان خفته بکشدت کت
مایه بیداری و آن کشتیم خوش
دین منرها از اهل و از اسان
شاه گفتند اشکجهش بکن
شاه دیدش بر زانو بسضعیف
کی توان افروشدن از دن
لیک با او گویم از راه خوشی
کرد رشتی ناید ایغا جمع کار
مرد ما زاده و کرد از کرد و بی
پرتش اندش باز رسیدن در حال
کند و شه هتم از دار التلا
فی منرا خانه رش فی یک همنشین

تکلیف علی و بیگانا
تکلیف علی و بیگانا
تکلیف علی و بیگانا

فاخ و بر یک غل که دست بزد
افراد بیخ سبزی لبت شود
وز دارد بر یک سبزی بیخند
عاقبت بدو در کت صد کرد و
که با آنکه در کت صد کرد و

که با جستان میخوانند و باب حیوچ اسد

خرفه در ریش خر جسد
جفته اندازد یقین از خرد
خاصه بجه ریش و هر سوخته
خان و مان جفته خرفه و ریش
خان و مان جفته و بر آنت
کر باید از راه و ز منزل بیدید
شرح دار الملک با غنستان
که چه باز آورد آفانه کن
کهنه ایشانند بوسید آبک
مردکان کهنه را جان می هد
دل مکز داز دل ریای روح
سرمکز داز سر فر از تاج ده
ما که گویم ده ده ز نل کو
توبله خواری کز زانی عشق
عشوق صدنا و استیکار
شوق چون واقفست فی فوج
چون رختش آوی و بیغ عنقه
عهد فاند بیخ بوسیدن بود

چون که خواهی بر کتی زوخت
جدا آنکس که زان برهیز کرد
بر سرش جنسید دریم غرقه
حوص هر که بدین باشد ریش
نشودا و ضایف بغداد و طلس
صد خبر آرد بدین جفته از شای
پس بر و آفوسد اده همد
کر کوان و لاف می بافد سخن
ورنه اندم کهنه را نومی کند
ناج عقل و نور ایمان می هد
کو سوارت میکند بر ریشت رخس
کو زبانی لکشاید صد کره
سوی آب ز نل کی بوییدن کو
توبله نامی چه میدانی عشق
عشق و صند ناز می آید بدت
در حریفه و فای نکورد
بچ را تیمار و مایه بجهد
وز شمار لطف بیریک بود

در خونی معرجه از نال
چون بیدار در زبان ناله
خون کون تا ما ناله
مردم کو بیدار را نکونیت
تو که خون تو در ناله
تو که خون تو در ناله

دینت کون کون
دینت کون کون
دینت کون کون

و ایضا از جمله
تو سوزن بعلت عهد
علا چون تشریح عهد
و ایضا از جمله
تو سوزن بعلت عهد
علا چون تشریح عهد

مشال غشاش بس من لاجرم
 به با شدم در تقادم بد م
 ای در صفت وقت تکلیف در بخار
 خلق را از این تقاضا در بدین
 احوال کار که مکنی
 احوال کار که مکنی
 قاری در نفس که مکنی
 صورتش از غش و لطف میان کاران
 و راهات از غش و لطف میان کاران
 و زخمی و یادش از غش و لطف میان کاران
 تا نباشد از غش و لطف میان کاران
 در نفس فانی و مال و جسم
 چون همی موزند عامه از غش و لطف میان کاران
 پادشاهان را نیز که در غش و لطف میان کاران
 از غش و لطف میان کاران

پوست فروز گشت لاغر گشت
 بنگر از هر سه زخمی رسته را
 هر که او خضیا کند شیطان
 چون که در عهد خدا کردی وفا
 از وفای حق تو بسته دینی
 گوش نه افوا بعهدهی کوشید
 عهد و پیمان ما چه باشد با حق
 فی زمین را از فرغ و ملکوری
 جز اشارت که از زمی با بدم
 خوردم و دانه سبزه و دانه نشا
 پس عایشه شکله را بیگنج
 کند از وی انه ایزد ز دوعا
 همچو سیم درد بود شانه فی
 زانکه وانی بود آن خاقون ز
 انجاعت که وانی بوده اند
 کشت در باها سخنشان کوه
 این خود آژو امیست از بهر شان
 آن که امهای همانا که آن
 کار از در خود آن باشد ابد

پوست لاغر شد چون کمال گشت
 خورد از لوز را و بسته را
 که خود دولت یکان شود
 از کرم عهدت نکه دارد خدا
 آذکروا آذکرم نشیند
 ناکه او فطرتکم آید زیار
 همچو دانه شکله کشت در زمین
 فی خداوند زمین تو انگری
 که تو داری اصل از ایزد
 که ازین نعمت بسوی ما گشتان
 که فشانده اند میجو اهد در
 بختند خلی که نعم ماسخی
 سب کرد آن دانه راضا فی
 فی مرادش ایزد آن صدق
 بر همه اصناف بر افروده اند
 چاره عصر زین بند آن کوه
 ناب بدیند اهل انکار از عیان
 در نیاید رحا و در زبان
 دائمی منقطع نیست مرد

از غش و لطف میان کاران
 تا نباشد از غش و لطف میان کاران
 در نفس فانی و مال و جسم
 چون همی موزند عامه از غش و لطف میان کاران
 پادشاهان را نیز که در غش و لطف میان کاران
 از غش و لطف میان کاران

مشال غشاش بس من لاجرم
 به با شدم در تقادم بد م
 ای در صفت وقت تکلیف در بخار
 خلق را از این تقاضا در بدین
 احوال کار که مکنی
 احوال کار که مکنی
 قاری در نفس که مکنی
 صورتش از غش و لطف میان کاران
 و راهات از غش و لطف میان کاران
 و زخمی و یادش از غش و لطف میان کاران
 تا نباشد از غش و لطف میان کاران
 در نفس فانی و مال و جسم
 چون همی موزند عامه از غش و لطف میان کاران
 پادشاهان را نیز که در غش و لطف میان کاران
 از غش و لطف میان کاران

که کردی شرح افول طیف
 شرح به زدغ شرکائی زند
 از کراه و از مین از نکول
 مثل میرزا که خوشنودی دیند
 شرح چون کبر و ترازد آن عین
 که تر از او بود آن حکم از عدل
 پس درین مرد از است و وفا
 پس در آن قابل اهد کس چون
 آن شایطین خود خود گشته اند
 و از بی آدم که عضیا گشته اند
 از بی برخوان که شیطانان انیس
 دی چون عاجز شود در افتنا
 که شما بازید با ما با ری
 که کسی زان زبند اندک حیا
 و کسی جان برده و شده در بند
 هر دو میجو آیند نثار خند

بر دریدی هر کسی چشم حریف
 دیوراد ریشته حجت کند
 ناب ریشته در رود دیو وضو
 جمع می آید یقین در هر لوز
 که بند خصمان هند از مکرو
 کی و همدار و هم حیف و لعینا
 این همه رشک و خجسته و حضا
 چون شود انیس و جندی در
 یک زمان از ز غش و لطف میان کاران
 از حوی نیز شیطان گشته اند
 کشته اند از مسخ حوی یاد حوی
 استعانت جوید از وزیر انیس
 جانب مایه جانب داری
 هر دو کون شیطان بر اید یاد
 توجه میدارند آن و رشک
 بر کسی که داد آید و رشک

از غش و لطف میان کاران
 تا نباشد از غش و لطف میان کاران
 در نفس فانی و مال و جسم
 چون همی موزند عامه از غش و لطف میان کاران
 پادشاهان را نیز که در غش و لطف میان کاران
 از غش و لطف میان کاران

از غش و لطف میان کاران
 تا نباشد از غش و لطف میان کاران
 در نفس فانی و مال و جسم
 چون همی موزند عامه از غش و لطف میان کاران
 پادشاهان را نیز که در غش و لطف میان کاران
 از غش و لطف میان کاران

مقاله در بیان اشرف المذاهب
مقاله در بیان اشرف المذاهب
مقاله در بیان اشرف المذاهب

زانکه او بوجه شد یا بوجه
که چه خود باب تو است و نام
از خلیل حق یا موز از سید
ناکه انقضی الله اثنی عشر حق
ناخونی لا و الا الله را
دور شو و تا سیتی در کرب
اوحیه سحر است ام تو
که شد او یزرا اول از پند
ناکه در تو روشن عشق عشق
در سیاه شمع این راه را

ان بگواستوی پیش رو خود
که برای تو چنین کردم جان
مال رفت و نام رفت و زور رفت
بهر صبح خفته ای بخدا از نشانی
ایچه او نوشید بود از آتش بود
نه ز برای متنی بل می نمود
میسترد از خود که از کار خود
تیر ها خودم در زمینم و سنان
برتر از عشق تو کجا نام رفت
بهر شام با سرو سامان نشانی
او تفصیلاش بکای می می برد
بر درستی محبت صدمه نمود

در بیان اشرف المذاهب
مقاله در بیان اشرف المذاهب
مقاله در بیان اشرف المذاهب

از همه کردی نمودی معنی
هر چه بد از بار جان از نمان
هر که در دم غم در آید جان
بهر که در باجست خندان با
ماند از خنده و زور رفت
بهر جان عقار صاف گشت
نورده آوده که کرد آید
گردان نمود بر هر یک و سید
که زندان پاک و کرده با
او و جمله پاک و کرده با
بهر نور عقل جان سوال
وصف ای که تفرد بود مهمت
تا پیشتر در بیجا سادات است
فرد را حاصل کرد در بلدی

فرد را حاصل کرد در بلدی
فرد را حاصل کرد در بلدی

کوشش حق کند که بدد از
باید است از کما هو ذی نیاز
و شک کردی غماز او کمال
آز میان کردی است آن حال
ز و ز روح با بد زوجه آن نماز
وز ز روح تو بد آن کمال

از حق بشفه نور آفتاب
در کلماتها برونگی نماید
نور بدید و نور بدید باور
چونکه زین نور الله نور شود
سوی اصل خویش باز آمدن
قرین کلمتها بر ورنگی نماید
مانده در سخورای دید بازگشت
مانده رسوای او سخرا و
مرید خدای در شیخ با نوری
و معرفت که هر چه می بیند
علیهما السلام در شیخ کردی
بهر شیخ با نوری در شیخ کردی
شیخ با نوری در شیخ کردی
برای دشمنی با نوری در شیخ کردی
هر که ز نوری در شیخ کردی
و در راههای نوری در شیخ کردی
کشفش تا نماند که شیخ کردی
سعد علی الاضراسی در شیخ کردی

آن بگویی رسید از مفقود
آن نماز او عجب باطل شود
گفت آن بدید نامش بهر چیست
آب دیده ناودید سز از نهان
کر کسی که ز نوری در شیخ کردی
با نمازش جایز و کامل شود
بگویی او چه دیدند و کرد
تا بدو شد او جسم خود در نا

کوشش حق کند که بدد از
باید است از کما هو ذی نیاز
و شک کردی غماز او کمال
آز میان کردی است آن حال
ز و ز روح با بد زوجه آن نماز
وز ز روح تو بد آن کمال

چون ندر باران یکشنبه رگت
او حمله ام بود و در بدوین
آنکه شکر است در جوار است
بنا که در زمین حاصل است
صفدر از در جوار است
بنا که در زمین حاصل است
بنا که در زمین حاصل است
بنا که در زمین حاصل است

ما را اقل از ره تقلید و کسوف که بخندد همچو ایشان آری ما ما را و برسد که خند برچه بود پس مقلد نیز مانند گرسنت پر تو شیخ آمد و نخل ز شیخ چون سبک بر آب و نخل بر نخل چون جدا کرد در وجود الله عز آبکینه هم بدانند از غروب چونکه چشمش را کشاید آفرینم خنده آید هم بر آن خند خود کوید از چندین ره دور و دراز مزدان وادی چون نم خود زود نرمی و لبتم خال را آنچه بود طفل را رافق مردان لطافت طفل را چه فکر آید در خمیر نکر طفلان دایه باشد که آن مقلد هست چون مرد علیل این تعویق در دلیل بود نکال ماه که کان سرمه سزویت	کوهی ببیند که می خندد قوم ببخیر از حال خند نکال پس دوم که خند چون شنید انگدان شادی که او را در دست قیض و شادی نه ز مردم بل شیخ کز خود دانند آن باشد حاج کاندو آن جوش از جوی بود کان بلغ بود از مه تابان خود پس بخندد چون بحر بار دوم که بر آن تقلید بر می آمدش کین حقیقت بود و این اثر از شادی میگویم از غمنا و شود در کسب ستم نقی می نمود کو خیا او و کو تحقیق راست یا چه اندیشه کند همچو که پدر مایوزد چون یا کوبه و نصیر که چه دارد بخت بار بیل از صبیتر میکند او را کسید برد و در اشکال و گفتن کار است

تا نوبی دیدم آن سبکیت
من جو و بگریسم کان سبکیت
که بر بخت و تقلید و نقل
بیت محمد کرد آن مؤمن
تو قایم بود بر کوبه ساز
مست از ارض صدی ساله جفا
عقل اینجا هیچ تواند ناد

شکلی

کاندان ترکیب آمد معجزات
که همه ترکیب کشتند مات
همچنین ترکیب حم و الکتاب
منه بر بالا و دیگرها شایب
ز آنکه زین ترکیب دید زنده گی
همچو نغمه صوفی در در زمانه کی
از دها کرد در دکان دیگر
از دها کرد در دکان دیگر

هست از سوی خود صدی جله که به او نه ز غمت نه ز فوج کوبه او خند او آن سریت آب دید او چو دیدن او بود ایچه آید نشان کردن ریشا شب کرد چون که ز یاد زود بشده بگر زد ز یاد بارها چون قدیم آید حلقه کرد عیش بر حدش چون ز قدیم دلگشاید کو جواهری تو بیا و صد نظیر این اثر و رحم این خروف حرر هلماند بدین حرفه بود هر که کرد او عصای ریشا عیسویست زدم نه هر یاد و می این الف لمست ما حایم ای بید هر الف لامی جدمی ماند بدن که چه ترکیبش خروف است ای هست ترکیب محمد سخن و بوست کوشه دارد بوست ارد و اشخو	عقل را باور مکن باغجاهله روح دانند کوبه عین المصلح ز آنچه وهم و عقول باشد او بر دیدن نادین دیده کی شود نه ز قایس عقول نه ز راه حوا پس چه دانند ظلمت شب حال نور پس چه دانند پشه ذوق بادها پس بجاد اند قدیمی با حدش چونکه کرد شریف هر کس کند لیک من بر تواندار می نصیر چون خصای موی آمد ز فوج لیک باشد در صفات آن زبون کی بود جود آن عصا و قریان که براید از فوج نا از عی آمدت از خلق موی البشر کز تو حان داری بدین چنین بین مینا بدهم بر کسب عوام که چه در ترکیب هر تن خسر هیچ این ترکیب را نباشد همان

ملاکات که در این کتاب
دیده ام در این کتاب
که در این کتاب

مشکل

کافی که در آن آدم در بازار
از روی تو بیگانه از سخن
کافی که از آن آدم در بازار
کافی که از آن آدم در بازار

چهارمید لوصح کرد که با جگر بی چشمه و شکر بی دلی
دی کند بی کمال ناقص منقص که نظر و نه ناقص منقص که نظر
ناقص از جگر بی چشمه و شکر بی دلی
صریح نفی جرح کرد و با غیبت و غضب و عت

اینکه بزرگ شد بخیر خود نکند
 آن خورا به کان خود کرد بود
 یکدگر وی بود خیل ساز و با
 در قضیش آن که کردی غیبت
 که همه کبر خوانند وی هر دو
 خرمی شد لاغر و خاتون او
 نقل پیدا ترا نمود آن خرم که
 هیچ عکس نذر و ظاهر نشد
 در شخص اندر افناد او بچند
 جند را باید که جان بسند بود
 چون شخص کرد اشغال اشک
 از شکاف و بیدار آن حال را
 خرمی کاید که بزرگ را جان
 در حسد شد کفایت بر چو بگفت
 خرمی که بگشته و آموخته

از خود شهوة و فطرت کند
 خرمی که آدمی بی برده بود
 درد که کردی بی اندازه را
 نارود نیاید که وقت سپوز
 آن رخ و آن رود ها و بر آن
 مانده عاجز که چه شد آن خرمی
 علت و کان نتیجه لا غریب
 به عکس بر سر آن سخن بر نشد
 شد شخص را آدم مستعد
 زانکه جند جویند یا بسند بود
 دید خسته در زمان خرمی که
 بر عیب آمد از آن زال را
 که بقتل و رشم مردان با زبان
 بر زبان و لیر که خرمی که منت
 خوان نهادت بی جرم از خود

دراز را از نظر طبع خود گفت
 کرد خرمی و در آن وقت
 کرد خرمی و در آن وقت
 کرد خرمی و در آن وقت
 کرد خرمی و در آن وقت

روزی که در آن بیچاره بود
 چیت آن خرمی که بگفته او
 نیم کان خرمی که بگفته او
 زان نظر بود و چشمی بود
 ز بیک گفت و همان که در آن
 داشت آن خرمی که بگفته او
 بعد از آن گفت که جادو کرد
 دو جلان که در آن بیچاره بود
 آنچه در آن بیچاره گفت
 بود از آن بیچاره گفت
 در آن بیچاره گفت

چون ندانی دانی اشکری
 زین و موی سوز و جگر آید
 در قوت آن زن و خوراکت
 شادمانه لاجرم کیست چیه
 در میان خانه آورد در کشتان
 خفت اندک زین و خوراکت
 هم بر آن کرسی که دید او از
 تار و پودر کام خود آن خرمی
 تار و پودر کام خود آن خرمی
 تار و پودر کام خود آن خرمی
 تار و پودر کام خود آن خرمی

ما فتم خلوت ز من از شکو با نیک
 از طریک شته بزبان زن هزار
 چه بران کان شهوة او را بگو
 میل شهوة که کند در او گوید
 ای با سر مست فار و نار جو
 جز مگر نیک خدا که بگفت سخن
 فابدان لکان ز خیال ناریه
 ز شتهار خوب بنماید شوه
 صد هزاران نام خوش کرده
 چون خرمی را بوسف ضعی می گو
 بر تو سر کن با فوسش شه که
 شهوة از خود زن بود که کرمی
 چون خودی می کشد سوی حرم
 پس نکاح آمد جوی لاجل و لا
 چون خرمی خود فون زن خواه
 با سر سکن بر جوی کوی محمد
 فضل آتش را بود ای تو سوز
 علم دیک و آتش از نبود ترا
 آب حاضر ما بد و فرهنگ نیز

رسته ام از جگر اندک و از دو
 در شرار شهوة خرمی بقرار
 بزکوفتن کج را بتود شکفت
 نا نماید خرمی بوسف نار بود
 خویش تن را نور مطلق داندا و
 باره آیدی بگرداند و رفت
 در طریقت نیست الا عاریه
 نیست چون شهوة بترز افادت
 صد هزاران ز بیک نر کرده
 بوسفی لاجل نماید آن جوی
 شه که خود چون کند وقت نیز
 با کس می کن که زان شود شو
 دخل را خرمی می باید لاجرم
 فاکه دیوت نکند سوی بلا
 ورنه آمد که بود نه روی
 زود بر نه باش از آن کوی محمد
 کرد آتش با چنان در آتش کرد
 از شرفی دیک ما اندک ایما
 ناپزد آن دیک سال در آن نیز

دراز را از نظر طبع خود گفت
 کرد خرمی و در آن وقت
 کرد خرمی و در آن وقت
 کرد خرمی و در آن وقت
 کرد خرمی و در آن وقت

اندک

و در طریقیان باقی و ناله برود و زار
که از آنها کوه است می آید بکار
و از طرفین از آنجا که
صاحب دادم البها از سرورید
کدام می گوید که در حق
کابلد و داد و ناله زهراب

این بود اظهار شود در سنجید
کافرا تو ایم کرد ایرد ز نادر
گفت فلان ناراضل عارها
بیمو این ناری که آن ز ناریک است
درد کوه بگرفت تهنه مراد
که چه باشد لغت حکو و اخیر
هین قرآن سوره رحمن بخوان
از و جرم آمد از حق مضل
خوس میرت سای تجل از تجل
کردی ای جاتون توانستار او
جاهلان بهمان بجوای باختن
نکت آید که بر شیخ طالب دام
هم بختازی رسن از کردن
جوز کوه خواندی بخوان لا شوما
این کند علم قناعت و السلام
جاهلان بخورم مرانک در زلام
دانه خوردن گشت بر حمله حرام
دانه چونه همت در دام آرا
همو اندرد ام دنیا ابر عوام
کرده اندرد انه خود را خشک

ای جانان او خنده حرکت یافت
از نهانان او که موسی که عیسی
هر یک در کف عصا که موسی که عیسی
آه از آن روزی که صلیب آید
باز خاها صلیب تنک ایقان
آخرا از استاد باقی را پس
که خویسان جمله کور آندند

منجین در اینت خیم و یک
خوش را بید کردی مثل
از پیر آینه عقل کل را
کی به بیند وقت اقت و مابجا
او کار نداد که میگویدند
وان در کسرت آن از بخر
حرف آموزد ولی سر قدیم
می نماند طوطی آوندند
هم صغیر مرغ آموزند خلق
کاین سخن را که در میان
کند و سخن میگویند
سرمایع که در میان
خوش و وقتان میگویند
میر و محفل بدان آوری

حمله جنتی باز ماندی از	صید کوی کاید از بلد ز
صورتی نشیند کشتی بر جانا	بجهد از کف چون طوطی

تعمیر لغت بر شیخ میرزا بهجا
نماز و باطنی لغت که در سخن طوطی که بشوئه آدمی این
نماز که در وقت لغت تو نماند که در حق است شیخ بهجا
این در پیش مریدان و از بی آید به لغت میگوید
که لا حکم الا لله لا اله الا هو لا اله الا هو لا اله الا هو
اینست ابتدای مشتمل و مستهجنه که منقول
چنانمید و طوطی اندر و آینه که خیال حق خوانند
اختیار و تصرف است عکس خوانند طوطی پروفت که
متعلت بر عکس معلوم در پیر این است و لیک خوانند
پروفت تصرف معلوم است یون ممال آمد در شاکست

طوطی در آینه می بیند	عکس خود را پیر او آورد
در پیر آینه آن استاها	حرف میگوید اید خوش زبان
طوطی بداشه که گفت	گفتن طوطیت کندی آینه
پیر جنس خوش آموزد سخن	بجهد از مکران کوه کهن
کر پیر آینه می آموزد سخن	دانه نامورد جز از جنس خود
گفتد آموختن از مرد سخن	لیک از معنی و سیرش سخن
از شیر بگرفت مغز یک پیر	از شیر جز از چه دادند طوطی

کاین سخن را که در میان
کند و سخن میگویند
سرمایع که در میان
خوش و وقتان میگویند
میر و محفل بدان آوری

کاین سخن را که در میان
کند و سخن میگویند
سرمایع که در میان
خوش و وقتان میگویند
میر و محفل بدان آوری

کاین سخن را که در میان
کند و سخن میگویند
سرمایع که در میان
خوش و وقتان میگویند
میر و محفل بدان آوری

در و معاد مسکن بیخامه
ان که می بیند خواریان
که چشمه را در ایند و نور
و الله اعلم
در و معاد مسکن بیخامه
ان که می بیند خواریان
که چشمه را در ایند و نور
و الله اعلم

فرد و عرضه کنی یا تو را در غایت
بوی من خودی نمی غنایم
دو نیانی بود و مایه که خورد
عشق بازی باد و معشوقه بدید
همه مکتب از شتری تو بدید

چنان که در کتابهاست
چون سوزی و غم از تو
چون سوزی و غم از تو
چون سوزی و غم از تو
چون سوزی و غم از تو

مانند شتر بر بر جان ابد
مهر حال آفتاب و روز در
قصه اهل بیرون
ایشان بر در و نشان که بدید
از سلیمی اعظم خلیفای
می داد چنانکه بودی
و از قصه عشق داری
دردش که در کار و روزی
عشور دای در آرد عشق داری
از خمیر عشق داری
دای که در تمام آن
و کشت برکتی نماید که همه
بخواه با آنها محتاج او بدید
و او محتاج همه کس از ایشان شد

ناهان آواز سدا بجان	سک بچه اندر شکر بدنا بدید
پس عجب آمد دور آن با بکها	سک بچه اندر شکر خون ز بدید
سک بچه اندر شکر ناله کنیا	چسک در بدستان نند همچنان
چون بخت ساز واقع آمد بچو	خیز تو و دم بدیم میکت پیش
در چله کس را نکرد عقد	جز ز درگاه خدا عز و جل
گفت یار زین شکل و کنت کو	در چله و اما ماند ما از ذکر تو
پز من بکشی تا پیران شوم	در حدیقه ذکر و سینه ستان
آمدن او از هایتف در زمان	کان شالی از لافها ملامت
که جبارت برده بیرون آمد	چشم بسته بهین گو یا ز شدن
مانند سک اندر شکر باشد زنا	نه شکار انگیزونه شب پاسبان
کز نادید که دفع او بود	دزد نادید که ز صاع او شود
از حرصی ز هوای ستروی	در نظر کند و بیلا فیدن جری
از هوای شتری و کار و بار	بی بصیرت با نهاده در رفتار
ماه نادیدک نشانهای و هد	روشنایی با بدان کز می نهد
از برای شتری در وصف ماه	صدفشان نادیدک گوید بهر جا
شتری کو سووده ارد خودت	لیک ایثار از روی تو شکست
از هوای شتری و شکوه	شتری بر باد دادند از کوفت
شتری مات الله اشتری	از غم هر شتری همین بر ترا
شتری آن جو که جو یان تو آ	عالم آغاز و پایان تو است

ز آن بود هر دوستان است
که با تو بود و در زمانه او
ز آن بود هر دوستان است
که با تو بود و در زمانه او

که اصول دخل اینها بود
هم از اینها میکتند از تو
دختر از آنجا آمدند از تو
همه بر آنجا میکتند از تو
این زمین بخوار بود و نشو
اصل و زنی از شما داد آن ترس
چون بکاری زمین از شما کار
تا بروید هر یکی از شما کار
کیه کون تخم از کاشتی
بر زمین کسب نداشتی
چون دو سوسالی بر زمین
چون در لایه و خاکه زنی
دست بر سر میزد پیش اله
دست و سر و پا در زمین

فرزندانشان عشر مکر می دیدند و برکت دانه چون آن زن
در سخت که کردید و کرد و ندید

بود مرد صالحی در تانی	عقل کامل داشت با این دانی
در ده ضر و آن بزرگوارین	شهر اندر صدقه و خلو حسن
نعمه در ویش بودی کوی او	آمدند مستندان سوی او
هم ز خوشه عشر ادی فریاد	هم ز کتف می خوردن از که جلد
آرد کشتی عشر ادی هم از آن	نان شکی عشری کرد ادی ز آن
عشر هر دخلی فرو نکد اشقی	عشرها دادی از آنچه کاشتی
از عشر عشری بدادی و فرمودی	همین ادی و از بد و شادین
هم ز طوا عشو از با بوده هم	می فرو نکد اشقی از بدین و کرم
پس وصیتهای بکفته هر زمان	جمع فرزندان خود را آن جوان
الله الله قسم میگیر صد من	وامیکر دیدنش عرض جوین
تا بماند بر شما کشت و شمار	در پناه طاعت خوریل پیدار
دخلها و میوها جمله ز غیب	حق فرستادست بخمیر و غیب
در محل دخل اگر خرچ کس	در که سودت سودی بر آن
ترک آغذ دخل را در کشتار	باز کار ده ویت اصل شمار
بیشتر کار خود زان ادی	کو ندارد در بر و بدین شکی
زان پیش اندکشتر ترک دست	کان غله هم زان زمین حاصل
کشتگر هم آنچه افرواند زان	می خرید جز گو آدم و سخنیان

ز آن بود هر دوستان است
که با تو بود و در زمانه او
ز آن بود هر دوستان است
که با تو بود و در زمانه او

این غنای بی نظیر از انچه که در جهان
کرده اند از انچه که در جهان
خلاق با انچه که در جهان
تا تو با انچه که در جهان
این غنای بی نظیر از انچه که در جهان
کرده اند از انچه که در جهان
خلاق با انچه که در جهان
تا تو با انچه که در جهان

روی ز نقاش او می تافتی
ایزدم از یادانت با تو شدی
هر یک بگویم که ز تو من پیوسته
ضد من کشیدند اهل از سزا
پیش از آنکه ز تو کار خود بر
کاله معیوب بخورم بدم
پیش از آن که دست مرا بده شد
مال رفقه غم گرفته ای سبب
نقد دادم ز تو قلوبی بندهم
شکر کین ز تو قلبی پدا شد کون
قلب مندی تا ابد کردم
چون بگردد تو قلبی او و نمود
یار تو چون دشمنی کرد کند
تو از آن اغراض و افغان
یا که شکر حق و یار بخش کن
از خواش زود بیرون آمد
نازنین باری که بعد از تو
آن مکر سلطان بود شایع
رستی ز قار و آسوب و غل

ای حیاتی به ز غم و غم و غم
هم ز دادش غم و غم و غم
بشو از غم و غم و غم و غم
کنده خور با غم و غم و غم
تا شود این ز تو و غم و غم
دیور با غم و غم و غم و غم

کو می سازد غم و غم
چو بگردد صید ای غم
بار سلطان غم و غم و غم
تک باشد که کند غم و غم
بس وصیت کرد غم و غم و غم
چون زمینش غم و غم و غم
رحم با غم و غم و غم و غم
بند را از غم و غم و غم و غم
تو بصد تطیف بندش غم و غم
اوزیند که می کند غم و غم
یک خیر است غم و غم و غم
صدکس گویند غم و غم و غم
ز انبیا ناخبر غم و غم و غم
کی بود که در غم و غم و غم

ای طغیان بر سبب از انچه که در جهان
تا بداند طغیان بر سبب از انچه که در جهان
چون سبب ز راه غم و غم و غم
از سببها بر نظر ما زده است
دین با سببها بر نظر ما زده است
تا سببها بر نظر ما زده است
از سببها بر نظر ما زده است
نیست با سببها بر نظر ما زده است
تا سببها بر نظر ما زده است
از سببها بر نظر ما زده است
هر حال سببها بر نظر ما زده است
تا سببها بر نظر ما زده است

ز آنکه سبب و کوه در کار
انچه که در جهان از انچه که در جهان
باز آنکه عطای حق و قدر با و تو می توانی قابلیت
دا و حفظ آن که از قابلیت باید بد عطای حق و قدر
و قابلیت خادمانه عطای حق و قدر
صفت مخلوق و هر که قدری و تو می توانی نباشد
و اگر نه خودت بحال باشد
چنان آن ل عطای مبدلیت
بلکه شرط قابلیت در او است
اینکه موخری را عطا آید
صد هزاران سخن از انبیا
نیست از اسباب ضرورت
قابلی که شرط قبول جویدی
سستی نهاد و اسباب طرف
بیشتر احوال بر سستی و
سستی و عاده نهاد با جزه
نی بسبب عزله موصول
ای گرفتار سبب بیرون میر
هر چه خواهد آن سبب بود

می نشد بد بخیر با کشته
نعتشان شد بدل شد قوه
باز آنکه عطای حق و قدر با و تو می توانی قابلیت
دا و حفظ آن که از قابلیت باید بد عطای حق و قدر
و قابلیت خادمانه عطای حق و قدر
صفت مخلوق و هر که قدری و تو می توانی نباشد
و اگر نه خودت بحال باشد
داد او را قابلیت طبیعت
دادت و قابلیت هستی
چو خورشید نشانی
کان نیکو در صمیم عقل ما
نیست بهار اقبالیت از کجاست
جمع معدومی بهستی نامدی
طالما از آرزوی تو
گاه قدت خارق و مست شود
باز کرده خرق عاده بخیزه
قدت از عزله سبب معلوم
لیک عزله آن سبب خطی بر
قدت مطلق سببها بر در

از انچه که در جهان
تا بداند طغیان بر سبب از انچه که در جهان
چون سبب ز راه غم و غم و غم
از سببها بر نظر ما زده است
دین با سببها بر نظر ما زده است
تا سببها بر نظر ما زده است
از سببها بر نظر ما زده است
نیست با سببها بر نظر ما زده است
تا سببها بر نظر ما زده است
از سببها بر نظر ما زده است
هر حال سببها بر نظر ما زده است
تا سببها بر نظر ما زده است

چون تو فوق داده املا را
وز نه آسانت نقلت کار
شدم املا که از آنجا
همه غفلت با خان بوداد
چون بنام تو فرمودند داد

پس زبان بختاد خاک و لاله	کر برای محبت خلاق فرود
تو کس که بود برو جام بخش	رو تا با این عنان بخشود
در کشتا کنشای تکلیف و خطر	هزاره هیل مرا و در گذر
بهر آن لطف که حقت بر کردید	کرد بر تو علم لوح کل بدید
نام لانه را معلم آمدی	دایما حق را مکمل آمدی
که سفیر اندی خواهی بدین	توجیه و جان و حی و بدین
بر سر آفیت ضمنت خود را	کو حق تو بود تو آن جان
بآنکه صورتش از تنها بود	نفخ تو نشود دل یکنا بود
جان جان تو حیوه دل بود	پس ز دادش ادب تو فاضل
ما ز یکا مل و ذوق تو زهد	سعی تو ذوق دل و تو شهید
اوپد اذیکل بر کرد دست زبل	داد در قیامت تو کمال
هم ز عز را ایل با قهر و عطب	تو هم چون ستودت بر غضب
حامل عرش بر چهار اندو تو	بهر تری از چهار رخ ز ایضا
روز محشر هست باین جاملا	هم تو باشی افضل قسط را
همچین برستم زد و میکرت	بوی برود او کزین قصود
معدن شرم و حیا اند جز لیل	بستان و کند لها روی سیل
بس که لاله کردش سو کندم	باز کشت و گفت باز با عباد
من نبودم بکار سرسری	لیک آنچه رفیق تو دانا زری
گفتای که ره هوش ای صبر	هفت کردن باز مانده است مسر

بستان از کمال عبادت
بفضیلت خود نماز اولاد
همه کس که بر تو خیره
و معجزه تو را در کمال
از آنکه تو کس کردی در روز

گفت کابل از تو بوی
مشغالی قدر با از وی
چو مکمل است تا خاک را
دست در او تا که بر ایلیان
خاک از روی او آمد در کوی
گشت اولاد که از او است
سند سوزان لاله کرد و
بر سر تک بر زمین حید
که بگردن طغیان حید
کابل از از چهار اثر حید
تشکان مضار از تو غرق
زانکه میکامل از کمال
دارد و کمال شد در از ترا

لیند گماشتان چون با سینه
آن گشته ها شان عبادت مینماید
از این جیش کن را بداند و نید
تقریر حکایت قوی
بوش علی بن ابی طالب

که امام ده مرا از ادکن	باین که خون لوده میگوین
معدن رخم اله آمد ملک	گفت چون بزم بر این زمین
همچنانکه معدن قهرت بود	کو بر آوردان بی ادب غریب
ستبر رحمت بر غصه ستی	لطف غالب بود بر وضع حد
نیکان از داند لایبجویی او	مشکها شان بر ذابجویی او
آن رسوا حق قلا و ز سوک	گفت اناس علی بن الملوک
رقم یکا سیل سوی بر بدین	خلی از مقصود دست استیز
گفت ای دانی سرو شاه دین	کرد خاک لاله که توجه این
خاکه از زاری و توجه نسته	کره بسیار کرد آن روی تر
آب ید پیش تو باقی بود	کی تو افسم که آمه ناشود
اهو زاری پیش تو بس قدر	من نمانم حقوق آن گشت
پیش تو بس قدر در چشم تر	من چگونه گشتی استیزه کر
دعوتت اریت زوی هیچ خار	نبد را کاند نماز او برار
فعره مؤذ که حرم علی الفلاح	ان فلاح آن زاریت و افتراح
اندو خواهی که بر عرش خست کنی	راه زاری بر دلش نسته کنی
تا فرود آید بلا بدی افعی	چون نما شد از تضرع شافی
وانکه خواهی که بر لب اش و انوی	جان او را در تضرع آوری
گفته اند بی کار امتنان	که برایشان آمد آن قهر کوان
چون تضرع می نکردت انص	تا یار ایشان یکشتری باز پس

فوق بوی سر لعلی پادشاه
ایت بر آنش حد اشکان
برق و آفتاب است از سما
ابو علی علی بن موسی
جلکان بر ما محراب بود
چون بلبل آمدن با آن کز
جلکان از ما محاشی آمدند
سرو هه جاز صحر اشاند

مادران بچکان از تو بوی
تا همه ماله و تقیر از ناله
از نماز شام تا وقت صبح
خاک یک سیکر دیند بر آن
چلبگی او را با کینه
رحم اند بر سر از تو مبد
بعد تو میاید و راه ما شکت
آنکه آنکه او را ما شکت

همین ایستادم و گفتم
والی بنام تو در این
دو فصل است و در این
فصلی که در این
فصلی که در این

خشمه کرده باطل زینور را
خشمه کرده باطل زینور را

ما بضرع با شرفا شادان شو که بر اثری نه شاه مجید	که بر او خاک برین کف بسا باز آغازید خاکستان چنین
کرمه کن تا بی دهان خندان اشک را در هضلا با جون شهید	که در کفهای تو جان باید موت نر شود محشر خلا تو از موم
فرستاد از اسرافیل علیه السلام بحال که خشمه بر کبریا هر ترکیب جسم را در عینا السلسله	
کفتا اسرافیل را آن پادشا آمد اسرافیل هم روی زمین	که بر او خاک برین کف بسا باز آغازید خاکستان چنین
کای فرسته صورتی و جوی در روی در صورتیک با ناک عظیم	که در کفهای تو جان باید موت نر شود محشر خلا تو از موم
در روی در صورتی و جوی در روی در صورتی و جوی	که در کفهای تو جان باید موت نر شود محشر خلا تو از موم
ای هلاکت دیکه از تبع موم صحت تو از دم کبرای تو	که در کفهای تو جان باید موت نر شود محشر خلا تو از موم
تو فرشته رحمتی رحمت عبا عزیز معدن گاه داد و معدن	که در کفهای تو جان باید موت نر شود محشر خلا تو از موم
جوی شیر و جوی شهد جاودا پس عزت اندر بهشتستان تو	که در کفهای تو جان باید موت نر شود محشر خلا تو از موم
کجه اولدت ایجا آن چهار جرعه رخا که تیره ریختند	که در کفهای تو جان باید موت نر شود محشر خلا تو از موم
ناجی مصلحت اول از خشتا شیر داد او پرو و شرط ظلالا	که در کفهای تو جان باید موت نر شود محشر خلا تو از موم

خشمه کرده باطل زینور را
خشمه کرده باطل زینور را

بر نفس تو جگر می سوزد
لیک حق لطیف همه آموزد
درد خستنیان عقیقه بویا
منع کردن جان حق حال کند

سوق رحمت گشت غالب بر ای بدیع افعال و نیکو کار	کفت سلطان زود عز را آن ضعیف ذال ظالم را باید
فرستاد از اسرافیل علیه السلام بحال که خشمه بر کبریا هر ترکیب جسم را در عینا السلسله	که در کفهای تو جان باید موت نر شود محشر خلا تو از موم
کفت سلطان زود عز را آن ضعیف ذال ظالم را باید	که در کفهای تو جان باید موت نر شود محشر خلا تو از موم
رفت عزرا مثل سر هضلا خاک بر قاف تو غیر آغا کرد	که در کفهای تو جان باید موت نر شود محشر خلا تو از موم
کای غلام خاص و ای حمال رو بجز رحمت خمن فرد	که در کفهای تو جان باید موت نر شود محشر خلا تو از موم
خوشاهی کجز او معبود نیست خو حق حق که دست ازین مدار	که در کفهای تو جان باید موت نر شود محشر خلا تو از موم
کفت حق تو ازین بدین فسون کن کفتا خرام تو فرمود او حکم	که در کفهای تو جان باید موت نر شود محشر خلا تو از موم
کفت آن تا ویر باشد یا قاسم فکر خود را از کوی تا ویر به	که در کفهای تو جان باید موت نر شود محشر خلا تو از موم
دل همی سوزد مرا بر لایه ات نیستم بجز دم بل از هر سه پا	که در کفهای تو جان باید موت نر شود محشر خلا تو از موم
کوب پایت می زخم من بر چشم از طبایحه خوشتر خنک لوی	که در کفهای تو جان باید موت نر شود محشر خلا تو از موم

خشمه کرده باطل زینور را
خشمه کرده باطل زینور را

بدترین قهرش به از جام کون
نغمه های بصری اندک قهر او
حار سوزن جان فرااید بهر ک
میزر ما آرزوی کون و خلاص
قدم کرمی که در موم و دست
از حال او تعالی یاد همد
متنی صحت و نفا ایام همد

باز آن تو سنی بر کف هم
من بایم کرد و رفتن تو
از عهد سیدان آن کجاست
زان کجا نیک باین کجاست
باز از تو ای کرمی که در موم
لا بد و بجان می کرد ای کرم
کفتی بر خیزد تو زین زان
باز از تو ای کرمی که در موم
لا بد و بجان می کرد ای کرم
کفتی بر خیزد تو زین زان

و در مردمانی که در آنجا می زیوند
که در آنجا می زیوند و در آنجا می زیوند
و در آنجا می زیوند و در آنجا می زیوند
و در آنجا می زیوند و در آنجا می زیوند

کوشش من از غیر او کوفت
جان از او آمدن مینا و زجا
جان چه باشد تا کنیم بریم
من ندانم خیرا لا خیرا و
کوشش من کشتن از او کوشش
که منم برکت او همچو نین

**در بیان آنکه مخلوق که در آن عالم است
القی است حیوانی که در آن عالم است
تسلی قال لولا اننا نظرنا من ربنا
حق جمیع کلمات و کلمات جمیع کلمات
جمله کند بلکه برای مصححی حیوانی که با این قدر قدر الله است
کست چند سال است که در آن عالم است
حق نشیند آمد و لیکن خلقی که در آن عالم است
و از ایشان می شنوم که از ایشان صاحب کبریا می بینند
که ایشان خود را اندنست بحال من و الفات مستمع
عاقبت صدمه باشد**

احمقانه از سنن رحمت جو
از دم شمشیر تو رحمت جو
با سنان تیغ لایه جو کس
او بضعه از دست تو منم
درد همان ازها شو بهر او
زان شی جو که از بود درد ک
تو آسیر آمدی به آن سنی
من شوم آن القی کون سازم

که ترا جلا در خلقان کنم
خونش از من خون تو را بگریزم
تو را در این عالم و دنیا بگریزم
که مرا از این عالم و دنیا بگریزم
از تو و تو را از این عالم و دنیا بگریزم

کشتن از آن که در آنجا می زیوند
که در آنجا می زیوند و در آنجا می زیوند
و در آنجا می زیوند و در آنجا می زیوند
و در آنجا می زیوند و در آنجا می زیوند

از صداع و ماشر او از حنا
سنگ و دیدان و اینست قاول
تا بگردانم نظر هاشان ز تو
گفتن یارب من کز هستتند
چشمه شان باشد که آن از
سرمه تو خد از کجا حال
نکردند اندر تو فوج و سب
ز آنکه هر یک زین چشمه ناراد
هر مرضی در او ای و ای
چون خدا خواهد که مردی
در وجودش زین چشمه که آن
بر تن او سردی نهد چنان
چون قضا آید طبیبی که بود
که شود همچو بیدار و البصیر
اصل بیند یک جز آنکه بود
وزد کام و وز جدام و وز فوا
کسرو ذات الصبح و لکن و ذردل
در مرضها و سینه های صدق
که سینهها را بگذرد ای عزیز
در گذشته از حجاب خضای
یافته رسته ز عت و اغلا
راه ندهند از سینهها رید
چون و آید بود آن فصل قضا
چون و ای زنجیر سربا برین
سردی از صدمه پوستین هر
ند با تش به شود نه از دخت
کان بحامه بر نکردد و اش
وان زد و در نفع هم کون شود
زین سینههای حجاب کول کیر
فرع بیند چون که مرد آهل بود

**جواب آنکه نظر او بر استیجاب عرض و جمع
نیاید بلکه در آن عالم است
تری از این سینهها بود که از این سینهها نشانی
و هو آفریند آیه برکم و لکن لا یشیر و ن**

کوبیدی از آن مردان که در آنجا می زیوند
که در آنجا می زیوند و در آنجا می زیوند
و در آنجا می زیوند و در آنجا می زیوند
و در آنجا می زیوند و در آنجا می زیوند

کشتن از آن که در آنجا می زیوند
که در آنجا می زیوند و در آنجا می زیوند
و در آنجا می زیوند و در آنجا می زیوند
و در آنجا می زیوند و در آنجا می زیوند

کشتن از آن که در آنجا می زیوند
که در آنجا می زیوند و در آنجا می زیوند
و در آنجا می زیوند و در آنجا می زیوند
و در آنجا می زیوند و در آنجا می زیوند

کشد چشمه زیم مشغول
باز مانده در راه در انتظار
تا که نامه با بدلا سوئی
چشم کردن می رانست
ز آنکه تو بدی نامه را
نامه آید بلمست
سلیسه از جرم و شوق
نقد و دلجو و دلجو فو
چون که از آرزو صدای تو

در کفش نهید نام مجاز چون شود به بار او وقت کور ناصت اده با خوی ورند او دی ناله با تقوی ورند او دی خاتم و شرف هست مار اخلاص بیداری کتر از غیر کسر اکبر نمود لیک از نام خیالت و هفتا از خیال عجبها ز یاد آن در همدیگر بر خیال خانه آن خیال از آنم که ز یاد هر خیالی که کند در وطن چون خیالی که نهد در صبر مخلصه ز هر دو محضه چون بر آید آفتاب رختخیز سوی دیوانه با زبان شود نقد سیکو شادمان و ناز ناز نخطه خطه ایچاها مسد چون قدیل آید و عمر کشته	فوق و تقوی که دی خورده باز آید سوی او آن جزو وقتی داری همان آید پیش وقتی بدی رد در غم چون عزانامه سینه بیند بر نشان ترک و عشرت و کوا مروک از غیر مکر اکبر از تو و از شود در عشرت کبر بر علی ز خیال آنجا و تا بدی در دلش چون ز یاد می دانه چون زمین که ز یاد خود روز عشرت صورت خواهد چون ساق نده در صبر و نیک مؤمنان و یا قش حصه بر حسند از خواب خوب و شرف نقد سیکو و بد بگویم می داند نقد قبل اندر جزو و کلا سرد هاشم علیه در کجند یا چو خاک که بر روی سرهاش

بهر پیدایشه راه اعتدال
جزم پیدایشه وقت رسید
از هزاران محبت و کفایت رسید
رخت دردی تر از غم ظاهر
کشته پیدا کرد شک افانند
پس و آن کرد در زبان سعید
که با شایع از آتش رسید

زین قبل این خطا بخت
که شود که از آرزو کس
صدا نه صدیغیا از صدایان
خود تو بوشی ای تبرها را بعلام
ورند می خدی جزاها را بعلام
بلا بر فدا جواد و غلام
از درای صبر و شوق کفر و کین
وز نیاز علیز الله خورشید
وز خیال او هرگز از یاد نیست
بویوم آید ای لطیف عام تو
از درای ایستای ای لطیف
بخشش محبت ای لطیف
بویوم آید ای کرم بر غرض

چون موکل از ملاک بترس می بردش می سارندش پیش می کشد با بر سر هر راه او منظر می ایستد تن می زند اشک می وارد جو باران خزان هر زمانه روی و این میکند پس رخسار آید از اقلیم بود انتظار جیستی ای کان شر نامه ات انتکت آمد بدست چون دیدی نامه کرد از خوش بهید چه مول مول می ری نه تو از روز و خطا هر طاعتی فی تراد رشبناجات و قیام فی ترا حفظ زبان ز آزار کس پش چه بود نادمه ترک و فرج نه تراد رطلم توبه با خورن چون تراد روی تو که بود و دعا چونکه پای چینی در غنچه چون جزا سایه تاشی قد تو خم	بویوبه حال کشته بید چون که بر و ایسک بگندای نا بود که بر عهد ترا چاه او در آمدی روی و این میکند خشک آید چه دارا و جز آن رود بدگاه مقدس میکند که بگوئید که ای طالع غور روجه و این کجی ای خیره ای خدا از درای شیطان بر نکر از این بر جزای کجی در چنین چه گو آید و شنی نه تراد رسو باطن بقی فی تراد رز بر هیز و وصا فی نظر کردن بغیر پیش پس چه باشد در زبان پیش ای خا کاشتم غمهای جو تو راست چون جوی ترا روی نامه چون آید ترا بدست سایه تو که فند در پیشم

لا باالی و ار ازاد
و انظاها را صلیح
لا باالی ای بال شایع
لا باالی ای بال شایع
که با شایع از آتش رسید

ما خندان و صلوات بر ائمه
 علیهم السلام و در این
 کتاب است که در این
 کتاب است که در این
 کتاب است که در این

آتش خوش برونیزه از دم
 آتشی که شعله اش کمتر شار
 شعله در نگاه انسان نینم
 ما فرستادیم از چرخ نهر
 خود باشد پیش بود شفق
 کوشت پاره آت کو با یاف
 مستمع او آزد و یار و سخوان
 کر می و از قد آکنده
 از منی بودی می و اول کار

قصه یازدهم در حیرت شاه و در حیرت و حیرت و حیرت

ان آبا از زبر کی بگفته
 می رود هر روز در محفل
 شاه را گفتند او را آنچه است
 راه می نهد کسی را اندو
 شاه فرمود ای عجب آن بنده را
 پس اشاره کرد میری که گوید
 هر چه بانی بر ترا نماند کن
 با چنین آگرم و لطفی بگفت

مرغی که در محفل بود
 این نکر دست او کرد و او را
 هر چه خواهد که بکن محفل
 او تمام کند که در این
 از گفتی و از آن خود و حیرت
 این چنین خیال از آن است

در کتاب است که در این
 کتاب است که در این

چه محل ارد به پیش عشق
 نعل ما قوت و زور با عشق
 شاه را بر روی بودی کمان
 تخی می سب کرد به حیرت
 مال می ایستاد از حیرت
 با زار و حیرت می زید در
 که تا با این از حیرت بود

ما خندان و صلوات بر ائمه
 علیهم السلام و در این
 کتاب است که در این
 کتاب است که در این
 کتاب است که در این

از اما از این خود محالست و
 هفت خریا اند و بی قطع
 جمله پاکها از آن دریا بزند
 شاه شاهانت بکده شاهنا
 چشمهای منم بر روی بد
 بکده ها خواهم بر نهایی ملک
 و زده ها ای چیه و صد بین
 این قدم که نکویم ای سنده
 شیشه در لجنها که دیدم
 من سر ماه سه روزی صتم
 هیز که اول سه روز است
 هر دی که اندر شاهان بود
 کو بود ریات تعویذ ناید
 جمله هستی ز مهر تر ز فزع
 قطرها اشک بیکه میساکند
 و ز برای چشم بدناش ایاز
 از غیبه که حشر و حد
 تا بگویم وصف آن ترکه ملک
 ننگ آید در بیان آن امین
 شیشه دل از ضعیفی بکنند
 بهتر نسکین بر قبا بدهد ام
 خاک از دیوانه کورم لاجرم
 روز به روز ترش بر وزه آ
 دم بدو آورد اسیر مای بود

باینکه ایچدی باینکه می شود صورت قصه است و از نگاه
ان صورتیست که در خواب در صورت کرات و در خواب است
تصور باینکه از زور قدیست که حقیقتا بر قصه را نطق
انتر باینکه شمر آید و از حیرت سر در میز که میکند و عالم
 قصه محو و اوصاف ماران
 چون شدم دیوانه زلف کونی
 ز آنکه بیلید دهند ستان بخوان
 از خراج آید برده شد خراب
 یکف باقی انظم آن الفاشه
 بعد از اضعاف کسول الفاشه

و در محفل است که در این
 کتاب است که در این

ما خندان و صلوات بر ائمه
 علیهم السلام و در این
 کتاب است که در این
 کتاب است که در این
 کتاب است که در این

چه محل ارد به پیش عشق
 نعل ما قوت و زور با عشق
 شاه را بر روی بودی کمان
 تخی می سب کرد به حیرت
 مال می ایستاد از حیرت
 با زار و حیرت می زید در
 که تا با این از حیرت بود

مرغی که در محفل بود
 این نکر دست او کرد و او را
 هر چه خواهد که بکن محفل
 او تمام کند که در این
 از گفتی و از آن خود و حیرت
 این چنین خیال از آن است

در هضم از آن که در هضم است
تا خدمت بین در هضم است
فردا زاده امر او از او خواهد بود
پیش از آن که در هضم است

صلوات عالم بودم و غرض از
شعله می زند از آن که در هضم است
کما تشریف بود از آن که در هضم است
نظارت قلبی که در هضم است
عاشق از این بود در هضم است
کار و عمل و در هضم است
سخت و مستقر از آن که در هضم است
در کار وضع با آن که در هضم است
علت عارضه که در هضم است

طایفه از اسرار همت است
ذوق عقل و هوش است
چونکه مغز عقل و هوش است
و کناه او است که عقل میبرد
نایبها العقل قنار است
ما است همت العقل است
هنا جوفه هوا است مستطاب
کربازی کوید و وورد باری
باده او در هوش هوش است
بار دیگر آدم دیوانه وار
غیر این زنجیر زلف دلبر

حکمت نظر کردن در جواهر و سنگها
فلیتظر الانسان ما خلق

باز کرد از قصه عشق ایاز
ی رود هر روز در حجره برین
زانکه هستی سختی آورد
صد هزاران قرن پیشین همین
شد عزیزی ازین هستی بلیس
خواهد ام من نیز خواهد زاده ام

کما تشریف بود از آن که در هضم است
نظارت قلبی که در هضم است
عاشق از این بود در هضم است
کار و عمل و در هضم است
سخت و مستقر از آن که در هضم است
در کار وضع با آن که در هضم است
علت عارضه که در هضم است

مرکه بنده کنت بد او است
تا در کفتم بعد از خلق او است
جمع کرد در بر وی آن جمله بود
کوسری بودت و ایش از آن هم بود
لیا آدم چاق و آن بوستان
بیش از آن که هضم من زمین
چون ایاز آن چاق من بود
لاجرم او خاق محب بود
هست مطلق کان از نیست
کارگاه هست آن خربت
بر نوشته وضع بنویسد
یا نهالی نهادند مغزی
کافه جوی که آن بوستان
نغمه کار و موضع که کفایت

پیش میفرماید معنی قضا
بوستها بر پوست می فروزد
زانکه آتش را علف جگر بوست
این تکبر از نجی بوست
این تکبر همت آن غفلت را ناب
چون جگر شد ز افنا بشیخ نما
شدد بد لب جمله تر قطع
چون به بند مغز طالع غلبه
عزیمایا کبریت و دل چمن
در مقام سگی از کاهی آشنا
بیز زان جویده همت جانها
کین و دایه بوست از قرون
دین را بر لب بغرا شتند
پیشوا ابلیس بود از راه را
سایه مردان ز مرد این دورا
کود کرد در مار و در روراز
هر که خست و کف لغت بر بلیس
غندرا از مقداد سابق بلیس
جمله کان برشت او را زدند

تو را در موضع ناکته نام
کافه ایضا نوشته با آن
تا شرف کردی از نور انعام
خود ازین یاد ما الیس با
میخس که درین یادین کیم
ز آنکه زین یادین کیم
بوستن و جوارق یادین بود
چون در لیقت از آن بوستان
دکتر در آن جوارق یادین بود
تا کدی در آن کشتی
کما تشریف بود از آن که در هضم است
نظارت قلبی که در هضم است
عاشق از این بود در هضم است
کار و عمل و در هضم است
سخت و مستقر از آن که در هضم است
در کار وضع با آن که در هضم است
علت عارضه که در هضم است

بجز از آن بر ماست عاقلها و
تا بیداریم کما لثغالی و
بم که باشد او را ز غیب
کافی امیران همو بکنایه در

چونکه در مانی بقره بار
دیو کویدنکر بیدار جام
دورا ز خضک و هکلبا
که بدید آمد غار شرفان

در معنی آریا الاشیاء کما فی معنی لز کما فی
ما از حقیقت او معجز است در هر که تو از بدنه بدنی کوی

چیزه وجود خودی کوی **بارضی** لایه که تو افکند سایه
اوج و سر آمدی بوده تیش
ای خود سال از روی تو بیا
صیح کاذب بیدو تقریبش
آهاردینا عقل ناقص دشتند
صیح کاذب کار و انا از دست
صیح کاذب خلق را هر ساد
ای شد تو صیح کاذب بر این
کرداری ز نقان و بدلیان
بدکان باشد همشه رشکار
انجانا کند که همایانند
وان امیران حسیس قلیان
کودینه دارد و کج اندان
شاه می دانست خود بلی او

باز آنجا که غایتی و غایتی
از معنی حقیقت که چه می باشد

من انزل زها ندم خود
از برای آن ایاز بیدید
کین منم که روز نام و روز
اینج که بشود چون تو
باز سکو بیدستی تو
کمان از تو بودی کوی
و ز غرض در پیش تو بودی

من انزل زها ندم خود
بزد بیدستی خود او را
صاحبان و بلیان صاحبان
که بخوبی عاقلها نظرت
همچو عاقلها نظرت
هت تعبیرش نبرد او عاقل
خوا بود و اقدار استخوان
کو بود و اقدار استخوان
که زخم صدمه او را ز غایتی
که نکرده و وصلتان غمناک
داند او کان تیغ خود می نم

کلمت مجنون من می تو من نشین
صبر از آن که نیکو قلمت
سبزه فی زخم ما سادیتیم
جانم بر زخم ما سادیتیم
لیک از لیل و لیل و لیل
این صفا در صفا است
تو منم ای صفا در صفا است
نیش را اما که بر لیل
داندان صفا در صفا است
در میان لیل و لیل و لیل

حجت آنکه میازند میازیت چنانکه آید در صوفیه
و ساد است و بی صفت و صفت لیکن میاز اشیا
اتحالی حقیقی است که شرح آن بصفت نیست باید

چشم مجنون از درد دوی
خون جوش آمد ز غله اشیا
پیر طیبک مدبهار و کردش
رک زد ز مایه برای دفع خون
باز و بر تریب و کوفت اشیا
نزد رابستان و ترک صفد
کفناخر توجه می بری ازین
شیر و کوز و خر و مهر و کوزه
میایدشان ز تو نوی بشر
کوک و خر و شپرد اند عشق
کر ز عشقی نبودی کعبه
هم ز جنس و بصورت چون
بوی بودی بود الله جگر
کرنودی عشق هستی که کوی
نان تو شد از چه عشق و شفا
عشقان مرده را جان میکند

در هر چه حقیقتی و غایتی
از معنی حقیقت که چه می باشد

کلمت مجنون من می تو من نشین
صبر از آن که نیکو قلمت
سبزه فی زخم ما سادیتیم
جانم بر زخم ما سادیتیم
لیک از لیل و لیل و لیل
این صفا در صفا است
تو منم ای صفا در صفا است
نیش را اما که بر لیل
داندان صفا در صفا است
در میان لیل و لیل و لیل

صفا در صفا است
صفا در صفا است

اشتهی

هر که بیدار است که در خواب بود
 هر که بیدار است که در خواب بود

و صفای سنی نمایدند و
 بعد از آن که دست از دست
 و در که خود را دست از دست
 خوا خود را دست از دست
 این بود و دست خود را دست
 تا نشاند او را خود را دست
 زانکه ظلمت است و در سبک بود
 حقیقت را در دست از دست
 پس نشاید که بگوید سنی آن
 گفت فرمودی اما الحاح است
 آن آنا را العنه الله در عیب
 زانکه او سنی سینه بدان
 ای را نا هو بود در سر ای صوفی
 بخدمت کن تا سنی که شود
 صبر کن در در سخا و در عنا
 و صفی روی و در سبک است
 و صف سنی که هر زمان که شود
 نسمع شو بیکاری که تو که شود
 همچو صیغه که خاک می گوید کسی
 بر شود از وصف خود و دست
 دوستی خود بود آن ای صفا
 دوستی خود را شد بی کان
 خوا خود او دست از دست
 هر دو جان جز صیای شرف است
 زانکه بیک نیست آنجا دوست
 هست ظلمت از حقیقت ضد بود
 زانکه او متاع شمر اگر است
 او همه تاریکیست اندر فنا
 گفت منصور ای الحاح بود
 و بز آن را رحمة الله ای محب
 او عدوی خود بود و این عشق
 ز اتحاد نوره از رای حلول
 تا با بعلی سنی که توانور شود
 دم بدم می بر میغاند بعدا
 و صفی می بر میاید در سر
 و صفی علی در تو محکم می شود
 تا ز حلقه لعل با بی کوشور
 زین تن خالی که در آری می

هر که بیدار است که در خواب بود
 هر که بیدار است که در خواب بود

ماده صدف در سجده بود
 از میان قضاها بگذرد بود
 از برای سیم و مال تمام
 که گویند آن سوزان غفلت
 عوم دیگر نام سوزان است

زان سگانش نرم هم میخاستند
 کند هار بار می آید آتش
 باز در دیوارها سوراخها
 همچنین گویند از تحمل و عیا
 در صد لاجل در هر سینه
 مانده مرغ خوشان بینه
 زان قیلا نه های با و باز شا
 حفره دیوار و در غما زان
 ممکن اند و آن دیوارش
 با ایاز اسکان هیچ انکارش
 که خلع و بیگانه صند
 طاقت و عرصه که تو مید
 با نشین ناما ای صفا
 بیخوش عجل میوش

پش با همت بود اشرار جان
 ز ربه اجانت پیش لالهان
 می شتابید نذقت از خرسند
 خوص تان بهنگ سوی سر
 خوص غالب بود و در خرسند
 کشته صد خوص و غوغاهای او
 تا که در چاه غرق اندر فند
 حذر خلس دام باد او سکت
 ناید یوار بلا ناید سرش
 گوید که از خوص گویند شکر
 چونکه درد ز نبلش آغاز کرد
 مجرور را با خوص و صد گونه هو
 اندر افتاد نداد ز راز دغا
 عاشقانه در فند با کوه فر
 بگردید از یسار و از یمین
 باز گفتند این مکان بی نور است
 همین مباد و سیخهای تیر را
 هر طره که کند و خستد آن بوی
 حفره هاشان را بکی می زد آنجا
 از خسان محفوظ تر از زنگان
 در رتار جان بود نزدشها
 عقلشان از مکتب فرشته
 عقل گوید نیک بیکر نیست
 نقره عقل آرمین بهار شد
 کشته بهمان حکمت و اعلی او
 آنکه از حکمت ملامت نشوند
 نفس بوا مبر و بیا بدست
 نشود بندگی آن کوشش
 از نصیحتها آنگذرد و کوشش
 در نصیحت هر دو کوشش با زگر
 باز کردند آن زمان آن خدیش
 همچو اندر دوع کندید و هوم
 خورد امکان بی و بسته هر دو
 چادری بدید بود و بوشین
 چادری با جگر بی و بوشین
 از تخیل آن حفره و کاری را
 حفره ها کردند و کوه های عیب
 کدهای خالیم ای کدیگان

هر که بیدار است که در خواب بود
 هر که بیدار است که در خواب بود

در فغان کردید بسیار و تو
 ز تو مادی در رخ و در رضا
 که بعلت آن زنده و کوه غفلت
 قاصدانه که زنده و کوه غفلت
 که بعلت آن زنده و کوه غفلت
 قاصدانه که زنده و کوه غفلت
 که بعلت آن زنده و کوه غفلت
 قاصدانه که زنده و کوه غفلت

انچه در این پیش از آنکه جوی
چون باقی می ماند که جوی
مستند لغوه شمرده می
انکه کل را شاهد و مؤید
هر جوی با شاهد و مؤید
هر شمان را می بیند
بجز شاه معینی و عد
که جوی با حضور اولاد
تا به جوی دست بود
ایچیز زانکه بر نظر
کوی خود در خود اند
دریا جوی که جوی
ایوان است و جوی
خاندان که
منقول است و الارض
یعون الله فدا
کفر و جان من فدای
کفر و جان من فدای
کمال و بیوت و ارض
کمال و بیوت و ارض

پس کلنج خشت در جوی بود
بر من سکین جفا دارن
که نبودی رحمت ناخرمی
چون جملی شسته و اشکاج
که تو خود را اشکی مغزی شوی
خود را در پوستها آوازها
دارد آوازی اندر جوی کوش
کرده خوش آوازی مغز بود
ز غم آن زان تحمل میکنی
چندکاهی بر لب کوش شوی
چندگفتی نظم و بنور آوازها
چند جوی تلخ و تیز و شور
چند خورده جوی شیرین و طعم
چند شبها خواب را کشتی آید

حکایت در نظر بر این معنی که چندین گاه کشف کوه از کوه
در قیامت خاموشی نیز میار ما میر

ان یکی را در قیامت زانچه
سرسینه چون اسمهای تعزیه
جمله قیوم و نصیب ندیکری
در کفاید نامه اعضا رسا
برو معاصی متن آن با حاشیه
همچو دارا الخوب بر از کافوی

راهدی بریدگی
رشته ناله اندر قلب
حاضری و قیوم
خلاف اولاد
کافی و بیوت و ارض
کافی و بیوت و ارض

قند هر روزی در سر مردگان
باشد از سال حال تنجه هزار
عقلها ازین سز بود بیرون
زهن و هم از بدید کوی کند
قرس موی نیست آلوده پیش
جمله توانا اندک پیش
مشق و صفای زده است که
وضف و سبای زنج و
چون جوی زانکه در جوی
با جوی تو قریب در جوی
پس جوی و صفای زده است
خود جوی و صفای زده است
وضف و سبای زنج و
وضف و سبای زنج و

زانکه زن را بدین ز مهری
زن ز غیرت پارس شوهر
مذق شد ز راه دور
نادر آمد حکم و تقدیر اله
حکم و تقدیر و جوی
بودند حمام آن زن ناگان
با کدیز کشت زوهین مرغ و
آن کدیز کشت زوهین مرغ و
خواجده در خانه شلوغی
عشق ششاله کدیز را کدیز
کشت بران جان خانه شست
هر دو عاشق را جان شسته بود
هر دو با هم در خرد از نشاط
یاد آمد از زمان زن را که من
بنده بر آتش نهادم من بخوش
کل فر و شسته بر و جوی
آن عشق جان زنده این زیم
سیر زاهد فردی تا خت شاه
کریچه زاهد بود روزی

در حال باد و زوای
کدام سبب از غنا در کوش
کام از او شستند در عشق
جو نمک آید عین تعالی غنی
در حال باد و زوای
کدام سبب از غنا در کوش
کام از او شستند در عشق
جو نمک آید عین تعالی غنی

دست کویدن چیز در دیده ام
بگوید من چیز بر بسدم
بگوید من چیز بر بسدم
بگوید من چیز بر بسدم

از قش خود و ز قش خود باز این قش و قش هر چه جزو لغتیا بجز رسید آن خطه در کشاد آن کثیر که جفا آشفته رسان ز کین را بر زوین بدید شوی خود را بدید قاید نماز شوی بر آید انت از این خطه از ذکر باقی نطفه و محید بر سر زرد سیلی و کشتی لایق ذکر و نماز است این ذکر نامه بظلم و فسق و کفر و کین که بر روی کبر که آسمان کوید اینها آوند آن خدا کفر و فسق و انتم بسیار او هستای تو با چنین قرار است فعل او کرده در نوع آن قوردا بند روح آمدن سرا پای او روز عجز هر نماز است او دست و پا بدهد کوهی مایان	که سوی شه یافت از شهاب باز از روی ایند و آمد جندت باز بانکه در در کوش اینا ز قاید مرد بر جسد و رآمد نماز در هم و آشفته و دنک و برید در کمال افتاد و آند اعتبار دید آوده من خصیه و ذکر راز و زانو آکشته آود و بید خصیه مرد نمازی باشد این و بز جین با او زهار بر قند لایق است انصاف و آند عین آفرین کیت و بر خلق سبحان کا فریش بر خدا می اثر کوا هستای تو با چنین قرار او ان فضیلتها و آن کردار کا ناشدا و لا تر خدا قبول یا که در عرض کرده غلطی هم ز خود هر مجری رسو شود برفاد او پیش مستعان

بگوید من چیز بر بسدم
بگوید من چیز بر بسدم
بگوید من چیز بر بسدم
بگوید من چیز بر بسدم

دست کویدن چیز در دیده ام
بگوید من چیز بر بسدم
بگوید من چیز بر بسدم
بگوید من چیز بر بسدم

دست کویدن چیز در دیده ام
بگوید من چیز بر بسدم
بگوید من چیز بر بسدم
بگوید من چیز بر بسدم

دست کویدن چیز در دیده ام
بگوید من چیز بر بسدم
بگوید من چیز بر بسدم
بگوید من چیز بر بسدم

شرح این توبه نصیح از من بگوید من چیز بر بسدم بگوید من چیز بر بسدم بگوید من چیز بر بسدم	بگوید من چیز بر بسدم بگوید من چیز بر بسدم بگوید من چیز بر بسدم بگوید من چیز بر بسدم

بگوید من چیز بر بسدم
بگوید من چیز بر بسدم
بگوید من چیز بر بسدم
بگوید من چیز بر بسدم

دست کویدن چیز در دیده ام
بگوید من چیز بر بسدم
بگوید من چیز بر بسدم
بگوید من چیز بر بسدم

درد میان نار و بار بارید و باد
باید آمد از میان رخ و جو
جمله را اجتناب بین از خود
کشت بیخود از زمان بیدار
همچو دیوار کشته در قاف
همچو کوه عقاب در قاف
سرو با چوبه بیوسازان
حرفی کشت و خونی افتاده
ماز جانش را خدای بکشید
چون شکست آن شی و بیاد
دو کار رخت در افناد
جان سخن بوی سخن بوی
موج رحمت از آن در سخن
چونکه جانان و اهل زلف
روستاد از پیش آفتاب
خال جو بارون بر او کشت
مای بسته بر کشته سنان
چونکه هوشش ز یاد کشت
مورد آن با بسوی قیام
سنگام آید چون نوزاد

باید آید هر که در آن شکست آن نضوح از تر شد و جلوه پیش چشم خویش او بود بدست کفت یارب بارها بر کشته ام کرده ام آنها که از من بزد نوت حسی اگر در من بزد در هر کوفه افاده استم صدر ایچین آندوه کا فر اصاب کاشکی مادر تو ایدی تر مرا ای خدای آن کن که از بوی سو جان سبکین دارم و دل همن وقت تک آمده مرا و بکنش کرم این بار ستاری کتم توبه ام سبزی از بار کرد من کو این بار تقصیری کنم او همی زارید صد قطره رو تا نمیرد هیچ افرونگی چین نوحا میگرد او بر جان چو ای خدا و ای خدای جان کفتم	نابید آید هر که در آن شکست روی زرد و لنگ بود از چشمی سخت می لرزید او مانند برگ تو بها و وعده ها بشکست ام ناچیز سستی ساهم در رسید وه که جان من چه سستی کشت در ما حاتم بین بوی حکم دام رحمت کریم داد داد نایر اشیری بخوردی در حیر که زهر سوز رخ مارم می کرد ورنه خون کشی درین دره و باید شاهی کن مرا قیاد رس توبه کردم من زهر نا کردنی تا بکنم بهتر توبه صد کس پس درمشود غا و کفتم کانند افنادم بجلا و عوا جمع مکلد اصاب از خرب روی عز را اید بیه پیش کان ز رود یوار با او کت جت

از در سبکم و برون زدم
کشت او زان زدن بوی
اه که دم بچون زدن زده
شد بیدار نامد و زده
عفو کرد ای کاشکرم و کشته
دور خنی بودم بخشید
نام من در نامه با کال و زده
چونکه هوشش ز یاد کشت
مورد آن با بسوی قیام
سنگام آید چون نوزاد

کنت بدضا خدای داد که
ورنه راجحه گفته شد بید
چو حلالی خواست می باید
که منم بخندم تر از اهل من
آنچه گفتندم من از صله
بزن از کشتن اگر کنت
که چو بیدار اند من جز اندکی
از هزاران جرم و بیداری
من می آن نام و ستار من
جرمها و شستی کردار من
اقل المیسی مرا استاد بود
بعد از آن بلایم باشم باد بود
حق ندیدان جمله و نادید
تا نکردم در خفتت روی زرد

دفع لاغر شکر و زفت شد مرده صد ساله بیروز شد جملگی روی زمین سرسبز شد کوبه با تیره حریف می شد	فرش خالی اطلس در زلف شد دیو ملعون شد بخوشی شاد شد فرش خستک اشکوفه کرد و لغز شد نا امیدان خوش شد در خوشتر شد

**بیدار شد کوه و خدای خواست آن جلایا و کینه کار شاه
انصوح و نویسه بر سر و پای ز ادب**

بعد آن خود هلاک جان بن باید آمد ناگهان که رفت بیم سوز رفت و در فرخ در تاهیم از غریب و غره و دستک زد آن نضوح رفته باز آمد بچو می خدای خواست از وی هر می بدکان بودیم کن مار حلال زانکه طن جمله بروی پیش خاصه لا کش بدو محرم صوح کو هر از بردت سا و بردت لب اول او را خواست حق در زنگ تا بود کارز بیدار ز دنیا یر جلا لها از و میخواستند	متردها آمد که اینک که شده شد بد بدان که شده در بیم مترد کافی ده که کوه هر یک بر شد حمام قد زال الحزن دید چشمش با شکر صد و پیش بوسه می دادند بر دستش کوشنت خوردیم اند قیل و قفا زانکه در بر بر باد پیش بلکه همچون دین و بید کشته ر و ملادم تر بتر کانی کس بهر حرمت استنش ناخیر کرد اند آن محلت و هاند خویش وز برای غلذ بر می خاستند

از در سبکم و برون زدم
کشت او زان زدن بوی
اه که دم بچون زدن زده
شد بیدار نامد و زده
عفو کرد ای کاشکرم و کشته
دور خنی بودم بخشید
نام من در نامه با کال و زده
چونکه هوشش ز یاد کشت
مورد آن با بسوی قیام
سنگام آید چون نوزاد

باید روزی با سه روز غنچه
مهر ماه در روز شنبه
و در روز شنبه
و در روز شنبه
و در روز شنبه

در روز شنبه
از هوس در تنگ بودم
آه بهار تو باد ای خدا
کوست هر موی من کرد ز بان
می زخم نقره در زین و نقره
مخون

باز خواندند نضوج که شاهانه از راه در لای که بعد از استحکام
توبه قبول توبه و نفع گفتن نضوج که در کسری
طلعت کند که غم از کسری

بعد از آن آمد کسی که رحمت
دختر شاهت هم خواند بسی
جز تو دلای می خواهد دین
گفت و در دست نیکار شد
رو کسی یک بجزو تعجیل و نعت
باد را خود گفت از صد قجر
من بخردم بیکه و باز آمدم
توبه کردم حقیقت ناخدا
بعد از آن محبت کرا ببارد که

در میان آنکه کسی توبه کند و پیشما شود ما بانه شیمانها را
فراموش کرد و از خود را با بانه توبه و در خستاره ابدان قدیمی

روم و نوح خوان قرآن
چون بایم توبه از حلقم خست
پس بایم بعد از آن که خست
اندک من بخورم باقی شما
بایخی باک و جگر من بگو
زان صورتی که می ای کعبی

کاردی بود و در روز شنبه
در میان تنگ لایح
روز تا شب توبه
نظر خوردن غیر از این بود
از جوانی بنیسان از پیشه بود
شیر را با سیل از حلق او فدا
خسته شدن از راه از این

مدق و اما اندک نضوج
بی تو اما اندک در آن نضوج
زانکه باقی خوار شیر ایشان
شیر حیدر بخور شد تنگ آمد
شیریک رو باه را فرمود رو
سختی را بعد بر صنادید شو
سختی را با کرد من بخوار
روم و نوح خوان قرآن

از سیر که جان بگوشت است
آن غنچه کین لاغری بافت
پس سلام کردم کرد و بپشت
پیش آن ساراده دل در و پشت
سخت جوی اندیز سحر ای شک
در میان تنگ لایح و جایی
گفت بخورد غم کرد آن
گفت بخورد زان تنگ آن
قیمت بخورد زان تنگ آن
تنگ کرد و دوست را در خبر
زانکه متانند قضا از بد
چونکه قسام اوست کفر آمد
صبر با بیضی نضوج
ما از کف الصبغ نضوج
صابر از کس سحر و جرح

از فنون و از سخنهای جوش
نرم کرد آن زود ترا بیا کشش
نشیه که در قطب که عارفان صلت در اجری در آن خطی
مر آن توبه مغفرت و رحمت براتی که محشر الهی در آن شهر
کردد اجری بخوار و باقی بخوار و بند بر مراتب برایشان
بلکه قر بصفتی نه مکافی

قطب شیر و صید کردن کار او
تا تو افرو در صغای قطب کوش
چون بر خجندی تو امانت خلق
زانکه وجد خلق باغ خوار او
او جو عقل و خلق خوار اجزای
ضعف قطب را توبه و نفع
قطب را شد که کرد خود شده
یار می دره در مرغه کشتیش
یاریت در توفزاید نه درو
هیچ رو به صید که رو کند
رو بهانه باشد آن صید مرید
مرده پیش او گشتی زنده شو
گفت درویه شیر اخذت کم
جمله و فنون کوی کار بست

عزیز من جمله عدو دوست
ما اقلد از دوست و کیناوت
کوز ساراده در دوست
کوز ساراده در دوست

از سیر که جان بگوشت است
آن غنچه کین لاغری بافت
پس سلام کردم کرد و بپشت
پیش آن ساراده دل در و پشت
سخت جوی اندیز سحر ای شک
در میان تنگ لایح و جایی
گفت بخورد غم کرد آن
گفت بخورد زان تنگ آن
قیمت بخورد زان تنگ آن
تنگ کرد و دوست را در خبر
زانکه متانند قضا از بد
چونکه قسام اوست کفر آمد
صبر با بیضی نضوج
ما از کف الصبغ نضوج
صابر از کس سحر و جرح

دختر سلطان ما می خواندست
ناسر ش شوی کنون ای پارسا
که ممالد بایستند با کوش
وین ضوح تو کنون بپارشد
که مرا والله دست ز کار رفت
از دل من که رود آن ترس و کرم
من چشیدم تلخی مرگ و عدم
نشکتم نا جان شدن از تنجدا
باز و در سوی خطر لاکه سحر

دختر سلطان ما می خواندست
ناسر ش شوی کنون ای پارسا
که ممالد بایستند با کوش
وین ضوح تو کنون بپارشد
که مرا والله دست ز کار رفت
از دل من که رود آن ترس و کرم
من چشیدم تلخی مرگ و عدم
نشکتم نا جان شدن از تنجدا
باز و در سوی خطر لاکه سحر

فدین

از چه زاری و این برین لایحه
باید که غلغله و آوازه
بازداری و ما را با آوازه
خداوند را طمع آید و چون
از خردی و ما را با آوازه

شکر کن تا نایب از بدست
ماده ده و غم نخواه آنکین
کج بی مار و کجی و غار نیست
یک حکایت یاد دارم از بدید

حکایتی در سقایی با نوا فی اسباز با نوری را بر آفرید
و متاخر از آن وقت ملاه و عظم آنکه نمی باید از آن
منع و عتقا که اگر در صد لوزنجی جز از آنت مغفوره بود
همه شیرین کرد باقی هر دو ای که آنرا آنزوده نمی می
با آنزوی قریبیت که آنرا نومی بنویسند از جمله آنکه

بود سقایی مرا و از یک خزی
پشت از بار کوزه جای پیش
جو کجا از گاه خشک او بیخ
میر آخوردید و او را رحم کرد
پس سلامش کرد و پرستش کرد
گفت کرد درویشی و تقصیر من
گفت بسیارش بود و ز چند
خوبد و ببرد و از جهت بر
خورد هر سو مرتب تازی بدید
زیر ایشان رفته آویزده

گفت رویه مستن ز رحلال
عالمی است از برای تالی
من باید بیستم با تالی
خبر از کس از این تقسیم

از روزی که منم بخودن تقسیم
حال از آنجا از خیر تقسیم
من به خطی و هم تقسیم و بلا
ناهان او آن بیگار شد
تا از بازار او تقسیم و کار شد
ز تقیمای تقسیم و کار شد
ز تقیمای تقسیم و کار شد
از غیر بازار استند آن بازار
اندا از جمله افاده ست

با باهاشان سبده حکم بانوار
نعل بند از سباده تقار
من کافیدند آنهاشان
تا بران آردید یک نازش
آن خرازا دیدید تقار
من بفقیر و عاقبت دارم
زان نوا بزارم و درین تقار
هر که خواهد عاقبت با تقار

گفت خرم کس سگویی بدین
شود و شر از طمع آید و چون
از قاعته هیچکس تقسیم
از خردی و ما را با آوازه
خداوند را طمع آید و چون

و استعوا بر فضل خود کرده است
گفت پیغمبر که بر زرقای قبا
جیش و آمدش و ما و اکتسا
در کلیه این در کشاد ز راه

جوابی در جوابی که امرت با کتسا در رضا بقیمت زکاکت
نیست که تو فکر کردی و از آن ز کتب ضعیف تو کتسا
مردم هر کس می رسد

گفتا ضعیف تو کتسا باشد آن
هر که جوید یاد شاهی و ظفر
دام و در جمله شده آگاه
جمله را رزاق روزی و صد
رزق آید پیش هر کس صبر است

جوابی گفتن رویه خرم ۵

گفت رویه آن تو کتسا ناد است
کرد ناد در کشتن از نادانیت
چون قاعته را بیهم کج گفت
حد خود بختناس و بر بالامپر
چون نداری در تو کتسا صبرها

ماز جوابی گفتن خرم رویه را

کار و از زره که کرد و کتسا
مونی که آن تقسیم تقسیم
تا قوی کرد و در کتسا
که بیستم زرق می رسد
در بیابان زود که هر کس تقسیم

گفت خرم کس سگویی بدین
شود و شر از طمع آید و چون
از قاعته هیچکس تقسیم
از خردی و ما را با آوازه
خداوند را طمع آید و چون
از روزی که منم بخودن تقسیم
حال از آنجا از خیر تقسیم
من به خطی و هم تقسیم و بلا
ناهان او آن بیگار شد
تا از بازار او تقسیم و کار شد
ز تقیمای تقسیم و کار شد
ز تقیمای تقسیم و کار شد
از غیر بازار استند آن بازار
اندا از جمله افاده ست
با باهاشان سبده حکم بانوار
نعل بند از سباده تقار
من کافیدند آنهاشان
تا بران آردید یک نازش
آن خرازا دیدید تقار
من بفقیر و عاقبت دارم
زان نوا بزارم و درین تقار
هر که خواهد عاقبت با تقار
گفت رویه مستن ز رحلال
عالمی است از برای تالی
من باید بیستم با تالی
خبر از کس از این تقسیم
گفت خرم کس سگویی بدین
شود و شر از طمع آید و چون
از قاعته هیچکس تقسیم
از خردی و ما را با آوازه
خداوند را طمع آید و چون

چون با این است غلامان را
که کار او را در این کار
چون با این است غلامان را
که کار او را در این کار

کفین به از تو کل بر زمین
می ندانم خرد و دو قامت
کبریا در زمینند نام
ناله دست خدای ز تو
خود تو کل به زمین
زانکه در هر کس است

کای خدا کار او را
وین عاقبت از تو کل
در تو کل هیچ نبود
فارغی از تقوی و مع
بخشای نسیان شد
مالک است از سوال
بعد از گفتش بدان
نهی لا تقوا با بدی
صبر و صغیر است

گفت این مرد این طرف چو نت عود
ای عجب زده ت یازده که او
آمد و دست بروی می زد
هم بخند و بخند بخند
پس گفتند ای صغیر می فرما
نان بلورده ندود در کوی طعا
پس مقاصد در دندار بخند
رحم شال آمد که او بر فی نوا
کاره آورد و پیر شتافتند
ریختند اندد هاشور با
گفتای لک چه سخی تر می زن
گفتند لایم بقاصد میکنم
ایمان ندرینت خود چو بوز
نابدانی قدر تو کل کندی

جواب و با خبر و محرم کفر و کرب

گفت و به این حکایتها بهیلا
دست از دست خدا کاری کن
هر کس در مکتبی با بی نهد
زانکه جمله کس باید از بیکی

سوزسته اند غلامان
مغزای سوزنده
مغزای سوزنده
مغزای سوزنده

که علامت زازید بد رفت
ایجابی منک عن را العنود
منع چون بر آب شور می کشند
آب شورین در اندکیت او مدد
ملکه تقدیرت آن ایمان او
روی ایمان از اندک جان او
پس خطریا بد مقلدایم
از ده و ده و ده که شیطان
چون بر سید نور حق این سو
و اضطرابان شک او اسان
تا کف در این یاد می شود
کامل او آمد و در این
خاک است کف غریب است اندک
در غریب جان نبود اضطراب

خرم آن جوان که او آجا رود
هر طرف روی یک چشمه بود
از خری او را می گفت ای همین
کو نشاط و فریبی و فر تو
شرح روضه کرد روع و زود
این که چشمی و این نادیدگی
چون چشمه آمدی چو تو
کو تو می آئی ز گلزار حیان
زانکه می گوئی و ترش می کنی

**مشال که در بر میان کند در محرم کفر و کرب
جای تمام در اشتراک که او مقلد است در حکایت شد
در خود می بندد همچون تقریر شد**

آن کی بر سید اشتر که می
گفت از حرام کرد و سوی جو
مار موسی بد فرعون عشود
زیر کان گفتد باستی که این
مخچه که از ده ها که مار بند
دربان علی که ویستند جلوس
نقش توانست نقلت و بنید

دیوران در وقت از تو کل
که چه بار و به خرم است
مگر سرگشت و مقلد او گفت
ای را بسود و از نای بود
نخ در دایه و جامه او نای بود
زانکه در این بود از تو کل
و در او جو را بی آسین
جمله زازید در میان کارزار
فصلی صفا به کرده کارزار
که می بدی و چون بیرون شد
منع کوفه می آزد کفین

ای گفت پیشتر نه از سله
 برد و رخ پیش تو که کوه
 چون ز نام روی دل آکنده بود
 قله کنش است باران جویند

وای آنکه عقل او ماده بود
 لاجرم مغلوب باشد عقل او
 حمله ماده بصورت هم جز
 وصف حیوانی بود بر ذرات
 ای خنده آنکه که عقلش زبوی
 عقل جزوی اش تیره غایت بود
 رنگ و نوبی سوره زان آن
 تشنه محتاج مطرب شد ازین
 اسپر آهن بود صبری پدید
 صد دلیل آمد مقلد در بیان
 مشک آلود است اما مشک نیست
 نا که بشک مشک کرد دای بر
 که سباید خورد و جو همچون
 جز قوت فعل یا سمن با کجا
 معده را سخن بدازن بخوان و کل
 حوی معده فرنگه و جو باز کن
 معده تن سوی همدان میکند
 هر که کوه و جو خورد قربان شود
 نیم تو شکست نمی شک همین

چو کوه کوهین ندارد هیچ
 کوه و در آن بود زانو
 کوه کس تا خود را بر بار
 ای جان از آن کوه بزرگ
 که حدیش پیش بر تو بود
 در حدیش کوه هم مضروب
 در میان کوه و زمین
 در کوه و زمین کوه
 در کوه و زمین کوه
 در کوه و زمین کوه

چند کن ناست و تو را
 تا حدیست اشوب تو بر
 هر چه در دوشا بچو شد
 در عقیدت قدم دوشا
 از کز و زید و یوز و ک
 لذت دوشا باقی تو از
 علم چون در قوت خویش
 پس نکات تو را باید
 هر چه کوی باشد هم تو باک
 کاسمان هر که تو باک
 کاسمان هر که تو باک
 کاسمان هر که تو باک

آیند و او از خاریت
 آردند او از خاریت
 آردند او از خاریت
 آردند او از خاریت

ای گفت پیشتر نه از سله
 برد و رخ پیش تو که کوه
 چون ز نام روی دل آکنده بود
 قله کنش است باران جویند

فکر و اندیشه مثل او دان
 آینه بر باغ صدق آورد
 خورد و سه حمله بر تو بخت
 طنطنه اذراک و بدیانت
 جرم خورد ز آنجا که تو
 کند ز الوطی در خانه بود
 در میان سخن دیدان لعین
 گفت آنکه نام از یک بد منش
 کف الوطی حمد الله را که من
 چون که مردی نیست سخن هله
 از علی میرا نه اری و القفا
 که شوق دارد داری از مسیح
 کشتی سانی از تو بیخ و فوج
 است شکستی کیرم ابره وار
 کرد لذت هست اند فضل آر
 آرد لیلی کو تو مانع شود
 خاقان راه را کردی لیر
 بر همه درس تو کل سکی

و نمی گفتند آرو آسمان
 ناودان همایه در خنیاورد
 چو مقلد بد فریب و جوی
 دهنده رویه برو سکه
 که زایش کرد با ایا صد
 سر کوز افکندش در روضه
 پس بگفت اندر مایهات حسی
 بدیدندش بدیدم اشکش
 بدیدندش بدیدم ام با تو سخن
 چون ندارد دل ندارد سر خود
 باز روی خداهت بسیار
 کوی در دند از عطش ای وقع
 کوی کوی لاج کشی همچو نوح
 کویست تر از ادا کرد بسیار
 تیغ جویم ز یاد آن کوه و القفا
 از عمل آن نقت ضایع بود
 از همه کوزان توی تو تر ز بر
 در هوا تو پشه دار کرمی

حکایت از حضرت صدیق زکی

داری روی مردی بخواند
 لاشوی خورشید کرم اندک
 معان را کنگار و سوسن
 تا که بر برده و خالی سلام
 یک دو کای تو تعلق با او
 تا ترا خست کشد آنکس
 بر سر میان جو مردان باجی
 تا که در سینه پلاد رای
 تا که در سینه پلاد رای
 تا که در سینه پلاد رای
 تا که در سینه پلاد رای

چون ز یاد تو رو بر تو
 کوی ز یاد تو رو بر تو
 کوی ز یاد تو رو بر تو
 کوی ز یاد تو رو بر تو

کدامی از دوزخ بود که در آن است
و آنچه خوب است در آن است
صاحبان دوزخ را بفرست
زرد روی و کبود رنگ
بزرگ و ضاله ناله که
کدامی از دوزخ بود که در آن است
و آنچه خوب است در آن است
صاحبان دوزخ را بفرست
زرد روی و کبود رنگ
بزرگ و ضاله ناله که

خیمهای خسروانی بر زمین	ماید برده از می لبهای می
عاشق می باشد آنجان صید	کوفی لبهای لغزش را اندید
آب شیرین چون نیند مرغ کوه	چون بگردد کرد چشم آریو
موی جان سینه را سینه کند	طوطیان کور را بدینا کند
خسرو شیرین چون نوبت زد	لاجرم در شهر قند آنرا نشد
پوسفان غیبشگر میکشند	تنکهای قند ضرر میرسند
آشتران ضرر را روستی منا	بشویلهای طوطیان با ناله در
شهر با فرد ایراز شکر شود	شکر آرزاستند آنه شود
در شکر غلطید اسح کواثیا	همچو طوطی کور صفر افشا
نیشگر کوبید کار اینست و	جان بر افشایند یا اینست و
یک ترش در شهرها کوز غانه	چونکه شیر خسروان از نظر
نقل و نقلت می بر می هلا	برواره رو بن با ناله صلا
سیر که نه ساله شیرین شود	سنگ بر لرغول و زین میشو
آفتاب اند فلک استلک با	درها چون عاشقان بازی گانه
چشمها محموشکار سبز و	کار شکوفه میکند بر شاخا
چشم دوک بخور مطلق میکند	روح شده تصور آنرا کویز
شد ز فوسفان ز لجا و جوان	غیر ساز سر کوشش خوش شاد
آتش اندل خود بر فروز	دفع چشم بد پندانی بسوز
گو خری را می رود رویه بر سر	کو بر تو خرم باش و نم بخور

خزیده از عیبی در آن است
چرخ چارم هم ز نود و بیست
حاشا که قامت آنقدر است
تو بیخ و آخر آن هم بزی
سرمه بهر مصلحت را آخری
میر خورد بگو و خورد بگفت
نی هراتا کو اندک آخر است

خزیده از عیبی در آن است
تأبیر کوه تازان تعال بخت
شیرین لبها و شیرین از هول
بر مثال آتیرکان بجهت
گفت ز رویه شیرین کاشی
خون نگر کوه صبر در وقت
تا بزند بیک تو آید آن غوی
تا باندک جمله غایت شوی

از گلستان کوی بر از گلهای	چشم در افنادیم درد نبال
وز شارب شاهان فریبید	از آنار و از فرج و شاخ سید
کو هرش کونده و نیما ورت	با ازان حرفا که موی کوه
بعضا ز رویه سحر میکند	با ازان مرغان که کلچین میکند
هم تکی اشکم آسان می روند	با ازان بازان که کلچان پروند
پایه پایه تا عیان آسمان	زرد با نهائیت در جهان
هر روز در آسمان دیکر	هر کوه را زرد با نی دیکر
ملک با بهنا و فریا یان و	هر یکی از حال دیکر بچیند
وان در و خیره که حضرت	ایزد در خیره که او از چیند
هر درختی از زمین سوزده	صحن آرزایه و ایش آمدن
که زهی ملک و زهی غرضه فرخ	بر درختان کویان بر ملک و شاخ
که از آنچه می خوردی صرا بدن	بلبلان کرد شکوفه بر کوه
سوزانده و باه و شیر و نم جو	این سخن پایان ندارد کوی جو

بهره دایه حرم این شیرین است
رویه باشته که شیرین در دوزخ
گفت شیرین فلا به که در دایه

تا کند شیرش جمله خورد و برد	چونکه دوماهش بسوزد بر
تا بزند یک آمدن بری کرد	دو روز از شیر و آتش از بر
خود بودش قوت و ایگان غول	کندی کرد از بلندی شیر غول

از آوردن مرا و از او من
شربت باردم از او من
معدن کبابی باردم از او من
گفتار از او من که از او من
عقل از او من که از او من
گفتار از او من که از او من
عقل از او من که از او من

نقدی است از این که
نقدی بود که در این
نقدی بود که در این
نقدی بود که در این

گفتاری که خدا باری دهد پس فراموش شود هرگز لیک چون آدم مراد است گفتاری تجربه کرد که من ناپذیر بکم نیاید بر تمام رفتد و به گفتاری شد ممتی توبها کردت سخن ناکرد کار توبه ها اشرا بفر بر هم نریم گله خوکوی فرزند از ما عقل کار باشد زود و آن را از عطارد و ز جلد انا شداد علمه الانسان خیم طغرای تربیه آن آفتاب و شیم سخن به کرد ارد او با از همه بو که توبه بشکند آن است	بردل او از عجبی مفری نهاد از خوی او باشد از بید نا باشد زنده از تجلی باز سخن ز خور حلقه آینه من جنبه خفته باشم بر تمام نا بوشد عقل او و اعطای کو نکرد غره هر نام کار ما صدوی عقل و محمد و شیم فکرش باز چیه دستار ما بیش عقل جاندار آن محل ما زاد کرد کار لطف خود علمه عند الله مقصد های ما و کلا لافلی از آن روی نیم بشکند سخن تجربه زین مده در برسد شوئی اشک در رو

در میان آنکه نقدی بود و توبه موجب سخاست چنانکه
در حق اصحاب است و در حق اصحاب آمده عینی علی السلام
فرمود و جعل منهنم القردة و الخنازیر و اندهم بنی نوح
در آب شد و در روز قیامت تن ایشان را صور در آید

بش با آمد ز روی تواری
گفت سزا جز تواری
همچو کردم کو کرد پای
نارسیده از وی افلا آفتی
یا جودوی که عدل جان است
نارسیده و مثل آن ما و کما
بلکه طبعاً خصم جان است
از حلا و آدمی در حرمیت

بگویند که غلبت است از آن
اندرین است بدست
لیک و کما در این
بگفتند که بگویند که
از دل بگویند که در آن
که هر دو در این
سخن را که بودی در آن
از این سخن سخن بود
هم و در سخن سخن بود

سخن ظاهر بود اهل است
تا بهین تعلق ظاهر است
از به سید هر از آن
گفتار از توبه سخن بود
در میان آنکه نقدی بود
در حق اصحاب است
فرمود و جعل منهنم القردة
در آب شد و در روز قیامت

رقه در خون جانم اشکار
که ترا من ز مبدوم با غمزار
ما بدیدیم روی غمزار
ما آوردی قوی تو بیل را
ما تویم جان دارم از آن
چند من بدیدم ز قول زبان
چند من بدیدم ز قول زبان
چند من بدیدم ز قول زبان
چند من بدیدم ز قول زبان

خو و طبع زشت خود را که هله هست موی علم و عدل از یاد کانداند اندازد ترا اند حجبی ناد را اندازد بخواست سر کون اندا افکنان از این در شوره کی رسید او را ز آدم حاجتی	از بی هر آدی او نکند زانکه خسته از او بی حجبی هر زمان خواند ترا تا آخر کوی که فلان جا حاضر است و عیون آدی را با هزاران کو و سر فی کنایه می کردند ساقی

جوابی که در جوابه حضرت را

گفت زویا به آطلیم سخن بود و نه من از تو بترس مکن نوم کره زان کونه طلسمی ساختی یکجه از بی غایر بیل و نوح من ترا خود خواست گفت بدین لیک رفت از یاد علم آموزیت دیدت ز روح کلبه بی نوا وز نعبا تو گفتی شرح طلسم	که ترا در چشم شیری نمود چون شب روز اندر آنجا هر شک خوری بد کجا ساختی بی طلسمی که بماندی بی نوح کین چنین شکلی اگر بینی ترس که بدکم مستغرق و سوزیت عشتابیدم که آتی تادوا کاز خیالی غماید بیت جنم

جوابی که در جوابه سر را

گفت در و در همین بیستم ای عد آن خدا کی که ترا بدت کرد با کد امین و صی آبی من	فانه بینم روی تو ای نیت و روی زشت را و قبح و سخ کرد ایجنین سخن ندارد که کون

از قوی تو بیل را
ما آوردی قوی تو بیل را
ما تویم جان دارم از آن
چند من بدیدم ز قول زبان
چند من بدیدم ز قول زبان
چند من بدیدم ز قول زبان
چند من بدیدم ز قول زبان

چند من بدیدم ز قول زبان
چند من بدیدم ز قول زبان
چند من بدیدم ز قول زبان
چند من بدیدم ز قول زبان

سخن ظاهر بود اهل است
تا بهین تعلق ظاهر است
از به سید هر از آن
گفتار از توبه سخن بود
در میان آنکه نقدی بود
در حق اصحاب است
فرمود و جعل منهنم القردة
در آب شد و در روز قیامت

کوهها را هست بر زلف او چون
کوهها را هست بر زلف او چون
کوهها را هست بر زلف او چون
کوهها را هست بر زلف او چون

چونکه او افکند بر توست
چونکه او افکند بر توست
چونکه او افکند بر توست
چونکه او افکند بر توست

جواب گفتن روانه خرم

گفت و بد صاف او آورد
گفت و بد صاف او آورد
گفت و بد صاف او آورد
گفت و بد صاف او آورد

چونکه او افکند بر توست
چونکه او افکند بر توست
چونکه او افکند بر توست
چونکه او افکند بر توست

بگفته بودم آن کفار را
بگفته بودم آن کفار را
بگفته بودم آن کفار را
بگفته بودم آن کفار را

حکایت شیخ محمد زری غریبی قندلنده در وصف

زاهدی و زری غریبی
زاهدی و زری غریبی
زاهدی و زری غریبی
زاهدی و زری غریبی

بگفته بودم آن کفار را
بگفته بودم آن کفار را
بگفته بودم آن کفار را
بگفته بودم آن کفار را

عاشق کاشی بر آید زده و زده
در آنکه از هر دو بود خطباز
و در کلمه صفت از سخن
مشیح که در دم در نظر

او مدلت خواست بر عزت نام	او کدای خواست که بری کشم
بعد از آنکه تو صفت جان من	بیت بجا را زنده را جان من
شیخ بر سینه کشید و لبی بست	شئی لله خواسته توفیق هست
بر شرا از کرسی و عزت بر او	شئی لله شئی لله کار او
آنها هر یک همین فرمودند	خان مجلس کز به ایشان کشند
اقرضوا لله اقرضوا لله بنی	باز کون بر اضر و الله می
در بدین شیخ می آمد نواز	رفق صدقه در برای شیخ باز
اکدای را بجد میکرد او	بهر نردان بود بی مهر کلو
وز بکردی بز از مهر کلو	آن کلو از مهر خود در غلو
در حیا و خود ناز و شکو	بهر جمله و سه روز صدقه
نوری نوشده مگو نان می خورد	لا الهی کار در جوی می خورد
چون شرای که خورد زده در شیخ	نور افرا دید خورد در شیخ
نان خوردی ز کف حق لا ضرر نوا	نور خورد ز کف کفست آکسفا
آن کوی ای بلا بدین کلو	فارغ از اشراف و این از غلو
آنروز فرمان بود در خوض و طمع	ایچنان جان خور را بنوع
که بگوید کیمیا اسرار بدین	تو بمن خود را طمع نبود فرده
آن کدای که بجد میکرد او	بود از آثار کجکلهای هو
کجیهای خاک تا هفت طبق	عرضه کرده بود پیش شیخ حق
شیخ گفته خالقان عاشق	و ز بچویم غیر تو من فاسق

صد بلند پیش از آنکه در آن نظر
وین بلند که دارد از آن نظر
چون دیگر که در آن نظر
عاشق عشق خدا و نگاه بود
چون بیای عشق نگاه بود
عاشق از آن نگاه بود
ملک عالم پیش اوین بود
ز زنده با نام نبد با نظر

شیر و کوه و در آرزو و انصاف
همه خوشان کرد او کرد آمد
کین دست از شیخ خیر انصاف
پروستی شیخ و کفش ز غم پاک
ز هر دو باشد شکر ز خیر
زانکه نیک نیک باشد نصیحت
سخن عاشق و آری خورد
عشق معرقت پیشک و آری
و در خورد خود و الفل دام و در
نخم کرد ز هر دو حال کفندس
هر چه بجز عشق است تا اول عشق
دو جهان یک خانه پیش عشق
دانه سر مرغ را هر دو خورد
کاهلان بر کتب اهری خورد

عصه را با جار تشبیه کن
آن را تبدیل کن بیه کن
آن را تبدیل کن بیه کن
آن را تبدیل کن بیه کن

بندگی کن تا شوی عاشق و عمل	بندگی کنیت آید در عمل
بند ازادی طمع دارد و جند	عاشق ازادی نخواهد تا آید
بند دایم خلعت و اذرا و جوش	خلعت عاشق همه دیدار او
در نیکبند عشق و گفت شنید	عشق در نایب عشق تو ناید
قطره های بجز را نتوان شمرد	هفت دریا پیش آن بجز است
ایر سخن بایان ندارد ای فلا	باز رو در قصه شیخ زمان
شد چنین شیخ کدای کوی کوی	عشق آمد لا امانی اتقوا

در معنی اولی که ما حلفت لا افلاک

عشق جو شد بجز را مانند	عشق ساید کوه را مانند
عشق شکافند فلک را صد شکا	عشق آرزو اندر منیر از کوان
با عیبت بود عشق نایب جنت	بهر عشق او را خد اولاد کف
منتهی در عشق چو ز او بود	پس بر او از انبیا تخصیص
که نبودی بهر عشق پاک را	که وجودی دادی افلاک را
من بدان افراشم چرخ سخی	تا علو عشق را فهمی کنی
منفعتهای در کاید ز چرخ	آن جو بیصنه تابع آید از چرخ
خاک را من خوار کردم بکری	نازد آن عاشقان بوی بوی
خاک را دادیم سبزی بوی	ناز سبزی فقیرا که شوی
بابت کویند از جبال را سبزی	و صف حال عاشقان با اثبات
که چه آن معنیست می تشبیه	تا بفهم تو کند زرد بکسر

عشق تو را در آن نظر
عشق تو را در آن نظر
عشق تو را در آن نظر
عشق تو را در آن نظر

عقل کل از آنکه دست بپیر
بجز کل از آنکه دست بپیر
کوین سحر نبی نام شیخ
آن سحر نبی نام شیخ
تا زده باشد بار زده و تو
که در روزی از آنکه دست بپیر
کس با شیخ آمدند بنویس
عشق تو را در آن نظر
عشق تو را در آن نظر
عشق تو را در آن نظر
عشق تو را در آن نظر

کوبانند بجمع صلح نمود
ازین هفتاد برآورد از تو سر
ازین هفتاد برآورد از تو سر
م بظن زدم بخت هم عمدا
زین هفتاد از بخت با کوزه تو
خاصه در خوف صلح نمود
جمع نمود سلطان او هفتاد
جمع در جان بدین خواران
جمله ناخوش از بخت نمود
جمله ناخوش از بخت نمود

چون در آرزو بنهاخته
عکس و هار از بروز در آن

سبب استن صمیرهای خلق را

بشر مصعب کز درون خویش
ای تو را باطن مصعب ناشد
ای خراشیده کرده در جوی
کی شناسی کو خیالی سر کند
چون خیالی میشود در رهند
نابدانی سر هر دویش را
خانه پر از دیو و نشان تو که
گشت ز از لوح مسیحی تو بری
کز کدامین مکتبی سز کردند
ناخیاالات از درونه روغن

عالمی در کرب و غم است صفا خرد و مریا

خوبی کوشید و آورد کفش
عالمی در خرد و صبر است
زان رسولی که شرف داد
گفته بود آن خرم جاعت اسیر
زیر عذاب جوع باری و ارم
کز خرا و توبه و سوگند خود
خرص کوفه و آسمون نادان کند
بیت آسان مرگ بر جان جوان
چند ندارد جان جاوید او
محمد کن تا جاوید کند دست
اعتمادش نیز بر جان نبود
لیک جوع الکتاب خرد
بس کوهها را برده عیش و عطف
کاد فقر ان کفر آمدت
گفت که مکتب بکره مرده که
کز حیوة اینت من مرده بهم
عاقبت هم از جوی خطی بگرد
مرگ را بر آسمان آسان کند
که ندارد آجان جاویدان
جراش و بر اجل از احمیت
نار و روز مرگ بر کی باشدت
که بر افشاند روز غیب خود

کبر علف را داد اند
جمع هر خلیف کبار آری
چون علف که نیستش از علف
که بخورد که هم بدین آرزوی
تواند مرغ آب مرغ نانعی

بگو اند دل ترا جز فکرمان
نارینه اندر خاطر تجرد کومان
بگذر چند سال حاصل
جمع مردن به بود ز نیست

حکایتی که در شیخ از حرم و در وقت غنا و فرا

شیخ و شاد با مردی خود کرد
ترس جمع و خط در فکر تو مید
شیخ واقف بود و آکا از ضمیر
از برای غصه نان سوختی
توانه زان نازندان عزیز
جمع در وسط اخصان خدا
باش فارغ تو از آنها نیستی
کاسه بر کاشته و نان بران نما
چون میبرد می و ده نان پیشش
تو بر فرماید نان بر ضمیر کبر
هین تو کل کن مکر و ان باو
عاشقت می زند او مول
کز ترا بریدی زرق آمدی
ایر و برون ز خون جوع چیست
سوی شهری نان خور آنجا بود
هر دو میکت از غنای بدید
گفتا و از چند نایشی و ز جبر
دین صبر تو کل دوختی
که ترا دارند فی جود و مویز
کی ز بودی همچو تو کج کدات
کانه بر مطلع تو غمان نیستی
از برای این شکم خوران عامر
کای ز بیمی تو ای کشته خویش
ای بگشته خویش با اندر جبر
رزق تو بر تو ز غناش تو
کو ز بر صبریت داند ای خصول
خویش با جز غناش اندر تو
در تو کل سیری باسد ز نیست
حکایتی که در کماله جبرین بر کرد و در وقت غنا و فرا

تا شود لایح ز خون
که چه خاتم خورد و در او خورد
سها ایست کار آن بجز
هم نندیشد که چند سال
می خورد زین بر روزی چون

بگو اند دل ترا جز فکرمان
نارینه اندر خاطر تجرد کومان
بگذر چند سال حاصل
جمع مردن به بود ز نیست
حکایتی که در شیخ از حرم و در وقت غنا و فرا
شیخ و شاد با مردی خود کرد
ترس جمع و خط در فکر تو مید
شیخ واقف بود و آکا از ضمیر
از برای غصه نان سوختی
توانه زان نازندان عزیز
جمع در وسط اخصان خدا
باش فارغ تو از آنها نیستی
کاسه بر کاشته و نان بران نما
چون میبرد می و ده نان پیشش
تو بر فرماید نان بر ضمیر کبر
هین تو کل کن مکر و ان باو
عاشقت می زند او مول
کز ترا بریدی زرق آمدی
ایر و برون ز خون جوع چیست
سوی شهری نان خور آنجا بود
هر دو میکت از غنای بدید
گفتا و از چند نایشی و ز جبر
دین صبر تو کل دوختی
که ترا دارند فی جود و مویز
کی ز بودی همچو تو کج کدات
کانه بر مطلع تو غمان نیستی
از برای این شکم خوران عامر
کای ز بیمی تو ای کشته خویش
ای بگشته خویش با اندر جبر
رزق تو بر تو ز غناش تو
کو ز بر صبریت داند ای خصول
خویش با جز غناش اندر تو
در تو کل سیری باسد ز نیست
حکایتی که در کماله جبرین بر کرد و در وقت غنا و فرا
تا شود لایح ز خون
که چه خاتم خورد و در او خورد
سها ایست کار آن بجز
هم نندیشد که چند سال
می خورد زین بر روزی چون

چون باشد در درون آن
چون باشد در درون آن

هیچ دوزی که نماندند باز چو شبی شود آن کاو نصرا آن کاو است از شیر که چه خواهم خورد مستعد سالم خودی که نامند خود لوت فیت خورده راه یار بیت این دوزی که نماندند میشود لاغر که آوه زوز کوهی لاغر شود از خوف آن لوت فردا از کجا سالم طلب تو که مستعدی که نامند خود سنگی اند عابر که باغیان	هیچ دوزی که نماندند باز چو شبی شود آن کاو نصرا آن کاو است از شیر که چه خواهم خورد مستعد سالم خودی که نامند خود لوت فیت خورده راه یار بیت این دوزی که نماندند میشود لاغر که آوه زوز کوهی لاغر شود از خوف آن لوت فردا از کجا سالم طلب تو که مستعدی که نامند خود سنگی اند عابر که باغیان

صید که در این دوزی است
خوب تا با این دوزی
شیر آن دوزی که در این است
کف که در این دوزی است
جان خودی که در این است
باز در این دوزی که نماندند
نشسته کشتار کوشش آن سلطان
رو به ک خودی که نماندند
شهر خودی که نماندند
کف که در این دوزی است
کف که در این دوزی است
آن قاصد دیده بود و رنج
که چو بودی و را یاد یاری

در این دوزی که نماندند
باز چو شبی شود آن کاو
نصرا آن کاو است از شیر
که چه خواهم خورد مستعد
سالم خودی که نامند خود
لوت فیت خورده راه یار
بیت این دوزی که نماندند
میشود لاغر که آوه زوز
کوهی لاغر شود از خوف آن
لوت فردا از کجا سالم طلب
تو که مستعدی که نامند خود
سنگی اند عابر که باغیان
چون باشد در درون آن
چون باشد در درون آن

کدام روز یکشنبه روز
آن یکی با جمیع بر یکشنبه روز
بواقصو کف او را کای فلان
هیز می جوئی سوی هم مکان
کف می جوئی بهر سو آدمی
کو بودی از حق آن من

آنکه کف را دیدن کویان
آنکه کف را دیدن کویان

هیز می جوئی کویان کف را دیدن کویان	در میان دوزی که نماندند باز چو شبی شود آن کاو نصرا آن کاو است از شیر که چه خواهم خورد مستعد سالم خودی که نامند خود لوت فیت خورده راه یار بیت این دوزی که نماندند میشود لاغر که آوه زوز کوهی لاغر شود از خوف آن لوت فردا از کجا سالم طلب تو که مستعدی که نامند خود سنگی اند عابر که باغیان

کف را دیدن کویان
کف را دیدن کویان

کدام روز یکشنبه روز
آن یکی با جمیع بر یکشنبه روز
بواقصو کف او را کای فلان
هیز می جوئی سوی هم مکان
کف می جوئی بهر سو آدمی
کو بودی از حق آن من

کلمه بر نیک بود در آتش طیار او
ملک ملک اوست فرمان آرد او
در تفریب ایدر بیکای هوا
همچون در ملک او و نواز او
حاشا قیام آتش الله کمان

چون خدا بخواست از بر صدق نفس و شیطان خواهد خورد پیش تو بیکه خضر و سزای ساخت خواستی سجده آن خدای خیر یا تو با فیدی یکی که ناس تا تو قبا سجده استی خصم از نبرد چون که با بر چه بود جان من اورد تو بر شب بچرم این که باس چون کسی نخواه روی بروی براند صاحب خانه بدین خواری بود هم خلق کردم من از ناز و نو چون که خواه نفس آمدت مستعاضا من که نیک معان یا کافر که کسی نخواست او و رستم او ملکت او را فرو کرد چنان دفع او بخواست اهد و فرو بایش بند این نوعی ناید شدن نامبارد اگر کشد شیطان زمین ایچه او خواهد مراد او شود	ای سگ دیو الحمان می کن که تا حمله می کن منع میکنی من بس خود از بهر چه باشد چو سگ این خود از است کای تر خطا تا با بر بر کرد رخ کاه تو چون که ترک از سطوة سگ عیار تو هم کوید خود از سگ کوه تو نمی باری بدین در آمدن خاک اکنون بر سر توک و مق حاشا لله ترک با تو بر زنده ای که خود را شیر برد از خواند چون کند از سگ برای تو شکار

چون خدا بخواست از بر صدق
نفس و شیطان خواهد خورد پیش
تو بیکه خضر و سزای ساخت
خواستی سجده آن خدای خیر
یا تو با فیدی یکی که ناس تا
تو قبا سجده استی خصم از نبرد
چون که با بر چه بود جان من
اورد تو بر شب بچرم این که باس
چون کسی نخواه روی بروی براند
صاحب خانه بدین خواری بود
هم خلق کردم من از ناز و نو
چون که خواه نفس آمدت مستعاضا
من که نیک معان یا کافر
که کسی نخواست او و رستم او
ملکت او را فرو کرد چنان
دفع او بخواست اهد و فرو بایش
بند این نوعی ناید شدن
نامبارد اگر کشد شیطان زمین
ایچه او خواهد مراد او شود

آن سگ شیطان از آن کلمه
برود و نگاه قلوت جان او
چون باشد حکم را تو از بر
کلمه کلمه از برید و از برید
چون کسی با سبط در اعراض
بود در نصف اوست چو سگ
دن در آبرو چو سگ

اختیار هست ناراد جهان
چون را سکر ناری شد میان
سنگ راه که بر ناکو کند سیا
از کوهی کس کجا بگوید وفا
مایا ای کو در من قدر نیک
کفت بزدان اما علی الاغوی
کسی نهاد بر ماتمخ بر آمدی
کن تو کوی سگ را بر روی
یا که جو با تو هر از بر روی
این چنان و اجسته تا جوی
کس کو بیدار از نده معذور
امر و نهی چشم و کشت و
نست خردتار رای کتیب

چون ز بر زده می نهاد این خلی با ناکه باشد ماده اند صند و کشته باشد از ترغیب تیر تکه بانگ بر زده بر سکت زه بر کشا حاجتی خواهد وجود و جابه تو این خود و با بر فغان نا جا تر هم رسک در ماده ام اند و من نمی بایم زدر بیرون شدن که یکو سگ هر دو را نند عشق سگ چه باشد شیر ز خود کند سایها شدن با سگی در مانن چون شکار سگ شدستی اشکار	ای سگ دیو الحمان می کن که تا حمله می کن منع میکنی من بس خود از بهر چه باشد چو سگ این خود از است کای تر خطا تا با بر بر کرد رخ کاه تو چون که ترک از سطوة سگ عیار تو هم کوید خود از سگ کوه تو نمی باری بدین در آمدن خاک اکنون بر سر توک و مق حاشا لله ترک با تو بر زنده ای که خود را شیر برد از خواند چون کند از سگ برای تو شکار

حواصفت من من شیخی کافر چیزی را در زبان از اقیانوس
بند و دایره کن که سفت راه باشد کوفت اقدام انبیا
عالمی که در زمین است راه جزیره خود را اختیار نیشد افری

کف من بشوای چیزی خطاب بازی خود دیدی او شطرنج نا نامه عند خودت بر جواندی سرا آن بشو من در ماجرا	آن خود گفتی نك آوردم حوا بازی خصمت پیر تهن دراز نامه سنی بخوان چه ماندی سرا آن بشو من در ماجرا

شاید لاله آرد بی پیام و بر
چون سگ اختیار و چو بر لب
دیو سگ را در چو سگ
دیو سگ را در چو سگ

غیب

روز در کفایت و با آنکه در این روز
روز در کفایت و با آنکه در این روز
روز در کفایت و با آنکه در این روز

چون که مطلوبی برینکس عرضه و از فرشته خیرها بر نمیدو ناجند اختیار خیر تو پس فرشته و دیو نوشته عرضه می شود از آنها و سوسه وقت تحلیل نماز ای با ملک که ز آنها بود غای خیرشان باز از بعد که لغت کنی از صند عرضه کنند آنکه براد چونکه برده غیبی برین قد سخنشان و شناسی می گوید دیو کویدای سیر طبع و حق و از فرشته گویدت بر کفایت از فلان روزت کفتم بزبان ما بخت جان و روح آفرای این زمانت خدای هم می کشیم آنکه با ما بر او بوده غذا از کوفتی آن ما اندا احسبی این زمان مارا و ایشان اختیار	جامه اش سوزد بگوید ناز پس قسط آمد از دعوی خیر بگو گویدت عالم نیست ان همی گوید همان خود نیست جمله عالم مقرر از اختیار او همی گوید که امروز نهی است جز را حقش از مقررستی زانکه محسوس مارا اختیار جامه اش سوزد بگوید ناز لاجرم بدتر بود زین روز بگو یاری گوید که نمود سحر هست سو قسطی اندر بیج امرونی و آری سوار و این یار اختیار نیست از جمله خطا لیک از آنکه دلیل آمدن حق خود را آید و در کفایت کار

فعل حق حسی با تامل
سگر حسی خداوند جلیل
هست در آنکه رملو که لیل
آن که بگوید و در دست و ناری
وین همی بنویسد و ناری
نیست میگوید این کار را

با این شیرو با آنکه در این روز
صد روز در روز تا یکی بدید
روز در کفایت و با آنکه در این روز
روز در کفایت و با آنکه در این روز

همی گویدت سگ آرد ای
و زنیای من هم بلی است
میخاقاقل بر کله خیر از نه
میخاقاقل بر کله خیر از نه
در خود صبر از قدر زود
را که جبری صبر خود
سگر حسی با تامل

جامه اش سوزد بگوید ناز
پس قسط آمد از دعوی خیر
بگو گویدت عالم نیست
ان همی گوید همان خود نیست
جمله عالم مقرر از اختیار
او همی گوید که امروز نهی است
جز را حقش از مقررستی
زانکه محسوس مارا اختیار

جامه اش سوزد بگوید ناز لاجرم بدتر بود زین روز بگو یاری گوید که نمود سحر هست سو قسطی اندر بیج امرونی و آری سوار و این یار اختیار نیست از جمله خطا لیک از آنکه دلیل آمدن حق خود را آید و در کفایت کار	جامه اش سوزد بگوید ناز لاجرم بدتر بود زین روز بگو یاری گوید که نمود سحر هست سو قسطی اندر بیج امرونی و آری سوار و این یار اختیار نیست از جمله خطا لیک از آنکه دلیل آمدن حق خود را آید و در کفایت کار

جامه اش سوزد بگوید ناز
لاجرم بدتر بود زین روز بگو
یاری گوید که نمود سحر
هست سو قسطی اندر بیج
امرونی و آری سوار و این یار
اختیار نیست از جمله خطا
لیک از آنکه دلیل آمدن حق
خود را آید و در کفایت کار

کتابت به کرم از عباری صابر
اختیاران اختیار شوق است که
اختیارش چون سواری بر کرد
آمر شد با اختیار می شنید

چون همی بخوشگاه و جرم از
بر تو افتد سخت بخروش کند
هم خشمی آید بر جرم سفت
که چرا بر من زودت نمک
او عدوی جان و خشم تن
کودکان خرد را چون میز
انکه دزد مال تو کوئی بگر
وانکه قصد عورت تو میکند
که بیا بدست و رخت تو برد
که بیا بداد و دستار تو
خشم در تو شد میان اختیار
که شتر با شتری را میزند
خشم اشتر نیست بر آن چو باد
همچنین شک بر تو سنگی زنی
سنگ را که برد از خشم تو
عقل حیوانی چو دانست اختیار
روشنست از لیک از طمع بخور
چون که کل میل و باز خورد
چون چو خورد شیدکها کند

چونکه آید قوت نفس و هوا
چون بر در بخت از تو یار شود
چونکه آید قوت شکر نعم
دو رخ خدا عهد از باشد
کس بدین بخت چو معدودت
چون بدین اور همان منظوم
چون بزرگ را ز امره میسکی
دست و پایش را بر سازش
صد هزاران خشم از تو می کند
هم با دستیل آورد کی خود
کی ترا باد دل خشمی نمود
نان کوئی چیز یانه اعتبار
آن شتر قصد زنده می کند
پیش رختاری شتر بر دست
بر تو آرد حمله کرده منتفی
چون بود و روی و نداده بر تو
این کوی عقل انسان شرم دار
آن خوردن خشم می بندد ز تو
رو بار یکی کند که روز نیست
چه عجب که یشت بر رها کند

از جیب عذای علم با بیل
خون و مال و ننگ که روی
هر کسی برست تو بر کند
عذر داد خویش را خطا کند
حاکم خرد و عدل و شایسته
پس بیاورد و این قوی است
که مرصدا ز تو و نه همت
دست من بسته ز بیم و همت
پس کرم کن عذر از تقصیر ده
بر کش از دست و پای من کوه
اختیاری کرده تو پیشه
از سار اینها ای که خدا

کتابت به کرم از عباری صابر
اختیاران اختیار شوق است که
اختیارش چون سواری بر کرد
آمر شد با اختیار می شنید

چونکه آید قوت نفس و هوا
چون بر در بخت از تو یار شود
چونکه آید قوت شکر نعم
دو رخ خدا عهد از باشد
کس بدین بخت چو معدودت
چون بدین اور همان منظوم
چون بزرگ را ز امره میسکی
دست و پایش را بر سازش
صد هزاران خشم از تو می کند
هم با دستیل آورد کی خود
کی ترا باد دل خشمی نمود
نان کوئی چیز یانه اعتبار
آن شتر قصد زنده می کند
پیش رختاری شتر بر دست
بر تو آرد حمله کرده منتفی
چون بود و روی و نداده بر تو
این کوی عقل انسان شرم دار
آن خوردن خشم می بندد ز تو
رو بار یکی کند که روز نیست
چه عجب که یشت بر رها کند

یست برده اختیار آید ترا
اختیار جنگ در جات کشود
اختیاری نیست و دست تو کم
کا ندین روزش را معهودت
وز کف جلا در این دورت ندان
حال آن عالم همت معلوم شد
حکایت از بزرگان جبری و انان اختیار و مختار و نهی
و بیا آنکه عدل و خشمی هم مع ملکی و بی مسئولیت و بی
خلاص نیست از سر ای سر کار که کرد است چنانکه خلاصی
ابلیس جبری که گفت رب ینما اغوی بقی و القلیل علی الیک
ان یکی در رفت بالای درخت
صاحب باغ آمد و گفت ای درخت
گفت از باغ خدا بند خدا
عامیانه چه علامت میسکی
گفت ای ایلیک بیا و در آن رسن
پیش بدست سخت اندم برود
گفت آخر خدا شرم سدار
گفت که جوید خدا این بنده اش
چو جوی و پشت و بهلوان او
می فشانند آن سوه را در فغانه
از خدا شرمیت کوی چه می کنی
که خورد خرما که حق کرد من
بختل بر خوان خدا و ندان غنی
تا بگویر من جواب تو احسن
می زد او بر پشت و ساقش چوید
می کشی از بیکه را زار زار
می زند بر پشت و بیکه سوش
من غلام و آلت فرمان او

حاکمی بر صورت داد آفتاد
مت و مخلوق داد اختیار
تا کشد اختیار صد دار
تا برید بگوشه کوشش او بیدار
لیک بی هیچ آلتی وضع
اختیارش را کند او کند
اختیارش زید او قدرش
بی شک و بی ادب خصمش

از درو که خاک بر خوی بود
وال مصون عالم چون بود
هست آنگاه که ز اهل تو می
هست تمام و آلت عالمی
نار در با بند که جلیل اختیار
ساجد با اختیارش بندوار
قدت تو و جواد از ان بندوار
کی جمادی از انها که کرد
عذر نشد بر جواد از انان
نویسند اخباری را از انان
سواستش و کوی روجه کلا
که با نیت جبر و صلاح
چونکه کوی تو و بیدار
خواه قدر ازین خرمی در انان

خویش را از دست خدا در آید و بگوید که این را از خدا گرفته ام و در روز قیامت با او حساب کنم

ز آنکه خود بخواد بگویند
از صاحب را بچیت و ذمیم
کاوی بوی نکیر می بیند
کاوی معذور نبود در
چون به رنجور سر بر می بند
چندان که جام حق با بی روی
آنکه آن می را بود کل اختیار
تو شوی معذور مطلق و شاد
هر چه روی رفته می باشد آن
که ز جام حق چشیدت و شراب
ست بر روی دست می پاشی
دست و پای می از واحد

معنی **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** یعنی خواستند که در ضایعی
جوید از خشم هر که دیگر از لنگ باشد از کاس
اگر لفظ ماضیت بکنید فعل از ماضی مستقبل می آید
که لیس **عِنْدَ اللَّهِ مَبْذُورٌ وَلَا مَسَاءُ وَلَا نَهَارٌ** اعلموا حکم

قول **عِنْدَ اللَّهِ** از شأء الله کان
بلکه خوبصورت بر ظاهر و
که بگویند آنچه میخواهی تو زاد
آنکه تامل کنی جایز بود

بر آید و بچیت و با بشارت
فکر کند سست حقیقت از دیدن
این برای کم کردن است
تا بگیرد تا امید از او است
معنی **عِنْدَ اللَّهِ** از شأء الله کان
و لیس که تامل کنی

دین که بجهت تو افزون شود
در ترا روی خدا میزود
پیش از شاهان همیشه جانان
بجای ایشان خدو رو شفیق
گفت نمازی که بدی کنی
صایع آورد خدایت
پیش شاهان که بگفتند
گفت نمازان باشد جای
گفت نمازان از آن است
جمله نمازان از آن است
سوی ما آید و آفریند
پس جانان بدست
که بروی خدایم کن و
معنی **عِنْدَ اللَّهِ** از شأء الله کان
که جاهها را و اسکان بود

پیش قرآن کشد قربان و بیت
روغنی کوشد فدای کل بکل
خواه عین روح او قرآن شد
خواه روغن بوی کن خواه کل
و مَحْسَبَاتٍ لِّمَنْ حَفِظَ الْقُرْآنَ وَ لَمَّا يَتْلُوا الْقُرْآنَ يُخْفَى لَهُمْ السَّمْعُ وَ بَدَّوهُمُ الْعُیُنُ وَ يَجْعَلُ اللَّهُ لَهُ مَخْرَجًا

بمحسبن تا بویل در حفظ القلم
پر قلم نبوشت که هر کار را
که در وی حقیقت القلم کز آید
راستی از سعادت زایدت
ظلم آری مبری حقیقت القلم
عدل آری بر خودی حقیقت القلم
چون بزدی دست شد حقیقت القلم
باده نوشی شد حقیقت القلم
توز و اداری بر او باشد که
بش من جز در میان جانان
نیت یکسان نزد عدل و تم
فوق نهادم میان خیر و شر
ذره کرد تو افزونی از آب
قد آن دین ترا افزون دهد
یاد شاه که به پیش تخت او
آنکه می روی ز بیم زد او
فوق نبود هر دو یک باشد

بهر خیر صیارت بر شغل هم
لایق است تا اثر و جزا
عقل آری بر خودی حقیقت القلم
باده نوشی شد حقیقت القلم
بش من جز در میان جانان
نیت یکسان نزد عدل و تم
فوق نهادم میان خیر و شر
ذره کرد تو افزونی از آب
قد آن دین ترا افزون دهد
یاد شاه که به پیش تخت او
آنکه می روی ز بیم زد او
فوق نبود هر دو یک باشد

در دینا لار از صد و صد
مخوفم از دردی که با او فرود
دوان آوردی از دین و
در غلام خند و آرد و
آن سر از دین بیدار بود
و در سلطان که تو معجز شود
که امامت از دین باقی است
که امامت از دین باقی است
که امامت از دین باقی است

بجز از آن که حقیقت القلم
و آن در دین و حقیقت القلم
عقل آری بر خودی حقیقت القلم
باده نوشی شد حقیقت القلم
بش من جز در میان جانان
نیت یکسان نزد عدل و تم
فوق نهادم میان خیر و شر
ذره کرد تو افزونی از آب
قد آن دین ترا افزون دهد
یاد شاه که به پیش تخت او
آنکه می روی ز بیم زد او
فوق نبود هر دو یک باشد

وقت تخت جمه را زان و حریف
وقت در دو غم بخور کویف
دست تو کبر مجز و یادش
پیش آمان در دو موش را یادش
چون ایاز از پوستین کن اخبار
پوستین آن حالت در دو تو
پوستین آن ایاز از یادش

این چو سلسله بوسه بر بوزش
چو مکروه زدی که خدتها کند
چون حسله زلف کوز است با
و آن جهان که ساوران فرعون را
دست پر یاد اندد و خرم خود
تو که بیخه سال خدست کرده
دهد

**حکایت از زین العابدین که در هجرتی از مدینه فرستادند
دیده را قبا را زین با قبا های زینت و کلاه های عرق
بر سینه که اینها که از امیر اند و بر شاهان کشتند و امیر
نیستند علامت از محمد صلی الله علیه و آله و سلم که غلام**

آن که کشاخ رواند هجرتی
جامه اطلس که زین روان
کای خدای زین خدای صلوات
بند برورد زین مودای خدای
بود عنجاج و برهنه بی شوا
انبساطی کرد آن از خود بری
اعتمادش بر هزاران موهبت
کردیم شاه گستاخی کند
خو میان داد و میان به از کرد

تا تو روی تیغ او زینت
جز درشته کتار تیغ اتمت
وز سلیمان هیچ از تیغ اتمت
از سلیمان هیچ از تیغ اتمت
دینم و پوست و آویز اتمت
حکم او بود و با اتمت ملک
زنج در حاکم از تیغ اتمت

وز نه از موم از سوادش
ملکتی که امثال تغلیب کرد
روز و شب از غم و اندوه
باید بازه که در میان
را از غم و اندوه و کلاه
کفشتن لاله خواران
باید بودیم با او
ای زینم پوستین تو
کردند که آن از زینت

زانکه علی باقی همه ساله
زانکه کای زینت ساله
فعلت از تیغ نهایی
این بود معنی تیغ
که مکروه دست ما از شد
نیک را تیغ بود بدارت
کار کن هر یک سلیمان
تا تو روی تیغ او زینت
جز درشته کتار تیغ اتمت
وز سلیمان هیچ از تیغ اتمت
از سلیمان هیچ از تیغ اتمت
دینم و پوست و آویز اتمت
حکم او بود و با اتمت ملک
زنج در حاکم از تیغ اتمت

تو که کن این جنود که کس نیست
تو که کن این جنود جمع مثلان
تو که معشوق کن و کوی عاشقی
ای که در معنی زینت باشی
سر جنبانند بپشت بهنری
تو را کوی حسد اندد پیش
هست تعلیم کسان ای بار سوخ
خویش را تعلیم کوشش و نظر
نقش تو باشت شا کرد و وفا
تا کنی مرغی را جبر و سخی
متصل جوی شدت با آن بدین
امر قل نیز آمدش کای راستین
انصبتو یعنی که آبت را بلاغ
این سخن با بیان ندارد ای بدب
غیر تم آید که پشت بیستد
عاشقانت در پس برده کرم
عاشق از طعناش عیب نباش
که بخوردند بخنده و جده
چند هم کامه یعنی برده عام

نابدانی سیر سیر جبر چیست
ناخبر با بی از آن جنود جوان
ای کان برده که خوب و فاشی
گفت خود را چند جوی میتری
رفت در سواد ای ایشان در
چند حسد آرد کسی از وقت هیچ
همچو نقش خورد کردن بر کوی
کان بود جوی نقش بر جوی
غیر فاش شد بجای جوی
خویش را بدخو و خالی میکنی
هین بگو مهراس از خالی شدند
کم سخن اهد شد بگوید باستین
هین تلک کن که که کس کس باغ
این سخن را ترک کن با بیان
بر تو می خندند عاشق نیستند
بهر تو بقره زلفان با برقم بد
عاشقان بیخ رفته که تراش
سالمها زینان ندیدی خسته
کام حسی بر میامد هیچ کام

در میان عبودی و اهل کفر
کرم و مالدی زینت و خرم
بدنایان بر امانی پیش
ز انک بداید قانون کل
مخزن غلظت با خست
در میان عبودی و اهل کفر
کرم و مالدی زینت و خرم
بدنایان بر امانی پیش
ز انک بداید قانون کل
مخزن غلظت با خست

که گرفت آن ایاز از یادش
با جوار کهن کای و جوی
سکانتی که با کلاه
اعتقاد جبر و کس
شادمانی از نظر کس
انکال از تیغ اتمت
کرم و مالدی زینت

فان الله تعالی
ببینت من قده
کای زینت
که از آن مالک
لیک از آن مالک
جمله و کای
زان هم
که بدان
انک کس
در میان عبودی و اهل کفر
کرم و مالدی زینت و خرم
بدنایان بر امانی پیش
ز انک بداید قانون کل
مخزن غلظت با خست

بدر و او اشق تو سدا تا خرد
آن زمان چون سدا تا خرد
بهر خون مبارک عقل در باغ
عقلش از یکدم سدا تا خرد
بسیر گشت از خورد باغ
اصلا صدی تو سدا تا خرد
ای که زان بوی سدا تا خرد
عشق زدی مندی او سدا تا خرد
که ز کفش بوی سدا تا خرد
چون یابد غم تو سدا تا خرد
ز هر هوش که کند او سدا تا خرد

چون بروی تو نشان نبود
چونکه مقصود بودم آن
تا نکردم ملزم از انکال ختم
نا که این هفتاد و دو بود
چون جهان ظلمت و غیبین
عزت مخزن بود اندر بها
عزت مخزن بود ای مستحق
عزت کعبه بود و از ناحیه
هر روزش هر روز که آن محمود
این روش ختم و حقود ارشد
صد و همد و ده بینه زرد
تاقایت ما اندر هفتاد و دو
که جوابش نیست می بند سبز
که همان ما بماند از جواب
بود بند و سوسه عشق تو
عاشقی شو شاهد خو ججو
کی بری زان آن کان آبت برد
غیر این معقولها معقولها
غیر از عقل تو حور اعقما
پس میدندی زان راه باب
می دهد شان زده لایل بروش
نا بود مجبو بگذر اقبال ختم
در جهان ماندی بوی القیام
از برای سایه می باید زمین
که برو لبشار باشد قفلهها
بیخ بیخ راه و قصه داده زن
دزدی اغراب طول بادیه
عقبه و مانع زره زینت
نامقلد در دوزخ حیران شد
هر فوجی در ره خود خوش میکند
مبتدع و اسوی کف تارت و
از همان دم تا برورد سنجیر
که چه از ماندنهای خیمه صوا
ورنه کی و سواسر زایست
صید مرغابی می که ججو
کی کنی زان فهم هفت دلخورد
یابی اندر عشق با فربوها
که بداند میرا سباب شما

پس میدندی زان راه باب
می دهد شان زده لایل بروش
نا بود مجبو بگذر اقبال ختم
در جهان ماندی بوی القیام
از برای سایه می باید زمین
که برو لبشار باشد قفلهها
بیخ بیخ راه و قصه داده زن
دزدی اغراب طول بادیه
عقبه و مانع زره زینت
نامقلد در دوزخ حیران شد
هر فوجی در ره خود خوش میکند
مبتدع و اسوی کف تارت و
از همان دم تا برورد سنجیر
که چه از ماندنهای خیمه صوا
ورنه کی و سواسر زایست
صید مرغابی می که ججو
کی کنی زان فهم هفت دلخورد
یابی اندر عشق با فربوها
که بداند میرا سباب شما

خواستی ز انصاف و وصل
آشنا آنکه بر دست مرعی بود
کر و او اشق جان تو زان شوق
پس نیاری هم خند زانجا
تا بدی و شرح خوب تو هوی
دم نیاری عشق ببنای سوز
تا با اینها کان بردها

حق و قلم و اندا و از خاک را
خیم و کو شی اندا و خاک را
بیشتر و قدرش از خاک را
کوشش داره هوشدارد وقت سود
ستمع دا اند سدا تا خرد
خوش نگوا این عشق ما خوراک را
آبخان بر خاک که تو تاز او
آبخان بر خوش می نه با اینک رو
دم بده خوشی هر که راجان
که بوقت زندگانی هر که راجان
روی نهادت بر بوی جان
از عجب چندی کف کند
اتش آن عشق او مسکن شود
عشق بر برده نباشد با بدار
عشق با بر می مجال آقای دار

در گشت شیدا بگوید آرزوش
خیز تا آن مرغت خاموش کند
**پس سید را این شلما این را صد که چند عمر رفتی
جا این که جملاتش مگوئی غرض آنکه تا این را در سخن آورد**
ای ما زین مهرها با چارخی
همچو محنون از رخ لیلی خویش
ماد و کنه مهر جان آینه
چند کوی یاد و کهنه نو سخن
چون عرب با ربع و اطال الی الی
چار قوت نابع که امیر اصفت
یت که آن کشیش از جرم و داد
همچو ترساکه شمارد با کشیش
تا میامزد کشیش آن کنه
دوستی و فهم صدیوسفند
صوفی پیدا کند بر یاد او
را ز کوی پیش صورت صدها
فید لبنا صورتی خیمکی
آشنا آنکه مادر دل برده
را زها کو بد بجد و اجتهاد
رو بو اینک شقی نفی یعنی سخن
بر نهادم در یک و دو حوست کند
**چیز تو هر چه پیشها شوق
کرده تو جادوی درین و کیش
هر دور از حجره او یخنه
در حمادی میدی سر کهن
می کنی از عشق کف خود دراز
بوستن کوئی قیصر بوسفت
لیل بر جادوست شوق اغنقا
جرم یکسا لهن زا و غل و غیش
عضوا و را عفو داند از اله
اشوا از هار و تر و مار و وقت خود
جدب صورت آرد در کف تو
آشنا آنکه یار کو بد بشیر یاد
زاده از و صد آتش صندلی
پیش کو بد بجه نو مرده
سیمایدند اورا آن حماد**

بر دست شیدا بگوید آرزوش
خیز تا آن مرغت خاموش کند
**پس سید را این شلما این را صد که چند عمر رفتی
جا این که جملاتش مگوئی غرض آنکه تا این را در سخن آورد**
ای ما زین مهرها با چارخی
همچو محنون از رخ لیلی خویش
ماد و کنه مهر جان آینه
چند کوی یاد و کهنه نو سخن
چون عرب با ربع و اطال الی الی
چار قوت نابع که امیر اصفت
یت که آن کشیش از جرم و داد
همچو ترساکه شمارد با کشیش
تا میامزد کشیش آن کنه
دوستی و فهم صدیوسفند
صوفی پیدا کند بر یاد او
را ز کوی پیش صورت صدها
فید لبنا صورتی خیمکی
آشنا آنکه مادر دل برده
را زها کو بد بجد و اجتهاد
رو بو اینک شقی نفی یعنی سخن
بر نهادم در یک و دو حوست کند
**چیز تو هر چه پیشها شوق
کرده تو جادوی درین و کیش
هر دور از حجره او یخنه
در حمادی میدی سر کهن
می کنی از عشق کف خود دراز
بوستن کوئی قیصر بوسفت
لیل بر جادوست شوق اغنقا
جرم یکسا لهن زا و غل و غیش
عضوا و را عفو داند از اله
اشوا از هار و تر و مار و وقت خود
جدب صورت آرد در کف تو
آشنا آنکه یار کو بد بشیر یاد
زاده از و صد آتش صندلی
پیش کو بد بجه نو مرده
سیمایدند اورا آن حماد**

تا تصور کرد و وقت تلاو
عشق صورتها سدا تا خرد
نامتصور کرد و وقت تلاو
عشق صورتها سدا تا خرد
نامتصور کرد و وقت تلاو
عشق صورتها سدا تا خرد

عشق صورتها سدا تا خرد
نامتصور کرد و وقت تلاو
عشق صورتها سدا تا خرد
نامتصور کرد و وقت تلاو

همه اجسام را بشمارون
صورت هر نفس و محسوس
غیر او را در او در دست آورد
زهر باشد مار را هم قند بود

ز آنکه بشمار کند ز رانی
چون ازین سوخته نماند
مغفرت خواهد خرم و از
چند سکنی خسته جاری شود
کس نخواهد بعد از آن از اجز
کاسه ادا بر صورت او اندر

**کهن خویشاوندی که خوش لیل با اندازه ایست چند است
خوبتر از روز شهر با بسیار است بگردن و در برق
عرض کند با اختیار کین و خود را و ما را با نزهت و جوی
کهن عزیز جویش از حمد را**

اینها را گفتند مجنونان
بهر از وی صد هزاران در با
کهنه سون کوزه است چون می
مر شتاب را که داد از کوزه اش
از یکی کوزه دهنده هر کس
کوزه می بینی لیکن آن شراب
قاصر از الطر و باشد و در میان
قاصد از الطر و باشد آن مدام
هست در با خسته در روی حیات

باده از عینت و کون زین جهان
کون پیدا باده در عینت
بن جهان از دین نامحدودان
لیک بر محرم مهربان
ما این سخن گفت آفتاب
باغبانانند آفتاب
فداوت قند بود شیرین

اندوخت و کاسه و کوزه
کاسه پیدا اندوخت و کون
طالع من دانند و چه بود
صورتی که در صورت خود
زان بدی که در صورت خود
باز از او از آن در هر روز
کاند را نشان دهد کینه بود

باز از وی ز لجان اشک
می کشید از عشق ایوبی که
ضرب تیغ بود بر معقوب
بود از یوسف عدل آن خوب
کونه کونه شد کون کون
تا نما اندر عینت کون
باده از عینت و کون زین جهان

ز جوی جوی در و روند تا
در میان آن زمان نشانی
موی عاله هست نقصان غار
کفت واعظ چون تو عاله بدان

آنت سر کاشف اشرفا
باخبر از ذات محسوس العطا
آنت کار بیخ و سخن کار عطا
تو بهاری با جو باغ سبز سخن
تو جو خالی ما مثال دست و پا
تو جو صلی ما مثال این زبان

تو مثال شادی و ما خنده ایم
بجیش ما هر دو خود اشک است
کودش سنک آساید در خط
ای بیرون از وهم و قال و قیل
بدن نشکند تصور خوش
همچو آن خوبان که یکسای خفا
ناشپش جویم من از پیر است
کس نبودش در هوا و عشق
عشق او خوراک بر کرد و ز زده
چونکه سخن عشق برد از جو تر زد

**حکایت جوی که جلای می کشید در مجلس و عظمیای آن
بنیشت و مکنی خارج کرد زنی او را با شانت غم زنی
واعظی بد بش کوبید در میان**

زیر منبر جمع مردان و زنان
و ای که بولند و ای که
ز دل آن سوال دزدانند
شاه عطا و سبایش را ایکی

بایوبه با ستره پیش
تا نمازت کامل ایوبی
کفت سائل آن درازی با چه
شرط باشد تا نماز آنگل بود
کفت چون قدر جوی کرد
پس ستره شرط با تالی
پیش جوی کزنی بنیشت بود
صورتش را بر غلط و غلطی

کفت او را جوی می خورم
عاله من کشته با تالی
بهر خوشش بودی من جوی
کال بقدر که او کف آمد
دندان در کرد در شکر بود
کیو او بودت ز آن لیلی
کفت با نظر بر دین با موی
صلقت ازین دنیا موی
بگو که بولند و ای که
کفت ز دل زده و دست زد
و ای که بولند و ای که
ز دل آن سوال دزدانند
شاه عطا و سبایش را ایکی

کافرا ایمان او خورن بود
مومن از این است که در دلش
بندگی با خود قوداد از بندگی
حق زاراد کان بندگی

حکایت از کاتبان
قدس الله روحه
و جلاله در کتب
که در کتب
کتابت شده است
که در کتب
کتابت شده است

گر ز بوی درو باقی تو عصا نقره لاصیر بر کرد و بسید ما بدانستیم ما این تن ندیم ای خنک آنرا که ذات خود شستا کودکی کزید بی خود و مویز پیش درل جو و مویز آمد هر که محو بیست و خود کوه که به ریش و خایه مردستی پیشوای بد بود آن بزشت ریش را شان زده من سابقم هین دوش بگریز و ترک ریش ریش خود را خنک زاری کرده تا شوی چون بوی گل با عاشقا چسب بوی گل دم عقل و خرد	بیش رخمد کان گروه از دست هین بهر چو جان ز جان گذرید از وراثتی تن بهر دان می نیم اند آشن سوسدی قصری شستا پیش عاقل باشد آن بر سهل طفل که در دانش بر جان رسد مرد آن باشد که بیرون از هر بوی زاریش و مو باشد بی می برد اصحاب را سوی قصا سابقی لیکن بسوی درد و غم تو که این نما و من و تو شوی ناز که کن چون که ریش آورده پیشوای و ز همنای گلستان شد قلاووز ره باغ اسد

فرمودن شاه با بایز با هر یک که شرح جارق و بویستین افکا
بگو تا حوض جاشان از این شارب بد کند که نیکو اندیشی

بش چار و حسیبت چندین ساز سر سرتو ستین و چارقت فرد زار کرد و نبال از شتاب	بش چار و بیان کن ای ابا ز تا بوشد سق و بیک یارقت ای ابا ز از تو غلامی فدایت

باز ایمان کس خود ایمان شتاب
فی بدان حکمت و فی شتاب
آنکه صد ملتسوی ایمان بود
چون شمار ادب از اهل شع
زانکه نامی نیند و معنیش نیک
چون بیایان را ستانز کفتنی
عش و زار آورد ایمان نبض
چون با ایمان نما او شکر

میز چو را حسیبت زار او از رفت
کفت کاوار تر قناد اندک کشت
دختری در آرم لطیف و تنی
آز روی بود و تیرا مومنی
هم از سینه ای حقش از شش
تند های او چندان کاشوش
در دل او مهر ایمان شسته بود
چو چو بود این غم چو چو
در عذاب بود و از کجایم
که بخشد سلسله او دم بد
هم چو می بندت در آن
تا و خوش اندازد تو زار زار آن
کفت خدر غیب از سگوه مالک
که بگویم آمدن و جوار انام

ان حکایت یاد گیر ای تیر کون صورتش بگذار و معنی را بسوز حکایت از مومنان نمات که مومنان در شیخ و حلو و حله هندی آورده	یک مؤذنی داشت بر او آمد خواب خوش بر مردمان کرد چرا کودکان فرسان از خود را با محو بجمع کشتند تو تو وضع را پر طک کردند و او در زمان از آذانت جمله آسودیم ما چون رسید از تو بهر یک و یکی بهر آسایش زبان کوفاه کن قافله می شد بکعبه از وله شبهی کرد ندها کاروان آن مؤذن عاشق او از خود چند گفتند شو کو با نیک نماز اوستیره کرد و حج فی اجتر از خلق خائف شد زفته عامه شمع و حلو او یک طلمه لطیف بر سر برسان کین مؤذنی کونجا

در عذاب بود و از کجایم
که بخشد سلسله او دم بد
هم چو می بندت در آن
تا و خوش اندازد تو زار زار آن
کفت خدر غیب از سگوه مالک
که بگویم آمدن و جوار انام
ن همدام این چنین او از رفت
هم چنین شدیم درین نزد
خواجه که از کجایم
مسئله تمام و شعار مومنان
باز درش نامی نیند و معنیش نیک
چون بیایان را ستانز کفتنی
عش و زار آورد ایمان نبض
چون با ایمان نما او شکر

چون فریادش می برد و دست
چون بیایان را ستانز کفتنی
عش و زار آورد ایمان نبض
چون با ایمان نما او شکر

این عیال است و با آن بگو
او یکجا دارد از جان میزد
که عاقلند که نگاه دارند
کرونی نیستی بر آسمان
بزرگش از خود هفت آسمان
قدحی است از نیش بزرگش

بند تو کشته ام من شقیق من دهانت را بر او زرد کردی راه زن همچو زکامانند غار چند حسرت برد او خام رسید کفت آوه چست است غل فرید بر کس مآریند این شوهران آفرینها بر چنین شیر فرید بجز آنند قطره اش غرقه شود اندک آن آتش شود بپشه فنا کود در چالیش ایشا ز آناه نافا شد کفر جمله شر و عجز نافا شد کفر هر کبر و وجود کفرهای باقیان شد و دوکان مایلمای تو یا بی فشانند این جمله کفوزه نوریت ذره نبود جز چیزی بخشم کفت ذره مرادی دان خمی آفتاب بر ایمان شیخ جمله بستی کج کرد تا اثری	آینه کردی با من از اخیان کر عبال و ملک و ثروة قوی هست ایمان شما ذره قویجان لیک از ایمان و صدق بر رسید همچو آن ذک کوجماع خردید کوجماع ایست بردند این خون داد جمله داد ایمان بازید قطره ایمانش در بحر از رفت همچو آتش ذره در بپشها چون خالی در دل شده با سپاه یکستاره در کف شد سطر ب یکستاره در کف رو نمود انکه ایمان یافت رفت اندامها کفر صوفیا و این باری غمناک این جمله آسبد و عجز کویست ذره نبود جز چیزی بخشم کفت ذره مرادی دان خمی آفتاب بر ایمان شیخ جمله بستی کج کرد تا اثری

کلمه است که در کتب است
که گوشت که در کتب است
که گوشت که در کتب است
که گوشت که در کتب است

کرم است گوشت مرده
بود مردی که بعد از او رفت
مخت طنار و بلید و درین
هر چه آوردی تلف کردی
سرد مضطرب است و در آن
بهر همگان گوش آورد آن
سوی آبرو و صدق جفا می

پیش همگان گوشت که میماند
کفتای است که در کتب است
کفتای است که در کتب است
کفتای است که در کتب است

این عیال است و با آن بگو
او یکجا دارد از جان میزد
که عاقلند که نگاه دارند
کرونی نیستی بر آسمان
بزرگش از خود هفت آسمان
قدحی است از نیش بزرگش

بر کشدش بود کوبه نمن کومت بمن بود و افزون کست بر این اگر کوبه است پس از کوشش باز دیدار این بود از صبح حیرت زده حیرت ساری از من هر دو او باشد و لیک از بیخ حکمت این صفا دارد با هم نیست روح قابل ندانند کار کرد قابل جدا و آن جان نهمان خاک را بر سر زنی سر نشکند کوتی خور که سر را بشکنی چون شکستی سر رود آتش با صل حکمی که حق نهاد آن اردواج باشد آنکه از دوا جات دگر کر کشیدی از ذره که ماند از دن کر بدیدی بر فوج خورشید آب کتی قی و عرو و قوی کیره پوشیدی در مان جان هر درخت	پس بگفتا آمد کای غمناک هست کوبه هم منم ای سید قد بود این گوشت شما کوشش و روی آن دو حسرت حضور این نه کار نیست و بی هم کار من دانه باشد آمو آن کاهت ای صبا سیر کردی راز کویست قابل جدا بود یک کار و سر روح چون مغز است قابل همچو راست شدین هر دو و آب با جمعا آبر بر سر زنی در نشکند آبر و خاک را بر هم زنی خاک سوی خاک آید و در فضل کشت حاصل ازین از واج لا سمع اذن و لا عین بصیر مایکا کردی در ضبط سخن آر بجای برداشتی آسید را کله ز باد از لطف می کشی زره هر درختی از قد و سر نخکست

ای ای از ایشا ز کبر
نیت هر چه عیال است
هر وفار آنست که همت
هر صفا را کوی کزین صفت
حکایت آن که غلام است
می بار غلام رفت و بسوی
نمی آید در راه و نشکست
هری سر کرد و سستی زدن

کرم است گوشت مرده
بود مردی که بعد از او رفت
مخت طنار و بلید و درین
هر چه آوردی تلف کردی
سرد مضطرب است و در آن
بهر همگان گوش آورد آن
سوی آبرو و صدق جفا می

شاه مردان و از او دور است
راهان و از او دور است
دور عیال بود و با نام میخ
خلق در دله از او که از او دور است
آمدن همگان از او که از او دور است
هم آبروی جنس و خوشی زدن

کوشمال غنچه در بهار
خانان از غیر خاندان
توزن انهای دل یکبار
بیش آمد از هندی در
دین هر ساعت غنچه در بهار
داغها بر دانهها چیدون قرار

ماده می باستان در نظم حا ماده شان که بود گفتند ای از فلان راه که دارد خمر جرعه زان جام راهیان کند اندان می مایه پنهانیت تو بدلق باره باره که نکر از برای چشم بله بود شد کج و کو هر کس میان جانها کج آدم چو بوزان بدین او نظر میکرد در طیزت دوستو شد غلام و خوش بود زرباد و باده چو ز خرید باده کان بر سر شاهان محمد فتها و شورها ایکنه استخوانها رفته جمله جان وقت هشاری جواب و زود چو هر یه لحم و کندم هر چو هر یه کشته آنجا فون ای چنین باده همی بردان غلام	ماده بود آن وقت ما دور رو سوسو بر کن نما آورم دام ناز خاص و عام باید جان که هزاران جره و خم دان کند ایچنان کانند عباسا که سیه کردن آن بیرون وز برف آن لعل بود آلوده کجها پیوسته در و زو زانها کشت طینش چشم بندان یمن جان همی گفتش که طیم سده در زمان زدی زو هانان سنگ داد و دعوی کو هر ناج زر بر تارک ساقی نهند بندکان و خسروان ایکنه تخت تخت آن زمان یکسان شد وقت سستی همچو جان اندکند هم سستی در میان فرق هم نیت ترقی کا نند آنجا غنچه سوی قصر آن امیر یک نام

مال دهمند و غنچه در بهار
صبر و صفت نیم شب یکبار
گفتند همدردی با غنچه
گفتند باده گفتند از کس
گفتند از فلان بندر جان
گفتند طالع بد چو در بهار

طالبان و آنکه عین
ماده شیطان و آنکه نیر
هوش تو بی چنین ز مرد
موشها باید بر آن هوش
تا چه باشد هوش تو مقام
ای چو هر کس که صد دام
حکایت ضیاء که کس
مال بود و باده شکر
ناج بی عاقلان و بی
ایضا و ضیاء که کس
آری خسته در وقت
از این قوامی که سر
دین و بیضا و بی

از ضیاء و بیضا و بی
دین و بیضا و بی
آری خسته در وقت
از این قوامی که سر
دین و بیضا و بی

تو صد و ای و بی و بی
تو صد و ای و بی و بی
تو صد و ای و بی و بی
تو صد و ای و بی و بی
تو صد و ای و بی و بی
تو صد و ای و بی و بی

ناج شیخ اسلام دار الملک کوجه فاضل بود و محل بود اوسو کو که ضیاء و خرد راز زین برادر غار و نکش آمدی روز مجلس اندامان ضیاء کرد شیخ اسلام از کبر تمام گفت او ایشو رازی هم بود بش ترا خود هوش کو مای عقل روقتش زیباست مایل هم بکش در تو نوی که آمدای غوی سایه در روزت خسته قاعد که حلال آمد بی همت عوام عاشقا ترا باده خورد دل بود در چنین راه بیابان محزون خالک بر چشم قلا و زان زنی نان جو حقا حرامست و موس دشمن راه خدا بخوار دار دزد را تو دست ببرد بینه کون بایش فتنی بایش نکست	بود که که قدر و کوجک اوصیا اند ظرافت بیرون بود شیخ اسلام و صد کبر و رضیه هم و اعظمی باهدی بار که بر قاضیا و تصفیا این برادر را ضیاء تصفیا اندک زان قدر و قدم بدزد ناخوری ای تو دانش رعد ضحک باشد میل بروی چشم تا تو بی هوشی و ظلمت جوشی در شبازی تو سایه جو شده طالبان دوست ما آمد حرام جیششان برادر و منزل بود این قلا و زخرد با صد کسوف کار و از اکو و هالک کن نفس را در پیش نهان سوس دزد را منبر سینه بردار دار از برید علی و دستش بند کون بایش فتنی بایش نکست

مرد از هندی شود از میزان
مرد از هندی شود از میزان

ماجرای آنکه کوه
میر جواد از هندی
گفت بیجا خانه از هندی
تا بدین گزرا از کوه
ان سیرت انش از هندی
اوجه داد اندام و هندی
طالبان و هندی
تا بدین گزرا از کوه
تا بجزیری خوشتر از کوه

کوه در خود هذا ایمان
که تلسن یکبار از آن
چان دیوانه باشد که کوه
تا که شیطان از کوه
میزد بر و زشت دیوانه
خاستن مرد از هندی
مرد از هندی شود از میزان
مرد از هندی شود از میزان

روزی که کمال کور را می خورد
و یک کمال کور را می خورد
عقل هم که کجای آن بود
از چنانی می کند با او هم عقل
کار در دو کت تا این کسند
زان رهش در دست تا بداند
کو کجایی بنظر و نیست از دور
ساعتی و با عقل الله عباد
ساعتی تا چشم خود انداخته
که همه زبان و ما بپزید با

روزی با پادشاه و آهنگین
نات گوید روی زشت خود بین

حکایت مانت که در لقا سید شاه تره مدله

شاه با دلگام می شطرنج بازی گفته شده که او را چه کبر آورش که بکدر اینک شهنشاهی قلندران دست دیگر با خنجر فرومید مانند دست دیگر و نه مانند بر جمیدان دلقاق و در کج فرس زیر باشته او ز برشش کشد گفته شده هر چه کردی چیست این که توان حق گفت جز بر رخسار ای تو مات و من ز رخ شاه مات چون جمله بر بنداز همی بر خلق بیرون جسته او از جسته مغز او خشک و عقیدش از زوما زهد و پیری ضعف بر ضعف آمده رنج دیده کج نادیده ز بار یا نبود آن کار او را خود کهر یا که بود آن سخی چون سعی نمود	مات کردش ز قد خشم شده است یک یلکا از شطرنج می زد بر سرش صبر کرد آن لعلک و کشتن اکرمان او چنان از زان که خود از زخم وقت شده که من میقات شده شش عدد بر خود کند از نیم فست خفت بهان باز زخم شده رهند گفته شده ای شاه کرین با چو تو خیم آورد آتش سجات می زخم شده ز زیر زخمها وز لکذ برد ز قد زاری کای مقدم وقت عفوست و وفا کتر ست از عقل و فهم کودکان وانداز زهدت کشادی باشد کارها کرده ندیده زرد کار یا نیامد وقت باد اش قند یا جزا و ابسته میقات بود

عقل هم که کجای آن بود
از چنانی می کند با او هم عقل
کار در دو کت تا این کسند
زان رهش در دست تا بداند
کو کجایی بنظر و نیست از دور
ساعتی و با عقل الله عباد
ساعتی تا چشم خود انداخته
که همه زبان و ما بپزید با
هر که بخوبست اندک بود
که چه در زهدت باشد سخن
تا برود ناید ازین سخن
کی شود خوش خوار و صد
زاهدان را در خلا پیش
کار و دست و نشان با هیچ
ز زخم خود را بداند حکم
عقل آن بی براد با او هم
فصل انداختن مصطفی صلی الله علیه و آله
علیه السلام در آن روز که
از وقت علی بن ابی طالب
مطهر از خون نیکو
عوض از آن کوهی است

فصل انداختن مصطفی صلی الله علیه و آله
علیه السلام در آن روز که
از وقت علی بن ابی طالب
مطهر از خون نیکو
عوض از آن کوهی است

سکن بخورد که بر سر ای
میرفت و کیت ناستکی زند
بر بسوی ما سوزد بگو پیش بر
چون کند سازد بگو پیش بر
ترس ترسان نکند با صلح حد
بلکه نکند از زهدت
مؤذ کرده پیش خود از دور
بنده ما را جز از دور
کرد ما را پیش خود از دور
شترتی کان بد ز خولت
از زمان محو زان از ما کج
این جان از دست می آید
کبر هم چون مرغ بالا بر آید

تا بکفایت جبر سلسلش همین مکن
مصطفی صلی الله علیه و آله
باز خود را سر کون از کوه او
باز کشتی پیش پیدا جبر شل
همچین می بود تا کشف حجاب
بهر هر محبت جو خود را می کشد
از فدای می برد ما را خیرتیت
ای خنک انکو قدر کردست
هر یک چه که فدای می نیست
گشتی اندر غرور و میسر وین
باری این قبل فدای از نیست
عاشق و معشوق و عشقش برد
یا کوفی از حمو اهل الهوی
عفو کن ای می بر سختی او
ناز حرم هم خدا عفو کند
توز عفتت من بسویش گشته
عفو کن تا عفو یابی در جزا

که ترا بس دولت از تو کن باز بخوان آوردی تا ختن می فکندی از غم و اندوه او که مکن از او را توشاه فی بدلیل نابیا میدان کهر را او ز حبیب اصل محنتها ست از چون کشد هر یک از ما فدای می برتیت بهر کار زد فدای آن شدن کاندان ره ضرر و غم و کشید که نه شایق ماند آنکه نه شوق کاند و صد نلد که در کشیدت در د و عالم بهره مند و یکتا شأنهم وزد التوی کفایت در نکرد در د و بد بختی او زلتت را مغفوره در آید بر امید عفو دل در بسته میشتکا قدمی قدر اند سزا	که ترا بس دولت از تو کن باز بخوان آوردی تا ختن می فکندی از غم و اندوه او که مکن از او را توشاه فی بدلیل نابیا میدان کهر را او ز حبیب اصل محنتها ست از چون کشد هر یک از ما فدای می برتیت بهر کار زد فدای آن شدن کاندان ره ضرر و غم و کشید که نه شایق ماند آنکه نه شوق کاند و صد نلد که در کشیدت در د و عالم بهره مند و یکتا شأنهم وزد التوی کفایت در نکرد در د و بد بختی او زلتت را مغفوره در آید بر امید عفو دل در بسته میشتکا قدمی قدر اند سزا

**جرم کفر ای که شنیع است او همسایه که نهد که با اهل
کسای جگر و بسوی می چرا شکست من جز شنیع است**

بلکه نکند از زهدت
مؤذ کرده پیش خود از دور
بنده ما را جز از دور
کرد ما را پیش خود از دور
شترتی کان بد ز خولت
از زمان محو زان از ما کج
این جان از دست می آید
کبر هم چون مرغ بالا بر آید
بدر خور جز از زهدت
بدر بال و در یکم ز زهدت
در شنیع است او همسایه که نهد که با اهل
از نفس من شود زین زهدت
بدر زهدت در سندان کفر
از در سندان کفر
جان بخواد بود از شنیع
دو کند صیقل و نیکو
نیز نام بر آن
که بود فواد کار را عیبت
کاروانا اوس در زهدت
بلک تصدق شایان شهرت
با اهل سالن با ما بر همه
داد او و صد جان او زهدت

نیز نام بر آن
که بود فواد کار را عیبت
کاروانا اوس در زهدت
بلک تصدق شایان شهرت
با اهل سالن با ما بر همه
داد او و صد جان او زهدت

در سینه کرم با جملی و با سینه
در سینه کرم با جملی و با سینه
در سینه کرم با جملی و با سینه
در سینه کرم با جملی و با سینه

بر سرش چندان زخم کوز کوزان
ختم خون خورش شده بدگوشی
ازدهانش در خوشبختی
دیگر با شفاعت کز در سینه یکبار زاهد دست پای
او بنشیند در لایه و غیره کزین

آتش عیان از دم و هیهای و
کای میز تو نشاید کین کشتی
باده سر نایه ز لطف تو برود
باد شاه کی بجشترتی رجم
هر شوق بدین این قد و خد
هیچ محتاج می کلک کشته
ای رخ کلک کشته اشیر الصفا
باده کاند خیم می خوشدینا
ای همه در با چه خواهی کردم
ای همه تا بان چه خواهی کرد کرد
تو خوش و خوبی و کان هر خوشی
ناج کز مناست بر فرود سرت
جوهرت انسان و جرح او بر من
ای غلظت عقل تدبیر او بر من
خندت بر جمله هستی مقدر من
جوهری جوهر عجز دارد از غرض

این خودی که کسبند از بند
انبیا از این خودی بیرون شدند
که سرشته در خوشی بر پیش بندند
از خوشیها پیش نشان از این خوشی
زانکه جانان از خوشیها کزین
مرکز او در حقیقی و غرضی
کشد قانع تا بر کوه دود

تالیجی زان زان و انتقال
آفتاب از دزدن کشتی و با سینه
زهره از جبهه کشتی و با سینه
جان بلیغی شده محو بر کوه
آفتاب جگر عقله این خوش
تا به جگر کشتی را بر کوه
زاهد را
کشتی زین خوشی و با سینه
من در دوزخ خوشی قانع کیم

من جبار خوام که همچو با سینه
سوی چشم با سینه و کوه بین
وارمید از غم و خوف و امید
تو هر کس درم بهر سینه
چشم شاخ بد با سینه و با سینه
کو زیاد تر که کوه و با سینه
انکه حور کت با سینه و با سینه

چون در انداز قوت زور و قدرت
کو که در کاز قانع بیش آندلیا
کافران قانع بیش آندلیا
زان میزان مارا جگر زور و قدرت
هیچ مان بر وای قش و سینه
این کشتی کشته در جهان
از کوه کشتی و با سینه
این دانه کشته کوه با سینه
وان کوه با جگر کشته و با سینه
کوه شایسته با سینه
چشم ظاهر مضطرب با سینه
کوه شایسته با سینه
چشم ظاهر مضطرب با سینه
چشم سحر از انوار الصکر

وانکه در جوع او طعام الله
وانکه باشد خسته اند کشتی
چون کند مستقی از آیه است
سیرت خود هیچ مجبور از خجید
بابت زلف کسی خوش کشت یار
کسی زان شود با حشر بود
میل کلین کز کند چون انبیا
چون کند محمود و دوی از شراب
صبر نکند هیچ رنجور از طیب
مرده ز جگر در کشت اند کشت

نفسی است و کلام از حق می میجو از کافران ایضاً کلمون
که در دوزخ و عرصه آن عالم و آب و کون و مینو و در
همه زند اند و سخن کوی و سخن شنو و حجت از نبود مخطف
صلی الله علیه و آله که الدنيا جيفة فطاب لهما کلابها و اگر
نیز جوف بنوی هر جیفه بودی و جیفه هر ای از سیکو نیکه
است و هیچ طایفه ندارد از جهمت انکه نویسد و زشت جانها

آن همان چو زده ذره زنده اند
در همان مرده شان آرام نیست
هر کز انگش بود بزم و وطن
جای روح مالک علیین بود
جای بلبل کلین و سترین بود
بهر محمود خدا جام ظهور
هر که عند عرش نمود دست
و خترا از العبت برود دهند
انکه کویند سخن دانند
کین حلف جز لایق انعام نیست
کی خرید او باده اند کوه سخن
جای آرزو ج بخش بچین بود
کرم باشد کس وطن کین بود
بهر سکر آب شود کین نغور
پیش او حجاج سخن عادت
که زلفی نیکان بر آهند

چشم غنی و زور انعام غنای
دوق خود شایسته غل غنای
کوه جبار در شب بکانه اس
ظهور و جله زور از دم غنای
هست با غنای ایام الغنای
هست با غنای ایام الغنای
هست با غنای ایام الغنای
هست با غنای ایام الغنای

این کشتی کشته در جهان
از کوه کشتی و با سینه
این دانه کشته کوه با سینه
وان کوه با جگر کشته و با سینه
کوه شایسته با سینه
چشم ظاهر مضطرب با سینه
کوه شایسته با سینه
چشم ظاهر مضطرب با سینه
چشم سحر از انوار الصکر
بایضا هر صفت مجاز و طوفان
بای معنی قند کرد از انوار
دست ظاهر میکند او برین
دست باطن برود زور و خند
چون جز و شوق از این سخن چین
ایند در دوزخ و ان برودن
اینکه در وقت با سینه
وان کوه با جگر کشته و با سینه

چون بریند و درین سو
خیره که در فصل اول بود
چون طبع بود در آن فصل
حفظی که در آن فصل
مرا بر این لطیف و قابل
نزدی نماید و غیر این
ان شکر سالیه غیر این
فان شکر سالیه غیر این
پس عی خویجان می خوانند
روزه داران از این فصل
خونگین ایجه یا جود
این سخن از صفت ایجه
ای بار از انون می خوانند

دیگر از این فصل
ای بار از انون می خوانند

دیگر از این فصل
ای بار از انون می خوانند

دیگر از این فصل
ای بار از انون می خوانند

عزت بر هیز شد بحر از غماند چون لفظ از استقامت شد گشت فردا ز کوه غمهای پیش چون برهنه رفت پیش شاه قوی خلقش بود سید از اوصاف شاه ایچنین باشد چو در صاف در بر طشت از چه بود آورد یا ز ناخوش بر تو بالشت بسته بود چون عتاب بر او نکند بود هاروت از ملائکه در کاف سز کون از آن شد که از سرد و آن سندان بود را جو بر آرد بر حکم او پیش یک قطره نماند رحم و علی بی خدمتی ان الله کرد در با باز کرد ناکه آید لطف بخشایش کری زردی و بهترین رکعات لیک سزخی بود کمال مع که طبع لاغر کند زرد و لیل	کفر او ایجان شد و کفر از غماند اوندارد هیچ از اوصاف خویش شد برهنه جان از اوی خویش شاهش از اوصاف قدسی جا بود بر پرید از چاه بر اوی از چاه از بر طشت آمد او بلا طشت شوی امیرش آنجای خاک ورنه او در اصلش ریخته بود همو هاروتش نکوز آنجستند از عتاب شد معلوم همچنان خویش را سز ساخت تهاش کرد استغنا و از دریا برید چو رحمت کرد و او را باز خواند آید از دریا مبارک ساعتی کر چه باشد اهل دریا بار زد سرخ کرد روی زرد از کوه زانکه آید انتظار از آنست بهر از آنکه حاش قانع است و زرد روی و عی از آن جلیل

من حکایت کرد از آن حال
خاک بر آن حال و درین
فقر ظاهر که می باشد
حال باطن که می باشد
فقر ظاهر که می باشد
فقر ظاهر که می باشد

گفتند فرزان در خفا
کنع و طامه ای و خیمه
مرد و پسر گستریدند
سوی خسته سو کرد آنجا
ماند همان عزیز و شوهرش
نقل نهادند از شک و ترس
در سیم گفتند هر دو
سرگشت نیک و بد با نایم
بعد از آن همان خواب از
شد از آن سکه آن را بدی
شهر از جنگ بر و خیمه
که ترا نیست از جان حاجی
کز برای خواب تو ای بوالکرم
بتر آن سوی که را افکنم

صد هزار آخال آمد مجیز حال هرودی بدی ماند در شاهدی هر روز از نوع در فکرة هرگز را دیگر اش	ماز سوی عیب رفتی ای همچو جوانند دروش کشید فکرة هرگز را دیگر اش

تمییز کن آدمی همه را
بهمان نام از طرفی
چون شخص همساز است
خلیل را که امر ضیف بود
و خلیفه با هم روی تازه می داشتی

هست همه آخانه این تن ای جو فخط کفتم که آید تم بدر میزبان تازه رو شوخ خلیل هر چه آید از جمار غیبش هین مگو کوما ناند اندر کرم	هر صاحب ضیف نو آید و آن ضیف تازه فکرة شادی و غم در بسند و منظر شو بر سبیل در دل ضیف ساور از خوش کو هم اکنون باز برود در عدا

حکایت از همه آنکه
گرفت و همه را
گرفت و همه را

ان کبریا بی کمان آمد قوی خواندشید او را کرامت ها مردن ز آنکه بهانی سخن بستر ما را بگستر سوی در	ساخت او همچو طور اند غرق آتش اند کوی ایشان موری کامش از خاقون و جامه خدای بهر همه آن گستر سوی در

در هر دو حال تو و او آن شود
الدین بازان و کلکی آورد
مردی خویض از آن سلطان عابد
مردی همساز کل و بار از آن
خود همان آینه همان
گفتی ترسیده ای بر کلان
دادمه آن در خاق الله و
زین در خصلت و آسودن
زین در خصلت و آسودن
گفتی ترسیده ای بر کلان

روسی باشد که از جلا کبر عقل او موشی شود شوق بسیار
تا نماید در روزی که بر او رسیده را
در وقت شکار که غنای او در
خاصه از آنکه بقیه باقیان
که بود غنای او را از او برون
که در وقت شکار که غنای او در
تا نماید در روزی که بر او رسیده را
در وقت شکار که غنای او در

زود همسان خست و کشتی زک
من زولان کستم شما را خیر باد
ناکه زو تر جانی معدود
ز زبمان شد از آن که نارسد
زن بی گفتش که آخر ای میر
بچه و زاری زین سوی نهد
جامه از ز کرم زان پند بود
می شد و سخن از بود شمع سرد
کرد همسان خانه خورشید را
در روز و هر دو از راه نهان
که بدم یار خضر صد کج بود

**مشکله فکر هر روزی که اندر حال آید همسان نو که نقل
مردم خانه فرود آید و میان فضیلت همسان فواری**

هردی فکری چون همسان عزیز
فکر را ای جان بجای شخصان
فکر عم کرده شادی میزند
خانه می روید بپندنی و غیر
می فتانند بزرگ زرد از شاخ دل
میکنند هم سج سز و کهنه را
آید اندیشه چون جان عزیز
زانکه شخص فکرم دارد قدسان
کارشان بهای شادی میکند
نادر آید شادی تو را اصل
تا بر وید بزرگ سز متصل
تا خرامند ذوق تو از ما و را

بود چون شیر و عسل او با
فکر در سینه در آید تو سق
خدا خندان پیش او تو باز رو
که آید خالتی من شین
ز آنکه خالتی من شین
ز آنکه خالتی من شین

روسی باشد که از جلا کبر عقل او موشی شود شوق بسیار
تا نماید در روزی که بر او رسیده را
در وقت شکار که غنای او در
خاصه از آنکه بقیه باقیان
که بود غنای او را از او برون
که در وقت شکار که غنای او در
تا نماید در روزی که بر او رسیده را
در وقت شکار که غنای او در

آن ضمیر زو ترش را ببرد
برو اگر همت ظاهر و تو ترش
فکر تو را مثال اندر دان
بوی که آن کوهر بدست او بود
و در ندارد که هر و بنود غنی
جای دیگر سوده دارد عادت
فکر تو که نشادیت مانع شود
تو بخواند و جبارد انگلی جبار
تو مگو فریست او را اصل
و تو آنرا فرغ گیری می مضر
زهر آمدن انتظار اندر چشمش
اصل دان این را بیکه فردی کنای

نواختن سلطان محمدرضا مانع

ای آماز بر نیاز صدق کیش
فی بوقت شهوت باشد عیار
فی بوقت خشم و کینه صبهات
مردی این مردیست فی بقیه
حق را خواندست در قرآن و جبار
تا توانی بن شهوت مشغول
صدق تو از بخور و از تو هست
که رود عقل چون کوه کاه و
ست کرد در قرار و در شای
ورنه بودی شاه مردان کبر خور
کی بود این چشم را انحال
در فی شهوت مگر در کوه

این خندان پیش او تو باز رو
که آید خالتی من شین
ز آنکه خالتی من شین
ز آنکه خالتی من شین

خواجده بود و او را اوصالی
ز قهر خلی مکه رخ میدی
کشت با نغ داد و خضر الشو
شوی بویه اللکفات کفواو
خدیزه چون در رسد شایانک
کریبک کفی بلفکشت و ملاک
چون خضر بودی خضر ایاد
رویا گفتی از سخن فیضاد
گفت خضر از زمین امام تو
خوش بر بر مریز کمال شو

کریبک کفی بلفکشت و ملاک
چون خضر بودی خضر ایاد
رویا گفتی از سخن فیضاد
گفت خضر از زمین امام تو
خوش بر بر مریز کمال شو

کریبک کفی بلفکشت و ملاک
چون خضر بودی خضر ایاد
رویا گفتی از سخن فیضاد
گفت خضر از زمین امام تو
خوش بر بر مریز کمال شو

فارسان خاله بر جا ماندن
مانند صوفی باند و خیمه صوفی
ناکاران آمدند با همی و رفت
رفت با صوفی ملک در دین

کشت پیدا کت با باحت این
آن وصیت های من خود باد بود
گفت با با جوی که بر هیز من
مینه را بر هیز از آتش کت
گفت که کت که سوخته و مرو
در زمان حال و از نال و نوحی
گفت که نام که انرا کت کت
گفت چشم من کلا پیسه شو
گفت تا چشم کلا پیسه شد
نیت هر عقلی حقیری باید ار

و صفی صفتی بی همتی آن تر صوفی سایر برتر بخاود
ناکاران در دین باغ عشق ناچشیدن بچند و دست بوس عام
و جز نظر کردن بر با کت نمودن بر ایشان که امر و زین زمانه
صوفی است معروف شده و بر همه بجا شده صوفی از عمل
که کور کار کشند بیماری و با زین همه که بر مجاهد مراد زین راه
بفکروا بنیاد با غایت نظر بر نظر ظاهر نیز نمایم در مجاهد
اکبر مستحق مجاهد از صغیر مجاهد از خیا از شیر بدین
و کلیری کرده و مستلزم کلیری شده بزبان حال او گفته
کلا صوفی تعلمون ثم کلا صوفی تعلمون

در سیر صوفی با سید
مقام کت ای صوفی خست
قوم گفتند ای صوفی خست
آمد از مو جیا خیریت
دید که فوراً بالای و نش

مشق الان خاله در راه ماندن
نایب و نال کت ای صوفی خست
چنگ ها کرده و مظهر است ای صوفی
بار کت با غایت صوفی خست
از معالذاد ناکای صوفی خست
او یوسف نال کت ای صوفی خست
پس کت ای صوفی خست
گفت من محروم مانده ام
زال نال صوفی خست
کویا نال صوفی خست

پس کت ای صوفی خست
از کویا بکشتن تو کت
زین نا تو هم غازی صوفی
انگ کت ای صوفی خست
کار کرد و صوفی خست
چون که آن بودیم کردیم
بر صوفی آن است ای صوفی خست
در سیر صوفی با سید
مقام کت ای صوفی خست
قوم گفتند ای صوفی خست
آمد از مو جیا خیریت
دید که فوراً بالای و نش

قوم گفتند صوفی خست
با چنین زهره که تو داری مگر
چون خیمه آن است بسته دست
عرقه کت ای صوفی خست
پس میان جمله شیران مند
که بود با تیغشان چون کویا
که ز طاقا طاق کرد نهادن

همچو نور بالای ماده آن آینه
دست هاست همی خایند او
کبری خوابد با دندان کوش
دست بسته که بر صوفی کوبه
نیم کت کت کرده با دندان آینه
همچو تو کرد دست نفس بسته
ای شده عاجز ز کت کت کت
زیر قد حرم بسته مردی لنگه
غازیان کت کت کافورا به بیع
بر رخ صوفی زدند آبر و کلا
چون بهوش آمدند آن قوم را
الله الله از جمالت ای صوفی
از آسیر نیم کت بسته دست
گفت چون ضد سر بر کت
چشم را و کوبیدن و سوی من
کردش چشمش مرا کت نمود
قصه کت کت کت کت کت کت
همچو شیر حفته بالای فقیر
از سر استیز صوفی زاکو
صوفی افشاده بزهر و زهر
خسته کرده حلق او و حربه
دیش او بر خود حلق آن فقیر
همچو آن صوفی شدستی زبردست
صد هزار از کوه هاد و بشیر
چون روی بر عقب های صوفی کوه
هم در آن ساعت ز حمت ز بیع
نا بهوش آید ز خوشی و غوا
پس بر رسیدند چون ز ما اجرا
از چنین بهوش تر شتی از چه چیز
ایچنین بهوش افشادی و بست
طرفه در من بگردان شویم
چشم کرد ایندو شد هوشم زین
من یارم کت کت کت کت کت
رفتم از خود او فادام بر زمین

نصحت کت کت کت کت کت کت
انرا کلا پیسه شدن خیمه کافراز اسیر بسته دست بهوش
عی صوفی

جای آکان خانه ای صوفی خست
جای صوفی خست ای صوفی خست
کف صوفی خست ای صوفی خست
باید صوفی خست ای صوفی خست
زیر کت ای صوفی خست

کوتاهی کرد در خون آشنا
چون ناله با جک بر دانه آشنا
ببین بر سر که داد نظر
ببین بر سر که بخون در حجاب
زبردست و ای آستان در غنا
صد تا کت عرقه کت کت کت
انچنین صوفی کت ای صوفی خست
انندان صفت صوفی خست
جای کت ای صوفی خست
نیت صوفی خست ای صوفی خست
خبر صوفی خست ای صوفی خست
کار صوفی خست ای صوفی خست
کار تو کت ای صوفی خست

در دروغ عالو فوق فرمای بود
در دروغ عالو فوق فرمای بود
در دروغ عالو فوق فرمای بود
در دروغ عالو فوق فرمای بود

نقشهارا میخورد و صندل و
صوفی در یک میان صندل و
با مسلمانان بکار وقت کرد
بست ختم از دست کوه خود
نماند بدین بیکت از کوائف
خیش آمد که بر موی جانم همد

گفت بعضی نور با آمدم تن برهنه می شدم در پیش تو نور خود در بر گوی ما میقتلی در تنم یک جای که بی زخم نیست لیک بر مقتل نیامدی بهر چون شهیدی روئی جانم شود در جهاد اکبر آفگندم بدنت مانند طبل غازی از آمد گوش نفس از باطن مرا آواز داد خیز هنگام غزا آمد سرو گفتند ای نفس خیز بی وفا راست گوی نفس کز خلیت گزیت و در گوی است جمله آرمست نفس ناباک آورد اندام از درون که مرا هر روز اینجا می کشی هیچکس را نیست از عالم خبر	تن برهنه بود که زخمی آمدم تا یکی تیری خورم من جای کبر در میان بجز شهیدی قبلی این تنم از تیر چون بر ویر نیست کار بخت این تن جلدی و رفتم اند خلو و در جمله روی در ریاضت کرد ز لاغر شدن که خواهم بد جلیش غم کویش که بگویش جش شنیدم بامدا خویش را در غم خود کردن کردی از جای میل غزا تو از گشتا و دهنه نفس شهوه اطاعتت در ریاضت سخت ترا اشارت ما بضاعتت بود همان لگدشون جان من چون جان کبوتران می کشی که مرا تو میکشی بی خواب و خور

ان یکس نیست از صفی
کار و تکس نیست از صفی
که در تو من خفتی که در تو
کار و تکس نیست از صفی
پزدان من چون خستیدم بوش
ایچنان گوی با بای چونان
دور بود از صف و از صفی
صوفی از صوفی از صفی
ان یکس نیست از صفی
نفس صوفی باشد او را نیست جان
صوفای بنام هم زین صوفان
بود ز دور بود خیم کل رشت
چند غیر نقشه صوفی
تا عصای مویی پنهان شود

نقشهارا

آنگشتن راه او را نشاند
جز که خام و زشت و آشفتنند
کام و کشند بدی هم بود سفید
ای بس انفس شهید معتدله
روح در دوزخ از روایت
صدا تو در کیفان غر و جوت
نوع آن تیغ تیر و آریست
ایک ز صحن تو آریست
نفس چون متدل شو از تیغ
ما شاماند دست ضعیف دو المین
ان یکی بر دست تو شعله در
و یکی بر روی تو جان میخورد

نقشهارا میخورد و صندل و صوفی در یک میان صندل و با مسلمانان بکار وقت کرد بست ختم از دست کوه خود نماند بدین بیکت از کوائف خیش آمد که بر موی جانم همد	چشم فرعونیت پر کرده و حصار اندک آمدت بار از هر ضرر و انگشت او با مسلمانان بغز باردیگر جمله آورد و نبرد ناخورد او بپست ختم اند و صاف جان ز دست صندق و آسان همد

حقا آنرا همه که می شنید
و آنرا بقا بر او هر سینه
که کار انداختن است بیکبار
الراحتین او میگفت که منزلت

هر شب فکندی یک در آب ری در تابی درد جان کشنده را ز وقت فرا او و انگشت از ختم بیت ختم تیر روح از وی نکست مقهور صدقا و صدق عشق از نبی بر خوان رجال صدقوا ابوهمه موردنم از صورت لید نقشش زده اینجا بکریست نفس زنده است چه مرگت خوش	آن یکی بودش یک در ز جلد دم ناکه کرد د سخت بر نفس حجاز با مسلمانان بگزار او پیش رفت زخم دیگر خورد از زاهم بیست بعد از آن قوت نما اندا افتاد پیش صدق جان دادن بود همین سابق ابوهمه موردنم از صورت ای بسا خوبی که ظاهر تر از رحمت الکشی شکست و راه زنده مانا

در بیان ناید که حشرش بود
نقل او ایست که اندک افلاک
نقل در کافین بود در آن کعبه
نقل در کافین بود در آن کعبه

نقشهارا

چونکه او در منزل سلطان پهلوان
گشت عاشق ز جمالش در زمان
عشقش بر آسمان زدوی کوی
چون در لیل خاد رهاوی بوی
چون در لیل خاد رهاوی بوی
درد کرده از آن سوخ مشردان
کر بودی عشقش در میان
که تمامای عشقش در میان
که تمامای عشقش در میان

بر کن ازین آن در و درگاه را ناگه تم من بر زمین نه در کنار باهر ازان ستمو صاحب علم قاصدا اهلاک اهل شهر گشت همچو کوه قاف اند کار کرد تغیها بر کرد چون بر تو ازین بیش سکنی گشت شد چون بوم پس فرستاد از درون پیش رسول گشته میکردند زین جور کران بچین خون بزیانت حاصل نا نگیرد خون مظلومان شرا این ملک شهر خود آسان ترا داد کاغذ اندو نقش و نشان زود بفرست که ملک و عیانت هین بد و نه کسور من ظالم	که اگر نهد بتو آناه را و در هدت کن و مفر ایما پهلوان شد سوی من مثل چشم چون مگها از عدد بر کرد گشت هر تو اخی مخفی از نبرد زخم تیر و سنکهای مخفی هفته کرد ایچین خون بزرگم شاه موصد دید یکار مهور هین چه میخو اهر خون مومنا که مراد ملک شهر موصیت من زوم بیرون شهر اینده را و مراد قند و سیم و کوه است چون رسول آمد به پیش پهلوان بگر این کاغذ کاغذ چه آ این کینرک خواهم اورا ظالم

**ایشان کرد صاحب موصد کنیز را خلیفه مصر و فرستاد
کیمک را ناخون بری مسلمانان نشود**

چون در سوله آمد بگفتای شانو من نیم در عهد اعیان است پرست	صوتی که کبر زود ازین را بپر بشیران بت پرست اولی پرست

دیگان لقبه بداری بود
بر خیالی آید در دم در ربع
عشق آن عشوه زده خون در ربع
پهلوان آن بد از روی بد
بمخم زدی در خیال بیوی
مرگ عشقش دیدن صلح
تغیر می دلا با ابی حکام

شیر ز کبد هم کرد از لغند
در هوای موج در آیت کبر
پهلوان مردانه بود و بصلت
بیش شیر آمد همچو شیر مت بند
زود نبشیر و شیرین از کفایت
زود سوی خشمه مهور شتافت
چونکه او خود را بدان جوانی
مردی او همچو از برای بود
با چنان شیرین کجا است گشت
مردی او نازده برای گشت
است شیرین لقای ماه و
از دست شیرین مردی او
در محبت و ماند از مردی او
گشت تند با او بشه از زمان
بگشت تند حالی هر دو جان

ایشان با ما خلیفه فی الهی ایچین موران و کرم آنچکار مشوره کو عقل کو سیلاب از بیز ایلی مد و سوی خلق شد آمد در قصد جبار سیلاب از جوی نموده معدوم خال همچو کس را بازان بخنم مدار آشوباید بسته زاب جح کز زین ای لطیف ستر و قد ماز گشت از موصد و محشدر آتش عشقش فروزان آغمان قصدا نه کرد اند خیمه او چون ند شهوه در زین لذت صدا خلیفه گشته کفر او کمن چون در اناخت شلو از پرست چون ز کسوی مقر میرفت را بر چینه و کون برهنه صفت دید شیر نویسه از نیکستان نازبان چون زینود چون آمد	استوی عندی وجودی و انوی مشوره کن با یکد استه کار در خوابی کرد ناخمداران پیش و پس کز بدندان مفتون ناکه روه افکند شیر و بخا ناد را نازد اسودا کاجا که مثال ارد و پیمه شد همچو بوسه عصم اندر همچو شیران خورشید را واگند نا فرود آمد به پیشه و مرغ کاه که ندانست و زمین از آسمان عقل کو و از طیفه خوف کو چیت عقل تو بخل ازین بخل پیش چشم آتشیش از من در میان پای بن آن بن پرست ر سخیز و غلغل از کج گجا ذوالفقار همچو آتش او بگفت بزرده بر قتل لشکر ناگهان صدا طوله خیمه را بر هم رده

هین کرد از هر قوی و دشت
منظور باش از سعادت را
صلقه از انفاق و زیارت را
کر عمل ایله اندوار علی
هر کس از صون و نطق و ظلال
آن نایب از قوایات تو را د
چون ندی از سوسه بوی تو را
لیک اندیشه ای بدید
چون ندی از قوایات تو را د

ز اقبال این جوان آمد
و در سال غیبتان جان بود
رو غلبه از طریق جان بود
که نماند از غل و قند زین
هر کس از صون و نطق و ظلال
مع آید تا لای بدید
لیک اندیشه ای بدید
چون ندی از قوایات تو را د

از خیال خوب جدا بود
لا تخافنه قلب خورده و غایب
از خیال خوب جدا بود
لا تخافنه قلب خورده و غایب
از خیال خوب جدا بود
لا تخافنه قلب خورده و غایب

با نکشان در میرسد آن خوب کایضا غافل از نور تعالی	منتظر در غیب جان مرد و زن راه که کرد او از آن صبح دروغ
چند روزی هم بدین بد بگذرد داد سوگندش که ای بد سبید	شد پنهان او از آن جرم کوان کو خند تا شه نکرده زین خیر
دیدم چند ز که در غمش دید وصف قصورست به چشم هوش	چون بدید او را خلفه مست پس ز نام افناد او را نیز پشت
کرد مردی از سخن داد سوال کوش را بگرفت و گفت از باطل	کی بود خود دیده ما ندانستند صوت آن چشم داز رخ از گوش
آن بر نسبت باطل آمد پیش این ز آفتابا و کرد خفاش از خواب	چشم خوراست و بقینش حاصلست نسبت اغلب سخنهای امین
خون او را خورد خفاش هر دو از خیال نوری برساندش	آن خفاش سوی ظلمت میکند آن طلیفه کو در رای اجتماع
از خیال دگر شهر و تصویر او است موسیا کشف بلع برکه هفت	دگر او کرد و دگر بر او کرد چون میان باکی آن خاتون نشسته

مملکت کاوی کرد خور آن
چون می ماند تو آمد آن تو کسیر
ای دیانت خفته تو آن طغیان
تا چه خواهد کرد آن باد بیز
که بکاید همچو جلاد کوی

از خیال خوب جدا بود
لا تخافنه قلب خورده و غایب
از خیال خوب جدا بود
لا تخافنه قلب خورده و غایب
از خیال خوب جدا بود
لا تخافنه قلب خورده و غایب

بلکه جمله تن بجایده شو
جمله چشم و گوهر سینه شو
کوش را نکند خیال او از حال
هت دلا و وصل از حال
جهدن تا آن خیال افزون شو
تا دلا ره همدی بخون شو
از خلیفه کول هم کجین بید
دیش کاوی کرد خور آن
چون می ماند تو آمد آن تو کسیر

و هم از کار باستان حریص
که هیچ یک بدی از حصار
خدا غالب شد کنش از ضعف
نهری طلیفه تو شوست
نیلوانی که کنش از خلیفه
این معنی از خند کنیک

هم بدین عالم بدانکه ما نیست چشمش اینست کو بد هر دی	از نفاق که ششوه که گفت نیست کز بدی چیزی زد که مزیدی
کرده میدد کو کی احوال عقلا ورنه بیند عاقلی احوال عشق	عاقلی هرگز کند از عقل نقل کمز کرد دماه نیکو فال عشق
حسن یوسف بد آن جوان دلا مرعصا را چشم موسی چو دید	از دل عیوق بوشد نا بدید چشم غیبی افی و آشوب دید
چشم موسی دست خود در دست اگر سخن پایان ندارد در کمال	غالب آمد چشم سر حجت خود پیش چشم غیبی نوری بدید
بیش ما فرج و کلو باشد خیال هر کو افوج و کلو آید و خوست	بیش هر محروم باشد از خیال که بیان کن پیش او شاردت
بچشم خوراست و بقینش حاصلست نسبت اغلب سخنهای امین	لا جرم مردم نما مد جان جمال آن که درین ولی بن بهر اوست
آن خفاش سوی ظلمت میکند آن طلیفه کو در رای اجتماع	آن خمد که کوی با کبر کن سوی آن زن رفقا بهر جماع
دگر او کرد و دگر بر او کرد چون میان باکی آن خاتون نشسته	تصد خفت و خیر مهر افزای کرد پس تصدا آمده عیشت نیست
آن محیل تاب حقیقت نداشت تخت و تخت موش در گوش	تخت کیش شهنوش کل میسد تخت کیش شهنوش کل میسد

در خلا و دارن تو بیدم
با بهانه جریانی تو بیدم
درد درم از زین غل و غل و غل
کشت سر خن و کوه تو بیدم
زود چشم از غل و غل و غل
کشت سر خن و کوه تو بیدم

ز نجد میان سنی او از
امداد قهقهه خند کرد
نادید آن مردی آن پهلوان
کو بکشت آن شیر و آلاش خان
غالب آمد غل و غل و غل
جهد سبک و خوشی استیکان
تخت مخلص همچو استیکان
غالب آمد غل و غل و غل

هر چه از این شد تن می فرو
همچو بنیسیل باک هاله
هر کوی و خن و شاد و خور
هر کوی و خن و شاد و خور
ای زار در این غل و غل
همان آن غل و غل و غل
بیش طلیفه طیر غل و غل
زود چشم از غل و غل و غل

حشا لجنه مکاره در رسید
حشا انار از هوا آمد بدید
ای لایزه زده شیرین و گلی
دردی خوشم زوند زودش هلی

ایغده صد چیز را در کن نیک
لب کدک بود پیش این بود
جان بیدار لذت آمر مسرا
داستان آورد و در وقت و در وقت

بارها من امتحان فرموده ام
در امانت نایتم او تمام
پیش بخود خواند آن امیر خوشتر
کرد با او یک بهانه دیگر بر
زان سبب که خیزد رشک کثیر
مادر فرزندش جفاست
رشک و غیرتی برده خون جگر
چون کسی را داد خواه امیر کینز
چون تو ما بازی نمودی بهر او
عقد کردش را امیر او را شیر

نشو آنقدر در بیان مغزین
ای که از تعظیم امیر کینز
این حکایت کن که کرد الهی
گفتند شاه محمود غزنوی
آن سید غزنی زین سلطان است

**باین لطف سخن قسمنا که یکی را شهروز و قوت خواجه دهد
و یکی را کفایت بجهل و کجاست فرشتگان علیهم السلام**

سوز هوا تا فتن از سر و لبست
ترک هوا قوت بیغیر لبست
و در کون بدینجهانی که بشهوی می بود
بر او خرقی امتی می بود

این که در جلد ازین و ما لایحه
که درین روز وقت کوهی
فرموده شاه که که گفتی بکن
شاه روزی جان دیوانه است
جمله از کار در آن دیوانه است

گویم بر تو که در وقت و زید
پس نهادش زود در وقت و زید
گفت چونست چید از زید این گفتند
گفت به از زید صد و او از زید
گفت بکن گفت خوش است که
بکن و او دارم که مثل از زید
که نیاید در کار و زید

ای عجب و حال از شاه و بی
عقل خطیایم که خطا کنیم
مقدار که مقدار از اینها
آری که شایسته اینها
عصم الله تعالی

گفت تا با تو بود از شخلعی
کرد ایثار و زین آتاه جود
ساعتی شان کرد مشغول سخن
بعد از آن داد شریعت حاجی
گفت از زید این به نیمه مملکت
گفت بشکن گفتای خود شید
قیمتش بگذار بین تاب و لمع
دست کن جندم را در کتیر او
شاه خلعت او داد و از شرف تو
بعد یک ساعت بدت میرداد
او هم برکت و عهد میران
جامکها شان همی افزود شاه
اچین گفتند بجه ششامیر
کر چه تقلیدت استون سخنان
همچین در دوز کرد از اش کفر
شاه چون کرد امتحان جمله کان
آخرین نهاد برکت ایاز
یک سبک دیدند آن کو هر تو هم

هر که از این و زید
پس از این و زید
هر که از این و زید
پس از این و زید
هر که از این و زید
پس از این و زید
هر که از این و زید
پس از این و زید

مقدار که مقدار از اینها
آری که شایسته اینها
عصم الله تعالی
مقدار که مقدار از اینها
آری که شایسته اینها
عصم الله تعالی

گفت قور ز اینجه بدم گفتند
گفت کون زود خوردش زین
سکا در استیل بودش زین
خود کردش پیش او بود از زین
ز اتفاق طلوع باد و لغش
دست داد آن خطه با زین
بایجا بر آن به بدکاران
کرده بود اند قبل و سلا
همی بوسنک اند و قور جا

گفت شد باین پیام داد
هر که از این و زید
پس از این و زید
هر که از این و زید
پس از این و زید

مطلبه تا آن وقت که در آن نظر
ای نظر تا آن وقت که در آن نظر
بیا که از اینها که در آن نظر
از سلطان بنده بود پیشتر
از آنکه بفرستد بقیعت با کوه
کفت ایاز او حضرتان ناموز

کر بزد اسبش هر آنکه آن سب
مرد را با اسبک خویش بود
به صورتها مکن خدیو
هست اهد اعظم بایان کار
عارفان ذرا عاز کشه هوشند
بود عارفه را عزم خوف و جفا
دید کویا بقو زدا عت کرد مآ
عارفت مبار زت از خوف و بیم
بود او را خوف و امید از خدا
خوف حق شد چنانکه امید شد
ز امتحان شاه بود آنکه آماز
کی شود عارف و قلند چون ضان
خلعت اذرا در آرا هنر ببرد
کرد کوه را مژگانه او خورد

تشیع نزد زمره و امر بکارت بر این که چرا کوهی چین
را شکستی و با شیخ ایاز ایشانرا

خود شکست و کوه خاص از زمره
یک چه و با کیت قاله کافوت
وان جماعت جمله از جهل و غما
قیمتی کوهی نتیجه مهر و ود
زان امیران خواست بنیاد کند
هر که این بفرمود کوه را شکست
در شکسته در ز امر شاه را
بر جان خاطر جریا پوشیده شد

مطلبه تا آن وقت که در آن نظر
ای نظر تا آن وقت که در آن نظر
بیا که از اینها که در آن نظر
از سلطان بنده بود پیشتر
از آنکه بفرستد بقیعت با کوه
کفت ایاز او حضرتان ناموز

کر نه در راه دین از زان
رنگ و بو سبب است از زان
کوهی که هر آنکه
جمله شکستی کوه را عیان
چون ایاز از زمره
جمله از آن جوانان سروران
سرفروانند احتیاج آن زمان
عند کویان کشته زان نیشان
مچو دوی میوشی بر آسمان
تصد که در شاه بستان امیران
کرد اشارت شده بجلا دامن
که ز صلح ایاز ایشانرا

مطلبی کوهی با آنها کشته
مطلبی کوهی با آنها کشته

ایر خزان چه لا بوقصد مند
امر ما پیش چنین اهل فساد
پیش ایاز مهر آفر بر محمد
بجده کرد او و کلوی خود گز
ای همانی که هم امان فرسخی
ای کرمی که کرمهای جهان
ای لطیفی که کل سرخت بدید
از عنقوی تو عنقا را خیم سیر
جز که عنقوتو کرا باشد ساد
غفله کستانخی این بخیرمان
دایما غفلت ز کستانخی دمند
غفلت و کشتیان بد آموخته
هفتش برداری و فطنت همد
وقت غارت خوار باید خلق را
خواب چو در روی زندانیم بقی
لا تو اخذ از این باشد کواه
زانکه این شیخال تعظیم او کرد
کوهی ز نیسان لابند و ناچار بود
کوتها و ن کرد در تعظیمها
کز پی سنگ امر ما را بشکند
بهر رتیکر سنگ شد خواهد
پیش تخت آن افع سلطان فاد
کای قبادی کز توجیح آرد نکند
از تو دارند و سخاوت هر سخی
مخو کرد پیش ایشانرا همان
از سخجات بپرسن بر زرد
رو بهمان بر شیراز عنقوتو
هر کوی امر تو بنی باکی کند
از و هنر عنقوت ای عنقلان
که بود تعظیم از دیده رسد
ز آنش تعظیم کردد سوخته
سپه و پیش از از دشت زمین
نا بر نوزاید کسی زود کون را
خوابی نیشانی بود با پیچ
که بود نیشانی بر جبهه گاه
ودنه نیشانی در نیان او دخی
در سبک ز زیدین و مختارین
ناکه نیشانی داد یا سهو خطا

مطلبی کوهی با آنها کشته
مطلبی کوهی با آنها کشته

مطلبی کوهی با آنها کشته
مطلبی کوهی با آنها کشته
مطلبی کوهی با آنها کشته
مطلبی کوهی با آنها کشته
مطلبی کوهی با آنها کشته
مطلبی کوهی با آنها کشته

کرمی است که در وقت سحر بر آن کنی
تا به بی بی پادشاه بر
تا به بی بی پادشاه بر
تا به بی بی پادشاه بر

ماز شان وقت سحر بر آن کنی	تا به بی بی پادشاه بر
بزرگان بار در وقت شام	تا به بی بی پادشاه بر
ناکه از تن نار و صلت بکنند	تا به بی بی پادشاه بر
بزرگان این زمین در جمع سز بکنند	تا به بی بی پادشاه بر
بانگ می آید قالیان از آن کرم	تا به بی بی پادشاه بر
پس غریبهها کشید از همان	تا به بی بی پادشاه بر
زیر این سایه در خیمت ناز	تا به بی بی پادشاه بر
پایهای پُر عنا از راه دین	تا به بی بی پادشاه بر
خود یاز کشته معتبر مهربان	تا به بی بی پادشاه بر
صوفیان صافای چون خود	تا به بی بی پادشاه بر
بوی از پاک از قدم باز آمدند	تا به بی بی پادشاه بر
این کوه مجرمان هم ای محمد	تا به بی بی پادشاه بر
بر خطا و جرم خود و آتشند	تا به بی بی پادشاه بر
و تو بگرد تا آنگه آنگان	تا به بی بی پادشاه بر
راه ده آلودگان از الجمل	تا به بی بی پادشاه بر
تا که غسل آرند از جرم در	تا به بی بی پادشاه بر
اندان صفها از انداز مری	تا به بی بی پادشاه بر
چون سخن در وصف طاعتند	تا به بی بی پادشاه بر
جز را به نمود هیچ است کره	تا به بی بی پادشاه بر

مستی ایشان با قبال و عمار
مستی ایشان با قبال و عمار
مستی ایشان با قبال و عمار

چون سگ در بیخ ما افتاده
تو نه مستی مکن تو باد
هر که از سگ در بیخ ما افتاده
تو نه مستی مکن تو باد

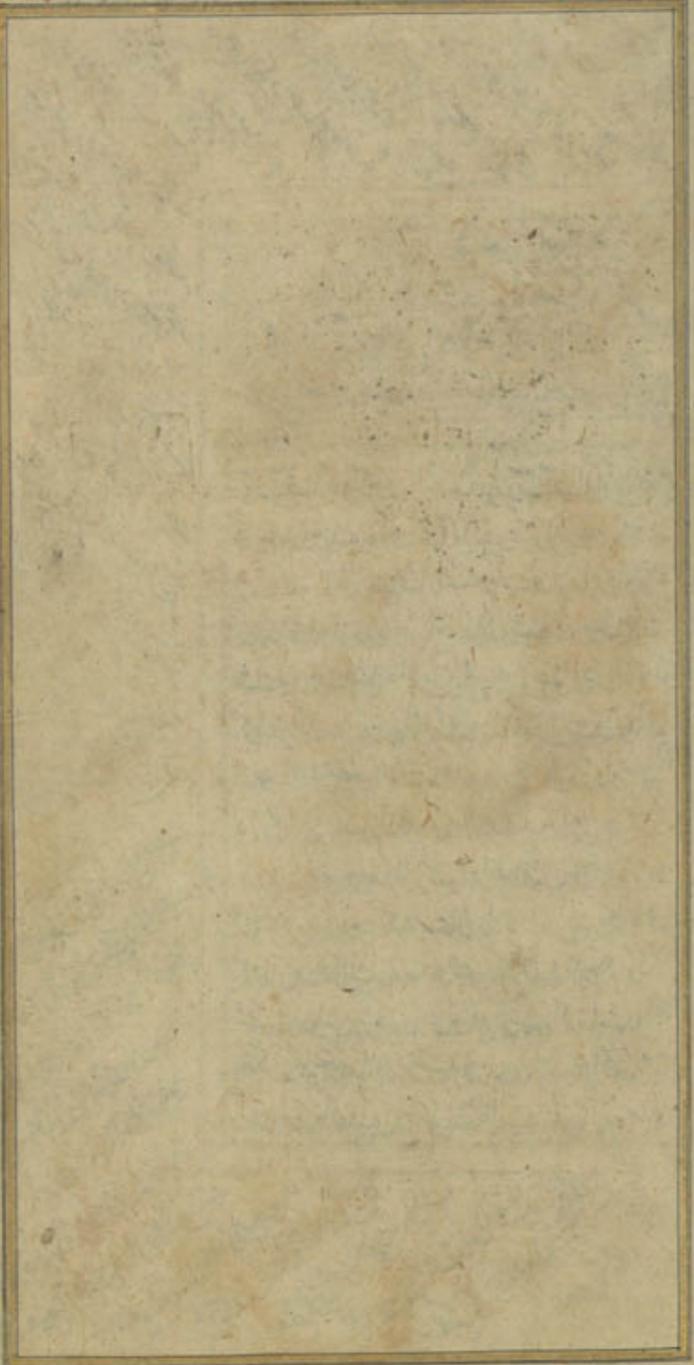
آشنای کبریتها تا بروز
با جنیز استارهای می نمود
هر یک در دفع دیو بدین
هست نطق انداز قلعه آسمان

کز خدادادی بر ایاضها	کفنی شرح تو ای جان و جان
باید هاز دارم من از هم کس	در حجات از تو ای دانی سز
من کس بر خود نباشم از عدم	کز دهانش آمدند از آنم
صد هزار آثار غیبی منظر	کز عدم بیرون آمد بالطف و
از تقاضای تو میگردم سرم	ای بفرده من به پیش آن کرم
رغبت ما از تقاضای تو است	جذب حقت هر جا ره دوست
خاک بی بادی بی لای خجند	کشتی بی بخار یاد رره نقد
پیش آن کز ندکای کس نمرد	پیش آن کز حیوانت دزد
آب حیوان قبله جان دوست	ز آب شد سبز و خندان بوستان
مترک آشنایان ز عشقش زند	دل جان و آب جان بر کنده اند
آب عشق تو چون ما دادند	آب حیوان شد به پیش ما کساد
ز آب حیوانت هر خانزانی	لیک آب آبی حیوانی قوی
هردی بر کوی محشری ادبم	تا بیدم دست بردن کرم
همچو خسته کشت این مردن مرا	ز اعتمادت رفت زدن ای خدا
هفت ربا هر دم از کردم سرا	کوش که بر شتر و پیش ای آبیاب
عقل در آن از اجل عشق ز بیخ	کی شود رسان باز چون کج
از صحاف شوی این بیخست	در بروج چرخ جان چون غمت
ده نیا بد از ستاره هر جواس	جز که کشتی بان استاره شناس
جز نظاره نیست غمت دیوان	از سعود شرعاً فلند از روان

در کلان زمین زوزها بگناه شد
در کلان زمین زوزها بگناه شد
در کلان زمین زوزها بگناه شد

تو کز آن کز تو بود در دیوار
دلوی بر آبت زنج و مورا
خو تا رو به کشتی غنی بکنند
دوست را چون تو کشتی بکنند

صورت خرمی که در صورت
مستیزان هم از او بدین است
هر که از سگ در بیخ ما افتاده
تو نه مستی مکن تو باد

فی تکلف زهر کرد در دهن ناز حرم زهر هم شکر خوری	تو عدوی و زعد و شهلا کن دوست شو و زخمی ناخوش کنی زان شد فاروق را زهری کند که بدان تریاق فاروقی چند
صیبر جوی تریاق فاروقی غلام ناشوی فاروقی و دراز و التکم	
تمت المجلد الخامس بمؤنة المبدأ العالم ۵	

در مقامی مشغول بودی... در مقامی که در احاطی نایب... در مقامی که در احاطی نایب... در مقامی که در احاطی نایب...

الحمد لله رب العالمین... الحمد لله رب العالمین... الحمد لله رب العالمین...

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى خَيْرِ خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَعِتْرَتِهِ أَجْمَعِينَ
اما بعد اینست مجاز ششم از دفترهای مشغولی و بدینات معنوی که مضامین ظلالی شبهت و خیالات شک و تردید باشد و از مضامین بحسب حقیقتی درک نتوان کرد زیرا که مقام حیوانی است و با فطرت است و انسان را از بهر عیان صورتی آفریند و بر حواس و مدارک ایشان دایره کشیده که از آنجا و نکند **تقدیر العسیرین**
العسیرین یعنی مقدار رسیدن نظر ایشان و حیران عمل ایشان بدید که چنانکه هر ستاره را مقدار است و کارگاهی که تا آن حد عمل ایشان برسد و همچو خورشیدی که حکم او در آن شهر نافذ باشد پیش در وای توابع آن شهر حکم نباشد و الله اخبره و اعلم عمننا الله من حبه و حقه و ما حجب به الخیر بین آمین یا رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد و آله اجمعین

دم بدو ایضا روشن شد... جمع از گفتن عثمان و ایضا... زانکه از بابک و علا... با شیبها سار غوغای... جمع کردد ز راهی کاروان... جمع کردد ز راهی کاروان...

که چه ماران زهر آفتاب میکنند... زهر آفتاب میکنند... زهر آفتاب میکنند...

مه فشانند و نور و سگ غوغا کند
هر کسی را خدایت داده خصا
چونکه نکلداره سگ ز نوره
چونکه سینه که سینه که افروخته
قهر سینه که لطف همچو ز انکین
انکین که پای که آرد ز رخسار
قوم بروی سرها می ریختند
قد او را بدیدند از بجز خود
و بعد که آن لنگه بود آن وقت
خم که آرد زیاد را ز راهی شود
خاصه این دریا که دریاها
شدد هاشان تلخ از بر شرم
در قران از جهان با آن جهان
از عبارتت سگ و قاضی رشتت
زاغ در در ز غوغای زان زنده
پس خرد است هر یک را خدایت
نقل هاشان غذای آشت
که یکدیگر پیش ما رسوا بود
که بلیدان این بلیدها گتند
هر کسی را خدایت خود می کنند
در خوردن که هر شره را نیندا
من مهم سیران خود را چون هم
پس شره را واجب فرود بود
کین دو باشد گن هر یک کجین
اندک آن را کجین آرد خللا
نوح را در راه فرود می ریختند
پس سینه که اهل عالم می فرود
بلکه صدقه نستان عین اعلی
پس او همچو نهار از او زنده
چون شنیدند آن اشارت او مد
کی قور شد نام اعظم با اقل
این جهان از شرم میگردند
قدنه خص را با خص چه شیند
بلبل از آواز خوشتر که کند
اندین با زار بقرار ما نشاء
بوی گل قوت دماغ سرخوش
خون و سگ و اشک و خلوا بود
آبها بر پاک کردن می کنند

در بیان جزوه... در بیان جزوه... در بیان جزوه...

مثنوی را معنوی بی معنی و بی
بازده که از این معنی و بی معنی
این که بی معنی و بی معنی
مثنوی را معنوی بی معنی و بی
بازده که از این معنی و بی معنی
این که بی معنی و بی معنی

در عناصر و در نکر نادر شود که برایشان سقفه نیاست استن آب شکنده هر شود لاجرم ما چکنیم از خود بود هر یکی با هم مخالف در آتش باد که کوشناز کار خود کند هر یکی باد بگری و خرد کند پس چه مشغول بچند بیکران در جهان صلح بیکر نکند بود زانکه آن ترکیب از ضد است چون باشد ضد بود جز بقا که نباشد شمس ضد زهره صلحها باشد اصول جنکها و صلح باشد اصل هر مجر و فراق و زچه زاید و حق این اعداد فوج را باشد همیشه خوی اصل خوی و این نیست خوی کبریا چون بی که جنک او بهر خدا شرح این غالب نکند در جهان	این جهان زین جنک تمام می چار عنصر چهار است و قوت هر مثنوی شکسته آن در ک پس بنای خلق بر تضاد بود هست اخواله خلاف همند چنانکه هر دم راه خود را میبرد موج لشکرهای آخواله زمین می کرد در خود چنان جنک کوان بایکد زین جنک حقت و اخود آن جهان جز مابق و آباد نیست آن تنافی از ضد آید ضد را نقی ضد کرد از بهشت آن نظیر هستی در یکی اصول رنکها انجهانست اصل این برغم و فاق این مخالف از چه ایم ای خواجه زانکه ما فوعم و اصل این چهار کوهر جان چون و دای فضله جنکها این کار اصول صلح است عالمت و چیر بر هر دو جهان

که در صورت هار و بولک
آنها بیدار شود در روز
باز هم آموش بخند در روز
نیز آفاق که آموش بیدار
خلق صورت از جان را بیدار
را ب و مگو در و مانع
خیم بر درگاه جان را بیدار

خود مثنوی ترا نشاند که زمان
ای با آنکه ببرد عروجان
خود مثنوی ترا نشاند که زمان
ای با آنکه ببرد عروجان
خود مثنوی ترا نشاند که زمان
ای با آنکه ببرد عروجان

چونکه خواهد که آید رسو باز جانها جو خواند بر علو بعدا زین بار یک خواهد شد سخن تا بچو شد یکهای خورد زو باک سبحانی که سبستار کند زین تمام بانک و حرف و کف باری افزون کش توان بود بونه که دار و بپهیزان ز کام نابند اندام شامت را ز اثر چون جهادند و ضرورت شکوف چون زمین بین بر فز و پوشدن هین برار از شرق سیف الله را بر فردا بخورزند آن آفتاب زانکه لا شرفیت لا غربیت او که چرا جز من بخورم و خدی ناخوشت آید مقال آن آمین از فوج در پیش من بستی کمر شکری این را که شمس توت از ستاره دیک تصریف هوا	شاه کوید چیش جان را از گوا مانند آید از نقیان از لولا که کن آتش هیر مثل افروغ کن دیگه از راکا تو خردت فوج در غما حرفها پنهان کند برده که سبب یاد غیر بود ناسوی صلت بر بکره که گوش تن بیوش از باد بود سرد عام ای هواشان از زمستان بود ی جهدا نفاسشان از نیک برت تبع خود شد حیا اللهین که مکن زان شرق این رخ و کاه سینهار بود ز کجا بر تو باد با بغم رود و شب حریت او قبله کردی از لیشی و عیما در بنی که لا ایت لافلین زان همی بخو که التوق العتر شمس پیش نشانت علامتت ناخوشت آید از الحکم هوی

در هوای پای تو سوزد
بک خود را می بیند آن
دست با من بخند از
و ان عطا صدق بگشت از
با هم این همه آنچه بخند
کای را دارد و جان بکند از
باز هم آموش بخند در روز
نیز آفاق که آموش بیدار
خلق صورت از جان را بیدار
را ب و مگو در و مانع
خیم بر درگاه جان را بیدار

از سر و آردم کلامین نویسم
و سر بار و یون بر می نشیند
انندین غلظت موالع را بگوید
لا سوا الله یجوبون
کای قوی منبر را سی ز قالی
واظنی ز اکتف دین مانی

جان ولایت و ماهر رنگ و
فکر کو آنجا همه نور است
هر ستاره خانه دارد در
جای سوزن در کاز رخ زرق
لذت تمشلی و تصور کند
مثل سحر و لید باشد آن مثال
عقل سرتیزت لیکن پای
عقل شان در نقل دنیا هیچ
صدشان زرق غور غور
غالی اندر رهبرها خود نما
وق خود بینی بچند در جهان
از همه اوصافشان نیکو شو
کومی کند بود همچون سنی
هر جمادی گویند در و رتبا
هر نباتی کو بجان رو آورد
باز جان چو دهنه و سوسو جانان

**سؤال سائلی عالم که مرگ بر سر هر جن شهرت شد
سرا و عزیزت بود با خدای و جواب عالم سؤال
کنند بر بقده عقل و فم لکان**

هم که شنید این آدمی بر عثمان
بزرگین و بیخ عرضه کرد کس
خوبی و عقل و طهارت و عیب
بلو کردی هیچ تو بیاسان
خوبی روی و اصالت و کوان
پیش صورتهای تمام ایوان
عرضه کردی هیچ سیم از آن

از سر و آردم کلامین نویسم
و سر بار و یون بر می نشیند
انندین غلظت موالع را بگوید
لا سوا الله یجوبون
کای قوی منبر را سی ز قالی
واظنی ز اکتف دین مانی

ماز آن باشد سفید و نظیر
چون که صیقلی است
و بود جعدی و میل و شاه
اوس را بست سکر در کلاه
آدمی بر قلدری طشت حیر
بروفد از آسمان و از آئین
هم که شنید این آدمی بر عثمان
بزرگین و بیخ عرضه کرد کس
خوبی و عقل و طهارت و عیب
بلو کردی هیچ تو بیاسان
خوبی روی و اصالت و کوان
پیش صورتهای تمام ایوان
عرضه کردی هیچ سیم از آن

از سر و آردم کلامین نویسم
و سر بار و یون بر می نشیند
انندین غلظت موالع را بگوید
لا سوا الله یجوبون
کای قوی منبر را سی ز قالی
واظنی ز اکتف دین مانی

بگذری زین نقشهای
در عجز و حجت کایشان
تو کوئی من بگویم در بیان
در عجز و جان آمیزت کنیست
صورت که ما به که خجسته کند
جان چه باشد با خبر از خبر
چون سر و ما هست جان خجسته
اقتضای جان خود ای لاکه
روح از تاثیر آگاهی بود
چون خبرهاست چو زین
جان اول مظهر در کاه شد
آن ملایک جمله عقل و جان
از سعادت چو بر آن جان
آن بلبس از جان آن سرور بود
چون بودش آن فدای آن نشد
جان نشد آن قصر که آن حضور
بستر دیگرهت کو گوشه کرد
طوطیان خاص از آن خورده
معنی است آن فیضول فاعلا

حاجوه آری با عجز نیم کور
که ترا از نقشها با خود رفت
عقل و حشر در کوه و تدبیر
صورت که ما به که خجسته کند
جان چه باشد با خبر از خبر
چون سر و ما هست جان خجسته
اقتضای جان خود ای لاکه
روح از تاثیر آگاهی بود
چون خبرهاست چو زین
جان اول مظهر در کاه شد
آن ملایک جمله عقل و جان
از سعادت چو بر آن جان
آن بلبس از جان آن سرور بود
چون بودش آن فدای آن نشد
جان نشد آن قصر که آن حضور
بستر دیگرهت کو گوشه کرد
طوطیان خاص از آن خورده
معنی است آن فیضول فاعلا

در کمال از محمد الهی
دیده از آن محمد الهی
هست اشارت از آن محمد الهی
طوطیان خاص از آن خورده
معنی است آن فیضول فاعلا

از سر و آردم کلامین نویسم
و سر بار و یون بر می نشیند
انندین غلظت موالع را بگوید
لا سوا الله یجوبون
کای قوی منبر را سی ز قالی
واظنی ز اکتف دین مانی

جان فزونی و دستاوردی چون
ماد عمی ز در جهان پیچون
سوی دادم خون مستحق شدند
هم ز سعی تو دارواح آمدند

صد هزاران آفرین بر جان او	بر قدم و دود فزودار او
ان طیفه زادگان مقلبتش	زاده انداز عنصر و طمانش
کز بغداد و هری با ز ریند	فی مزاج و آس و کل نیش و نیند
شاخ کل هر جا که رویم	ختم می هر جا که جو شد هم
کوز مغرب برینده خود شید	عین خود شیدت خیزد کوز
عین چیا ترا ازین دم کوز دار	هم بستاری خودی کرد کار
کف خیمه خفاش بند خصا	بسته ام من ز آفتاب مثال
از نظرهای خفاش که رنگ	انجم آن شمش نیز اند خصا

نکو هید نام های بوشید که مانع ذوق افغانی و خلیل
صفت صید نماید و فرزند صد هار با بد خیاجه کو مقید
راه منزلت سخت شدن بوزید و بی لایت گذشتن و بر
سخت از جو بلای که این کس سفند از تو بخت که کرد جوید کینه
که کرد تو زدی هست فدای تو اند و اگر سختی هر چی ترا
از در همت و سختی دیگر هست که جوید سفند از بدیند
در حال از بزه بان کرد و بر سیدن تر شد که اگر بر ستم
هم کوی سفند از زهر ز افند و مرل بدر سند

ای ضیاء الخواصه الذریا	ای صقال روح و سلطان هدای
مشوی را شرح و شروع ده	صوره امثال او در روح ده
ناحرو من جمله عقلا و جان نود	سوی خلدستان جان پزان نود

مگر سحر خاورد الاتین شاع
 که چه گویدم عربی کز فضل خود
 او بگوید اندر زبانه از عرب
 می بماند در زبان از عرب
 پیش ایشان خوار کردم برین
 لیک که بود پیش لطفه استن
 کی بکسی از بدی و بدی از خدایی

تاریخ کرد ز لطف آسمان
 کفخی از لطف تو جز و زود
 کزین و طهور انجیم بد
 لیک از چشم بد زهر بر دم
 ز کله و دق و سینه
 جو بود موخا لود ز کدیگون
 شرح حالت می یارم در بیان
 این عالمه هر دوستان در بیان
 که از و با همی از لید کلید

صد دل و جان خاتون صانع خلق
 چشم بد با روش بد مانع شده
 خود بگو و طال آن هم سوز
 می غوغ ششعه عریان خود
 گفتن ای عم یک شهادت خود
 تا که من با جنت سعادت بگوش
 گفتن ای عم یک شهادت خود

اولین جز و مدنی از غیب
 و نه سالن بود این جور و عیب
 هم از آنجا که تردد داد تبیر
 می ترزد کن مرا هم از کوه
 اینلا امه مسکف آه آفتابش
 ای کوه از اینلا ما برین
 تا بکجا از اینلا ما برین
 مد صیام بخش و بی نصیب
 اشتیام لاغری و شت
 ز اختیار صیام الان بخش
 ز اختیار صیام آن سران
 این کجا و که شود این سران
 آن کجا و که شود این سران
 عین از من تحمل با هموار
 تا بدین روضه آبیوار

الغیاضای تو عیان گمش	زیر و شاخه اختیارات خبت
من زستان و زم کردل جان	مات کشته که بماندم از غنا
من که باشم جوج با صد کار	زیر کین فریاد کوز از اختیار
کای خداوند کیر بر کرد کار	ده اما نه زیر و شاخه اختیار
جذب کیرا هله صراط الستم	به زود و زده تر دای کیر
زیر و و که که چه کم مقصد	لیک خود جان کند آمد از غنی
زیر و و که که چه بجز تو عزم	لیک هر کوزم بجز تو عزم
در بجای شوی با نش از خدا	ایه اشفقن آن بجهلها
پس تردد هست در جور و عا	کین بود به یا که آن جان مرا
در تردد می نند بر همد کر	خود و آمد می در کوز

مناجاة در پناه جنات بحق از وقت اختیار و طهر فتنه
اسباب آن کس که سمات قلضین از اختیار و اسباب
نکو هید بد و حلقه آری مولع افکار در طلب اختیار
و اسباب خرابش چنانچه بپای تو خود را اختیار کرد
صحت خواهد که سبب اختیار است تا اختیار بر سبب
و محبط همه حق در امر خاضع و طاعت اختیار و اسباب
هر کس فرعون ز کرسند فی نواء کس نذیر است

ای کیریدی الحلال مهربان	دایره المعروفه در ای جهان
یا کیریم العفو می لمر نزل	یا کثیر الخیر شاه فی بدل

و چشم از یاد خوار و صمد
 نیند از نام ما صیها می خود
 و چشم در شرح جان زین
 یاد کارم هست در خوار و صمد
 کوز او شمشیر از خوار
 عجز از آن هموار اختیار
 عجز از آن هموار اختیار
 عجز از آن هموار اختیار

همی آن اصحاب گفتند با هم
 می چه می اطفالی با هم رفود
 خفته با هم برین بی بریار
 بر کوزم جز خود کوی اختیار
 هم تقبل حق تا دار العیون
 یا سوی ذرات اعمال او برین
 صد هزاران سال بودم در عباد
 عجز از آن هموار اختیار
 عجز از آن هموار اختیار
 عجز از آن هموار اختیار

ما را در این سخن که در این کتاب
صورتی نیست که در این کتاب
صورتی نیست که در این کتاب
صورتی نیست که در این کتاب

جمله عالم را از اختیار و اختیار
نادی از مؤشیران و مؤشیران
جمله دانسته که از مؤشیران
ی که بر زمین از زمین و زمین
نفس را در این سخن که در این کتاب
لا عفو الا سلطان الله
لا عفو الا سلطان الله
لا عفو الا سلطان الله
لا عفو الا سلطان الله

ما را در این سخن که در این کتاب
صورتی نیست که در این کتاب
صورتی نیست که در این کتاب
صورتی نیست که در این کتاب

کتابی که در این کتاب
صورتی نیست که در این کتاب
صورتی نیست که در این کتاب
صورتی نیست که در این کتاب

و علامه را از هر کجا از زمین و زمین
خواه که از زمین و زمین
بهر یاد و پیش تمام آموخته
بهر یاد و پیش تمام آموخته
بهر یاد و پیش تمام آموخته
بهر یاد و پیش تمام آموخته

کتابی که در این کتاب
صورتی نیست که در این کتاب
صورتی نیست که در این کتاب
صورتی نیست که در این کتاب

کتابت هم در هر روز
از صلاه تا صلاه
و در هر روز
و در هر روز
و در هر روز
و در هر روز

هر بدی که امرا و پیشاورد زان صلف و خسته نیز تو این سخن بیان ندارد باز کرد باز رود در کار جز در ده می صورتی را چون بدید در می دزد را چون قطع تلخی می ده بداد تو بدید از دست چرخ بچنین قلاب و خوئی و گویند توبه می آرند هم پروانه وار همچو پروانه زید و در آن ناریا چون بیامد سوختن بر سر کتیبه بارد بیکر بر کلز طمع و سود بارد بیکر سوخت هم و آس بجست آن زمان که سوختن وای چسید کای زخت تا بان سوختن شرفی	آن زینکهای عالم نکند ده ملک که صد هزاران در کرد سوی شاه و هم مزاج باز کرد نار هدهستان تو از دوه می از لذت آخرش زده بود هند ذوق زدی را چون در ده می ده بداده زین برین دست بین وقت تلخی عیش زاده می هند باز نشیان محکشان سوختن نور دید و بست آن ز ناریا باز چون طفلان فناد و تلخ کتیبه خویش زد بر آتش آن سوختن باز کردش جز در دل ناریا همچو هند و شمع راده می هند وی صحبت کا زید و معر و سود

در عمو که یکم اوقد و انار لخر اطفاها ما الله

باز از مایه بود توبه و این کلما اوقدهم نار الوعنا عزم کرده که دلا اینجا ماه	کا و هن الرحمن کلما اطفاها الله نارهم حتی اطفاها کشته ناسی اندک اهل عزم نیست

و خداوندی که ایستاد
کرد سعادت و عقل خود ایستاد
اینچنین بخت بود معقول شد
خانه باستان بود معقول شد
ملکه بی باکی ایستاد
خانه باستان بود معقول شد
ملکه بی باکی ایستاد
خانه باستان بود معقول شد

کتابت هم در هر روز
از صلاه تا صلاه
و در هر روز
و در هر روز
و در هر روز
و در هر روز

خط با کتاب بود معقول تر چیم گوش و عین چشم و موم فتم شمع روشن بود که برانند صفت خوب از کین مثل خنبر پس چون بود ایستی که تهنز میکند پس کند نفس جو غم و روی بخند همچو آن قوم مغول در آسمان ما کیر از روی کر تانی سرو در عزم بودی برستی از کفش ارز و جستن بود بکر بخت این جهان است ذمه نبرد چون چنین ز فتن بدید صید پس بپیکر کف استفسوا الفلوات ارزو میخواه یک انداز خواه ارغو نکند ارا تا جم آمد پیش چندان با حجت پیش خدمت کش دم بدم چون تو مرا فرستی و در بدستی چشم خود را از اینجا	با که و کاتب بدیدش و پیر چون بودی کاتبی ای تنهم با بکرانند دانست باشد اولی از کیر ای بصیر بر سر توبه یوس محنت می زند سوی او کش در هوای خند نهری اندازد دفع زنج جان چون روی چو در کف روی از کف او چون روی او است پیش عدلش خون تقوی در کز بر از دامهار و آرزو چون شدی و رضا آن بدی کرمه منقشان بود کوی بر نابد کوه را یک بر کاه از مودی کین چنین می ماید نار و عا ز حشر او در کشتن داد می معنی بود او زای غی کار خود را کین گذارد آفتاب

فاغودنیز یاد شاه ایاز را با امر او سفید و مشرب

باز از مایه بود توبه و این
کلما اوقدهم نار الوعنا
عزم کرده که دلا اینجا ماه
کتابت هم در هر روز
از صلاه تا صلاه
و در هر روز
و در هر روز
و در هر روز
و در هر روز

کتابت هم در هر روز
از صلاه تا صلاه
و در هر روز
و در هر روز
و در هر روز
و در هر روز

کتابت هم در هر روز
از صلاه تا صلاه
و در هر روز
و در هر روز
و در هر روز
و در هر روز

کتابت هم در هر روز
از صلاه تا صلاه
و در هر روز
و در هر روز
و در هر روز
و در هر روز

که غنی هفتاد قطره باد امیر
چون غسل بخورد غنی را بداند
زود در فیز تو بنیاد غنی
در چه بودی غنی را بداند
فوق جفا ریدی که غنی را بداند
غنی تو که از غنی را بداند
مجموعه غنی را بداند

چون غنی دانست دیگر دم نبرد
بمخیز تا غنی امیر و بیشتر
گفت امیر آنرا که من زوی غنی
که بپرس از کاروان از غنی
او برقت و جمله را برسد
حالی شان در یافت غنی بی شک
هر چه زری می براند غنی
مرا قصه امیر از غنی

مرا قصه امیر از غنی

پیش بگفتند آن امیر از غنی
قیمت حقیقت را روی غنی
گفت سلطان بکده آنچه از غنی
ورنه آدم کی بگفتی با خدا
خود بگفتی کین گناه از غنی
هیچ ابله سی که گفت از غنی
بل قصاحت و حمد غنی
در تود دمانده ام اند غنی
این کنم یا آن کنم او کی کند
بمع باشد این تود در سرم
این تود هست که موصل غنی
پس تود را باید قدر غنی

تا تو طایر با غنی عادل
کین چنین صوم با غنی
چون که ما و این از غنی
چون که ما و این از غنی

سنگ آمد سوی او از آتش
نیز طوطی کرد و سوی تود آتش
گفت او که کیستی ای سرباز
در بیا باز در میان این سرباز
گفت مردی ز اهله من منقطع
با بیا و با خاشاک منقطع
زهد و تقوی که از لایم درین
زهد و تقوی که از لایم درین

جرم بر خود نه که خود کا
ریخ را باشد سب بد کردنی
این نظرد رحمت چشم او کند
متهم کن نفس خود را ای فنا
توبه کن مردانه سرا فرود
در فسون نفس که شو غتره
هست این ذرات جسمی می مید
هست ذرات خاطر و افکار

حکایت ز صیاد که غنی را در کتیاه بچید

انچه و کتیا و لاله کلا و امر بر سر غله
او را کلاه بندارند و آن مرغ که بوی مرغان کند
آدمی است که بر شکل کتیاه دیده اما تمام بوی مرغان و باغی
و کتیاه او معرفی شد بر آن مردان و قاطع ندانند
این مردان در هر طایفه و هر طایفه را از غنی
لحا و فقره الایحی الله علیه و کذا القدر بکون کتیا
رفت مرغی در میان مرغزار
دانه چندی نهاد بر زمین
خویش را بچید در تریک کلاه
در کین بنیسته و کرده نگاه

بوند ایجاد ما از بهر شکار
و آن صیاد آجانسته در کین
و کلا و لاله و در بر کلاه
نادرا غنای صید بجا راه

از غنی و از غنی و از غنی
نام و بدید جلال غنی

چون غنی را با غنی
ای تو با جامه و کلاه
رو بخاک را در کلاه
چون غنی را با غنی
ای تو با جامه و کلاه
رو بخاک را در کلاه

روزگار بیخ رفته ما بین
کوه کاز که کوه که در باران
شکستگان نشان سوسپا که
شدر برهنه و تن ازین طو
چنان که در او مبارزین
شدند با او شدند
نشسته در کنار الله
پیش از آن که شسته
من بخیر است و کوه که
نیمه از آن در وی
چون کرد آن کوه را
کوه شانه که از
هین سوار تو به
مرکز بی که
لیک مرکز بی که

روزگار بیخ رفته ما بین
کوه کاز که کوه که در باران
شکستگان نشان سوسپا که
شدر برهنه و تن ازین طو
چنان که در او مبارزین
شدند با او شدند
نشسته در کنار الله
پیش از آن که شسته
من بخیر است و کوه که
نیمه از آن در وی
چون کرد آن کوه را
کوه شانه که از
هین سوار تو به
مرکز بی که
لیک مرکز بی که

خاک را بشکست که در
بجیلند که در جاده کرد
و دست از او بر
آن کوه که در
چون که که شسته

روزگار بیخ رفته ما بین
کوه کاز که کوه که در باران
شکستگان نشان سوسپا که
شدر برهنه و تن ازین طو
چنان که در او مبارزین
شدند با او شدند
نشسته در کنار الله
پیش از آن که شسته
من بخیر است و کوه که
نیمه از آن در وی
چون کرد آن کوه را
کوه شانه که از
هین سوار تو به
مرکز بی که
لیک مرکز بی که

روزگار بیخ رفته ما بین
کوه کاز که کوه که در باران
شکستگان نشان سوسپا که
شدر برهنه و تن ازین طو
چنان که در او مبارزین
شدند با او شدند
نشسته در کنار الله
پیش از آن که شسته
من بخیر است و کوه که
نیمه از آن در وی
چون کرد آن کوه را
کوه شانه که از
هین سوار تو به
مرکز بی که
لیک مرکز بی که

روزگار بیخ رفته ما بین
کوه کاز که کوه که در باران
شکستگان نشان سوسپا که
شدر برهنه و تن ازین طو
چنان که در او مبارزین
شدند با او شدند
نشسته در کنار الله
پیش از آن که شسته
من بخیر است و کوه که
نیمه از آن در وی
چون کرد آن کوه را
کوه شانه که از
هین سوار تو به
مرکز بی که
لیک مرکز بی که

روزگار بیخ رفته ما بین
کوه کاز که کوه که در باران
شکستگان نشان سوسپا که
شدر برهنه و تن ازین طو
چنان که در او مبارزین
شدند با او شدند
نشسته در کنار الله
پیش از آن که شسته
من بخیر است و کوه که
نیمه از آن در وی
چون کرد آن کوه را
کوه شانه که از
هین سوار تو به
مرکز بی که
لیک مرکز بی که

هر چه را بر روی او با وسعت
هر چه بودی او بوی او بوی
هر چه بودی او بوی او بوی
هر چه بودی او بوی او بوی

هر چه بودی او بوی او بوی
هر چه بودی او بوی او بوی
هر چه بودی او بوی او بوی
هر چه بودی او بوی او بوی

هر چه بودی او بوی او بوی
هر چه بودی او بوی او بوی
هر چه بودی او بوی او بوی

هر چه بودی او بوی او بوی
هر چه بودی او بوی او بوی
هر چه بودی او بوی او بوی

هر چه بودی او بوی او بوی
هر چه بودی او بوی او بوی
هر چه بودی او بوی او بوی
هر چه بودی او بوی او بوی

هر چه بودی او بوی او بوی
هر چه بودی او بوی او بوی
هر چه بودی او بوی او بوی

در دمنگ سوس و مستمز و در دمنگ سوس و مستمز و در دمنگ سوس و مستمز

ای در دمنگ سوس و مستمز و در دمنگ سوس و مستمز و در دمنگ سوس و مستمز

تا نسوزم که خنک کردد لیش خانه خود را هم سوزی بسوز خوش بسوز این خانه را ای شیر بعد ازین بسوزید اقبله کنم خواهد آمدند را اتمشای بید سبک آنها را که بخوبی گفته اند تکوای کشتی حلقان فرقی عشق از دهای نابدید دل ربا عقل هر عطار کا که ستد از روی کین جو بر نیای تا ابد ای بزوق چشم بکشا و بین از ویای زرق و محرومی بر نا نمی بدیم همی بدیم شو بد بکند از مستی و مستی بختر با چند ناری تو بدین مستی است کرد و عالم بر نشود سر براد این زیب یاری بنا به خوار می که جهان بر شد ز نور افتاب لیک با این جمله بالا تر خواهر

ای در دمنگ سوس و مستمز و در دمنگ سوس و مستمز و در دمنگ سوس و مستمز

در دمنگ سوس و مستمز و در دمنگ سوس و مستمز و در دمنگ سوس و مستمز

ای در دمنگ سوس و مستمز و در دمنگ سوس و مستمز و در دمنگ سوس و مستمز
و در خمار خم مطر خواهد شد
نقل و قوه و قوه مستان بود
باز مستی از دم مطر جشد
و بر شراب تن ازین مطر جرد
لیک فرقت این حسن تا آجین
لیک خود کو آسمان کو در بیان
اشترک و کبر مؤمنان در تکست
ناکه در هر کوزه چه بود آن کوزه
کوزه این تن بر از زهر و ممت
کو بطرفش سبکی تو کرمی
معنیش در اندان ما اند جان
دید جان جان بر فن بیان بود
صورتهاست و هادی معنی
هادی بعضی و بعضی اضطر
بیش عارفی بود معتمد
کن تو او هم می رحمن بود
آن بدین فراین بدان آرد شتا
مطر باشان سوی بخانه بود
دلش جود کوی در حوکان بود

ای در دمنگ سوس و مستمز و در دمنگ سوس و مستمز و در دمنگ سوس و مستمز

در دمنگ سوس و مستمز و در دمنگ سوس و مستمز و در دمنگ سوس و مستمز

ای در دمنگ سوس و مستمز و در دمنگ سوس و مستمز و در دمنگ سوس و مستمز

از به نمان و کفر و کفر و کفر
از به نمان و کفر و کفر و کفر
از به نمان و کفر و کفر و کفر
از به نمان و کفر و کفر و کفر

هر که زیاده بود رشک فرون	زانکه رشک از بازخیزد با بون
کند پیران شوی اقامت هند	چونکه از رشقی بری آگند
چون جمال احمدی در دوزخ	کش بدیدای بریزد انبش خون
نازهای هر دو کونا و در آمد	غیر آن خورشید صد نور آمد
که در افکنم بیکوان کوی	در کشیدای اختران نه روی
در شعاع بی نظیرم لا شوید	ورنه پیش بود من سواشوید
از کرم من هر شی غایت شوم	کی نمایم لا نمایم که روم
ناشما بی من شی خاشا و در	پروزان کردید کرد این مطار
صیوطا و سان بری کصه	بازست و معجب و منکوشید
نکولیان پای زشت از انشاز	صیوطا و کوی بود شعاع آید
روغای صبح نهر کوی خال	نا نکردید از منی زلف اشمال
ترک این کوی چون از استن	نه می کردست از دای مرغین

**استخار که مضطرب صیلا الله علیه و آله عایشه را که در خواب
می توئی چون نمی توئی بیدار تا بدیدای که عایشه را که در خواب
واقع شد ایله و جوار از عایشه در صیلا الله علیه و آله**

گفت پیغام بر برای انجان	اوی بیند ترا که شو نمان
گود اشارت عایشه بادستها	اوی بیند همی بنیم و در
غیرت عقلت بخود روح	بوز تمیلات و تشبیهی تصور
با چنین بهانه کیر روح را	عقل بروی انجمن رشک بر جرات

آقا که در من نظر بکنید
بیزک این غزل
تا آبی شعواش از گوش نشان
تا بدیدای که در گوش نشان
سوی روی کل برود قوت نشان
پیش از خود بکوی کبریت نشان
در حقیقت هر دو لیل از زنت
بیزک این غزل

ما بر سیم که چه خوردی از شتاب
تا بگوئی در شراب و کباب
تا بگوئی در شراب و کباب
تا بگوئی در شراب و کباب

**کلی مایوس سنی مایوس و بایا می عیدانه
و درین اشقیه و در چه میخوای عیدانه
و خطاب بر ترک ما مطرب که ایچده میدانی بسکوی**

مطرب آغازید پیش تر است	در حجاب نقشه اشارت
که ندانم که توهای باوش	می ندانم تا چه میخوای زمین
من ندانم که چه خدمت است	تن ز من باد رعایت است
ایچده که نیستی از من جدا	می ندانم من بخا افر تو کجا
می ندانم که مرا چوئی کسی	گاه در برگاه در خون میکنی
همچنین که ندانم باز کرد	می ندانم می ندانم ساز کرد
چرخه صد شدی ندانم آگند	ترک ما را از حوارت دل گرفت
بر جمیدان ترک و د تو می کشید	تا علیها برست مطرب رسید
گوز را بگرفت سرهنگی بدت	گفت بی مطرب کئی از دم بدت
گفت این تکرار خجسته و برین	گرفت طعم را بگویم من سرین
قلبتا نامی ندانی که بخورد	و در همی دانی بر من مقصود بر
آن بگوای کج که میدانین	می ندانم می ندانم در مکش
من بهر سوز کجا می ای می	تو بگوئی نه ز بک و نه می
فی روم و فی هند و فی چین	فی شام و فی عراق و فی باردین
فی زنجبار و فی مدینه طراز	در کشی رفتی فی راه دراز
خود بگو من را کجا ام باز	اصلا خود داده نشان ای اطل

بجز در من بیکان ز صد که بود
بجز در من بیکان ز صد که بود
بجز در من بیکان ز صد که بود
بجز در من بیکان ز صد که بود

از سخن خانی در از آن چه
گفت مطرب از آنکه مقصود
می ندانم تا پیش از تو
نمی گویم ما بری از شتاب
معنی حدیثی تو اقبل
استغفر الله منی انین علیکم
بمیدانم من بیکان ز صد که بود
بمیدانم من بیکان ز صد که بود

که ادراک من اینچنین مردی
در زمانه ام بگو این ساز را
بجز بی بی موز که دید از در
جاری کندی و آید بوده
زانکه موز از آواز او شده
تا خبری بی حال از آن مقام
نی حال در بیان نا می سام
بجز در من بیکان ز صد که بود
بجز در من بیکان ز صد که بود

ز آنکه حالش در فای حله و عقده
زاده و فایست نماند در دهان
صدیق است بود اولاد در دهان
زوق است زایم و نیکو است
ای قیامت تا قیامت در دهان
باز بان حال میگذرد چند
که در محشر خورده و خورده
بهر آنکه در روز قیامت
در روز قیامت اولاد در دهان

افتاب سبب از رقی شود
چون بر روی کشت جان کند
ناگشتند آفترا نمانهان
کوز بر خود ز نه می برم بکن
کوز بر خود می نه خود ای بی
عکس خود در صورت من بود
مصحف آن شیریه که در جبهه
نوعی صید خود متلطبتی کنی
این زمان جز نفعی صدای علامت
بی حجابت بیدان ای و بساب
فی جان زنی که در کوی زنی
مرد بالغ کشت آن طفل مجرد
حاکم در شد هیأت خلک نماید
مصطفی زین کنتای سراجی
مرد و چون زنده کان بر خاک
جانش را از دم بسا لاسکنی
ز آنکه پیش از مرگ او کرده نقل
نقل باشد چو نقل جان جام
هر که خواهد کوب بید بزمین

کشتی من چون که مستغرق
مان شود در صبح ای نفع طراز
ز آنکه بهتافات خود شده
ز آنکه پدیه کوش آمد چشم تن
عکس است اندک فغان این می
در قبال خوش بر چشمت
عکس خود را خصم خود بداند
نار صید صید بدانی اندک
اندک زشت است می فخر نیست
مرگ را بگزین بر دار از بر حجاب
مرگ تبدیلی که در کوی زنی
روم شد صنعت زنی کس نبرد
عمر فرخ شد عمار عمر ناک نماید
مرده را خواهی که بیرون تو
مرده و جان نشد بر آسمان
کریم در روح او را نقل است
این مردن فهم کرد در فای عقل
همچو نقلی از مقامی نامقام
مرده را کومیر و دظاهر بقاین

کر بادی در ای نقل است
همچو آنکه مرده از نقل است
زان طرف آورده آن صفت
صفت آن صفت آن صفت
در همه عالم آن صفت
در همه عالم آن صفت

روز عاشورا همه اهل کلب
ابا اطالیه اند تا شب
کود آید مرد و زن جمع غلبه
مانند آن خاندان دارد مقیم
شعبه عاشورا برای کوشا
بشهرندان ظلمها و امتحان
سزایند و تفرهاد در کشت
از عربی و تفرهاد در کشت
پرمی کرد همه صحران
یک غیر شباعی از زنده رسید
روز عاشورا و آن آنفات
شهر را بگذشت اسوارای بود
صدیقت و جویان شباعی بود

این سخنها را وصیت هاشم
نابوی بد غیرت و رحمت بدین
تو بدان نیت بگردا قربا
کلیات آنرا نقد ان
و در عرضها زین نظر کرد در حجاب
و در نیاری خشک بر عجزی است
عجز زنجیر است بجزیرت نهاد
بجز تصریح کر که او هادی است
سخت تر افتد ام در سر قد
از نصیحتهای تو کرده ام
یاد صنعت فرزند تریا یاد مرگ
سأله این مرگ طلبک میزند
کویا نند نزع از جان آه مرگ
این کلوی مرگ از غره کوفت
در دقایق خویش یاد رفاهی

تشیب و غلبه که غرض است کند وقت مرگ تو را شایسته
کردن تبیین در شتر شیعه جمله مرگ را در روز عاشورا
در بابی نظر آید که سینه شاعر غریبانه در آرزوی
و اما حال آن غریبانه

که بدد کویدر را ندیم با بسو
نابود هیچ بعضی و مرگ و کین
نابوع او بسوزد دل شرا
دوست نند نزع و اندک نقد
این عرضها را بسوزد لکن زنجیر
ذاتک با عا کوزین معجز است
چشم در زنجیر نه باید کشاد
باز بودم بسته گشته از همه است
که کفی خشم ز قهرت تمام بد
بت شکن دعوی و ست کرده
مرگ ما نند خزان تو اصل بر
کوش تو بیکاه جفت میکند
این زمان کردت خود آگاه
طلب او شکافت از غره شکفت
رغم مردن این زمان در رفاهی

روز عاشورا همه اهل کلب
مانند آن خاندان دارد مقیم
شعبه عاشورا برای کوشا
بشهرندان ظلمها و امتحان
سزایند و تفرهاد در کشت
از عربی و تفرهاد در کشت
پرمی کرد همه صحران
یک غیر شباعی از زنده رسید
روز عاشورا و آن آنفات
شهر را بگذشت اسوارای بود
صدیقت و جویان شباعی بود

حبیب

این کتاب در بیان معانی و اسرار
 و کلمات و اصطلاحات است
 که در کتب دیگر نمانده است
 و نویسنده آن بزرگوار است
 که در این کتاب همه را جمع کرده است
 و در هر بابی که خواهد بود
 می تواند یافت
 این کتاب در هر کتابخانه
 و در هر منزلی که خواهد بود
 باید که باشد
 و هر کس که خواهد بود
 می تواند از این کتاب
 بهره مند شود
 و این کتاب در هر کتابخانه
 و در هر منزلی که خواهد بود
 باید که باشد
 و هر کس که خواهد بود
 می تواند از این کتاب
 بهره مند شود

پیش از آنکه در این کتاب
 بگویم که این کتاب
 در بیان معانی و اسرار
 و کلمات و اصطلاحات است
 که در کتب دیگر نمانده است
 و نویسنده آن بزرگوار است
 که در این کتاب همه را جمع کرده است
 و در هر بابی که خواهد بود
 می تواند یافت
 این کتاب در هر کتابخانه
 و در هر منزلی که خواهد بود
 باید که باشد
 و هر کس که خواهد بود
 می تواند از این کتاب
 بهره مند شود

این کتاب در هر کتابخانه
 و در هر منزلی که خواهد بود
 باید که باشد
 و هر کس که خواهد بود
 می تواند از این کتاب
 بهره مند شود

این کتاب در بیان معانی و اسرار
 و کلمات و اصطلاحات است
 که در کتب دیگر نمانده است
 و نویسنده آن بزرگوار است
 که در این کتاب همه را جمع کرده است
 و در هر بابی که خواهد بود
 می تواند یافت
 این کتاب در هر کتابخانه
 و در هر منزلی که خواهد بود
 باید که باشد
 و هر کس که خواهد بود
 می تواند از این کتاب
 بهره مند شود

این کتاب در هر کتابخانه
 و در هر منزلی که خواهد بود
 باید که باشد
 و هر کس که خواهد بود
 می تواند از این کتاب
 بهره مند شود

این کتاب در هر کتابخانه
 و در هر منزلی که خواهد بود
 باید که باشد
 و هر کس که خواهد بود
 می تواند از این کتاب
 بهره مند شود

این کتاب در هر کتابخانه
 و در هر منزلی که خواهد بود
 باید که باشد
 و هر کس که خواهد بود
 می تواند از این کتاب
 بهره مند شود

هر زمان باشد بداندی از احدی بلکه در نفسی که لیک آورد
بنده ای که می آید
بهر کوشی و نسی و نسی کو
کفت کفتی بشواز جا کوی
که چه هست از دم بر تو نیم
هر شکستی نزد من بر تو شد
پیش تو خونت آب زد و نسی
در حق تو آهنت آن و رحام
پیش تو که پیش کرانت و عباد
پیش تو آن سنگ دیزه ساکت
پیش تو استون سجد کرده است
جمله اجزای جهان پیش عوام
و آنچه کفتی کا ندر نظر بود
بهر حق این خلوق ز راهی دهند
مال و تن در راه حج دودست
بهر می بیند کا خانه نهیت
بر می بیند سرای دوست
پس سرای بر جمع آشی
هر که خواهی بود رکعت جو
صورتی کو تا خرو عالی بود
او بود حاضر منزه از رنج

بهر کوشی و نسی و نسی کو
کفت کفتی بشواز جا کوی
که چه هست از دم بر تو نیم
هر شکستی نزد من بر تو شد
پیش تو خونت آب زد و نسی
در حق تو آهنت آن و رحام
پیش تو که پیش کرانت و عباد
پیش تو آن سنگ دیزه ساکت
پیش تو استون سجد کرده است
جمله اجزای جهان پیش عوام
و آنچه کفتی کا ندر نظر بود
بهر حق این خلوق ز راهی دهند
مال و تن در راه حج دودست
بهر می بیند کا خانه نهیت
بر می بیند سرای دوست
پس سرای بر جمع آشی
هر که خواهی بود رکعت جو
صورتی کو تا خرو عالی بود
او بود حاضر منزه از رنج

هو ش باید تا بداند هوش کو
فانمانی و کتیر و اضطراب
نزد من نزدیک شد صبح طرب
جمله شها پیش چشم بود
پیش من آست خوند ای بیل
پیش او بود نبی موش و دام
مطرب است و پیش او اوستا
پیش احمد او صبح و قانت
پیش احمد عاشق دل برده است
مرده و پیش خدا نادوام
نیست کسی چون منی در نظر
صد آس خیر و سجد می نهند
خوش می بازند جز عشق و است
این سخن کی گوید آنکش آهیت
انکه از نور آهستش ضیا
پیش چشم عاقبت بینان نمی
نا بر وید در زمان پیش تو او
او ز بیت الله کی عالی بود
باقی مردم برای احتیاج

می ستاند آه بر سواد آورد
می ستاند آه بر سواد آورد
می ستاند آه بر سواد آورد
می ستاند آه بر سواد آورد

بازینش اد و باز او تو کرد
عشق آمد تو بود اول بخورد
توبه کرد ز زین غلط بسیار شد
عاقبت از توبه او بیزار شد
کای حسد ای صدای تو بها
ای سخن ای کس من بر تو
توبه را کجا با باشد ز تو
توبه را زین بس زد دل بیرون
از حقیق خلد تو به جود
عشق قهار است من تهور
عشق کشته کون از سود
بر کوهی پیش تو ای کباب
بر کوهی پیش تو ای کباب
موجود او کجا با احمد فاد

باد آهی کا بر آتش چشم راند
هین درین باز او کم بر نظیر
ود ترا شکوی و بویع زند
نکه افزود آرزو شدت جفا

قصه احد کفن بلا ان رحمة الله علیه
صلی الله علیه و آله که خواجده اش از برای نصب بر سر
شایخ حاکم و در پیش آفتاب حاکم و در سر خواجده اش
بلا ان یجوشید واحد احد میگفت در قصه او چنانکه در
دره سندان بر کمر او نهادند اختیار بر او کردند عشق
بند و اهما در فتح خانه از غل می نمود میجر سحره فرعون

ترغذای خار میگرد آن بلال
که چرا تو یاد احمد میکنی
می زد اندوا آفتابش او بخار
ناکد صدق تو آطر بگذشت هفت
چشم او بر آرد جان بر عنا
بعد از آن خلوه بدیدش در غاد
عالم الترت بهان دار کام
دو زد یک همچنان صدیون هفت
باز احد بشنید و صبر به خمار

دقتضای عشق دل بهاده
عشقان در سندان آه
او می زد اندوا
بلکسی الا و بکلمه
ز به در آستانم لند دست عشق
ز به در آستانم لند دست عشق

مرخیلی را بدان او آه خواند
کینها بغر و شو و ملک نقد
فاجران انبیا را کسند
می نمایند که کشیدند خندان
عشق قهار است من تهور
عشق کشته کون از سود
بر کوهی پیش تو ای کباب
بر کوهی پیش تو ای کباب
موجود او کجا با احمد فاد

خواجده اش می زد برای کوشما
بندگ ندیم کردین من
او احدی کفت به خرافخار
آن احد کفتن بکوش او رفت
زان احدی یافت بوی آشنا
کو محمود از خسته دار ایمنقا
کفت کردم توبه پیشای همه
از پی کاری بد از ره می رفت
بر فرودید از دلش شود

کف ایچو که کفر طفلان کرد
سوی خانه آن بچو در زمان
کف ایچو که کفر طفلان کرد
سوی خانه آن بچو در زمان
کف ایچو که کفر طفلان کرد
سوی خانه آن بچو در زمان

وارد و عکس ز دیوار سیا	نورمه راجع شود هم سوی ماه
فی جمانش باشد و فرخندگی	فی روی نوزی بود فی نیک
کرد آن دیوار بی در دیوار	پش بماند آب و کل فی آن کار
ماز کشت آن زدیگان خورد نشت	قلب که زر روی و عجت
زوسیه رو ترماند عاشرین	پس سر رسوا بماند دود و فن
لاجرم هر مرد باشد بیشتر	عشق دنیا با ن بود برکان زدر
مرحبا ای کان زدر لاشکایه	زانکه کا زدر زری بود سوز
وارد زر زویگان لایگان	هر که قلبی لا کند آن باز کان
ماند ماهی رفته زان کز آب	عاشق و معشوق هر دو را خطرا
امروند اوست خلقا نچو لال	عشوق با نیت خورشید کمال
زعتب افزون گشت او دامه کفت	مصطفی ز زین صفت خورشید کفت
هر سر و کین ز با فی شد جدا	سقیم جز یافت هم مصطفی

وصیت کن مصطفی صلوات الله علیه و آله صدق که جوین
بلال امشتری پیش تو می آید ایشان ز سینه و بیایا
بسیار خواهد مراد کن و نیت های او از مرگستان

مصطفی گفت که اکو جان	گفت کین نین مرا و امشتری
هر بهاکه کوید او امشتری	در زبان و حقیقت ظاهر نکرم
کو اسیر الله فی الاذ صر امه	سخره چشم عدو الله شدت
مصطفی گفت که ای اقبال جو	اندین ز می شوم ابارتو

این کتاب را در روز و شب
در سینه خوانند تا تها
در سینه خوانند تا تها
در سینه خوانند تا تها

استخوان و باد رو و پوست
در دو حال بود بریان استخوان
استخوان و باد رو و پوست
در دو حال بود بریان استخوان

مرخ از ابراهیم ذبلی کو شوار	کو نر و هوشن خربود در سینه
آخرین تقوی بود و التین بخوان	که کرامی کو هوشن و تین
احسن تقویم از عرشش برین	احسن تقویم از عرشش برین
که بگویم قیمت این مستمع	من بسوزم هم بسوزد مستمع
لبت ببند ایچو آسویان	رفتن آن صدق سوی آن خوان
حلقه در زدیچو در لاکش	رفت ایچو در سراسر ایچو
بجوید و سرت را آتش نشت	از دهانش بشیر کلام حجت
کین ولی الله را چون بیونی	این چه حقد است ای عدوی
کو ترا صدقیت اندر دین خود	ظلم بر صاد و دل چوین مید
ای تو در زین محمودی مباد	کین کان زاری تو بر شهزاد
در همه آینه از سار خود	منگرای مرد و بد نغز زاید
ایچه اندم از لب صدیق حجت	کو بگویم کرم کوی تو با و دست
آن نیامع الحکم همچون فرا	از دهان او روان از فی حجا
همچو از سنگی که آب شده و آ	فی زهلو مایه دارد تو میا
ایچو خود کرد حق آن سنگ با	بر کشاده آب سینه رنگ را
همچنان که چشمه چشم تو نور	اودوان کردت سنج مجل و قوی
نه ز سیه او مایه دارد تو نور	روی پو شوی کرد در ایجادت
در خلای کوش با جاذبش	مددک صدق و کلام کادین
از جبه باد ستاندن خود سخو	کو بدید خور و وضو و قصه

داده ام او را اینقدر داده ام
داده ام او را اینقدر داده ام
داده ام او را اینقدر داده ام
داده ام او را اینقدر داده ام

در درونش خون ظاهر و رو با
همچو مال الظالم بر روی جمال
ند بر قلب بسته صدقش و بخار
همچو کد کا زان برده خار
جلان طلسم است ای چوین بود
خدا سزای من برستالان بود

از سرافوس و طنز و غش در جواب بر سر او خنده بود در خریداری بر اسود غلام خود بخشایدش می فروخت تو کران کردی بهای ترا بیابا کوهی دادی بخوری جوی صبی من بجایش خاطرستم تو بلون از برای شک این آمو که کن در دنیا بد از نیا بمان روح دادی من جمله مان و ملایحی دامی ز کردی از غیر وام در نیدی حق را نشکافی زود بینی که چه غبت او فاد همچو زکی رسیده روی تو بخت و دولت چون فرو تو شدی چشم بد بخت بخرطافروند خوی زشت کرد با او کوفتن بت پرستانه رفتی ترا ز خان هین که درین و ولد برای جود	تقصه زد آن جلود سنگدل گفت صد بقت که از خند چنه گفت که جدت بودی و الهتما من ذایتیزه می فروخته کو بزدم من نیز زدم دلت پس جوابش اد صدقایی غنی کو بزدم من همی از زده دو کون ز سر سخت و سیه نالیده دید این هفت دنگ جنبها کر میکسی کرد قق بر بیع پیش در میکس افروختی من از افتما سهل دادی ز آنکه آرزان با حقه سر بسته حمل تو بد او حقه بر لعل ردا ازی ساد عاقبت واختر تا کوئی بی بخت با حابه غلامانه رسید او نمودت بندگی خویش تن این سیه اشوار تن انصیدا این مروان ترا بر دم سود

همچو ای خالی بر تو فرو
زدم و نفع زمین تو فرو
همچو و عن ماکه کفر از تو
آخر ز سوا اولد با تو فرو
بعد از آن کوفت و در تلا
از زخم من بر منی خور

شکلا از درد هانز با
حان بنیز ز با بی غش
چون بد بیان خسته روی
گفت طبعم فاد خلوه ما خال
چو نشید این دلایل مصطفی
بهر مقتضای فاد او از قفا
تا بدی بی جود و بخوش
چون بخوش رکنار خود کشید
مصطفی اش رکنار خود کشید
کعبه سوره انشایی که کشید
چون بود بیستی که کشید
سغلی بر کعبه بر تو فرو زد
ماهی بر مرده و بخور او فاد
کاروان گشته زد بر شاد
رب بر شاد

بجارت دادند و بیست نهم
که بخوبی آینه کشیدند
مخدا را این نوی صیلا
همچو تیغ بر دیوان رسید
مشان نیت بودی از بیم
عزت از نیت بودی از بیم
جستی نمود از او خور و
جستی نمود از او خور و

از حجاب کردم زین را صفا
خاص کرده عام را خاصه مرا
خواه با من بیجا نبرد شباب
که سلامت کند توصل آقا با
از زمین بر کشیدان بر سما
همه او گشته بود مرا ز قفا
گفتم این ملخوای بود بحال
صعب کرد مستطیل وضع
جمع کرد دیدم بدید خوش
چون ترا دیدم بدید خوش
افون ترا آینه خوش کشا
چون ترا دیدم بحال شد
چون ترا دیدم بحال شد
جان من مستغرق احوال شد
چون ترا دیدم بخوای ریح
چون ترا دیدم بخوای ریح
مخوار خود شدید از جسم فاد
کشتن فال شد تو خیم من
چون بخور از کرد اند زدن
گور حاتم خود بدیده فرو
بوسه خیم بدیده از من
بوسه مستغان لطیفه سیم
درد و نیت بدید از رفا
جستی نمود از او خور و
عزت از نیت بودی از بیم
مشان نیت بودی از بیم
همچو تیغ بر دیوان رسید
جستی نمود از او خور و
جستی نمود از او خور و

چون بود مسی که بر اکی بود ماهی بر مرده در بحر اوفتا آن خطا ما که گفتان دم نمی دو ز روش کردد انشجین خود تو دانی کافا تو رحمت خود تو دانی که آن از لال ضع حق اجمله اجزای حتما جذب بر دان با اثرها و سبب ذکره تا اثر از قدر معلوم نیست چون مقلد بود عقل اندک صو کر بر سز عقل حق باشد مدعا	مغلی بر کعبه بر تو فیر زد کاروان که شده زد بر شتا کردند بر شب بر آید از شبی من نیادم باز گفتان را صلاح ناچه گوید با نبات و باد قل می چه گوید با ریا جوی و فعال چون ز م و حرفت را افسون صد سخن گوید می حرف و لیک تا اثرش از م معقول نیست دان مقلد رفرو و غش و فضو کو چنانکه تو ندانی و التام

**معاشه حضرت مصطفی صلوات الله علیه علیه با صدق و کرم
وصیت کرد که هر که من را تو سر کنز تو جزا از من خون من خورید**

بستد کو بن سلطان جهان گفت ای صدق تو آخر گفتت نوجرا آنها خریدی بهر خون گفت ماد و بندگان کوی تو تو مرا می دار بند و بار غار که مرا از بندگی آزادیت	در عتاب آمدن مانی عدل زان که مرا آنا ز کرد در مکومت ما ز کو احوالی ای کبره کیش کردمش ازاد من بر روی تو همچ ازادی تو خوام ز نهادر نی تو بر من سخت و بندایت

بجارت دادند و بیست نهم
که بخوبی آینه کشیدند
مخدا را این نوی صیلا
همچو تیغ بر دیوان رسید
مشان نیت بودی از بیم
عزت از نیت بودی از بیم
جستی نمود از او خور و
جستی نمود از او خور و

کرمی کردی در آخر غلام
لم سلطان سلاطین بود نام
آن امیر از حال تنک بخید
که بود شکر خیر بلیا نه نظر
سایه کردی در آخر غلام
لم سلطان سلاطین بود نام
آن امیر از حال تنک بخید
که بود شکر خیر بلیا نه نظر

قدح آورد آخر بدمی بر کت
رحم و ماب تصور فهمها
اینها العتاق اقبال جدید
زان جهان کوی جان بجای جوی
اشتر و ایا قوم اذ جابه الحج
اقتاب زفت در کار هلال
زیرت می کنی از بیم عذو
مخ مدد رکوش هم می کنی
ای درین حسرت زین کندیش
چون کئی خاشاک کوی ای بارین
ایخان کوشد عذو می شایخ
می زند بر و سر بخان کوی طوط
می شکیبد چو دستش می کشد
این کشاکش چیست بردت تو
انکه در خوابش هم خوروست
زان بلاها بر غریزان پیش تو
لاغ باخوبان کند در همدی
خویش را یکدم بدین کوزان
داند اعی که مازدی در این
ایله جوئی بو هر در نارین

کرمی کردی در آخر غلام
لم سلطان سلاطین بود نام
آن امیر از حال تنک بخید
که بود شکر خیر بلیا نه نظر
سایه کردی در آخر غلام
لم سلطان سلاطین بود نام
آن امیر از حال تنک بخید
که بود شکر خیر بلیا نه نظر

خواه از ایام و نالت ای سید
باز کوی در مدد و بر نیکو
گفت همچون هفتدی فی شایخ
کایه بازده ای بلاد خوانک
گفت و این و این ای غریبه
باز کوی تو ای کلبی مادرت

سایه کردی در آخر غلام
لم سلطان سلاطین بود نام
آن امیر از حال تنک بخید
که بود شکر خیر بلیا نه نظر
سایه کردی در آخر غلام
لم سلطان سلاطین بود نام
آن امیر از حال تنک بخید
که بود شکر خیر بلیا نه نظر

حکایت هم در بیعتی
آن یکی اشعی طلب کوزان امیر
گفت من از سخا هم گفت چون
سخت پیشش میرود او شوی
دوران استور بخت شو
شهوتمند بود که دم آمد زین
چون بدیدی شهوتش از این
هیچ شایخی که بری از دست
چون که کردی دم او ادا نظر
چندتا انسان را هم بر تو
کرمی کردی در آخر غلام
لم سلطان سلاطین بود نام
آن امیر از حال تنک بخید
که بود شکر خیر بلیا نه نظر
سایه کردی در آخر غلام
لم سلطان سلاطین بود نام
آن امیر از حال تنک بخید
که بود شکر خیر بلیا نه نظر

گفت و آن اشعی طلب کوزان امیر
گفت و او این دوست بر خون
گفت دست را بسوی خاندن
زان سبب پیشش بود آن خود
ای مبدل شهوت عقیقش کن
سر کند آن شهوت از عقارش
سر کند قوه ز شایخ نیکبخت
کرمی کردی در آخر غلام
لم سلطان سلاطین بود نام
آن امیر از حال تنک بخید
که بود شکر خیر بلیا نه نظر
سایه کردی در آخر غلام
لم سلطان سلاطین بود نام
آن امیر از حال تنک بخید
که بود شکر خیر بلیا نه نظر

پیش او نده مستعار آیدند و ام
علم او از جان او جوشد ملایم
همه طایفه با شکر او
ممنوع کان نویست در رفتار او
که بدان باین با شکر او
مویان قدیست بهمان آن موی
غیر موی و نیست از موی
مورد او نظار کید و آواز
خواه میصدور کید و آواز
ن منار و بدید بر عطر و عطر
و این کوی بدید نشین بر عطر
آن کوی کوی بدید نشین بر عطر
تا بدید بی بی کوی بر عطر

مضطرب و کمال و کمال و کمال
که با ما لطف نماند
مضطرب و کمال و کمال و کمال
که با ما لطف نماند

برنجور شد هلال و بخیر خواص او را تحقیر هلال نا شاست
وفاق شد حضرت مصطفی صلا الله علیه و آله را برنجوری
هلال را اعتقاد پاک او

از قصا رنجور شد و هلال
بگذر رنجوریش خواجه مجتبر
خفته نه روز اندر آخر محسن
او که کس بود و شهنا کسا
رحمت آمد و محرم خوار شد
مصطفی بهر هلال با شرف
در پی خویشند و محرم آینه رو
ماه میگوید که احبابی بخوم
میرد گفتند که از سلطان سید
بر جان او شادی زد و دوست
چون فرو آمد و عرفه آن امید
پس زمین بوسن سلام آورد
گفت بسم الله شرو کن و طن
نا فراید قصر من بر آسمان
گفت از بهر عتاب آن محترم
که در ورم بهر تو خود روح است

مضطرب و کمال و کمال و کمال
که با ما لطف نماند
مضطرب و کمال و کمال و کمال
که با ما لطف نماند

صفت او با ستور و شاد
ناشت و منزل او آخرت
در آمد مصطفی صلا الله علیه
و آله را بهر عتاب هلال
در ستور کاه آله و ائمه
رفت عیال بر رفت بهر او
اندر آخر و آمدند خسته
بود آنرا مظلوم و زشت
وین همه بر خاسته چون گفتند
بوی عیال مبر بود آنرا شاد
هیچ آنکه بوی بوی بود
موجی ایمان باشد محض
بوی محبت کند عذر صفات
موجی محبت کند عذر صفات
بوی محبت کند عذر صفات

مضطرب و کمال و کمال و کمال
که با ما لطف نماند
مضطرب و کمال و کمال و کمال
که با ما لطف نماند

او را بگوید هدایتان همچون
در جایتان از این بوی همچون
تا ز جوی غسل ناری بوی تمام
هنر بر بوی بوی بوی بوی بوی
کر بیدم و لطیفم ای شهان
این بخانه بوی بوی بوی بوی
نور آبی که از آن بوی بوی
نور آبی که از آن بوی بوی
غسل کرده مرود در جوی
از بوی بوی بوی بوی بوی
هر که او در جوی بوی بوی
کر با بند ایها این بوی
کوی بوی بوی بوی بوی
وای بوی بوی بوی بوی
حسرت بر جوی بوی بوی

قهر کرد و دشمن اقامد و رفت
اندر آمد او خوابید بوی او
از میان بای استودان بر دید
پس ز کج آخر آمد غر غر غر غر
پس بیکر روی بر رویش نهاد
گفت و آت باجه بنهان کوهی
گفتند ای خداوند آن شود ایها
تشنه را چون بود کوی کل جرد
هیچ عیسی و سرش کرد کوی
دوستی کرد و بدبسته کردی
گفت بر کیزان روزی بوی بوی
د از نایبک رسولی بر دید
روی برایش نهاد آن بوی بوی
بر سر و بر چشم و رویش بوی بوی
ای غریب عرش جوی بهتری
کا نند آید رده هانت آفتاب
آب بر سر نهادن خوشی بر
کایمی از عرقه در آجایت

در برابر آنکه مصطفی صلا الله علیه را فرمود جوی شند
که عیسی علیه السلام بر روی آب رفت لوانه را بینه
لمشی علی الهوی هو امر کیا و شدی

کوی یاد آمد که بقیان آفریدی
همچون که بر هوا را یک شدم
گفت خود نشد کسی کوی بید
خویش شیری که بر ترشند
کود بر اشکم و رویه همچو مار
چون بود آن خون که از جوی صد
گشت جوی بخش اندر امکان
خود هوایش ترک و مامون
در شب عیال مستحب شدم
جست او از خواب خود را نشد
بلد همیشه تبع و میکان بشکند
چشمها بگشاد در رایج و چهار
در جایتان همچو فرستید
کرد خانتان جمله جوی چون

مضطرب و کمال و کمال و کمال
که با ما لطف نماند
مضطرب و کمال و کمال و کمال
که با ما لطف نماند

بیدار در صد که در صد
که بیدار از بیدار و السلام
اوضای آن خجسته الله علیه
بایسانت از بیدار و السلام
بایسانت از بیدار و السلام
ای تو خور شدی مثل زغال
چون بود و مو قتل آفتاب
چون بود و مو قتل آفتاب

مضطرب و کمال و کمال و کمال
که با ما لطف نماند
مضطرب و کمال و کمال و کمال
که با ما لطف نماند

ای که خدای تعالی در روز قیامت
عاشق را از آن آید و در روز
عاشق را از آن آید و در روز
عاشق را از آن آید و در روز
عاشق را از آن آید و در روز

از دوی دورند و از نظر آن هلال و بدد از نهاد آن هلال از نقص در باطن درس گوید شیش تدبیر را در تانی گوید ای عجب خاتم دیگ را تدبیر و استادانه حقنه قادر بود بر خلق ظالم پس چرا شش روز از او کشید خلقت طفل از چه آید نه مده خلقت آدم چرا چهل صبح بود خو تو ای خاتم که کون تا سختی رزد و بدی چون کد و فوومه تکیه کردی بر در خال و جلیلا اوقار شد برکت سوسه رنگ سبز زرد شد ای فرغ زو	چون مست کنده در دیده نیست فی مویدا راس مال و بایه فی دهنه فی پذیرفته خوبی بی زبان فی گوش فی عقل و بصیر فی نیازی فی جمالی بهتر ناز فی رمی بهترین او فی بای راه

حکایت عاشق که روی خود را کک کوی میگرد

بود کپوری بود ساله کلان چون سر سبز رخ او تو بوی دیخته ندانها تر و موجوین شد عشق شوی و شهوت و خوشتر شد	بر کشخ رویی که گشت زعفران لایق در وی ماند بد عشق شو قد کان و هر حشرش غیر شد عشق صید و باره باره کشند

کتابت در روزی که خواجه کلبانی
بر عیادت که خواجه کلبانی
مجانند خود سالانه
کتابت در روزی که خواجه کلبانی
بر عیادت که خواجه کلبانی
مجانند خود سالانه

این سخن در بیان آنست که
هر دو می نماند از نقصان
بهر سبب از این سخن
از آن سخن در بیان آنست که
عشق شوی و شهوت و خوشتر شد

این سخن در بیان آنست که
هر دو می نماند از نقصان
بهر سبب از این سخن
از آن سخن در بیان آنست که
عشق شوی و شهوت و خوشتر شد

کفت با ری آید با مکره
کفت با ری آید با مکره

خوش بخار و مان خود باز تر سا خو ترا آنجا رساند ای دزم حرفش از عالی بود نازل کند برقده خواهد بود در زری قبا از حدیثش نازل جان بیت سوی آسانه عجزه باز رو	چون مست کنده در دیده نیست فی مویدا راس مال و بایه فی دهنه فی پذیرفته خوبی بی زبان فی گوش فی عقل و بصیر فی نیازی فی جمالی بهتر ناز فی رمی بهترین او فی بای راه

ترجمه حکایت عاشق

توبه نامش مجوز سال خود
فی پذیرفته خوبی
فی دهنه فی پذیرفته خوبی
بی زبان فی گوش فی عقل و بصیر
فی نیازی فی جمالی بهتر ناز
فی رمی بهترین او فی بای راه

قصه آنکه در پیش کمان صاحب خانه هر چه طلب میکرد

سنگه جویا را می داد

سایلی آمد سوی خاچه کف صاحب خانه ناز ایجا کما کف آخو باره بیهم بیار کفت شستی آرد ده ای کف	خشکه مانی خوات یا تر نانه خیره این که کان نان قا کفت آخر نیست دکان خضا کفت بنداری که هست از آسیا

از خلقت آن که
کلاه که هر چه خلقش
تا در کان فضل کلاه
زین کان با یکسان برود
تا در کان فضل کلاه
زین کان با یکسان برود

کفت با ری آید با مکره
کفت با ری آید با مکره

کفت با ری آید با مکره
کفت با ری آید با مکره
کفت با ری آید با مکره
کفت با ری آید با مکره
کفت با ری آید با مکره

کفت با ری آید با مکره
کفت با ری آید با مکره
کفت با ری آید با مکره
کفت با ری آید با مکره
کفت با ری آید با مکره

دقت خورشید از این عین در
کدر سایه و سلف خورشید
صفت آن یکبار در روز
و ای آنکه در روز این
عالمی است که در این
چون که یاد خورشید را
چون که یاد خورشید را

مخروج بقصه اشعریه

بود در هسایه اشعریه چون غرق خواتن قرآن بیش رو آینه بکوه اشعریه چند کلکونه بمالیدار طبر عشرهای صحف ز جامی برید ناکه سفره روی او پنهان تو عشرها بر روی هر جامی نهان باز او آن عشرها را با خود باز جادو راست کردی آن کین چون بی میکرد فن در وقاد شد صورت در زمان بلبلت مرهمه عمر ازین پندیده ام تخم نادر در صیحت کاشی صد بلیسی تو خمیر اند چند زدی عشر از علم الکفر چند زدی حرف مردان خدا زند بر بسته ترا کلکون کرد عاقبت چون جادو مرتکب رسد	کرده بودند از قضا او را موی بر روی پاک کرد آن مستخف تا با را بدخ و رخسار و بی سفره رویش نشد پوشیده بر و چپساید بر دوان پلید تا تکرر حلقه خورشید شود چون که بر میست جادو مقاد و چپساید بر اطراف رو عشرها افتاد یاز و بر زمین کف صداعت بر آن بلبلت کفای تخمه قدیدی نمود فی خراز تو تخمه این دیله در حمان تو مصحف نگاشتی تربک من کوای عجمی در دین ناشود روی تو مکنون همچو سید نافر و تو و ستانی مر حبا شاخ بر بسته من عجمی کرد ما ز رخت این عشرها انداختند

من بود میل خورشید
آن مزاج یاز و زده
شاخ خورشید نمود
ای عجمی چند کوهی
فقد جادو آن را در کف

چون که در اینست
خواه کلکونه
حکایت سخن
در این سخن
آن یکی سخن
تفصیل آنکه
که در بعضی آن
که در دستت یاد

کون که در دستت یاد
چون که در قیاس
ز و بگو که بادت
باید بجان استان
در غایت و جبین
سرمه بلیسی
خوش برکت بگوید
حاله

چون که یاد خورشید را
چون که یاد خورشید را

مستی دل را غمی از آن که کو چون که یاد خورشید را مخمراتی و کراماتی کامند و نشان صدق است پس جلیس الله کت آن سخن در خورشید ز کت باشاه دوا مخمره کو بر جمادی ز کت کو اثر بر جان کند و بسط بر جماد اقل ازها عاریه نا از آن جامد تر کت زخمیر حتی احوان مسیحی بی کت بر زدن آن جامد مجرات مخمره مجرت و ناصر عجز بخش جان هر نا عزمی چون نیای از سعادت زخمیر که اثرها بر مشاعر طهرت هت پنهان معنی این اوی چون نظر در فعل و آثار سخن توقی کان اندونش مضرت	و صف از آن کس محمود جو باز دانی از رسول و مجرات بر زدن برد از پیران صنی مکتب تر آنکه شود هسایه کو به بلوی سعدی بر دت تا میدار سایه اشرف و صفا تا عصا یا بحر با شق القمر متصل کردد به پنهان اجه از بی دوج خوش متواتر چند آنان بی دلاقی خمیر حتی احوان مسیحی بی کت بر زدن آن جامد مجرات مخمره مجرت و ناصر عجز بخش جان هر نا عزمی چون نیای از سعادت زخمیر که اثرها بر مشاعر طهرت هت پنهان معنی این اوی چون نظر در فعل و آثار سخن توقی کان اندونش مضرت

از حیالی دوستی
چون که یاد خورشید را
این سخن با این انداز
مخمره کو بر جمادی
باز برید و قصد
ما طیب که بهار
بجای و بکوت و کت
که آمد صحت او در محال

کف سخن در این
تا رود از حجت
هو چو سخن هدا
تا نکرده در صبر
صبر و زهد
هو چو سخن هدا
بجای و بکوت
کف سخن در این

دست در وقت
تا که حجت
زمراد در وقت
منقشای
کف سخن در این
کف سخن در این
کف سخن در این
کف سخن در این

با کتی تند راه قهر بیل را تا باور دستها بخیل را
که سیدی از هزاره اویند با دست اند صامه افند و در
با دست اند صامه افند و در

کرد او را آرزوی سیلی راست میکرد از برای صفع دست از طبیب گفت کان علی شود زانکه لا تقوا بایدی تهلکه خوش بگویند من زنجیر که جلا گفته و می همای قواد عاق بسلت و پیش یک یک بر کند بس صغیف بخوار و زار و جود و ز خدای دیو سیلی باره اند در قنای همد که جوان قیص در قنای خود می بینی جزا بر ضعیمان صفع را بگشته اوست کاد همرا بکندهم ز همنا بهر در او تا نکو ناخالذین آن قضا و کشف شد او را جزا لیلایت و دستگیرش بود کان تر باکت و فی خیر ارشد از خلاص او جزائی غره بواز کرامت چون کلیم او کجا	او قفا اش دین و چون کجایی بر قنای صوفیان جیره بر کار زود که زانرا تارود سیلیش اند بر دم در هر تهلکه ستای صبر بر هیولان خوردن شریک سیلی آمد و خواست و قیاد و به مشغول لیک او را خسته و زنجیر بد خلو بخورد و در و بخاره اند جمله در ایدای بی جوان چس ای زنده و کجاها زان قضا ای هوا را طبع خود پنداشته بر تو خندید آنکه کفایت و که خورید این اندای و مستعین اوش لغز ایند و زدا و واقفا اوش لغز ایند بخندند و زق کوه بود آدم اگر پرمار شد تو که تو را کی نداری ذره آن خلیله نه توکل کو ترا

مردانند و سر و سر باد داد
در نکو قضا و کار از این بار
تو در سب از غیبتی عین
بدرستار از کافند و کلمه
کالبدین بود ای ز قضا

که چه آن صغیف بر آن خدای
لیک او بر قضا پنداشته
او اصف بر کسی نماند به کام
کو نکرده دانه بیست بیل
خدا و جیم با یان بیزار
که نیکه دارند من از افساد
آنکه با یان دینا خدای
دید و نوح راهم انجاسات
دید و نوح و کوی و جنات
ماد و یلای برده غفلات
که همی خوی غفلت از ضرر
خیزد از اقبال بند با یان بند
با عدلها را بر بی جمل صفت
هستهارا بنکوی محسوس

لا جرم چه با تا می ساخته
تا رسد حال اجل کا نالخته
آخه کفتم از غلطای ای عزیز
همچین بشنوم از عطار زبان
در حد الله علیه ای کفتم
که در شش محمود غاری است
صفت سلطان محسوس
سبکند با غلام هندی

این برین باری که هر کش عقل در رکدای طالب جویدی که نیست در مزاد عطالب خلی که نیست در مدار عطالب علی که نیست هستهارا سوسیت فکند اند زانکه کان و مخزن صنع خدا پیش ازین رمزی بگفتم ازین گفته شد که هر صفا که کرد جست بنام صنعی ناساخته جست صفا کرده کثرت نیست و قصد اند عدم بی حلا چون آمدت لاست و بر هر چون اندیس طبع توان نیستیت کو اندیس لانه ای جان به سر زانچه داری جمله دل بر کند پس کو نیز از چیست من بخورد از چه نام برک را کردی تو برک هر دو چشمت بخوشن با خیال او عدل کرد کار	روز و شب رخت و جوی برد کا نه طالب بودی که نیست در معار عطالب علی که نیست در صوامع عطالب علی که نیست نیستهارا طابلسند و بند اند نیست غیر نیستی در انجلا این و آن را تو یکی بازد و بین در صناعهت جاکاه نیست گشته و بران سقفها اند و آن در و کو خانه کثرت نیست از عدم آنکه کو زبان جمله شان با اندیس طبع خود است بر جیت از فنا و نیستین بر هر جیت در یکین لا چراغی منتظر شده در انجلا افکند که بستند صد هزاران صند جادوی بی بر که نمود تو برک ناکه جان ترا وجه آمدن جمله صخره افروجه زهر طرد

سوز غرای هندی پیش از هم
در غنیمت او فنا در غم غلام
ببین خلیفه شکر کرد و بر سر
بر سینه بکشدین و قز زین
طول و عرض و وضو
در کلام آن بزرگ دین مجبور

حاصل آن بود که بر این
نشسته بکلوی قباد شهریار
که بدو بود آنکه می از انلو بوز
گفتند او را که ای بی پروا
از چه روی وقت شد تا کرد
فوق املاکی توین شهریار
ببین تخت صندل چون پناه
گفت که کد که کد که کد
که و اما در در آن شهر و دیار
از تو امر نهادید کردی هر زمان
ببخت در دست جمعی در انجلا
ببین بندم را در او بر جبار
همان کرد و کلین عهد خست غبار

صبر باید کرد با خوبی بدان
تا بسازد دل تو را بدین کار
هر که بی کسی باشد در دست
هر که با او از کبر و غرور
دانا بود و او را در کس
هر که با او از کبر و غرور
هر که با او از کبر و غرور

و نیاید هیچ نصیبی از کبر	زین چنین نفرین هملک سهارت
سختی بخور و شیرین کنی	که صد شمشیر او را قاستی
من ز کف هر دو حیران گشتی	در دل افتادی هر ایام و غمی
ناچند دویخ خوش بودی	که مثل کشتت روی او کردی
من همی ز دیدمی از بیم تنو	عافا از او امر و از تعظم تنو
مادرم کو تا بسیدند از زنا	مر مر بر تخت ای شاه جهان
باب من تو نامزاید چنین	خوش نشسته بهلوی سلطان
فقر آن محمود تستی بی معیت	طبع از او دایره می رساندت
که بدانی زخم این محمود را د	خوش بگوئی عاقبت محمود را د
فقر آن محمود تستی بی معیت	که شنوی زین ماد طبع ای فضل
چون شکار فتر کردی بوقین	هیچ کوی که اشک ماری بودین
که چه اندر پرورش ز ملامت	لیک از صد شمت دشمن برت
ش چون شد بیمار دار و خود کرد	و دعوی شد مر ترا طاعن کرد
چون زده دال این تن پر خفیا	نی ستار اشاید و در صفا
یار بدین کویست بهر صبر را	که کشتا بد صبر کردن صد را
صبر ممتد باشد شود اردش	صبر بگو باخارا فرد اردش
صبر شیر اندر میان فرشت و خون	کرد او را نا عیش ابن لبون
صبر جمله انبیا با منکران	کردشان خاص و خود خاصه
هر یک مثل انگش در جهان	هست نکرد و مقابل بی کان

هر که با او از کبر و غرور
دانا بود و او را در کس
هر که با او از کبر و غرور
هر که با او از کبر و غرور

هر که با او از کبر و غرور
دانا بود و او را در کس
هر که با او از کبر و غرور
هر که با او از کبر و غرور

صبر باید کرد با خوبی بدان
تا بسازد دل تو را بدین کار
هر که بی کسی باشد در دست
هر که با او از کبر و غرور
دانا بود و او را در کس
هر که با او از کبر و غرور
هر که با او از کبر و غرور

جاهل از با تو نمایمندی	عاقبت ز خشتند از چاهلی
او دو آلت دارد و خوشی بود	فعل هر دو بی کان پیدا بود
ناکه خود را احسن آفرید کند	او ذکر را از زبان بپا کند
شله از مردان کف نهان کند	ناکه خود را خواهر ایشان کند
کشت بر دانه از آن کس مکنو او	شله سازیم بر خرطوم او
ناکه بنایان ما زان و دلاله	در نیفتند از فریاد و در حواله
حاصل آن کوه ز کوه ناید زنی	همین ز جاهل ترس کردانش
دوستی ز جاهل شیرین سخن	که شنوی ز همت چو ز هر سخن
حاجان ماد رحمت روشن گوید	چون عمر و حشر تا زان فرودید
مر بید را کوی بدان ماد حجاب	که ز مکتب بجهام شد بن زار
از زن دیگر کوشا آوردی	بروی این خود و جفا کردی
از خراج تو کوی بدی این عجب ام	این فشا را آن زن بکفی نیزم
همین بچه زین ماد تو بیای او	سیلی با بابا به از کلوای او
هست ماد ز نفس و با با عقلا را	اولش نیکی و آخر صد کشاد
ای دهنه عقلا فریادش	ناخراهی تو نخواهد هم بکشد
هم طلب لذت و هم آن میکوی	ما کنیم اول تویی آخر تویی
هم بگو تو هم تو بشنوم تو باش	ما همه لاشیم با چندین تراش
زین حواله رغبت فراد بسجود	کاهلی خبر مغزت و سجود
جبر باشد بی تو بال کاملان	جبر هم زندان و بندگی کاملان

هر که با او از کبر و غرور
دانا بود و او را در کس
هر که با او از کبر و غرور
هر که با او از کبر و غرور

هر که با او از کبر و غرور
دانا بود و او را در کس
هر که با او از کبر و غرور
هر که با او از کبر و غرور

از قند کفین با آرد کباب
در کاردن با کاردن کباب
دگر در قند کفین با آرد کباب
اقل خود در کاردن کباب
کار کن موافق آنچه در کاردن کباب

چونکه بجز افکند که بار به بش بگو کوجنبش و جولا نان نا بگو بنده طلب بل بحال نفس خود کف بچندین مویج چون عیار نقش بری با بین هین بسین کز تو نظر آید کار شخم تو در شعها نغز و تاب در گذار این جمله تن براد بر یک نظر دو کره می بیند راه در میان بزند و فوری بشمار چون شنیدی شرح بجز نیستی چونکه اصل کارگاه این نیستی جمله استادان از ظاهر کار لاجرم استاد استادان عهد هر کجا این نیستی بنوه ستر نیستی خودی هستی بالا طبق خاصه در روشی که شدن چشم سائل او باشد که مال او کد آ بر زرد آگنودن کباب بر و کد آ	تو بگو دستان ز و آن کفها بگو بجوافکندت در بحر انان که ز دریا کن نه از ما این شو خاک بر باد می کشد آید با وج کف خود بدی قلم ایجاد باقیت شخمی کجای بود و تار شخم تو محمود را ناید کباب در نظر رود و نظر و در نظر یک نظر دو کوبه بدو روی شأ سجده جو والله اعلم بالسر کوشد این قدر درین بجز نیستی کو خلا و در شانت و تقیت نیستی جویندو جای انگار کارگاهش نیستی و لا بود کار حق و کارگاهش بیشتر از همه بردند در ویشان سبق کار فقر جسم دارد درنی سوال قانع آن باشد که چشم خویش نا کوت سوی نیستی با هواد

نقشه ای که در کاردن کباب
از قند کفین با آرد کباب
دگر در قند کفین با آرد کباب
اقل خود در کاردن کباب
کار کن موافق آنچه در کاردن کباب

بیداند در قند کفین
بیداند در قند کفین
بیداند در قند کفین
بیداند در قند کفین
بیداند در قند کفین

دگر در قند کفین با آرد کباب
دگر در قند کفین با آرد کباب

از قند کفین با آرد کباب
دگر در قند کفین با آرد کباب

بهمز این برده در رفع اید بیغ چون بخوابد رت کفین و خیمه کو ترا و وحی حقه و کینه هست امیرضاحقا و جلال دیو در شیشه کند آفتون او چون ترا و دین چشم بر طمع در ترا و نیت کرا افکند هست قاضی حجت و دفع ستیز قطره کر چه خورد و کوبه با بود از غبار از پاک داری کله را بجو و بار حال کلر اشاهد آن قسم بر چشم آخند را ندان مور برد انه چرا الزان بود بر سر حرفا که صوفی می دست ای تو کرده ظلمهای خونند با فراموش شدت آن کوه ها کر نه خیمها سنی اند قضا لذک محبوبی برای آن حقوق نابیکبارت نکیر و محنت	که قضا صم اقتداند در بیغ عزمش آن شدکش سوی قاضی مخلص است از فکر دیو حمله قاطع جزم در چشم و قیام فیتها سار کن کند قانون او سر کنی بکند از د و کوبه تیغ از قسم راضی نکرد آهیش قطره از بجز عدل ر سنجید لطف آب بجز از و پیدا بود توزیک قطره به بینی جله را ناشوق غماز خویش آمد اچنه فرمودت کلا و الشفق کر از آن یکدانه خرمین از بود در مکافات جفا مستحبات از تقاضای میکافا غاضلی که فرو او بخین غفلت برد ها جرم کرده و ز رشک بردی آنکذ اندک عهد بخواه از شفق آبرخورد و روشن کن اکنون با

دگر در قند کفین با آرد کباب
دگر در قند کفین با آرد کباب

این بود که درین چند کف
هر در آنجا که قاضی است
آنچه خواندی کن عمل جانان
می دانی تو که علم غنی است
از این بودی که درین چند کف
هر در آنجا که قاضی است
آنچه خواندی کن عمل جانان
می دانی تو که علم غنی است

نیست واجبه است بارو قدید زد او برای خود زک پس خردی را سر بیاورد تا چون شدی بخود هر آنچه کنی آن خمان بر حق بود نه بر این هر دو کانی راست سودای کر در دکان کف کرم است بخو مش قرآن عز واد کن بود مشوی ما دکان و حد بستون بهتر ام عامه را خاندانند سون و الخردون جمله کفار از زمان ما جند بعد ازین حرفت بچای و دو هین صدی صوفی و قاضی بسیار کف قاضی ثبت العز برای کوزند که محل ایتقام شرع بهتر زندگان و غنیان ان کوهی که خدیری بخسرنید مرده از یک روستای کرکند	پس بود استا بخیر کار جز لا حرم از خون هاد اذن تر بخودی شوقانی درو شوی ماریت از رمت ایمنی هست تفصیلش بقیه اند مشوی دکان فقرای بد قال کف است اگر بی تو جو بهر کز باشد اگر آهن بود عیز واحد هر چه بینی از است همچنان دکان کالغایون العظ لیک آن فتنه بد از سوره بود همسری بود آنکه سر بود زرد با سلیمان باش و دیوانه شو و آن ستمکار ضعیف از زاد فابو و نقشی کم از خیر و شر کین خیالی گشته اند ضعیف شرع بر آنجا بگردد ستانجا صد جتندان مردگان فانی تر صوفیان از صد جت فانی ترند

کما تکره زندگان در کف خود کرد
خشم آنجا خشم و خشم است آن با کینه
که بحق زندگان است آن با کینه
خوب کن که از زبان بیرون
رو در قضا با نه جلد از وی کشید
نفع در وقت باقی آمد تا شب
نفع خیر بود چون نفع آن قصاب

این بودی که درین چند کف
هر در آنجا که قاضی است
آنچه خواندی کن عمل جانان
می دانی تو که علم غنی است
از این بودی که درین چند کف
هر در آنجا که قاضی است
آنچه خواندی کن عمل جانان
می دانی تو که علم غنی است

فرق بسیار است بین التخیلین از حیوة از وی برید و شد این دم از دم نیست کایدان شر نیستش بر خرفنا اندک جتند برفتست او که به پشت خرسند ظلم چه بود وضع غیر مو ضعیف کف صوفی بشر و اداری کلاه ایزد و اما باشد که خر سیر کلاه کف قاضی توجه داری بیشتر کف قاضی سه درم تو خرج کن زاد و بخور است و درویش قاضی و صوفی هم در قیل و کلاه بر قاضی قاضی افنادش نظر راست میکرد از فی سلیتین	بر همه زینست باقی جمله و آن حیوة از نفع خود شد هین بر ازین قهر جید بالای شو نقش هیزم را کسی بر خرفند لیک تا بو نیشر اولتیر بود هین مکر در غیر موضع بعضی سیلیم زد بی قصاص و بی شو صوفیان از وضع اندازد بلا کف دارم زیر سخنان تر ششم از سه دیگر را بدیده بی سخن سه درم می یادیش تیره و غنیف لیک آن بخورد و فکر محال از قضا صوفی آن بد خوبتر کز قصاص سیلیم کوز از شد

طیبه شدن قاضی از سیلیت در رویش

سوی کوش قاضی مد نظر باز کف کوشش را بگیر نیاید جویم کف قاضی طیبه صوفی کف آنچه نپسنیدی بخود ای شیخ	سیلیت آورد قاضی را فراز من شوم آزاد بی حواس و ضم حک تو عدالت است که نیت عجا چون پسنیدی بر آرد ای امین

باید که درین چند کف
هر در آنجا که قاضی است
آنچه خواندی کن عمل جانان
می دانی تو که علم غنی است
از این بودی که درین چند کف
هر در آنجا که قاضی است
آنچه خواندی کن عمل جانان
می دانی تو که علم غنی است

تبدیل از مانی بخوار داد
که زیاد کرد او را و شپرداد
جواب است از قاضی
صوفی

کف قاضی واجب است از رضا
هر قضا و هر جفا کار رضا
خوشامد در باطن از جفا
که چه در وی نماند و چون
از این بودی که درین چند کف
هر در آنجا که قاضی است
آنچه خواندی کن عمل جانان
می دانی تو که علم غنی است

تا کوئی ازین تعلیم بیاید / از آنکه صاحب کمال است / چون هند صلاحت بکناید و از / ز آنکه ما یبوی خرد / کما صواب و در خوش / کما صواب و در خوش / کما صواب و در خوش

دو شیخ خانه باشی هم شمع	کرد و باری تو همچو شمع
آن ترش روئی مادر یا پدید	حافظ فرزند باشد از خبیر
ذوق خند دین ای پند	ذوق کریمه بینه همت انگار
چون حجت کریمه آمد ما در آن	بس حجت خوشتر آید از جان
خنده در گوشت پنهان کنیم	کج در ویرانهای خجای سلیم
ذوق در غمهاست چو کم کرده	آب حیوانرا نفلت برده اند
باز گویند نعل برده تار و باط	چشمها را چار کن در لخت
چشمها را چار کن در اعتبار	یار کن با چشم خود در چشم یار
امر هم شودی بخوانند	یار او باش و مکوش از ناز او
یار با سنده راه راست و سناه	چونکه نیکو ننگری یار است راه
چونکه در یار از سیخ آشن	انندان حلقه مکن خود را کعبی
در نماز جمع بگو خوش بپوش	جمله جمعند و یک اندیش چو شمشیر
رخها سوی خاموشی کشان	چون زبان جوئی مگر خود را زلف
گفت پیغام بر که در بخورم	در دلالت خان تو بار از بخورم
چشم در آستار کان زهر بخور	نطق توش نظر باشد مکتوب
گرد و خور و صدک کوی ای فلانی	گفت پیغمبر در ربع کرد درون
از بخواند کلام ایستما	فی بخور جزم جزو کلام
هین مشو شارح در بلخ خورشید	که سخن گوهر سخن را بکشید
نیست رضبط جو بکشادی	از بیضایی شود تیر روان

این چه اشعار است که کلام است / چون بگوید آنرا زین کلام / این چه اشعار است که کلام است / چون بگوید آنرا زین کلام

چون بدیک سره اناطی کلام / از چه آمدلست بینی و حمد / چون ز دار القصر سلطانت / نقدها چو صخر بخور نارو / چون خدا فرمود در راه / این صغیر از جنت آید از / چون بدیک طبعند از پند / چون بقرین شد کالو لند آینه / چون بقرین شد کالو لند آینه / و خلق کردید با جند هزار / صد هزار از خشت از عمارت هزار

چون بدیک طبعند از پند / چون بقرین شد کالو لند آینه / و خلق کردید با جند هزار / صد هزار از خشت از عمارت هزار

کر کوئی ازین تعلیم بیاید / از آنکه صاحب کمال است / چون هند صلاحت بکناید و از / ز آنکه ما یبوی خرد / کما صواب و در خوش / کما صواب و در خوش

او چون که در ناز نا است آمدن	عاشقان جز برون که از ناز آن
خند او کویها انیخته	آب دوش آید و هار حیت
ای همه چون و چگونه چون	بر سر در باری چون و طسید
صد و صد ترست در ذات و عمل	راز میوشیدند هستها اجل
صدقند را برون و هستی که دهد	بلکه زو بگیرند و بیرون چیده
ندچه بود مثل مثل بند و بند	مثل مثل خوشتر از لک کد
چونکه دوش مثل آمدن ای سخن	ایر چه اولیتر از آن در خالفی
بر شمار برون نشانیان صد و صد	چون کوی بر بگردن دست و صد
بوی چو کوه بپوشد و مایه سخن	چون چو کوه نهند اندد ذات سخن
کمتر از آب از جان است	این چو کوه و چون جان کشیده
پس دران بخوری که در هر قطره	از بدن ناشی تر آمد عقل جان
کی بکشد در مصیبت چن و چون	عقل کل اجناس از لایق جان
عقل گوید میر جسد را کی جماد	بوی بر روی هیچ از آن بخور جماد
چشم گوید من بقین سایه توام	یاری از سایه که جوید جان
عقل گوید این همان حیثه سرا	که سزاگشاخ ترا ز ناسزا
اندا نسیخا آفتاب آنوری	خدیجه ذره کند چون جاوری
شیر این سویش آمو سرفه	باز اینجا از دیتهو بر نهد
صغوه سلطانست بر شاهین	هت شاهین نکست خورم ز ر
این ترا باور و نیاید مصطفیا	چون ز شکیان همی خورید عبا

کر کوئی ازین تعلیم بیاید / از آنکه صاحب کمال است / چون هند صلاحت بکناید و از / ز آنکه ما یبوی خرد / کما صواب و در خوش / کما صواب و در خوش

کر کوئی ازین تعلیم بیاید / از آنکه صاحب کمال است / چون هند صلاحت بکناید و از / ز آنکه ما یبوی خرد / کما صواب و در خوش / کما صواب و در خوش

چون بدیک طبعند از پند / چون بقرین شد کالو لند آینه / و خلق کردید با جند هزار / صد هزار از خشت از عمارت هزار

چون بدیک طبعند از پند / چون بقرین شد کالو لند آینه / و خلق کردید با جند هزار / صد هزار از خشت از عمارت هزار

در خدای بیدار و بیدار و بیدار
در خدای بیدار و بیدار و بیدار
در خدای بیدار و بیدار و بیدار
در خدای بیدار و بیدار و بیدار

که صورتی که چه بودی در جهان
هر دمی شوی سوار و دردی به
شب که دیدی چراغ روزی
چاه صحت را نبودی سست
خود چه گشتی ز خود و در حق
حال بودی خورد خوش و جلا
چاه از بودی حضور و در حق

از خدای بیدار و بیدار و بیدار
از خدای بیدار و بیدار و بیدار
از خدای بیدار و بیدار و بیدار
از خدای بیدار و بیدار و بیدار

حاجت فانی صوفی و تصنیف ترک و در نهی مثل آن چنان

گفت فاضل بن قهر و صوفی
تو بنشیندی که آن بر قدرت
داستان زدی آن طایفه
قصه باره زبانی این چنین
در سمر میخواندی زدی نامه
کرد او جمع آمدن هنگامه

از خدای بیدار و بیدار و بیدار
از خدای بیدار و بیدار و بیدار
از خدای بیدار و بیدار و بیدار
از خدای بیدار و بیدار و بیدار

قال لیس فی صال الله علیه و آله تعالی یلقن الحکمة

**علی السائر الواعظین بقدر هم المستعدین
والمستمعین**

مستمع چون یافتی در زبان
جذبت قمت از کسی را خوش
چون که گوید در نواز بیت و
جمله آنرا از حکایت گشته بود
کرمی و حیدر معال از صیبت
چون نیاید گوش کرد و جلا

از خدای بیدار و بیدار و بیدار
از خدای بیدار و بیدار و بیدار
از خدای بیدار و بیدار و بیدار
از خدای بیدار و بیدار و بیدار

ببینی آنجا و عود و کف از آن
و آن کلوی را ز گو را صودان
و آن فضلا در کبوتری لایق
و آن فضلا در کبوتری لایق

ببینی آنجا و عود و کف از آن
و آن کلوی را ز گو را صودان
و آن فضلا در کبوتری لایق
و آن فضلا در کبوتری لایق

تواند بر در خیر خیا علی

بش که صد روز یا زیاد کرد
گفتی ای قصاص در شهر شما
که خیا طیت ناش بود
گفت بر من آن که با صد خطر
پیش که شدت که از تو گشت
تو بعلت خیر بدین غره ما
کوم ترکش او و بست بخا
مطعمش کرم ترک کردند
که کروا بر کبوتری من
قد نیارد بر آسبی از شما
تو که آنش نبرد از خطه
بامداد از اطلشی زد در غل
پس سلامش کرد کوه و اوستا
کوم بر سیدش ز حد ترک پیش
چون شنید از وی توای لیلی
که بفر از اقبای روز جنگ
تنگ بالا بهر چشم آرای
کف ز غلست کم ای و وود

از خدای بیدار و بیدار و بیدار
از خدای بیدار و بیدار و بیدار
از خدای بیدار و بیدار و بیدار
از خدای بیدار و بیدار و بیدار

از خدای بیدار و بیدار و بیدار
از خدای بیدار و بیدار و بیدار
از خدای بیدار و بیدار و بیدار
از خدای بیدار و بیدار و بیدار

از خدای بیدار و بیدار و بیدار
از خدای بیدار و بیدار و بیدار
از خدای بیدار و بیدار و بیدار
از خدای بیدار و بیدار و بیدار

کتابخانه خندان در کتب خطی
از کتب خطی است که در این کتاب
در کتب خطی است که در این کتاب
در کتب خطی است که در این کتاب

گفت لای خنده سینه آرد عبا
بارخ آتلس سبک بر نیفته زد
هیچ بن بار سیوم تر خطها
گفت لای خنده مین تر زانده
چشم بسته عقل جسته موه
پس سیوم بار از قناد زدید
چون چهاره بار آن تر خطها
زخم آمد بروی از استاد را
گفت مولع کشت از ممتون
بوسه افشان کشت بر استاد او
ای فسانه کشته و محواز و جو
خنده مین تر از تو هیچ فسانه
ای فرورفته بقیر جمل شک
نا بکی نوشی تو عشق این جهان
لاغ این چرخ ندیم کرد و مورد
می دزد می دزد از در زخمیام
لاغ او که باغها را داد دراد
با بطلان ماند پیشش بگرد

گفتن در می تر از کس که می تر از کس که کردی که بارخ

گفت لای خنده سینه آرد عبا
بارخ آتلس سبک بر نیفته زد
هیچ بن بار سیوم تر خطها
گفت لای خنده مین تر زانده
چشم بسته عقل جسته موه
پس سیوم بار از قناد زدید
چون چهاره بار آن تر خطها
زخم آمد بروی از استاد را
گفت مولع کشت از ممتون
بوسه افشان کشت بر استاد او
ای فسانه کشته و محواز و جو
خنده مین تر از تو هیچ فسانه
ای فرورفته بقیر جمل شک
نا بکی نوشی تو عشق این جهان
لاغ این چرخ ندیم کرد و مورد
می دزد می دزد از در زخمیام
لاغ او که باغها را داد دراد
با بطلان ماند پیشش بگرد

گفت لای خنده سینه آرد عبا
بارخ آتلس سبک بر نیفته زد
هیچ بن بار سیوم تر خطها
گفت لای خنده مین تر زانده
چشم بسته عقل جسته موه
پس سیوم بار از قناد زدید
چون چهاره بار آن تر خطها
زخم آمد بروی از استاد را
گفت مولع کشت از ممتون
بوسه افشان کشت بر استاد او
ای فسانه کشته و محواز و جو
خنده مین تر از تو هیچ فسانه
ای فرورفته بقیر جمل شک
نا بکی نوشی تو عشق این جهان
لاغ این چرخ ندیم کرد و مورد
می دزد می دزد از در زخمیام
لاغ او که باغها را داد دراد
با بطلان ماند پیشش بگرد

گفت لای خنده سینه آرد عبا
بارخ آتلس سبک بر نیفته زد
هیچ بن بار سیوم تر خطها
گفت لای خنده مین تر زانده
چشم بسته عقل جسته موه
پس سیوم بار از قناد زدید
چون چهاره بار آن تر خطها
زخم آمد بروی از استاد را
گفت مولع کشت از ممتون
بوسه افشان کشت بر استاد او
ای فسانه کشته و محواز و جو
خنده مین تر از تو هیچ فسانه
ای فرورفته بقیر جمل شک
نا بکی نوشی تو عشق این جهان
لاغ این چرخ ندیم کرد و مورد
می دزد می دزد از در زخمیام
لاغ او که باغها را داد دراد
با بطلان ماند پیشش بگرد

کتابخانه خندان در کتب خطی
از کتب خطی است که در این کتاب
در کتب خطی است که در این کتاب
در کتب خطی است که در این کتاب

تو مبین قلابی این اختران
عشو خود بر قلبین ن بیل و نما

مشکل

آن یکی می شد بیره سوره کمان
بای او می سوختن انجیر و پان
رو بیک زن کرد گفت ای عشق
رو بدو کردن دن و کفلی
بیر که با بسیاری ما بر سبط
در لواطه می فتید از غلط زن
تو مبین این واقعا تندر و کبار
تو مبین تحسیر روی و معانی
بیر که با این جمله تحمیلی
رحمتی دان امتحان تلخ را
آن بر ایه از تلف کوی و نام
آن سوزد و بر سوزد ای عشق

باب که در کتب صوفی این سوال را از انفاضی

گفت صوفی قادر دست استعنا
انکه آتش را کند و زد و سجد
انکه کل را در بر و ز عین خار
انکه زوهر سوزا زادی کند

که کند سوزای ما را بی زبان
هم تواند کرد ما را بی ضرر ز
هم تواند کرد این دی را بهار
نا در دست او عصه را شاد کند

تو مبین قلابی این اختران
عشو خود بر قلبین ن بیل و نما

گفت لای خنده سینه آرد عبا
بارخ آتلس سبک بر نیفته زد
هیچ بن بار سیوم تر خطها
گفت لای خنده مین تر زانده
چشم بسته عقل جسته موه
پس سیوم بار از قناد زدید
چون چهاره بار آن تر خطها
زخم آمد بروی از استاد را
گفت مولع کشت از ممتون
بوسه افشان کشت بر استاد او
ای فسانه کشته و محواز و جو
خنده مین تر از تو هیچ فسانه
ای فرورفته بقیر جمل شک
نا بکی نوشی تو عشق این جهان
لاغ این چرخ ندیم کرد و مورد
می دزد می دزد از در زخمیام
لاغ او که باغها را داد دراد
با بطلان ماند پیشش بگرد

گفت لای خنده سینه آرد عبا
بارخ آتلس سبک بر نیفته زد
هیچ بن بار سیوم تر خطها
گفت لای خنده مین تر زانده
چشم بسته عقل جسته موه
پس سیوم بار از قناد زدید
چون چهاره بار آن تر خطها
زخم آمد بروی از استاد را
گفت مولع کشت از ممتون
بوسه افشان کشت بر استاد او
ای فسانه کشته و محواز و جو
خنده مین تر از تو هیچ فسانه
ای فرورفته بقیر جمل شک
نا بکی نوشی تو عشق این جهان
لاغ این چرخ ندیم کرد و مورد
می دزد می دزد از در زخمیام
لاغ او که باغها را داد دراد
با بطلان ماند پیشش بگرد

باز انداخته شد از کعبه
که کسی جز نبی در آنجا نشاند
باز انداخته شد از کعبه
که کسی جز نبی در آنجا نشاند

چون غزانه در ناز اهرج چون بنا در درین رستی انجمن کانند تن مردان زمان انجمن صفت شود این مادی روز عدل و عدل داد و خود تا بطل در رسد هر طایب نیست هر مطلوب با رطاب بیغ هست دنیا قهر خانه کرد کار استخوان زموی قهر و یاد پرو پای مرغ بین بر کرد دام مرد او بر جای خریدنه نشاند هر کسی با جنت کرده عدل حق مونس احمد مجلس چار بار کعبه جبریل جانها سدره قبله عارف بود نود وصال قبله مرد از حق اعمال منیک قبله طابک بود خیر وصال قبله زا هدای بود بزدان بر قبله معوی و ان صبر بود رنگ	کی دهد آنکه جهاد اکبر است کشته باشد خضیه اند موی خضیه اند و ماده از صفت هر که در موی نهد آماده کی کشت زان پاکله آن سرت تا بقرین خود در هر عاری جنت تا پیش شمس و جنت آبیغ قهر بین جبریل قهر کرد و اختیار بیغ قهر آنکه اند جگر و بر شرح قهر حق نده بی کلام وانکه کهنه کشت بسهم نما بیل و یا بیل و تو با جبریل مونس تو جمال عسبه و الحار کعبه عبد الطول شد سفره قبله عقل منکف شد خیال قبله نا اهل جمل مرد ریک قبله اهل هوا کمر و صلال قبله طامع بود همان زدر قبله صوره پرستان نقشند

این سخن با نذر ان تصویر
دیده در خواب او شیعی خواست
و اصفه و جبار صوفی راستی
هاتمی گفتند که این عیب است
رقعه در دست خدا تا او را
سوی خدا و او را نشاند

باز انداخته شد از کعبه
که کسی جز نبی در آنجا نشاند
باز انداخته شد از کعبه
که کسی جز نبی در آنجا نشاند

رقعه شکست خیز رنگش چون بلندی آن روز آبی تو بخوان از بخود در خلوتی و شود آن فاش هم نمکین مشو و کشتان در برم ز بهار تن این بکشد دست خود آن زده چون بخویش اند غیب آن جوان زهره او بر دریدی از قلن یکدیج آن که پیر صد حجاب از محبت خود حس معترف کند چون کاره شد حس معترف کی بود کان حس چشمش از اعتبار چون کاره شد حس معترف از جهات چون سپاه رنگ شد نهان در دم جانیه کار مذاق آمد او پیش چشم آمدان مکتوب بود در بعل ز کفندن خواجه میراد رفت کج خلقی و از انجمن اند که بدین زمان کج نامه بی بها	پس بخوان از اخلوه ای جری پس برود روز آن بی و شود هین بخود خواندن آن شرکی که نیا بد غیر تو زان نیم جو و زد خود کن دم بده لفظ بر دل او زد که روز رحمت بید می بکشد از فرج اند جهان کوبیدی رفیق و رحم و لطف کوش او بشید از حسرت جواب شد سرا فر از ز کرد و دیگر شد بر فلک برد او سرفراز غیب هم از آن محبت عجب باید گذار پس بیای که در شرح بد و خطا بیغ زد خورشید پیدا شد علم دستی برد او بمشعر سوسو با علاماتی که هانت گفته بود این زمان وای دسمای اوستا وز تحیر و اله و حیران بماند چون فزاده ماند اند نقشها

باز سو و قصه باز ای پسر
قصه که وقت بود این
اندازد قصه زنده بود این
که در وقت ظهور در آنجا
در فلان و آنکه در وقت ظهور
نشاند در ظهور و در وقت ظهور

کتاب

تا بدانی که سنا نهادی
هر عملی که از آن است
که از اندیشه تو آید
از دور و از نزدیک
این سخن بیاید و بیاید
که با شادمانی عفتا مکن
غلامی قصه ز تو نشاند
جری آنکه ۵

شاه شکر از آن که در دل پدید آورد
چون که توفیق تو آمد اندک عجز و طوار
باز بفرز از آن
فردی که از آن پدید آید
بهر عفت و ارفاقش و در ذوق
عذر تو نیست و هم و طلماری

پشت کن با قبه رود قبله آر
چون فکندی تیر از قوس سعادت
بر کن آن موضع که تیر را قیاد
تیر بر آید و در آن صفا
بس کافی بخت آورد آن صفا
پس تیر آورد و بیل و شاد
کند شدم او و هم بیل و تیر
خود ندید از کج بیلهای اثر
بیک جای کج می شناسختی
چونکه این را بسته کرد آورد
بجغی افناد اندر حاضر و عام

فاش شد خیمه کج و آگاه شد ناز قیام عصر

هر کسی در گفتگو می او قیاد
پس خبر کرد ند سلطان از این
عرضه کرد آن بخور از بر دست
چون شنید آن شخص که از بسته
پیش از آن کار کججه بیند از آقا
گفت تا این رقصه را با بسته ام
خود شد کججه از کج اشکار
مدت ما هم چنین تلخ کام
بو که بخت بر کند نیز کز غطا
مدت شش ماه و افروز بلسا
هر کجا سخته کافی بود جت
کین چنین باری نباشد در نهاد
ان گروهی که بلند اند کمین
که فلانی کج نامه یافت
جز که تسلیم و رضا چاره ند
رقصه را آورد و پیشش نهاد
کج فی و رنج جلدیده ام
لیک پیچیدم بسی مانند مار
که زبان و سود این بر من حرام
ای سه فیر و وز جلد در کشا
تیر می انداخت بر می کند چاه
تیر داد انداخت هر جا کج جت

شاه شکر از آن که در دل پدید آورد
چون که توفیق تو آمد اندک عجز و طوار
باز بفرز از آن
فردی که از آن پدید آید
بهر عفت و ارفاقش و در ذوق
عذر تو نیست و هم و طلماری

عقل راه ناسی که در
عشق باشد کما طرقت بر شود
لا ابالی عشق باشد فی خست
عقل آن جوید که او ان سوی بود
باز ناری من که از روی جفا
در لاجب سبک ز آریا
تیر جوی علی در زمین
تیر جوی علی در زمین

سوی او و فاعل و فاعل
کوه تیر آید تیر از لیب
از دلتش می برد آن دغوغ ملام
از کبوتر آره با ام موقت
ای ضایع الخصال ام الیوم
تو بخوان میل آن که آن
کرملا قاتقو بر بست جان
کرملا قاتقو بر بست جان
کرملا قاتقو بر بست جان
کرملا قاتقو بر بست جان

باک می باز دنا باشد مرد جو
باک باز نشد بخوبی هیچ سرود
و ده جز هستش فی علی
که فتوته ادن و علیست
زانکه ملت صفا جویا با خلا
خدا را امتحانی میکند
چونکه رقصه کج بر آستوبنا
کشت ایمل و ز صمان و زمین
بار کرد او عشق در اندیش را
عشق را در پیش خود یاز بست
نیت از عاشق کج دیوانه تر
زانکه این دیوانگی علم نیست
کرمطبی را رسیدن کج چون
طب جمله عقلها مدهوش بر او
روی در روی خود آری عشق
قبه از دل ساخت و آمد در دعا
پیش از آن کو با می شنیده بود
فی اجابت در دعاها می شنید
چونکه فی در رقص کرد آن

ایضا به حالت یارب ز بهار
از خود آن اله است که کرد
کجه از دم تو شنیدم که کرد
چون تو را از آستین خود
کونی بدین مورد از این
چون تو را از آستین خود
کونی بدین مورد از این

سوی او و فاعل و فاعل
کوه تیر آید تیر از لیب
از دلتش می برد آن دغوغ ملام
از کبوتر آره با ام موقت
ای ضایع الخصال ام الیوم
تو بخوان میل آن که آن
کرملا قاتقو بر بست جان
کرملا قاتقو بر بست جان
کرملا قاتقو بر بست جان
کرملا قاتقو بر بست جان

عقل راه ناسی که در
عشق باشد کما طرقت بر شود
لا ابالی عشق باشد فی خست
عقل آن جوید که او ان سوی بود
باز ناری من که از روی جفا
در لاجب سبک ز آریا
تیر جوی علی در زمین
تیر جوی علی در زمین

باید بیستون کعبه بگردان
در شرف که بخاک تار بود
درد او را از این بسک و اولاد
خواهد را از این بسک و اولاد
مخافتم بر ما سینه فرزند
لبیک در شرف از شرف مبارک
مات و دومات و دومات
که همی ایم از قیامت او

در دهان داریم گویا بجویی	باید هان بهفانت در لبها و ی
بلد هان نال از شد سوی سما	های و هوئی در فکته در هوا
لبیک دانه که اورا منظرست	که فغان این سرها هزان سرت
دمدمه از نای از دمهای او	های و هوئی روح از همی های او
که بود تا بشرقی ز اسمر	فی جهان از بر نگریدی از شکر
با که خستی وز چه بملو خاستی	کین چنین بر خوش چون درستی
با آبت عنده بی خواندی	درد در رای آتش ز بندی
تقره با ناک کوئی ناید ا	عصمت جان تو گشت ای معتدا
ای صیاه ای خوشامد بر و دل	کی توان انده خوردی بیکر
قصد کرد سندان کل بارها	تا بسو شانند خورشید شرا
درد که لهامها دلالت	با انها از خند ملامت
مخرم مودیت کویرستی	ناز صد خرم یکی جز کفتی
چون نخواهم که سرت آهی کم	چون علی سیر را فروجاهی کم
چون که اخوان ازاد لکینه و	بوسغم را قهر چه اولی برت
ستگشتم خوش بر عوفازم	چه چه باشد خیمه بر سحرانم
بر کف من نه شراب آتشین	وانکه این کوی فرستاه بین
منظر کوی باشی کج آن خنیر	زانکه ما غرقیم بن دم در عصیر
از خدا خواه ای فقیر این دم پنا	از من غرقه شد یاری خواه
که مرا بروای این استاد نیست	از خود و از زمین خوریم باید

از لبین صد سال ایچند لیل از او
ببینی بیاید معاین موی بوی
اندک ایچند چه بیاید در علم
ایچند خنای بیجانند خنم
فلسه بوی سید کا بیان بدید
روید با یکی که ما همی اده
مخچان در شرف جیل افاده
خنده دور از تو نشک و هر
در میان تجر و موج اولی
جز و خلدان سخت زنج
کو هر و ما همیش غریب
ای مجال وای حال انکار او
دود از اندر باو منج بال او
نیت اندک شتر کوی بیچ بیچ
لبیک با اخراج کوی بیچ بیچ
لازم آید شکرانه در کردن
آن یکی از سو صفت شوال
جز و همی ناید بیدان مقال

عابدان بعباد بر بند خون
ال موی کوی در بغا تا خون
مکرو زوری کوفه کینت
که او نشد غوره این بقل خوار
جنه البلیله و طاق النهار
در حین کار چه می نماید
باید از آن که در می نماید

استهای کوی کردی آسیت
باید اولی از وطن عالیت
باید بیستون کعبه بگردان
در شرف که بخاک تار بود
درد او را از این بسک و اولاد
خواهد را از این بسک و اولاد
مخافتم بر ما سینه فرزند
لبیک در شرف از شرف مبارک
مات و دومات و دومات
که همی ایم از قیامت او

یا چو احوال از دوی ز تو زین	باید هان برد و ز خوش جامون
یا بد نوت که سکوت که کلام	احولانه طبل می زن و التم
چون به بینی مخومی کوی سر جان	کل سینی نعره ز زبون لبلان
چون سخی مشک بر مگو و محاز	ک بند و خوشتر از رخ سراز
دشمن آبت پیش او محنت	ورنه سنگ محمل او شکست
با سیاستهای جاهل صبر کن	خوش مدارا کن عقل ز لذت
ضربا نا اهل اهل از اجالات	ضربا می کند هر جا دلایت
آتش فرود ابره همی را	صفوة آینه آمده رجلا
صبر با نا اهل بدهد مردحت	ناچو یکان بر همه با نی سبوت
جز و کفر و حیان و ضریح	نوح شد صیقل مزارت دوح

حکایت از شیخ حسن خرقانی رحمة الله علیه

ز قند رویی ز شهر طالقان	بهر صیت بوالحی خارقان
کوهها ببری و وادی دراز	بهر دید شیخ با صدق و نیاز
ایچند درن دید از رخ و ستم	که چه در خود دست کونه میکم
چون بمقتدا مداره آن جوان	خانه آن شاه راجت و نشان
چون صمد حرمت بر د حلقه در	زن برود کرد از در خانه ستم
که چه میوه ای کوی ذوالکرم	کن بر قصد زیارت آمدم
خند زد ز که خنجه زین	این سگر کبری و این تشوین
خود ترا کاری بود آنجا یکا	که به میوه دکنی نوعه راه

باید بیستون کعبه بگردان
در شرف که بخاک تار بود
درد او را از این بسک و اولاد
خواهد را از این بسک و اولاد
مخافتم بر ما سینه فرزند
لبیک در شرف از شرف مبارک
مات و دومات و دومات
که همی ایم از قیامت او

صد هزاران ظاهرین و خوار
او فزاده از ای اندر صد غم
که به بینش و سلامت او
خبر نویسانند کوی دروغی
لان کوی کا سالی طیار
باید بیستون کعبه بگردان
در شرف که بخاک تار بود
درد او را از این بسک و اولاد
خواهد را از این بسک و اولاد
مخافتم بر ما سینه فرزند
لبیک در شرف از شرف مبارک
مات و دومات و دومات
که همی ایم از قیامت او

عابدان بعباد بر بند خون
ال موی کوی در بغا تا خون
مکرو زوری کوفه کینت
که او نشد غوره این بقل خوار
جنه البلیله و طاق النهار
در حین کار چه می نماید
باید از آن که در می نماید

جلیت

بخواند و خدایا او را هر کسی
بخواند از برسان شد او را هر کسی
بخواند از برسان شد او را هر کسی
بخواند از برسان شد او را هر کسی

شروع و تقوی را کند سوی
کیز اجابت ز جماعت باشد
کوره بیغاصری و انصاف او

ترجمه کردن سوره طه از زبان کهن و بهیچ کسفتن

با نکرده بروی جواز گفتن
نور مردان شرف و مغرب کسفت
افتاب حق بر آمد از حسل
ترها تجرد تو بلیسی سرا
من سادی نامه همچو کتاب
عجبا با آن نور شد جمله کرم
هست اباخت که هو آمد خلا
کسوا ایما کشت و دیدی ایلام
مظهر عشقت و محو کس
بحد آدم را بیان سبواست
شمع حق را تنگ کنی تو ای محمود
کی شود در یاز پوز سکسچین
حکم بر ظاهر اگر هم میکنی
جمله ظاهرها پیش از ظهور
هر که بر شمع خدا آرد پشاور

کاشتا سیر از هم مستورا
تا راه امروزیه و قودا ایماست
بوست یک معجزه نقد از آفتاب
چون آنرا آنکس گفت شیخ وین بر
ببین کلوی جمله کوار آفتاب
چون آنرا آنکس گفت شیخ وین بر
ببین کلوی جمله کوار آفتاب

بخواند از برسان شد او را هر کسی
بخواند از برسان شد او را هر کسی
بخواند از برسان شد او را هر کسی
بخواند از برسان شد او را هر کسی

کو عمر کو امر معروفی و رشت
بخصه هر مغرب و فلا شد
کونماذ و بسجده و آداب او

ترجمه کردن سوره طه از زبان کهن و بهیچ کسفتن

روز درویشان آنجا آمد حسن
آسمانها متحد کورد کار کسفت
زیر چادر رف غور شد از حجل
کی کرد اند ز خاک ازین سرا
نا بگردی با کرم زین خطاب
قبله بی نور شد کس و صم
هست اباخت که خدای آمد کمال
آن طریق کان بودی آنده یا
از همه کربسان زده سبق
بحد آدم را بیان سبواست
شمع حق را تنگ کنی تو ای محمود
کی شود در یاز پوز سکسچین
حکم بر ظاهر اگر هم میکنی
جمله ظاهرها پیش از ظهور
هر که بر شمع خدا آرد پشاور

بخواند از برسان شد او را هر کسی
بخواند از برسان شد او را هر کسی
بخواند از برسان شد او را هر کسی
بخواند از برسان شد او را هر کسی

ازین صفت که در کتب مذکور است
تا با زنی با این صفت که در کتب مذکور است
تا با زنی با این صفت که در کتب مذکور است

تاز دانه مار تو بود از شوق تو بقیان میدان که هر شیخی هست کر چه آن محسوس و این محسوس صد هزاران شیر تو را تو نشان لیک یک یک را خدا محسوس کرد دیدت از دور و بخندت آن خیره از غم بر او بدانت آن خلیل خو اندر و می یک یک از دور و تو بعد از آن در شکل انکار زن کان محسوس از هوای غم نیست کر نه صبرم می کشیدی از زن استران بختیم اندر سبق من نیم در امرو و زمان نیم خالم علم ما و خاص ما فومان است فودی ما جستی مانند زهوا بار آن آبله کشیم و صد جا او از قدر خود در زرشا کرد از سنا تا کجا آنجا که جا راه نیست از همه او هام و تصور آن بود	مار را بگریه چون خرن کعب هم سواری میکند بر شیب است لیک آن بر خیم جان میسوس بیش دیک غیبی بر خیم کتا تا بپند نیز او که نیست مرد گفت ترا مشوای مقنود بو هم ز فوید لبی غم آذ لب ایچه در ره رفت بر روی با کون بر کتا داد آن خوشتر است آن خیال نفس است آنجا است کی کشیدی شیر تو بیکار مت و می خورد ز بر لبها ای تا بپندیشم از نشنخ عام جان ما بر رود و آن جو با آن جان ما چون مهره در دست فی عشق تک و فی سودای تو کو تو و ملحه ما نا کجا است جز سنا تو و من الله نیست تو نور نور نور نور نور

ازین صفت که در کتب مذکور است
تا با زنی با این صفت که در کتب مذکور است
تا با زنی با این صفت که در کتب مذکور است

تخلیفه ساختن صاحب
تا بوی شایسته را بینه
پیش پای خود در راه
و آنکه از خلقت صفتش نهاد
دو علم نهاد تصدیق
آن یکی آدم در کربلین راه
در میان این دو لشکر کاه
چالش و یک را آنچه رفت
مچنان دور دوم ما بیل شد
صلوات بر او و با بیل شد
تا بپندیشم از نشنخ عام
وین دو لشکر کاه را و خلیج

امتحان مدینه است و در
خانه و دیوار را ساه منک
تا با زنی با این صفت که در کتب مذکور است

چون در رازی جنگ آمدنا خوش بیش حکم کرد آتش را و نسو دور دور و دور قرین آن بود سایها اندر میان آن خور بود آب ریبار حکم سازید حوت تا که آن فرعون با فرعونان گفت غرقه جمله فرعونان لیک آن بود و ضیایها با ظلم بمخبر تا دور و طور مظهر هم نکر سازید از بهر نمود هر نکر سازید بهر تو عباد هم نکر سازید بر قایون دین ناحلی می از زمین شد جمله مهر لقمه را که ستون از نیست چونکه حق مهربی نهاده ران تو ایز با کسی کو سوسا متد محیر ناشود بر تن ترا جبه شکر ناگزیری از و تا قاز جزیر عاقل از قصه عذاب ظلمه	فصل بر هر دو آمدناش ناشود حل شکل بر و نشو تا موسی و فرعون عربت چون ز خدیف و مملوک میفرود تا که ماند که بود زین و سبق آب ریبار غرقه شان کرد از زمان ز امر سبحان خالق تو و مکن بمخانی بر تو در عالم علم با ابو محجل سهدار جفا صحنه که جانشان را در بر بود ز و خیزی تیز روی که باد حکمت خود تا فر خورد تن برد قار و نزا و کجاست با بصر دفع نفع حوج تا جید جی چون خاق آنان بکیر در کلو خرده داد از مزاج ز مهر سرد همچون سج کردن همچو زویا آری به سوی ز مهر عاقل از قصه عذاب ظلمه

ازین صفت که در کتب مذکور است
تا با زنی با این صفت که در کتب مذکور است
تا با زنی با این صفت که در کتب مذکور است

و آنکه کسی را زان کسب کرد
و آنکه کسی را زان کسب کرد
و آنکه کسی را زان کسب کرد
و آنکه کسی را زان کسب کرد

سجده هوز علی بن ابراهیم خلیص مومنان است که وقت نماز

در بیان آنکه بر فرمان رود	کرگی را با خا خرا اهدان شود
مومنان از دست باد صابزه	جمله بنشینند اندد ایره
باد طوفان بود او کشتی عیبی	مست بر طوفان و کشتیها بنا
باد طوفان بود کشتی لطف هو	ایچنین کشتی و طوفان آرد او
باد شاهی را خدا کشتی کند	تا بجز صخره پیش بر صفها زند
قصد آن شده فی کمالی مومن بند	قصدش را که ملک کرده پای بند
آن خراسانی و قصدش در خلا	تا بسا بد او ز زم آن دم مناس
قصد او آن که آبی بر کشد	تا که بخندد بدان و هر گنده
کاوشتا بد ز نیم زخم سخت	فی برای بردن کرد و ز دست
لیک خود دادش چنین خورد و خج	تا مصالح حاصل آید به ربیع
همچنان هر کار سنی اندد کان	بهر خود گویندند اصل جهان
هر یکی بر درد گوید بر همی	در ربیع قایم شد ز نرغالی
حق ستون از جهان از ترس است	هر یکی از ترس جهان را کار است
خدا ایزد را که ترسش ایچنین	کرد او معمار و اصلاح زمین
از همه ترسند انداز نیک و بد	همچو ترسند ز ترس او و خود
پس چیست هر جا که کسیت	که ترسیت او اگر محسوس نیست
استاندارد که نری او الهوس	تا کردی فارغ ای شکر و عس
هست او محسوس اندد مکنی	لیک محسوس چس این خانه فی

و آنکه کسی را زان کسب کرد
و آنکه کسی را زان کسب کرد
و آنکه کسی را زان کسب کرد
و آنکه کسی را زان کسب کرد

مست بر آغوشی در کمال حلیت
کو زیندرد لکن در آن کسبت
ز آنکه اندام با ناله است سرش
کو در آینه گویند آن کسبت
ماز گوید کوفی زینست بود
ما یک از قد بر طاعت بود
این نوع و آن بود و آن بود
این نوع و آن بود و آن بود

و آنکه کسی را زان کسب کرد
و آنکه کسی را زان کسب کرد
و آنکه کسی را زان کسب کرد
و آنکه کسی را زان کسب کرد

و خال و خال صفت امان
زین چنین است که شعله زدند
ختم قرش بر آمد و هر روز او
کل شیء ما الای الا وجهه
در و خود بود او در و خود

از حکیمک و هم خواند ترس را	هشم کرد دست او این در سرا
جمع و همی در حقیقت کی بود	هم قلوبی در حقیقت کی بود
کی در نوعی قیمت آرد بی بر آ	در د و عالم هر دو نوع از دست
راست ما دیدار و او بی نوع	بر ایسدان روان بود او در رخ
ای در نوعی که رصد قسین نو آ	شکر نیت کن مکن انکار راست
از مفلس گویم و کز های او	باد کشتیها و در با های او
باز کشتیهاش گویند دست	کو بر او کل جز و در کل خط
هر و بی نا و ج و کشتی از شناس	صحت بر خلق و طوفان شناس
که کو بر از شبر و از در های	ز آشنا یان و ز خویشان او خد
در تلافی و ز کار می برند	با شاهان غایب است و می چید
چون خوی تشنه خیال هر یکی	از قین تن فکر را شربت می
نشفت کرد دست خیال آن و شتا	شش می که در این لایح و الحما
پس نشان صف با اندد عصون	آن بود کوفی بکشد و در کون
عضو جز و شاخ تو تازه بود	میکنی هر سو کشیدن می شود
کو سبب خواهی توانی کرد نش	هم توانی کرد چنبر کرد نش
چون شد آن ناشفت تشفیج	ناید آن سوی که امر ترس کند
پس بخوان قائم او کسالی از بی	چون یابد شاخ از بیخین طبعی
آتشیت این سخن گویند کم	بر فقیر و تسبیح و آخر شد کم
آتشیدی که سو ز در های	آتش جان بین کر و سو ز در های

و آنکه کسی را زان کسب کرد
و آنکه کسی را زان کسب کرد
و آنکه کسی را زان کسب کرد
و آنکه کسی را زان کسب کرد

مست بر آغوشی در کمال حلیت
کو زیندرد لکن در آن کسبت
ز آنکه اندام با ناله است سرش
کو در آینه گویند آن کسبت
ماز گوید کوفی زینست بود
ما یک از قد بر طاعت بود
این نوع و آن بود و آن بود
این نوع و آن بود

و آنکه کسی را زان کسب کرد
و آنکه کسی را زان کسب کرد
و آنکه کسی را زان کسب کرد
و آنکه کسی را زان کسب کرد

درباره وی خود کرده و شمار
و بعضی گفتن که بی جسم دارد
لیکن اینک بودینان و غیر
قابل اینستماع این همه مردم
و یکبار از بروج بقصر کوی

چون غماید پشه و سوسه رگش
بهر این گفتن خندا و نذ فرج
با ذکره از جسور و در خشا
باز لمب افند اندک در صبا
عقل زان بازی همی ماند
کودک دیوانه بازی که کند

رجوع بقصه معتبره کجی نامه

مک حیانان فتر سینه ریا
بانگ او تو نشوی من نشوی
طالب کجی بشی خود کجی او
سجده خود را می کند هر لحظه
کر دیدی زاینه او یک بشیر
هم حیا لاش هم او فانی شدی
دانشی دیگر ناد استی منا
امجد و الا دم بنا آمد همی
احول از چشم ایشان دوم کرد
لا لا و کت والا لله گفت
از جیب و این خلیل بار شد
سوی چشمه که دهان زینا بشو
عاجز او در از نیسا و از نیسا
زانکه در اسرار من در شوم
دوست کی باشد یعنی عزیز
سجده پیش انیر است از هر مرد
پنجالی ز غماید هیچ چیز
دانش او محو نادانی شدی
سر بر او ری عیان کافی انا
کاد می صوفی بن بندش می
ناعیان شد عین جیح لا زود
گفت لا الا الله وحد کفنت
وقت ان امده کوشن ما کند
بچه پوشیدیم از خلتان کوی

مهم شد در دین و عشق کوی
بچه را کس از بدای کرده از رخ کوی
چون زنده از هر فال ظاهر جام
خاله بوی کرده در می کشند
تا کس بدین چشمه از خشکند
لا کس در این چشمه دریا ماند
مطلب زین چشمه دریا ماند
لیکن کوی بداینا من استم
نه شمان از ادیبی ستام
قوی و صکو سنانا تو نشوی
خاله خوار و آبر کرده رها
من طبع انبیا دارند خلق
از دهانت که اوردند خلق
چشم بند خسته چون دانسته
صبح دانی از چه میدانسته
بچه کتادی بدایان دیده را
لیکن سرشید عانت باخته است
ایسان از او کردد با فضا است
نزد من یاد روز رحمت باخته
عین کفان از انابت ساخته
هم ازین بدیجی خلق از جوی
من کرده و وصل چشمه و داد

ازنا بسز قدس را می کند
این فضلان خود عماراتی کند
سته چون بوین زبند انزل
منتشر کرد بر اسد بود و زبک
روز بوین وار نیچی کشند
کالده ازان ظلمات بر راجت
کای کوی که زبک زبیل و حسن
کای که کوی که زبیل و حسن

چینه را از خار سر منایم دهد
انوسا در سیر برون آرد کتا
آرد سازه و ریک را بهر خلیل
کوه با د او ذکره در خم رسیل
کوه با وحشت دران ابر ظلم
خیزد ان داؤده اعتلایان غیر

انابتال کجی معتبره کجی نامه
الظهار بر توبان نهان کن اشکار و کناه ما بی نظر او تبا

گفتن در دین کوی فانی وارز
دیو سر می و از دست بجل تک
من رفه و یک لغت سند و ختم
خود نکتم چون دین نامو ختم
قول حق را هم ز حق قصه بر جو
ان کره کوزدم او یکشایدش
کوه لانت مفود اوسان سخن
کت یادب توبه کردم زین ستا
بر سر خره شدیم باره کسر
کوهز کوشن کجاد مستوی
تا بحر جمله شبان شاه عیله
کوبلی چون جمله راستی لایبر

مهره را از خار پزاید دهد
و ز کت مغس بر و یانندینا
کوه با د او ذکره در خم رسیل
بر کشاید بانگ چنگ زبیروم
ترک ان کردی عوفی از هر کجا
انابتال کجی معتبره کجی نامه
الظهار بر توبان نهان کن اشکار و کناه ما بی نظر او تبا
ان کی کجی ازین کردم یا وه تاز
فی تانی حیث فی اشکتک
کشمیه کرده دهان از ختم
زان کره زن این کره داخل کنم
هین محاز از از کان ای غمخ
مهره کوانداخت او بر یایدش
کی بود اسان نفوز من لادن
چون توبه درستی تو کج هم فرخ
درد عا کردن بدم حسم بچیز
ابو همه کس تو است و خود
خود همی کوی دالت و هم پل
یا غنکی خوره کل را جز و مرد
ازین کجی ازین کردم یا وه تاز
فی تانی حیث فی اشکتک
کشمیه کرده دهان از ختم
زان کره زن این کره داخل کنم
هین محاز از از کان ای غمخ
مهره کوانداخت او بر یایدش
کی بود اسان نفوز من لادن
چون توبه درستی تو کج هم فرخ
درد عا کردن بدم حسم بچیز
ابو همه کس تو است و خود
خود همی کوی دالت و هم پل
یا غنکی خوره کل را جز و مرد
دو کتا و بود و اصل در ستار
با کس با مستحق و مستحق
مقتان رحمت اندازین کردن
دو عدد و اسحقان یک بدیم
کوی زین عقل و بوین و احش از دیم
لیکن احسان اصحاب را
هر که از دو سبب از انجا
چشم بند خسته چون دانسته
صبح دانی از چه میدانسته
بچه کتادی بدایان دیده را
لیکن سرشید عانت باخته است
ایسان از او کردد با فضا است
نزد من یاد روز رحمت باخته
عین کفان از انابت ساخته
هم ازین بدیجی خلق از جوی
من کرده و وصل چشمه و داد

ای صاحب دیده جلال و سیرت
هیچ عین بنی هفتابین
همه مال دنیا با هم دره در عین
آب دیده سینه زرد بیدار را

خاله ما را تا این با لب زکن این دعا تو امر کردی فاستدا چون دعا مانا آخری از عجمت شب که کشی تمام و جوانی برده دمای جبر استیزم آن یکی را کرده بنور جلال کو بخوبی هم هیچ دای و ض بدی شب ز غنی خوش چه فرمایان بودی که ز من شرط ای جان چون کفر زین جل و عقدا و تو دیده نا نادیده خود انکاشتم چون الف جزئی نداده ای کو وین الف وین هم آه بود صفا این الف جزئی نداده عاقلی در زمان پیشی خود هیچ من هم دیگر بر چنین هیچی منزه خود نداده هیچ به سانه مرا در نود ادمم تو در اریم کن هم دو اب دیده عریان بیستم	او نگفت که کار ساخت کس از فضول تو کان افزاشتی تو که این سخنه کلین رو کوی چون بنفستد بر کن انجا علی زانکه حق است از بی خبری ای کان ویر غبار ساخته هر که او در دست دور از تو هر که در ورا انداز تو او تو ظنی خود را زاندا نشیکت کوید و چند آنکه افزون میر تو جاهد و فینا بگفتان شهر با تجو کنگان کو ز نل فوج تو هر چه افزون هر چه خستار عجمت پخوان درویش هر کج و کان هر گاه کج کجی سخت تو این مثل الفه زمانه خالینت ان دکان بالای استادی کان زانکه جاهل ننگ دارد تو نقد ویران کن دکان و با نه کن

اندرین بود او که الهام آمدن
گفتند تا زین شکست از آریه
سو گشت در کان تیری نه
یک بگشت که اندک کن نوز

ای احوال سازد عاقد در مد
با اجابت بار او را جگر
نان که صد و مانع این است
دست از ان نان بی سالت
غرض با سوزن و چسبندگی
ز اب دیدن نان خور و انجند کن
ان در آن حالت طالب نشد
و اعلام کسین است از اول
در اظهار کسین

ز هر کنگان کو کبر و شناخت
از کله عاصم سفینه فخر ناخت
علم بر اندازین اصل حجاب
و ان مراد او بدو حاسن بحیب
ای بی با علم کواوات و فطن
کت ره دور او جوعول و راه زن
بیش صاحب خجسته لبند
بیشتر فلیسوی می دهند
خوشتر از هر مان کن از فضل
تا کن حدت ترا هر دو منزل
زیر کجند کجست و سباز
زیر کجند کجند و کول سباز
تا جوعول اهد زهری با اکیان

در دکان نه گفت او پر کنش صفت قواستی بود اشقی دو کان نه بترو و پریدن عجم نور بد کنده و زاری جویب تو کند نه بترو و کجست عجم صید تو در یک و در هر آنده کار ناید قوت با روی او ض ز چنان کج است او عجم کوید و کوی سوی کج است ان مراد دل جبار می شود جاهد و اعنا نکستای عجم ذاعتما دقله ان کو رفت سوی که مید جبار از عجم هر صاحب سخت تجستی کان بود از کج نشان بد بخت تو جان ناد ادم برنج اندا کنده بو کجدم است و بر وفا لاجر و رفت و دکان نو کجست سوی سوز و گلستان و انجور	او نگفت که کار ساخت کس از فضول تو کان افزاشتی تو که این سخنه کلین رو کوی چون بنفستد بر کن انجا علی زانکه حق است از بی خبری ای کان ویر غبار ساخته هر که او در دست دور از تو هر که در ورا انداز تو او تو ظنی خود را زاندا نشیکت کوید و چند آنکه افزون میر تو جاهد و فینا بگفتان شهر با تجو کنگان کو ز نل فوج تو هر چه افزون هر چه خستار عجمت پخوان درویش هر کج و کان هر گاه کج کجی سخت تو این مثل الفه زمانه خالینت ان دکان بالای استادی کان زانکه جاهل ننگ دارد تو نقد ویران کن دکان و با نه کن

تا در ستا
بل جوعول و فون و زون سباز
هر گاه که در دنیا هم در سوز
نزد ایچون زهری و سباز
عبارت بود که در سوز

حکایت از سباز
و زنا و جوعول که در سوز
و زنا و جوعول که در سوز
و زنا و جوعول که در سوز

ناله و سخن جوانی عمل
روانکار در قباوس بود اصل
الچاسه و لادب لاهل اللد
الصیاف والقری المشری
النیا فالغریب والذری
اودع الرمن شاد اهل الذری
کل یوم الفی و یغیب جدید
مالکم فر سوی الله الجید
کل یوم الفی و یغیب جدید
ماله غیر الا له من غیر
نجه بود ان دیو کما نغیر
بود صیاف در دوران غوغا
چون نماز شام ان غوغا
بود مومن صانده در جوی ندر

باد و کمره مسو آمد و سخن
مرغی و رازی افتد از سفر
در قصص افتد داغ و جغد
کرد ستر سیکل کاروان را
مانده در کار و انرا خوا رو
چون کشاده شده بکشاید
چون قصص انبکند شاخه
بر کشاده پیش ازین بر سو
بر کشاید هر چی اشک و اه
ناه و اشک صبر ما ستد باد
ان طرفه بود اشک و اه او
در خود بنکر این اجزای تن
آبی و خاکی و بادی و انسه
از آمدن خود هر یک بسته طرف
بوف کونا کون جوهر جهاد
چون بتابد عنان خون رشید
در کد از ایجا دات کوان
چون رسیدند ازین سه هر چه
بود حلوا پیش او هر سر غریب

چون خرد با نفس یا اهر منی
هرم و سفر پیش یکد کتر
جفت شده در حبس بالک و بنقا
اهل شرق و اهل غرب و نما
روزها با هم نرفته او ز برف
بکشد و هر یک جای رود
جمع و غان هر یک سوی بره
در هوای جنس خود سوی نما
بلک بریدن نذاره روی و
سوی ان که ز یاد ان بری کشتا
چونکه در دست یافت باشد
که باها کرده آمد در دین
عربی و فری و در و می کشته
اندر و انرا از بیم بوف
دو شنای بعد ان خون رشید
کوه کرده دگاه و یک و گاه چشم
چون کد ازین بوقت ترع عجا
حدیث شان افرد حلوا میقیه
مخس از غلطی ان قریب

ان دو کت کشد از خود بریم
است بن نیم وفد انین خور
صبر کرد بر امشب خون رشید
بهر فر ولوث را بنیان کنیم
گفت من امشب این خون رشید
صبر بر بهیتران و ابع و
پس بد و کت کشد ازین خون رشید
فصل توانست تا تها خون رشید
گفت ای پاران نکه ما سده تنیم
چون خلاص افتاد بر وقت تنیم
هر که خوا صد قسم خود بهیتران کند
از دو کت کشد ازین وقت در کد
کوش کن تمام فالنا از ان خبر

در لب و سخن ناله و کوه طسود
هر سه سان کت کشیم با پیدا نغیر
هر سه ساید هم شاد از ان غوغا
عبدا زان زمان نغیر شد در فتح
نغیر دیگر از دلان نغیر در دست
بیز تر کرد ان تا انین صحت
هم من و هم موسی ان کت کشید
هر سه کت کشید زان انرا و ز
عبدا زان دید هر کد که کت کشید
چونکه نغیر در و نغیر
وصف صفت خون رشید
صفت ازیم صفت از سوس
صفت ازیم صفت از سوس
ان یک شام که آمد سوس
کت کشید از بلخ می

گفت تمام ان بود که خویش را
ملک حق و جمله قسم و نسبی
این اسد غا بنده کم بر سکا
این اسد که بود غالب بر غوغا
فصل شان بدی که می لمانم
بوف مغلوبا و بتسلیم و زینا
پرخفتندان شب و بر سوز
روی شستند و طان و یک
یک زمان هر کسی افرد و ک
بوف تر ساجده و کبر و مع
بلکه خاک و سنک و کوه و ابرا
این سخن با مان نذاره هر شب
ان یک کت کشد که هر یک خون رشید
هر که خور این هر انرا او خود
انکه انداخته جل و لاکت بود
فوق مدحان بر انوار او
عاقلا ز اجرن بت آمدند
پس حمود او را آنچه دید بود
گفت در دو موسی بر قراد

که در قسمت بر هوا بر هوا
قسم دیگر را می تو کوشید
که بنویس توستان بدو کان
نوشته و ان بدو ان کا و زو
سبب برود و بنواخی بلانم
گفت معالمانه ای اصحا
بامداد ان خورشید را ان
داشت اندر هر دراه سنک
سوی هر خورشید از حق
جمله را دو سوی ان سلطان
هت و اکت نهانی با خدا
رو بر کرده ندان دم پار واد
انچه دید او در پیش کوا و بر
قسم هر مفضل ان فصل بود
خزده نا و خورده نخله شوق
باتیا از این بود میتار او
پس یعنی این جهان باقی بود
تا کجا شب روح او کرده بود
که هر بنده بنده خدا خون رشید

میکند از دیدن اندیش شام
باز زمین هوا سبب کت کشید
کت کشد از ان هیبت کشید
باز ناخود آمد زان انتشار
باز دیدم طری و موسی بر قراد
باز دیدم طری و موسی بر قراد
باز دیدم طری و موسی بر قراد
باز دیدم طری و موسی بر قراد

ند

این غلاف را در اول کوی خود
که اکابر امت هم در آشتی
است از مصلحتی اندر من
که با او در این دو عالم
چیزی پیدا نماند
یادمان بود که او سر
بود و موضع پیش میماند
یادمان بود که او سر
بود و موضع پیش میماند

وان پادشاهان هرگز در یک چون خصمان و حوزة او خورشید جمله که در دعا افزاخته بازان غشیاں چو از من رفت انیا بود ندانسان اصلا بازان املاکی همی بدستگرا حلقه و کرماتیک مستعین زین نظم گفت احوالان چو همچو کافر با بخواری منکرید چو جز انی ز ختم عشق او بعد از ان تر ساد را مژگان میشدم با او پجام آشنا خود بدایه ای قلم آسمان هر کسی اندای غزالبین ان زمین تا آسمان فرقیست	بر خلاف شکل موسی در حج جمله سوی ملو حوزة امر کنان نقده ادبی فبصم در ساخته صورت یک در کوی فر خود اتحاد انیا ام خصم شده صورت ایشان بد از احترام صورت ایشان بچله آستین بهر خود کاخری محسود بود که سلمان مردش باشد تا بگردن او یکا به رف که میسم رو نمود اندر تمام هرگز و شوای خود بشید هما نسبتش بود با ایات جهان که خزون باشد در حج اول دانانگو کو بود آزاد و خو

حکایت شتر و کاه و بیخ که در راه ندی کما می یافتند
و گفتند کما است و کما

اشتر و کاه و بیخ در پیش راه گفتا که گفتیم این تر بافتند از روش ندی کما همچو کما از ما کرد دیر	

تا چه باشد شتر و شتر
لیسای شتر و شتر
کرده در یاد و یاد
زانکه در یاد و یاد
لیکن آن فخرک و کید و سنگ

ان یکی اسب شکستی
طن دگر را بود در دلی
دوریا نسیدی
پکنای که بو با ن راه
خون چکان و کوه با شتر
ظالم راه برین چهره سی
خیر تو نیست جامع میروی
تا چه باشد شتر و شتر
لیسای شتر و شتر
کرده در یاد و یاد
زانکه در یاد و یاد
لیکن آن فخرک و کید و سنگ

ان غنندگان بوفن را نمانند
تا غن اقبال و منصب خوانند
ان دو فاضل فضل خود در پند
ای سلیم کول و ابرو نمانند
بصر و بیکانه ملو آستین
بن گفتند که آنکه تو خیر
ای عجب جزوی حلو و
کف چون فرمودان شک و طاع
من با شتر تا کنم زان دست
توجهی از امر موسی است
که سخن از اندر دعوی با باغ
تو سببی از امر سبب
سروانی یافت از غروب باغ

مکراندر ادبی او بدام مکراندر ادبی او بدام	مکراندر ادبی او بدام
گفت باکاو و اشتر که رفاق هر یکی تاریخ عمر امده کشید گفت بیخ می اندر اشتر کاو گفت با وده امر سال خود جستان کا وری که آدم خور چون شنید اگا و وح اشتر بر هوای برداشتن بیدگی که مواخر حاجت تا بیخ خود سه کون اندای جان بد دانان هر کس که صاحب است	چون چنین افتاد با ما انقضا بپوست او لیست باقی تن رسید با بیخ قربان اسمعیل بود جستان کا وری که آدم خور دور زراعت بن زمین میگردد سرفرواد و او را بر گرفت اشتر بخوبی سبک بی قال و قیلا کیچ بی عالی کرد بی است که بناسم از شما من خورد تر که ضاد من فرزند ترا شک

حکایت شتر و کاه و بیخ که در راه ندی کما می یافتند
و گفتند کما است و کما

جملگان در اندکین جرج بلند کو غرابهای باهر آسمان بوسلمان گفت کای باران بس مرا گفتن کی بر طوطی وان در کمر عیسی صاحب قران خیزای بیرو مانده دیده ضرر	مستعد جملگان که از خاک کو غرابهای کج خاگردان پشم آمد مصلو سلطان با یکم خو و بز عشق باخت بود و اوج چهار آسمان بازی ان حلو و بیخ را بخور

چون شتر بودش بفر خود زمین
سامویران نه ز چهره خود
کافور ز غیب آتش از دیده
بهر کیش از کیمیا تا نون بین
جمله شتر بودش بفر خود زمین

ان یکی اسب شکستی
طن دگر را بود در دلی
دوریا نسیدی
پکنای که بو با ن راه
خون چکان و کوه با شتر
ظالم راه برین چهره سی
خیر تو نیست جامع میروی
تا چه باشد شتر و شتر
لیسای شتر و شتر
کرده در یاد و یاد
زانکه در یاد و یاد
لیکن آن فخرک و کید و سنگ

کرده و لعل که بر این درشت
چند سبب تا بنامد راه کرده
جمع کشته و بر این شاه طوق
تا جو امد چنین اشتباه بود
از شتاب و جهل و او جهل بود
ان یکی دوست و بر او فتنه
از نظر فتنه و خوف و بیگانه
هر که از فتنه بصل کوی خیل
تا جراتش از او فتنه است
را به جت راه دادش شاه تو
چون زمین بود کشتن

بوالحکم از جبر بر بست خزده سران دان که دیدار دیگ لیکند بر پیش لبیب ای دیگ لیل تو مثل ان عضا غلغل طاق و طرب و کبر و	سر کون رفتا و کفر کون و عغای علی المنا و الغل که همی خورد رگیزی عنیکر در کفنت دل علی عین الغل که غمی بنیم مرامع قدر
سید محمد که انجاشاه بود داشت کاری در سر قنداق ز منادی کا که اندر چرخ بخشم او را کج لعل بنیاد د لعل اندر ده بدق انزاد مرکی چند اندر ان ره سقا بس بدیوان درد و دیدار کرد شخی در جمله دیوان فتاد خاص و علم شهر رادل شده یا عدوی قلمی در قصه ستا	مسخره او لعل کاه بود جست کاهی با شود او ستم آردم تا ناخبر بدیم کوز تا شود میر و عزت اندر دیار بر پشت و تابین مدینه از دو ایندن زین مر غل وقت ناهنگام از سخت راه شور شی در و هم ان سلطان تا چو نشوین و بلجا داشت یا با بری مملکی از غیب ستا

تا که باز اید بر مقام
کار و فتادم در عجب عالمی
مرد یک ساعت که شاه از تو هم
تا به کفنت هم کوز و هم
کوندیده بود در لعل را چنین
که از و خوشتر نبوی منبتین
داود او شاه و خندان داری

ولوله که کا و نبی راستند
نظرها بقی که ز نوی باشد
زین هوس پرست و آراسته
ز انظار امد یکی سپین است
زین رسالات مزید اندر
بکجایی زین حال التیان
نه ولیکن با را زین است
زانکه از دل سوی دل تنهان
ببین از ان باری که امید است
از جویانامه در حالی است
صلوات
دلیل بر کن بر ده زان در بریدار
باز و ناخفته ان دل کول
چرا خوشی او در از فتنه
بس و دیزش کفنتی جوین
بشوار زنده کینتیل
دلفان از ده به کار می
رای او کت و دینان
زایه و فنی کند ان
او بچرا کند ان

انچنان خند کردی در دست عم ز زور خنده حوی کردی باز امروز انچنین زرد و تر و هم در و هم و حیا لاند خیل هم دلش با عزم و برهیز بود ببین همان از طرف را کشته بود ایرینه فرماد از در و هم بود گفت زود فریاد کو تا حاصل است گفت من زده شنیده انکه تا که کسی خواهم که تا ز در چرخ کینا بدیم مر و اراد عرض میستایدیم بر تو جبران انچین جستی بنیاد از جوین گفت لغت بر جوین زوین انبرای این تدبیرای جام زین چچو این جامان باطل و علم لافت شیخ در و حمان اندا هم ز حوز سال شده و اشک خانده امد بر اسوب و شر	که کرفتی سده شکم را با دو درد ما فتادی ز خنده کردی دست بر لب مزید کای شخس شاه را با خود چه کوی از کجا زانکه خورشاه بین خود زین بود یا بحیثت با بسطوت ان نمود و ز غم لعل خود ان و شخس انچنین آشوب و شور بود ز منادی بر سر شاهرا تا سر قنداق هم او را کوز چون شود حاصل نیغاش تا بگویم که نیامیدان زین باری این امید را بر من بین که در صد تشویش در شهر افتاد آتش افکندی در بر چرخ که الا فایده در فقر و عدم خوشترین را با بنی مدی ستا محضی و کرده درد عوی کن قور در ختر با بنوده زین جبر

دست ان بود و پنهان کرد
باید از زین زود را میدارید
عقل را بنود و پنهان کرد
تا کان در اهری با بدستار
بسته را با جوین تا خیل
نه غلدر زنده بد هشتاد و نوب
دست ان بود و پنهان کرد
باید از زین زود را میدارید
عقل را بنود و پنهان کرد
تا کان در اهری با بدستار
بسته را با جوین تا خیل
نه غلدر زنده بد هشتاد و نوب

تا بدین حد چنانچه در کتب
مندی و زود نیست و در کتب
ان اذیسه که با سندان در خرد
اندرین مستعمل بود و در
و آنچه با سندان ختم طعم و غایب
بیشتر بدانند که در حقیقت
تسلط را بدین ملاحظه
انقام و ذوق آن فایده
شعور تکلیف است تا بدین
خوفت و ذوق آن فایده
استهلاقت بود تا حدی
تا کوارنده شود از این
نویسه و در این ملاحظه
تا به سبب زخم را بدین

سنبون دفع وی فرستاد
گفت خوشیام و بی و هم
این معاینه است صدان خبر
گفت با صان و با حوش
بر کان و و هم آید در صغیر
الغرض الظن اسم ای وزیر
شهر کیره آنکه میر بخاندان
گفت صاحب پیش جا کیر شد
گفت دلفک را سوسی زین
میزیندش چون دلفک را
تا آنکه هم بر هم نباشد
تا بگوید سر خود از اضطراب
چون همانند است صدقه کاتبه
دل نکرده خوش گفتار در بی
گفت چون خوش باشد و چون
تادرو باشد زانی بی زیند
خاصه گاند چشم افد ز سر با
مابین این حسن زانیم اکنون که
گفت دلفک ای ملل ما هایش

در نکرده و در نقاش و در نکرده
زانکه نماز است سیما و ممت
که بشر بسته آمد این بین
صاحب را ز خوی این کین
کان نباشد حق و صادق
نیست استم و صاحب
از چه کیره آنکه میخنداندش
کاشف این مکر و این تدریس
چاپلوس و زرقا و کرم خرید
تا داخل و ارا و در دمان
با فک او آنکه کند ما را در کل
ببخش آنکه کیره این طهارت
دلینار آمد سلیمان زانکه
کجه باشد خوش غا و با فرخ
خس نکرده در دهان هر گز غمان
تا بدانش از دهان بر رو کند
چشم افد در دم و بند و کشتا
تادهان و چشم این حسن و آید
روی حلم و مغفرت ترا که خرد

نوی

موضع بیایم و بیایم
در شریعت هم عظام زینت
تا به راصد و مفرین را در کت

غیر سخن بود آنکه خند است
سنگ و غلوی هم اغتیب
گفت سر و ای طلبا اند جهان
بخت و روزی را می کن امتحان
در مجالس می طلبا اند عقول
اینان عقلی که بود اندر سواد
زانکه بر این اندر سواد
که برینند و سبب از این
در بعضی از کتب
که بر این است
بر این کتب
از این کتب
زانکه در وقت این نوع القای
کلی نظر بخت و کسب

عزل چو بود وضع اندر مشون
نیست باطل هر چه برده از او
خیم طلق نیست زینها هیچ
تقع و مضر هر یکی از موضع
ای بی خبری که بر مشکند
زانکه حلوا پیش کفر کند
سیلی هر وقت بر مکن
زخم در معنی شد بر خوی بند
بزرگ زندان است هر رام
شق باید زین را هر هم کینه
تا خیزد مرگوش را در زین
گفت دلفک من نمی گویر کدنا
هیچ مرگوش در زین
در زانی بر قیسی بر زین
در دو تنی می کجا خود جلا
مشورت کن با گروه صالحان
اهرم شور بر برایان بود
این جزو ها چون مصابیح آمد
بوکه مصباحی فتلان در میا

ظلم چه بود وضع و ذکا مشون
از غضب و زحلم و ز صبح و کید
شهر طلق نیست زینها هیچ
علم از این رو واجبت و تاق
در فوایا و زان و حلوا بود
سیلیش زینت مستقیم کند
که در هاندان از کرم و زدن
جوجه بر کرده افغانه بود
بزرگ مخلص را و زندان جام
جولک داد در زین مستحکم کن
نیم سوچی باشد و بجه زیا
هر کسی گویر که ایتنا بی پنا
صید کن اندیشه می کن زین
کو سوال من ایتنا بی کنی
چون که می باید سدن در تو
بر پهل و سواد هم بدان
کو قشاور هم و کو کمتر زین
نیصباح از کی رویش ترا
مستقل کشته فنو را سندا

کمی پیدا آمد معاد او مستقر
بگمان زین قیله کرد اهل شوی
مهر و قیله باطل شوی
عند رجعت زینان بود
تبله را چون که در دودان
عند رجعت زینان بود
تبله را چون که در دودان

چشم را از زبان با اعتبار
فانکه که در چشم پیمان زین عباد
که در سکر از زنده بخت و کفایت
چشم را در دنیا و بعد از آن

چون شوی تمیز و در آن سبیل
بمحمد از تو حظر صیبه شایسته
که از زبان از خواهری زور
نمی ساخت تو در عدد در آن
کانه از دم که بیری تر آن
مبتلا کردی تو با پیش الفزین

حکایت تلموش از حضرت ابی حمزه ثمالی روایت میکند
نزدیک موشی را بگفتند خنجر همی وایلدن و پشمش
شد از او تعلق با غیر خنجر

از قضا موشی و جندی فاشنا
بر لب جو کشته بود نداشنا
هر دو فن مرده به یقانی شد
هر صبا می گویند می آمدند
نزد دل با حمد که می افتند
از وسوسه سینه میسرتند
هر دو و را حل از تلامذ متع
مد که با قصه خوان و متع
نازکوبان با زبان و بی زبان
الجامعه رخصه را تا ویل کو
از سر چون خفت و شاد آمد
چنانکه قصه اش را یاد آمدی
خوش نظر از دل نشان دست
دک که در دید یک صامتین
سبکی نظن از فی الهنیت
ماهی بر بیان تا سبب خنجر
بلکه اگر دیدی نماید خنجر
باز چون با یا رخوش نشسته
زنده کشت و سوسه در یکا
لوح محض طیب پیشانی یا
صد هزاران لوح سره دانسته
هادی راحت یا را اندر قد
داز کوبینش نماید اشکار
الجه اندر بیل و ذریار همتا
مصطفی زین گفت اصحابی بخور
جشم اندر خنجره کو مقتدات

تا که دید آنکه و خنجرش شمار
چشم را از زبان با اعتبار
چون شوی تمیز و در آن سبیل
فانکه که در چشم پیمان زین عباد
که در سکر از زنده بخت و کفایت
چشم را در دنیا و بعد از آن

توح لخصه سال در راه سوزی
بوده رفتن ز کبر نوبی
لعل او کو با زار قوت الفتن
ذو رساله خواهد فی قوت القاد
و غط را تا سوسه هر چه از سر
بلکه بنوع کتوف و سنج روح
زان کجای که جوشیده شود
مظن از هر کجای که جوشیده شود
مظن از هر کجای که جوشیده شود
مظن از هر کجای که جوشیده شود

چهارم از دست خود بکوبیدش کن
بچنان دست که در او شاه اول
بما غفر کن تو تو و وصلات
جست تو تو با خنجر

ای این دنیا که مایل بقعه ایت
باجار با هیان خود جمع ایت
بکده حیران بر عاشق جو سناک
وصل تا که متصل پیش خیار
مستحق است مستحق طلب
در هر هم این وان چون درون

چرخ که هر چه کرد دست او
چون شود آهن تازی در او
صهری بر عادت قتل شده
هر سلیمان او جرمال شده
صهری بر دست پخت شاه
هر صباح و هر سنا یکا همه ترا
هم شده حال و هم جاسوس او
گفت غایب را کون و کجوس او
باد دم که گفت غایب یافته
سوی کوشان ملک بشنا
که طایفی انجمن گفت از شما
ای سلیمان و سه صاحب ترا

تدبیر کرد موشی خنجر که در غشوی از اندر تر تو وقت حاجت
خبر آنکه تر از خنجر از اندر تر باشد باید که سبلی میان ما باشد
که چون تر لب جگر تر تا تر که تر تا خنجر که تر خنجر تو با بر تر

خانمش آبی مرا نم خنجر توانی کرد

این سخن پایان ندارد گفتند
جعه را دوزی که ای محتسب
وقتها خورام که کو بر با قور از
تو در و ن اب داری بر لب
بر لب جو من ترانصه و ننان
شنوی د با سبب عاشق ضفا
من بر وقت معین ای دلیر
می بگردم از مقالات تو سیر
بخ وقت آمدنار و در همنون
عاشق از فی صلوه د ایون
فی بیخ و ارم کرد ان جبار
کانه از ان سر هاست با فضا
بنت ز رعنا طر بر عاشقا
سختی استحان صادقان
ببنت ز رعنا وظیفه بر هایشا
زانکه که در بیابان داره آنن جبار

چون دیدی تیر و عیاشی
چون دیدی تیر و عیاشی

در دل عاشق خنجر مستحق
در دل عاشق خنجر مستحق

بچنان دست که در او شاه اول
بما غفر کن تو تو و وصلات
جست تو تو با خنجر

منکارانه زشتی در ما بودیم
که زردی جو ما را کوهیم
ای که من زشت و خضرا را کوهیم
چون شوق کل چون مراد افکار کن
نویسار حسن کلامه فار ۱۰
لطف تو در فضل و در دین مستحق
حاجت این مستحقان مستحق
تو برای من سوسو
چون غم در فضل تو مستحق
از کرم که در زحمت او بود
بوسه که هر کسی خواهد داشت
حواصم از چشم لطیفش

کفتگی با عزیز مهور کار	من نذارم رخ یکدم قرم
روز نور و مکتب و کارم تو	شبه قرار و سلوه و یارم تو
از صورت باشد لاله شادم کج	وقت صبر و وقت از کوه یادم
در شبان روزی و نظیفه جیستگ	راست کردی وصال ای نیکو
من دین یکبار قانع نیستم	دو هوایت طرفه اندانستم
با فضل استقامت اندر کج	با هر استقامت بر جمع بجز
بی نیازی از غم من ای امید	ده ز کوه جاه منکر در فضل
این عقرب چه ادب نادیده است	لطف است لیلان مالک ترا
می بخورد لطف عام تو سست	افتاب بر جلدش ای زخند
نور او را از زبانی ناکده	وان خدش از خشتی او بهتر
تا حلافت در کفنی شد دریا	در در و دیوار سماهی تبارت
بود آرایش شد از این کوفت	چون برو بر خواند خورشید
شمس هم معدنه زمین با کرم کرد	تا زمین باقی خدش با خود
چرخ خاکی کشت و دست از تو کشا	هکذا یحی الاله الشیبات
با حلافت کوید تر نیست ای کند	کش نیات و نرسد سر کیند
تا بنسب مناسک در وفا	حق چه بگشاید جز او و عطا
چون جیست از این چنین خلقت	طیلس با تا چه بگشاید در
اندهد حقیقتان که لاعین آ	کان بگذرد در زبان و در لغز
ما کنیم این را بسا ای یار من	دو وزن در شوق کن از خلق سخن

شاد که در اندر دین بخار یک
مناجی لایب که من مستحق
که با ندهد سینه و در نسیب
منیله که الی انحرافان
الضی فی الی الی الی الی
فان شوق منی که در وقت

ای حاجی من خاکیم نوا
لیله شاه رحمت و وها بیجا
اینجان کن از عطا و از قسم
که که و بیکه بخدایت میرسم
بیب جوین بجان میفراغت
میکنی اندر اجابت من حمت
آمدن در آب بر روی شاد
ز آنکه تو کیم زنگی سینه
بارسولایینای کن خنده
تا ترا از بانگ من آگه شود
بخت کرد ندانم هر کجا و آن
بخت که ندانم هر کجا و آن
اخرا این بختان آمد قرار
تا بدستارند که کشند در
تا بخت بد بسته کردی شاد

کتاب
اول اینکه بش زبانه انداز و جیدانش مستغنی در درون کل از این
الحسنه اخوش فی غیر عام منظره است بعد از آنکه باشد نیز هر کس
که لا ضیاع عند الله و لا مناسا باضی من مستقبل از او بدیجانا
آدم ساقی و در جهان سقوت کد این سقوت در خطه عقل خودی
است و کج جیستگ نفسانیت در عالم امکان از این سقوت
نباشد سر او از قیامتی است که لایق نیست از آنکه جزا از آنکه
الله واحد فخر شود مع نفعی در وقت حقیقت واحدی

صوفی را کفت خواجه بیم پیل	کای قد های ترا جامه نوزد
بگذرد حواشی تو امر و زای شلم	یا که خرد اجالت کای سر درع
گفت امر و زای زهر را خنی تو	زانکه دردی شست و خرد
سیلی بقدا ز عطای سینه	نک تقابست کشیدم نسیم
خاصه ان سیلی که از دست تو	ایر قضا از سیلیت ص تو
میر نیای شادی جان و جفا	خوش غنیمت در رفتن از شما
در مدنه ان روی ساز شرف	سرکش ای جوی از آب روان
ناله جو خنده از ناه معین	وز لب جو سپهر آمد با سمنین
چون بر بختی بر لب جو سپهر	ببریدان از دور و کار کج آب
گفت سینه ام و جوه ان که در کا	که بود غماز باران سبز و زار
کان بیار دشبته بید میگو	م بود در خواب بر نفس تو
تار که کلستان جسیل	هست بر یاران نهانی لیل

چندانی که در دین
عیشا که در دین
بایقین چون در دین
شوقی از نور بخش آفتاب
چندانی که در دین
عیشا که در دین
بایقین چون در دین
شوقی از نور بخش آفتاب

بهر کسی بودی از بنده و دوف
بخت باید یکی بر بیاری تو
زین تعلقی بچو جان ما درون
هست آن چون زمینان تو
بیکشاند بر زمینان تو
چو جان فدای خراب چشمی
دسته از نیش آن اید و شو

بای

ای عزیز مصر در میان درخت
یوسف طلوع در زندان است
در خارج او یکی خوابی بین
زوکا لاد بیست الحسین
هفت کا و لاغری بر کردند
هفت خسته خسته شدند
هفت تان اش را بچند
سخت از حضرت بر آمدی چون
هفت بیست ای شاه این سینه
یوسف در حبس نایب شد
هم زندستان زمانه ما را
از سوی عمری که بود مرطوب
سوزن ما در و کنگه کا مبطبا

بلک سرشته کن بر باری تا تو از من درین خشکی کشید تلخ آمد بر دل جگر بر جدیت هر که اهد در دل جگر بی وصف حق ان ان فراموش امتناع سبیل از سیران بیت جانب کعبه زلفی پای سبیل گفتی خود خشک شد با کجا چونکه کردندی سرش سوتی حسن بل از خم غیبگاه بود فی که یعقوب بی گفت از طلا که جرات را انی اوی امین فی که یعقوب بی ان باز خو انید چون خواستند ان جمله گفتندش عینش از تا هم در در جفا بازی کشیم گفت ای ذم که نقلش از این لم هر که نمیکویدد روع در گذشتان زوی نشانی آنجا	زان سره دیگر تو بر با عقده مروانک شد سر رشته که مراد عقده آرد آن چون در این از فی نبود بی نور دل از لوح کل کرد انتم با جنان سبیلان و با ناله با سه غری قلیل و کثیر یا بر آن جان صولای ازی سبیل بر صد کشته کلم زن حش بود حش و لی با او زود که از وجستند یوسف کجا یوسف خود را جبران طوبی به یوسف با صد اخوان او تا بودش سوی صحرا بکرمان بلکه و روزش مصلی ده ای سازد بر دعوت امین و حسین میفرمود در دم در دستم که ز نو بر سرش از در فرغ که خضا در فلسفه بود ان

چشم بندش شغیل الله ما برسد
ان قضا را که کنون نصره بخت
وز قضا انرا که او اعتیاد
انذ الی طالع بد در زندان
این عیب بود که کفر افکار
بوالعساقان در پناهی ما
چون زین ستم نداد دل فتن
م م با لدم نداد دل فتن
منور کردد بهر آن صراحت
گشود ما تا نماند بر این
ان بنیاد مانت با ان
خوبی از زین عفت یک
در وقت ان جان عفت یک
خام سوز که رضا بنام
از خا و صلوات ان خام علم
عاقبتا و خنده و استا شد
جنت و ادبی جنان زاد
یک بلا از صد بلا بر تو
لیس و طش بر تو جان بود
ای عیب چون زندان
و خیال دیدن در کشتان
ان شراب کویک کشته منت
بلد مین از خلاق با زنت
زان سیان ابن عمایه
مالک و شاه و وزیر است

ای عزیز مصر در میان درخت
یوسف طلوع در زندان است
در خارج او یکی خوابی بین
زوکا لاد بیست الحسین
هفت کا و لاغری بر کردند
هفت خسته خسته شدند
هفت تان اش را بچند
سخت از حضرت بر آمدی چون
هفت بیست ای شاه این سینه
یوسف در حبس نایب شد
هم زندستان زمانه ما را
از سوی عمری که بود مرطوب
سوزن ما در و کنگه کا مبطبا

زان سیان عدو شتای کاوان بر کاروان زین یاد آید و کرد و فاق صا کز چون در چشم خرد را بر کجا خاوه شاهستان زین نور نیک بگر ما داشته میرویم هر حال مینگری را سوال پس سا فرین بود ان چنان کز برده دل بکلا که ز تصور است انیک جوق جوق اسبانه تصویر جها بر جی کتند و میروند فکرها را اختران جرج سعدی بدی شکر کو انیان ما که ایم این را بیا ای شاه روح را تا بان کند او را ان خیال هم وظیفی از نرها تا ز دلاری خوب تو دی ای عزیز مصر جفا در ستکیر	میر سید اندر شهاده جوق میر سده دهر ساو عادیه که رسیدد نوبه ما شدند زود با بار خست بر کردون وان ازان سوزاد ران ممنه بیتی قاصد جای یوم بلکه از بهر غم نهاد رمال که مسافر فار در مستقبل دم بدم در میرسد خیل جیا لحظه لحظه با علم جید سوی چشمه دل شتابان دایم اسبدا و بهمان میشود دایره اندر جرج دیگر مخرج بدی صدقه و تفهیم طالم معتدل کن و جوی زانکه زالسبت نشانی انچه جوهر رسوزن کجا بر بر ارم بر پر ذراب و یک عذر این زندانی خود در بند

ناله از اسرار انجمن
کلا و فکله جوامع انجمن
زان ساله زدی و زده ام
ز بخت و صلوات و کرامت
چون بیدار لطف و کرامت
وان نام و سلم و سفار
ناله از اسرار انجمن
کلا و فکله جوامع انجمن
زان ساله زدی و زده ام
ز بخت و صلوات و کرامت
چون بیدار لطف و کرامت
وان نام و سلم و سفار

سخت از حضرت بر آمدی چون
هفت بیست ای شاه این سینه
یوسف در حبس نایب شد
هم زندستان زمانه ما را
از سوی عمری که بود مرطوب
سوزن ما در و کنگه کا مبطبا
ان وقت از ان بندگان رستم
لاجر و کیمدن با ان
اول و آخر حسب و طوس
چون که بود زین صوفی
شوی زانی یوسف در زندان
یاوران یعقوب سبیل در دم
ناله از اسرار انجمن
کلا و فکله جوامع انجمن
زان ساله زدی و زده ام
ز بخت و صلوات و کرامت
چون بیدار لطف و کرامت
وان نام و سلم و سفار

این گفت ای که قوه فرزند
مرا خلاص کن از این درد و کوه
کوهی که در راه می آید
که گفتند این درین روز است
که گفتند این درین روز است
که گفتند این درین روز است

دو سینه چشم بد کردم بدید دافع هر چه بد از پیش توین چشم بد را چشم بگویند یک چشمت کیمیاها میزند چشم شتر چشم باز دل و دست تا که دست که یاسند از نظر شیر چکان شاهباز معنوی شد صغیر از جان در مرغ دین باز در اگری تو می پرد یافت پیروی کوش از تو هر حسی با چون دهری نشود مالک الملک بحسب جزئی می	دو سینه چشم بدیم در سینه چشمهای بر خار دست توین تات و مشاصل کندم الا چشم بد را چشم بگویند چشم باز چشمت با دست ی نگردد باز چشمت پرز هم شکار دست و هم صیدش نغمه های لا احب الا فلین از عطای بجدت چشمت هر حسی با صفتی آمدت بنود از حسن صورت هر که تا که بر چه ما کند از چشمی

**حکایت سلطان محمدی که شکر و میانه در آن افتاد و گفت
فرز کی مرا از شما و مطلع شد از سلطان
بزا و شایان**

شب جو شتر خود بر روی پس گفتند من کی ای هو الوفا ان کی گفتای که و مسکوکین تا بگو بد با حریفان در دست	با که روی قوه در آن با خود گفتند هم یکی ام از شما تا بگو سید از من و قوه در آن شد کوچه دارد در جلیت از هم

که بود یوسف و کار هر چه
زان قضیجا یافت این بنی من
که کار این ملک است ای در دست
بالا امین خالک صفر و انبیا
گفت ای صاحب اندر خیر ام
که کنایه ای فکرم طول علم

انکه سب بر هر چه خیم از اختی
دو سینه چشم بدیم در سینه
چشمهای بر خار دست توین
تات و مشاصل کندم الا
چشم بد را چشم بگویند
چشم باز چشمت با دست
ی نگردد باز چشمت پرز
هم شکار دست و هم صیدش
نغمه های لا احب الا فلین
از عطای بجدت چشمت
هر حسی با صفتی آمدت
بنود از حسن صورت هر که
تا که بر چه ما کند از چشمی

تا کندش بود سوی سینه ان زنج او صا دست از دست عز او خاصیت از هر چه بود که دهانم بجز با او از چشم چون بچسبند زین ز انبیا حلی کندان قتل و ان فتوین را چون خالص رو ز خیم تا تو سوی قصران میمون میزند گفت سب کو بد که سلطان انبیا گفت این هست از و ان توین تا شدندان سوی دیوان بلند کف خالک سخن شاهت فر هر که از سخن اسبابی کشید قوه بود ندانند همان که رفت حمله و نام و پناه در این دو روز در دیوان بگفتان سر گذ تا که هر هر شک در دوی است وز غیبش هم لرزان شد یار سبستان بود ان بار چو	چرا حمد که کند انداختن گفت حقش کی کند انداختن پس بر سینه بدندان شکر کای گفت در دینم بود خاصیت چرخان از چون بخوار او شد چون بچسبند زین ز انبیا حلی کندان قتل و ان فتوین را چون خالص رو ز خیم تا تو سوی قصران میمون میزند گفت سب کو بد که سلطان انبیا گفت این هست از و ان توین تا شدندان سوی دیوان بلند کف خالک سخن شاهت فر هر که از سخن اسبابی کشید قوه بود ندانند همان که رفت حمله و نام و پناه در این دو روز در دیوان بگفتان سر گذ تا که هر هر شک در دوی است وز غیبش هم لرزان شد یار سبستان بود ان بار چو

عادتش بود و چشم از چشم
بویکاد از صورت اب چشم
گفت و تو معکم این است
فلان امید و در دست
چشم از دهر بود و دست
بیشاید و می خاشاک
است خود را بخوابم من از
کو که اندر عارف هیچ رو

چشم عارف از انبیا هر دو
که بدید و بدید هر دو
زان سخن شاهت فر
که زین سخن چشم او مار از ان
در سینه چشم او مار از ان
تا که هر هر شک در دوی است
وز غیبش هم لرزان شد
یار سبستان بود ان بار چو

که بود یوسف و کار هر چه
زان قضیجا یافت این بنی من
که کار این ملک است ای در دست
بالا امین خالک صفر و انبیا
گفت ای صاحب اندر خیر ام
که کنایه ای فکرم طول علم

بهر از آنکه اولاً گفتند انوار
در شب معراج شاهدید از ما
این قضایا بنیل و بدو حکم شود
رفضا شاهدند تا حکم قضایا
شاه ایران قضایا
شاه ایران قضایا
عاقبت معروفین از قضایا
کای و بی نظیرانند که هر روز
از ایشان لغات و لغات
ای بی بی مالایه و مالایه
چشم بنیاد شده و دیده
چشم من از چشمها یکبار دیده
نکاد و شب انام دیده شد

آن شاهدن با آن چشم تیز	که ریش خیزش بتاد در سر کزین
که هزاران مدعی سر پرزید	کوش قاصی جانبش اهد کند
قاضیا نواد حکومت این	شاهد ایشان در چشم تو
گفت شاهدن از عیای دیده	کود دیده بغیر خبر دیده آ
مدعی بنیاد است اما عرض	هر عرض مردیده را از رخص
خومی کوید عرض را از لکن	تا قبول افتد از امان سخن
حق می گوید که تو شاهدی	تا عرض بگذاری و شاهدی
کین عرضها برده دیده شود	بر نظر چون دیده عجزه شود
بر زبید جمله را با طعم وید	چنگ الشی خواجویی و بیغم
در دلش خورشید چون تو غم	پشتن اخترها معاد زنی نما
چون دید او بخیاب اسرارها	سیر روح مؤمن در کف از را
در زمین حورا از رخ عی	نیست بهمان نور روح الهی
باز کرد از حق دو چشم خویش	انکه صاحب رفت آمد درین
باز کرد از طب و با بختی فرزند	روح را من امر بی امر کرد
چون چو دیدن روح را چشم تو	پس بر و پنهان ماند همچو چین
شاهد طلق بود دره نزع	بنگند گفتن سخن ما صد صدا
نام خود داشت اهدان او	شاهد عدلست زین دو چشم
منظر چو دل بود درد و سزا	که نظر در شاهد آید شاد را
عشوق و سر شاهد بارین	بود توبه جمله برده سازین

آنکه دیدست مکن نادیدین
ابن زین بر سینه بالیک است
من نگردم لا ابالی در روشت
تو مکن هم لا ابالی در روشت
عین من از روی خود از را
انکه او یکبار از روی تو دیدم
دیده رویی چون تو غم
کای بی نظیرانند که هر روز
از ایشان لغات و لغات
ای بی بی مالایه و مالایه
چشم بنیاد شده و دیده
چشم من از چشمها یکبار دیده
نکاد و شب انام دیده شد

این قضایا بنیل و بدو حکم شود
رفضا شاهدند تا حکم قضایا
شاه ایران قضایا
شاه ایران قضایا
عاقبت معروفین از قضایا
کای و بی نظیرانند که هر روز
از ایشان لغات و لغات
ای بی بی مالایه و مالایه
چشم بنیاد شده و دیده
چشم من از چشمها یکبار دیده
نکاد و شب انام دیده شد

سعدی بدیدار است ز جلال
چهره خود ز شکرستان
هوس و اسرارستان با بدیدار
هر که او یکبار دید نامرشد
این با بدیدار نامرشد
ای بی از آنکه سینه تان کند
تا شود این زن از آج کردند

باطل اندامینا ایند و رسد	زانکه باطل باطل از او می کشد
دوده ذره کاندن هر از حق نما	جنس خود را هر یکی چون کرم با
معدله ناز امیکشدا مستقر	میکشد مزاب را نف جگر
چشم جذابتیان از کویها	مقره جوانان انگلستان میا
زانکه چشم آمدن نلکن	مقره و بیغ می کشد بوهای
زیر کشته ای جذای از دا	تو مجذب لطف خود ده مان
غالبی بر جاذبانای مشتری	شاید از در ماندگان یاد او کرد
روشنه او هر چون تشنه با بر	انکه بود اندر شب قدر ای پد
چون زبان و جان او بود	ان او با او بود کساح کوی
گفت مانگشیم چون خاکی	افا ارجان تویی در بوه دین
وقتان شدای شه مکتوبه	کر کرد در شبی بچینا بی بخیر
هر یکی خاصیت خود را نمود	از هنر ما جمله بد بختی فرزند
از هنرها کردن ما را ابریت	ز آن مناسب من کویا زیم
ای هنر فی جید نا جل صد	روز و هر روز نیست ز اون مضا
جز من و خاصیتان چون من	که شب بی چشم او سلطان
ان هنرها جمله غول راه بود	غیر چینی کوزننه اکاه بود
شاهراشرا آمد از وی تر	کویتب در روی شه بودش
و ان ملک اکاه از شاه و زاد	خود ملک غش لغب باید ما
خاصیت در کوش هم میگوید	کویا ناک سله شیرا که شود

تا شود تا بدیدار
تا شود تا بدیدار

تا شود این زن از آج کردند
ای بی از آنکه سینه تان کند
تا شود این زن از آج کردند
ای بی از آنکه سینه تان کند
تا شود این زن از آج کردند
ای بی از آنکه سینه تان کند
تا شود این زن از آج کردند
ای بی از آنکه سینه تان کند
تا شود این زن از آج کردند
ای بی از آنکه سینه تان کند

عقل را با اقدار نفس بر عقل
مجبوری بدی می بود
عقل بکلیش که جنبیت
انده نیست از نما و ظین
هم جنبیت بصورت و آن
سوی است بدی و آن در
عقل را با اقدار جنبیت
عقل را با اقدار جنبیت

چند بان کاوند کرد هیچ
چون آن نوع پیدا کرد
و حل بند حقوق در شاه
کان بلیس از من طین کور
اصطوا افکنده جان آدر
ای رفیقان ز بی عقل
اصطوا افکنده جان آدر
تا جرم اندلیکن کاوین
هر کجا کند دل آن کوه
وان دل که خورشید می
تا کلان شاخ واد هر دو
ایدا بخاک و فضا بد
بنین طین کور و اول
کاوین اندک در کل کوه
انمان کرد محروم آن
اتقوا ان الهوی حیوان
تا بکل بهمان بود
اهل دل اندک کل کاوین
کوه من غاظین دیگر
حجت کلهای بر در

بروج غنچه طلب در روز و آن جز با بر لاجی هر شسته کشیده را جز
در لاف خنده شوی

این خرد یان نماند موثر ما
ان سرشته غشور شسته
موتد بر رسته دل من
چوتاری شده لجان
خود غراب البین امدا کا
چون بر آمد بر هوا موثر
موتد در مقام نزار و خرم
خلق می کنند نزار از
هست بر لهای جوهر گوش ما
دو لید و صل جفر با دست
که سر رسته بد ست آورده
تا سر رسته بن بقوی نمود
دشکار و موش و بر و ن
منهت جفر بن از قراب
در هوا او بخته پاد در
جفر با بر لهای جوهر گوش ما

مور سوی مردم تا نیست
رفتن جو سوی کندم تا نیست
مور را این که جنبیت
نوسا کو کندم جواس
حشم را بر خضم زنی
مور اسود بوسر لک
مور نهمان در اندر
مور اسود بوسر لک
مور نهمان در اندر

عقل سال امداد و هم جاریه
کت میبار از شاه و ستواریه
یکبندی مسمان فرزندانش
بودوزان دین کس ندیدش
کرد به عیبی بر پایش
چون جنبیت شود
هم جنبیت شود
نی غیر می بود
سخ حبت دان
مهرها را بد
قرها را جل
لا ابالی لا ابالی
زانکه هم جنبیت
بود جنبیت در
دست سال و با
محللت و مفر
بعد جنبیت
بزرگین می
پس او است
احتران در
ایشان که
مجلس جنبیت
احتران از
بازگشته شرح

عقل کو بد چشم را بن کونکر
زین سبب امد سوی
زان شود عیبی سوی با
این نفس پیدا وان فر
ای خیل جنبی که عقل
فرو عقل فقر از عقل
چشم غم شد بخضر ای
افت مرغ احشم کام
دامر مکر امد که عقل
جسوق فاجس از خود
ین جنبیت بصورت
بر کشیدش فوق این
دانه هر که در روح
هست صورتها جوهر
بدن نفس مختلف بخش
بی نفس کس که قفس
عاقبت بن باشد و
نه زخمی کور سیه
عقل کو بد بر محل
مخلص مرغ عقل
و غنچه این بد است
سوی صورتها فاش
عیسوی امد از جنب
مرغ کرده و بی جو

قصه عبدالغوث و زوزن
ساکر شده و بعد از
برای زوزن و عجب
و با ایشا

بود عند الغوث و زوزن
شدنش زان سال
که مر و ار که زد
جمله ز دانش و اشغال
چون بوی نرسال
وان بیماش و نول
باقتاد اندر
خود گفتندی که

مجلس جنبیت
احتران از
بازگشته شرح
مجلس جنبیت
احتران از
بازگشته شرح

سایه بوده او و خاکش هم بریزد
برضا جانانم و انشا
ایجاد کرد که خفته حال دار
که چشمش بر زبان می شود
حاله او هم سزای حال می بود

صدقه از آن زنده در سایه بود
فانک از آن که در سایه بود
از آن که در سایه بود
از آن که در سایه بود
از آن که در سایه بود

چشم نیست یکی نوع نظیر	که بدین باند در عهد کرد
ان نظرها حق نهاد است الله	چون نمده در تو کردی جز هو
هر طرف صریح کشیدن و ظلم	بجای برد که کشا ندید اختیار
چونکه اندر هر دو حوی بند	او محنت کرد دو کون می شد
چون نمده در بند خدا حوی	طالب زن که در آن زن سقری
چون نمده در توصیف جبرئیل	همچو فرخج هر هوا جوئی بسبیل
متظر بخواه دیده در هوا	ان زمین بیکانه عاشق برینما
چون نمده در توصیف تاجی	صدیق کوهت بر آخری
ان بصورتش آمد موسی و جواد	ان صبیبتی شد بنویس و جواد
طعمه جوی و جان و طمانینه	از بنهر و قسوق و دو نساب
باز اشوب را جو یا شاد خور	تله یاران با شد و عار و خور
خوی از هاروت و ماروت وقت	چون بکشند و ادسان جوی
در فساد نداد لعل الضافون	در چه با بل بیست سیر نکون
لوح محفوظ از نظرشان در بود	لوح ایشان نسل و مستحور
سرمه آن و پر هاج یکل چون	سوی بر عمرش خرفوفی بها
در چو جوباش و با خوش خویش	خوبدیری روغن کل از این
خالک کور از مرد هم یاد ستر	تا نهد بر کور او در روی
خالک از همان یکی چشم پاک	چون مشرف نامد او اقبال
پس نوع الحارم الدار کور	کرد لوح اری برود لدا و ج

برای آن دو چشمش بالا نیاید
برای آن دو چشمش بالا نیاید

هر یک را او که زنی می کند
ز کوشا را اندر اقدار بخند
داده بودش من صنع حق جفتی
کوشی در یکتبه بر راستی
خیم من چون دید و وفا
کشت اعدا در از چشم و نشاد
اقرار از بیار و خورشید
اقرار از بیار و خورشید

همیست از کمر بران و ام کرد	چون چشمش ای و افق بود مرد
لا ابا لکشته او و و ام جو	بر امید قلمم اگر ام جو
وام داران دورش و نشاد	همچو کل خندان از آن و کلام
کود شد پیش ز خورشید	چو غمش از سبال بو طب
چون که او در عهد و بیوند بخا	کی در مع اید و سقایا اش آب
ساحران واقف از دست خدا	کی نفسدین دست پادشاه
رویی کوهت فان شیرانش نیا	بشکند که پلنگ از آبش

آنکه در قلمم بر من قلمم بر نهانی و شوقی که قلمم بر نهانی
خون جگر من و او که در قلمم بر نهانی و شوقی که قلمم بر نهانی
تغیر من که در قلمم بر نهانی و شوقی که قلمم بر نهانی

چون که جعفر رفت سوی قلعه	قلعه پیش کام خشکش خرعه
یکسواره ناخت نالغه نکر	نادر قلعه بیستند از حده
دلفری کس را که پیش اید عید	اهل کشتی اچه زهر با لهنیل
روی آورد از صلح سوی وزه	که چه جاره است اندرین و بیجا
گفت آنکه نیک کوی کبر و فن	بش او ای بیست و کفن
گفت لحن که یکم دیت فرم	گفت من که خوار در فرم می فرم
چشم بکش قلعه را بنیکر نکو	همچو سیمابست لردان پیش او
بر سر زین اچنان محکم پست	کویا ستره و فریاد و یست
چند کس همچون دنیا بی تا	خوشش با پیش او انداختند

از جماعت که بدی بیرون نوی
بلیغیست تمام در همان مونی
مخدا باطنی در آن که در مونی
دان در کوشش داد و دیدی هم بر
بلیغیست تمام در همان مونی
از جماعت که بدی بیرون نوی
مخدا باطنی در آن که در مونی

جمع معنی خواه هین اگر که
بنت جمیع از بیاری چشم
جم و بیاد فایم همچو این
در دلش از بدین جمعی
همه کس که در این جمعی
نندد ندی خویش را بوی کوبه
هر یک بروی زده اندر
باز ندی چند فدا می بخند
خوشی از کوبه بدی در مونی
بلیغیست تمام در همان مونی
از جماعت که بدی بیرون نوی
مخدا باطنی در آن که در مونی

دو عقول در دوقوس در دوقوس
که یکجا بود و در دوقوس
دردل و دوقوس در دوقوس
بهر چون و بچگونگی
تا بلبان طلق و قوس
باید ازین در دوقوس
بچگونگی ازین
بزنای بیخود و دوقوس
درد و کون است و دوقوس
بهر چون و بچگونگی

انگله انچه عم قصاب را خشا کرد و دوش از کرب مالک الملکت حقیقت کس صد هزاران کورده شاخ مال الملکت بدهد مالک دورخی بصد شعاع اختری بصلانده روی دیگر خود بوسف و موسی زخوری روی موسی از قی انکشته نور و دین اچنان برده اورغی و خواسته تا تو توبه گفت از کلبه سینه کان لسان بر نور صبری جز چپین خرقه نخواهد کوه قافان پیش ابد هر از کمال قدر شاهان رجال انگظورش بر تاسد زده کشکات رجاچی جائی چشمشکامشکانه امانشان	اینی خوش چه بد بنده که بود اعداد موشان صد بیر با تا بر کل کوران چو ز غم بر باشد به پیش بوسف با تا بود چون تا شود شاهی غلام دختری کو به بید غنچه صبر تک در رخ و چنان در دوقوس بیش روی توبه او که در دوقوس در دوقوس کردن نور قوی را ساق کان لسان عاقدی آمد نور جان دوقوس و دوقوس نور جان بر تاسد غیر همچو کوه طور نورش با فستاد همچون احوال قدش جاسازد از قانق که معنی زد نور از قانق ناضه بر عرش و افلاک

مردی زین آینه بجا
بنا آینه اول بخش
حاصل این کلمه
که بقوه انست
که با یکی ده ز غیر
پاره کشی که با یکی
زاهین در جوارها
توبه باقی خوش
کشته بود ان توبه
بود وقت سوس
زان شود انش
کوت با انش
و نه او و انش
خواه صفی اهره
درد و دوقوس

درد و دوقوس در دوقوس
که یکجا بود و در دوقوس
دردل و دوقوس در دوقوس
بهر چون و بچگونگی
تا بلبان طلق و قوس
باید ازین در دوقوس
بچگونگی ازین
بزنای بیخود و دوقوس
درد و کون است و دوقوس
بهر چون و بچگونگی

ملکت حسن سوی زندا کشید
ملک علم او سدا ز علم و حسن
که علم او سدا ز علم و حسن
که علم او سدا ز علم و حسن

اولا ربیت بچشم و سدید نور از ان صبرش نماید و ان مچنان هر چه مجاهدان دهد پس ز کشتن که چشم بر بی کتب صبرش میخورد که صد روز چشم زنده و بران کیکاد که کج کین و برانه ام نور روی بوسفی وقت عبور زانکه بر یواد دیدن شعاع خانه لکش در بچه ان طرف هان در بچه سوی بوسفی عشو هر زان در بچه کنت پس همه سوی معشوقه کن راه که در اندر و نه خورشید کیما داری و ای بوست کن چون شدی ز بنایان ز بنایان برور بر ریاح جانها و انش بی ملک همان دون دهد بر ملک جمالش و اد حق	نور روی او وان چشم برید بر کشاد و کرد خراج چون پرویز نور طاعتان که دست رفت حرم دوره بود تا سیکدم بشاد لیل چون کج در ویران یاد آرد از نرواق خانه ام در قنادی در دوقوس همه کردندی پس احسان دارد ان سیران بوسفی وز شکاف فرجه آغاز کن که جمال او سینه زنت این بدست تست بپوشی دور کن ادراک غیر اندیش دستمان ازین صنعت کودها اندوه را از سیکس زند که در عزمه عزرا دوش صد هزاران ملک کونا کونا ملکت تغییر در سن و سستی

انچه بچشم از نیم و
درد و اسد سوی ان دوقوس
سد سوی بنی و کوی کلک
خفته استلش فراز کلستان
زرد اسد را ملک تیرین
بواسد و سستی هر و سستی
بانی خندان شد از ان
از خیم و سوسف و صصال
کنت بچها هانا یا باقی
جا اسفادی و طاقن باقی
ارک یا باقی طالب اسود
از تیرین اسفاجات اللول
اسر می باقی حواله الی
ان تیرین اسفاجات اللول
ارک یا باقی طالب اسود
از تیرین اسفاجات اللول
اسر می باقی حواله الی

درد و دوقوس در دوقوس
که یکجا بود و در دوقوس
دردل و دوقوس در دوقوس
بهر چون و بچگونگی
تا بلبان طلق و قوس
باید ازین در دوقوس
بچگونگی ازین
بزنای بیخود و دوقوس
درد و کون است و دوقوس
بهر چون و بچگونگی

ان معاد جسم خود از بدن
خداوند تبارک و تعالی
من فرموده است که هر که
فصل ساز اصل را از خداوند
میکند بود هر که در میان
عقل و کلام و عمل و طبع
چون یکی از اینها را در
کتاب طحا که از علم کرده

چون وفای صحت جستان
او بریزد از دنیا نقل کرده
دستان طاروس و سر عیون
که چه ساید او بنام طبع بود
داند او کشتی ازین ساحل بر
نفرز هر چه و پویان افناد
بس کلابه و اسیر روی نده
تا در شب پیوست بود و بعد از آن
خلق گفتند که بگذرستان
نزد و زن از واقعه او بر
چون در سید ازها فاش بود
در روز بد آقا جانش نودند
کشته بود ان خواجر زین عجم
کویا او نیز در جهان بد
هر همان بر خال کش کرمانند
بیم مرده بازگشت از عجم

**استغفار از غریب از اعتماد بر مخلوق و هوای بر عطا مخلوق
و یاد نعمتهای خود که در دنیا ناست از هر چیز
تمنای دین کفر با بر تمیز دین**

چون بوش آمد بگفتای که کلام
که چه خواجر در خواوند که بوی
او که بخشد و تو سر بر خیز
او در زود او و تو دست در نما
خواجر عجم او و تو جیم در
او و طیفه او و تو عمر و حیات
او و قائم او و تو جرح و مین
نزدان نشت او و نه با هر خیز
خبرم بود من خلق امید و او
هیجان کفو عطا می نمود
او میا بخشد تو بالا و او
او مستور بود او و تو عقل سو
خواجر نقل او و تو طعمه پید
و عدل او و تو عدل تو کیت
در و نافت او و تو صد چون تو
نان از ان نشت نان از تو رسید

داختران میساختند
در طبع عقل بافتند
ای بنیادها بافتند
مغز این عقل که درون
ادم اسطلاب و درون
وصف ادم مغز ایشان

که چه در وی بنیاد عقل او
همه عکس ماه اندر انجوت
برسط این قوس عکس
بهر او صاف از ان در عکس
تا از عین عیب و زو جوی
عکس تو در سوسیدان سرخ
عکس تو از بسط او سیداد
عکس تو از بسط او سیداد

در چه دنیا فسادند این
عکس خود را دیدم را چه بزرگ
عکس در چه دیدم را چه بزرگ
صعبی که اول اندر چه بود و دید

من چو خشت که در بر اصل بنیان
با عطا بخشد نشان عسر در دواز
خالد بن شد نعمت و نعم علیه
داد حق با حق و با حق التی
انجا آنکه تو با دوستی توان
کرمانداشته ای بان و با
کریمانداشته ای بان و با

از بیرونه ان هر چه در جهان
بر در کوشش از نه کای فلان
در روز و اندر چاه و کین از تو
ان مثلد سخن هر که تو سر شد
او میگفت این نقش را او آبت
تو هم از شمع کینی می کشتی
ان جدا و اندر و عکس می آ
وار که در وی عکس خیرت
خلق نشت اندر و تو بر تو
چونکه فتح خویش دیدی کینی
میزند با اشاره سنی
کین ستاره محس بر اباملا
خالد استیل بریزد بر سرش
عکس پنهان گشت و اندر پاید
ان ستاره خست اندر پنهان
بلکه باید دل سویی بی سویی
دادد او حق شناس و بخشش
کر بود در حسان افروند
عکس از چند باید در نظر

و رهنای شیری که در چه شوق
در نهد چاهست از شیر تیان
چون از و غالب تری سر کیش
از خیال خوبت من پر جوشند
او میز تقیسان فلان بنبت
ای بنیون غلط در هر ششم
کر صفات و قهر انجا مشق
بایدان خود از طبع خود شست
که ترا او صفه اینده بود
اندر آینه بر آینه من
عکس تو بر اب اخر تر پی
نا کند او شعله ما را از تو
چونکه بدای از سر غله خورش
تو کان بر دی که ان اخر نماند
هم بدای سوسیدان کرد و وا
مخس او عکس من بسوی
عکس او داد استند و بخشش
تو میبری و ان بماند در دید
اصل بقی پیش کن ای ک نظر

رضی تو خوش خواه و جان خواه
تو از ان زین خواه و نا خواه
خلق را چون آب طاهر است
اندر و زبان صفات و طهارت
عکس او و عدل ان و طهارت
چون ستار در صبح و در شب
باید شای زین در آب زرد
باید شای زین در آب زرد

ماه ان ماه است و ان در
عکس ان ماه است و ان در
عکس ان ماه است و ان در
عکس ان ماه است و ان در

دیده دیدن حالش در وقت
ماده قیامت از قیامت اخذ نیک
کذب و باطل است جای هر چه
تعمیر و جان کویان بر دم

قرنها بر رخسار رفت ای حمام ایرین صفتها چون بخور و صفت لب بد شد برین جو صفتها برینها اش نیست براب رو خبر و بیان ایند خوئی او هم بعکس خود درود این خدای جمله تصور بر اینکس بسجوت بار عکس گفت کلا دای جولا خواجر چون غیر حق در نشود خواجر را گوید که گشت از آید خواجر را جان به پیش هم کرا خواجر را از جسم ابله یون هم چو رسیدند اسب و عقول افتاب دید او جامد نمایند چون سبد کشند اندا بدال قبله و جدانیت در و چون بود چون درین جور بد عرس بود انچه در وجود دیدی باشد خینا عکسها دامانند این عکس نیست	و بر بجایی بر قرار بود قام دان که چرخ معالی است عکس ماه و عکس اختر بر قرار بلکه بر افکار عرض آسمان عشق ایشان عکس ظل و پناه داماد را که کند اینان چون بلای چشم خود خود چو خلع و شایسته و در و شایسته شهر در ارای احوال انشا شود حسین بر موشان تاریکی کبر مقربین او را اینش استخوان منکر و نسبت منک و اربابین انکدا و سجود ساجد میدان روغن کل روغن کجند نمایند نیستند از خلق بر کرد ان و خاله سجود ملائک چو سجود دامش را تمیسلوان است چون که شد از دیدش بر چو در مثال بود حق نبود نبوت

این سبده را تو در وقت در آن
انچه در دید از درخت بار و
زین سبده در دیدمان نوع من
زیر سایه آن سبده خوش می بین

دیده دیدن رویشان زود
عالم این روزند در وقت آرزو
پدیده افق و در وقت آرزو
هم از آن خویشید در وقت
لیلا ز راه و سوی معنودینه
در میان شمس و این روزند
هست روزن از انشا از کالی

تا اگر ابری بر آید چرخ یون
اندرین روزن بود نور چرخ
غیر این راه هوا و صفت
در میان روزن و صفت
ملحت و نسیم او است چرخ
میوه و سبده در میان این
سب و دیدن طبع چرخ
عیب خود که نهی نامش درخت
کنایان هر دو راه آمدن درخت
این سبده را تو در وقت در آن

کریم و بی احوال اندر نظر
او یک نفس نیست در کانی در
پس زدی اشراق آن نا احولی
این از اینجا گوید از اخبار زان
این عین زان و زوسی ای نفا
چون شنید او هم عمران در
چون شنید او هم عمران در

نان چو اطلاق آورد ای مهربان خاله ره چون چشم روشن کرد چون در رویان زمین تابان شد فنا هستن خوان ای چشم بیش از خورشید که تابان طالبت و غالبان کرد کای دو مکرود و محو اند و مدان خواجر هم در روزن خواجر این چون چو این رخسار این چو چشم دل را همین کذا کن طین چون در دیدی ماند از طین	نان چو اینخوانش محو خور خاله ره داسره بین و سره من جواب لاکم رود در عیوق در چنین چرخشک ماند کوی یا چنین ستم چرباشند نال تا زهسته تابان او در مار بنده را خنجر خود خود قانیت و مرده و منات کرم کوی هم من و هم دیباچه این یک جمله است دو جمله اشق و درخت او در وقت

مشاله در میان چرخ و سبده که
سبده را که در چرخ است که
یکت درین معنی که
ندارم که کفر غلط کرد

و تو عمر نامی اندر شهر کاش چون بگردان کفنی عشم او بگوید و دیدان دیگر کما	کن سفر و شد صده انکس این عمر را نان فر و شنید زان یکی نان به کرم بجای نان

چون چو تو خیا لظن
اندر این جو غوغا دیدی با
اندر این کاش از خوف و
وار حیدوار خواه اجابت
دوستی زین غرض هر دو
در دو چشم چو شناس آمدن

چون شنید او هم عمران در
چون شنید او هم عمران در

و بیکسان علی کفنی یک
نان از بخار حواله دید
احول و بین چو بر شنید
احول صدی ای ماد در
اندر این کاش مال از احولی
چون غم که چو شنید
هست احوال این و بر
کوشه کوشه و بر

تا او را در میان باشد بدین
چون با احسان کرد و قیاس
ز آنست که در حق بود
حق اولادش حق مطلق بود
تا او را در میان باشد بدین

که ترا از غیب عکس این فتوش
چشم از بن با زحول خمی شود
پس بعضی باغ باشند نه آب
بار کونا کونست برکت خرا
بر یکی خراب لعل و کوه هست
بوسه جوها تو این حکمت حوران
اب خضرات این ز آب ام و
زینک جو ماه کویده منم
اندرین جویچه بریلا هست
ازد که جوها مکیان جوی را
چون حقیقت کرد و بی تو
عکس می بیند سبک می شود
پس شوهران جوی بقیس را
هین کجوی این خزان اولاد
بر یکی خراب سبک و مرمر
اندر بر جو ماه عکس حوران
هر چه اندوی نماید حق بود
من عکس هم حیدم هم و هم
خواه بروی خرابه بالاد آرد
ماه دان این بر قومه زوی را

ببینیم هر چه در این عالم
که غیب بود محتاج الیه
دقیق است بند را که می خواند
هین چه کردی آنچه در ام موی
کوی پای بر پیشانی که در موی
چون در تو بود اصل آن روز

**تو زای کردی بر در جلد شهرت ز جنت آرزوی جمع شدن
اندر چیزی و ز تو را و بر تربت محبت بر پایه و آرزوی
بر سر کوهها و کفشن بطرف تو محمد**

این سخن با بان ندارد ای عزیز
از بی تو بیع کرد شهرت
چون ناور در آرزو کدیرت
پای مرد آمد بد و دستت
گفت چون تو رفتی باید بند
مال خود ایشان راه او کند
که بر کرد از مردان خواجگی
از طبع می گفت هر جا رسد
غیر صد و نیاران کدیرت
شد بگویند که درین کفشت
کو کند همانی و حشمت
جان خود ایشان راه او کند

کوی بی
کوی بی تو شد در کوی
حق کردی که از این انعام
بر کوی که در عالم و ستم
نی ز دست او رسیدت
چون کویران و لب نیست
گفت که بان زان آمد در بند
گفت ای بیست و نیا به نسیل
گفت ای غوث انبیا بسبیل
مریجا و غوث انبیا بر خاطر
ای غم از نراق خلق احسان و بر
ای یقین انرا غشیر و والذین
در خراج و خرج و در انجا
داده سبک سوی دوران مطر

داده سبک سوی دوران مطر
داده سبک سوی دوران مطر
داده سبک سوی دوران مطر

گفت کبریه بیست و هجی بود
طبع تو بر سخن جبر استم نمود
باید یک گفت زردان انور
کریونست از می نیاید از ان
مطلق فرمود که خود در بی
که در جویانی سخن با جوی
بیشبانی کردن و ان سخن
خندانش پیشوای جهان
گفت سایلند تو هم ای بلوای
گفت منم بوده ام در سخن
تا شود سید و قار و صبران
کرستان پیش از بنو من
صدای می گویشانی نبر
انجنان از در که باشد سخن

بست ما گران تو بود ای افتنا
ای در بر رویت ندیده کن کن
ای دلست پوسته با درختی
یادنا و رده از زمانه حشر
ای من صد همچون در ماه
نقد ما و حسن ما و رخ ما
تو نزدی لیک بخت ما بمن
فاحدا کالاف در بند و کرم
حاتم از مرده برده میداد
توحیات سیدی در ره نفس
توحیات سیدی بر انبیا
وارث نابوده بگونی ترا
خلق مرا از کس غم لطفشان
بای موسی ایله شد عقل
وان ربه غایتش از چشم او
بگویم الله کرد از وی شناند
مینوازش کرد همچون مادر
غیر مهر و رحم واجبیم بنه
دو نوق هر کج و قصر هر خراب
ای جو می کاسیل داد و رزق
ای بقاء مکتوباتی
سقف صفت محنت هر که بگفت
مر تو را چون منل تو کند عیلا
نام ما و دشمنها و بخت ما
عیش ما و رزق مستوفایم
صد جو حاتم گاه اینار غم
کرد که نهایی شمرده میداد
کز تقی بی سبک خود ز نفس
نقد زوی کساد بشمار
ای فاک سجده کنان کوی
چون کلیم الله شنان مهر ما

فصل بیست و نهم در بیان سبک و کبر
کوی سبک است کلیم الله کزینا
دو پیشوا و تاد رست جو
کوی سبک از زمانه کی سبک
کس صی مالید بر بیست و بر
نیم دره طیره کی و چشم بنه

گفت سایلند تو هم ای بلوای
گفت منم بوده ام در سخن
تا شود سید و قار و صبران
کرستان پیش از بنو من
صدای می گویشانی نبر
انجنان از در که باشد سخن
حاموسی و از اندیشه خود
او بیاد در بندت سیر خود
لاجرم حش و صد جویان تو
بتر از این چه ضم و روحان
اینان که اینبار از ان دعا
کشید و از ان دعا
خواج با بی تو درین جویان
کریم ایچا که در دستان است

دایم ایچا که در دستان است
دایم ایچا که در دستان است
دایم ایچا که در دستان است

عقل را کوه ها نام او کوه کاش
 چون از زبان یا هو جبار گویند
 از طرف کحل است که درین
 از جوی مهر گشت و درین
 نظر که در دفتر درین

نویگانی تا که خندان چون نوگانی تا مر اخندان کنی تو کانی تباری در محنت می کوی که بر بس و تو مفضل چون می کجند جهانی زین حاشا که تو در وفا جهان در هوای غیب مرغی سپرد جسم سایه سایه سایه دل مرد خسته روح او چون جان نهان اندر جلا چون روح چون نهان در جوی ای عجب کوه لعل شکر بار تو ای عجب کوه ان عین و فدای ای عجب کوه ان دم چون در چند کوهی فاخره سان ای کوهم انجا که صفات رحمت کوهم انجا که دل جان دین کوهم انجا که امید درون کوهم انجا که بوقت عیلتی	کوهیم بنشان و چندان برین لطیف و احسان چون خداوند تا کی از اوام و فغان ایست کهن کن بر کن همین هر دم چون کجی با اسلافی برین هم بوقت زندگی هم این زمان سایه او بر نهی می چون جسم که اندر خود پاره دل در فلک تابان و قن چون افتا تو نقل کند بر جانات هم شالی که بگو برستی است و اجواب لطیف چون اسرار انکاید نقل مشکامی انک کردی عقلها را بیقرار کوه کوه کوه کوه کوه کوه قدر است و تو وقت عظمت دایره انجا بد چو سیر و پشته اش میرود در وقت لذت و خون جسم بود اسید صحیحی

چون در عدل بنده کوه کوه
 مشتی بنده کوه کوه
 نه خزان و ام و صبح و شب
 فصله دنیا را ازین تو زیاده
 خون کشت سانه ام در کن
 پر هم و صید ای عقال و تو

منی بدار با بر خست
 ای بیوز روی دست
 آدم بر جنبه و اصل عیون
 با قدم در روی بجای ای چون
 چرخ ان چرخ است ان جنب
 جویان چو است ان جنب
 معان است کوه ان است
 اخراج است کوه ای خست
 توشلی سوی خدا ای خست
 جمع و پای علم ماوی الذون
 منت کل لانا خضر و ک
 قهرا که چو کوه با خست
 در کف نقاش است خست

کاش

خیم بر است و برادره
 از دست خود شیدا بر
 ای بیخ ساهان برین
 به اسم در را بد با خستی
 خادوی که در است طری ازین
 خدی باستان بر خاصات این
 فاخته خواند و بسی اصل کرد
 فاخته در رسیده و از فرود
 فاخته در رسیده و از فرود
 فاخته در رسیده و از فرود

دستم در صفا اندیشه شان خشم می برد در سما و صبر نیم خطه مدبر کا در سلام کوزه که را کوزه باشد کار چوب در دست در و کمر سنگ جامه اندر دست خیا علی بود مشک با ساقی بود ای سنتی که توی کردی فکر بر میسوی چشم میدان چشم روزی کرد چشمه اری تو چشمه خود نکو کوش از اری تو کوش خوشی بی نقلی دی نظر داپشته کن	بیت و محوی میکند ان بنشان بخل می برد سخا را میبرد هیچ حال از انیت اشبات کوزه از خود کوشود پس در و بر نه چون کرد در برید و نوبت و بر نه از خود چون بد از و بر نه از خود کی شود بر باقی بسو بدان کند رک ضعی و بی صنع از صنایع جبرسان پندار مشک از چشم سفیدی چو کوش که از اجواب استی کوه هم برای عقل خود اندیشه کن

در چهارم از یاد بر کوهی از یاد از غایت یاد از کوه

بود امیری را یکی اسبی کزین او سواره گشت بر مرکب کجا چشمش را از زور نلک از بود بر هر ان عضوی که افکند غنچه کشتی در وقت بیخست کرد عقل با دین	در کله سلطان بود در کوه ناکهان در بداسب و اخوان نابر چه چشمش بر است بود هر که خوشتر بودی در عصر حرفی که از ده بده در وقت کوه چو باشد کوه نهد بر عقل

فاخته در رسیده و از فرود
 فاخته در رسیده و از فرود

بسیار در یاد
 بیخست کرد
 بیخست کرد
 بیخست کرد
 بیخست کرد
 بیخست کرد
 بیخست کرد
 بیخست کرد

بسیار در یاد
 بیخست کرد
 بیخست کرد
 بیخست کرد
 بیخست کرد
 بیخست کرد
 بیخست کرد
 بیخست کرد

لیست دین سلطان ایشاد
بازگوان با خدا رب العباد
استاندار سلطان ایشاد
و اندران اندیشه ایشاد
و اندران جوان که اندیشه
کای خدا گران جوان ایشاد
کشتایند خن خن توینا
تو توان خن خن توینا
که چندان خواهی مقلد
تا ننگه خندان سلطان
انگاری از که سلطان
بعضی از انبای ایشاد
دو تنی خن خن توینا
دو تنی خن خن توینا

جراماد الملک نظاری ندید	جانان از در و سخن نالی سید
بهر مظلوم و هر مقول اعن	که عماد الملک بود پای علم
پیش سلطان بود چون پیری	مخمر تر و بند خود سروری
پایض و سنج و حاتم در سخا	و طبع بود و اصل و پارسا
آرزوه رای و در هر شراد	بر میون رای و باند پیری
طالب خورشید غیب و چون ملا	هم بد از جان سخن و هم بمال
در صفات فقر و خالیست	در امیری و عزب و محبت
پیش سلطان دافض فقر و	بود هر محتاج را همچون پیر
خلق او بر عکس خلقان خدا	فریدان او است چون حلم خدا
شاه با صلا با صرافع کرد	با رها میشد جوی کوه فرخ
جنم سلطان از شوهر امرد	هر دم او صلح و راه شافع شد
سره هز کرد و دو پاش فشا	رفت او پیش عماد الملک زاد
تا نیکه حاصل راه رفت بر	که خوره با هر چه ارم کو بیکر
کو بر و هر یقین ای خیر دوست	این کی است حاتم زهرن دوست
من قید دایم بخوام زبستان	که بره از اسب و اندیشه
بر هر مالی میبخازد دست	چون خدا بوسه کی است داده
این تکلف نیستی تا زبیرت	اندرون و ز عقاد صبر
امتحان کن امتحان گفت و نقد	اندرون کرمی بداری باورم
پیش سلطان در دو پند حلال	ان عماد الملک که با این جنم مال

که از سخن پند و صید شد
اشاره که صیاد و می جفت
دین خود مانوا اله صید شد
لیست خن خن توینا
از سخن پند که او را کرد
از شهابی که با این است
ختم پایش شاهین و توفیق

آنجانی که آتش و سستی داد حق
کند زندان با اندیشه و عشق
تا خوش و با نیک و بد سخن نوی
چون کشتادت حق در جرم سستی
در هر دم خن خن توینا
اندر از زندان زد و توینا
خن خن گفت از هر سخن
زان ره برین شدن بر توینا
سکه زنی از زهارش سستی
راه از ناستا توینا
اولی در این سخن قصر و صون
از کی در کج سستی و شای
وان کی در رواج ترس و بی امید

در ادب خورشید مال در کج	کر شب جوید چو خفاش او بنو
علی تو ارد در با ری چه شد	کویدش که که که ان خفاش لُد
تاستای سپرد که از اخطاب	مالست بدیم نیز از التیبا
باینانی ضایع سعدانی	انجا ننگه یوسف اندندانی
پیش که در امور مستوی	خواستاری گفت چون بر تو
تمام ام و احد زین جشن تیز	یادم کن پیش تختان عزیز
مرد زندانی در کربلا حاضی	که هدیه زندانی در افتنا حاضی
انتظار هر که دار فانی اند	اهل دنیا اهل کی زندانی اند
قرین زندان جان او کیوانی	جو مکر تا در یکی مزد ایسی
ماند یوسف حسن در بیخ	چس جزای انکه داد او عین
وز دلش توان سخن از یاد کرد	یاد این دو دیوار عقلش ستره
مانده زندان زده او چنگ	زیر که که ماند از انیک خضال
تو خفاش چه بچوئی عواد	که چو خورشید آمدت و ان لود
تا تو چون خفاش رفی دوست	هین چه بقتلیر ما از خورشید
تا تو یاری خواهی از هر یک و آ	هین چه بقتلیر ما از خورشید
یوسف از نوح اری چشم باز	عام اگر خفاش طبع اند مجا
باز سلطان دین را با بی	که خفاش رفت در کو کرم
کوسان از جوب یوسف غما	پس خن که درش بدین چه او ستا
تا نیاید در دلش زان جیب در	لیل یوسف را بخورد مشغول

همه ز لطف وجود جان باغی
زده شد در روی اسب از تو
همه ز لطف وجود جان باغی
زده شد در روی اسب از تو
همه ز لطف وجود جان باغی
زده شد در روی اسب از تو

دربار بیاضه خون زخمی
دانشمندان نظاره کن کار و بار
دربار در دو روز اول کار و بار
دربار در دو روز اول کار و بار

پس مثل بشنود که در افراشته نیز بجای این تشنگان کف بر افشا با با جو قوت بله در امان سوی خود کن این خضاشان را این جوان رسالت در جبهه در عهد الملک ای اندیشه ایستاده پیش سلطان ظافرا چون ضلالت او با فلاح است اندرون پر شور و بهر و بهر او درین جرم بدو دانظار اگر اندر کشیدندان زندان الحق اندر زبیر این خرج کبود میر بودی رنگ او مردید بجو هم چون عطاره تیز رو ماه عرصه اسمان زاد و میشی چون پیکر به بود این رخ صد چمنهاستان چنان دژم این غیب کوز و شکاف نه بود کار و بار انبیا و مرسلون	کاینچه بر مالی برادر و بر زاد صافی او فزاده دود بست برستی و خضاشی میکنم زین خضاشینان بجای سجاد کونی آمد و اول امر امکیز کشته جو شاه چون استند در ریاض غیب جان طایر است هر چه میباید بر تپ است درین همچون جلد و دعای تا چه بداید از غیب و سرا بهر خوشه مهر نکاشان انجان که بقدر وقت بود مرحبا این بوق و صد آید کوی صحرای علف بودش میرد اندر سیر و مذهبی از چه منکر میسوی معراج را که بیگامای او شده و نیم هم بعد رضم و حش خلق بود هسته از افلاک و اخرها بود

مجازات پانچاخی احمدی
ز انبیا و خوششاه کوفت و سون
آفتاب و لطف حق در هر وقت
از ملک و از انبیا و مرسلون
تاب لطفش و از انبیا و مرسلون
نکند او را اولیایان هم
نعل در اندان حسن که منتین
نسل را که در دنیا باقی بود
تا که بر دیوار افتد از بار
پانچاخی احمدی در هر وقت

چون در جبهه از نسی شاه
روی سوی ان عماد الملک کرد
کای اختری خواست نشستی
از غیب تا این کفر از زمین
پیر عباد الملک کشتن ای خلق
چون فرشته کرد از زمین
در نظر انچه او بر کردید
بر کس و به عیانت این سر
هست تا اقصای این عالم
چون سر کلاه است کویان
در دل خفته ان دم کار کرد
است براد منظور او خواست
چون غرض کرد که در کلاه
ان سر کلاه باس باقی شاه

بالنبا یق که بسیار از حصون
در جهان عنیبا ز کفت و سون
ایک در دوران کفت راز قصران
تا که با یک و است درستان باقران
نصیر و نایب با یک و کلا نصران
خیال حکمت چو که بچون اول
تا چه در دار و در حش با یک
با یک گفتا بدید چه در و است
از سزا با چه در و است
با یک در نشین و در و است
ای خنک او که در و است
چون نوی منی که یکی بر کس
بجوق و راحی بن بخت

چونکه هنگام فراوان شود بوسه ز سدا بله امان است وان حیالی باشد و اب تو نه این زمان که تو صحیح و نه میفرستی هر زمان تو در کان بس تو در بخوری و نه در خیالت صورتی جو شیده هست از آغاز چون بدتران کوفت اول بگری در اخرش چون بوسه کشت دنیا ای شاه دیدان اسباب را با چشم چشم شد و در می دید از کفر این چه سوره است انکه بر داند چشم مهر چون بر اخر بود چمن زین یکی دست که بشنود او چشم خود بگذاشتیم او کردید ان بهانه بود و ان دیان فرود در به بیستاد حسن او بشنود برده کرد ان کینه را بر چشم	دوید کلاله در میان شود اندر ان تنگی پیک اب تو آب نصرتان کلاله جز نخر تو شینه صدقه را بر حیالی بندگی هم جو طغی میسلی که در کان بست نادر چون بود اینت علی بجو روی وقت دق بوسیده لیک اخر میشود همچون لال فراع انی از قریب فاتر من استانسی که کن از دورش بین وان عماد الملک با چشم ما چشم ان با بیان نکو نگاه کن کوی صحرای علف بودش بوسیدان دیده همان آنچه بوسه ز سدا بله امان است هوش خود بگذاشت قول او ان بنیاد او در دل ستر کرد این چنین بد در میان چون با نکل که از ان برده نماید شبیه

چون در جبهه از نسی شاه
روی سوی ان عماد الملک کرد
کای اختری خواست نشستی
از غیب تا این کفر از زمین
پیر عباد الملک کشتن ای خلق
چون فرشته کرد از زمین
در نظر انچه او بر کردید
بر کس و به عیانت این سر
هست تا اقصای این عالم
چون سر کلاه است کویان
در دل خفته ان دم کار کرد
است براد منظور او خواست
چون غرض کرد که در کلاه
ان سر کلاه باس باقی شاه

ماهی اندر تابه کمر از هوا
شعله اجسام دیدی برین
روح داد رعیب خود اشک
چون رهیدی یعنی اشک
انکه در چه زاد و در آسپناه
چون رها کردی هوای زمین
لا فخر و نه هوای سلسبیل
لان کل یل الهوا مثل الخسین
گفت سلطان اسب را و ایقین
باد دل خود شد بفرمود این
بای کاو اندر میان آمد زنده
بوسه نصیحت است این شهر
زا و ابدان از آن ساخته
در میان فضا خراجهها
وز در روشن عالمی منتهی
که جو کا بوسی نماید او را
قبض و بسط چشم و دل از ذوق
زین سبب رخن است خویصطن
تا با حزن چون کرد اتی و فرغ

تا نذره بر زده عقلت تمام
مانند گوشتیم که شد نقش کون
هر چه ماد ادم بود دیدم این
روز کشتن روی پنهان گریه
وقت بدر بودن که مخیل زدن
بشنو اکون داد همان جلد
مشنیدم بودم از او فسخ
که وفای نام او هستان شی
وام دارد از ذهنیا و نه هزار
فصله ماندین بسی کو خرج کن
خواستم تا آن بدست خود دم
خود اجل مهلت ندادم تا که
لعل و یا قوتت بهر وام او
در فلان طاقینش مدفون کرده
قیمت از انداختن ملوک
در بیخ ان کن توان خونی غرا
از کساد ان ترش و در بیفت
وان نام و اسلام من بکن
تا ز بسبار دمان ز رشک کند

چون غنیمت است از خویصطن
بای هر چه در سوی خانه خویصطن
درد صد دنیا را با او بود
لوزن او در ده حکایت از خویصطن
که ایستادند در خویصطن
بجز بعد از عشرت را دیده بود

باغ ساز ز من و ما ایستاد
نیشک کشتن از کوی خویصطن
انداختن نام عاججا و دیدار
میخواهد از اندام خویصطن
صد بر خواجه گفتای خویصطن
بانگ بجز بیست و یک خویصطن
لیکن با رخ داد ز من خویصطن

بجز اشاعت است این خویصطن
ما جو واقف کشتن این خویصطن
من بر بای نام نهاده اشک
تا نکر در راهی غیب فاش
تا نکر در مندم عین و معانی
تا نکر در هیچکس واقف بدان
تا نکر در برده معنی و مراد

و کبریا و تقوا هم این چنین
سوی کبریا و تقوا هم این چنین
سوی کبریا و تقوا هم این چنین
سوی کبریا و تقوا هم این چنین

تا نماند یک محنت بنجام
مانند فطیم لیکن لب خویصطن
ایر جان هر دو است و بنجام
تخم در خاک پنهان کرد دست
وقت اظهار آمد و پنداشد
مرحوم دیدم که او خواست
بسته بزود و بسته پاره کن
تا که ضیفم را نکرده سینت
وام را از بعضی این کو بر گذار
درد عالمی مرا کو درج کن
در فلان دفتر نوشت این قسم
خفیه سپارم ندو در عدل
در نوشته بر صورتی نام او
مختم او بار بشت خوردم
فاجهتد بالبدین و لا یجدع
که سوال موخت سه روز اجتناب
که روح ان خراهد حج حفت
وز صبت را بگو هم میوه
بیکرانی پیش از همان خند

تا برین بدان عطار ابرو
هر که انجا بگذرد ز سر سبز
بست مده مخلصا فلان
بهر او با درام ان از سوال
عسل که هم نذر ما را از لیل
مرواد از دلج جری مانند
بست خندان خود نباتان او

کردم از این کلمات بهر زود
صد در محنت و ایثار زود
انضا امیدم ایثار زود
گوهرها اندر حق با اسحق
دو فتنه دیگر از ان خویصطن
بگذرد از ان خویصطن
تا با اندد و فتنه سر فرود
هم تا که دشمنی چندین خویصطن

کلی که
تا چه دیدی خواب دوش بر ای
پای در است و سر خوش
کلمت همان در چه سود او
کلمت از کویان که نو خندان
بجهت از خواب او خندان
هم تا که دشمنی چندین خویصطن

آنکه در فشرده مظهری
اللهم من فی ذی وشم عالی
روح در خونی خندان در خونی
دوسوا چشم خندان در خونی
اندرون کانون ستم زاده
کلمه در دنیا با کلمه بیضا
تا آخری بری کریمه زانی
کلا بیدار شام از بی بی کین

حکایت شاه با سربازان
پادشاهی بود در آن روز
ظلمت و ظلمت در آن روز
دیگر است و در آن روز
کرمه در آن روز
میتز شاه کلا کلا
میتز شاه کلا کلا

خواب دیده قبل تو میدید	که رسیدستی بخلقه دوستها
گفت شود اناک حوائج دیده ام	در دل شب افنازی دیده ام
خواجهر را دیدم بخوابی	ان سیرده جان برای کبریا
خواب دیدم خواجهر بیدار خوا	ان سیرده جان فی دیدار
خواجهر دیدم حوا علی الجلی	واحد کالفا دامر عینی
مت و بخورد تخمین بر میبرد	تا که مستی عقل و هوش بریزد
در میان خانه افتاد او دراز	خلق کینه کرد او آمدن از
با خود گفت ای مجسر خوبی	ای نهاده هوشیار و پخته
خواب دیده نهاده بیدار می	بسته دل بندد لدا بر می
سفر می کنی در دل افتد	طوق دولت بندد اندر غنای
صدانند صد بهمان صد حج	آتش اندر بسوزانند سنج
روضه اندر افش برود در حج	دظهار و بیان سکه از بند
تا بکشد مصطفی شاه بحجاج	السماع یا اولی العمار و یاج
مانا قضا من الصدق قاطع	انما الخیرات نعم المرستط
جوشش و افزونی نوبه در کلا	عمت از غشا و سکر در کلا
ان کات و اکیلت و ایلینا	و از صله نعم ذکر کان سنج
میوس سیر نهان در شاخ و	زندگی جاودان در در سمرک
نواکشد قوت خاک از شیون	زان غنای اده زمین را میون
در عالم بهمان شد موجود	دو سرشت ساجدی بجوی

مشاک که در شاخ ان خلیل
کرمه زندان بخیم کرمه
ای سبک از بیخاکان هم بین
مصلح احسانان با افاضلین
ای کشیده ز انسان و از زمین
ماهیانا کشته صیم تو سبکین

او بختی من از وقت عثمان
دور از تو رخ و در که در زمین
چون سیاه رخ آمدت دم
خونی و کوی بدین اسم دیده ام
خونی شیطان بدین اسم خلیل
سوزاد در زو امره با حسین
کوزا کوی بدین اسم دیده ام

تن زاجرای جهان در دیده	پان پاره زین فان ببری
ان زمین و آفتاب و آسمان	پار و عابد و خلق بر جسم و جان
تا تو پنداری که بر روی بیاکان	باز بستاند از روی مایکان
کاله دیده شود پامیتاد	لیک رده در درانا پای و
عاقبستان کرمی باید فناد	کاخگر کرمی می باید کذا
جز نقت و کان درو ما سبامدا	روح را باشان در کله پامدا
پهله نسبت میهای بکومش	فی نسبت با جمیع محکمش
چینا کار و اصل چیزها	فان غشاد ازین کار و چیزها
تو صد بیخ و سرشت یکش	هر چه زبان صد که شود کاش
چون بخورند از روح جسمی	زاشان چینه کرده ز عینی
قره العیزل ست حور آب و کل	زالبته ان قره در دل نود
قلعه را چون آب آید از نود	قلعه را چه آب باشد در نود
چونکه دشمن کرد از حلقه کند	تا که اندر خورشان غرق کند
آب بر و نوابندان سپاه	تا نباشد قلعه از آنها پناه
ان زمان بیچاره شور و خا	بهر صد چو نیر از نود
قاطع الاسباب کرمهای	مجموعی اید قطع شاخ و برگ
در جهان بود مددشان از جفا	چون کرد در جانها روی طار
زان که بشد حال و داد از لغو	کو کشد با راس پس بوی العیون
پیش از ان از راست و در جبهه	که ز چشم درد تو جوی مجید

در باره در رضا و در عشا
من تا با بری دم من با نعام
در خطها پیش تو صدم
اسپرت باشم که تیر خاند
مخلص تو باشم اندر وقت
جان فدای تو کنم در انتقام
رستخیز بری سلامه اندر آن

سوی کرمه در بین غشوها
ان جهان صفت و مکر و دها
چونم بهما در درخت و در
او بقاها فاه خنک از کشاد
هین بیای طعمها از زرد
کوبدش در دود که پناز رود
فوق سیدی ز غلگرم و کا

کرمه در شاخ ان خلیل
کرمه زندان بخیم کرمه
ای سبک از بیخاکان هم بین
مصلح احسانان با افاضلین
ای کشیده ز انسان و از زمین
ماهیانا کشته صیم تو سبکین

این روز
و انبیاست خراب کلک کرمه

صوت ناز و نازک کان گفتند
فایده ش از قوس بی صورت است
در مصافحان صورت بیغ و سبزه
در سر و قلیق و صورت قلیق
جز در اذن و صورت قلیق
این صورت در صورت قلیق
بیش از در صورت قلیق
این صورت در صورت قلیق
بیش از در صورت قلیق
این صورت در صورت قلیق
بیش از در صورت قلیق

و در پی سودی و دیدی پس
چاه ناکدی برای بیکران
دو سبب جوید چه است گریه
بیکس از مکی جافان شده
بیکس از عقده نازان قازون
بسیب که ان جوید مخرم بود
و سبب گیری که تو هم لیز
سراشتناست از جرم و چند
انکه پیش نیست که هرگز آ
چون مقابحتی بود انضا
چاه را تو خانه بینی لطیف
این قسط نیت قلیق حتما
انکه انکا در حق این می کشد
اومی کوید که حنسان خیالا

ما بندگان خود پیش تو میرویم و لیکن
مهرت بر این غلط است و سوزی از قلمه شمع
عاز ان مع آهر و سیدتهای پیر بر بر آید
و مکتد انشا زانقوس را بیاور
کره زینت کما لاس لک کما لک
این سخن بایان ندارد ای ترا
بر که فتند ازین در نظری

از ما معنی که کند و جوی
ترا در قشر و صورت کلام ای بیکل
چون که آره سده بر صورت آید زوی
دان که مغز و لست کلام ای بیکل
صورت ازین صورت آید زوی
چون با بی بینی آرد مکرر

صوت ناز و نازک کان گفتند
فایده ش از قوس بی صورت است
در مصافحان صورت بیغ و سبزه
در سر و قلیق و صورت قلیق
جز در اذن و صورت قلیق
این صورت در صورت قلیق
بیش از در صورت قلیق
این صورت در صورت قلیق
بیش از در صورت قلیق
این صورت در صورت قلیق
بیش از در صورت قلیق

جزیه محض آردت بصورت
باز دست تو دستها با فدی
اینچنان کاندره لانه و سبزه
صحنه میماند موزیلا استر
نوحه را صورت صبر زینت
این مثل لایق انسانی استند
صنعتی صورت نکار و صورت
تا چه صورت باشد این بر
صورت نعت بود شاکشود
صورت زنجی بود بر ان شود
صورت زنجی بود جلوه کند
صورت بان و زنجی ان
دایمی صیقل از جنال کوبه کون
جلوه ظل صورت آید اینجا
هر یک با بر زمین پهن آید
و ان عمل چون سایه ما نازک
لیک در تماشای و وصلت دوم
فایده ان جوید و پرستی آ
فایده اش جوید و وقت وقایع
صورت مرده وزن و لغت جا

زاده صد کون آتازنی تم
جان جان سازد متور آد
میشود با فدی کونا کو جنال
صحنه مانده بانک و نوحه صبر
دست خداید انظر کون دست
جمله تقسیم را چند المقتل
تو بر ویدت حواس و آینه
اندا در چشم را بر نیک و بد
صورت همت بود صابر بود
صورت زنجی بود نالان شود
صورت زنجی بود جلوه کند
صورت بان و زنجی ان
دایمی صیقل از جنال کوبه کون
جلوه ظل صورت آید اینجا
هر یک با بر زمین پهن آید
و ان عمل چون سایه ما نازک
لیک در تماشای و وصلت دوم
فایده ان جوید و پرستی آ
فایده اش جوید و وقت وقایع

اجتماع خود لطیف
چون در صورت ای بیکل
صورت ازین صورت آید زوی
چون با بی بینی آرد مکرر

چون که در حال بود چون بود
قدح از هر خطه دیگر کون بود
شصت و دو در هزار دکان
چون که در حال بود چون بود

چون سوید است بریند آن	ظن صورت به شمش ججو
در تضرع جو در افشای خوش	که تکرار صورت نماید به پیش
و در غیر صورت بود	صورت کان در تورا ایدر
صورت شهری که انجا می روی	دوق به صورت کشید
بر معنی هر وی تا لامکان	که خوشی غیر کانت و زمان
صورت یاری که پیش او روی	از برای مویشی اش می شوی
بر معنی شوی به صورت	که چندان مقصود عاقل آمد
پس حقیقت حق بود معبود	کز در وقت سیران سبیل
لیکن بعضی دو سوی دم کرده اند	که چه اصل است که کرده اند
لیکن هر پیش از ضالان کم	میدهد آمدن از راه دم
چون که در شده جمله یافتند	از که آمد سری کل نشا افتند

دینداران را از هر طایفه از انصاف بخش روی دختر پادشاه چنان
و به پیشش شد ز سر و سره فرستاد آن شخص که در کسوت از آن کرد

این سخن با یان ندارد آن که	صورت بداند با حسن و مشک
خوبتر برین بد بودندان	لب لبین رفتند در بحر عمیق
زانکه ای فو نشان ازین کاسید	کاسها محسوس و ایفوق نالید
کودک را در چنین طایفه عشق و با	هر سه را انداخت در رجاء بلا
بهر غمزه دوخت در رایگان	الامان با ذالامان درین ایام
قرص را صورت تنگین جوت	اشود درین و دشان بره و

نوی خود را بی سندان سندان
نوی خود را با آب و بکله از روی
اسکساز بر تنبید و صلت
نوی خود در ایوب و کله از روی
نوی خود در ایوب و کله از روی
نوی خود در ایوب و کله از روی

چون که در حال بود چون بود
قدح از هر خطه دیگر کون بود
شصت و دو در هزار دکان
چون که در حال بود چون بود

که زنده در جزو سبیل در صد
ز یکسر خوشترین که برای امیر
این بقدر حبله معاد است
زین جیل تا نبری سود نیست

انچه در آینه می بیند جوان	بدر اندر خشت پند صد چو
ز اهر شاه خویش بیرون آمد	با عنایات بدر باغی شدیم
سهل داشتیم قول شاه و ما	وان عنایتهای رخ اشباه را
نک دافشا دریم در خندق همه	گفته و خسته با روی سلجقه
تکیه بر عقل خرد فرزند خوش	بودمان تا این بلا آمد پیش
در هر دو دیدم خویش می در دق	انچنانکه خویش را بهما زدق
علت بهمان کون شد است کار	بعد از آنکه سید کشیم و شکا
سایه و بهر بهر است از ذکر جن	یک قناعت به که صد لوت از
چشمه پیاپی بهر شصت اعضا	چشمه شناسان که در اجضا
در نفس آمدند از اندامان	صورت که بود عجب آنگه
بعد از آنکه شخصی از مسیور	کشف کرد آن را در انحضری
نظر تو که برش بل از وحی گوش	داره ابد پیش او بی روی پوش
گفت و شد ماه و بر و نیست این	صورت شکر دهه چهر است این
همچو آن و چنین چون بهمان	در مسکه برده و ایوان بود
سوی لاله مرده در اردنه زن	شاه بهمان کرد او را از فن
غیر تو ادم ملک بر نامه او	که بفرده غم هم بر با مر او
و ای آن که کس چنین سودا	هم کس را چنین سود ایضا
ای عزیز ای آنکه تخم جمل کاشت	و ان بصیحت را کساد و بهل
اعتمادی کرد بر تله بر خویش	که بر مرگ رخورد با عقل پیش

حکایت خدیجه را از آن است
که از وی در آن وقت بود
تا در پیش او نشاندند
چون خدیجه را از آن است
حکایت خدیجه را از آن است
که از وی در آن وقت بود
تا در پیش او نشاندند
چون خدیجه را از آن است

صفت خدیجه را از آن است
که از وی در آن وقت بود
تا در پیش او نشاندند
چون خدیجه را از آن است

در بخار اخوی آن خواجه جمال
بود با خواهرها کجاست
داد بسیار و عطایا بی شمار
تا نشد بودی خودش ز زار
ز در کجا فلانها چنان بود
یا خودش بودی چنان بود

انچه در آینه می بیند جوان
بدر اندر خشت پند صد چو
که زنده در جزو سبیل در صد
ز یکسر خوشترین که برای امیر
این بقدر حبله معاد است
زین جیل تا نبری سود نیست

دوستان عزیزان و خواستار
تا همان آید که با این است او
دیدن ایشان چنین بناد
روز دیگری پیش از این
همه بدانش بناد و در آن عزیز
از گناه و حربه کفن هم چیز
چون نماند او عبادت و نیکو
دوستان بنویس که در این راه

روز دیگری پیش از این	متلا با نوا بدی روزی عطا
روز دیگری پیش از این	روز دیگری بر علویان عقل
روز دیگری پیش از این	روز دیگری بر فغان و ام
روز دیگری پیش از این	شوط او ان بود که کین زبان
روز دیگری پیش از این	لیک خاش بر حوالی دهمش
روز دیگری پیش از این	هر که کردی تا کمان بر لب نوال
روز دیگری پیش از این	بر صحت منکر عباد رصا این
روز دیگری پیش از این	بر جسمی بود عشق و یاسه
روز دیگری پیش از این	هر که کردی تا کمان روزی جلد
روز دیگری پیش از این	ناد و ابیری یکی روزی بکفت
روز دیگری پیش از این	منع کرد از بر و برین جلد
روز دیگری پیش از این	کفت بن پشیر هر میری ای پدر
روز دیگری پیش از این	کین جهان خودی و پیجوی طمع
روز دیگری پیش از این	خدا اش آمد ناله ادا میرزا
روز دیگری پیش از این	غیران پیرا بچند خواهنده ادر
روز دیگری پیش از این	نوبت و در قضیه هان ناگهان
روز دیگری پیش از این	کرد زار پیمان حق جان نبود
روز دیگری پیش از این	روز دیگری برادر کو بچید یا
روز دیگری پیش از این	تجهت با وساق بستار چه و

دوستان عزیزان و خواستار
تا همان آید که با این است او
دیدن ایشان چنین بناد
روز دیگری پیش از این
همه بدانش بناد و در آن عزیز
از گناه و حربه کفن هم چیز
چون نماند او عبادت و نیکو
دوستان بنویس که در این راه
همه کشتن ایشان و مسکند
تا کشته صد جهان اینجا کد
بو که بنده سر و بندار در بن
زود انداز دینی صبح کفن
هر چه بدید بدید از این صحرای
پنهان کرد آن فقیر صحرای
دوند بجد و بدی احوال
منع صله جهان بودی ستاد
چند زان ساخت بودی ستاد
دست بود آن کفن خواه آن حیل
تا کبریا آن کفن خواه آن حیل
مزه از زیندگان در راه
سوی آن که از این دست است

الله این چنین نیست چون بود
کفتای تو نیست چون از این است
ایله بی خاصیت ما تلذذک
کودک بیار و در اضعف حق
کفت اگر داری در این حق
کفت اگر داری در این حق

ای نوشته برین ابواب کرد	کفت با صلا جهان چون بستد
از جناب مالیز روی هر چه بود	کفت لیکن تا نزدی ای عشق
کروین مردن عقیده است	سینه شود تو قبل و سنا از این بود
در نیک و بد با خدا ای جلاله کو	غیر مردن هیچ فرزندکی کو
جمله اخوت ما از خدا کوفت	یک عنایت به زصد کون چها
تجر به کردن این راه را نشانی	وان عنایت هست موقوف شما
در عنایت هان و هان اینجا کما	بلکه مرکز عنایت نیست نیست
بی نتردی شود افغ صبر	ان زود با شد این معنی پدر

حکایت آن که در کوی کوی
خواب میداد اتفاقا از خوشی
شخصی است سویی و بر و از خوشی
بیدار شد بخندد که این خوشی
او کفت در خواب تو نهادی

آمدند جمعی بد در وطن	آزادی و کوسه در آن جنس
روز وقت و شد زمان ملک	مشغول ما آمدن تو محجب
هر خستند آن سوی از پیر	زان عزیزانم بر خندان دوس
لیک همچون ماه بدرش بود	کوسه نا بدین رخندان جاد
هر صناد آمد پس کون است	کودک آمد بد صورت بودند
خستار اقل کرد آن شکی	لوطی بود شب در انسی
کفتی تو کستی ای سنگ	دست چون بر روی بره از اینجا

چون زرقی جانب دار الشیخ
باغچه در این طبعی قوی
کو کشتای از مقام معالی
کفت از این کجا با برستان
که بعضی است و در حق
چون تو زندیق اینی طایفه
می برد سن و ششم می بردی
طافای کان بود هر کمان
دین از دین منی حق حوار
چشمها بر نظمه کف چای
و انکار امیر است خرد از این
عشق می زند دمی مالک حاکم
خانه چون این بود با از غام
چون بود خکار و زوان عام
حکایت با صفت و خوف و درجا
چرخه در انداخت و عدل جو
عقل باشد اینی و عدل گو
در دین مری و دوسری دنان
چچو فوسفامه آمدن دنان

دست و پیاکان با یاد دنیا
بگذرد از آنجا که استیلا
طیعی در دست و پا و فرزند
میرود ستیخ ساکن چون نهاد

باز از آنجا که مظهر است
نیز در آنجا که مظهر است
طالبان دنیا طالبان دنیا
طالبان دنیا طالبان دنیا

بوسه از زن یافت زندان و ان زلفان او حاصلی بر زمینند فی ذممه آن جابه داره فی زمان بعد از آن که در کوشه بستند فراغت از خشت و از خاک بر زخم آن چاره بر بخت دوره سالیانیت بهر دست زانکه شیطان خشت طاعت خشت از کبیرا برهاده در وقت در حقیقت هر یک موزان کفایت قوا که فصلی بنی بر درین شبه که مهری خندان نور ایرج و سده را عنایت چه کوی خشت را بگذارد ای نیکو بست رود و قوام و آن کورده رسالت نور عالی از عنادت به بود علم در مایه است چه در کشت که هزاران سال باشد عمر او اوستاد اعجاز انداختن	من شود توزیع بر بجهاد دار اولیانشان همه جان بخشند چون گنجه چون فی ازین فی آن گفت او در این دو سده بیست و زجر تو نماد در وقت کجاست بهتر از خود خشت بهر مومون از هر آن کوشش طاعت کرد و صد خشت خود داده از دوسه مودله و امر است کازمان نام صله است هفتاد بر کندان جمله و اخیر سرین زان بود کویا به شیر کوی ستد شد چون فریاد در کوی لیکای چه چه مباحش از بود وانگهان ای عجب غم مدار ایچنان علی که مستنبه بود طالبان است عزرا صیاد او کرده در سیر خود از کف کوی به دست اعجاز است و پیا

کاز در سوره که گفت اندک
طالبان دنیا طالبان دنیا
طالبان العالم و طالبان العالم

بخت که در شاه از کس
در زیندیل بن خادش
دو صحر کورنده مستی
همه ناباک و در و یک بخت
هر در یک کوی و لیسه اول
در حق هر سه را خطرت کی
باز زانی استک و زبان حکما
بیر جوان مصیبت خون قنا

ایک بولک زدن بدینا ز نو
ایک بولک زدن بدینا ز نو
ایک بولک زدن بدینا ز نو
ایک بولک زدن بدینا ز نو

یکرمان از اتش دل هر سه کس
بزرده باشو چون بحر نفس

مقامات الهی بر این زمین

ان ز کین گنهای اخوان از جبهه هر که بمبارودی کلاه مانی کینه که ناد از حرج ایر کید صبر ما اکنون چه شد مانی کینه که ندر کن مکن مر سینه را وقت تکانش کنگ ان زمان که بود اسپانز اول ناسپاه حریفی راهی کینان جمله عالم را نشان داده بصیر ایر که کین جمله را کوردی تو کور ای زمان که جسمه را ناصح بود ای خرمه کوفت شکر خای تو ای ز طهارت صدها نفس ان ز کین کین و کون در نید وقت سینه بکوفت خای چون بدیده دیگران در زمان	ما ز نبوده بر اندر و صحر غیر از بلا و خوف و ضرر و فلاح صبر کیک که الصیحتاح الحج ای عجب صبح شد فاون چه شد همچو زو خندید از ناز خویش گفتد سالک همین کرد این کنگ جمله سرهای برین زینت که به پیش آید قله رجوسا زانکه صبر آمد جراع نوبت چون زمان زشت در جاد کور کن خرد و او از خود داد نوبت تو کشت از جن زوی نوبت تو شد جگرهای تو نوبت تو شد بچینان زشت پیش این برید چون خندید در غم خود چون نبال زای در همان تو آمدن زوی

باز از آن وقت بر روی کس
خوش را در طبع او در خاشاک
باز از آن وقت بر روی کس
خوش را در طبع او در خاشاک

بخت که در شاه از کس
در زیندیل بن خادش
دو صحر کورنده مستی
همه ناباک و در و یک بخت
هر در یک کوی و لیسه اول
در حق هر سه را خطرت کی
باز زانی استک و زبان حکما
بیر جوان مصیبت خون قنا

بخت که در شاه از کس
در زیندیل بن خادش
دو صحر کورنده مستی
همه ناباک و در و یک بخت
هر در یک کوی و لیسه اول
در حق هر سه را خطرت کی
باز زانی استک و زبان حکما
بیر جوان مصیبت خون قنا

عقل کو عقل در کوه است
مهر ز بوداد و فصل است از کوه
مجلسی از سرش زد کف کوه
در کشتی از پیشین آن زخیر

هر جای این بن زهری دهید می خورد و عیب به آغاز کرد همچو اهل نفس باهل آب و یک حق ندارد خاصکان در کوه عرضه میداد بد بر محبوب جام دو همیکرد اندازشادشان کرد کوشش تا مجلس ز بندی چون هم نالداست عاقبت نیست بود مقرر پروغی ماند و فکرت گفت تارد و زخ جز که فتر افتا و نیست و در بود بر مغز ناری شعله ز تا که باشد حق حکم از قاعده مقرر نکرده مفسود از او از عنایت کوه بد بر سرش ورنگو بد ماند و جسته دهان شاه باستانی گفت ای نیکو هست پنهان خاکی بر هر جزه افتاب شرق تو بنیر او چرخ را چرخ اندازد در کوه	نام از خلیج و شمارین و اورد گشت در مجلس کوه چون کرد در جهان نیست با اصحاب دل انگی اجرا جز در دیشرون جستی بی بایداد و غیرت کلانم کوهی نمید بیدند و دادشان بترضی اندازد هانش در بند که نمک دهناد سوزان جز شود کی شود از قشر مدهم کرم و دست نا ابا با هیچ مغزی کار نیست بهر بخیزد آن نه بر سوزن متر و در کشته نامسکه مقرر این چون سنوزد و اشتها اید شراب اجزش چون فقیه از شراب و پنهان چو خوشی در طبیعت اید هر که خواهد بقی از سرش چون اسیران بسته در کوه چون بخواند در ماغش کوه

دردنیش مصفاک گفت و ای
شیکو چون شد از کشتی
سوی هم زد وقت تا میز کند
لیک کتیرا دید در دیم ز پناه
عفت بنیاب در قرقا قاشاه
چون غنی دیدش در هالی از شاه
عقل گفت تو هم بود از شاه
عمرها آورده عزتستان او
در کتیرا در زمان در کوه

دین پیمان دختر و نون
بر نیامد او ای و سوسوی شاک
زن بیت مرد و وقت لقا
چون خیر آمد بیت ناخوا
بیشتر که هیش نگردد که دست
دو بر یاد جاق جاق زرت
گاه هفتش واکند در دست
در عشق او کوی یک لسته
گاه در وی زرداب و که نیک
اوست و واقش سازد محک
اینجین صینه مطلوب طایب
اندازین لبها بد مصلوب طایب
هر عشق و علقوی با این وقت

عقل کو عقل در کوه است
مهر ز بوداد و فصل است از کوه
مجلسی از سرش زد کف کوه
در کشتی از پیشین آن زخیر

زان خود ازین غلامان را که من
می خورم بر بخوان خاص خنثین
زان خود ازین کابن از طغام
من چو پیش ازین قرق اطلن ای بابی
زان سپه سالار خنثی زانی بلون
شور در ادر ازین بیلیسون
آلبو کت کت ای صیت بابون
مصلو کت ای صیت بابون
اطمع الا را بابت قمان کلون
دیگر از این سخن بطبع آورده
در صورتی خنثی و رافت
هر طبع او بر روی خنثی
بنیوا کن عقل صبر ازین

از قلیه و حادث و عیب و عیب لیک لغب هر یکی در یکدیگر شوی و زین اکتبه شده ان کرد که بصحبت دستا کاچه نقوبا و کوی ای معتمد حاصل ایجا ان فقیه از پخته ان فقیه افتاد بران خورد جان بخان بیوست و قالیها چو شراب و چو مال چو ارلا چمشان افتاد اندر عین شده داند کوه کوی با کت شاه آمد تا بر بند و اخته ان فقیه از نیم بر حست و نیت سه جو دوزخ بر شمار و نیک چون فقیهش دیدن از چشم بناک بر ساقش کای که دراد خنده آمد شاه اکتای کیا پادشاه کوه مر عدالت داد ایجاد و از مجور از نوش	بجستی چون و نیش نیامیزد بجست هر یک ز فو هتکی دگر که مکن ای سوی زنا اید کیر خوش اسانت داد اندر دست از بند و نیک جدا با تو کند نه عین فی مازونی زاهدی اژش او امزدان بنسبه فنا چون دو مرغ سر بر هر یک چو جامه در نیم و خوف و جا فختر بند است ایجان خنثی اشوار شاه هر از خدا کت یافت ایجا از ناله و الفار عا سوی مجلس جامه با بر بوقت تشنه خون دوست بدقت تلاخ و خونی کت همچون جامه چو شش خورود بطبعش آمد و طبع این در حنتر ترا ان خورده که بار وجود بنا میدم در خورد با در این خوش

عقل کو عقل در کوه است
مهر ز بوداد و فصل است از کوه
مجلسی از سرش زد کف کوه
در کشتی از پیشین آن زخیر

عقل کو عقل در کوه است
مهر ز بوداد و فصل است از کوه
مجلسی از سرش زد کف کوه
در کشتی از پیشین آن زخیر

عقل کو عقل در کوه است
مهر ز بوداد و فصل است از کوه
مجلسی از سرش زد کف کوه
در کشتی از پیشین آن زخیر

بکره و طعمه ای خواجگه باش
از فن شایخ در هر این کتاب است
بسیار است جوید بیکر ناک
بایا بدید ناع غافل نویان
صد هزاران کرد و بجا
چون بود و بکتر که بکتر
محققی که جز این عالم
تجربگی که اندک است
کوی استندان که ای کوی
درد او با بلی بر خیز
ز فغان و غم و غم
صبر و در بخت بر خیز

عاشق من زین صیور زین طاق
طاق من زین صیور زین طاق
واقع من عیبت عشاق
من ز جهان سپیده اندک
زنده بود در دوزخ اندک
جلد در دوزخ اندک
سپهر و غم و غم
دین من از عشق زنده بود
ننگ دین جان فسر
تبع هست از جهان فسر
تا آنکه سیفا افتاد

این عیبی کرده بود از نام هو
چون که با حق متصل کردید
حالی از خود بود و پر از عشق
خنده بوی عرفان وصل بود
هر سری زده است در دل صفا
یاد آمد عشق او ز آفتاب
آنکه نشناسد نقاب ز روی
دو ذره او در وی عاشق بود
ماهیا از نقد شدار عشق
همچو طبلت از دستان کبر
طبل دادند هر بناد شیر با
کج کرد این کرد نامه روح
کج بقوه در روغن ملک انور
چون چابدا و که باید که شود
دانه کشد کج او تین شود

طاق عشق زاده ز کبر بعد از مدتی
در شهر تکاه و جند در زنده
الوزاع خود در بر شاه
ما بر نه محمود لار دست
اصفها الله کیف بر شد ها

چون غبار دین بیایا
ماه جان من هو ای صفا
عوهها بر طبل عشق استای
انچه موعی حیا فی مسلمان
دعوی من غایب که در مسلمان
که ز طوفان با آفرده امان
بطران اشکستان کشی
کشش بر آب صبر باشد قدم
زنده زین دعوی بود جان
من ازین دعوی چو کینه من زنده
خواب من بیدار بود دعوی
مدعی منم و کج است
کر صا صد بار تو کردن زین
صعبی بود و در روئین

بکره و طعمه ای خواجگه باش
از فن شایخ در هر این کتاب است
بسیار است جوید بیکر ناک
بایا بدید ناع غافل نویان
صد هزاران کرد و بجا
چون بود و بکتر که بکتر
محققی که جز این عالم
تجربگی که اندک است
کوی استندان که ای کوی
درد او با بلی بر خیز
ز فغان و غم و غم
صبر و در بخت بر خیز

اشق او هر من کبر و پیش و پس
کرده یوسف را بهمان و محبت
خفته کردندش بخیالت ساینی
ان دو گفتندش بقیعت در شهر
هین منه بر دینهای ما نملک
جز بند بر یکی شیخی کبیر
و ای آن حرفی که نار و پیکه بر
عقل باشد در دابال و وری
یا مظهر یا مظهر جوئی باش
بی بفتح خرد این قریع باب
عالی در ام بین از صفا
ما در استاده است بر سینه جو
در جانی چون چینی او پیا
چون شیند بهر جوهر روی
کرده مساجح همان جزوین یاد
اوقیه خور که در دندان
مرغان پند که هر وقوت را
چون دهان پند که مرغ افغان
ای جهان بر عقل و بر زبان

شب روان از آخرین از ماه
حیله اخوان ز یعقوب پی
کردا خیره برهن هفتا زین
که ممکن ز احطار خود را بچیز
هین مجوز این زهر از جلد
چون روی چون بود قیام
بر برد در اوج و افتد ز خطر
چون ندارد عقل عقل
یا نظر و یا نظر و جوئی باش
از هوا یا شده از روی صفا
وزجر احتمای همزنگ در وا
در دهان تو سید شکر
مرغ پندار که و شایخ کیتا
در دندان در همان مژده ترک
کرد دندانش کرم آن دریا
کوهها و سید بر دندان نشا
هرج بندار دندان تابوت را
در کشده شان فرو بندد دهان
چون دهان از آن شایخ تا

خونده بی بود ایستاد نویان
دیده بی و بگردانی از نو
که بدین سو که بدین نویان
خونده بی بود ایستاد نویان
دیده بی و بگردانی از نو
که بدین سو که بدین نویان

حمله در آن هوا ملک است
سوز و نایب است که در فزون
بق و فزون که فلک بند مجاز
کرد از ظلمات راه بود دراز
زین درش نامه و اول خوانده
نقد استانی در اندن
لی جرمه آنکه با بلی زین
از تو تو بود زین زین
کجا اندک کج بود زین
در شماره منظر بیست و میل
تو که افی نگاه و بوی او فی
خونده بی بود ایستاد نویان
دیده بی و بگردانی از نو
که بدین سو که بدین نویان

کادو باریک کان بنداید با دست
کادو باریک کان بنداید با دست
کادو باریک کان بنداید با دست
کادو باریک کان بنداید با دست

که سفر کردم درین وقت که سفر کردم درین وقت که سفر کردم درین وقت که سفر کردم درین وقت	مهر که راه کوید این در لیل مهر که راه کوید این در لیل مهر که راه کوید این در لیل مهر که راه کوید این در لیل
کوهن من کوش سوی این گفت کوهن من کوش سوی این گفت کوهن من کوش سوی این گفت کوهن من کوش سوی این گفت	امرو را هم ز سر باید گرفت امرو را هم ز سر باید گرفت امرو را هم ز سر باید گرفت امرو را هم ز سر باید گرفت
من درین رخسار خود کردم کوه من درین رخسار خود کردم کوه من درین رخسار خود کردم کوه من درین رخسار خود کردم کوه	هر چه باد اباد ای خواجه برو هر چه باد اباد ای خواجه برو هر چه باد اباد ای خواجه برو هر چه باد اباد ای خواجه برو
راه کردی لیلک در نظر چو برق راه کردی لیلک در نظر چو برق راه کردی لیلک در نظر چو برق راه کردی لیلک در نظر چو برق	عشرا در کن بی وحی چو برق عشرا در کن بی وحی چو برق عشرا در کن بی وحی چو برق عشرا در کن بی وحی چو برق
ظن لا یغیب من الحق خوانده ظن لا یغیب من الحق خوانده ظن لا یغیب من الحق خوانده ظن لا یغیب من الحق خوانده	و ز جهان بر تو نشرفی مانند و ز جهان بر تو نشرفی مانند و ز جهان بر تو نشرفی مانند و ز جهان بر تو نشرفی مانند
هین در اد کشتی ما ای نر هین در اد کشتی ما ای نر هین در اد کشتی ما ای نر هین در اد کشتی ما ای نر	یا توان کشتی بار کشتی بسند یا توان کشتی بار کشتی بسند یا توان کشتی بار کشتی بسند یا توان کشتی بار کشتی بسند
کویدا و چون بر لک کبر کردی کویدا و چون بر لک کبر کردی کویدا و چون بر لک کبر کردی کویدا و چون بر لک کبر کردی	چون زو من در طفلی کردی چون زو من در طفلی کردی چون زو من در طفلی کردی چون زو من در طفلی کردی
کورا به هوسه ابرته نایبین کورا به هوسه ابرته نایبین کورا به هوسه ابرته نایبین کورا به هوسه ابرته نایبین	زان کوشک و صد تکلیف زان کوشک و صد تکلیف زان کوشک و صد تکلیف زان کوشک و صد تکلیف
می کوی از لبه در کوه می می کوی از لبه در کوه می می کوی از لبه در کوه می می کوی از لبه در کوه می	در می و میگری از سخی در می و میگری از سخی در می و میگری از سخی در می و میگری از سخی
می کوی از لبه در کوه می می کوی از لبه در کوه می می کوی از لبه در کوه می می کوی از لبه در کوه می	در میان لوطیان شور و در میان لوطیان شور و در میان لوطیان شور و در میان لوطیان شور و
دوجه اقولین تفریح بنحو او دوجه اقولین تفریح بنحو او دوجه اقولین تفریح بنحو او دوجه اقولین تفریح بنحو او	تا ز نغم نعلب افق در جسی تا ز نغم نعلب افق در جسی تا ز نغم نعلب افق در جسی تا ز نغم نعلب افق در جسی
کوی بودی آن بدستوری بد کوی بودی آن بدستوری بد کوی بودی آن بدستوری بد کوی بودی آن بدستوری بد	سرتو لیلک آن عبات یار کوه سرتو لیلک آن عبات یار کوه سرتو لیلک آن عبات یار کوه سرتو لیلک آن عبات یار کوه
ان بده بهره را و اذن د ان بده بهره را و اذن د ان بده بهره را و اذن د ان بده بهره را و اذن د	برینا و روی و خنده ناخسته برینا و روی و خنده ناخسته برینا و روی و خنده ناخسته برینا و روی و خنده ناخسته
همه بری کوی مسخر کردی همه بری کوی مسخر کردی همه بری کوی مسخر کردی همه بری کوی مسخر کردی	گفت چون اینست خیر یار گفت چون اینست خیر یار گفت چون اینست خیر یار گفت چون اینست خیر یار
قابل ضو بود اگر چه کوی بود قابل ضو بود اگر چه کوی بود قابل ضو بود اگر چه کوی بود قابل ضو بود اگر چه کوی بود	اوه بود اندماندا در شد اوه بود اندماندا در شد اوه بود اندماندا در شد اوه بود اندماندا در شد
کوی بدین عیبی برین برین کوی بدین عیبی برین برین کوی بدین عیبی برین برین کوی بدین عیبی برین برین	شد این امر اضهر کوی بود شد این امر اضهر کوی بود شد این امر اضهر کوی بود شد این امر اضهر کوی بود
با من از کوی بیایی روشنی با من از کوی بیایی روشنی با من از کوی بیایی روشنی با من از کوی بیایی روشنی	ای عجب کل عزیزی با من است ای عجب کل عزیزی با من است ای عجب کل عزیزی با من است ای عجب کل عزیزی با من است
کادو باریک کان بنداید با دست کادو باریک کان بنداید با دست کادو باریک کان بنداید با دست کادو باریک کان بنداید با دست	بوی من بوی من بوی من بوی من بوی من بوی من بوی من بوی من بوی من بوی من بوی من بوی من

بهر که در وقت بیدار شدی
بهر که در وقت بیدار شدی
بهر که در وقت بیدار شدی
بهر که در وقت بیدار شدی

بهر که در وقت بیدار شدی
بهر که در وقت بیدار شدی
بهر که در وقت بیدار شدی
بهر که در وقت بیدار شدی

جمله اندکار این دعوی شدند
جمله اندکار این دعوی شدند
جمله اندکار این دعوی شدند
جمله اندکار این دعوی شدند

با غلای میان ان عبون با غلای میان ان عبون با غلای میان ان عبون با غلای میان ان عبون	اینجنانکه هست در علم ظنون اینجنانکه هست در علم ظنون اینجنانکه هست در علم ظنون اینجنانکه هست در علم ظنون
این جرقی هست اندو لیل ناز این جرقی هست اندو لیل ناز این جرقی هست اندو لیل ناز این جرقی هست اندو لیل ناز	وین حضور کعبه وسط نهاد وین حضور کعبه وسط نهاد وین حضور کعبه وسط نهاد وین حضور کعبه وسط نهاد
خیرای زود بر جوی از کنا خیرای زود بر جوی از کنا خیرای زود بر جوی از کنا خیرای زود بر جوی از کنا	زود باقی نایدت دین کرکان زود باقی نایدت دین کرکان زود باقی نایدت دین کرکان زود باقی نایدت دین کرکان
عقل جزوی کر کن امدای عقل جزوی کر کن امدای عقل جزوی کر کن امدای عقل جزوی کر کن امدای	برو با مرد ابروادی مقصل برو با مرد ابروادی مقصل برو با مرد ابروادی مقصل برو با مرد ابروادی مقصل
عقل ابدان جزو چیز میل عقل ابدان جزو چیز میل عقل ابدان جزو چیز میل عقل ابدان جزو چیز میل	میسره تا طل سنده میسر میسره تا طل سنده میسر میسره تا طل سنده میسر میسره تا طل سنده میسر
باز سلطا کر کس نمیکنیم باز سلطا کر کس نمیکنیم باز سلطا کر کس نمیکنیم باز سلطا کر کس نمیکنیم	فارع ادره ادره کر کن نیم فارع ادره ادره کر کن نیم فارع ادره ادره کر کن نیم فارع ادره ادره کر کن نیم
زک کر کن که من باشم کت زک کر کن که من باشم کت زک کر کن که من باشم کت زک کر کن که من باشم کت	لیک بر هر هیترا صد کر کت لیک بر هر هیترا صد کر کت لیک بر هر هیترا صد کر کت لیک بر هر هیترا صد کر کت
چند بر نیایدی ان سب را چند بر نیایدی ان سب را چند بر نیایدی ان سب را چند بر نیایدی ان سب را	باید است اشته ناو کت باید است اشته ناو کت باید است اشته ناو کت باید است اشته ناو کت
خوش دار سو امن در شهر خوش دار سو امن در شهر خوش دار سو امن در شهر خوش دار سو امن در شهر	عاطی جو خوش باد و مجین عاطی جو خوش باد و مجین عاطی جو خوش باد و مجین عاطی جو خوش باد و مجین
لجعه کویدان فلاحون زما لجعه کویدان فلاحون زما لجعه کویدان فلاحون زما لجعه کویدان فلاحون زما	هین هوا بگذار و بروی هین هوا بگذار و بروی هین هوا بگذار و بروی هین هوا بگذار و بروی
جمعه میگویند اند چون بخد جمعه میگویند اند چون بخد جمعه میگویند اند چون بخد جمعه میگویند اند چون بخد	هر شاه خویشین که کویک هر شاه خویشین که کویک هر شاه خویشین که کویک هر شاه خویشین که کویک
شاه ساخره هیچ زنده می شاه ساخره هیچ زنده می شاه ساخره هیچ زنده می شاه ساخره هیچ زنده می	بلکه سوی خوش زتر اند بلکه سوی خوش زتر اند بلکه سوی خوش زتر اند بلکه سوی خوش زتر اند
هر که از شاهان بدین تو عین هر که از شاهان بدین تو عین هر که از شاهان بدین تو عین هر که از شاهان بدین تو عین	کودش باشم بران کر حقیقت کودش باشم بران کر حقیقت کودش باشم بران کر حقیقت کودش باشم بران کر حقیقت
شاکت است چون که گفتی اوقال شاکت است چون که گفتی اوقال شاکت است چون که گفتی اوقال شاکت است چون که گفتی اوقال	با کن ثابت که من در ارمغان با کن ثابت که من در ارمغان با کن ثابت که من در ارمغان با کن ثابت که من در ارمغان
موراد خرا کر نابت سینه موراد خرا کر نابت سینه موراد خرا کر نابت سینه موراد خرا کر نابت سینه	یا فقی ارتبع تیرم یا فقی ارتبع تیرم یا فقی ارتبع تیرم یا فقی ارتبع تیرم
ودنه بشک من تیر حلقی او ودنه بشک من تیر حلقی او ودنه بشک من تیر حلقی او ودنه بشک من تیر حلقی او	بر کشتار ضو جان و تو تو بر کشتار ضو جان و تو تو بر کشتار ضو جان و تو تو بر کشتار ضو جان و تو تو
سره داری بیکان در تیغ تو سره داری بیکان در تیغ تو سره داری بیکان در تیغ تو سره داری بیکان در تیغ تو	ای کجسته لاف که میسغ تو ای کجسته لاف که میسغ تو ای کجسته لاف که میسغ تو ای کجسته لاف که میسغ تو
بیکرای از جهل گفته ناحق بیکرای از جهل گفته ناحق بیکرای از جهل گفته ناحق بیکرای از جهل گفته ناحق	بزدلنهای برین خندقی بزدلنهای برین خندقی بزدلنهای برین خندقی بزدلنهای برین خندقی
خندقی از فقر خندقی نا کلو خندقی از فقر خندقی نا کلو خندقی از فقر خندقی نا کلو خندقی از فقر خندقی نا کلو	بزدلنهای برین خندقی بزدلنهای برین خندقی بزدلنهای برین خندقی بزدلنهای برین خندقی

بهر که در وقت بیدار شدی
بهر که در وقت بیدار شدی
بهر که در وقت بیدار شدی
بهر که در وقت بیدار شدی

کوی از خاک جش او اورد
کوی بیجا از خاک جش او اورد
کوی از خاک جش او اورد

هم در آن سود او مستقر بود
دل شکسته سینه خسته کوی
وان خدا تا کفایت و ان راز
سیرت بیجا از خاک جش او اورد
ان خوش او ازین قصص سخن
یک کشتن این خود میاید در
ان یکی کسره دیگر خوش سخن
از دو کسره را گویند سبکیز
یک دهان بل تا آخر آن کسره
کوی از خاک جش او اورد
کوی از خاک جش او اورد

بجوه بقدر شخص که کن بوی سازد اند بجهت بوی
نصیح او از زهر بوی بجزرت حق سخنان و عقالی

مردی را از جوهره دوستی
امدادن باریب و کریم رفت
از کجا می کردن دور من بزم
کفته شب برون ناید از کجا
تا زطلست ناید از کجا

اصلا بویان بر حسن لعنه زوند
که جواد مردان کون انبیاست اینک
از بوی انبیا و از اسما لقت
دانه باران زشت را بخش
دانه باران زشت را بخش

بجوه بقدر شخص که کن بوی سازد اند بجهت بوی
نصیح او از زهر بوی بجزرت حق سخنان و عقالی
کوی از خاک جش او اورد
کوی از خاک جش او اورد

از کجا می کردن دور من بزم
کفته شب برون ناید از کجا
تا زطلست ناید از کجا

نان

کعبه با حاجی کوه و نظایر
مجاوی با بی افشان
در کتب نقل است و در کمال
بعضی اسدین از قوه بر راه
باز در غمزدان من گشت و
و کلام گفتن از آن است
در قوه جوی هر یک از این
که می بیند از آن اعتقاد
باجاهات از آن نقل و
باز در غمزدان من گشت و
و کلام گفتن از آن است
در قوه جوی هر یک از این
که می بیند از آن اعتقاد
باجاهات از آن نقل و

بجرمان افزای و بحر فشر حج	در میان هر دو بحر آن شویج
چون بینیلو در میان شهرها	از نواحی اید انجا شهرها
کاله معیوب قلب کیکه بر	کاله برسود مستشرق جود
دین بینیلو او هر که با نزرگان ترا	بر سر و بر قلبها داده و دست
شد بینیلو اسره ادا الرجاج	جان دکور اذغنی دار اللبناج
هر یکی نا جرای عالم یک سلا	بر عینی بندات و بر استاده قلا
بر یکی قنذات و بر دیگر جوی	بر یکی لطف و بر دیگر جوی
بر یکی دیو است و بر دیگر جوی	بر یکی ناز است و بر دیگر جوی
بر یکی کجست و بر دیگر جوی	بر یکی زهره است و بر دیگر جوی
بر یکی شیرین و بر دیگر جوی	بر یکی بهوت و بر دیگر جوی
بر یکی بنیان و بر دیگر عیان	بر یکی سود است و بر دیگر جوی
بر یکی بندات و بر دیگر کشتا	بر یکی قنذات و بر دیگر جوی
بر یکی فوش است و بر دیگر جوی	بر یکی چکانه و بر دیگر جوی
بر یکی عذات و بر دیگر جوی	بر یکی عین است و بر دیگر جوی
بر یکی محبوب و بر دیگر عدو	بر یکی کجاست و بر دیگر کدق
بر یکی است و بر دیگر جوی	بر یکی اعجاز و بر دیگر فزون
بر یکی فاجست و بر دیگر جوی	بر یکی نکست و بر دیگر جوی
بر یکی جنم است و بر دیگر جوی	بر یکی جلیست و بر دیگر جوی
بر یکی تراست و بر دیگر کان	بر یکی ناست و بر دیگر جوی

بجرمان افزای و بحر فشر حج
چون بینیلو در میان شهرها
کاله معیوب قلب کیکه بر
دین بینیلو او هر که با نزرگان ترا
شد بینیلو اسره ادا الرجاج
هر یکی نا جرای عالم یک سلا
بر یکی قنذات و بر دیگر جوی
بر یکی دیو است و بر دیگر جوی
بر یکی کجست و بر دیگر جوی
بر یکی شیرین و بر دیگر جوی
بر یکی بنیان و بر دیگر عیان
بر یکی بندات و بر دیگر کشتا
بر یکی فوش است و بر دیگر جوی
بر یکی عذات و بر دیگر جوی
بر یکی محبوب و بر دیگر عدو
بر یکی است و بر دیگر جوی
بر یکی فاجست و بر دیگر جوی
بر یکی جنم است و بر دیگر جوی
بر یکی تراست و بر دیگر کان

در دواروی کهن را با بخت
سپای تو گشتند در رو حات
نرمولوی انطوس که در رو حات

کنت با خود کج در کج من است
بیر ما انجا خفته و شینت
بر سر کج از کجا بی سرده
زینکبار از غفلت و در بیکه
مدن را از کجای یک او بخاند
گفتند و قوت ازین کجاست
گفتند و قوت ازین کجاست

عین مزن تو از اولیاه سگاد	در جو و در جو عین در جو
خادع در دند در صاها تراژ	ره زیند و در ستانان رستم
آب شور می نیست در عین	وقتی خوره زنگه اید سرخ و حسن
لیله خادع شد و مانع شد	ذابت بر می که و صد بر سر
مجنون هر زدن فلی مانع است	از شناسن در کان هر جا که تا
پا و برت و استند بری برید	که مراد تو سم کز ای مرید
گفت در در تجم او خود دود	بات بود ار چه بظا هر بود
رود در زمان در و عین مکن	تا شود در در تجمیب و پیر

مروج حکایت غریب و عس

گفت پلدری تو و نه فایسته	هر دینک لیل کول و احسقی
بر جیال و خواب چندین رنگ	بیتعلت راستو بی رویی
بارها من خواب دیدم مستر	که سیغداد است کجی ستر
در فلان سوی و فلان کوی	بود آن حوز نام کوی آن خزین
هسته خانه فلاخی در کوی	نام خانه نام او کفتان محلا
دیدم ام حوز بار عالی خواب	که سیغداد است کجی در کوی
هیچ من از جانم زین جنیال	تو یکجای پیاپی بنی ملالا
خواب احسقی لایق عقل است	مجاوی و قیمت و داشت
خواب ندانم کتر بخوابم	از بیفتن عقل و ضعف جان
خواب ناقص عقل کول آمد کنا	پس زنی عقلی چه باشد خواب

درد بختم در او غفلت
بخت بخت از انجا
ایودنی پیاپی من
دوایا کول
گفتند و قوت ازین کجاست
گفتند و قوت ازین کجاست

صوفی است اما خفته در خواب
اینها دروغی است ساخته است
شاه و پادشاهان در میان است
کان شوی اندر دوش و اندام است
بنیادین جهان در خرد است

افغان با سکه که من مقبول
بازده آن سوی جزو ای بی
که یکی از دیدن حق بی بین
دو هزار عاقل که آن فکر کرد
در پیا پیا بدعا لب بر زبان
عش از نه صدی جزو کالبد
کو چنانکه از ده حق جزو

خاصه خرقه ملک نیا کاتب است
ملاک دنیا تو برست آن کاروان
تا غلام ملک عشق بی نوال
عامل عشق است سفر و لشکر
بزم عشق خویش شوق کن
منصبی که در وقت محبت
عین معزولیت نامش نیست

سویب تا خیر اینجا آمدن
فلا استعدا دیو در وقت
بی زاستعدا در کافای روی
بر یکی حد بگردی محبتی
هر چه سینه بودی بر خور

شیش شغول است هر حال خوش
کلک در ای پندار نان علم
که چه در صورتش از آن صفت
واقف از سوز و غیبان
در پناه جانان بدان می
صورتش بود پیا بان در یاد
سوزش بر و نه غیبش از یاد
شاهزاده بینش فافود
که چه در عارف نامش کلک پیش
در درون یکدم نور عباد
کوش را در حق عرف استن
انکه او را چشم دل شده دید
با قوت نیت قاف جان او
بس معرفت نیست شاه محبت
پادشاه صید افغان تو
دست در فترک این دولت
کفر سده منصبی و ملکوتی
پست چندان ملک کوشش در آن
گفت تا شایسته بروی کوشش

لیلی جویان واقف است حال
که علف خوار است که در سلیم
لیلی چون دلف در میان است
مصلحتان دان که خدای
لیلی خود را کرده فاصد او
معوقش بود در جهان دنیا
معنی معشوق جان در دل
ده معرفت شاه جهان است
لیلی کردی معرفت کار خویش
هر بود از صد معرفت های
ایر محبت و حق ز نظر
دید خواهد چشم او بین
لیلی چشم دل رسد ابقان
دو پیاو حال او یکشود لیلی
پادشاهی کن که فی بیرون شوق
بر سر پشته او در مال دست
کالتما شست باید با شوق
بخشش پیا و ما خود بر سر می
جز هوای تو هوای او که کند آن

کفایت اندر حکمت است
و ندامت هم کردن این حکمت
از مثال او در مثال ان
فصله گوید که کشتن قاضی
کم مر افغان زیاده در
کمزور که از پیدایشش
کمزور که از پیدایشش

ملک دو زر لاجان من بگوین
دو حرف دیکری جز من بگوین
نوبت من شد مرا ازاد کن
ای من صد کاره نرگ من بگوین
عسرین روی کسی که بگوین
مفتوحه قلعه قاضی من بگوین
واند صندق قلعه قاضی من بگوین
ایند زنده می با سید بگوین
و گفتن قاضی من بگوین
که روی و انسال من بگوین
من و دیکر را طلب من بگوین
همه بگوین در دوش من
روزن کردی که ای صلوات

چون جراحی نه در بینی و نه تپ
در کلستان اندر اید اخشی
چو خنجره لبری همان غز
پنجوی مرغ خالکاید سویی بخور
چمقوی کندم شده در آسیا
اسیای چرخ بر فی کندمان
لیک یا با کندمان این اسینا
اولا استعداد دخت بایدت
طول نو از کباب و از شراب
حد ندارد این سخن که جو سخن
بهر استعداد تا اکنون نیست
گفتا استعداد هم از شراب
لطفهای شمشاد در نوبت
هر که در اشکار چون تو صید
هر که جویای مری شد بقیام
عکس میدان نقش پیا جی
ایرتن که فکر معکوس تو
سند که بداند این جلیت بزنی
ورده از ادب چون جزو نیست

فکیر استن شمع و فی قلیله
که شود مفرش نزدیکان خرمی
بانگ جنک و بر ویل در پیش
زان چو اید جز حلاله و شیر
جز سپیدی ریش و مو شود عطا
موسپندی بخشد و صفایان
ملک عشر اید هدکا رویا
تاریخت زید کانی زایدت
چه حلاوت از صورت و از قیام
توبه و تجویب استعداد کن
شوق از حد رفت دان نامت
بهر جان که مستعد کرد
شده صید کند او صید
صید را ناکرده قید او بند
پیش را ناند مری شد
نام خزیده جهان خواجی
صد هزاران تو را کرده
چندم پیش از اجل از ادوی
همچو لوت بر جزو در چاه نیست

کمزور که از پیدایشش
کمزور که از پیدایشش
کمزور که از پیدایشش
کمزور که از پیدایشش

چو مرغ خالکاید سویی بخور

کلیتاً و تالی ای سوسوی
کف خانه نو در هر نیک و بد
خانه سر جلد بر سوده ابود
باق اعصاب ز فکر اسوده اند
در خزان و باد حرف حق کز هر
خوش مراد و خواب کن از ننگ
همچون اصحاب کفای حوا
کف قاضی ای صنم همول
خیم در ده وقت و عادتش بر
اشبار امکان بود اختیا
جله جاسوسان زخم حیات
خوابد قاضی صنو نهان
گفت با ادم بلین امانه کرد
اولین خون در جبال علم و
نوح تا به خانه صیبر آمد
سکون زعفرین او جبهه شد
قهر و با مقام دادی از هفت
نوط دادی بد چین کافره
یوسف ز کید ز انجالی جوان

صورت صنوق بر عالیت
چون تن ز زانو خوبه باوقار
من بدم صنوق از فردا بگو
تا بر دیدن من و کترو وجود
کفش میزد در کندی زودتر
از که حمالی آورد او چو باد
اندر روش قاضی از بیم نکال
کرد آن حمال از هر سو نظر
هانفلس از دعا می ترسید
خدا بیا که کش آن لواز و پیش
عاقبت انت کار با نیک و فغان
عاقبت انت کفنان خورد
عاشقی کا ندم عشق و رفت
عمر در صنوق برد از آندها
آن سر یکی نیست فوق آسمان
چون صنوق درین بیرون شود
این سخن با مان ندارد تا صفتش
از من که کن درون محکمه
تا خرد این با بر زین بخرد

مهر با کلام در جهان بیو جان
ماست از سوغی زنده در هر جهان
مهر با کلام در جهان بیو جان
ماست از سوغی زنده در هر جهان

ای غلام کلام تو می روح منه
تا از صنوق با زبان و خرد
خلاق از آن تا بصلوق من
که خرد و جگر آید با من
از هزاران کس که صنوق است
کویدند که صنوق است
او همان را دیدن از صنوق است
تا بداند صنوق از صنوق است
زان سبب که عکس حاله است
عاز فضل الله خودت و معرفت
انکه هرگز زودت نکور انداید
او درین کار که خواهد بود
با بطریق در اسیرت او فساد
ما ز اول او ز یاد درین یاد

در روح و سیم لب خالیست
اندر آن سله نیایی غیر مارد
پس بسوزم در میان چارسو
کانندین صنوق جز کفش
خود سو کنی که مکمل چرخ
زود آن صنوق بر پیش نهاد
مانک می زند کای حمالی او
کز چه سود ز میرسد با نیک و خبر
یا بوری له میکند پنهان طلب
کف هانفلس باز آمد چرخش
بدر صنوق کس در وی نهان
که هم از صنوق او را میرسد
کز چه بیرون است و صنوق رفت
جز که صنوق نه بیند از جهان
از هوس او را در آن صنوق دان
او ز کوری سوی کوری می رود
کفای حمالی صنوق کس
تا بهم را زود تر با ارمه
همچین بسته بخانه ما برد

در نیاید او بصلوق اللذات
و جمل صنوق تو در سکر
او نمایی نیست صنوق بود
کرد صنوق بصلوق بود
جز سلطان و یوخی آسمان
کف منفذیت از لوزن زبان
کف منفذیت از لوزن زبان
کف منفذیت از لوزن زبان

کف منفذیت از لوزن زبان
کف منفذیت از لوزن زبان
کف منفذیت از لوزن زبان

این کلمه است خواران
در عشق و محبت
بجای آن که در این جهان
از کلامش جهان را
و آن عشقش جهان را
حاصل آن شد که در این
آورد آن خورشید را
آن که در این جهان
همیشه آن کلامش
جمله آن خورشید را
نالد آن خورشید را
خوبتر ازین هم
زیادتر ازین هم

دلها را بسته جگر بلند
دل و جگر و جگر و جگر
از کجا آمد مثال جگر
صد هزاران مرد بهانه
مانند آذوقه فتنه
اختلاف در یکی دهن همان
در دهنه که در آن لاله
اینچنین جگر چه در جگر
ای ننگه و تاق جان بول
ای هزاران جگر بل اندیش
ای هزاران کعبه بهانه و کین
بچه گاه لامکانی در کمان
که چراغ جگر این تن گنم
نیست صورت چشم را بگو مال
ناب بوی شعله نور حلال

رؤی جگر شاه نزله و ملائمه ایشان در این
شاه زاده بیشتر حیوان این
جمع ممکن فی جگر لک شود
املا در خاطر تر کین بر خضیب
صورت از صورتی بپزدار کن
هفت کرد آن دیده در کین
لیسان با جان روی جگر
این همه معنیست بر صورت
خفته هر خسته را بپزدار کن

این کلمه است خواران
در عشق و محبت
بجای آن که در این جهان
از کلامش جهان را
و آن عشقش جهان را
حاصل آن شد که در این
آورد آن خورشید را
آن که در این جهان
همیشه آن کلامش
جمله آن خورشید را
نالد آن خورشید را
خوبتر ازین هم
زیادتر ازین هم

زیر کعبه بهتر است
ناهار است بدین
مدق بدین است
دل با زبان نهاد
کفنه از هر کسی
من زنده هر خط
من قدیم از زمان
صد هزاران در
باده و باد عشق
هر کوی عشق
ایمان از او
زین کلامها
ملازم کلام

این کلمه است خواران
در عشق و محبت
بجای آن که در این جهان
از کلامش جهان را
و آن عشقش جهان را
حاصل آن شد که در این
آورد آن خورشید را
آن که در این جهان
همیشه آن کلامش
جمله آن خورشید را
نالد آن خورشید را
خوبتر ازین هم
زیادتر ازین هم

مگر جوین خشکی قدرت
خاص آن در ایام از قدرت
این جوین مگر کجای
خبر ما را از این است
مردم می گویند که
تغوی های عشق را
توی می گویند که
او می گویند که
من بغیر که
هر کوی که
آن کوی که
صد هزاران
این کلامش
نصف خود آنست

معدن که پیش اندامکان
هفت دوزخ از هزاران
در راه آنکه در روح که
کود که مایه از صراط
مراکتند حرم با این
ز آتش عاشق این روی
کوی پیش بگذر سبک ای
نور که کبریت و زنجیر
زود که کبریت بدین
کوی پیش جگر کن
که تو صاحب خرمی
هستند از تو جگر
دفعه عشق جان
مدق در کمان این
صورت معنی قد و شد
کفنه لاشکر که
من شده عمر با آن
این مباحث با بد
که روی و کوی
ناملد با سیر است

میتورد دوزخ ضعیف
دنده ز آتشی تو مرد
باز که می جانشان
نانه دوزخ بر تو
و در کده که هر چه
من بجای ام تو
فی بر این روی
ضرب بر سوزان
نار سینه عمر
رفت و شد ما
اغناق در جگر
می خوارم از نه
هر چه آید بر
هست بکار و
نقد ازین مگر

این کلامش جهان را
و آن عشقش جهان را
حاصل آن شد که در این
آورد آن خورشید را
آن که در این جهان
همیشه آن کلامش
جمله آن خورشید را
نالد آن خورشید را
خوبتر ازین هم
زیادتر ازین هم

این کلامش جهان را
و آن عشقش جهان را
حاصل آن شد که در این
آورد آن خورشید را
آن که در این جهان
همیشه آن کلامش
جمله آن خورشید را
نالد آن خورشید را
خوبتر ازین هم
زیادتر ازین هم

خاک را در تکیه فوهند و در
طنبلها را در آن جا کنند
از خمیر آستر و سدی زین
کودکان از جوش آن اندوهان
شیر و آستر نان شود
در تکیه این عسل با کوه کان
کودک را در تکیه و پستان و تکیه
شکر با ریش قهوه او اندک است
قطره آستر و سدی و سدی
شکر با ریش قهوه او اندک است
فایز از آن طفلان را که میزند
لنگه و آستر و سدی و سدی
دای از آن پستانها را که میزند
کنند از قهوه بلای و بلای

آن غیب میان تو محک شود آن مان خود همگان تو شد آن زمان با روی کند و افتاد لیک کرد رغبت کردی سستی شخصی و با بد شاه مقیم رستی از سیکار و کار خود کنی چند کلوتک آورد بر ما همان ارزده مان خود را ضلحی خاک آمد ایز کبابه این شراب و این شکر چونکه خوردی و شدت ما خوردی همی خالی بخت بر کل میزند هند و و تها و د و د و د نا بدانی کان همه رنگ و نهار رنگ باقی صیغه الله است و بی رنگ صیده و رنگ قوی و تقی رنگ کفر از شک و شرک و نفاق چون سیه رویی فوعون د غنا برق و فوعون دوی ضاد و بی زشتان زشتت خوبان خود بی	آن زمان که ایمانست مایه غم شود آن زمان خود سر کشان بر دست همچو زرد و راه زین در دست مالک در این تکیه خود توی فی دور و نه مستعارت و سیم هر پرتاه و هم طبل خود زنی خاک خوردی کا کج خلق و دها لیک از خلق که آن رنگ شدت خاک رنگت تفتنی ای بلای رنگ شمش داد این هم خال کوه جمله راه را از خاک میکند جمله بگر نکند آند کوه خوش جمله رو پوشش رنگ و شکار غیر آن بر بسته دان همچو جگر نا ابد باقی بود بر عابدین نا ابد باقی بود بر جان غاف رنگ او باقی و حسرو او فنا نقش فاشد و آن بجای آوردن دایه آن شکار و آن آند عیس

کاش در پستان و سدی
آستر خالی بود زندان دیو
کس بر زبان ماغت از کوه و بی
تا جران با جران لاغری تو بی
عملها را تیره و کوه از جوی
از درون خانه و جان جوی

خشت از زردین بود بر کدغیست
چند باغی و خشت و سدی و سدی
کوه برون دغ سایه مناسکت
باین کشتن بهمان شو اولکت
باید شد تا در کوه و سدی
کوه برون کوه برون کوه
و استکان فایز می بینیم
صدا را از این کشتن از این
از سار و خیم بجز این بین
تا که تو هیچ کردی و سدی
شیر سایه تکیه ای بجز
از این بین جوی کا هو و طفلان
مال غار از آن کوه ای در مکان

خوردن کرده و سدی و سدی چند بریشم خاک با بر سدی چندلی را رنگ خوردی مید باک آنکه خاک را رنگ دهد دامن بر خاک مابون کوه کان طفل را با با لغان خود حال سویه که کشته شود تا هشتام کوشد صد ساله آن خانه ترش کوه با شد و بی ریش او سفید که رسم بانا رسیده ما بدم با چنین ناقا بل و د و د و د بستم ایستاد از هیچ سوس ذایما خاقان ما کردست طو کوه ما زینا ایدی در کوه دست اندازیم چون شمشاد کلام اندازیم و آنجا کار بی ز آنکه آنجا جمله آشیان است هست صنوع سایه معنی آفتاب چونکه آنجا خشت بر خشتی نماید	کرد کوه با بی و شتاب و مکس خاک را در چشم مردم میکند بر کل سخی مان حسود می دهد همچو کوه کان بران جنگی دهد در نظر مان خاک ما شد کوه کان طفل را چون کشتند با ر حال بخت نبود عنوان کوه بیدر سار طفل و غم و ستاو بر هر پیش هم در آن طفل و خوفت و سدی ای عجب طایر کند لطف و کرم بختد این غم و ترا انکور سخی وان کوه میگو یدم لا تیا سوا کوشمارا میکشد لا تقطوا جوز صلا زد دست آنمان از بی در دیند سوی هر طای انیس جای برد از بیم و آنجا حاج بی معنی آند معنی آند معنی است نود و سایه بود آند خواب نورمه را سایه رشتی نماید

خوردن کرده و سدی و سدی
چند باغی و خشت و سدی و سدی
کوه برون دغ سایه مناسکت
باین کشتن بهمان شو اولکت
باید شد تا در کوه و سدی
کوه برون کوه برون کوه
و استکان فایز می بینیم
صدا را از این کشتن از این
از سار و خیم بجز این بین
تا که تو هیچ کردی و سدی
شیر سایه تکیه ای بجز
از این بین جوی کا هو و طفلان
مال غار از آن کوه ای در مکان
بهر طفلان خودتین از غم و سدی
شیر در کوه ای و طفلان غم
خاک رنگ آمد از تکیه غم
طفلان را از تکیه غم
خانه کوه را از تکیه غم
تا تو آند کرد ما غم انتشار
ذکر سوسه بر ما لاله
شیر در کوه ای و طفلان غم
خانه کوه را از تکیه غم
تا تو آند کرد ما غم انتشار

در جای آن که در پیش
نزدی در دیده آن خالو
نور و آبروی کشته در بار
نیل در جبین تیره کان
دیده غمگین آنکه در دیده
عکس در شاه انداخته رسیده
نوع در وقت در عیان و دیده

چون در وقت کشته و در دیده
از سینه کان خود در خون سپید
آن در طیفه لطف و نعمت کرده
باجرد آمد از دست غمگین
از آنکه کشته در خون غمگین

ماه خانی همچو از خورشید ماه	تو خودی نور جان شاه
دام دیده در جان ستنش برسد	را تبه جان شاه بی درسد
ز آن غنائی که ملایک می خورد	آن که ترسا و مشرک می خورد
کشت طغیان زانستغنا بدید	اندک و خوریشرا استغنا بدید
چون عنان خود بدینش داده	که نه من هم شاه و هم شاه زاده
من جز اناشم غباری زایع	چون بر ما می بر آمد بالمع
ناز غیر از چه کشته من بر ناز	آید رجوی نسی و وقت ناز
وقت روی ز در چشم بر نما	سر جز ایدم چو در دست نماند
باز باید کرد دکائی در کز	چون شکر کشته ام غار صخر
همچو من شده زاده	سرو قند ماه و خلای بر آ
کامل و فرزانه	شاه و هم شده زاده و سلطان بنام
صد هزاران زان خاشاک کوف	زین می چون نفس زانیدند
نا بد آنجا چشم با هم می رسد	صد یا بیان زان نوی جور رسد
چون نماند آنچه اندک سیل و جوی	بجز شده که مرتجع هو آب اوست
نا ساسای عطای بکر او	شاه را دل از زد کرد از نیک او
این سزای داد من بود ای غم	گفت اختر ای حسن با او رب
توجه کردی من این سخن خورشید	من چه کردم با تو زین کج نفس
که غم و پیشیت تا روز شمار	من تو را ساقی نهادم در کشتان
تو زدی در دیده من خالو خاک	در جای آن عطای نور بالک

خورد کشته حمله زویر شاه
نخل روی آید و او من نش
دید کان غمگین و اسما کرد
زمران را و منیها کار کرد
جان جو طایبان در گلزار باز
همچو خجندی شد زانکه بخار
همچو آرزو سوزان بخت
در زمین و اندک ای هندوی او
شیر آرد و کس بر در کمان
کرده ای نفس بک بار نفس
بی خفاطی ایینه تو یار و نس
دام بکری بی غم و غم آنکلی
زین شاه گمگین و آن تو نوی

بارتغی جان ماد در قبض کن
طفل را بگذار نه از او کن
چون ز مادر بکسبیم طفل را
نخوتن سبیلی جوی طبع آمد مرا
بکن بدیدم و دود ما تنها نیست
طبع آن طفل از یادم رفت
کشت حق آن طفل از فضل

در سوت آمد هوای ما و من	قید این بر بای خود بخاک
تو خود میکرد اوقظ و جان چو	که چرا کشته ضد سلطان پیش
آمد او با خوشی و استغنا کرد	با آفات سپید بیکر نیاز کرد
در در کان ز و سخت ایمان بود	رحم کن کان ز در زین بر ایمان
مریش و خود مباحا به در دست	چون هیندا صید در حین صلت
مریش و آنچه و ناخبر ساد	کونه درین اندیشد آنکه در صلت
ادبی و بلا کشته به است	نفس کار و نعمت کوهت
نفس کار خود همی نه امان	کشت طاعی چونیکه فارغ شد از نان
نلا بهتر بود	زانکه زار و غم جو و اضطراب

بماند و با بجز غم زانکه در هر چه که پیشتر
بیکه بخانان از قبض کردی و خواب بجز غم زانکه
علاسه بجز غم زانکه در هر چه که پیشتر

حق به زانکه بکسای نصیب	بر که در خرد ترا از هر لبیب
گفت و جمله در سوزد بدند	بیکه نتوان امروز افعال کن د
نا بیکر بر کاشکی زان مسوا	در سخن قربان بگویی بر عشا
گفت بر که بیشتر در دم آمدت	از کردل بر سوز و زبان بر شدت
گفت و زدی کشته و موج تیز	من شکسته ز امر تو شد و بزورین
پیش بگویی قبض کن طایر همه	جز زدی طفل کئی آند در سه
هر دو ان بر سخته بر ماندند	موجها آن سخته را می دهند

کرمان غمگین از تو دور
خود عیلتان
همچو آن پیشانی که از کوه افتد
دق جمعه روز غمگین کشید
تا برین با دید از آن خطا کسند
ق در را بیکر که در روز با کزوند

کشت حق آن طفل از فضل
کشت حق آن طفل از فضل

بماند و با بجز غم زانکه در هر چه که پیشتر
بیکه بخانان از قبض کردی و خواب بجز غم زانکه
علاسه بجز غم زانکه در هر چه که پیشتر
بماند و با بجز غم زانکه در هر چه که پیشتر
بیکه بخانان از قبض کردی و خواب بجز غم زانکه
علاسه بجز غم زانکه در هر چه که پیشتر

که یک قطعه از این است که در این روز
نادر را در این روز از این روز
نادر را در این روز از این روز
نادر را در این روز از این روز

داده مرا بر این روز
داده مرا بر این روز
داده مرا بر این روز
داده مرا بر این روز

بر مثال دایره تعویذ بود
مشیت خود را در این روز
رو هوا برود و در این روز
یک کوزه را در هوا برود
از سیاحت آن که در این روز
که در این روز از این روز
یا با او سخن از این روز
با معکرو اعمال و سهم ده
بخیر تو تا بی از این روز
و قمشه تها نیار از این روز
در دو عالم خفته اند در این روز
مرد شده در این روز
از عجزی در این روز
آب حیوان در این روز

مادران را از این روز
چون بود از این روز
صفت طبع از این روز
تا به بیاید از این روز
بار با شاد از این روز
تا به هر استخوان از این روز

موضوعی که در این روز از این روز

از سوم و در این روز
یک قطعه از این روز
بزرگوار از این روز

و در این روز
از این روز
که در این روز
شکر آن از این روز
که در این روز
پهنا از این روز
که در این روز
که در این روز

از این روز
از این روز
از این روز
از این روز

که در این روز
که در این روز
که در این روز
که در این روز

نقص آن که در این روز
نقص آن که در این روز
نقص آن که در این روز
نقص آن که در این روز

این زمان که در این روز
رفته سوی آسمان از این روز
صد هزار از این روز
کاش بخیر گفت از این روز
همین که در این روز
کودکی و در این روز
از پدر و در این روز
دیگر از این روز
کلیه در این روز
در صلاکت از این روز
زین سبب که در این روز
که در این روز
قرض بی این روز
نا سبب از این روز
جمله قرآن از این روز
در کوشش از این روز
توین از این روز

که بود غوغای خدا
با سه که در این روز
کشته تا با بدوی از این روز
زاد خواهد شد از این روز
هر که میزاید از این روز
مانند سخنهای از این روز
تا غرور شد از این روز
اوز ما یا بد که در این روز
چهره بانه بی از این روز
نفس زشت که در این روز
سیگله از این روز
ما شریک از این روز
بر سه طاعت از این روز
ناشوی هم از این روز
تیکر اند از این روز
در قتال از این روز
تا همان از این روز

که در این روز
که در این روز
که در این روز
که در این روز
که در این روز
که در این روز
که در این روز
که در این روز

موضوعی که در این روز از این روز

از این روز
از این روز
از این روز
از این روز

که در این روز
که در این روز
که در این روز
که در این روز

از یکی دانه که کاری صاف
خود شمارا اینجا بود که جز
سوی کل خود روی جزو خط
درین همچون بسو هستی چو آب
چون حبابان ز غم تو باز صورت
یا چو کوی بر سر آب در خون
از وقت و از بوی ما که قدر
ناگردد شیری و نایبیت آن
چندان از غم و غم از برمان
جان او در تربیت چو کت و حیس
آبرو اندر سبوی بیو مدار
کار با کز بی مدد ناخوش شود
کف از خلد و زهر کو با کیت
بی قضی می زند در آسماهی
هردی بی بی می ز ان بی صف
ز سج او هر لحظه بد می شود
سوی و خوش می رود آن در با
پیش از آنکه کار تو اینجا رسد
رقی بیوی اصل خود هر خطی

دانه بر کبری فصل کرد کلا
بی شمارا آسما نظرت کو برین
از خودی بگذر نکوی با خود
گفت و کوی صلح و جنگ و بیجا
بر سر آب در خون ای نامر
ناشود سیر درون و پذیرد
می نماید خود دنیا قدر نور
می شود ظاهر بر سر و جان
میشود پیدا که ما سانسنا
مؤمن استان با کافر باو بسبب
ناگردد آب شیرین نا کوی
رنگش و بوی و طعم خوشتر از
هست معشوق که غمنا و کیت
بزرگادی همچو اسنانی زهی
میشود صافتر در روی رعد
هردی او زشت و ابروی خوش
بی عذاب بخورد در سخن هشا
هردی غفلت ترا و پیش از
بگذر از اسما و خوش سبب

پای هست بر خور و زمانه
این خودی از شرح کز آن شد
اربعان زار نراند بخو جان
سوی برین جوان و از درگاه
نامانی همچو ابله جده
ناشوی در پای محمد و کران
فصله کونه که در رسم در حجاب
میر خست و الله اعلم بالصواب

عجالاته
عزله غیر که
اختر و قله بحر ابر
اقیم بالله و ما یست

تمت الکتاب بعون الملك الوهاب وهو سنة محمد
من المشوی المعنی المولود من کلام مولانا و سلطان
و ملائینا الله تعالی سلطان المحققین و جهان
الواصلین قدوة الکتب و فیه العاشقین
المثل ترا نیت و نور عبود العارفین و ملائینا
الحق و الذی محمد بن محمد بن حسیه السجینی المشهور
مالر و می ذل سر الله و نور قبره علی بن العبد
الضعیف الخیر الرحمن الله الملك الوهاب
سنة ۱۰۰۰

کتابخانه
مکتب
مکتب
مکتب

کتابخانه
مکتب
مکتب

1007-

